

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII
IOSEPHI
Operum

TOMVS SECVNDVS.

Quo continentur

AUTHORIS VITA.

DE BELLO IYDAICO LIBRI VII.

DE ANTIQVITATE IYDAEORVM
LIBRI II.

ΠΕΡΙ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΛΟΓΙΣΜΟΨ, seu de imperio rationis
LIB. I.

Cum INDICE locupletissimo.

Ex Typographia

IACOBI ST OER,

M. DCXI.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII.

INTERPRETE RVFINO

QVILBIENSI, AD GRAC-
cum collati & emendati per Si-
gismundum Gelenium.

PROLOGVS.

QV M bellum, quod cum populo Romano gessere Iudaei, omnium maximum quae nostra aetas vidit, quaque auditu percepimus, ciuitates cum ciuitatibus, gentes, & cōmisse cum gentibus: quidam non quod rebus interfuert, sed & vana & incongrua narrantis sermones auribus colligentes, oratorum more perscribant: qui vero praesto fuerunt, aut Romanorum obsequio, aut odio Iudaeorum contra fidem rerum falsa confirmant: scriptis autem eorum partim accusatio, partim laudatio contineatur: nusquam vero exacta fides reperitur historia: idcirco statui, quae retro Barbaris antea missi, patria lingua digesta, Graecae nunc his qui Romano imperio reguntur exponere, ego Iosephum Macta-

a Historiographi officium, & qua ratione res gestae cōscribenda.
b Iosephus ipse bello Iudaico interfuit.

skio

Ibia filium Hebraei genere, sacerdos in Hieroso-
 lymis: qui et initio cum Romanis conflixit, po-
 stea, gestu quia necessitas eiecit, interfuit. Nā
 cum hoc, ut dixi, bellum grauisimum exortum
 est. Romanorum quidē populum domesticis mo-
 ribus habebat. Iudeorum autem, qui a iure Validis,
 et ingenio turbulenti erāt, manus simul ac pecu-
 nia vigentes, ad cōtemporib. insolēter abusi sunt,
 et protumultus magnitudine, hos possidendarū
 spēs, illos amittēdorum partium Orientis metas
 invaderet. Quoniam Iudei quidem cunctos, et
 quoque qui trans Euphratem essent, gentiles suos,
 secum reuoluerunt esse crediderāt. Romanos au-
 tem et fructum Galli irruerant: nec Germani
 quiescebāt: dissensuumque plena erāt omnia
 post Neronē: et multi quidē temporū occasione
 Imperium affectabant. Lucri autē cupidine co-
 erctus rerum nouandarū cupidierant. Itaque
 indignum esse duxi, errantē in tantis reb. dis-
 fundatū. Veritas autē b Parthos quidem, ac Ba-
 bylenios, Arabūque remotissimos, et ultra Eu-
 phratem gentem nostram incitat, itaque Adisabe-
 las, mea diligentia facere cognoscere, inde capisset
 bellū, quoniamq. eladib. constitisset, quōuamodo
 desisset: Græci vero ex Romanorum aliquos,
 qui militia fecerit non essent, figmentis siue adu-
 lationib. captos, ista nescire. Atque hastarū au-
 dent eas inscribere, qui prater ha. (ut mihi qui-
 dam videtur) quod nihil sanius referunt, asto-
 re proposito desiderant, etiam dum Romanos in-

a Post
 Neronē
 dissen-
 sionum
 omnia
 plena.
 b Iose-
 phus hi-
 storiam
 hanc in
 Hebrai-
 ca lin-
 gua an-
 tea con-
 scripsit

PROLOGVS.

lunt magnos ostendere, Iudaorū se extenuant,
et inhumilitate deficiunt. Non autem intelli-
go, quonā pacto magni esse videntur, qui patri-
am superauerint. Et neq. longi temporis res pa-
det, quo bellū tractum est: neque multitudinis

a Roma-
norum
gloria
minui-
tur, si
quantū
pro Hie-
rosoly-
mis de
sudaue-
rint ali-
quid de-
rogetur.

Romanorum, quā in ea militia labor exercuit
neque ducum magnitudinis: quocum a profecto
gloria minuitur, si, cum multū pro Hierosolymis
desudaue-rint, rebus per eos prosperè gestis alit-
quid derogetur. Nec tamen ego contentione Ro-
manarum res extollentium, gentiles meos amphi-
ficare decens: sed facta quidem istorumque fa-
ne solo mendacio prosequar: dicta vero de factis
reponam, dolori atque afflictioni meae in defle-
nda patria oladibus indulgens. Nam quod de-
mestitia dissensionibus est eversa, et in templum
sacrosanctum intravit Romanorum manus inq.
ignem Iudaorum tyranni traxere, testis est qui
eam vastauit, ipse b. Caesar Titus: per omne bel-
lum miserratus quidem populum, quod a federa-
tis custodiretur: sapē autē consulto differre pa-
sui ciuitatis excidium. protractū obsequio spia-
cio, dummodo belli pariteret iuiores. Quid si
quid me aduersus tyrannos eorumque atrocitatem
accusatorie loqui putes, vel patria miserris ma-
gementem calumniari prater legem historia, de-
lori veniam tribuat. Ex omnibus enim, quae Ro-
mano imperio parent, solam nostram ciuitas ad
consequens ad summum felicitatis fastigium ena-
dita, eandemq. in extremam miseria deiectam.

b. Titus er-
ga popu-
lum mi-
sericor-
dia.

neque omnium post cōdita secula res aduersas, sicut Calad
 cum Iudaorū calamitatibus conferantur, super
 ras non ita nō ambigo. Et horum autem nullum ex
 ceptum est, unde nec fieri potest. Et à quæstibus
 temperetur. Si b quis autem durior misericordia
 sit iudex, res quidem tribuat historia, lamenta
 vero scriptori: quanquam meritis Græcorum di
 ferios inceptauerim, quis autem rebus sua memo
 ria gestis, quarum comparatione præterita aliam
 bella exigua redduntur, iudices resident alioquin
 facundia detrahentes: quorum est doctrinā su
 perant, proposito vincuntur. Ipsi vero Assyriorum
 et Medorum gesta præscribunt, solus minime re
 tē à scriptoribus antiquis fuerint expositum
 in scribendo ceterum eorum viribus cedant, quā
 tum sententia. Erat enim unicuique studium,
 qua vidisset facta, conferbere: quoniam et in
 terfuisse rebus gestis, et efficaciter quod promit
 tebas, impleret, mentisque apud scientes inho
 nestum esse videretur. E nimis enim nona quidam
 neque ante cognita memoria tradere, suique se
 per res commendare posteris laude ac testimo
 nio dignum est. Industria c autem habetur, non
 qui alienam dispositionem atque ordinem trās
 fere, sed qui noua dicendo etiam corpus pro
 prium conficit historia. Sed ego quidem sumptu
 ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Gra
 cis simul et Romanis gestarum rerum memo
 riam repono. Ipsi autem indigenis, ad quæstū
 quidem ac lites, oragantur, linguaque soluta

Calad
 mitates
 omniū
 à mun
 do con
 dito, cū
 ludzorū
 collatz,
 superā
 tur.

b Histo
 riogra
 phi Græ
 ci bellū
 Iudaicū
 silentio
 præte
 reunt.

c Histo
 riogra
 phus qui
 dicen
 dus.

PROLOGVS.

a Histo-
ria veritas à
Græcis
negligi-
tur.

sunt. Ad historiam vero, in qua verum dicendum
est, summâq. ope negocia colligenda sunt, obmu-
tescunt: concessa infirmiorib. neq. scientib. licen-
tia scribendis res à principibus gestas. Honora-
tur & itaq. apud nos historia veritas, quæ à Græ-
cis negligitur. Ab origine quidē Iudæos repetere,
qui fuerint quōdē pacto ab Egyptiis disces-
serint, quâsq. regiones errando peragraverint, &
quas vel quorū incoluerint, & quemadmodum
inde migraverint, neq. huius esse tēporis, & præ-
terea superuacaneum existimant: quoniam multi
ante me Iudæorum de maioribus huius gentis
verissima composuerunt: & nonnulli Græcorum
quæ illi scripserāt, patria voce persecuti nō mal-
tum à veritate deniarunt: ex eo autem historia
principium sumam, quo scriptores eorū & Pro-
phetæ nostri desierunt. Et bellum quidem mo-
ris temporibus gestum latius quaque potero dil-
gentiæ referam: quæ verò etate mea sunt anti-
quiora, summatis breuiterque percurram. Quo-

b Antio-
chus Epi-
phanes
belli Iu-
daici
fons &
autor.
c Epito-
me belli
Iudaici.

modo b Antiochus cognomento Epiphanes, de-
iuncta penitus Hierosolyma, cum triennii sexq.
menses cātenuisset, ab Asamonei filio expul-
sus est. Deinde quod eorum posteri de regno dis-
sentes, ad res suas occupandas populū Ro-
manum Pompeiūque traxerunt: quomodoque
c Herodes Antipater filius, eorū potentia finem
fecerit, auxilio Sosii. Tum quomodo Herode
mortuo, plebs in eos orta seditio est, Augusto
quidem impetrante Romano, Quintilio autem

*V*aro promissa obstricta. Quodq. bellum anno
 duodecimo imperij Neronis eruperit: quamque
 multa per Cestium acciderint: quantaq. ad pri-
 mos impetus armis Iudaei peruaserint: quoque
 modo accolae permunierint: Et quod Nero pro-
 pter acceptas Cestij ductu clades summa rei ma-
 tuens, Vespasianum bello proposuerit: Et quod
 is cum maximo filiorum Iudaam intraverit,
 quamvisque Romanorum exercitum ducens:
 quantaque manus auxiliorum per omnem casa-
 fuerit Galilaam: Et quod eius ciuitatū quasi-
 dam ex cepit, alias deditione. Vbi etiam Ro-
 manorum in bello disciplinam, curamque rerū,
 Et virisque Galilae spacia Et naturam finis-
 que Iudae, necnon Et peculiare terra qualita-
 tem, lacusque Et fontes, captarūque ciuitatum
 mala, cum fide sicut vidi, aut pertuli, expediā.
 Nec etiam miseriae meae colauerim, cum scien-
 tibus eas relaturus sim. Deinde a quod iam festis a Signa
 rebat Iudaeorum, Nero quidem mortem obiecit: & muta-
 Vespasianus autem in Hierosolymam prope- tiones
 rans, imperij causa retractus sit: quaque signa post obi-
 de hoc ei cōtingerint, Romaeque mutationes: Et tum Ne-
 quod inuitum a militibus imperator declaratus ronis.
 sit: Et quod eo disponenda reipublica gratia in
 Aegyptum digresso, Iudaeorum statum seditioni- b Hieros-
 bus agitatū sit: quoque modo tyranni succubue- solyma
 rint, eorūque inter se discordias mouerint. Et Titus ob
 b quod ex Aegypto Titus reuersus, bis Iudaeorum fides.
 fines ingressus sit: quoque modo exercitū, Et quo

PROLOGVS.

in loco congregauerit: vel qualiter, & quoties
ciuitatem affecerit ipso praesente seditio. Aggres-
sus quoque numerosos, & quantos erexerit ag-
geres: triūmque murorum ambitum & magni-
tudine, siue mensuram, & munitionem ciuita-
tis, & fanis templique dispositionem: ad hac ara
Indo- spacium, mensuramque verissimè dicam: festo-
rum mo- ram quoque dictum mores aliquos, septemque
res & lu- lustrationes. & multa sacerdotum. Itemq. pō-
stratio- rificia vestes, sanctaq. templi cuiusmodi fuerint;
nes. siue aliqua dissimulatione vel adsectione memo-

b Roma- rabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos gen-
norum siles crudelitatem, Romanorumq. in alienige-
in Iu- nas humanitatem, quibusque Titus, ciuitatem
dzos hu simul ac templum seruare cupiens, ad concordia
manitas. fœdera dissidentes prouocauit. Disseram Verò
populi vulnere & calamitates quāque multa
mala nunc bello, nunc seditionibus, nunc fame
perpeſsi, postea capti sint. Nec Verò aut perfuga-
rum clades, aut captiuorū supplicia pratermit-

o incen- tam: vel e quem admodū templum inuito Casa
dium tē- re conflagrauerit: quāque multa opes sacra
pli ac ci- flāma rapta sint: ac totius, quae reliquerat, ciui-
uitatis- datū excidium: & quae praecesserant portenta,
excidiū. atque prodigia, vel tyrannorum captiuitatem,
vel qui seruitro adducti sunt, multitudinē: aut

d Roma- cui quisque fortuna sit distributus: & quod Ro-
norum mani quidē belli reliquias persecuti sunt, deni-
de Iu- & totūq. omniunī a fundit eruerūt, Titus Ve-
dais triū- ro peragrat a regione cūcta reſtituit, eiusdēque
phus. sedū

reditum in Italiam, ac triumphū. Hac aonia septem libris comprehensa, admixta ne situperationem à verum scientibus, & qui bello interfuerunt, sustineam, studiosis veritati magis quàm voluptatis perscripsi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

*a Historiz
huus con-
scribendæ
causa.*

FLAVII IOSEPHI
DE BELLO IVDAICO
LIBER I.

SVMMA CAPITVM LIBRI I.
DE BELLO IVDAICO.

- I. De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.
- II. De successionibus Principum à Ionatha vsq; ad Aristobulum.
- III. De Aristobulo, Antigono, Iuda Essao, Alexandro, Theodoro & Demetrio.
- IV. De bello Alexandri cum Antiocho & Arsacia, deq; Alexandro & Hyrcano.
- V. De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolyma.
- VI. De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.
- VII. De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Scythridatem.

VIII. De accusatione Antipatri apud Casarem, de

pontificatu Hyrcani & Herode bellum mo-
nente.

- IX. De Romanorum diffidys post mortem Caea-
re, & infidys Malichi.
X. De Herode accusato & vindicato.
XI. De bello Parthorum contra Iudeos & fuga
Herodi ac fortuna.
XII. De bello Herodi e Roma redeuntis pro Hiero-
solymsa, & contra latrones.
XIII. De morte Iosephi & obsidione Hierosolymsa
per Herodem, & Antigono occiso.
XIII. De infidys Cleopatra in Herodem, & Hero-
di praelio contra Arabes & ingenti terra-
motu.
XV. Herodes exaltatus in regnum.
XVI. De urbibus & aedificijs instauratis & con-
ditis ab Herode, deque munificentiis qua
usus est erga externos gentes, eiusque feli-
citate.
XVII. De diffidio Herodi cum filijs Alexandro &
Aristobulo.
XVIII. De conspiratione Antipatri contra patrem.
XIX. De veneno Herodi parato, & quomodo com-
pertum sit.
XX. De Antipatri in Herodem malignis studijs
deprehensis & ultu.
XXI. De aquila aurea, morsuque Antipatri & He-
rodi.

An. mundi
3802.
Ante Chri-
stum nat.
167.

Antiq. lib.
82. cap. 6.

a Antiocho
à Thobie fi-
lijs motu cū
exercitu in

Iudaam ir-
rumpit, ac
Hierosoly-
ma denin-
cit.

De vastatione Hierosolymsa ab Antiocho.

C A P. I.

V M^a potentes Iudæorum inter se
diffident eo tempore, quo de tota
Syria cū Ptolemæo Sexto Antiochus,
qui Epiphanes dictus est, ambigebat
(erat autem illis contentio de potentia, quod d
bono.

honoratis quisque grauitè ferret similib. sub- *An. mundi*
 iugari) Onias quidam è Pontificibus postquam *3801.*
 præualuit, Thobiz filios expulit ciuitate. Illi *Ant. Chri-*
 autem supplices ad Antiochum confugerant, *sum. m. 11*
 petentes, vt ipsis ducibus in Iudæam irrumper- *162.*
 ret. Idque Regi persuasum est, iampridem sic *Antiq. lib.*
 animato. Quare cum magnis militum copiis e- *15. cap. 4.*
 gressus, & ciuitatem fortiter expugnatam ca-
 pit, & maximam eorum multitudinem quibus
 Ptolemæus charior erat, interfecit. Datq; pas-
 sim militibus prædandi licentia, ipse & tem-
 plum spoliauit, & quotidianæ religionis assi-
 duitatem per annos tres sexque menses inhi-
 buit. Pontifex ^a autem Onias effugit ad Ptole- *a Onias Pon-*
 mæum: acceptoque ab eo in Heliopolitana præ- *tifex ad Pto-*
 fectura solo, ibi oppidum condidit Hierosoly- *lemaum ef-*
 mis simile, templumq; ædificauit, de quibus *fugit.*
 iterum opportunè referemus. Veruntamen ^b *Antiq. lib.*
 Antiocho neque præter spem deuicta ciuitas, *12. cap. 7.*
 neque populatio, neq; tantæ cædes satis fuere: *b. Antiochus*
 sed intemperantia virorum, eorūque memo- *mores. Iu-*
 ria quæ in obsidione pertulerat, Iudæos cogere *dauid. ab-*
 cepit, vt abrogato more patrio, nec infantes *rogat.*
 suos circumciderent, porcosque super aram im-
 molarent. quibus omnes quidem aduersabatur,
 optimus verò quisque propterea trucidabatur.
 Et ^c Bacchides præsidis ab Antiocho præposi- *c Bacchidis*
 tus, ad naturalem crudelitatem suam præceptis *in Iudæos*
 impiis obsecundans, omnimodâ iniquitatē ex- *crudelitas.*
 cessit: cum & singulatim viros honorabiles ver- *Antiq. lib.*
 beraret, & cōmuniter quotidie speciē caputæ vr- *1. cap. 7. 8.*
 bis exhiberet: donec eos atrocitate incomodo-
 rum, qui ea patiebantur, ad viadictæ audaciam
 irritauit. Deniq; ^{*} Mathathias Asamonxi filius. ** In Græco*
 vnus ex sacerdotibus, ex vico cui nomē Modin *textu est*
 est, cū manu domestica (nā quinque filios habe- *Matthias.*
 bat) sicis armatus, Bacchidem occidit: & statim

An. mundi
3802.

Anno Chri-
stianitatis.
162.

Amathias
multis sibi
sociis An-
tiocho bellū
infert.

b. Antiochus
moritur, &
principatum
Antiocho
filio relin-
quit.

c. Antiochus
post patris
obitum cum
numeroſo
exercitu Iu-
daeorū fines
ingreditur.
Antiq. lib.
12. cap. 14.
15.

d. Eleazarum
ab Elephan-
to oppreſſum
moritur.

quidem praſidiorum multitudinem veritus, in
montes refugit. Multis ^a verò ex populo ſibi ſo-
ciatis, recepta fiducia descendit; commiſſoque
prælio, ſuperatos duces Antiochi ex Iudæa fi-
nibus exegit. Secundis autem rebus potentiam
nactus, ſuiſque volentibus quòd ab alienigenis
eos liberaſſet, imperans, moritur reliſto Iudæ
principatu, qui filiorum ſuorum natu maximus
erat. Ille autem (nec enim ceſſaturum exiſtima-
bat Antiochum) & indigenarum cōſlauit exer-
citum, & cum Romanis primus amicitiam pe-
pigit: Antiochumque Epiphanem iterum in fi-
nes ſuos ingredientem vehementiſſima percuſ-
ſum plaga repreſſit. Adhuc autem feruente vi-
ctoria, in præſidia ciuitatis impetum fecit: neo-
dum enim caſa fuerant: habitòq; conſpectu, mi-
lites de ſuperiori ciuitate, quæ pars ſacra dicitur,
ad inferiorem compellit. Fano autem poti-
tus, & locum purgauit omnem, muròque cin-
xit: & vaſa noua diuinis rebus curandis fabrica-
ta, in templum intulit, veluti prioribus proſa-
natis: aramque aliam ædificauit, & religionibus
dedit initium. Sacro ^b autem ritu vix ciuitati
reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius,
& in Iudæos odij filius Antiochus hæres exſti-
tit. quare ^c coactis peditum millibus 2. equitū
autem propè v. millibus, Lxxx. verò elephantis,
montana Iudææ per partes aggreditur, & Beth-
ſuram quidem oppidum capit. in loco verò cui
Bethzachariæ nomen eſt, quâ tranſitus erat an-
guſtior, Iudas cum ſuis copiis occurrit. & prius
quàm congredierentur agmina, Eleazarus ^d fra-
ter eius, proſpecto præter alios excelſo elephā-
te, turriſque maxima & munimentis aureis or-
nato, illic Antiochum eſſe ratus ^a ſuis procul
excurrit: ruptaque hoſtili acie ad elephantum
vſque peruenit, ſed illum quidem quem Regem
eſſe

esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minimè potuit, beluā verò in aluo percussam super se deiecit, & obtritus interiiit: nulla alia re gesta, nisi quòd magnum opus aggressus, vitam gloriæ posthabuit. qui tamen regebat elephantum priuatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro præstitisset audacia, quàm vt sola spe præclari facinoris mortem videretur oprasse. hoc autem fratris eius totius prælij præsagium fuit. nam fortiter quidem Iudæi diūq; decertarunt: sed à Regiis secunda fortuna visis, numeroque præstantibus superati sunt: multisq; interfectis Iudas cum cæteris in Gephoniticam toparchiam refugit. Antiochus autem Hierosolymam profectus, ibique dies paucos commoratus, penuria utensilium abstinit: relicto quidem ibi præsidio, quantum satis esse arbitrabatur: cætera verò multis-
 tudine ad hyemandum deducta in Syriā. Discessu autem Regis Iudas non quiescebat: ibi relin-
 sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasa cum Antiochi ducibus congregatur: factisq; fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater eius Ioannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

An. mundi
3802.

Ante Christum nat.

162.

a Eleazaro vitam gloria posthabuit.

h. Antiochus ad Hierosolymam profectus, ibi præsidium q. relinquit.

Antiq. lib. 12. cap. 18.

c. Iudas cum Antiochi ducibus congregatur & occiditur.

De successione principum à Ionatha vsque ad Ari Stobulum.

CAP. II.

Cum autem successisset ei frater Ionathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur, non tamen horum ei quicquam

Antiq. lib. 13. cap. 1.

adn. mundi profuit ad depellendum periculum. Nanque
2805. Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filij tutor,
ante Chri- sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis
sturnat. nudate cupiens, Jonathan cum ad Antiochum
1591. paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo
alonabas & comprehendit, eoque victo contra Iudæam
Tryphone movit exercitum. unde repulsus à Simone Io-
per insidias nathæ fratre, quòdque ab eo superatus esset,
captus inter- itatus eundem Jonathan interfecit. Simon au-
ficitur. tem fortiter regendis rebus intentus, Zara qui-
Antiq. lib. dem & Ioppen, & Iamnam capit. Evertit autē
13. cap. 9. & Accaron subactis prædiis: adversusq; Try-
 phonem Antiocho auxilium præbuit. qui Do-
 ram ante expeditionem quam in Medos fecit,
 obsidebat. Sed Regis aviditatem satiare nō po-
 tuit, quamvis neci Tryphonis suam quoq; ope-
 ram adhibuisset. Non enim multo post Antio-
 chus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam
 Iudæam opprimendūmq; Servitio Simonem
 cum exercitu misit. Ille ^b autem quanquam se-
 nior erat, bellum tamen iuveniliter admini-
 strabat: & filios quidem suos cum validissimis
 præmisit, parte verò multitudinis comitatus al-
 io latere aggreditur: multisque per multa loca
 insidiis etiam in montana dispositis, in omnib.
 superat, clarissimæque potitus victoria, Pōtifer
 declaratur: & ducentos septuaginta post annos
 Iudæos liberat à dominatione Macedonum.
 sed ^c & ipse perit in convivio, captus insidiis
 Ptolemæi generi sui: qui eius coniuge duobus-
 que filiis in custodiam conclusis, certos misit,
 ut ^d Ioannem tertium, cui etiam Hyrcanus no-
 men fuit, interficerent. Cognito autem impe-
 tu qui parabatur, adolescens ad civitatem pro-
 perabat, multo populo fretus, & propter me-
 moriam paternæ virtutis, & quod iniquitas
 Ptolemæi cunctis esset inuisa, voluit autem Pro-

lemæus etiam alia porta ingredi ciuitatem, sed
 à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum
 susceperat. & is quidem statim recessit in quod-
 dam ultra Hierichunta castellum quod Dagon
 vocatur. Hyrcanus^a autem paternum honorem
 Pontificis assecutus postquā Deo sacrificia red-
 didit, velociter Ptolemæum petit & matri si-
 mul & fratribus adiumento futurus: castellum-
 que aggressus, aliis quidem rebus superior erat,
 iusto autem dolori cedebat. Ptolemæus^b enim
 quoties premeretur, matrem eius fratresque in
 murum productos, palam ut possent conspici,
 verberabat: eosdēque precipitandos, nisi quā-
 primum recederet, minabatur. Vnde Hyrcan-
 um quidem plus timor ac misericordia, quā
 iracundia commouebat. Mater verò eius nihil
 plagis aut intentata nece perterrita, manus pro-
 tendens, filium precabatur, ne vel suis fractus
 iniuriis, parceret impio: siquidē ipsa sibi mor-
 tem à Ptolemæo propositam immortalitate
 duceret meliorem, dummodò ille pœnas eo-
 rum, quæ in domum suam contra fas admisisset,
 expenderet. Ioannes autem nunc obstina-
 tionem matris cogitans, ac preces eius audiens,
 ad irruendum impellabatur: modò verberari
 eam, lacerarique conspiciens, effœminabatur:
 totusque plenus doloris erat. Ob hæc autem
 diu tracta obsidione, feriatu annus aduenit:
 quem septimo quoque circuitu redeuntem, a-
 pud Iudæos cessare moris est, exemplo septi-
 morum dierum. Et^c in hoc Ptolemæus obsidio-
 nis requiem nactus, fratribus Ioannis vnā cum
 matre occisis, ad Zenonem confugit, qui Cory-
 las cognominatus est, Philadelphæ tyrannum.
 Antiochus autem ob ea quæ per Simonem pas-
 sus fuerat, itatus in Iudæam ducit exercitū: ibi-
 que assidens Hierosolymis, Hyrcanū obsidebat.

An. mundi
 3831.

Ante Chri-
 stum nat.

113.

^a Hyrcanum
 paternū ho-
 norem Pon-
 tificiū asse-
 quitur.

^b Ptolemæus
 egat Hyrcanū
 matrem
 ac fratrem
 crudeliū.

^c Ptolemæus
 fratres Ioan-
 nis vnā cū
 matre occi-
 dit.

An. mundi
3839.
Anno Chri-
stian. nat.
125.

Antiq. lib.
13. cap. 15.
Antiochus
acceptus ab
Myrcano
rege. ta-
lentis ab ob-
sidiōe des-
cedit.

b. Sebasten
ciuitatem
Aristobulum
& Antigo-
num obsidio-
ne cingunt.

Sebasten
expugnata,
eiufdem
que habita-
tores abdu-
ciunt.
Antiq. lib.
13. ca. 16. 17.

Ille autem patefacto sepulchro Dauid, qui Regum ditissimus fuerat, ablatisque inde pecuniarum plus quam tribus millibus talentorum, & Antiocho persuasit, datis * eis trecētis talentis ab obsidione discedere, primūsq; Iudæorū priuatis opibus alere peregrina cœpit auxilia. Rursūsq; tamen quando Antiochus contra Medos bello suscepto tēpus ei vindictæ præbuit, confestim aduersus ciuitates Syriæ perrexit, vacuas propugnatoribus esse ratus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samzam cum proximis, nec non & Sichimam, & Garizim ipse cepit & super his Chuthzorū gentem, adiacentia sano loca incolentium, exemplo eius quod est Hierosolymis, ædificato. Cepit autem & Idumææ non paucas alias ciuitates & præterea Doreon & Marisan. In Samariam verò vsq; progressus, ubi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode Rege condita, ex ^b omni eam parte concludit: filiorūque suos Aristobulum & Antigonum obsidioni præfecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant intra ciuitatem venerūt, vt etiam insuetam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocāt, Spondium cognominatum, qui cum prompta eis voluntate paruisset, ab Aristobulo & Antigono superatur. & ille quidem ad Scythopolim vsq; persequentibus eum memoratis fratribus effugit: hi verò in Samariam reuersi, & multitudinem iterum intra murum concludunt, & expugnata, * expugnata ciuitate ipsam diruunt: & habitatores eius captos abducunt. Prosperè autem gentis ita cedentibus, alacritatem refrigerescere nō sinebant: sed cum exercitu Scythopolim vsq; progressi, & ipsam peruaserunt, & agros intra Carmelum omnes inter se partiti sunt.

*De Aristobulo, Antigono, Iude Effao, Ale-
mandro, Theodoro & De-
metrio.*

CAP. III.

Secundarum ^a autem rerum Ioannis & filio-
rum eius inuidia seditionem gentilium con-
citauit, multique aduersus eos collecti non qui-
escebant, donec aperto bello deuicti sunt, reli-
quum ^b verò tempus Ioannes cum fortunatissi-
mè viueret, & optimè rebus per annos triginta
& tres administratis, & quinq; filiis relictis mo-
ritur: vir planè beatissimus, & qui nullam de-
disset occasionè, cur eius causa de fortuna quis-
piam quereretur. Deniq; tria vel maximè præ-
cipua solus habebat. nam & gentis princeps, &
Pontifex erat, & præterea propheta: cum quo
Deus ita colloquebatur, vt futurorum nihil pe-
nitus ignoraret: quinetiam de duobus maiori-
bus filiis suis, quòd rerum domini permansuri
non essent, prænidit atque prædixit. quorum vi-
tæ quis fuerit exitus, narrare non indignum vi-
detur, quantumque à paterna felicitate diuerte-
rint. Patre namque mortuo natu maior Aristobu-
lus translato in regnum principatu, diadema
sibi primus imposuit: quadringentis & octogin-
ta vno annis ac tribus mensibus, postquam po-
pulus in eam terrà deuenit seruitio quod apud
Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem verò à
se secundum Antigonom (namq; illum diligere
videbatur) in honore pari producebat, alios
autem victos custodiæ tradidit. Matremq; iti-
dem colligauit, ausam aliquid de potestate cõ-
tendere. namque hanc rerum dominam Ioan-
nes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, vt
vinctam fame necaret. Horum ^d autè facino-
rum penas Antigoni fratris morte persoluit.

*Ann. mundi
3861.
ante Chris-
tum nat.
103.*

*a Seditioso
bello deuic-
ti.*

*b Ioannes
Hyrcanus
optimè reb.
per annos
triginta tres
administra-
tis, moritur.*

*Antiq. lib.
13. cap. 18.*

*c Aristobu-
lus matrem
vinctam fa-
me necat.*

*d Aristobu-
lus fratrem
Antigonum
plurimum*

An. mundi
339.
Anno Chri-
stianae
125.

a Antigonus
in honorem
fratris in te-
plum ascen-
dit.
b Antigonus
apud Aristobu-
lum falso
accusatur.

c Aristobu-
lus facellus
ut Anti-
gonum si cū
armis adi-
ret occide-
ret, precipit.
d Regina
callidum cō-
silium Anti-
gonum cōsiliū.

quem plurimum amabat, quē nequē regni partiā
cipem habebat. nam & hūc interemit, adductus
criminationibus per maleuolos regni cōpositis.
Itaq; primo quidem Aristobulus dictis fidem
non habebat, quin & fratrem magni penderet,
& plerāque liuore fingi arbitraretur. Sed cum
Antigonus ex militia clarus redisset, festis die-
bus, quos tabernaculis positis Deo celebrare
mos patrius exlegebat, euenit eodem tempore
vt aduersa valerudo Aristobulū corripere. An-
tigonus^a verò circa festorū solenniorum finem
armatis comitatus templum ad orandum quā
maximē petiuit, plūsq; in honorē fratris ascen-
dit ornatus. Tūque^b delatores nequissimi Re-
gem adeuntes, & armatorū pompā, & Antigoni
arrogantiam priuata fortuna maiorem esse cri-
minabantur, quōd; maxima caterua stipatus,
vt illum interficeret eō venisset: nec enim per-
peti honorem solū ex regno habere, cui re-
gnum ipsum liceat obtinere. His paulatim, quā-
uis inuitus, tamē credidit Aristobulus. ac ne vel
suspiciari quicquam videretur, prospiciens, & vt
incerta praeueneret, suos quidē satellites in quē-
dam subterrāneum & tenebrosū locum tran-
sire iubet. Ipse autē iacebat in castello. Bari an-
tē, post autem Antonia cognominato: &^c vt in-
ermi quidem parcerent, occiderent autem An-
tigonum, praecepit, si cum armis adiret. nec non
& ipsi Antigono qui praeceperent misit, vt iner-
mis veniret. ad^d hāc Regina satis callidum cū
insidiatoribus consilium capit. nāque his qui
ad eum missi fuerāt persuadet, vt mandata qui-
dem Regis taceant, dicāt verò Antigono, quōd
frater audisset, arma sibi cū pulcherrima in
Galilaea, ornatūque bellicum fabricasse: quā-
ne singulatim inspieceret; morbo impeditum
fuisse. tunc autem, praefertim cū aliō discessu:

rus sit, libenter eum videret armatum. His^a au-
 ditis. Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur, frateris suadebat affectus) cum armis velut o-
 stentatum se veniens, properabat. Sed ubi ad ob-
 scurum transitum, qui Stratonis pyrgus vocabatur,
 accessit, à b satellitibus interceptus est: certumque documentum præbuit, omnem benevolentiam, iusque naturæ calumniis cedere, nullamque optimarum affectionum tantum valere, ut invidiæ perpetuo possit obsistere. In c hoc autem etiam Iudam quis non rectè mireretur? Essæus erat genere, qui nunquam diuinando aberravit, neque mentitus est. Is Antigono transeunte per templum, mox ut eum vidit, ad notos qui aderant exclamavit (non paucos autem discipulos siue consultores habebat) Papè, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me veritas interiit, mearumque prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus & ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorum intervallo distat. Horum verò diei sunt quatuor: sed & vaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior, inæsto vultu & mente sollicita secum multa reputabat: & paulo post interfectus Antigonus nunciatur, in loco subterraneo, qui fratri indè eodem nomine quo maritima Cæsarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod vatem morbus infefellit. At d verò Aristobulo confestim secessit. Iste pœnitundine morbus ingrauescit: semper e Scelus inque facinoris cogitatione sollicitus, perturbato animo tabescebat, donec mœroris acerbitate visceribus laceratis subito sanguinem vomeret. Hunc ergo unus è servulis eius ministerio destinatus foras efferens, providentia numinis exauit: & e ubi Antigonus erat occisus, fundit.

Anno quidè
 3839.

Ante Christi
summal.

125.

a Antigonus
 de fratre nihil mali suspicatur.

b Antigonus
 interficitur.

c Iudam Propheta Antigoni necem prædicit.

d Aristobulo
 pœnitundine morbus ingrauescit.

e Scelus in
 eo loco ubi

Antigonus
 erat occisus,
 in coram effudit.

Ann. mundi
3842.
Ante Christi
sum nas.
101.

superextantes adhuc cædis maculas cruorem
intersectoris effudit. Ululatu autem eorum qui
id conspexerant continuo sublato, tanquã puer
de industria sanguinem illic libasset, clamor ad
aures Regis peruenit: causãque requirebat: &
cũ ad eã prodere nullus auderet, ad rescien-
dum magis ardebat, ad extremum verò mini-
tanti, vimque adhibenti, verum quod erat indi-
cauerunt: atque ille cum lachrymis opplesset o-
culos, quantumq; poterat ingemisset, hæc di-
xit: Spei andũ certè non erat, vt ^a maximũ Dei
lumen facta mea nefaria laterent. nam citò me
vltrix cognatę cædis iustitia persequitur. Quãm
diu ð corpus improbum fratri matrique damna-
tam animam detinebis? quãm diu paulatim illis
libabo sanguinem meum? simul totũ accipiant:
neque iam meorum viscerum inferias fortuna
derideat. His ð dictis ilicò moritur, cũ nõ plus
anno regnasset. Vxor ^c verò fratrẽ eius vinculis
dissolutis Regem constituit Alexandrum, qui
ætate maior erat, & modestia præstare videba-
tur. Sed ille potestatem adeptus, fratrẽ quidem
alterum regnum appetentem occidit: alterum
autem priuata vita contentum ablatis rebus se-
cum habebat. Prælium etiam cũ Ptolemæo co-
gnomento Lathyro cõmittit: qui oppidum Aso-
chim ceperat, & multos quidẽ peremit hostiũ,
sed victoria in Ptolemæi partes propensior fuit.
Postea verò quãm ipse pulsus à matre Cleopa-
tra discessit in Ægyptum, & Gadaram obsidione
capit Alexander, & Castellum Amathuntis, om-
nium maximũ quæ trans Iordanem sita erant,
vbi preciosissima quæque bonorum Theodori
fili j Zenonis habebantur. At ^d Theodorus re-
pentẽ superueniens, & proprias res recipit, &
sarcinas Regis aufert, Iudæorũq; ferè decem
millia interfecit. Verũ Alexander receptis post
cladem

a Maximũ
Dei lumen
nefaria fa-
cta non la-
sent.
Antiq. lib.
23. cap. 19.
b Aristobu-
lus miserè
moritur.
c Alexandrũ
Aristobuli
fratrem Re-
gina Regem
constituit,
qui è vesti-
gio crudeli-
ter agit.

d Alexan-
der victoriã
ab Theodoro
amittit,

cladem viribus, aggressus maritimas regiones
 Raphiam capit & Gazam, itémq; Anthedonē,
 quæ postea à Rege Herode Agrippas nominata
 est. His autem seruitio dōmitis concitatur in
 eum festo die populus Iudæorum. Nam plerun-
 que epulæ seditiones accendunt. nec videbatur
 insidias posse comprimere, nisi cōductitios ha-
 beret auxilio Pisidas & Cilicas; nam Syros mer-
 cenarios respuebat, propter ingenitam cum Iu-
 dæorum gente discordiam. Cæsis autē supra
 octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellū
 intulit. Ibique Galaaditis ac Moabitibus subactis,
 tributūq; his imposito. ad Amathunta regressus
 est. Cūque Theodorum metus eius secundis
 successibus perculisset, castellū sine præsidio re-
 pertum funditus eruit. mox autem cōgressus cū
 Oboda Rege Arabum, qui locum fraudi oppor-
 tunum in Galaadensi regione occupauerat, cap-
 tus insidiis totum amisit exercitum in vallem
 altissimam compulsū, atq; obtritum multitu-
 dine camelorum. Ipse verò elapsus in Hieroso-
 lymam, olim sibi gentem infensam ad nouarū
 rerum motus magnitudine cladis accendit. Fit
 autem etiam tunc superior, crebrisque præliis
 non minus quinquaginta millibus Iudæorū per
 sex annos interfecit: nequaquā tamen victoriis
 lætabatur, quoniam regni sui vires consumeret.
 Vnde armis omissis, sermone placido cum sub-
 iectis redire in gratiā conabatur. Illi autem in-
 constantiam eius morūmq; varietatem in tan-
 tum oderant, ut percontanti, quonā pacto eos
 sedare posset, dicerent, si moreretur. nam vix e-
 tiam mortuo daturus veniā, qui tam multa sce-
 leratē fecisset. simul etiam Demetrii auxiliū.
 cui cognomen Acro, accersuerunt. qui cū his
 maiorum præmiorū spe facili paruisset, venis-
 setque cum exercitu misceretur auxiliis eius

An. mundi
3861.

Ante Christi
natiuitatem.

102.

a Iudæorum
contra Ale-
xandrum in
festo die se-
ditio.

b Alexander
Arabia &
Amathunti
castello bel-
lum infero,
illudque ca-
pitum fundi-
tum eruit.

c Demetrius
Iudæis in au-
xilium venit.

An. mundi
3862.

Ante Chri
stum nat.
101.

Antiq. lib.
13. cap. 10.

a Demetrii
& Alexandri
pugna,
qua Deme-
trius supe-
rat.

b Iudæi à
Demetrio
victore de-
ficiunt.

c Iracundia
& crudeli-
tas Alexan-
dri immod-
erata, qui o-
mnes
captiuorum
crucifigit.

Iudæi circa Sichimam. Vtrōsque tamen Alexā-
der mille quidem equitibus, sex autem peditū
mercenariorum millibus excepit, cum haberet
ex Iudæis quoq; propè ad decem millia benè
sibi cupiētium, aduersæ autē partis essent equi-
tum tria millia, peditūmq; millia quadraginta.
Et prius quàm veniretur ad manus, intercedē-
tibus nunciis & præconibus, Reges transugra-
tentabant: Demetrius quidem Alexandri mer-
cenarios, Alexander autē Iudæos qui Demetriū
sequerentur, ohtemperaturos sibi sperantes. Sed
cum neq; Iudæi sacramenta, neq; fidem Graeci
cōtemnerent, armis ^a iā cominus decernebant.
Superatq; prælio Demetrius, quamvis Alexāndri
mercenarij multa & animosè & fortiter gessis-
sent. Euentus autem pugnae præter spem cedit
vtriq;: nam ^b neq; hi qui Demetrium accue-
rant, in partibus victoris permanserunt: & im-
mutatae fortunæ misericordia, sex Iudæorū mil-
lia se ad Alexāndrum, qui in montes effugerat,
cōtulerunt. Huius inclinationis momentū De-
metrius ferre non potuit: sed Alexandrum iam
quidem collectis viribus prælio sufficere ratus,
omnem verò gentem ad eū transire existimās,
mox inde digressus est: non tamē reliqua mul-
titude ob abicessum auxillorum simultates de-
posuit: bello autem assiduo tam diu cum Ale-
xandro decertabat, donec plerisque interfectis
ceteros in Bemeselim ciuitatem compulit, eaq;
subacta in Hierosolymā captiuos abduxit. Ve-
rū ^c immoderata fecit iracundia, vt crudelitas
eius ad impietatē vsq; procederet. Octingentis
enim captiuorum in media ciuitate crucifixis,
mulieres earūmq; filios in cōspectu matrum ne-
cauit, atq; hæc potans, & cum suis concubinis
recubans, prospectabat. Tantus autem populum
terror inuasit, vt etiam diuersæ partis studiosi
proxima

proxima nocte octo millia hominum extra totam Iudæam profugerant: quorum exilij mors Alexandri finis fuit. Cum^a eiusmodi factis tandem ægréque regni otium quæssisset, ab armis requieuit.

An. mundi 3862.
Ante Christum nat. 102.

De bello Alexandri cum Antiocho, & Areta dæque Alexandra & Hyrcano.

a^o Alexandri ab armis quiescit.

C A P. I I I I.

Rursus^b autem fit ei turbarum initium Antiochus, qui etiam Dionysius dictus est, Demetrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui Seleucum generis autorem habebant. hunc enim timens qui Arabas parato bello pulsarat, totum quidē super Antipatrida montibus proximū, & inter Ioppes littora spatium, fossa altissima diremit. ante fossam verò murum ædificauit excelsum, turrēsq; ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antiochum arcere valuit. Exustis^c enim turribus fossisque replexis, eū suis copiis transgressus est. Vindictāque posthabita, qua deberet eū a quo prohibitus est vltisci, protinus contendit in Arabas. Horum^d autem Rex in loca suæ nationi cōmodiora cedens, mox ad pugnam cū equitatu reuersus (habebat autem numerum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites inuadit. Valido autem prælio commisso, quamdiu quidem supererat Antiochus, durabat eius exercitus, quāuis eum passim Arabes trucidarēt. Vbi verò procubuit (succurrēdo enim victis se per in periculis aderat) omnes terga dederunt: maximāque pars eorum cū in acie, tū in fuga absorbitur. Reliquos autem in vicū Cana delapsos, alimentorum penuria perire contigit, præter admodum paucos. Hinc^e Damasceni Pto-

b Antiochū
Demetrii
fratrem A.
lexander
timet.

c Rex Arabum Antiochi milites ex improviso inuadit.

d Alexandri copias Arabum Rex in fugam vertit, maximāq; partem trucidat.

e Damasceni & Aretæ contra Antiochum.

Ann. mundi
3862.
Ante Chri-
stum nat.
102.

lemzo Minnæi filio infensi Aretam sibi sociat:
Syrixque coeles Regem constituunt. qui bello
illato Iudææ, postquã pugna vicit Alexandrum,
pactione discessit. Alexandræ autem Pella capta
Gerasam petiit rursus opum Theodori avidus:
triplicique ambitu circumdatis defensoribus, lo-
cum expugnauit. Necnon & Gaulanen & Seleu-
ciam, & eam quæ Antiochi Pharanx dicitur, sub
iugum mittit. Ad hæc autem capto Gamala ca-
stello validissimo, eiusque præfecto Demetrio
multis criminibus inuoluto, in Iudæam regredi-
tur, expleto in militia triennio: lætusque a gen-
tilibus ob res prosperè gestas excipitur. Belli
autem requiem secutum est morbi principium. Et

a Alexandræ
quartano fe-
bris recursum
fatigatur.

Antiq. lib.
13. cap. 12.

b Alexandræ
Alexandri
dominæ pie-
tatis opinio-
ne principa-
tum obit.

^a quoniam quartano febrium recursum fatigaba-
tur, depulsum iri valetudinem credens, si rursus
animum negotiis occupasset, intempestiuæ mi-
litiæ sese dedit: & ultra vires corpus laboribus
vexans, inter ipsos tumultus trigesimo & septi-
mo regni anno moritur: idque ^b Alexandræ cõ-
iugi suæ reliquit: Iudæos eius vel maximè di-
cto obediētes fore non dubitans: quod longè
ab eius crudelitate discrepans, & iniquitati re-
sistens, benevolentiam sibi populi comparasset.
Neque spes eum fefellit. Namque opinione pie-
tatis obtinuit muliercula principatum. Quippe
quæ morem gentis patrium probè norat, & qui
factas leges temerassent ab initio detestabatur.

c Hyrcanum
Alexandri
filium natum
maximum
Pontifex de-
claratur,
post ad regi-
am dignitatem
euehitur.

Cum ^c autem duos filios Alexandro genitos ha-
beret, natum quidem maximum Hyrcanum, &
propter ætatem declarat Pontificem, & quod
propterea segnior esset quàm ut potestate regia
molestus cuiquam videretur, Regem consti-
tuit: minorem autem Aristobulum, privatum
vivere maluit: quod feruentioris esset ingenij,
lungit autem se eiusdem mulieris dominatio-
ni quædam Iudæorum factio, Pharisei. qui

præter alios pietatem colere putarentur, & peritius leges interpretari, ob eamque causam magis eos suspiciebat Alexandra, diuinæ religioni superstitiosè deseruiens. Illi autem paulatim fræminæ simplici insinuati, quosvis pro sua libidine summonendo, deponendo, itemque vinciendo, ac soluendo, iam procuratores habebantur; prorsus ut ipsi quidem regis commodis fruerentur, expensas verò ac difficultates Alexandra perferret. Sed eadem mirè callebat res administrare maiores: itaque augendis copiis semper intenta, duplicem confluxit exercitum, neque pauca mercenaria parauit auxilia quibus non modò statum suæ gentis roborauit sed etiam metuendam se reddidit externæ potentia. Imperabat autem aliis, verùm b Pharisæis ipsa vltro patebat. Denique c Diogenem quendam insignem virum, qui Alexandro fuerat amicissimus, interficiunt. eius factum consilio criminati, ut octingenti (quos supra memorauimus) Regis iussu tollerentur in crucem, nihilominus autem Alexandræ suadebant, ut & alios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset concitatus occideret. Cùmque his nimia superstitione nihil abnuendum putaret, quos sibi libuisset ea specie trucidabant, donec optimus quisque periclitantium ad Aristobulum confugeret, atque d ille matri persuasit, ut his propter dignitatem parceret, ciuitate autem pelleret quos nocentes existimaret. Igitur illi quidem data sibi copia per regionem dispersi sunt. Alexandra verò in Damascum missò exercitu, quoniam Ptolemæus sine intermissione ciuitatem premebat, illam quidem nulla re memorabili gesta cepit. Regem autem Armeniorum Tigranem qui admoto Ptolemæidi milite, Cleopatram circumsedebat passionibus

An. mundi
3862. Ante
Christ. nat.
103.

a Pharisæi
Alexandra
Regina infu-
mat paula-
tim procura-
tores habentur
cunctis-
que regis
cōmedi frui-
untur.

b Alexandra
Pharisæi vltro
patebat.

c Pharisæo-
rum inuidia
& accusatio
ne temeraria
multis locis
trucidati.

d Aristobuli
apud matrē
deprecatio.

An. mundi
 3837. *Anno*
Christ. natu
 95.

a Aristobul^o
seipsum Re-
ge declarat.
b Alexandra
coniungo Ari-
stobuli cum
filii carcere
inclusit.

c Alexandra
moritur, &
Hyrcan^o re-
gni successo-
rem constitu-
it.

Ant. lib. 14.
cap. 1.

d Frauer
ob regnū de-
variatis, cor-
dis conditio-
nibus in con-
cordiam re-
ducunt.

Ant. lib. 14.
cap. 3. 3. 4.

donisque sollicitat. Sed illum domesticatū tur-
 barum metus, ingresso in Armeniam Lucullo
 iamdudum inde retraxerat. Inter hæc Alexan-
 dra morbo laborante, minor^a eius filius Ari-
 stobulus, cum famulis suis quos multos habe-
 bat, omnesque pro ætatis favore fidissimos, vni-
 versa castella obtrinit: & pecunia qua n ibi re-
 perit conductis auxiliis Regem se declaravit.
 Ob^b hæc miserata querelas Hyrcani mater, cō-
 iugem Aristobuli cum filiis includit apud ca-
 stellum quod à septentrione fano adiacens, Ba-
 ris antea vocabatur vt diximus, postea verò, An-
 tonia cognominata est, imperante Antonio,
 quemadmodum de Augusti & Agrippæ nomine
 Sebeste & Agrippias aliæ ciuitates appellatæ
 sunt. Ante^c tamē Alexandra moritur, quem in
 Aristobulum fratris eius Hyrcani contumelias
 vindicaret: quem deiici regno curauerat, quod
 ipsa nouem annes administravit. Et hæres qui-
 dem omnium fit Hyrcanus, cui regnum etiam
 viua cōmiserat. Verū Aristobulus viribus atq;
 auctoritate præstabat. Habito^d autem inter eos
 circa Hierichunta de rerum summa conflictu,
 plerique Hyrcano relicto transeunt ad Aristo-
 bulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga per-
 uenit in castellum Antoniam, ibique salutis ob-
 sides nactus (erat enim ibi in custodia, vt præ-
 misimus, coniunx Aristobuli cum filiis, prius
 quā grauius aliquid accideret. ea lege in con-
 cordiam rediit, vt regnum quidem Aristobulus
 haberet, ipse verò cederet, quasi frater Regis a-
 liis honoribus contentus. Hoc modo in fano
 reconciliati, cū in conspectu circumstantis
 populi benignissimē alter alterum complexus
 esset, domus permutant: & Aristobulus quidem
 discedit in Regiam, Hyrcanus autem in Aristo-
 buli domum.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugna-
tione Hierosolyma.An. mundi
3873. Ante
Christ. natū
95.

CAP. V.

Metus verò & alios eius inimicos præter
spem dominantis occupat, & maxime
Antipatrum iamdudum Aristobulo inuisum.
Erat autem genere Idumæus & nobilitate ac
opibus gentis suæ princeps. Is ^a igitur &
Hyrcanum ut ad Aretam Regem Arabiæ con-
fugeret eiusque auxilio Regnum repeteret,
hortabatur. & ipsi Aretæ ut Hyrcanum su-
sciperet atque in regnum deduceret suade-
bat, multum obtestans Aristobuli moribus,
multisque Hyrcanum laudibus prædicans, si
mûlque admonerat quòd eum deceret regno
clarissimo præidentem, iniquitate oppressis
manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriam
pati, qui principatu iure successionis sibi de-
bito excidisset. Sic ^b instructis & præparatis
ambobus, nocte cum Hyrcano ex ciuitate pro-
fugit: citatòque cursu in oppidum quod Pe-
tra dicitur saluus euasit: ea est Arabiæ regia.
Ibi postquam Hyrcanum in manum Regis A-
retæ tradidit, multis dictis multisque muni-
bus ut auxilium præberet, quo in regnum de-
duceretur, affecit. Erant ^c autem peditum
equitumque millia quinquaginta, quibus ne-
quaquam restitit Aristobulus: sed primo
imperu superatus, Hierosolyma fugere cogi-
tur: atque omnino captus esset, nisi ^d dux Ro-
manorum Scaurus aduersus horum temporibus dis-
imminens soluisset obsidionem, namque is ex
Armenia quidem in Syriam missus erat à Pom-
peio Magno qui cum Tigraue bellum gerebat.
Sed ubi Damascus venit, præcès à Metello & Lol-

^a Hyrcanū
Antipater
ut ad Aretam
Regem
Arabia cō-
fugeret, eius-
que auxilio
regnum re-
petere, hor-
tatur.

^b Antipater
nocte cum
Hyrcano ex
ciuitate pro-
fugit, & ad
Aretā Ara-
biæ Regem
peruenit.

^c Aretā Hyrcanū
50000
militum tra-
duxit.
^d Dux.

An. mundi
3899. Ante
Christ. natū
65.

lio captā reperit: his inde submotis, cognitōque in Iudza quid ageretur, illuc velut ad quæstū accurrit. Denique mox ut fines ingressus est, Iudæorum legati ad eum veniūt à fratribus, veris- que ut sibi potius adiumento essent orantibus.

a Scaurum
procijs talē
ab Aristobulo acceptis
Hyrcañū &
Arabes re-
gione exco-
dere iubet.

Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus ei miserata iustitia posthabita est. Tot enim acceptis Scavrus ad Hyrcanum & Arabes legatos mit- tit, Romanorum eis, & Pompeij nomen inten- tans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque & A- reta ex Iudza in Philadelphiam recedit metu percussus, & Scaurus Damascum redit, Aristobulus autem quod captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copiis collectis persequeretur hostes: & circa locum quem Papyrona vocant prælio commisso, supra

b Hyrcanū
& Antipat-
ter Pompeij
auxiliū im-
plorant.
Ant. lib. 14
cap. 6. 7.

sex eorum millia cecidit: in quibus erat & Cepha- lon frater Antipatri. Hyrcanus b verò & Antipa- ter Arabū privati auxilio, spem in aduersarios transtulerunt, & cum Pompeius Syriam ingres- sus Damascum peruenisset, ad ipsum confugiūt, multisque muneribus ei datis, eadem illa qui- bus apud Aretam vñ fuerant allegantes, magno- pere precabantur ut Aristobuli violentia dam- nata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate quàm moribus deberetur, sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fretus.

c Pompeius
Romano si-
mul exerci-
tu & Syrorū
instructū
Aristobulū
petit.

Venerat autem quantum potuit ornatus cultu regio: deinde offensus obsequiis, neque fe- rendū existimans abiectius quàm Regem de- ceret utilitati servire, à Diospoli regrediebatur. Ob c hoc iratus Pompeius, etiam Hyrcano eiusque sociis hoc precantibus, Aristobulū petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxiliis. Cùm verò Pellam & Scytho- polim prætergressus Goreas venisset, ynde Iudæorum fines incipiunt per mediterranea loca subeunti-

subeuntibus: cognito ^a Aristobulum in Alexan-
 drium confugisse (castellum est magnificè stru-
 ctum, in monte præcelso situm) mittit per quos
 eum iuberet inde descendere. Ille autem de-
 creuerat quia pro imperio vocaretur, periculi
 ri potius quam parere, sed populum videbat
 horrescere, & amici monebant ut Romanam
 vim cogitaret, quam sustinere non posset. Ita-
 que ^b horum consiliis obediens; descendit ad
 Pompeium: quòdque iuste regnaret multis pro
 se dictis, in castellum rediit. & cum iterum
 descendisset provocatus ^a fratre, ac de suo iu-
 re cum eo disceperasset, denuò regreditur non
 prohibente Pompeio. Erat autem inter spem
 timorèmq; medius, & veniebat quidem ve-
 lut exoraturus Pompeium, ut sibi cuncta per-
 mitteret, ad montem verò reuerterebatur, ne
 quid regis dignitati derogare videretur; quia
 tamen castellis eum Pompeio cedere place-
 bat, hisque præpositos monere literis ut dece-
 derent, quibus præceperat ut non nisi manu
 sua scriptis epistolis obtemperarent: iussa
 quidem facit: sed in Hierosolymam cum indi-
 gnatione discessit: bellòque ^c iam congredi cū
 Pompeio cogitabat. Ille autem, nec enim
 tempus apparatus dandum putavit, statim eum
 insequitur, multum quippe alacritati eius ad-
 diderat, circa Hierichuntem Mithridatis mors
 nunciata. Vbi pinguißima ^a Iudææ regio & pal-
 marum plurimum ac balsamum nutrit: cuius ^d Pompeio
 inciso lapidibus acutis robore stillantem lacry-
 mam ex vulneribus colligunt. Cūque illic ^e obsidio-
 pernoctasset, manè ^d in Hierosolyma pro-
 perabat. Itaque hoc eius impetu perterritus ^e
^a Aristobulus, supplex occurrit, pecuniámque
 pollicitus, quòdque semeripsum ei cum cini-
 tate permitteret, Pompeium mitigat & iuen-

An. mundi
 3899. Ante
 Christ. natū
 65.

^a Aristobu-
 lus Pompeio
 descendere
 provocat.

^b Aristobu-
 lus ad Pom-
 peium descen-
 dit.

^c Aristobu-
 lus bello cō-
 gredi cum
 Pompeio co-
 gitat.

^d Hed. Idu-
 mazæ.
^d Pompeio
 Hierosoly-
 mam obsidio-
 ne cingit.

^e Aristobu-
 lus Pompeio
 supplex oc-
 currit.

An. mundi 3903. *Anno* *Christ. na-*
tum 61. *Ant. lib. 14*
cap. 178. *a Pompeius*
urbem qua
in parte fa-
cilius effe-
retur. *b Seditio in*
urbe inter
Aristobuli
& Hyrcani
socios. *c Pompeius*
in urbem ve-
niss. eiq. re-
gia domus
traditur. f.
Aristobulus
in sua in te-
plum conce-
dit. *d Pompeius*
fossamque
vallemque
replet, ac di-
scipulum
observat.

tem. Nec tamen quicquam eorum quæ promi-
 sit. effectum est. Gabinium qui ad suscipiendā
 pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem
 Aristobulis socij receperunt. His a commotus
 Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat:
 ad civitatem verò profectus, explorabat qua ex
 parte facilius esset accessus. nam & murorū e-
 ius firmitatem oppugnari posse facile non vide-
 bat: vallemque pro mœnibus horribilem, fa-
 namque illiæ cernebat proximum adeo tutissi-
 ma munitione circumdatum, ut etiam si civitas
 caperetur, secundum esset hostibus in eo refu-
 gium. Hoc b autem diu quid faceret hæsitante,
 seditio intra civitatem orta est: Aristobuli qui-
 dem sociis bellum geri potius Regemque libe-
 rari dignum esse cēsen-ibus: qui c verò cū Hyr-
 cano sentirent, Pompeio portas aperiri. Metus
 autem hos plures faciebat, Romanorum constā-
 tiam reputantes. Denique victa pars Aristobuli
 concessit in templum: & ponte qui ab eo civita-
 ti iungebatur abscisso, ut ad ultimum usque re-
 sisteret, instruebatur. Cū autem alij Romanos
 recepissent in civitatem, hisque domum Re-
 giam tradidissent ad hæc obtinenda Pompeius
 vnanter ducibus suis, Pisonem cum militibus
 intromittit:isque prædiis in civitate dispositis,
 quia nemini eorum, qui in templum confu-
 gerant pacem persuadere poterat, omnia quæ
 circum erant oppugnationi parabat: Hyrcano
 eiusque amicis ad consilia conferenda, & ad
 efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse
 d verò ad partes septentrionales fossamque val-
 lemque replebat omni genere materiæ per mi-
 lites comportato, cum per se opus esset diffi-
 cillimum propter immensam altitudinem, &
 præterea Iudæi modis omnibus desuper obli-
 terant, mansissetque labor imperfectus, nisi
 Pompeius

Pompeius observatis diebus septimis, quibus Iu-
 dæos religio ab omni opere manus abstinere
 compellit, per eos aggerem cumulare præcepit.
 inhiabitis à prælio militibus. Pro solo enim
 corpore Iudæis etiam per Sabbata pugnare li-
 cet. Igitur ^a iā valle repleta, & impositis aggeri
 turribus admotisque machinis Tyro allatis, mo-
 nia tentabat. Desuper obstantes lapidibus re-
 pellebantur, cum diu turres obsidentium ma-
 gnitudine simul & pulchritudine præstantes,
 vim repugnantium sustinerent. Veruntamen
 Romanis tunc plurimum defatigatis, Pompeius
 Iudæorum tolerantia & in aliis admiratus est:
 & ^b præcipue, quod nihil ceremoniarum inter
 media tela versantes intermiserunt. sed ve-
 lut in alta pace ciuitas ageret, quotidie sacri-
 ficia & victimas, omnemque Dei cultum dili-
 gentissime celebrarunt, nec vel in ipso excidio
 cum ad aram in dies singulos trucidarentur, le-
 gitimis religionis suæ muneribus abstinue-
 runt. Mense igitur obsidionis tertio vix vna
 turre deiecta in fanum irruptum est. Primus
 autem murum transcendere ausus est Syllæ fi-
 lius Paastus Cornelius, & post eum centurio-
 nes duo Furius & Fabius cum suis cohortibus,
 & circumsepto undique fano, alios alio con-
 fugientes, vel etiam paulisper repugnantes in-
 terficiunt. Vbi plurimi Sacerdotum, quan-
 quam hostes strictis gladiis irruentes videbant,
 intrepidi tamē in peragendis rebus diuinis per-
 severabant: & in ipso libandi templumque
 adolendi ministerio macabantur, saluti quo-
 que præferentes religionis obsequium. Multos
 autem sui gentiles aduersæ partis studiosi tru-
 cidabant, plurimi sese in rupes præcipitabant.
 nonnulli furibundi cunctis quæ circa murū e-
 rant in desperatione succensis, pariter cōflagra-

*Anno man-
di 3903.
Anno Chri-
stianæ nat.
61.*

*a Pompeius
aggeri tur-
res imponit.*

*b Iudæi in-
ter media te-
la versantes
nihil ceremo-
niarum in-
termittunt.*

An. mundi
3903.
Ante Chri-
stum nat.
61.

bant. Itaque Iudæorum quidem millia duode-
cim accubuerunt. Romanorum verò perpauci:
sed plures sauciati sunt. Nihil autem gravius in
illa clade Iudæorum genti visum est, quàm san-
ctum illud arcanum, neque cuiquam prius vi-
sum alienis esse detectum. Deniq; b Pompeius
vnà cum suis comitibus in templum ingressus,
vbi neminē præter pontificem adesse fas erat.
quæ intus erant candelabra cum lychnis & mē-
sis in quibus libare atque adolere moris est, &
vascula ex auro cuncta spectauit: congestânq;
pigmentorū molem sacræque pecuniæ ad duo
millia talentorum. Nec c tamen vel hæc vel a-
lius quicquam de sacrosanctis opibus siue in-
strumentis attigit: sed postero die post excidiū
purgare templum adituos iussit, & solennia sa-
cra celebrare. Ipse d autem Hyrcanum pontifi-
cem declarauit: quod se & in aliis rebus alacré
obsidionis tempore præbuisset, promptânq; ad
bellum agrestiu multitudinem ab Aristobulo
reuocasset: per quæ sicut imperatorem bonum
decurt beneuolentia potius quàm timore ple-
bem sibi conciliauit. Inter captiuos etiam com-
prehensus Aristobuli socer idémque patris
tenebatur, & e illos quidem qui maximè belli
causa fuissent, securi percussit. Faustum verò, &
qui vnà fortiter operam nauauerant præclaris
præmiis donat & Hierosolymis tributum indi-
cit. ablatas f autem genti etiam quas in Cœlesy-
ria ceperant ciuitates, Romano qui tunc erat
præsidii parere iussit: propriisque tantum fini-
bus circūclussit. Instaurauit autē in gratiā cuius-
dam ex liberris suis Demetrii Gadarensis, e-
tiam Gadaram, quam Iudæi subuerterāt. Medi-
terraneas præterea ciuitates ab eorum imperio
liberauit, quas præuenti non exciderant, Hip-
pon & Scythopolim & Pellam & Samariam
& Marisam:

a Duodecim
Iudæorū mil-
lia in templo
occumbunt.
b Pompeius
vnà cū suis
comitibus
sanctū san-
ctorum in-
greditur.
c Pompeij
continentia.
d Hyrcanum
Pontifex de-
claratur.
e Pompeius
illos qui ma-
ximè belli
causa fuis-
sent, securi
percussit.
f Pompeius
multas præ-
claras ciui-
tates ab im-
perio Iudæo-
rum liberat.

& Marisam: itémque Azotum & Iamniam & *An. mundi*
 Arethufam: necnon & maritimas, Gazā & Iop- *3804.*
 pen & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus *Ante Chriſt.*
 vocabatur, poſt autem ab Herode Rege clariffi- *ſum nat.*
 mis ædificiis transformata; Cæſarea nominata *60.*
 eſt: cæſq; omnes indigenis ciuibus redditas pro-
 uinciæ Syriæ coniunxit. Huius autem & Iudææ,
 cunctorumque adminiſtratione ad Ægypti vſ-
 que fines & flumen Euphratem cum duabus le-
 gionibus Scauro permiſſa, Romam ipſe per Ci-
 liciam properauit, captiuum^a ducens Ariſtobu- *a Ariſtob. cum*
 lum cum familia. Erant autem filii duæ toti- *familia Ro-*
 demque filii quorum vnus Alexander ex itine- *mā uellus.*
 re fugit: minor autem Antigonus cum ſororib. *Antiq. lib.*
 Romam uectus eſt. *14. cap. 9.*

De bello Alexandri cum Hyrcano &
Ariſtobulo.

C A P. VI.

Interea Scaurus in Arabiam ingreſſus ad Pe-
 tram quidem regionum aſperitate prohibe-
 batur accedere: quæ autem circum erant, omnia
 vaſtabat, multis & in hoc malis afflicta, nam
 exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus
 per Antipatrum victui neceſſaria ſuppedita-
 bat. quem velut Aretæ familiarem etiam Scau- *b Arabi*
 rus ad eum legauit, vt bellum paſſione depone- *Scauro re-*
 ret. Itaq; *b* perſuaſum eſt Arabi, vt CCC. talenta *conſiliatur.*
 daret: atque ita Scaurus ex Arabia tranſduxit *Antiq. lib.*
 exercitum. Alexander^c autem Ariſtobuli filius, *14. cap. 10.*
 qui Pompeium fugerat, magna manu medio *c Alexander*
 tempore congregata, Hyrcano grauis imminē- *Ariſtobuli*
 bat, Iudæamq; depopulabatur, quem quidem *filium contra*
 maturè debellare poſſe credebat: quoniam di- *Hyrcanum*
 ſturbatum quoque à Pompeio marum Hieroſo- *magnā mor-*
 lymis renouatum eſſe conſidebat, niſi Gabinus *nim congr-*
 in Syriam miſſus qui Scauro ſuccellerat, quum *gar.*

An. mundi in aliis fortem se præbuisse, tum etiam in A-
 3804. xandrum mouisset exercitum. Huius autem ille
Ante Chri- imperum veritus, & amplio rem militum ma-
stum nas. num congregabat: donec facta sunt decem mil-
 60. lia peditum, & mille quingenti equites: locaque
 a *Alexander* opportuna muris, hoc est Alexandrium & Hyr-
 10000. *pe-* canium, & Machærunta non longè ab Arabiæ
 ditum & montibus, muniēbat. Igitur Gabinus cum patre
 1500. *equi-* copiarum præmisso M. Antonio, ipse cum toto
 tum *congre-* exercitu sequebatur. Lecti b autem Antipatri
 gar. comites, aliæque Iudæorum multitudines, quorum
 b *Antipater* Malchus & Pitholaus principes erant: itundis
 cum *copijs* cum M. Antonio viribus suis, Alexandro ob-
Alexandro uiam processerunt: neque ita multo post ade-
 obuiam *pro-* rat cum suis copiis Gabinus. Alexander autem
 cedit. quod tum in vnum confertam hostium multi-
 tudinem sustinere non poterat, abcessit. Cum-
 que c Hierosolymis appropinquasset coactus
 a *Alexander* prælio decertauit: amissisq. sex millibus, quo-
 cum *hostib.* rum iria viua capta sunt, tria verò prostrata.
 prælio *decer-* cum reliquis effugit. Gabinus autem ubi Ale-
 tat, & *sex* xandrium castellū venit, quia multos deseruisse
 milia *mili-* castra cognouit promissa delictorum venia co-
 tum *amissit.* nabatur eos ante prælium sibi coniungere. Cū
 autem illi nihil mediocre cogitarent, plerisque
 interfecis, reliquos in castellum concludit. In
 hoc prælio d dux M. Antonius multa præclare
 gessit: & quamuis semper & ubique vir fortis
 apparuisset, tamen tunc etiam suum vicit exē-
 plum. Gabinus autem relictis qui castellum ex-
 pugnarent, ipse ciuitates adire, & intactas qui-
 dem confirmare, subuersas autem erigere cura-
 bat. Deniq. e iussu eius & Scythopoli habitati
 e *Qua. vr-* cepit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, &
 ber *Iudæi re-* Iamnia, & Raphia, & Marisa, & Dora, & Gadara,
 uerunt *in-* & Azorus, aliæq. multe, lætis ciuibus atque in-
 habitandis. Antiq. lib. collis ad eas cōcurrentibus, his autem rectè dis-
 14. cap. 11. positus

positis regressus Alexandrium, vehementius
 urgebat obsidium. Qua re tenitus Alexander,
 omnibus desperatis legatos ad eum misit, & i-
 gnosci delictis orans, & quæ sibi parerent ca-
 stella Machærunta, & Hyrcanium tradere non
 dubitans: quin etiam Alexandrium eiusdem
 potestati permisit. Quæ a quidem Gabinus om-
 nia consilio matris Alexandri funditus eruit,
 ne rursus belli alterius receptaculum fierent.
 Aderat autem, quo suis Gabinium palparet ob-
 sequiis, viro suo cæterisque captivis metuens,
 qui Romam fuerant abducti. Post hæc ergo
 Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto,
 ei que fani cura mandata, cæteris reipub. parti-
 bus optimates præfecit. Omnemque Iudæorum
 gentem in conventus quinq. divisit: vno Hie-
 rosolymis, altero Doris, itemque tertio, ut apud
 Amathunta respondeat, destinatis: quarto Hie-
 rico, & quinto Sêphoris Galilææ civitas attribu-
 ta est. Siugulari autem vnius dominatione Iu-
 dæi liberati, libenter ab optimatibus regeban-
 tur. Verum tamen non multo post evenit, ut
 turbarum his fieret initium, elapsus Roma A-
 ristobulus: qui magna iterum Iudæorum ma-
 nu confecta partim cupida mutationis, partim
 quibus olim dilectus erat, primum occupat A-
 lexandrium: idque recingere muto tentabat.

Deinde cognito quod Gabinus Siscennam &
 Antonium & Servilium duces contra se cum
 exercitu misit, in Machærunta cōcedit: vulgic.
 imbellis onere deposito, solos armatos propè
 ad octo millia militum secum duxit: inter quos
 & Pitholans erat secundarū patrium rector cum
 mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani
 autem sequebantur, habitoque conflictu, ali-
 quandiu cū suis Aristobulus fortiter dimicā-
 do perseverabat, donec vi Romanorum subacti,

an. mundi
 3804. Antio
 Chrifti nat.
 60.

a Gabinium
 mater Ale-
 xandri bene-
 ficium lenire
 studet.

b Iudæorū
 Reipub. mu-
 tatio.

Ant. lib. 14
 cap. 11.

c Aristobulus
 hic elapsus
 Roma iterū
 turbas com-
 plexus.

d Aristobulus
 Romanis dis-
 micat.

Anno mun- caesa sunt virorum VM. propè verò ad duo mil-
di 3903. lia, in quendam tumulum cōfugerunt, ceteriq.
Ante Christu mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum
nat. 60. acie, in Machabunta coacti sunt. Vbi Rex cum
 in ruinis prima vespera retendisset, sperabat
 quidem aliam se manum per inducias belli pos-
 se contrahere, castellumq. bene munire. Impe-
 tum autem Romanorum suprā quā poterat,
 a Romani per biduum remoratus a postremo capitur; &
 vincunt, & cum Antigono filio qui Romæ secū fuerat yln-
Aristobulo, ctus, ad Gabinium atque inde Romam perdu-
cum filio Ro ctus est. Sed ilium quidē senatus carceri inclusit.
nam perdu filios autem eius in Iudæam transmisit, quia Ga-
unt. binus scripserat per epistolas, id pro traditio-
 ne castellorum coniugi Aristobuli sponondisse.
 Parato autem Gabinio bellum Parthis inferre,
 Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersus ab
 Enphrate, petebat Egyptum, Hyrcano & Anti-
 patro amicis vsus ad omnia qua militiæ neces-
 sitas exigebat. nam & pecuniis & armis eū, &
 frumento Antipater & auxiliis adiuvit. Et Iu-
 dzis in ea parte vias quæ Pelusium ducerent
 b *Alexan-* obseruantibus, transmittere Gabinium persua-
der Aristo- dit: alia verò Syria discessu Gabinij commota,
buli filium ad & b Iudæos iterum Alexander Aristobuli filius
defectionem ad defectionem reduxit: & maxima multi-
Iudæas ite- tudine conflata: Romanos omnes qui per
rū reducit. eam terram degerent obtruncare decreuerat.
 c *Iudæi ab* Quam rem Gabinus metuens (iam enim ex Æ-
Romanis gypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis
victi. dissidentium præmisso Antipatro concordiam
 d *Gabinium* persuasit. Cum Alexandro autem millia tringenta
Nabathæos remanserant, & ille ad bellum promptus erat.
pugna supe- Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt autē
ras. Iudæi, & circa montem Itaburium cōgressi; de-
 Ant. lib. 14. cem millia sternuntur: ceteram verò multitudi-
 cap. 13. nem fuga disperfit. Et d *Gabinus ad Hierosoly-*
 mam

iam reuersus (id enim Antipater voluit) rem-
 publicam eius composuit: deinde hinc profe-
 tus, Nabathæos pugna superat, & Mithridatem
 & Orsanem à Parthis perfugas clam dimittit:
 ôsque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus
 successor datus Syriam suscepit. Is a in Parthi-
 æ militiæ sumptum, & omne aliud auxilium tem-
 pli quod Hierosolymis erat, abstulit, & à quibus
 Pompeius temperauerat, duo millia talentorū.
 Euphratem verò transgressus & ipse perit & ex-
 ercitus eius: de quibus non est huius temporis
 commemorare. Post Crassum autem Parthos
 in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit.
 receptus in prouinciā. Eius autem fauore que-
 situs, in Iudæam festinabat: captisq. b Tarichais
 propè ad tria millia Iudeorum abducit in serui-
 tium. Occidit autem etiam Pitholaum, seditio-
 sos Aristobuli colligentem, cuius necis iussor
 erat Antipater. Huic c autē nupta fuit ex Ara-
 bia nobilis femina nomine Cypris: vnde filios
 quatuor, Phasaelum, & Regem Herodem, & Ho-
 ephum, & Pheroram, & Salomen filiam habe-
 bat. Cum autem omnium, qui vbique potentes
 essent, amicitiam hospitii familiaritatēq. con-
 quireret. præcipuè Regem Arabū per affinita-
 tē filij, sociauit: eiūsq. fidē commendans filios
 uos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobu-
 lo gerendum susceperat. Cassius autem com-
 pulso ad orium per conditiones Alexandro, ad
 Euphratem reuersus est. Parthos transitu pro-
 hibiturus, de quibus alio loco referemus.

An. mundi
3917. Ante
Christ. nat.
47.

a Marcum
Crassum reli-
quum septē
aurum au-
ferri.

b Cassium ad
tria millia
Iudeorū in
seruitiū ab-
duxit.
c Antipateri
coniunx nobi-
liū ex Ara-
bia famina.

De Aristobuli morte & bello Antipatri contra
Mithridatem.

•CAP. VII.

Æsar autem post senatus. & Pompeij fugā
 transmare Ionium, rebus omnibus Ro-

An. mundi
3977. Ante
Christ. nat.

47.

Ant. lib. 14

c. p. 14.

a Aristobu-
li sapientia

Casari vinctus
in solus.

b Aristobu-
lus cum filio

d Pompeij
studiosis pe-

remptus.

Ant. lib. 14

cap. 15.

c Ptolemai
filius, mino-

rem Antigo-

ni filiarum
coniugio suo

copulatus, ob
eamq. cau-

sam a patre
occiditur.

Ant. lib. 14

cap. 16.

d Mithrida-
tes Pelusium

proficiscitur
eoque Anti-

patri ope po-
tetur.

maque potitus, solum a vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus velociter ad Syriam misit, & hanc facillime & cuncta Iudaeae proxima per illum subici posse ratus verum & spem Caesaris & Aristobuli alacritatem praeuenit inuidia. Nam b veneno peremptus a Pompeij studiofis, aliquandiu etiam sepultura in patris foso carebat, corpusq; mortui servabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudaeis missum est in monumentis Regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque filius eius, a Scipione securi percussus Antiochiae, secundum Pompeij literas, accusatione eius pro tribunali prius habita superbis quae in Romanos admiserat. Ptolemaeus autem Minori filius qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, filium suum Philippionem, qui eos attigeret, mittit Ascalonem: atq; ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigono, eiusq; sorores adducit ad patrem. Amore c autem captus, minorumque coniugio suo copulat, ob eamq. postea causam a patre occiditur. Accepit enim Ptolemaeus in matrimonium Alexandram perempto filio: huiusq. affinitatis gratia fratres eius propensiore cura tuebatur. Antipater autem Pompeio mortuo in clientelam Caesaris se contulit, & quia Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusii prohibitus, cum exercitu quem ducebat in Aegyptum, apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamvis hospes esset, auxilium ferre persuasit verum & ipse armata Iudaeorum tria circiter millia secum monit. Excitavit autem praesidio Syriae quoque potentes, & incolam Libani Ptolemaeum, & Iamblichum, & Ptolemaeum alterum, quorum gratia civitates illius regionis alacri animo bellum pariter inchoarunt. Iamq; d fretus Mithridates ausus propter Antipatrem copias

opiis, Pelusū proficiscitur. Et quia transire ve-
 retur, ciuitatem obsidebat: Antipater verò in
 ac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim
 ex parte suamuro, primus in ciuitatem cum
 uis, insiluit: & Pelusium quidem captum est, vl-
 terius autem eos progredi, non sinebant Iudæi
 Egyptiis, terratum incolæ, quæ appellantur O-
 riæ. Quibus tamen Antipater non modò ne
 obstarent, verùm etiam, vt victui necessaria præ-
 berent militi persuasit. Vnde factum est, vt nec
 Memphis ad manus venirent, vtròque se tra-
 derent Mithridati, atq. ille Delta iam peragra-
 to pugnam cum ceteris commisit Egyptiis, in
 loco cui nomen est Iudæorum castra, eumque
 in acie omni dextro cornu liberauit Antipater,
 circumgressus fluminis ripam. Læuum enim cor-
 nu contra se positum superabat. Facto autem
 in eos impetu, quî Mithridatem persequeren-
 tur, multos occidit: tamque diu reliquos fugien-
 tes agebat, donec etiam castris eorum potitus
 est, octoginta tantum de suorum numero amis-
 sis. Attingentos autem ferè Mithridates cum
 fugeret perdidit. Præter spem verò seruatus ex
 prælio, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipa-
 tro gestarum fuit apud Cæsarem. Vnde ille
 tunc quidem Antipatrum spe & laudibus inci-
 tatum ad subeunda pro se pericula reddidit
 promptiorem. In quibus omnibus bellator au-
 dacissimus comprobatus est, multaque perpes-
 sus vulnera toto corpore gerebat signa virtutis.
 Postea autem quando rebus in Egypto composi-
 tis ad Syriam rediit, & Romana cum ciuitate
 simul & immunitate donauit: aliisq. rebus ho-
 norando amicissimèque tractando, dignum ex-
 mulatione reddidit: eiusdemque gratia etiam
 pontificatum confirmavit Hyrcano.

An. mundi
 3917. Ante
 Christ. nat.
 47.

a Mithrida-
 tu de Egy-
 ptu victo-
 ria.

b Antipater
 multa pra-
 clara facino-
 ra commis-
 it: ad sui
 bounda pro
 Casare peri-
 cula sese of-
 fert.

c Antipatru
 Caesar Roma
 na ciuitate
 simul & im-
 munitate
 donat.

Ann. mundi
3917. Ant
Christum
natum 47.

Antigonus Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem, filium ad Ca maiorem præter opinionem felicitatis causam præfari, præcepit b Antipatro. Nam qui de patris morte queri studiosos de deberet. propter inimicitias Pompeij veneno, morte patris quantum putabatur, præempti, & crudelitatis in accusaturus, fratrem accusare Scipionem, nullumque invidiz dolum admisceret miseriis, ultra b hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissimè pelleret, multisque gentem iniuriis afficerent, dummodo satiantur: quodque in Egyptum auxilia ipsi Cæsari non benevolentia, sed timore veteris discordiz miserint; & ut amorem Pompeij deprecaretur. Ad c hæc Antipater, veste proiecta, multitudinem vulnere demonstrat. & qua fide quidem Cæsarem coluisset, verbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare: Antigoni autem mirari audaciam, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitivi Romanorum, novarumque rerum studium votumque seditiosum patris habeat apud Romanorum principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tentet: quem hoc solum oportere contentum esse, quod viveret. Namque nunc cum non propter inopiam desiderare facultates: sed, ut in eos qui de dissent, Iudæorum seditiones accenderet. Quæ d ubi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatum digniorem esse pronunciauit: Antipatro autem cuius vellet potestati detulit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi qui daret, Iudææ procurator declaratus est, & præter hoc impetravit

c Antipater
veste proie-
cta multitu-
dinem vul-
nerum de-
monstrat

d Hyrcanum
Pontifex, An-
tipater vero
Iudæa pro-
curator de-
claratur.

impetravit, ut subuersa patriæ moenia renouare
 sibi liceret: Et hos quidem honores Cæsar in-
 eidendos in Capitolium misit, ut iustitiæ suæ
 virtutisque signum Antipatri memoriæ trade-
 retur. Antipater^a verò vbi de Syria Cæsarem
 prosecutus est, in Iudæam reuersus, ante omnia
 patriæ muros à Pompeio dirutos reparabat: o-
 mniaq; lustrando, ne quid in illis regionibus
 turbarum esset, nunc interminando, nunc betiā
 suadendo curabat, vnumquemque admonens,
 quòd si cum Hyrcano sentirent, in otio atque
 opulencia victuri essent, fortunisque suis & cō-
 muni pace potituri: sin spe vana ducerentur en-
 tum, qui priuati quæstus gratia res nouas opta-
 rent, se quidem non procuratorem, sed domi-
 num omnium, Hyrcanum verò tyrannum pro
 rege, itémq; Romanos & Cæsarem hostes pro
 amicis & rectoribus habituri: nec enim passuros
 huius potestatem labefactari, quem ipsi Regem
 constituissent. Sed quamuis hæc diceret, tamen
 etiam per se, quoniam Hyrcanum segniorem
 videret, neque tam efficacem quàm regni pos-
 siceret sollicitudo, statum prouinciæ compone-
 bat. Ex Phasaelum quidem natu maximum fi-
 liorum suorum militibus præpositum, Hieroso-
 lymæ eiusque territorio præfuit: Herodem
 verò ætate posteriorem, nimisque adolescentē,
 Galilææ destinat, similia curaturum: qui cum
 natura strenuus esset, cito materiam vbi animi
 magnitudinem exereret, inuenit: captumque
 a latronibus principem Ezechiam, quem prædari
 maximo agmine continentia Syriæ deprehen-
 dit, ipsum aliisque latrones multos interfecit.
 Hæque res ad eò grata fuit Syris, ut per vicos at-
 que oppida caneretur Herodes, veluti per eum
 pace reddita, & possessionibus restitutis: Ex hu-
 ius denique operis gloria, Sexto etiam Cæsari

An. mundi

3917.

Ante Chri-
stum nas.

47.

Antiq. lib.

14. cap. 16.

a Antipater

patriæ mu-

ros reparat.

b Antipater

subditos

suos, ut cum

Hyrcano

sentirent

admonens.

c Phasaelus

d Herodes

Antipatri

filij.

d Herodis

foriundo.

e Herodes

à Syris latro-

nes depellit.

an. mundi propinquo magni Caesaris, & Syriam tunc ad-
3917 ministrati est cognitus. Quin & Phasaelus fra-
Ante Chri- tris indolē cōtentione bona superare certabat,
sum nac. augendo erga se benevolentiam Hierosolymis
47. habitantium: atq; illam quidem ciuitates possi-
a Phasaelus dens, nihil autem contumeliosē per insolentiā
benenolen- potestatis admittēs. hinc & Antipater obsequiis
nam Hiera- regalibus ab ea gente colebatur, & honores ei
solyma habē- tanquam rerum domino omnes habebant. Nec
banisum or- tamen ipse propterea minus fidelis aut bene-
ga se angos. volus Hyrcano fuit. Verū fieri non potest, ut
 timorem quisquam in secundis rebus effugeret.
 Namque Hyrcanus, quamuis & antea tacita sua
 sponte mordebatur adolescentium gloria, ma-
 ximēque rebus ab Herode bene gestis, & cre-
 bris nunciis laudes eius per flagula facta pradi-
 cantibus angeretur: à multis tamē inuidis, qui
 ab inuidu regias infestare solent, quibusque Antipatri e-
 contra An- iisque filiorum probitas officiebat, instigabā-
 tur. Antipatri, eius cur: dicentibus, quod Antipater & filiis eius re-
 que filios in bus traditis, solo contentus & hac potestate va-
 ligatur. suo Regis nōmino sederet. Et quamdiu sic dila-
 bit, ut in se Reges producat. Nec enim eam vel
 simulare iam procuracionem, sed recte esse do-
 minos ipso reiecto, cuius nec mandatis nec e-
 pistolis prator Iudeorum legem tantam multi-
 tudinem peremisset. Herodes: illumque nisi
 e Herodes regneret, sed adhuc priuatus sit, ad iudicium veni-
 ab Hyrcano re debere, rationem tam ipsi Regi, quam patri is
 in sui voca- legibus redditurum, quā indemnatos occidi nō
 tus. sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus.
 à Herodem Ad extremum autem iracundia prodita, cau-
 Hyrcanus sam dicturum Herodem iubet accerseri: atque
 absoluit, ille & patris monitu, & quod ei fiduciam res ge-
 stz darent, firmata prius Galilææ, praesidiis, ad
 Regem proficiscitur. Ithac autem cum forti ca-
 terua, ne vel derogare videretur Hyrcano, si
 plures

plures doceret, vel inuidia nudus pateret. Sextus autem Caesar adolescenti metuens, ne quid apud inimicos deprehenso mali fieret, ad Hyrcanum misit, qui ei manifeste denunciaret, ut homicidij crimine liberaret Herodē. Hyrcanus autem qui eum diligeret, per se quoque id cupiens, absolutionem decernit. Atque is inuito Rege evasisse ratus, Damascū recessit ad Sextū, nequaquā paratus obedire si de iuro fuisset accitus. Rursusque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent iratum Herodē abiisse, & se contra ipsū strueret, properasse. Hæc autem Rex vera esse existimās, quid ageret nesciebat. Quotidiani potentiorē inimicū videbat. Cum verò à Sexto Casare dux militum per Syriam, itēque per Samariā declaratus esset Herodes, neque solum propter gentis suorem, sed etiam viribus suis terribilis putaretur, in timorem extremum incidit, iamque illum cōtra se credens cum exercitū esse venturū. Neque opinione receptus est. Namque Herodes intēratē sibi seditionis iracūda, cōstā am militū multitudine in Hierosolymā docebat, ut Hyrcanū regē deponeret. Idque fecisset, ni pater egrēssus pater & frater fregissent eius impetū, deprecantes, ut & ipse vindictam minis tantis, sedque indignatione mereretur. Regi autem parceret, sub quo ad hoc potentē processisset, ac si propter ea quod in iudiciū vocatus esset, indignaretur: quia tamen absolutus est, gratias ageret, neque tristibus quidem paria referret, saluti verò esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniquitatem militū consideraret: neque omnino de victoria bene speraret, quē cum Rege congressurus esset domestica consuetudo iuncto, & de se bene merito: fructus autem

An. mundi
3917.
Ante Christi
sum. 44.
47.

a Hyrcano
ab
improbi ir-
riatur.
b Herodes
constans
militum
indignus
ut Hyrcan
nam regem
deponat Hie
rosolymam
adducit.
c Herodes
ab Antigon
ra pater
persuasiu a
bello conpro
Hyrcanum
desistit.

An. mundi 3922. *Ante Chro-*
sum nat. 42.
 a Sextum
 Cæsarem
 Bassum dolo
 necavit.
 b Marcus
 Sexti suc-
 cessor.

nunquam, nisi quod maleuolorum consiliis im-
 pulsus, umbram ei tantum iniquitatis intentas-
 set. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat
 posse sufficere, suasque vires demonstrare na-
 tioni. Et inter hæc discordia Romanorum circa
 Apamiam bellumque domesticum oritur: quo-
 niam * Cæcilius Bassus favore Pompeij Sextum
 Cæsarem dolo necauerat, eiusque militem oc-
 cupauerat. Alij verò Cæsaris duces, mortis eius
 vlciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum pete-
 bant. Quibus tam interempti quam supersticis
 Cæsaris causa, quod ambobus esset amicus, Ana-
 ripater per filios suos misit auxilia. Cum autem
 bellum traheretur, ex * Italia successor ante di-
 cti Sexti venit Marcus.

De Romanorum dissidijs post mortem Cæsa-
rii, & insidijs Malichii.

CAP. IX.

Antiq. lib. 14. *cap. 10.*
c. de Cassio Ca-
sar dolo Cas-
sij & Bruti
interfectio.
 Eodem e tempore magnum bellum inter Ro-
 manos conflatum dolo Cassij & Bruti Cæsare
 interfecto, postquam triennium septemque
 menses tenuit principatū. Maximo autem mo-
 tu cædis eius gratia concitato, & optimaribus
 inter se dissidentibus, propria spe quisque du-
 cebatur ad id quod existimabat esse commo-
 dius. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus
 militem, qui Apamiam circumsidebat: ubi &
 Marcum & dissidentes cohortes Bassi conch-
 liauit, simulque obsidione liberauit Apamiam.
 Ipse & verò exercitum ducens stipendium ci-
 uitatibus indicebat: nec modus erat exactio-
 num. Cum autem Iudæos quoque septingenta
 talenta iussisset conferre, minas eius verius An-
 ripater, filiis suis & aliis amicis maturè pecuniis
 cogenda curam distribuit, & inter eos Malichiam
 cuidam

euidam ex amicis: ad eam necessitas urgebat. Pri-
 mus^a autem Herodes Cassij fauorē promouit,
 qui ex Galilæa parte sua, talenta centū attulit,
 proptereaq; inter eximios amicos numeraba-
 tur. At^b verò ceteros tarditatis arguens Cas-
 sius; ipse ciuitatibus transiebat. Eoque Go-
 phnam & Vmmam, & duas alias ciuitates
 ex vilioribus depopulatus; ibat quidem quasi
 Malichum interfectorus, quod remissior in e-
 xigendo fuisset. Verum & huius & ceterarum
 ciuitatum interitum repressit Antipater, cen-
 tum ilico talentis Cassio delinito. Nequaquam
 tamen Malichus post abitum Cassij, beneficio-
 rum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem
 sæpe numero memorabat sui seruatorem fuisse,
 periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedi-
 mentum abolerē festinans. Itaq;^d Antipater
 & vires eius & calliditatem metuens, flumen
 transiit Iordanem, ad vlciscendas insidias col-
 lecturus exercitum. Deprehensus autē Malichus
 Antipatri filios impudentia superat. Nā & Pha-
 saelum apud Hierosolimam prædis apposi-
 tum, & Herodem qui custodiam curabat armo-
 rum, multis excusationibus & sacramentis cir-
 cumuentos impellit, ut ipsis intercedentibus re-
 conciliaretur Antipatro: atq; ita denuo per An-
 tipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem
 regente, seruatus est: qui Malichū statuerat oc-
 cidere, quod nouis rebus studuisset. Cæsare ve-
 rò adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio
 bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu
 de Syria conflatō, quod magnum momentum,
 ubi vsus poposcit, Herodes fuisset, ipsum^e qui-
 dem totius Syriæ procuratorem præficiunt, e-
 quitum illi manu peditumque attributa: si t̃ au-
 rem bellum desisset, regnum quoque Iudææ
 Cassius se eidem delaturum esse pollicitus est.

Ann. mundi

3912.

Ante Chr̃i-

stum nat.

42.

a Herodes.

Cassij ami-

um.

b Cassium in

exactionib.

exigenda

seruum.

b Malichum

beneficiorū

Antipatri

memor.

d Antipater

contra Ma-

lichum col-

ligit exorati-

um.

e Offenium

Augustum

Iulio success-

sit. Sueton.

f Cassium He-

rodi, si bellū

desisset Iu-

dææ regnū

delaturum

pollicitus.

Ann. mundi 3923. *Antipatro & spei & fortitudo*
42. *Chri-* *Malichus, ministro quodam regio pecunia cor-*
stus mo. *rupto; mixtura ei veneno poculum dari persuadet.* Acque ille quidem iniustitiam Malichi promissum fuit post consilium mortuus, vix & aliam
Antipater *strenuus relictis quo ad ministras diadomeus, &*
Malichus *quo regnum recuperatum conservasset Hyrcano.* Malichus autem infensum propter suspicio-
instinctu vo *nem veneni populum, negando placabat: simul-*
num. habio. *que ut validior esset, armatorum sibi copias con-*
b Herodes *quirebat. Nec enim Herodes cessaturum arbi-*
patri nec *trabatur, quia quidam mox eum exercitu necis pa-*
in Malicho *temperator adveniret. Sed Phasaeli fratris con-*
cogit ut *silio, qui eum patrem animam persequendum es-*
visci. *se dicebat, ne vulgi seditione concitaretur, & pur-*
e Malichus *gantem se tunc Malichum patienter admisit, &*
Hyrcano *suspitione liberum esse concedens, clarissimas*
se adiu- *paterno funeri celebravit exequias. Conversus*
giu. *autem in Samariam, & civitatem composuit se-*
d *ditione turbatam, perque dies festos in Hiero-*
Castium *solymam remeabat, praemissis ac comitantibus*
Herodi ut *armatis: cui & Hyrcanus, ita suadente ob metum*
in Malicho *Malicho, denunciat, ne alienigenas superindu-*
mortem pa- *cat indigenis festum pure casteque celebranti-*
triu vlcifera *bis. Herodes autem, & ipso qui praeciperat, cau-*
ur, rescri- *saque contempta, nocte ingressus est. Iterum,*
bit. *que Malichus ad eum veniens, Antipatrum fle-*
bat. Contraque ille se falli, cum vix animi do-
lorem premeret, simulabat: & tamen de nece
patri apud Cassium per epistolas questus est,
cui propterea Malichus invidus erat. Itaque non
modo, ut mortem patris vlcisceretur, ei rescri-
pfit: sed etiam tribunis quibus praerat, ut in cau-
sa iusta Herodi opera ferrent, occulte praec-
pit. Ex quoniam capta Laodicea, undique ad He-
rodem conveniant opumates cum muneri-
bus &

bus & coronis, ipse quidem hoc ultioni tempus
destinauerat. Malichus autem id Tyri fore su-
spicabatur; & filium suum tunc apud Tyrios ob-
sidem, statuit subducere, & ipse in Iudæam su-
gam parabat. Salutis autem desperatio stimula-
bat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudæorū
gentem contra Romanos excitaturum se credi-
dit, dum bello aduersus Antonium Cassius oc-
cupabatur, deiectionq. Hyrcano facillime regna-
turum. Sed ^a profecto irridebat eius spes fata-
le decretum. Etenim quò intenderet animum
suspiciatus Herodes, & ipsum, & Hyrcanū ad coe-
nam vocat. Deinde seruorum quendā instruen-
di coniuij specie mittit. Sed res erat, ut tribu-
nis prædiceret ad insidias egrediari; que illi præ-
ceptorum Cassij memores, ad litus ciuitati pro-
ximam armati gladiis occurrunt, ibiq. ^b circū-
septum Malichum multis vulneribus interfici-
unt. Hyrcanus autem statim concidit stupore
dissolutus, vixq. anima recepta, Herodem per-
contabatur, quis Malichum occidisset. Et cum
e tribunis vnus respondisset, Cassij præceptum:
planè, inquit, & me & patriam meam Cassius
seruat incolumem: qui amborum insidiatore n
peremit. Vtrum autem ex animo dixerit, an
quod timore factum probaret, incertum est. Sed
enim Malichum hoc modo vitus est Herodes.

Ann. mundi
3922.
Ante Chri-
stum erat.
42.

a Fatale de-
cretum hu-
manā spem
irridet.

b Malichū
tribus Ho-
rodū inter-
ficiunt.

De Herode accusato & vindicato.

C A P. X.

Antiq. lib.

Postquam verò Cassius excessit e Syria, iterū ^{14. cap. 30.}
Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in c. *Felix in*
Phasaelum impuisset exercitū, & in Herodē fra- *Phasaelum*
tris, poena vellet necem Malichi vindicare. Ca- *exequium*
sus autem Herodæ cum Fabio Romano duse mouit.

an. mundi apud Damascum habitabat : & ne cupiens au-
 3923. xilio foret, morbo impediatur. Interea Phae-
Ante Chri- sacelus etiam sine cuiusquā auxilio superavit Fe-
stum nat. licem : probrūque ingrati obiciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichiam
 41. castella occupare permisisset. Iam enim multa
a Phasaelus tenuerat, omniumque tutissimum Massadam.
Folium su- Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis
perat, Hyr- potuit sufficere, qui mox ut cōualuit, & alia re-
canō ingra- cepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, &
si probrum Marionem Tyrionum tyrannum ex Galilæa pe-
obguit. pulit : tria enim castella possederat : Tyrisque
 quos ceperat, vitam concessit omnibus : nōnul-
 los etiam donatos abire iussit, vñ & sibi ciui-
 tatis benevolentiam, & tyranno comparans or-
 dinem. Marion autem à Cassio quidem merue-
 rat tyrannidem, qui tot Syriæ tyrannos præfe-
 cerat : sed ob Herodis inimicitias etiam Anti-
 gonum Aristobuli secum ducebat, & Ptole-
 mæum, propter Fabium, quem Antigonus sibi
 pecunia sociatum, adiutorem incepti habebat.
 Cuncta verò socer Ptolemæus Antigono sub-
 ministrabat. Contra quos Herodes instructus,
 in aditu Iudææ commisso prælio, victoria po-
 titus : fugatōque Antigono, redit in Hiero-
 solymam, pro merito gestæ rei omnibus cha-
 rus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc
 in eius familiaritatē sese dederint, propter Hyr-
 cani affinitatem. Namque eis Herodes iam pridē
 ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem,
 quæ Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea su-
 sceperat filium. Tunc autem duxerat Alexan-
 dri, cuius pater fuit Aristobulus, filiam Mariam
 magnā, ex men, Hyrcani neptem ex filia, atque inde Regi
 familiaris erat. Sed ubi Cassio circa Philippos
 interfecit, Cæsar in Italiam, & Antonius in A-
 fricam discesserunt : legatis ab illis cōsultatibus
 ad Ant-

ad Antonium missis in Bithyniam: etiā a Iudæo-
rum optimates accusatum veniunt Phasaelū &
Herodem: quod illis rerū summā vi possidenti-
bus, nomen tantū honorabile superesset Hyrcano.
Ad quæ Herodes qui præstō erat magna pec-
cunīa placatum sic Antonium affecit, ut ne ver-
bum quidem inimicorū eius pateretur audire.
Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum autē
denuō Iudæorū primates ceterum viri Antiochiæ
proximam Daphnen ad Antonium venissent,
amoni Cleopatraz iam seruientem, delecti dē ce-
teris, qui eloquentia & dignitate præstabās, ad-
uersus fratres accusationē proponūt. Responde-
bat autem Messala, causæ defensor, astante etiā
propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde v-
trisque partibus, Antonius percontabatur Hyr-
canum, quinam essent regendis rebus aptissimi.
Cumq; is Herodem, eiusq; fratres aliis prætu-
lisset, voluptatē repletus (nam & hospes eorum
paternus erat, humanissimēque ab Antipatro
susceptus, eo tempore quo in Iudæā cum Gabi-
nio venerat) tetrarchas ambos declarat, totius
eīs Iudææ procuratione permitta. Legatis autē
id agrē ferentibus, quindecim eorū correptos
carceri tradidit, quos etiam penē occidit. Cete-
ros autem reiecit cum iniuria: vnde maior tu-
multus Hierosolymis excitatus est. Deniq; mil-
le legati iterū Tyrū missi sunt, ubi commora-
batur Antonius in Hierosolymam paratus inue-
re. Et cōtra eos vociferantes, magistratus Tyrio-
rum directus est, data ei licentia, ut quos com-
prehendisset, occideret: præceptoque eorum
potestatē cōfirmare curaret, qui tetrarchę ipsius
essent Antonij suffragio cōstituti. Ante hæc au-
tem Herodes vsque ad littus cum Hyrcano pro-
gressus, multis eos admonerat, ne & sibi interi-
us, & patriæ Belli causa fierent, dum inconste-

An. mundi
3923.
Ann. Chri-
stian. nat.
41.
Iudæorum
optimates
Phasaelum
& Herodē
accusatum
verant.
Ann. q. lib.
14. cap. 21.
blindai ad-
versus fra-
tres accusa-
tionem ra-
tionans.
c Herodem
& Phasaelum
Anto-
nium tetrar-
chas declar-
at.
d Antonius
in Tyro com-
moratur.

Ann. mundi 3523
Ant. Chri-
stianae. 41.
a. Sedicio
Hierosoly-
mis contra
Herodem &
Hyrcanum.
b. Antonium
captivus tri-
cidat.

ratē contendunt. Illi autem tanto magis id indigne ferentibus, Antonius, missis armatis multos occidit: multos etiam vulneravit. quorum & saucios cura, & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen ideo qui effugerant quiescebant: perturbando enim civitatem, Antonium irritabant ut etiam quos in vinculis haberet, occideret.

De bello Parthorum contra Iudaeos & fugam

Herodis ac fortuna.

CAP. XI.

Barzaphar-
nis, ut Arist-
genum in re-
gem in tu-
cat Hyrc-
anum, a po-
nos per sua-
des.

Barzapharne autem Parthorum satrapa Syria biennio post cum Regis filio Pacro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemaei filii, Minnai filij, mille satrapae talenta pollicitus & mulieres quingentas, ei persuaderet ut Antigonom, in regnum inducerent, Hyrcanumque depone- rent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autē in mare mediterraneo iussit irrumperē. Sed maritimum Tyrij Pacorum excluserunt, cum Ptolemaidenſes eum & Sydonij recepiſſent. Ille autem quendam regionem pincernā, cognominē suā, equitatus ei parte attributa, ad Iudaeā iussit accedere, & exploraturū hostium consiliū, & ubi usus exegisset praesidio futurum Antigono, quibus Carmelum populantibus, multi Iudaei ultro ad Antigonom confluunt, ad expeditionem alacriter animati. Ille autem ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos praemittit: ubi commissa pugna depulsiq; hostibus & effugatis, Hierosolymam cursu petebant: auctiq; multitudine, vsq; ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, forti acie in foro confligunt. Ibiq; hostes in fugam versos pars Herodis in sanum concludit: custo-

custodisque his sexaginta viros apponit, per
 des proximas collocatos. Sed hos quidē in sen-
 sus fratribus populus igne cōsumit, Herodes au-
 tē iracundia peremptorū congressus cū populo
 multos obtrungat: inq; dies singulos inuicē sese
 per insidias incurfantibus assiduū^a cædes erāt.
 In tāte verò die festo, qui Pentecoste vocatur,
 omnia circa templū, totaq; ciuitas plebe rusti-
 ca repleta est, & pleraque armata. Et Phasaelus
 quidem muros, Herodes autē cum paucis domū
 regiā custodiebat. Inuasitq; de improviso hosti-
 bus in suburbano, cōplures quidem peremit, o-
 mnes autē in fugā vertit. & hos in ciuitate, alios
 in fanū, alios in extremum vallū includit. Inter
 ea pacis arbitrum Pacorū Antigonus petit admit-
 ti. Exoratus^b autē Phasaelus & ciuitate & ho-
 spitio cū quingentis equitibus Parthū recepit,
 pretextu quidem cōponendæ seditionis veniē-
 te, re autē vera vt adiuuaret Antigonū. Deniq;
 Phasaelum dolo perpulit, vt ad Barzapharium
 legatus de pace profiscisceretur: quamvis multa
 dissuadente Herode, atq; vt insidiatorē occide-
 re, neve se eius fallaciis dederet admonēte: na-
 tura enim barbaros fidem negligere. Exiit etiā
 Pacorus cū Hyrcano, quō minus suspectus esse:
 nonnullisq; relictis equitibus apud Herodē, quos
 Eleutheros vocāt, cum cæteris Phasaelum pro-
 sequebatur. Sed vbi ad Galilzā venerunt, in-
 digenas quidē dissidētes atq; armatos offendūt:
 satrapam verò conueniunt satis callidē & offi-
 ciis amicitie dolos regentem. Denique postquā
 dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi
 autem in maritimum quendam locum dedu-
 cti, cui nomen est Ecdippon, fraudem intelli-
 gunt. Ibi enim de promissis mille talētis audie-
 runt: & quōd Antigonus plerāque mulieres ex
 hīs quas ipsi habebant, inter quingentas Parthi-

Ap. mundi

3923.

Ante Chri-

stum pat.

41.

a Assidua

cades: His-

rosolymis.

b Parthum

Phasaelum

& ciuitate

& hospitio

cum quin-

genti equi-

tibus recipi.

c Pacori do-

m & infi-

dia.

An. mundi

393 4.

*Ante Christi
summas.*

40.

*a Herodes
Hierosoly-
mis; Phasaelus
verò ex-
tra urbem
constitutus,
in capiti
discrimine
versatur.**b Herodi
infidia firm-
ata.*

deuouisset: quòdque sibi semper à barbaris
præstruerentur infidias, ac olim capti essent, nisi
mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur He-
rodes, ne sibi præsciis quæ de his agerentur, ca-
ueret. Hæc iam non verba erant solùm, nam &
custodes haud procul abesse còspiciebat. Et ta-
men Phasaelus Hyrcanũ deserere nõ sustinuit,
quamuis eum sæpius moneret Offilius vt fuger-
et: cui Saramalla Syrorum tunc ditissimus di-
xerat. quemadmodum essent omnia de infidiis
constituta. Sed convenire satrapam maluit, atq;
in os exprobrare, quòd se infidiis appetisset: ac
maximè quia pecuniæ causa talis exitisset, cum
plus ipse pro salute daturus esset, quàm pro re-
gno promississet Antigonus. Ad hæc Parthus sub-
dola satisfactione iurèque iurando suspicionem
deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimque à
Parthis qui remanserant, quibûsq; iussam erat,
Phasaelus atque Hyrcanus comprehenduntur,
peritium simul ac perfidiam execrantes. At
interim pincerna ad hoc missus, Herodem cape-
re moliebatur: eumq; fallere, vt extra murum
procederet, sicut sibi mandatum fuerat, conaba-
tur. Ille autè suspectos habere solitus barbaros,
& tunc minimè dubitans in hostes incidisse li-
teras quæ infidias indicarent, prodire nolēbat:
quanquā satis idoneā causam Pacorus obtende-
ret epistolas portantibus obuiā ire debere: neu
enim ab hostibus esse captos, aut quicquid de
infidiis, sed quæ Phasaelus gessisset, his contine-
ri. Iamdudum autem ab aliis audierat Herodes,
fratrem suum Phasaelum esse correptũ: & Hyr-
cani filia Mariamme prudentissima feminarũ,
multis eum precibus ne prodiret orabat, ne ve
se crederet manifestis iā conatibus barbarorũ.
Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante,
quoniā modò clam periret infidias, nec enim

fieri posse ut tantæ sapientiæ vir ex aperto cir-
 cumueniretur, nõc^a Herodes cum propinquis-
 simis sibi, ad Idumæam ignavis hostibus profi-
 giscitur. Eo cognito, Parthi eum persequaban-
 tur. Et ille matrē quidē fratres suos, desponsa-
 tāmque puellam cū matre, minimōque fratre præ-
 tendere iter iussit. ipse autem caute cum famu-
 lis suis barbaros retentabat: multisque per om-
 nes conflictus interemptis, ad castellum Massa-
 da properabat. Graniore^b, autem in fuga Par-
 this Iudæos expertus est. Qui cum semper mo-
 lesti fuissent, à sexagesimo tamē ciuitatis stadio
 aliquandiu etiā acie decertauerunt. Vbi^c He-
 rodes victoria potitus, eū multos interfecisset,
 ipsūque locum in memoriā præclari facino-
 ris edificatum, locupletissima exornauit regia,
 arcemque in eo munitissimam cōdidit, ac de suo
 nomine^d Herodiō vocauit. Et tunc quidē cum
 fugeret multos sibi adiungebat. Postea verò
 quā Thresā Idumææ peruenit occurrit ei frater
 Iosephus, turbāmque sequētium dimoueri persua-
 det: nec enim capacem esse tantæ multitudinis
 e^e Massadam. Erat autem suprā quāquam nouē mil-
 lium multitudo. Itaque paruit Herodes eius con-
 silio & impares quidem necessitati per Idumæā
 dimisit cum vistico, lectissimos autem maximē-
 que necessarios tenuit, atque in castellum re-
 ceptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui
 mulieres defenderent, itēque cōmeatu, qui sa-
 tis esset obsessis, ipse^f in Petram ciuitatē Ara-
 biæ perrexit. Parthi apud Hierosolymā in præ-
 dam versi, in fugientium domos ac regiā irue-
 bant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ tre-
 centa talenta superabant, aliorū verò spe mino-
 res inueniebantur: quoniam Herodes iampridē
 barbarorum perfidiam suspicans, quicquid in
 opibus preciosum, in Idumæam mūnitiōe

An. mundi

3624.

Ante Chri-

stum nasc.

40.

a Herodes

etiam nocte

ad Idumæam

proficiscitur.

b Herodes

grauiores in

fuga Parthis

Iudæos inuē-

ritur.

c Victoria

Herodis.

d Herodion.

e Massada.

f Petram in

Arabia.

Ant. mundi

3925.

Ante Chri-
stum nat.

39.

Antigonum
auriculasHyrcani
dentibus

truncat.

Antigonum
Parthi Re-

gem consti-

tuerunt.

Phasaelum
ad faciem

caput fran-

git.

Antigonum
verba priusquam esset
vel animam.

e Herodi

um. Pha-

saelum fra-

trem amor.

comportauerat: cuiusque sociorum iude qui se
fecerat. Veruntamen postquam preda posita sunt
Parthi, ad hoc iniuriæ processerunt, ut omnem
territoriam illâ bello implacato reppererent, Marsa quoque
ciuitate vastata: nec solum Antigonum Re-
gem constituerent, verumetiam Phasaelum &
Hyrcanum victos et traderent verberandos.
At ille Hyrcani quidem auriculas dentibus trun-
cat, ut ne solutus quidem mutatis rebus unquam
Pontificatum recipiat: ab integris enim celebra-
si sacra oportet. Phasaeli vero virtute praeu-
tus est Antigonus. Qui cum nec ferri copia, nec
manus liberas haberet, ad saxum fracto capite
interiit: atque ita probato, quod verus Herodis
frater esset, Hyrcanumque degenerasset, viriliter
mortui: dignum ante acta vita obitum assecu-
tus. Petrus tamen & alius quod ex illa quidem
plaga resipuerit, sed veluti curandi eius causa,
missus ab Antigono medicus, venenis malis vul-
nus expleuerit, eoque Numus fracto peremerit, ut
fracta: autem verius sit preclara habet sententia.
Denique aiunt eum prius quam esset ante
mum, cognito ex quadam muliercula, quod
Herodes euisset, dixisse: Nunc bono animo
discedam, qui vultorem inimicorum reliquerim.
Ite quidem nunc exanimatus. Parthi autem,
quoniam mulieribus scruerant, quas maxime
cupiebant, rebus tamen cum Antigono apud Hie-
rosolymam compositis, vincum Parthiam Hyr-
canum ducunt. Herodes autem obstinatus in
Arabiam, velut adhuc viuo fratre suo festina-
bat: ut pecunias ab Rege acciperet, quibus solis
exoratumque pro Phasaelo sperabat auaritiam
barbarorum. Etenim cogitabat, si Arabs minus
memor fuisset paternae amicitiae, animoque libe-
rali patior, vel mutuum ab eo sumere, quod
redemptionis causa haberet pignori oppositum

pñs filio quem redimeret. Secum enim ha-
 bebat fratris filium, septem annos natum: recen-
 taque talenta dare decreuerat, interpositis pre-
 cationi Tyrus. Sed profecto studiū fortuna pre-
 benerat & Phasaelo mortuo ne quicquid fratris
 diligeret Herodes. Non tamē vel apud Arabas
 salutem amicitiam reperit. Denique Malichus
 Rex eorū, prēmīssis qui hōc admonerent, quam
 primum reuertere eum ex finibus suis iubet, simu-
 latione quidem per legatos Parthos petisse, ut
 Herodem Arabis pelleret: cetera verō causa fuit,
 quod vicem Antipatro debitam negare propo-
 fuerat; neq; pro beneficiis ab eo perceptis, al-
 iquid eius filius gratia repondere consolationis
 egentibus. Impudentia verō susceperat, a
 qui Antipatris uellent abstrahere de posita. Erant
 autem citra eum potentissimi. Proinde Hero-
 des ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse de-
 prehendit, unde amicitiam existimabat, eaq;
 respondit nunciis, quae dolo imperauit, Aegyptū
 versus recedit. & prima quidē uespera in quod-
 dam agmine sequitur; dum post se uideret eos re-
 spicere, quidē ait: Postero autē die cum Rhinoco-
 dora peruenisset, fratris ei morte nuntiatum acce-
 pit: quo tanto iusto, quantum iuramentum de-
 posuit, ibat uentus. Itaque Arabem Herodē, facti
 paritudo qui reuocaret eum; quem comi-
 tibus hostē erant quorū, uoloditer in sinu Herodes ur-
 tem in Dolosum peruenerat: ibiq; transitu pro-
 hibitus ab agmine speculatoribus, reuersus adit:
 & illatam uiri dignitatemq; reueriti, Ale-
 xandriam eum prosequuntur. Ingressus autem
 ciuitatem, & Cleopatra honorifice susceptus est,
 dūcom sibi militum fore eum ad ea quae par-
 bat, existimante. Posthabitis autem Reginae
 precibus, neq; hyemis asperitate, neq; maxima
 discrimina, quae minantur agere. Romam, e-

Anno mundi

3929.

Anno Christi

Anno m. c.

39.

Impudens

ita suo socro.

b Herodes.

Arabes sibi

hostes esse de

prehendit.

Anno m. c.

c Herodes.

Anno m. c.

Anno m. c.

Anno m. c.

ad. mod.
3935.
Anic Chri-
stum nas.
39.

a Herodes
Roman pro
fectum, An-
tonium con
uenit.
Antiq. lib.
14. cap. 13.

b Herodes
Antonium
& Casarem
sibi beneu-
olentem.

c Herodes
coram sena-
tu Rom. lau-
datur.

d Herodem
Romani In-
duorum Re-
gem creat.

snuit. Circa Pamphyliam verò periclitatus, ma-
iore oneris parte reiecta, vix in Rhodum vehem-
enter bello Cassij vexatum, saluus euadit. A-
micorum autem suorum, Ptolemei & Saphirii re-
ceptus hospitio, licet rei pecuniaria premere-
tur inopia, maximam tamè ædificas nauim tri-
remem, eaq; cum amicis delatus Brundisium,
atque a inde continuè Romam profectus, fami-
liaritatis paternæ gratia primùm conuenit An-
tonium, eiq; tam suas quàm totius generis cla-
des exponit, quòdque affectibus suis in castello
relictis, atq; obsidione cinctis, ad eum hyeme
supplex nauigasset. Itaq; tantæ miserationis ca-
sum miseratus Antonius, & memoria quidem
iunctæ cum Antipatro dextera, tum verò ipsius
qui aderat contemplatione virtutis etiam tunc
eum Regem constituere proposuit Iudæorum,
quem ipse tetrarcham antea fecerat. Non b mi-
nus autem quàm fauore Herodis, odio duceba-
tur Antigoni. Hunc enim & seditiosum, & Ro-
manis inuicem esse arbitrabatur. Casarem qui-
dem habebat multo quàm ipse paratius, renouan-
tem Antipatri expeditiones, quas in Ægypto e-
ius patre pertraherat: & hospitium & in rebus
cunctis benevolentiam: cum præter hæc ipsius
quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verum-
tamen c & senatum conuocabat, ubi Messala, &
post eum Arabinus, astæte Herode, patris eius me-
rita, & ipsius circa populum Romanum fidem pro-
sequebantur, quo simul hostem Antigoni demō-
strarent: non solùm quòd intra breue tempus
is diffidere cœpisset, verum etiam quòd antea
quoque populo Romano despecto, Partho-
rum suffragio regnum curauisset accipere. His
autem commoto senatu, cum Antonius etiam
bello contra Romanos gerendo utile esse dice-
ret, d Herodē Regē creati omnes assentiunt. Di-
missæque

missæque senatu Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, mediam stantes Herodem. Consules autem cum aliis magistratibus antecederant, caesuri hostias: decretumque senatus in Capitolio repositum. Primo autem die regni Herodis apud Antonium conatum est.

Ann. mundi
3925. *Anie*
Christi. nasci
32

*De bello Herodis & Romæ rediensis pro Hierosolymæ,
& contra latrones.*

CAP. XII.

Ant. lib. 14.

Eodem & verò tempore Antigonus apud Masadæ inclusos obsidebat, aliis quidem victui necessariis abundantes, aque autem inopes. Unde Iosephus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum periret: castellumque reliquisset, nisi circa noctem qua exiturus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. aqua enim repletis puteis, fugendi causa non erat, ad-

cap. 23.
Antigonum
Masadæ
obtinere.

deò & ut etiam vitro in Antigoni nultem erul-
piones auderet: multosque nunc aperto prelio
nunc insidiis neci darent: non tamen illis
omnia pro voto cedebant: sed ipsi quoque interdum
eum adverso casu revertebantur. Interea dux Ro-
mani militis Ventidius, prohibitum missu. Par-
thos à Syria post illos in Iudæam venit: verò
quidem, ut Iosepho & qui una obsidebantur, fer-
ret auxilium: re autem vera, ut pecunias auferret
Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis
extendisset, questu expletus, ipse quidem cum
maxima exercitus parte discessit. Silonem verò
cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si-
ones abfluxisset, reliquit, Antigonus autem, spe-
rans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silo-
nem interim placabat: ut pendente spe, nihil in-
quietaret. Iam vero hæc Italia in Ptolemæ-

Prælium
ter Antigoni
milites & Iosephum
Herodis fra-
terem.
Ventidius
Antigoni
Ant. lib. 14.
cap. 24.
d. Herodes
in Antigoni

An. mundi dem deuectus Herodes, non parua manu coacta
3929. Ante externorum atque gentilium, per Galilziam ad-
Christ. natu uersus Antigonum properabat, Ventidij & Si-
39. lonis fultus auxilio: quibus Delius ab Antonio
 missus, ut Herodem in regnum deducerent,
 persuasit. Horum autem Ventidius quidem tur-
 bas in ciuitatibus quæ propter Parthos euenie-
 rant, componebat, Silonem uero Antigonus in
 Iudæa mercede corruerat. Non tamen Hero-
 des opis egebat: in dies enim singulos, quod ma-
 gis iter promouebat, augebantur eius copiar: nã
 præter paucos omnis ei Galilzæ consensit. &
 a *Herodis* propositum habebat præmium necessarium
propositum Massadam, ut primam affectus suos obsidione
Massada liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc e-
et Ioppe cap nimpius, quod hostilis esset, eximenda uide-
in Hierosoly batur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, rece-
mam petere. ptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur.
 Silo autem iungit agmina, inuenisse gaudens
 resistendi occasionem, quod eum persecutio
 premeret Iudæorum. Hos autem Herodes par-
 uæ manus excusatione perterritos, maturè in
 fugam vertit, & Silonem malè repugnante, peri-
 culo eripit. Deinde capta Ioppe suos liberatu-
 rus ad Massadam festinabat: dum indigenarum
 alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius
 gloria, nonnullos utriusque beneficis debita vi-
 cissitudo: plurimos tamè spes, ut à Rege ceterissi-
 mo. tamque validissimas quæsierat militum co-
 pias: sed Antigonus iter eius impediēbat, loca
 insidiis opportuna præoccupans, unde nullum
 aut minimum afferebat hostibus detrimentum.
 Herodes autem facile receptis ex Massada præ-
 gnoribus suis & rebus, à castello in Hierosoly-
 mam perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex
 ciuitate iunxerunt, virium eius timore percussis.
 Castris autem positis ad occidentem regionem
 oppidis,

oppidatustodes eius: partis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab aliis vero per cuneos concurrentibus: primæ frontis acies tenebantur. Herodes autem primò circa muros præconis voce declarari iussit, populi se bono & salutis ciuitatis aduenisse; poenâque ab nullo quamuis manifesto inimico repetiturum, sed discordissimis etiam offensarum oblivionem daturum. Deinde cum allocutionibus contrariis pars Antigoni obstaret, quò minus aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare quispiam posset, quod reliquum erat, suis imperat murorum defensores deturbare, atque illi statim sagittis cunctos exutribus in fugam verterunt. Ibique tunc Silonis detecta est corruptio. Multis enim militum subornatis, qui rebus egere se necessariis acclamarerent, pecuniâque alimentis poscerent, atque hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima deserta erant, ita omnibus ab Antigono antè pronis (& incitabat exercitum, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solum duces qui Siloni parerent, sed etiam milites, ubi plurimi essent cōueniendo, rogabat ne se destituerent, quæ sciret à Cæsare & Antonio & senatu delactum, in vno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hæc precatus ipse agros adit: tãtâque his exhibuit copiam commeatus, ut Silonis omnes accusationes perimeret, simulque prospiciens, ne vel in posterum ministrare desinerent, accolæ Samariæ per epistolas admonebat (nã ciuitas eius se clientela dederat) ut alimēta & vinum & oleû & pecora in Hierichunta deferret. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui fragmentatu hostis prohiberent, atque insidiis opprimerent, per agros dimittit. Illique iussis obediunt, & magna iam manus armatorum super Hierichunta

An. mundi
3925, Ant
Christ. nat
39.

a Siloni &
Iudæ pecu
nia corrupti
dolus.

b Herodes
cōmeatus co
piam para

fuerat congregata. Discreti autem moribus iu-
 An. mundi
 3925. Ant
 Christ. nat
 39.
 a Herodes
 decem cohor-
 tibus condita
 ou Hieri-
 chunta per-
 uenit.
 b Romani
 prada ingē-
 u pecunias r.
 fuderat congregata. Discreti autem moribus iu-
 fidebant, si qui exportaret victui necessaria spe-
 culantes. Non tamen Herodes otiosus erat, sed
 decem cohortibus comitatus, quinque Roma-
 norum, & quinque Iudaeorum, quibus permixti
 erant etiam mercede conducti trecenti, praeterea
 paucis equitibus Hierichunta peruenit, & ciui-
 tatem quidem vacuum habitatoribus reperit,
 quingentos verò cum mulieribus ac familiis mo-
 rium occupasse cacumina, & hos quidem captos
 dimisit. Romani autem in reliquam ciuitatem
 irruunt, eamque diripere; cum plenas domos
 offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud
 Hierichunta praesidio collocato reuersus
 est: Romanumque militem in his quae sibi acces-
 serant ciuitatibus, hoc est Idumaea, & Galilea, &
 Samaria, hyematuram dimisit, Antigonus quo-
 que Sionis corruptione meruit, ut exercitus
 partem Lyddenses susciperent in Antigoni gratiam.
 Et Romani quidem armorum cura soluti, rebus
 omnibus abundabant. Herodes autem non quies-
 cebat, sed Idumaeam duobus milibus peditum
 & quadringentis equitibus, misso etiam fratre
 suo Iosepho, communiuit: ne quid novi cum
 Antigono tentaretur. Iosephus autem, matrem cum
 his quos ex Massada liberauerat affectibus suis
 in Samariam translata, ibique tristissime colloca-
 ta, ut cetera Galileae subuerteret, atque Antigonum
 praesidia expelleret, proficiscitur. Cumque
 a Sephorim, licet vehementissime ningeret, per-
 uenisset, facillime ciuitatem capit, custodibus eius
 ante aggressionem fuga dilapsis: ibique suis mili-
 bus, quos hyems fatigauerat, recreatis (erat enim
 magna copia comeatus) aduersus latrones in-
 speluncis degentes direxit animum: qui pleraque il-
 lus regionis incurantes, non minoribus quam
 belli cladibus innotascentibus. Primum autem
 tribus

quibus peditum cohortibus, vnâque ala equi-
 cum in vicum Arbelam, ipse diebus quadragin-
 ta post cum reliqua manu superuenit. Nec ta-
 men eius incursum hostes extimere, sed ar-
 mati obuiam procedebant, peritia bellatoris fi-
 si, & ferocitate latronis. Denique praelio com-
 misso, dextro ipsorum cornu, sinistrum Herodis
 in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro cir-
 cumgressus, velociter subuenit. & suos quidem
 à fuga retahit: irruendo in hostes, impetum
 persequentium refrænabat, donec à fronte plu-
 gnantes violentiæ concesserunt: qui tamen eos
 usque ad Iordanem cecidendo persequabatur: &
 magna fugientium parte perempta, ceteri trans
 fluuium disiecti sunt: & Galilæa nesci est purga-
 ta, nisi quod in speluncis latitantes reliquerant,
 eorûque causa diutius ibi remorandum fuit.
 Quamobrem primum laboris fructum militi-
 bus rependebat, centum quinquaginta argenti
 drachmas singulis diuidendo, eorûque duci-
 bus multiplicatam summam ad hyberna mittē-
 do. Phelox autem fratri minimo scripsit, vt &
 foro venalium consulere, mutòque castellum
 Alexandrium tingeret: quæ ab illo curata sunt.
 Interea circum Athenas versabatur Antonius.
 Ventidius autem ad bellum contra Páthos Si-
 lonem atque Herodem acersit: mandato eis
 per epistolas, vt Iudææ statim ante compone-
 rent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium Si-
 lone dimisso, ipse aduersum latrones in spelun-
 cis habitantes mouet exercitum. Istæ autem
 speluncæ in præruptis montibus erant, vndique
 inaccessæ, transuersosque tantum ac perangu-
 stos ascensus habebant: saxumq. ab earum fron-
 te usque ad fauces vltimas perrungebant, rectû
 vallibus imminens, vt aliquandiu quidem Rex
 pro loci difficultate quid ageret, incertus es-

An. mundi
 3926. Ante
 Christ. na-
 tum 38.

a Herodis de
 latronibus
 victoria.

Apt. lib. 14.
 cap. 25.
 b Descriptio
 speluncæ in
 qua latrones
 habitabant.

An. mundi
3926. Ante
Christi natū
38.

sed Postremo autem placuit, ut molimine vire-
retur satis incauto. Etenim valentissimus quis-
que demissus arculis exponebatur in ostia spe-
luncarum. Hi que cum familiis eos mactabant,
ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque
aliquos ex his conseruare vellet Herodes, ut ad
se accederent, voce praconis edixit. Sed illorū
neque volūtarius se quisquā ei tradidit: sed &
quos vis coegerat multi mortem captiuitati pre-
tulerunt. Vbi etiam senior quidam, septem fi-
liorum pater, orantes cum matre pueros, ut e-
gredi sibi ad sœdera permitterent. occidit hoc
modo: iussit exire singulos, ipse ad ostiū stabat,
& prodeuntem quenque filiorum trucidabat.
Herodes autem è specula hæc prospiciens, &
dolore conficiebatur: & ut filiis parceret, seni
dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem
dictis eius nequaquā mitior factus, insuper hu-
mitem animum Herodi exprobat, & post fi-
lios occidit uxorem: deiectisque desuper mœ-
ruis, postremo semetipsum præcipitem misit.
Speluncis igitur & qui in his erant ita subactis,
Herodes relicta exercitus parte, quantum ne
quis rebellare tentaret satis esse arbitrabatur,
eique parti Ptolemæo præposito in Samariam
rediit: scutorum quidem tria millia, sexcentos
verò equites in Antigonum ducens. Tūcque
propter eius abscessum nacti licentiam, quibus
Galilæam turbare mos erat, Ptolemæum a qui-
dem ducem aggressi, nec opinantem interficiūta.
Agros autem vastabant, in paludes atque in ab-
ditissima loca refugientes. Quibus cognitis
Herodes maturè succurrit, & magnam quidem
eorum multitudinem morte consumit. Omni-
bus autem castellis obsidione liberatis, huius
mutationis causa multam exegit à ciuitatibus
pecuniam, centum talenta. Jam vero Parthis
expulsi,

a Ptolemæo
Herodis mi-
litum Dux
interfectus.

expulſis, occiſo etiam Pacoro, Ventidius Anto- *An. mundi*
 nij literis monitus, equitum mille auxilia, dua- *3927.*
 rumque legionum aduerſus Antigonum mittit *Ante Chri-*
 Herodi. Eorum autem ducem Macharam, vt *ſtaturus.*
 ſe adiutum veniret, per episto-
 las rogauit Anti-
 gonus, & de iniuria Herodis multa conqueſtus,
 & pecuniam dare pollicens. Sed is: nec enim ad
 quos miſſus fuerat, negligendum putabat, cum
 præſertim plura daret Herodes: In proditio-
 ne quidem ei non paruit, ſimulata vero amicitia
 res Antigoni exploratum perrexit, non ad-
 miſſo Herodis conſilio diſſuadentis id fieri.
 Antigonus autem, quia præſenſit quid cogita-
 ret, ciuitatem ei clauſit, & tanquam hoſtem ar-
 cebat à moenibus, donec Macharam incepti pu-
 duit, & in Amathuntem ad Herodem receſſit.
 Iratus autem quod res aliter ceſſerat, quoſcun-
 que Iudæos offendiſſet interficiebat, vt nec vel
 Herodianis parceret: ſed vt Antigonianis omni-
 bus abutebatur. Hæc cum ægre ferret Herodes
 in Macharam quidem vindicare voluit, tanquam
 in hoſtem: rancundiam vero reſpreſſit, & ad An-
 tonium properabat, apud eum accuſaturus Ma- *a Macharam*
 charæ iniquitatem. Ille autem delicta ſua repu- *iniquum.*
 tans, velociter Regem conſequitur: vtque in
 gratiam ſecum redeat, multis precibus efficit.
 Neque tamen Herodes à propoſito ſuo renoca-
 tus eſt quod minus ad Antonium pergeret: Sed
 cum audiſſet eum magnis viribus oppugnare
 Samofatam, iuxta Euphratem validiſſimam ciui-
 tatem acris feſtinabat, opportunum hoc tem-
 pus eſſe perſpiciens demonſtrande virutis, &
 vt magis magisque placeret Antonio. Denique *b Antonium*
 mox vt ad eum venit, ſinem attulit, obſidioni *Herodem vir*
 multis Barbaris interfectis, magnaque præda *ſuam miſit.*
 parte ſibi deſtinata: vt Antonius *b* quidem quæ-
 quam eius virutem antea mirabatur, tamen e-

Antiq. lib. 14. cap. 25. *3927.* *Ante Chri- stum nat.* tiam tunc magis eandem opinionem haberet. multumque ad honores eius spemque regni ad- deret: Antiochus verò tradere Samosatam co- geretur.

37.

De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.

CAP. XIII.

Antiq. lib. 14. cap. 25.

a Antigoni in Iosephi cadaver im- manitas. **D**UM hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cū mandatis huiusmodi, ut nihil ante reditum suum aduer- sus Antigonom moueret, quia nō firmum esset auxilium Machææ, quantum ex delictis superio- ribus appareret. Verum Iosephus, vbi fratrem procul abesse cognovit, immemq; præcepto- rum, Hierichunta cū V. cohortibus à Machæa se- cum missis petit, ut maturo medium tempore frumenta diripiat. Incursum autem hostium per montana atque aspera loca oppressus, & ipse ca- dit, magnâ viri fortis in ea pugna gloriâ conse- cutus, & omnes Romani milites pereunt. Reces- sere autem lectæ de Syria cohortes erant, nec vete- ranorum quenquam permixtum habebant, qui belli impenitis opitulari posset. Antigonus au- tem victoria minimè cōtentus fuit, sed eò pro- cessit iracundiæ, ut mortuum quoq; Iosephum verberaret. Denique nactus corpora mortuo- rum, etiam caput eius abscondit, quamvis L. talē- ta Pheror as frater precium redemptionis offer- ret. Tanta verò novitas post Antigoni victoriâ Galilææ res occupavit, ut qui partibus eius ma- gis faueret, productos primates Herodis studi- osos lacu submergeret; multaq; in Idumæa quoq; mutaretur, vbi Machæa castelli cuiusdā inflau- abat moenia, cuius nomen est Githa. Nec ho- rum quicquam Herodes audierat. Captis eni- *Samosa-*

Samofatis Antonius, & preposito Syriæ Sosio iuffo, vt Herodem quoque aduerfus Antigonom adinuaret, difceffit in Egyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Iudæam præmiſſis, quarum Herodes vteretur auxilio, ipſe cum cætera manu militum ſequēbatur. Herodis autem degenti in Daphnen Antiochiæ, mortem fratris ſomnia manifeſta ſignificant. Cūq; turbatus proſiliſſet è ſtratis: ecce nuncij cladis intrabāt: quare præ dolore paululū queſtus, maxima parte luctus dilata, in hoſtes properabat, vltra vires iter accelerans, & vbi ad Libanum venit, octingentos montis accolæ aſſumit auxilio, vſumq; his iungit Romanorum cohortem. cum quibus non expectata luce, Galilæam ingreſſus eſt, hoſesq; obuioſ in eum quem reliquerant locum auerit, & aſſiduè quidem caſtellum oppugnare tentabat: ſed prius quàm id caperet, aſperſima hyeme coactus, in vicū proximū recepit exercitum. paucis autem diebus poſt, auctus etiam alterius cohortis præſidio, quàm Antonius miſerat, tanto hoſtibus terrori fuit, vt caſtellum nocte defererent. ſimque per Hierichunta properans ibat, vt quamprimum interfectores fratris ſui poſſet viciſci, vbi etiam mirabilis ei moſtriq; ſimilis caſus euenit: vnde præter ſpem liberatus, opinionem quod Deo carus eſſet adeptus eſt. nam cū multi honorati veſpera illa apud eum cœnauiffent, poſtquam diſmiſſo conuiuiſſio omnes egreſſi ſunt, conſeſtim cœnaculum concidit. Id autem cōmune ſibi tam periculorū quàm ſalutis præſagium, quantum ad futurum bellum pertineret, eſſe conſiciens, mane primo caſtra mouet: hoſtrūque ſex circiter millia de montibus decurrentes, prima tentabant agmina & quantum quidem cum Romanis conſerere non ſatis ſciebant: lapidibus autem ac telis epi

An. mundi
3927.
Ance Chri-
ſtiani nat.

37.
2 Herodi-
mortem fra-
tris ſomnia
manifeſta
ſignificant.

h Herodis
cœnaculum
diſmiſſo con-
uiuiſſio conſe-
ſtim cœcidit.

An. mundi dummodo plurimos fauciarent, minus appete-
 3917. bant, vbi Herodes quoque ipse præteriens, la-
Ante Chri- tus iaculo vulneratur. Antigonus autem se non
stum nat. solum audacia suorum, sed etiam multitudine
 37. superiorem videri cupiens, Pappum quendam
 ex contubernaliis suis cum manu militum in
 Samariam mittit, quibus quidem Machara erat
 præmium victoriæ, Herodes verò terram per-
 uagatus hostilè, quinq. municipia capit, duòq.
 habitatorum millia consumit. Exustisq. domi-
 bus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appel-
 latur Cana, tendentem. In dies autem singulos
 magna ei multitudo Iudæorum vel ex ipsa Hié-
 richunte, vel ex aliis regionibus accedebat: tum
 hos odiù moueret Antigoni, alios ipsius Hero-
 dis præclara facinora. Enimverò multos ratione
 carentes mutationis cupiditas impellebat. Hoc
 autem congregati festinante, Pappi milites ne-
 que multitudine hostium: neque impetu per-
 territi, acriter ad pugnam ex altera parte procé-
 dunt. Sed vbi agmina conflixerunt, cæteri quidè
 paulisper restiterunt. Herodes autem frateru-
 exdis recordatione periculosius dimicans, dum
 modo eius vlcisceretur autores, aduersam a-
 ciem facillimè superat, deinde semper integros
 aggrediendo, vniuersos in fugam vertit. Erat è-
 nim plurima occumbentium strages, cum alij
 quidem in vicum vnde venerat cõpellerentur,
 nouissimus autem ipse instaret, atq. infinitos oc-
 cideret. postremò ruens inter fugientes hostes
 in vicum irrupit cum omnes domus armatis es-
 sent refertæ, plenâque propugnatorum desuper
 tectâ: & quoniam foris deprehensos facillimè
 superabat, disturbâdo, ædes intus abditos extra-
 hebant, alios conuulsis obrutos tectis, multos si-
 mul necabat: si quis autem subterfugisset ruinâ,
 eum gladiis armati milites excipiebant: tamē-
 que

quæ ad aduerum per omnes vias multitudinē co- *An. mundi*
 seruata est, vt etiā victoribus ipsis transitus *3918. Ante*
 obstrueretur. hanc plagā hostes adeo non tuler- *nas. Christi.*
 unt, vt confluentium turba, conspectis qui in *36.*
 vico perissem, fuga discederēt, statimq. successu, *a Cadaverū*
 fretus Herodes ad Hierosolymam perrexisset, *multitudo*
 nisi eum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc e- *victoribus*
 nim perficiendæ victoriæ fuit impedimentum, *transitum:*
 & ne penitus opprimeretur Antigonus obstitit, *obstruit.*
 quæ ciuitatem iam deserere cogitabat. Herodes
 autem ad vesperam, cum lassos amicos refi-
 ciendi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc
 ab armis calidus, more militis laetatus ibat. Siqui-
 dē vnus tantū puer eū sequebatur. Et prius quā
 in balneū perueniret, obuius ei quidam ex ho-
 stibus gladio armatus occurrit, deinde alter &
 tertius & plures. Et hi confugerant armati ex a-
 cie in balneum, sed perculsi etiam tum metu as-
 latantes, vt Regem viderunt, illum quidē stu-
 pore debilitati ac trementes, cum inermis esset
 prætereunt: exitus verò quā fugerent cursu pe-
 tebant. Itaque cum alius casu, qui eos compre-
 henderet nullus adesset, Herodi autem nihil pa-
 ti satisuisset, omnes effugiunt. Postero autē *b Pappum*
 die Pappum quidem, Antigoni militum ducem *Antigoni*
 abscisso capite obruncat: Idque Pheroræ ma- *militum du-*
 gistro exercitus fratri suo mittit in perempti- *cem Hero-*
 fratri vtrionem. namq. Pappus erat qui Iosephū *des obrun-*
 interfecerat. Vbi autem rigor hyemis cessit, *cat.*
 Hierosolymam repetiit: murisque admoto mili-
 te (annus autem tertius agebatur, ex quo Romæ
 Rex fuerat declaratus) pro templo castra po-
 suit, quā facilior erat expugnatio, & antea Pom-
 pelius ceperat ciuitatem. Exercitu autem in ope-
 ra distributo, suburbanisque diuisis, tres quidem
 lenare aggeres, & super eos tutres ædificare iu-
 beb. Reliquosque qui operibus instarent impie

*etiam mon-
di 3919.*

*An. Christi.
nat. 35.*

*Ant. li. 14.
cap. 12.*

*2 Hierosoly-
ma ab He-
rode obsessa.*

gerrimis amicorum, ipse in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filii Aristobuli filiam, sibi desponsatam, ut diximus: & dum obsidet, subcissua opera nuptias curaturus: quippe iam hostes despiciebat. Igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copiis: eoque Sosius cum magna manu equitum peditumque sociatur: quam mediterraneo itinere, praemissa, ipse per Phoenicem iter fecit. Vniuerso autem exercitu congregato, ad peditum legiones undecim, equitumque sex millia, praeter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda, propè à septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo Rex fuerat declaratus: Sosius verò Antonio, à quo milites quibus prae, ac asciret missos Herodi auxilio. Iudaeorum autem intra ciuitatem agentium populus variè turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo conueniens spore agebatur, multaq. veluti diuinitus de temporibus dictitabat: & qui audaciores essent, in caternas conglobati, multis modis latrocinebantur: maximè ex locis oppido proximis, victui necessaria diripientes, neque aut equis, aut visis alimenta relinquebant. Bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, è muris oppis aggerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium, semper nouum aliquod obstaculum moliebantur. In nulla re autem aequè ac in cuniculis superabant. Rex autem aduersus latrocinia quidem occultas excogitauit militum insidias, quibus eorum reprimerentur excursus: inopiam verò alimentorum longinquis transfectionibus adiunari disposuit. Ac pugnae intenti, quamuis omnem modum audacie supergrederebantur, Romanorum tamen peritia vincebantur, nihilominus apertè cum his, certa morte puer,

*Iudaeorum
in pugna
constantia.*

& propolita, conſtangebant. Ex improviſo autem
 Romanis per cuniculos intermedios emergen-
 tibus, prius quam muri aliqua pars dirueretur,
 alteram eius vicem muniebant. Proſus autem
 neque machinis neque machinis deſciebant,
 quoniam uſque ad uſitum repugnare decre-
 uerant. Deniq. tanto exercitu circunſidente,
 per quinque meſes obſidium tolerauerunt: do-
 nec quidam ex his quos lectos habebat Hero-
 des, auſi murum tranſgredi, ciuitatem irrupere,
 & poſt eos Soſi centuriones. Igitur ante omnia
 ſano proxima capiebantur: & inſuſo ex-
 citu plurima ubiq. mors erat: Romanis quidem pro-
 pter obſidionis moras iratis: Herodis uero ma-
 ius Iudæica ſummo intentæ ſtudio, ne quis peni-
 tus ex aduerſariis euaderet. Maſſabantur au-
 tē quamplurimi, & per anguſtiores uicos op-
 pidi, & in domos compulſi, eſi ad templum et-
 iam conſuſſent: nec uilla erat aut ſeneſcutis,
 aut muliebris infirmitatis miſeratio. Deniq. li-
 cet Rex ubiq. mittens, rogaret ut paſcerent, ne-
 mo tamen dexteram continuit: ſed ueluti ſerē-
 tes, omnem perſequebantur atatem. Ibi nunc
 etiam Antigonus, neq. priorem neq. præſentem
 fortunam cogitans, domo deſcendi, & ad pedes
 Soſij proſternitur. Ille autē nihil eum tantæ mu-
 tationis cauſa miſeratus, & intemperanter deri-
 ſit, & Antigonam appellauit: neque tamen etiā
 cuſtodia liberum dimiſit, ut ſceminam. Itaq. il-
 le quidem uinctus aſſuebatur. Herodes au-
 tē cum iam hoſtes uixiſſet, ut externa quoque
 auxilia compelleret prouidebat. Viſendi enim
 templi, ſanctorūq. eius ſtudio, omnis multitu-
 do peregrina fuerat incitata. Ob eamq. rem, ho-
 ſtinis, alios precibus, nonnullos armis etiam re-
 tenebat: acerbiorē, quam ſi uictus fuiſſet, exi-
 ſtimabat: ſi fore uictoriam, ſi quod uictus uide-

An. mundi
 3929. Ante
 Chriſt. nat.
 35.

a Herodis
 milites cum
 Iudas per
 quinque me-
 ſes obſidione
 tolerauerunt
 ciuitatem ir-
 ruptam.

b Cades in
 Hieroſoly-
 ma.

c Antigonus
 Soſij capto.

*Ann. mundi
3918. Ante
Christ. nat.
36.*

*a Herodes
militib. de
suis faculta-
tib. Multum
pecunia lar-
gitur.
b Antigo-
num securi
obtruncatur.
Ant. lib. 15.
cap. 1.*

*c Cleopatra
de cognatio-
nem suam
sanctia.*

esset, culpa sua visum fuisset. Mox autem etiam rapinas in ciuitate prohibuit, multa in nuptus in Sosium, si vacuefacto viris & pecuniis oppido, Romani Reges se solitudini reliquissent: qui pro tanta ciuium caede, totius orbis terrarum imperium: vile precium iudicaret. Illo autem iustum esse dicente, ut pro labore obsidionis praedandi licentiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis distributurum se asseue auit. Atque ita redemptis patris reliquiis, promissa compleuit. Nam & militum quenque liberaliter, & pro merito duces, ipsumque Sosium regia largitate donauit, ut nemo egens pecuniis abiret. Post haec Sosius aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis reme auit, Antonio vinctum Antigonom ducens, & illum quidem vana spe vitae cupidum usque ad vltimum diem, ignavia digna securis excepit. Rex autem Herodes discreta multitudine ciuitatis, suarum quidem partium studiosos, quod magis beneuolos sibi faceret, honorifice tractabat: Antigonianus autem neci tradebat. Et quoniam pecunia defecisset, diuiso quicquid ornamentorum haberet, Antonio eiusque comitibus misit, non tamen omnino ne quid pateretur redemit. Iam enim Antonius Cleopatrae amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, ubi tanta cognationem suam sequitia persecuta est, ut neque propinquus sanguine superesset, caedis rabiem, contulit in extraneos; Syrorumque optimates apud Antonium criminando suadebat eos interfici, ut commodo cuiusque possessiones dominio suo facilius quzeret. Postea vero quam in Iudaeos atque Arabes usque extendit avaritiam, ut Reges eorum Herodes & Malichus interirent, occulte moliebatur. Cui cum verbatenus annuisset Antonius, occidere quidem bonos viros tantosque Reges

Roges iniustum esse duxit: verum inter amicos
 ultra habuit: sed multa terra ex eorum præcisa
 finibus, & quod erat in Hierichunte palmetum
 in quo balsamum gignitur, & ciuitates præter
 Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleu-
 terum ipsi dedit. Quorum a potita dominio ad
 Euphratem vsq. Parthis bellum inferentem
 profecuta Antonium, per Apamiam & Dama-
 cum in Iudæam venit: Atque hic Herodes, licet
 magnis muneribus infensum eis animum miti-
 gasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas
 regno suo possessiones impetrat sibi locari: i-
 psamq. omnib. obsequiis placans, Pelusium vsq.
 deducit. Nec multum interea tempus & Anto-
 nius ex Parthis aderat, captiuumque Arabazē
 Tigranis filium dono Cleopatraz ducebat. Nam
 cum pecuniis omniq. præda, Parthus ille statim
 condonatus est.

An. mundi
 3934. *Ante*
nat. Christ.

30.

Ammonia
Cleopatra.

De insidijs Cleopatraz in Herodem, & Herodis praelio
contra Arabes & ingenti sortu.
motu.

C A P V T XIII.

Concitato autem bello Aqiaco Herodes Ant. lib. 15.
 quidem cū Antonio proficisci paratus erat, cap. 5.
 & alijs per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio
 potitur, quem vicum Antigoni soror tenebat:
 veruntamen a Cleopatra callidè ne periculo-
 rum Antoni particeps fieret, interclusus est. Re-
 gio, enim, vt diximus, insidias tendēs, bellū in
 Arabas vt Herodi committeret, persuadet An-
 tonio, quos si vicisset, Arabiz, sin autem victus
 esset, Iudææ domina constitueretur: alterūmq.
 potentium per alterum pessundaret. Sed eius
 consilium Herodi feliciter cessit. nam primū in
 Syros hostes ducens, magnum quem conflue-
 rat equitarum, circa Diospolis in eos mittit, &

Cleopatra
in Herodem
insidia.

An. mundi 3934. *Ante*
Christum natum 30.
Ant. lib. 15.
Cap. 6.
a Herodis
exercitū A
rabes in fu
gā verunt.
Bellū A-
tiacū inter
Antonium
& Augustū
verinque ge-
sum.

quamvis fortiter resistentes, superavit, qui cum
 iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur:
 & infinita manus in Syria cœles Canathā
 congregati, expectabant Iudæos. Vbi Rex eos
 Herodes cum exercitu aggressus bellum consul-
 tius administrare temebat, castraque muro cin-
 gi præcipiebat: non tamen ei paruit multitudo,
 sed a priore victoria freti Arabes impetūt & præ-
 ma coitione in fugam versos vigeant: in perse-
 cutione verò insidiis periclitatur Herodes, Ca-
 nathēsis ab Athenione immixtis, qui ex Cleo-
 patra ducibus semper ei fuerat inimicus. Nam-
 que h' horū incursu recreati Arabes, pugna repe-
 tunt, iunctisque agminibus circa saxosa loca &
 devia Herodis militē fugant, plurimis eade pro-
 stratis. Qui verò ex prælio servati sunt, in vicum
 Ormizā confugiunt. Vbi etiam castra eorum cū
 hominibus circumventa Arabes, sicut erant ple-
 na ceperunt. Neq. malo post accepta clade, He-
 rodes aderat cū auxiliis, serius quā vltus popo-
 scit. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorum
 militibus contumacia, quod iussis obedire no-
 huerunt. nō enim repentino commisso prælio vl-
 lū Athenio insidiandi tempus habuisset. rursus
 tamen vltus est Arabas, assiduis fines eorū in-
 cursionibus infestans: quōtq. semel victus est,
 sæpe rependit. Sed dum inimicos persequitur,
 incurrit ei diuinitus alia calamitas, septimo re-
 gni anno & Actiaco bello feruente. Namque ve-
 ris initio terra mota, infinita quidē pecorū, tri-
 ginta verò hominū millia peremit, cum exerci-
 tus mansisset incolumis, quoniā sub diuo tende-
 bat: hīq. Arabas in maiore audaciā facta sustu-
 lit, tristibus nunciis grauib. semper aliquid af-
 fingens, vnde velut omni subuersa Iudæa, et rra-
 obtinēda spe, quia ac minē superesse credebāt,
 in cā irruunt, legatis prius interfectis, qui ad re-
 venerant

venerant à Iudæia. Herodes autem aduentu hostium perterritam suorum multitudinem, tam magnitudine quàm assiduitate calamitarum fractam, ad repugnandum incitare tentabat, hæc dicens: Rationem habere non videtur, cui vos præsens formido perculerit: nam diuinæ quidē indignationis plagas mœrori vobis esse nō miror. Ignauum autem est perpeti idem, etiam cum incurfus hominum repellendi sunt. Ego enim tantum abest, ut hostes post terræmotum pertimescam, quod magis putauerim Deum hanc illis illecebram immisisse, ut pœnas redderent. non enim tantum manu armisque freti, quantum nostris calamitatibus, veniunt. Palax autem spes est, quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Neque verò vel secundæ res vel contrariæ, apud homines certæ sunt: sed in utramque partem videas fortunam nutare vicissim, & exempla vobis propria demonstrabunt. Nempe prælio superiore victores, post ab hostibus victi sumus. & nunc ergo, quantum existimare licet, illi capientur, victores se credentes. Nimis enim confidens incautus est: metus autem providentiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsum quod timetis, fiduciam suggerit. Nam cum ferociores quàm opus erat fuistis, & præter voluntatem meam in hostes egressi estis, Athenion insidiandi tempus inuenit. Nunc autem vestra cunctatio, & minus alacer animus, ut videtur, certamen mihi victoriæ spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso autem opere virtutem exerere: consceleratisque hostibus planum facere, quod neque humanum aliquod malum, neque ira cœlestis vnquam deprimit fortitudinem Iudæorum, donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam in bonis suis Arabas dominari

An. mundi

1934.

An. Christi nat.

30.

*a Herodu ad milites perterritos oratio.**b Metus præstat confidentiam.*

An. mundi 3914. *Ante Chri-*
stum nat. 30.
a Altera
pars oratio-
nis Herodu-
de terram-
is.
b Conclusio
Herodu ora-
tionis & ad
hortatio ad
miles.
c Herodes
ante pugna
sacra Deo
celebrat.

patiuntur, quos aliquoties penè captivos abdu-
 xit. Nihil autem vos terreat rerum anima ca-
 rentium metus: neque arbitremini, terræ con-
 cussionem, alicuius futuræ cladis esse portentū.
 Naturalia namque sunt elementorum quoque
 vitia: nullūque damnum inferunt, nisi quòd
 ex ipsis enegerit. nam pestilentia quidem, vel
 famis, vel terræmotus signum aliquod tardan-
 te malo fortasse præcesserit: ipsa verò cūm exti-
 terint, sui magnitudine finiuntur. Ceterū quid
 nobis amplius quàm terræ concussio, bellum
 nocere poterit etiam victis? Immo enimvero ma-
 ximum imminentis excidij monstrum, sponte
 sua, neque alienis manibus inimicis accedit, qui
 legatos nostros præter omnium hominum le-
 ges crudeliter mactauerunt, talisque Deo pro
 belli euentu hostias ceciderunt. Non enim ef-
 fugient maximum eius lumen inuictamque dex-
 teram, sed continuò pœnas dabunt: si patrio re-
 pleri spiritu, in vindictam violati fœderis ani-
 mos excitemus. pergite quisque non pro con-
 iugibus, neque pro liberis, aut pro patriæ peri-
 culis pugnaturi, sed legatorum cædis ultores. Il-
 li melius quàm nos qui viuimus exercitum re-
 gent: vobisque mihi obedientibus, periclitabor
 ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis, fortitu-
 dinem vestram non sustineri posse, nisi temeri-
 tate lædatur. His adhorrtatus milites, ubi eos a-
 lacres vidit, sacra Deo celebrauit: deinde cum
 exercitu Iordanem fluuiū transgressus est. Ca-
 stris autem Philadelphię positis. haud procul
 ab hostibus, quasi de interiacente castello con-
 tenderet, pugnam eminus irritabat, quamprimū
 cupiens congredi. nam & hostes præmiserant,
 qui castellum occuparent. Sed illos quidem
 Regij facile repulerunt, collēque tenuerunt.
 ipse verò quotidie producto ad prælium mili-

te, instructaque acie Arabes lacessebat. Cum
autem nemo contra procederet (quidam enim
eos vehemens formido tenebat, & ante multi-
tudinē dux Altheus timore obriguerat) val-
lum eorum disturbat ipse aggressus: eosque mo-
do coacti ad pugnam confusis ordinibus, mixti-
que cū equitibus pedites egrediuntur: etsi mul-
titudine superiores. Iudæis tamē alacritate im-
pares, quamvis audaciores eos faceret victoriæ
desperatio. Et quamdiu quidem resisterunt, non
magna eorum caedes facta est: ubi verò terga
nudauerunt, multi à Iudæis, multi verò à semet-
ipsis conculcati perierunt. Denique millia V.
in fuga ceciderunt, ceteraque multitudo intra
vallum compulsa est, eosque statim circumsep-
tos obsidebat Herodes, & licet armis propè ad-
esset excidium, tamen aquæ penuria vehemen-
ter vrgebat. Cūq; Rex arrogantius eorum le-
gatos despiceret, & talenta quinquaginta pro
redemptione offerentibus, magis instaret: deni-
que ardescēte siti, cæteruatim exeuntes, ultro
se Iudæis tradebant, adeò ut quinque diebus
quatuor millia vincirentur, sexto reliqua mul-
tudo ad pugnam desperata salute procederet.
Quibus congressus Herodes, iterum septem
millia circiter sternit: & tam magna plaga vltus
Arabiam, extincto virorum eius spiritu, tantum
profecit, ut eius patronus ab ea gente optare-
nt.

An. mundi
3934.
Anno Chri-
stianæ nar.

30.
a Herodes
hostes ad-
viuit.

b Arabes
ardescēte
siti ultro se
Iudæis tradi-
dunt.

Herodes exaltatus in regnum.

C A P. X V.

Mox autem illum excepit desueta rerū so-
licitudo propter amicitiam Antonij, post
victoriam Cæsaris apud Actium. Veruntamen
plus timoris habebat, quā ipse patiebatur. Nec

Antiq. Hb.
15. cap. 2.

An. mundi enim Cæsar victum iudicabat Antonium, donec
3934. Herodes cum eo superesset. Itaque Rex pericu-
Ante Chri- lis decrevit occurrere: Rhodumque transmis-
sum nat. sus, ubi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum
30. sine diademate, veste quidem cultuque priuato,
 sed fastu regio, neque dissimulata veritate
 coram eoque dixit: Ego ^a quidem, Cæsar, Rex
 factus ab Antonio, fateor vtilem me fuisse Regem
 Antonio, Neque ^b dissimulaverim, quod
 omnimodo armis quoque me grauem expertus
 esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen &
 auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti
 millia: sed nec accepta apud Actium plaga, bene de me
 meritum deserui. Nam cum auxilij minus commodarem,
 optimum ei consilium dedi, vnam esse dicens Cleopatrae mortem
 aduersorum correctionem. quam si occidisset, & pecunias
 eis & muros ad tuitionem & exercitum, & memetipsum belli
 contra te socium pollicebar. Sed profecto eis aures Cleopatrae
 amores, & Deus qui tibi victoriam donaret obstruxit.
 Vnâ ergo cum Antonio victus sum, & diadema cum eius fortuna
 deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens:
 & ut in examen adduceretur properans, qualis amicus alicuius
 fuerim. Ad hæc Cæsar: imò ^c verò saluus esto, inquit, & nunc
 regnato certius. Nam meritis es qui plurimos regas, cum
 amicitiam tanta fide tuearis. Experite autem, ut etiam
 feliciori bus fidus permanear: siquidem ego præclarissimam
 spem de tua magnanimitate mihi promitto. Rectè tamen
 fecit Antonius, qui magis Cleopatrae, quam tibi paruit.
 Te namque lucrati sumus propter eius amentiam. Prior
 autem ab officiis cœpisti, quantum apparet, quem aduersus
 eorum gladiatores idonea auxilia misisse Ventidius perscribit.

Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Experietur autem ipse quoque bene tibi aliquid facere, ut non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate Regem, ne quid de amicitia sua dubitaret, hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiam decreto consignat: in quo multa magnificè in eius laudem commemoravit. Ille autem primus eum muneribus delinquitum rogabat, ut Alexandrum quendam supplicem, ex amicis Antonij, iuberet absolui. Sed vicit iracundia Cæsaris, multa illum & gravia pro quo rogabatur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea a verò ad Ægyptum euntem per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit regni diuitiis: tumque primum cum eo milites recensente, circa Ptolemaidem equo vectus est, cœnamque illi cum omnibus amicis exhibuit, atque insuper exercitus eius epulis cuncta distribuit. Prospexit etiam per arida loca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus ut aquarum copia non deesset. Nec fuit quicquam utensilium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum esse Herodi regnum, tam Cæsar quàm milites existimabant. Ideoque postquam venit in Ægyptum, a Cleopatra & Antonio mortuis, non solum ceteros eius honores auxit, verum etiam regno partem finium addidit, quàm Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam, maritimarumque insuper civitatum Gazam & Anthedonem, & Ioppen, & Pyrgon Stratonis: & ad hæc satellites quadringentos Gallos ei donavit, quos antea Cleopatra stipatores habebat. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quàm magnus animus accipientis. Post primam verò Actadas, etiam regionem quæ Trachon vocatur, eius ditioni

Anno mundi

3934.

Ante Christum nat.

30.

a Herodi in

Augustum

Cæsarem

merito.

b Herodi

regno Au-

gustum Cæsar

finium par-

tem addidit.

Ann. mundi
3914.
Ante Chri-
stum nat.
30.

subdidit, eique continentem Batanzam, item-
que Auranitin, ex huiusmodi causa. Zenodorus
qui domus Lysanix conductor erat, non cessavit
vnuquam ex regione quæ Trachon dicitur, la-
trones Damascenis immittere. Illi autem ad Va-
rum tunc rectorem Syriæ cõfugerunt, eumque
deprecati sunt, quo suas miseras Cæsari decla-
raret. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat
latrocinium penitus curaret extinguere. Varus
autem milite aggressus loca suspecta, expurga-
uit latronibus terram, ipsamque Zenodoro ab-
stulit: quam Cæsar, ne latronum denuo contra
Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit,
eumque a præterea totius Syriæ procuratorem
constituit. Et decimo anno reuersus iterum in
prouinciã, ne quid eo inconsulto procurato-
ribus liceret administrare præcepit: ac Zenodo-
ro mortuo terram omnem quæ inter Trachonẽ
& Galilæam erat, eidem attribuit. Quod autem
maius his omnibus existimabat Herodes, à Cæ-
sare quidem post Agrippam amabatur, ab A-
grippa verò post Cæsarem. Hinc ad summum
felicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus a-
nimum, maximam prouidentie partẽ obsequio
pietatis impendit.

De urbibus & edificijs instauratis & con-
dictis ab Herode, de quo munificencia
qua usus est erga exteras gen-
tes, eiusque felicitate.

Antiq. lib.

15. cap. 10.

12. 13. 14.

b. *Edificia*
ab Herode
condita.

CAP. XVI.

I Taque b anno regni sui quintodecimo, & tẽ-
plum instaurauit, & duplũ terre spatium quàm
fuerat circa templum, muro amplexus est, in-
genti sumptu & magnificentia singulari. Argu-
mento erant in ambitu fani magnæ porticus,
eique

etque inactum à septentrione castellū. Et illas
quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nul-
la re minus, quàm regni sedes largis opibus re-
nouatum, Antoniam vocauit, in honorem An-
tonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori
parte ciuitatis exstructa, duas ades in ea maxi-
mas atque pulcherrimas, quibus ne templum
quidem vsquam conferri posset, edificauit: eas-
que amicorum vocabulis vnā Cæsaream, A-
grippinum alterā nominauit. Nec verò solis te-
stis memoriam eorum & cognomina circūscri-
psit, sed in totas etiam ciuitates studiū libera-
litate extendit. Nam in Samaritica regione op-
pidum muro pulcherrimo per viginti stadia
circundatum, Sebasten appellauit, deductis eo
sex milibus colonorum, terraque fecundissi-
ma his attributa: vbi templum quoque maximū
inter ædificia, & circum id aream trium & se-
mis stadiorum, Cæsari dedicauit, eiusdemque
oppidi habitatoribus præcipua legum benefi-
cia præstitit. Ob hæc alterius terræ adiectione
donatus à Cæsare, aliud ei templum circa ^aJor-
danis fontem candido marmore posuit, qui lo-
cus appellatur Panium. Vbi montis quidam
vertex in præcelsum editus, propter subiecti la-
teris vallera specū aperit vmbrosū, qua pro-
funda altitudinis rupes, ad immensū liquen-
tis guttæ receptaculum concanatur, vt stagnan-
tis aquæ copia demittētibz aliquid, donec ter-
ram inueniant, longitudo nulla sufficiat. Floris
autem à spelunæ radicibus oriuntur fontes: &
(vt quidam putant) hoc est Iordanis principiū.
Sed veri fidem in posterioribus indicabimus.
Quin & apud Herichunta, inter castellum
Cyprum & priores domos regias, meliores a-
lias, & quæ commodiorem vsum præberent
aduenientibus fabricatas, eandem amicorum

An. mundi
3947.
Ante Chri-
stum nat.
17.

a Fons Ior-
danis.

Anno munda- di 3947.
Anno Christi- sum nat. 17.
 nominibus vocitavit. Prorsus non est idoneus regni locus, quem honore Caesaris nudum reliquerit. Postea verò quàm fines suos templis replevit, in provinciam quoq; honores eius effudit, & in multis civitatibus templa quæ Caesaria vocantur, constituit. Cum autem inter maximas civitates vidisset vnam vetustate iam fessâ, quæ Stratonis pyrgos vocabatur, & pro loci natura munificentiz suæ capacem, totam eâ candido saxo reparatam, clarissima regio decoravit, & in ea maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstravit. Nam inter Doram & Ioppen, quarum media civitas sita est, omnis terra maritima adeò fuit importuosa, ut omnes qui ad Ægyptum ex Phœnicæ navigarent, in saxo fluctuare cogentur, minas Africæ metuentes, cuius etiam mediocris aura, tantas undarum moles ad scopulos erigit, ut nonneante assurgitis, per aliquantum spatium maris ferèss augeretur Sed Rex liberalitate hic sumptibus devicta natura, Piræo maiorem portum fabricavit, & in eius penetralibus alias navibus structiones fecit altissimas. Eo quanquam totus ei locus aduersabatur, tamen ita cum difficultate certavit, ut firmitas quidem structuræ nequaquam mari cederet: pulchritudo verò tanta esset, quâ si nulla res ardua præpedisset ornatum. Metutus enim quantum diximus posui spatium per viginti vlnas in fundum saxa demisit, quorum plerâq; pedum quinquaginta longitudinis, & altitudinis novem, & latitudinis decem, nonnulla verò etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod unda celabat, in ducentos pedes murum dilatavit. Ex his quibus centum repositi erant fluctibus antè constructi, unde etiam procymia dicebantur: ceteri autem saxo portus quo cingitur muro subiecti sunt magnis

b Difficilis descriptio portus.

turribus interpositis, quarum maxima atq; pulcherrima ex nepote Caesaris Drusium cognominata est. Crebri autem fornices ad deducenda quæ portus haberet, proq; fornicibus, & circum eos crepido saxeæ, & lævæ, quæ naues egrediētes exciperet, deambulatio. Auditus autem septentrionalis erat: ventorum enim pro situ loci placidissimus est boreas. Ad ostiū verò colossi tres, utrinq; fulti columnis: quarū à lævâ quidē intrantibus stātes solida turri sustineri: dextra verò duo proceri lapides iuncti, & partis aduersæ turris magnitudinē superantes. Domus autem portui connexa candido itē lapide: pariq; mensura spatiorū ciuitatis vix tendentes in portū. Contra ostium verò portus, in colle, Caesaris templū magnitudine simul & pulchritudine præcipuum: in eoque Caesaris colossus nō minor quàm Iouis apud Olympiam, cuius ad exemplar factus est. Romano autē par, & Iunoni, quæ Argis est. Oppidum autem provincie dedicauit, rebûsq; aduectitiis portum, Casari verò conditoris honorem, vnde ciuitati nomē Casaræ imposuit. Quinetiū & cætera opera, forū, theatrū, amphitheatrum, digna vocabulo collocavit: & quinque mensium certamine instituto, nomē ei Caesaris donauit. Primūq; ipse in ceteris nonagesima & secunda Olympiade maxima præmia proposuit, ut non solū victores, sed & proximi & tertij successores eorū regalibus dimittiis potirētur. Anthedona quoq; renouatam, quam bellā subuerterant, Agrippium vocauit: nimisq; beneuolentia, nomen amici etiam portus inscripsit, quæ ipse in templo ædificauit. Sed ne parentes suos ita quisquā dilexit. nā & patris monumentū optimo regni campo ciuitatē cōdidit, fluminem, arborūq; distictū, eamq; Antipatridem nuncupauit, & super illorū chæta castellū natura

An. mundi
3947.
Ante Chri.
sum nat.
17.

2 Casaræ,
Strabonē
turri antea
dicta ab He
rode cōdita.
Antiq. lib.
15. ca. 10. 11.
& lib. 17.
cap. 5.

b Agrippiū
c Antipa
tridē

An. mundi tutum, & pulchritudine præcipuum, muro cin-

3947. xit, atq; in honorem matris ^a Cyprum vocavit.

Anie Chri- Præterq; ^b Phasaelo turrim cognomine Phasae-
sturnas. lidæ Hierosolymis ædificavit, cuius ambitus &

17. in magnitudine liberalitas postea declarabitur.

^a *Cyprum.* Aliamque ^c civitatem in regione quæ à Hieri-

^b *Phasaeli* chunte in boream tenditur, Phasaelū nomina-

turris. vit. Cognatis autē & amicis æternę glorię tradi-

^c *Phasaeli* tis, ne sui quidē fuit immemor, sed castellū cō-

civitas. tra montem Arabici lateris propugnaculo per-

^d *Herodis.* munitum, de suo nomine ^d Herodis vocavit: tu-

mulūmq. in mamme formam manufactum, qui-

stadiorum sexaginta spatio ab Hierosolymis ab-

erat, similiter nominatum munificentius accu-

rauit. Etenim rotundis quidem turribus cacumē

eius amplexus est. Ambitum autem cōplevit ē-

dibus regis liberalissimē exornatis: ut nō solā

interna membrorū facies clarior esset, verūm

etiam foris parietes ac mœtiaz testāq. largis in-

fusa diuitiis elucerēt. Aquam etiam plurimā in-

genti sumptu ex lōgo intervallo induxit, perq;

ducentos gradus marmoris cōdidissimī fabrica-

uit ascēsum. Erat enim totus collis manufactus

^e *Herodis* & vehementer excelsus. Quin ^e & aliam circa

castellū, pro radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & sarcir-

orum om. nas & amicos recipere possent, ædificavit: ut pro-

nino copia rerum quidem omnium copia civitas esse vide-

civitas esse retur castellum: circumscriptione verō, domus

videbatur. regalis. Tātis autem constructis ædificiis animi

sui magnitudinem in plurimis etiam externis

civitatibus demonstravit. Namque apud Tripo-

lim & Damascum & Ptolemaidem, publicas bal-

neas quæ gymnasia dicūt: Bibli autem murum,

exedras verō & porticus, totāque & tēpla Be-

ryti ac Tyri: nec non & apud Sidonem, & Dama-

scum theatra condidit. Maritimis autem Laodi-

cenisbus aquasq. apud Ascalonā verō Nym-

phæa siue lacus ornatissimos, & balneas, ite peristylia, tam opere quàm magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portusque præstitit. Multæ ciuitates ab eo tanquam regni sociæ, agris quoque donatæ sunt. Ad exhibitionem verò thermarum aliis redditus annuos ac perpetuos delegauit, quemadmodum Cois, ne quando beneficij gratia deficeret. Ad hæc frumenta cunctis ministravit egentibus & Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpè multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatē, perque omnem Ioniam, eorum, quæ desiderasset quisque largitiones? Nonne etiam Athenienses & Lacedæmonij, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus. Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiochæsum, Syriæ placeam, cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia prolixam, strauit polito marmore; declinandisque imbribus, quàm longa esset porticibus ornaui? Sed hæc quidē propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum? Quod autem Elidēlibus præstitit, nō solum Achaïæ commune, sed etiā totius orbis terræ munus videtur, per quem Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nā eum hoc deficere sumptuum videret inopia, quodque solum ex veteri Græcia restabat collabi, non solum agonothesia ipse factus est, eo lustro, quod cum Romā nauigaret, offendit: sed etiam perpetuos pecuniarum redditus instituit, ut nunquam eius memoria agonothesi munere fungi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tributorum remissiones exponere, sicut Phasaelitas & Balaneotas, aliæque circa Ciliciam municipia leuauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit, ne quam

An. mundi
3954.
Ante Christum nat.
10.

a Herodis
beneficentia
& liberali-
tas in cum-
his.

b Herodis
per uniuersum
orbem clari-
scit.

An. mundi pateretur inuidiam: velut maius aliquid aucu-
3954. paretur, si beneficiis amplioribus afficeret ciui-
Ante Chri. tates, quam qui eas haberent. Quin & corporis
sum nat. vsus est, quod animo cōueniret, cumq; summus
10. venator esset, in hoc tamen ipso, equitandi pe-
 ritia quæ cuperet assequebatur. Deniq; vno die

a Herodes quondam quadraginta feras subegit. Est autem
venator aprorum altrix illa regio, sed magis ceruis & o-
summus. nagris frequentatur. Bellator autem erat, qui su-
 stineri non posset. Itaque multos etiam in exer-
 citatione terrebat: quibus & torquendo iaculo
b Herodes directissimus, & sagittarū librator videbatur e-
præter ani- gregius. Præter *b* animi autē corporisq; virtutē,
mi corporis fortuna quoq; secunda vsus est. Raro enim cō-
que virtutē tra votum eius, belli cessit euentus. & si quando
fortuna quo id accidit, non ipsius culpa, sed aut prodicione
que secunda quorundā, aut temeritate militum factum est.
usus est.

*De disidio Herodū cum filijs Alexandro
 & Aristobulo.*

C A P. XVII.

Antiq. lib. **A**T verò publicam ei felicitatem mœrores
15. cap. 3. 8. inuidere domestici, & aduersi casus ex mu-
9. & lib. 16. liere cœperunt. quam maximè diligebat. Nam
cap. 13. quia Regis meruit potestatem, repudiata quam
 prius acceperat, vxorem ex Hierosolymis genus
 ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariammem
 sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij:
 vnde domus eius in discordiam venit, & antea
e Herodes quidem, maximè verò postquam Roma regres-
Antipatru sus est. nam *c* primū Antipatrum ex Doride fia-
lium expul- lium, eorū causa quos ē Mariamme suscepserat,
lit ciuitate, expulit ciuitate: solis festis diebus eò commē-
ac Hyrcanū di facultate concessa. Deinde autem coniugis
auum cōiun- gis
gi interfi- auum Hyrcanū, ex Parthis ad se reuersum, pro-
dit. pter insidiarum suspicionē peremit: quem ca-
 ptum quidem, occupata Syria, Barzapharnes
 abduxit.

abduxerat: miserati verò gentiles liberauerant, *Am. mundi*
 qui yltra Euphratem colebant. Et si monitis eo- *4954.*
 rum paruisset, ne ad Herodem transiret, nō in- *Anie Chri-*
 terisset. Verūm mortis eius illecebra fuit neptis *sum nat.*
 matrimonium. hoc enim fretus muliōque am- *10.*
 plius patriam desiderans, venit. Herodem autē
 cōmouit, nō quòd regnum affectaret, sed quòd
 ipsi iure deberetur. Quinq; ^a autem filiorū quos *a Herodis*
 ex Mariāme suscepit, duz fœminę, ceteri ma- *ex Mariā-*
 res erant. horūque minimo Romę in studiis *me liberi*
 mortuo, duos maiores natu, & propter matris *suscepti.*
 nobilitatem, & quòd iam regnanti sibi fuissent
 geniti, regię producebat. Sed enim fortior a-
 mor his Mariammes suffragabatur: qui in dies
 singulos proficiens, adeò succendebat Herodē,
 vt eorum nihil sentiret quę propter dilectā sibi
 dolerent. Tantum namque in eum Mariam-
 mes erat odium, quantū ipse illam amabat. Ha-
 bens ^b igitur ex rebus quidem ipsis inimicitiarū *b Mariam-*
 probabiles causas, ex amore verò fiduciam, in *me ex odio*
 os ei, quę Hyrcano auo suo fecisset obiciebat, *Herodi qua*
 quęque in fratrem Aristobulum egisset. Nec e- *Hyrcano a-*
 nim vel huic, quanquā puer erat, parcebat: quē *no fecerat,*
 Pontificē in decimo septimo ætatis anno crea- *obijt.*
 tum, post honorē statim occidit. Atq; ille qui-
 dem cum sacra veste annictus ad aram accessis-
 set festo die, populus omnis illacrymauit: & ta-
 men noctu missus in Hierichunta, ibi sicut mā-
 datum fuerat lacu submersus à Gallis interiit.
 Hęc ^c igitur Herodi Mariamme probro dabat, *c Falsa ma-*
 sororēmq; eius & matrē maledictis atrocioribus *rim ac forō*
 debonestabat. Sed ille quidem amore mutus e- *vis Herodis*
 rat. Graui autē indignatione mulieres sœuiebāt: *aduersus*
 & quò maximè commoueretur Herodes, infi- *Mariammē*
 mulabant eam adulterij: præter alia multa, quę *acensarō.*
 verisimilia fingerentur, hęc accusantes, quod in
 Egyptū imaginem suā misisset Antonio: proq;

An. mundi
3954.
Ante Chri-
stum nat.
10.

a Herodes
Iosepho ux-
orem in-
spiciat,
etiam man-
das.

b Herodis
de Mariam
ne ac Iose-
pho suspicio.

c Mariam-
men & Iose-
phum He-
rodes inter-
fici iuber.
d Iracun-
dia mater-
na filij suc-
cedunt.

immoderata libidine, absentem se properasset ostendere viro mulierū cupidine insanienti, & qui vim posset inferre. Id veluti fulmē aliquod emissum perturbavit Herodē, maximē quidem amoris causa zelotypia succensum, deinde etiā cogitante Cleopatrem sœnitā, cuius gratia & Lyfānias Rex & Malichus Arabs erant perempti. Non enim cōiugis amissione, sed morte sua periculū metiebatur. Itaq. ^a profecturus Iosepho Salomes sororis suæ viro, quem fidū habebat, & pro affinitate benevolum, commendabat vxorē: mandato ei clām, vt eam interficeret, si etiā se occidisset Antonius. Verūm Iosephus non malignē, sed Regis amorem mulieri cupiēs demonstrare, quōd ab ea nec mortuus pateretur diuelli. secretum ei sermonem aperit. Et illa reuerso Herode, multāque inter fabulas de affectu iurante, quōdque nunquā esset alterius mulieris amore captus: valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus vt me occideret præcepisti. His ^b auditis quæ occulta credebat, amens erat Herodes ilicō nec vnquā Iosephum mandata sua proditurum fuisse ratus, nisi eā corrupisset, præ dolore insaniebat. Cūmq. stratis exiluiisset, in regia spatia- tur: ibique tunc Salome soror eius arrepto tēpo- re criminandi, suspiciōē de Iosepho confirma- uit. Vnde ^c Herodes immoderata zelotypia fu- rens confestim vtrumq. iussit interfici. Deinde rancitudo sequebatur insaniam: & postquam iracundia concidit, amor iterū calefcebat. Tanta vis autem cupidinis erat, vt demortuam quidē putaret eam, sed præ ægritudine tanquam viuam alloqueretur: donec processu tēporis funere cognito, mœtoris magnitudine eum, quo superstitem dilexerat æquauit affectum. Mater- na ^d autem iracundiæ succedunt filij, & immat-
ritatem

astatem sceleris reputantes non aliter suspectū
 patrem quā si hostis esset, habebant: idq; &
 antea, quā diu Romæ in studiis erant, & mul-
 to magis postquam in Iudæam reuersi sunt. Si-
 quidem cum ætatibus eorum, mentium quoque
 roborabatur affectio. Iam verò maturi cōiugio,
 vnus amitz suæ Salomes, quæ matrem amborū
 accusauerat, filiam duxit: alter Archelai Cappa-
 docum Regis. Vnde accessit etiā libertas odio,
 & occasiones ex eorum cōfidentia delatoribus
 collatz sunt. Itaque apertius quidam cum Rege
 colloquebantur, quòd ei per vtrunq; filiū strue-
 rentur insidiæ: & alter quidem vltices materni
 exitij, simul cum fratre armaret manus: alter ve-
 rò, hoc est Archelai gener, socero fretus etiam
 fugam pararet, ipsum apud Cæsare accusaturus
 Herodem. His igitur criminationibus reple-
 tus Herodes, veluti propugnaculo sibi futurum
 aduersus filios, adducit Antipatrum ex Doride
 susceptum: hisq; illum præponere modis omni-
 bus cæpit. Qui cum hanc mutationem tolerabi-
 lem non putarent, ac priuata matre editum pro-
 ficientem viderent, indignationem cohibere
 pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis
 quibus offenderentur, iram prodebant. Et illi
 quidem in dies singulos magis magisq; negligē-
 bantur. Antipa: et hanc etiam sui causa fauora-
 bilis erat: nā & patri blanditi callidè nonerat, &
 varias in fratres suos calumnias cōferebat, quæ-
 dam ipse diffidans, amicos verò suos ad alia di-
 uulganda submittens, donec omnino spē regni
 absceidit fratribus suis. In testamento enim ipse
 apertè quoq; iā successor fuerat declaratus. De-
 nique tanquam Rex etiam ad Cæsarem missus
 est, cultūq; regio & cæteris obsequiis præter dia-
 dema utebatur. Tempore autem valuit etiam
 suam matrem in cubile Mariammes inducere :

An. mundi
 3956.
 Ante Chri-
 stum nat.
 8.

a Inimicitia
 Herodis cū
 liberis ex
 Mariam me-
 suscipit.
 Antiq. lib.
 16. cap. 4.

b Antipa-
 ter exclusus
 reliquis fra-
 tribus, patri
 successor de-
 claratus.

- An. mundi* duobusque armorum generibus in fratres vsu
3956. blanditiis & calumniis, Regi obrepfit, vt etiam
Ante Chri- de filiorum morte cogitaret. Quapropter ^a Ale-
stium nat. xandrum quidem secum Romam pater abstractus,
8. veniens sibi dari reum apud Cæsarem postulauit. Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitissimum iudicem, tamen Herodé & Antipatro prudentioré delicta quidem patris verecundè suppressit: in se verò delatum crimina fortiter diluit: periculorumq; socio fratre purgato, mox de Antipatri calliditate, & de suis iniuriis questus est: cum præter inphocentiae conscientiam eloquentia iuuaretur. erat enim acerrimus in dicendo. postremò prolocutus quòd eos pater libenter occideret, crimé illi obiecit, & lacrymas quidem cunctis excussit: verum Cæsarem sic affectit, vt eorum accusationibus spre-
b *Reconciliatio inter* tis, Herodem statim reuocaret in gratiam. Hæc autem lege reconciliatio facta est, vt adole-
Herodem & filios facta. scētes quidem patri in omnibus obedirent, ille autem relinqueret regnum cui vellet. Postea Rex Roma reuersus, licet soluisse criminibus filios videretur, nondum tamen erat suspitionibus liberatus: quoniam argumentum odij sequebatur Antipater, etsi verecundia reconciliatoris patrem proferre inimicitias non auderet. Cum autem Ciliciam præternavigans Elæusim delatus esset, suscepit eum benignissimè Archelaus; pro salute generi gratiam referens, & redintegratæ concordiae causa latus: quippe nihil moratus amicis Romæ scripserat, vt in causa dicenda suffragaretur Alexandro: & vsq; ad Zephyrium deduxit talentis triginta donatum. Postea ^d verò quàm Hierosolymam peruenit Herodes, populo conuocato, tribusq; filiis propè astantib; causam reddit protectionis: multasq; Deo gratias agit. multas etiã Cæsari, qui domus suæ perturbatio-

nem sedasset, & quod regno maius esset, cōcor-
 diam filiis prætistisset, quam ego, inquit, arctius
 copulabo. Nam ille quidem me regni dominū
 & successorem iudicem constituit. Ego autē cū
 mea commoditate illi gratias refero, trēsque
 filios meos Reges designo, huiusque sententiæ
 meæ socium primum Deum fieri precor, de in-
 de vos. Namque huic ætas, illis nobilitas succe-
 sionē regnī conciliat, & quidem magnitudo e-
 ius etiam pluribus sufficit. Quos autem Cæsar iū-
 xit, & pater instituit obserua: non iniustis eos,
 neque disparibus, sed meritis colentes honori-
 bus. Nec enim tāta quis afficiet eum lætitia, cui
 præter ætatem obsequitur, quantum ei, quē
 despiciet, doloris infliget. Quos autē singulis cō-
 iunctos esse oporteat propinquos atque amicos
 ego distribuā, & concordiaē sponsores illos con-
 stituam: pro certo sciens, seditionum, contentio-
 nūque causas ex contubernalium nasci mali-
 tia: hōsque, si boni fuerint, affectiones tueri. Ro-
 go autē ut non solū isti, sed etiam primates
 ordinum exercitus mei, in me solo spē habeant
 in præsentia. Non enim regnum, sed regni ho-
 norem filiis meis trado: & iucunditate quidem
 quasi rectores potientur, pondus autem rerum,
 tamen si nolim, meū est. Cōsideret autē quisquis
 vestrum ætatē meam, vitæque institutū, necnō
 etiam pietatem. nam neque senex adeo sum, ut
 de me citō desperetur. neq. voluptatibus assue-
 tus, quæ adolescentiū quoque vitam spatio bre-
 uiore concludunt. Diuinitatem verō ita colui-
 mus, ut in longum nos æuū progressuros esse
 credamus, quōd si quis in contemptum meum
 filiis meis placere maluerit, etiam pro illis mihi
 supplicium dabit. Ego enim, non, quōd inuideā
 ex me genitis, honorificē eos haberi veto: sed
 quia noui hæc studia adolescentibus ferociaē

An. mundi
 3956. Ante
 Christ. natū
 8.

a Herodes
 filiis non fi-
 gnum sed re-
 gni honorē
 tradit.

Annus mun- nutrimenta suggerere. Itaque sic cogitent, qui
di 3956. ad eos se applicant, bonis quidem apud me p
An. Christi. ratū esse premiū, seditiosis verò apud ipsos etiā
nat. 8. quib. lenocinabantur, infructuosam fore mali-

guitatē. Omnes profectò mecū, hoc est, cum fi-
liis meis sentient. Namque ipsis expedit me re-
gnantē, mēque his esse concordē. Vos autem,
 a *Herodes* o boni filii, sacrā primum retinentes mente na-
 ad *filios ora* turam cuius affectiones inter feras bestias saluē
 tionem *desce* sunt, deinde Casarem qui nos reduxit in gratiā,
regē. mēque tertium, qui ea quæ iubere liceat rogē,
 fratres permanete. Iam nunc autē vobis & vesti-

b Herodes mōta & obsequia dabo regalia: Deūque oro,
 oratione *sua* ut conseruet iudicium meum, si concordēs eri-
 fratrum *dis* tis. Hæc locutus: singulos benignē consalutauit,
 suspensionem *ra* populūque dimisit: alios cōuenientiā dictis e-
 ditionem *non* ius optantes: qui verò mutationis erant cupidi,
 subtilis. ne audisse quidem se quicquam simulantes. Fra-

tres b autē dissensio non reliquit, sed peiora su-
 spicantes alius de alio digressi sunt. Nanq. Ale-
 xander & Aristobulus ægrè ferebant confirma-
 tū esse Antipatro meritum, Antipater autē suc-
 cēsebat vel secūdolo loco fratres haberi. Sed tamē
 ille pro varietate morū, & reticere secreta no-
 uerat, & quanto sibi essent odio multa fraude
 celabat. His autem pro nobilitate generis in lin-
 gua erat quicquid venisset in mentem. Et multi
 quidem his instigandis operam dabant, plures
 autem amicorum sese explorandi causa insinua-
 bant. Itaque omne quod dictum esset apud Ale-
 xandrū, statim apud Antipatrum erat, & ab An-
 tipatro ad Herodem cum adiectione defereba-
 tur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus ado-
 lescens innoxius habebatur, sed cuncta eius
 verba in crimina vertebantur: maximāque mi-
 nimis affingebantur, sicuti liberior paulō fuis-
 set. Semper c autem qui eum irritarent submit-
 tebat

c Antipatri
in Alexan-
drum, fratres
delevit in-
dia.

tebat Antipater, ut mendacia sua veras occasio-
nes haberent: multique falso vulgatis, vnum
quid comprobatum fidem omnibus faceret.
Sed huius quidem amicorum quisque aut na-
tura taciturnus erat, aut muneribus parabatur,
ne quid occultum expromeret, nec errasset ali-
quis si Antipatri vitam maliciæ dixisset arca-
num. Alexandri verò familiares, aut pecunia
corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus ex-
pugnauit omnia, fures ac proditores eorū quæ
contra se dicerentur sine agerentur, effecerat.

Cum autem cautè vniuersa cōmitteret, astutis etiam criminationibus aditus ad Herodem mo-
liebatur, fratrisque personam gerens aliis dela-
toribus subornatis utebatur. Si quid in Alexan-
dri nunciassent fauore simulato, id quod pri-
mo reprehendisset, mox otiosè astruendo Re-
gis iracundiam prouocabat: omnia ad insidias
referebat, & ut necem patris Alexander, optare
videretur. Nihil enim maiore fidem calumniæ
suggerebat, quàm si eum purgaret Antipater.
His accensus Herodes, quantum in dies singu-
los de affectu adolescentium detrahebat, tantū
adiiciebat Antipatro. In eandem verò partem
inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi vo-
lentes alij pro imperio, sicut Ptolemæus amico-
rum clarissimus, Regisque fratres, ac tota proge-
nies, omnia namque in Antipatro sita erant: &
quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in
eorum perniciem, matris Antipatri consilio ge-
rebantur. Nouerca enim sauior erat, multoque
plus quàm priuignos oderat, quos Regina mater
ediderat. Sed quanquam omnes, ut Antipatro
magis obsequerentur, spes inducebat: non mi-
nus tamen præcepta Regis quenque ab adoles-
centibus separabat: qui charissimis edixerat, ne
quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet.

Ann. mundi
3956. An.
Christi. nati-
8.

Quæritur
Antipater
Alexandri
fratris ami-
cos corruptos
vit.

An. mundi 3956. *Anno* *Christi. natu*
 8. *a Glaphyra*
uxor Alexā
dri suspicio-
ne ante con-
septam ora-
tionē multū
augēt.
b Aristobu-
lus uxori hu-
militer ge-
neris obijcit.
Ant. li. 16.
cap. 7.

Tet, aut se ad eos applicata et. Non solum autem
 regalibus erat formidini, verumetiam externis
 amicis. Nulli enim Regum tantum potestatis
 Cæsar dederat, ut fugitivos suos quamvis ex ci-
 vitatibus non subiectis ei licet educere. Adoles-
 centes autem delata in se facinora nesciebant,
 hisque propterea capiebantur incautus. Nullus
 enim palam incusabatur à patre: sed affectu re-
 frigescente paulatim intelligentes, aduersus do-
 lorem asperius excitabantur. Eodem autem mo-
 do etiam Pheroram patrum, & Salomen ami-
 tam, contra illos commouit Antipater, assidue
 velut cum vxore sermocinando quibus in eos
 instigaretur. Huius autem inimicitias augebat
 Alexandri quoque vxor Glaphyra, multa de sua
 nobilitate cōmemorans, cunctarumque se que
 in regno viuerent dominam esse dictitans, pa-
 ternum enim genus à Temeno, maternum au-
 tem à Dario Hystaspis filio ducere: multumque
 ignobilitatem despiciens sororis & vxorum He-
 rodis: quarum quæque propter formam, nō pro-
 pter nobilitatem esset electa. Namque multas ei
 fuisse diximus vxores: quod liceret Iudeis more
 patrio plures habere, quodque Rex pluribus
 oblectaretur. Omnibus igitur propter super-
 biam & contumelias Glaphyræ inuisus erat A-
 lexander. Salomen b autem Aristobulus: & si so-
 cius eius erat: ipse inimicam sibi reddidit: & ap-
 te quidem propter maledicta Glaphyræ sœui-
 tem: frequenter enim humilitatem generis ob-
 iiciebat vxori: quodque ipse priuatam, Regi-
 nam verò frater suus duxisset Alexander. Hoc
 Salomes filia cum fletu matri nunciauit. Adde-
 bat autem, quod aliorum quoque fratrum ma-
 tres idem Alexander & Aristobulus, si regnum
 obtinuissent, textrices cum ancillis facere minis-
 tarentur, ipsos quoque vicorum scribas, scilicet
 irridentes,

iridentes, quòd literarum studiis operam da-
 rent. His commota Salome, quòd iracundiam
 cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit.
 Satis autem idonea videbatur contra generum
 dicens. Et præter hæc alia quædam criminatio
 divulgata est, quæ succendit animum Regis.
 Audiuit enim Alexandrum & Aristobulum
 crebrò matrem implorare, casumque eius cum
 gemitu atque imprecationib. conqueri: ac sæpe
 illa quædam ex Mariannæ vestimentis poste-
 rioribus diuidente coniugibus, minitari so-
 litos esse, quod citò pro regalibus deliciis ni-
 gris vestibus induerentur. His de causis Hero-
 des licet constantè animum adolescentiù formi-
 daret, tamen ne spem correptionis abscinde-
 ret, ad se eos vocauit: Romam enim nauigaturus
 erat: & quasi Rex pauca interminatus, pluribus
 quasi pater monuit: rogauitque vt fratres dilige-
 rent, promissa priorum peccatorum venia, si post
 hæc meliores fierent. Illi autem criminationum
 inuidiam deprecando, fictas eas esse dicebant,
 purgationisque suæ fidem rebus ipsis posse co-
 stare: verum ipsum quoque debere, ommissa faci-
 litate credendi, aditum maledictis obstruere.
 nūquam enim calumniatores de fore, dum cui
 persuadeatur extabit. Cum his eum maturè pla-
 cauissent, vt patrem, præsentī metu reiecto, de
 futuris mœtere cœperunt. Etenim cognouere
 Salomen sibi esse infensam, & patrum Phero-
 ram: vterque autem scruī & graues erant: sed
 amplius Pheroras, qui totius quidē regni præter
 diadema socius esset: proprios autem redditus ha-
 beret centum talentorum, totiusque trans Ior-
 danem terræ fructus ipse caperet, à fratre sibi
 dono datus. Quin etiam terrarcham eum fieri
 beneficio Cæsaris, idem Herodes impetrauerat:
 regalique coniugio dignatus erat, sorore vxoris

An. mundi
 3956. *Anie*
Christum
natum 8.

a Alexāder
& Aristobu-
lum crebrò
matrem im-
plorant, id
quod Hero-
du animum
succendit.

b Apud Ho-
rodem parē-
tem duo fra-
tres sese ex-
cusant.

An. mundi
3956. Ante
Christ. nar.
2.

sue nuptum ei collocata. Et post illius mortem desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. Quamobrem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui post à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remisit. De hoc autē erat vetus opinio: quod etiam viua Regina Herodem opprimere voluisset veneno. Sed tūc plurimis delatoribus aditus erat, ut quamvis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamē eorū quæ audisset adduceretur ad metū. Itaque de multis qui suspecti erant habita quæstione, postremò ad Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem fuit de maleficiis aperta confessio, sed quòd cū amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij & fugæ consciū esse Aristobulum Salomes maritum; cū Rex eam tradidit, postquam superior adulterij causa peremptus est. sed nec Salome criminatione libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, quòd cum Syllæo procuratore Obodæ Regis Arabum de nuptiis constituisset, quē inimicissimum Herodes habebat. Conuicta autē & in hoc, & in omnibus quæ Pheroras delulerat, indulgentiā meruit: itaque ipsum etiam Rex Pheroram criminibus soluit. Domus verò tempestas in Alexandrum transiit, totaq; capiti eius incubuit. Tres erant eunuchi Regis charissimi: & ex genere famularum neminem id latebat. Vni enim vinum administrare fuit cura, alteri cœnam apponere, tertius autem dormitum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hoc a muneribus maximis Alexander cupiditatē suæ subiecerat. Itaque postquam Regi hæc sunt indicata, ut tormentorum cæsti, & stuprum

Alexander
Herodi par-
tenti Eunuchos cor-
ruptos, & quod
regni sui fu-
turum succes-
sor, pradi-
cat.

statum

Statim confessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducī aperuerunt: quomodo eos fessellisset Alexander nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene commemorans, & qui capillos inficeret, vt ob hoc etiam eum iuuenem putarent: verū se coli oportere, qui etiam inuito eo regni esset futurus successor, neque multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosque amicos suos beatosque faceret, ac prae cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clām patere, militūmq; rectores, itēmq; ordinum principes occultē ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodes adeo pertimuit, vt nō auderet statim delata proferre. Sed exploratores die noctūq. submittēs, dicta factaque singula scrutabatur: & de quib. suspicio esset, illico trucidabat. Itaq. regnū eius acerbissima iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio, vel inimicitis, calumnias finxere, multique Regis iracundia cædis cupida contra aduersarios abutebantur, & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem criminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui modò accusauerat, & cum eo qui ante se conuictus esset, ducebatur ad pœnam. De vita namque periculum Regis questionibus breuiore compendio terminabat. Ad hoc autē scuitiæ processerat, vt nec eorū quenquā humanius aspiceret, qui accusari nō essent: verū etiā amicis immitissimū sese præberet. Itaque multis etiā regno interdixit, & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sauebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquerum cetera, nullum criminationis genus omisit. Tantis autē ineptia sua Regē cōmentisq. delatorū timor inuasit: vt stricto instare sibi gladio videretur videre Alexandrum.

Ann. mundi
3956.
Ante Christum nat.
8.

*a Alexandrū
filium Herodis timet.*

*Antiq. lib.
17. cap. 3.
b Herodis
saucia.*

Ab. mundi Deniq; ^a subito & ipsum correptū in vincula
^{39:6.} coniecit, & in amicorum eius tormenta perre-
Ante Chri- xit: multi autē tacitē moriebātur, nulla voce su-
stum nat. pra conscientiam prodita. alij verò quibus mē-
^{8.} dacium impatientia doloris extorsit, de patris
a Herodes cum infidiis cum fratre Aristobulo cogitasse di-
Alexandru xerunt: tempusq; obseruare, vt illo dū venaret-
in vincula tur occiso; Romam profugerent. His tametsi
conscitis, & verisimilia non erant, sed necessitate cruciatus
in amicorū ex tempore fingeantur, libenti tamen animo
eius tormen- Rex credebat, pro cōsolatione accipiens victi
ta pergis. filij, ne id fecisse videretur iniustē. Verū Ale-
b Alexāder xander quoniam suspicionem patris nullo mo-
in vincula do aboleri posse arbitrabatur, vtrō malis assen-
quatuor li- tiendum putauit: a^c b digestis aduersus inimicos
bros aduer- quatuor libris, fatetur insidias, earūmq; se plu-
sus inimicos rimos socios habere perscribit: ante omnes au-
conscribit. tem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiam
c Archelaus stupro sibi quōdam esse mixtā cum vim noctu
Rex Cappa- adhibuisset inuito. Iamque libri in manibus e-
docia, in Lu- rant Herodis: multa & graua de optimatibus
deā ad A- clamantes, cum ^c maturē in Iudæam Archelaus
lexandrum venit, metuens genero simul ac filiaz, quib. etiā
generum prouidentissimo cōsilio succurrit, Regisq; mi-
venit. nas arte dissoluit. Mox enim cū eo congressus,
Antiq. lib. vbinā est, clamat, exiabilis gener meus: tibi
^{16. ca. 8. 9.} bi parricidale caput aspiciam, quod meis mani-
 bus ipse lacerabo: addāmq; filiam, meā bono
 marito nouo? nam etsi consilij particeps nō est,
 quia tamen eiusmodi viri coniunx fuit, inqui-
 nata est. Miror autem patientiam tuam, cuius
 periculum agitur, quod adhuc viuit Alexander:
 ego namq; ita ex Cappadocia properans venie-
 bam, vt qui & illum reperirē olim dedisse sup-
 plicium, & de filia quæstionem tecum habe-
 rem, quā tui tuæque dignitatis cōtemplatio-
 ne illi desponderam. At nunc de vtroque nobis
 consu-

consulendum est: licet nimirum pater sis, & ad
 puniendum insidiatorem filium minus fortis.
 Permutemus dexteras, & alterius iracundiz vi-
 earum succedamus. Talibus increpans, quamvis
 pertinacem fallit Herodem. Itaque ille quos A-
 lexander perscripserat libros, legendos ei præ-
 bet, singulisque capitulis insistens, cum eo deli-
 berabat. Vnde occasionem sui consilij nactus
 Archelaus, paulatim causam in eos qui scriptis
 continebantur, & in Pheroram contulit. Cum
 autem sibi credere Regem videret, consideran-
 dum est, inquit, ne forte adolescentulus tot ne-
 quissimorum insidiis circumueniatur, non tu ab
 adolescentulo. nec enim apparere causam, cur
 in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno poti-
 retur, & successionem regni speraret, nisi aliquos
 haberet huius persuasionis autores, qui ad de-
 teriorem partem lubricum ætatis impellerent.
 Ab eiusmodi namque hominibus non solum a-
 dolescentulos falli, verumetiam senes, domosque
 clarissimas totaque regna solere subverti. Cõsen-
 tiebat dictis Herodes, iramque paulatim remit-
 tebat in Alexandro. & in Pherorã excitabatur.
 namque hic erat librorum quatuor argumentum.
 qui ubi propensorem esse Regis animum sen-
 sit, & in omnibus apud eum amicitiam Arche-
 lai prævalere, quam honestè non posset, ex im-
 pudentia salutem quaesivit. reliquosque Alexan-
 dro, confugit ad Archelaum. & ille negat se vi-
 dere, quo pacto eximat tot criminibus inuolutum
 quibus manifestè convinceretur Regem insidiis
 voluisse decipere, omniumque malorum præsen-
 tium adolescenti causa fuisse: nisi malit omnis
 artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus
 insimularetur omnia confiteri, & à fratre, præ-
 sertim cui dilectus esset, veniam petere, namque
 ad hoc et modis omnibus se quoque opem la-

An. mundi
 3956.

Ante Christi
 nat. 8.

a. Archelaus
 & Herodes
 de libris A-
 lexandri de
 liberant.

b. Herodes
 in Pheroram
 fratrem ex-
 citatur.

An. mundi turum. Paruit * Archelao Pheroras, atrâq; veste
3956. cum lachrymis vt quam miserabilis appareret,
Anie Chri- instructus, ad pedes Herodis accessit. veniâmq;
stum nat. meruit postulans. & se quidem sceleratum esse
8. fatebatur, nanq; omnia quæ sibi obiceretur fe-
a Pheroras cisse, horum autem causam esse diminutionem
atra veste mentis atq; insaniam, ex mulieris amore con-
instructum ceptam: Itaque postquam stetit Pheroras sui-
cum lacry- met ipse accusator ac testis, tunc eû ^b iâ Arche-
mis ad po- laus excusando, Herodis iracundiam miriga-
des Herodis bat, propriis vsus exemplis: etenim se quoq; à
accedit, ac fratre multo grauiora perpeßum, naturale ius
ueniam pe- dicebat anteposuisse vindictæ. Quippe in re-
sit. gnis, velut in magnis corporibus, semper aliquâ
b Pheroras, partem pondere ipso tuiescere: quam rescidi
mediante quidem non oportere, leniter verò curari. Mul-
Archelao ta in hunc modum locutus Archelaus Herodē
Herodis ira- quidem Pherorę placidum reddidit. ipse autem
cundia mi- Alexandro tamdiu manebat iratus, filiâ-
gas. que ab eo distractam secum abducturum se
 aiebat, donec Herodē compulit vltro pro ado-
 lescentulo deprecari, vt iterum ei filiâ despō-
 deret. Satis autē granatim Archelaus, cui vellet
 eam præter Alexandrū collocari permisit: ma-
 ximi enim pendere, quo iura inter se affinitatis
 inuiolata permaneant. Rege autem sibi filium
 ab eo donatum affirmante, nisi matrimonium
 diremisset. quod & liberos iam haberent, v-
 xor quoque ab adolescente diligeretur: quæ si
 remaneret, peccatorum foret obliuio: si verò
 discederet, causa de omnib. desperandi: mollio-
 rem nanque fieri audaciam, si domesticis affe-
 ctionibus distrahatur: vix tandem cessit, vnaq;
 & ipse rediit cum adolescente in gratiâ, & pa-
 trem eius reduxit. Procul * dubio tamen eum
 Romam mitti debere ait, cum Cæsare collocu-
 turum: de omnib. enim sese literas ad eū fecis-
 se. Vaz

e Archelam
Herodem vl
trò pro Ale-
jandro de-
pretari cō-
pelli.

se. Vastum igitur Archelai consiliū, quo generum periculo liberauit, petactum erat, & redintegrata concordia in epulis & humanitate coniunctus familiariter versabantur. Abeuntem autem numeribus talentorum septuaginta, solio quoque aureo gemmis ornato & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis vocabatur: itēque amicorum eius quēque pro merito. quin & cognati Regis omnes, iussu eius Archelao dona splendidissima dederunt: eūque tam ipse quā optimates Antiochiam usque persecuti sunt. Non multo post quidā in Iudæam venit, Archelai consiliis multo potentior: qui non solum reconciliationē gratiæ Alexandro quaesitā fecit irritam: verū etiā causa fuit, ut periret. Laco ^b erat genere, nomine Eurycles, ad regni desiderium amore pecuniæ corruptus. Iam enim luxum eius regia tolerare nō poterat. Is amplissimis donis Herodi oblatiis, velut eorum quæ aucuparetur illecebra, cum statim multiplicata recepisset, immaculatā libertatem nihil esse ducebat, nisi Regum sanguine comparasset. Itaque Regem adulatione fallitque de ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit: maturēque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis quæ illi placerēt. inter primos eius amicos habetur. Nam & Rex & omnes eius comites libenter ciuem Spartæ patriæ causa, præcipuo dignum honore ducebant. Ille autem postquam fragilitatem domus animaduertit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in singulos esset animatus, Antipatri quidem hospitio præuentus erat. Simulata ^c vero amicitia fallebat Alexandrū, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius quasi probatus abrepsit. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo commēdatus est. Percontatus

An. mundi
3956. Antio
Christ. nat.
8.

a Archelai
& cognatos
precio sissi-
mi munerib-
us donas
Herodes.
Ant. li. 16.
Cap. 11.

b Eurycles
Lacon Al-
mandrum a-
pud pareniē
etiam asse-
sat, auiorq.
necū ipsū
existit

c Eurycles
amicitia si-
mulata fut-
lis Alexan-
drum, cuius
que sit pro-
dum.

An. mundi
3956. Anre
Christ. nat.
8.

a Eutycles
necis Ale-
xandri &
Aristobuli
redempta o-
pera, accusa-
toris parti-
bus fungi-
tur.
b Eutycles
Alexandri
apud Hero-
dem fa:ro
accusato, &
in pericula
prasipitatio

tis autem personis omnibus, aliam alio modo
subibat: ac primum fit Antipatri mercenarius,
& Alexandri proditor: illum exprobrando ca-
stigans, quod quum fratrum sit maximus, spei
sue negligat insidiatores: Alexandrum ve: d.
quod Regina creatus, & regis vir coniugis, fi-
lium priuatæ mulieris pateretur regno succe-
dere, præsertim quum haberet magnam occasio-
nem Archelaum: quæ quidem adolescenti bo-
na fide suadere videbatur, quod amicitiam si-
mulasset Archelai. Vnde nec Alexander quic-
quam metuens, & de Antipatro quæ se moue-
rent apud eum quærebatur: & quod nihil mi-
rum faceret Herodes, si cum matrem illorum
interemerit, ipsis quoque regnū eius auferret,
quorum causa Eutycles & miserari eos & con-
dolere simulans, etiam Aristobulum ad ea di-
cenda pellexit: atque ita querelis in patrem v-
troque deuincto, referens ad Antipatrum secre-
ta discedit: afflicto quoque insidiarum mēdacio,
quas ei fratres parasse affirmabat, ac penē iam
strictis gladiis in eum irruere. Ob hæc autem
multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator
eius erat apud patrem: & a extremū necis Ale-
xandri & Aristobuli redempta opera, ipse accu-
satoris partibus fungitur. Cūque b adisset He-
rodem, vitam ei se rependere pro beneficiis sibi
delatis, & lucem referre dixit pro hospitio:
olim Alexandrum exacuisse in eum gladium, &
confirmasse dexteram: verum sceleri tanto fuisse
impedimento, quod societatem facinoris as-
simulasset. Alexandrum enim dicere, non bene
secum Herodem actum putare, quod regnum
obtinuisset alienum, & post matris eorum ne-
cem principatum eius dilacerasset, nisi etiam de
generem cooptaret hæredem, autūmq; ipsorum
regnum Antipatro spurio tradere. Proinde se-

met Hyrcani manes & Mariammes vltum ir-
 Nec enim decere successionem regni ab huius-
 modi patre sine cæde suscipere: multis autem re-
 bus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi o-
 mnino loqui sine calumnia liceret. Nam si de
 nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se
 contumeliis affici, patre dicente, solus genero-
 sus Alexander, & qui pater sit pro ignobilitate
 dedecori. In venationibus quoque offendere, si
 tacea: si verò laudet, saullatorem appellari, &
 prorsus immitem sibi patrem inueniri, solique
 Antipatro indulgentem: ob quæ vel emori non
 recusare, nisi ex voto infidiæ successisset: sin eū
 occidisset: primum salutis occasionem fore Ar-
 sholaum socerum suum, ad quem facile posset
 effugere, deinde Cæsarem, qui nunc vsq. ignora-
 ret mores Herodis. nec enim sic ei aditaturum
 vt antea, patris præsentiam formidando, nec de
 suis tantum criminibus locuturum, sed primum
 totius gentis ærumnas, & quod ad necem vsque
 tributis opprimeret vulgaturum. deinde in qui-
 bus deliciis, quibûsq. actib. partæ sanguine pe-
 cuniæ consumptæ sint, & qui vel quales ex illis
 fuerint locupletati, quæ causa ciuitatis afflictæ,
 ibi autem lamentaturum & aui & matris necē,
 omniâque scelera Regis retereaturum: quibus co-
 gnitis nemo se iudicauerit patricidam. His Eu-
 tyces in Alexandrum falso delatis, Antipatri
 laudes prosequabatur, illum solum qui patrem
 diligeret esse confirmans, quique adhuc infidias
 retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspi-
 cionis dolore compresso, intolerabilis iracun-
 diæ feritate perturbatur. Iterumque a hoc tē-
 pus nactus Antipater, alios accusatores fr-
 subornauit, qui eos dicerent cum lucundo &
 Tyrannio clam colloqui solitos esse, equitum
 Regis olim principibus, tunc verò propter quas-

An. mundi
 3956. Ante
 Christ. natū
 8.

a Alia fal-
 sa accusatio
 Alexandri
 & fratris,
 ad indigna-
 tionem He-
 rodis commo-
 uent.

An. mundi
 3956. *Anno*
Christ. natu
 8.

a Diophan-
tes Regis No-
tarius Alex-
andri no-
mine falsas
litteras con-
scribit.

b Cum Eux-
ratu.

dam/offensiones ordinibus motis. Hac denique indignatrone succensus, confestim eos Herodes tormentis subdidit, illi autem nihil eorum se quæ crimini darentur, scire, confessi sunt. Sed oblata est quædam velut ad præfectum castelli Alexandrij ab Alexandro scripta epistola, deprecante ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamque armis quam aliis subsidiis eos uti permetteret. Hanc ^a Alexander Diophanti commentum esse dicebat, qui Regis erat notarius. homo audacissimus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaq. multis sæpè falso cōscriptis, ob hoc postremo occisus est. torto autem castelli præfecto, nec eius indicio quicquam Herodes eorū quæ delata erant verū esse cognovit. Sed quāvis nullum documentum validum profertetur, filios tamen asseuerari præcepit. Euryclem vero domus suæ pestem, ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritū datorēq. salutis appellans, talentis quinquaginta donauit. Ille autē prius quā certa fama nunciaret, ad Archelauū properat: ausūq. diceret, quod Herodē reconciliasset Alexandro, ab illo quoque pecunias capit. Deinde in Achaiam transgressus, ad similia facinora malè quæsitis abusus est. Postremò apud Cæsarem accusatus, quod dissensionibus repleuisset Archaiam, & ciuitates spoliaret, in exiliū mittitur atq. hoc cum modo pœnæ Alexandri & Aristobuli persecutæ sunt. Hoc ^b loco dignū est Cōu Euxratum huic Spartiatæ cōferre. Namque hic cum amicissimus esset Alexandro, eodēq. tempore quo Eurycles ibidem erat aduenisset, percōranti Regi super his quæ ille insimularer, iuratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmavit. Nec tamen id quicquā miseris profuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas

tissimas aperientem: eumque gratiosissimum sibi
 iudicantem, qui secum eadem crederet, iisdemque
 moueretur. Incitabat a præterea Salome crude-
 litatem eius in filios. Nam ad hanc Aristobulus,
 quod periculis inuolueret, quam & socrum habe-
 bat & amitam, monitum miserat, ut saluti suæ
 consulere: quasi Rex eam decreuisset occide-
 re, iterum insinuatam, quorum antea fuerat ac-
 cusata: quod Syllæo Arabi nubere cupiens, quæ
 sciret eius inimicum, occultè illi secreta Regis
 nunciaret. Et hoc fuit extremum quo tanquam
 tempestate oppressi adolescentes, non secus ac
 turbine pessundati sunt: Salome enim protinus
 contendit ad Regem, eique monita Aristobuli pro-
 dit: atque ille ulterius durare non passus, utrun-
 que filium vinxit, & separatos asseruari præce-
 pit. Deinde Volumnium militiæ magistrum, &
 ex amicis Olympum descripta ferentes iudicia,
 proficisci iussit ad Cæsarem: qui postquam Romæ
 naui delati, Regis literas reddiderunt, vehemē-
 ter quidem Cæsar ob adolescentes indoluit, ve-
 rû potestatem in filios à patre auferendam non
 duxit. Denique rescribit ei, ut ipse sui dominus es-
 set arbitri; melius tamē facturû dicens, si in cõ-
 muni consensu propinquorum suorum provin-
 ciarumque rectorum de insidiis quæreret: eosque si de-
 lato crimini reperiret attrictos, occideret, si ve-
 rò fugam tantum esse meditados, medioeri sup-
 plicio contentus esset. Paret scriptis Herodes:
 cumque b Berytû, quo Cæsar iusserat, peruenisset,
 cogit iudicium. Præcederunt autem rectores qui-
 bus à Cæsare scriptum fuerat, Saturninus & Pe-
 danius legati, & cû his Volumnius procurator,
 itémque propinqui Regis & amici, necnon & Sa-
 lome & Pheroras, & post hos optimates Syriæ,
 præter Achelaum Regem: namque hunc Herodes,
 quod Alexandri socer esset, suspectum habebat.

An. mundi
 3956. Anno
 Christum
 natum 8.

Ant. lib. 16
 cap. 12.

a Herodes à
 Salome mo-
 tum utrunque
 filium vincit,
 & separa-
 tos asserua-
 tos asserua-
 ri præcipit.

Ant. lib.
 16. cap. 13.
 b Herodes
 contra Alex-
 andrum &
 Aristobulum
 iudicium con-
 gru.

An. mundi Sed a filios quidem satis prouido consilio in iur-
3956. Ant. dicitum non produxit: sciebat enim quod si tan-
Christ. nat. tum visi fuissent, omni modo ad misericordiam
 8. cunctos impellerent: si verò etià dicendi co-

a Herodes piam nati essent, facillimè Alexander obiecta
in iudicio f. dilueret. Igitur illi quidē custodiebantur in Pla-
lios accusat. tane, vico Sidoniorum. Exorsus autem Rex, ve-
 luti cū præsenti- bus ageret, commouebatur, &

insidias quidem timidè obiciebat: nam proba-
 tionibus deficiebat. maledicta verò & probra &
 iniurias, & peccata plurima in se admissa profe-
 quebatur: eaq. morte grauiora esse confessorib.
 demonstraba. Postremò cū nemo cōtradice-
 ret, semet ipsū argui miserabiliter questus, a-

b Sententia cerbāque victoriam vincere, singulos & sen-
in filios He- tentiam proferre rogat in filios, & primus Satur-
rodiu. ninus condemnandos esse adolescentulos, sed
 non morte pronunciauit. nec enim fas esse cum

tres ipse astantes habeat filios mortē alienis de-
 cernere. Idem etià duobus legatis visum est,
 eosq. nonnulli alij secuti sunt. Tristem verò sen-
 tentiam primus Volumnius dixit: cūq. post
 cum Herodis æmulatione, vel odio; neq. indi-
 gnatione quisquam necandos esse adolescen-
 tes iudicauit. Tum autem vniuersa Iudzæ & Sy-
 ria suspensa quidem operiebatur huius tragœ-
 diæ finem: sed nemo existimabat Herodis cru-
 delitatem ad parricidium vsque processuram.
 Ille tamē filios Tyrum traxit, atq. inde naui Cæ-
 saream deuectos, quo mortis genere perimeret

c Tiro vero cogitabat. Interea & vetus quidā Regis miles, Ti-
Regis miles, ro nomine, qui & filium habebat Alexandro
Herodis sa- assuetum atq. amicum, & ipse diligebat adoles-
nitiam ex- centulos: præ nimia indignatione mentis postre-
mo circum- mo circumiens clamitabat conculcatam esse ius-
 titiā, veritatem peritisse, naturā esse confusam,
 vitāque hominum iniquitatis esse plenam, &
 omnia

omnia quæ dolor contemptori vitæ distaffer. *Ant. mundi*
 Deinde ipsum etiam Regem ausus adire : mihi *3961.*
 verò, inquit, omnium videris esse felicissi- *Ant. Gbri-*
 mus, qui contra charissimos nequissimis credas. *Humana*
 Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te ad- *3.*
 uersus filios tuos habent, quos sæpe ipse mortis
 supplicio dignos esse iudicasti: neque aduertis
 hoc eos agere, ut iustis successoribus destitutus,
 cum solo remaneas Antipatro, capi facile Re-
 gem optantes. Veruntamen cõgita, ne ille quo-
 que milicibus odiosus sit, propter eandem om-
 nium fratrum. Nullus enim est, qui non ado-
 lescentium misereatur, principum autem pluri-
 mi etiam palam grauitè ferunt. Hæc dicens, si- *Antiq. lib.*
 mul eos quibus res indigna videretur nomina- *16. cap. 13.*
 bat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio a *Tironem*
 comprehendi iubet. Ibique tum alius quidam *cum filio Ho-*
 Regius tonsor, nomine Tryphon, nescio ^b qua *rodes com-*
 exagitatus insania, semetipsum indicans proli- *prehendi in-*
 lit: ac mihi quoq; Tiro, inquit, iste persuasit, ut *bet.*
 occasione tondendi nouacula te occiderem: b *Alia fal-*
 magnaque inde Alexandrum daturum munera *sa in Tironem*
 pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem *& Alexan-*
 eiusque filium, & tonsorem subdidit quæstioni. *drum accu-*
 Cùmque ^c illi pernegarent, tonsor autem am- *satio.*
 plius nihil diceret, Tironem vehementius tor- *c Herodes.*
 queri iussit: tùmque filius eius, patris miseratione *Alexandro*
 commotus cuncta se Regi, si eum sibi con- *& Aristi-*
 donasset, indicaturum promisit. Eoque relaxa- *bulum filios*
 to, ipsius occidendi patrè suum habuisse volun- *profecari, &*
 tatem dixit, impulsus ab Alexandro. Hòz autè cū *Alexan-*
 quibusdã fìctum ab adolescente videbatur, quo *dro materno*
 tormentis eriperet patrem, nonnulli verum es- *quo sepelire*
 se affirmabant. Herodes tamen & militũ prin- *dos iubet.*
 cipibus & Tirone pro concione accusatis in
 eos armauit populum, ut ibidem cum tonsore
 lignorum & lapidum iactibus interirent. Filios

Ant. mundi 4961. *Ante Gbri-*
sum nat. 3.
verò in Sebasten missos, quæ non longo à Cæsarea intervallo distaret, præfocari iubet: æque re maturè perfectæ, in castellum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro materno: quo sepeliendos. Hic finis Aristobulo & Alexandro vitæ fuit.

De conspiratione Antipatri contra patrem.

C A P. XVIII.

Antiq. lib. 17. *cap. 21.*
Antipater
pecuniam &
donis homi-
nem favore
sibi concilia-
re conatur.
Antipatrum verò, cùm iam sine conerone sua successionem regni spectaret, intolerabile gentis excepit odium, cunctis scientibus illum omnes fratribus suis consensisse calûniæ: nihilque minus timor eum non mediocris sollicitabat, crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexâdro ex Glaphyra filij duo, Tigranes & Alexander: itémq; Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodes & Agrippa & Aristobulus, filizq; e Herodias & Mariamme. Sed Glaphyram quidem Herodes eum dote sua in Capadociam dimisit, postquam Alexâdram interfecit: Berenicem autem Aristobuli coniugem, auunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomen, quam insensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, istas nuptias excogitavit. Idem verò etiam Pheretani muneribus alijsq; obsequiis, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittendo pecunias. Saturninû enim cum aliis omnibus apud Syriam donis expleuerat. Hoc autem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentiâ largiretur, sed metu consumeret. Itaque eveniebat, ut nec accipientium benevolentia quicquam profecerit: quibûsque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autem munerum quotidie largior erat.

erat, cum prater spem videret orbos pueros ab
 Herode curari: quantumq; ^a illum perempto-
 rum cedis poteret, prolis eorum miseratione
 significari. Convocatis enim propinquis, atque
 amicis suis, & pupillis affantibus cum lacrymis
 opplesset oculos, dixit: Horum quidem mihi pa-
 tres fortuna quidam tristis eripuit, ipsis autem
 orbitatis misericordia cum natura commendat.
 Experiar itaque, ut et si pater infortunatissimus
 fui, avus tamē sim providētor, & à quibus post
 me regantur, amicissimos mihi relinquam. De-
 spondeo, ^b igitur filiam tuam Pherora, maximo
 filiorum Alexandri, ut ei curator sis necessarius:
 tuo verò Antipater filio Aristobuli filiam: eris
 enim hoc modo pater orbatæ. Sororem verò
 ejus meus Herodes accipiet, ex pontifice auo
 materno prognatus. Et de his quidem hoc sit
 iudicium meum, neq; id quisquam dirimat, qui
 me amabit. Precor autem, etiam Deum bono
 regni mei, meorumque nepotum copulare nu-
 ptias, atque hos pueros placidioribus, quàm pa-
 tres eorum oculis aspicere. Postquā hæc locutus
 est, fleuit, & puerorum dexterarum iunxit, benignis-
 simèque consalutatis singulis dimisit consiliū.
 Statim dirigit Antipater, quantòq; dolore af-
 fectus esset, neminem latuit pupillorum, nā-
 que honorem apud patrem quoque sibi dero-
 gatum existimabat: iterumque de rebus cunctis
 periculum fore, si Alexandri filiis prater Arche-
 laum etiam Pheroram, tetrarcham adiutorem
 habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suū,
 & orbitatis miserationem, qua tota gens fle-
 rebatur, quanto viventium puerorum studio,
 & quanta memoria mortuorum ipsius scelere
 tenerentur ludæi. Itaque omnimodo dirime-
 re sponsalia statuit, & callidè quidem patri sur-
 reperi simul, fruenti acrisque vigilantia ad

Anno mu-
di 3961.

Anno Chris-
ti nat.

3.

a Quantum

Herodē per-

emptorū filio

vā cadū pa-

niteret, pro-

li eorum

miseratione

ostendebat.

b Herodes

nepotes de-

spondet.

An. mundi
3961.

Ante Chri-
stum nat.

3.

Herodis fi-
li ex septē
uxoribus
suscepit.

b Herodes
Antipatri
blanditijs
adductus,
Sponsalia
reformat.

suspiciendum. patam verò eum supplex adire au-
sus est, coràmque deprecari, ne se honore pri-
uaret, quo dignum esse iudicasset, nudumque
Regis nomen habere vellet, regni autem sub-
stantiam penes alios esse. Nec enim posse re-
rum obtinere dominatum, si præter avum Ara-
chelaum, etiam Pheroras Alexandri filio socer
esset adiunctus. Instantissimè verò precabatur
quia numerosa esset Regia progenies, nuptias
permutari. Nouem namque Regi vxores erant,
sed ^a harum septē vnde filios susceperat, ipsum
Antipatrū ex Doride, Herodem autem ex Ma-
riamme pontificis filia: itémq; Antipam & Ar-
chelaum ex Malthace Samaritide, filiámq. O-
lympiadem, quam frater eius Iosephus habue-
rat, ex Hierosolymitide verò Cleopatra Hero-
dem & Philippum, necnon ex Pallade Phasae-
lum. Habebat autem filias quoque alias. Roxa-
nen & Salomé, vnam ex Phædra, & alteram ex
Elpide: duásque vxores sine filiis, consobrinam
& fratris filiam: & præter has Aléxandri & Ari-
stobuli sorores duas ex Mariamme. Cùm igitur
santa prolis copia superesset, aliter nuptias iun-
gi postulabat Antipater. Rex autem perspecto
eius animo, quid de pupillis cogitaret, vehé-
menter iratus est: quippe filiorum quos inter-
fecerat casum reputans verebatur ne etiam hi
quandoque criminationum Antipatri præmiū
fierent. Sed tunc quidem senioribus dictis eum
procelat. Postea ^b verò blanditijs eius addu-
ctus, sponsalia reformauit: ac primum ipsi Anti-
patro Aristobuli filiam collocat, filium verò e-
ius iungit filix Pheroræ. Hinc licebat aduerte-
re, quantum Antipatri valuerit adulatio, quòd
idem in simili causa impetrare Salomen nō po-
tuit, hanc enim quamvis soror esset, atque hoc
sepe intercedente Iulia vxore Cæsaris postulaf-
set,

set, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed ini- *Ant. mund.*
 micissimam sibi fore iuravit, nisi ab hoc studio *3961.*
 destitisset posteaque iuutam Alexæ cuidam ex *Ante Chri-*
 anticis suis in matrimonium dedit, eîsque fi- *stium nat.*
 liarum vnam Alexandri filio, alteram Antipatri *3.*
 auunculo tradidit. Natarum autem Mariammes *Antiq. lib.*
 vna sororis filium habebat Antipatrum, altera *17. cap. 3.*
 fratris Phasaelum. Sic^a interrupta pupillorum
 spe Antipater, & pro sua commoditate affinita-
 tibus iunctis, expectatione certa nitebatur: ad-
 iectâque malignitati fiducia, nequaquam erat
 tolerabilis: nam quia singulorum odium vitare
 non poterat, securitatem sibi ex terrore quære-
 bat: cum præterea Pheroras ei veluti iam con-
 firmato Regi obsecundaret. Quin^b & mulie- *b. Mulierum*
 rum conflata in aula confictio, novas turbas *in aula con-*
 excitabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac *fictio.*
 sorore sua, necnon & Matre Antipatri, multa
 in Regia insolenter agebat, ausa etiam duas Re-
 gis filias contumeliosè tractare: cui rei maximè
 ab Antipatro erat obiecta. Itaque cum illi ip-
 misæ essent, alias quidem mœrigeras habebant:
 solæ verò Salome aduersabatur eorum concor-
 dia: quòdque non bono Regis coirent, apud
 ipsum infimulabat. Cognita verò eius delatio-
 ne mulieres, quòdque Herodes agrè tulisset a-
 perto quidem conuentu & familiaritate absti-
 nuerunt, contrà verò & discordare inter se Re-
 ge audiente simulabant: cum his adeò collu-
 deret Antipater, vt palàm Pheroram minimè
 dubitaret offendere: occultos autem cœtus &
 nocturnas commensationes agebant: earumq;
 consensionem fecit observatio firmiorem: cum
 horum nihil ignoraret Salome, sed Herodi cun-
 cta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, ma-
 ximèque aduersus Pheroræ coniugem, quòd *Antiq. lib.*
 eam præter ceteras accusaret Salome, aduocato *17. cap. 4.*

An. mundi cognatorum amicorumque concilio, & alia
1961. multa mulieri & filiarum contumelias crimini
Anie Chri- dedit: quodque Phariseis mercedem contra se
stum nat. prae buisset, fratremque sibi hostem reddidisset
3. expugnatum venenis. Postremo conuersus ad
 Pheroram, utrum, ait, se fratrem an uxorem
 vellet optare? Cumque ille se citius vita dixisset
 quam coniuge cariturum, incertus quid a-
 geret, ad Antipatrum sermonem contulit: ac e-
 ne cum Pherora, vel eius coniuge, aut quouis
 alio, qui ad eam pertineret, vnquam colloque-
 retur edixit. Verum ille palam praecepta custo-
 diens, in occulto cum his pernoctabat, me-
 tuensque obseruationem Salomes, per amicos
 in Italia degentes, ut Romam proficisceretur,
 effecit perlatis literis, vbi Antipatrum aliquan-
 to post tempore ad Caesarem mitti oportere
 perscriberent. Igitur Herodes nihil moratus,
 eum misit: cunctis quae vsui forent, magnaue
 pecunia liberaliter instructum, testamentumque
 vna ei portandum dedit, in quo Rex ipse
 Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor
 Herodes, ex Mariamne pontificis filia procrea-
 tus. Quin & Syllaeus Arabs itidem Romam, ne-
 glecto Caesaris praecepto, nauigauit: de his cum
 Antipatro certaturus, de quibus cum Nicolao
 causam ante dixerat. Non tunc autem cum A-
 reta Rege suo certamen habebat, cuius & alios
 amicos interfecerat & Soemum in Petra oppi-
 do potentissimum, redemptoque Fabato procu-
 ratore Caesaris fauore utebatur, etiam in He-
 rodem. Sed maiore pecunia data Herodes Fa-
 batum a Syllaeo alienauit, ac per eum quae Ca-
 sar iusserat exigebat. Ille autem cum nihil de-
 disse, accusabat apud Caesarem Fabatum, di-
 spensatorem esse dicens non quae ipsi, sed quae
 Herodi expedirent. Quibus ^b communis ad ira-
 cundiam

b Fabatum
Procurator
Caesaris a-
pud Herode
scognatorum
Syllaei pro-
curator.

candiam Fabatus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, secretorum Syllæ proditor factus est: regique indicauit, quod Syllæ Corinthum eius satellitæ pecunia corrupisset, eumque afferuari oporteret. Neq. Rex id facere dubitauit: quoniam Corinthus iste, licet in aula Regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripit, sed etiam duos alios Arabas iussit apud eum repertos, vnum Syllæ amicum, alterum Phylarchum. Qui subditi quæstioni, magna pecunia Corintho, ut Herodem occideret, persuasisse confessi sunt: atque etiam à Saturnino Syriæ rectore interrogati, Romam transmissi sunt.

De veneno Herodi parato, & quomodo compertum sit.

C A P. XIX.

AT^q Herodes Pheroræ vehementius inminebat: ut repudiaret uxorem: neque quomodo mulierem plecteret inueniebat, cum multas in eam odij causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea supra modum indignatus eiecisset. Pheroræ autem æquo animo accepta iniuria, in tetrarchiâ suam recessit, iuratus vnum sibi exilij finem fore mortem Herodis, neque ad eum reuersurum esse dum vixerit. Denique nec ægrotum quamuis sæpe accitus fratrem inuisere voluit, cum quibusdam mandatis eum quasi moriturus vellet instruere. Sed ille quidem præter spem conualuit. Postquam autem Pheroræ in morbum incidit, tum Herodis patientia demonstrata est. Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superare non potuit. Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superare non potuit. Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superare non potuit.

Ann. mundi
3961,
Ante Chris-
tum nat.
3

Quem licet vsque ad vltimum vitæ diem dilexisset Herodes, tamen quoddam illum quoque veneno peremisset, fama vulgatum est. Verum eius corpore in Hierosolymam deportato, luctum maximū cunctæ genti denunciauit, clarissimæque funus sepultura dignatus est. Vnus quidem interfecto Alexandri & Aristobuli, hunc exitum vitæ sortitus est. Trāsiit autem in Antipatrum autorem pœna sceleris, ex interitu Pheroræ nacta principium. Quidam enim ex eius libertis, cum Regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram veneno interceptum esse dicebant. nam quendam ei cibum obtulisse coniugem suam, non eo quo solebat modo conditum: eoque sumpto illum morbo protinus esse correptum. Venisse autem ante biduum, matrem ac sororis eius accitu quandam venesiam mulierculam ex Arabia, ut venenum Pheroræ conficeret amatorium; & pro amatorio dedisse mortiferum Syllæ consilio: namque illi notam fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus Rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibique tum exclamat aliqua doloris impatiens: Deus cœli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ horum nobis malorum causa est, vindicet. Hoc Rex initium nactus, persequabatur vltius indaginem veritatis. Mulier vero matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulieribus, & occultos eorū conuentus aperuit: quoddamque Pheroras & Antipater redeuntes à Rege, tota cum illis nocte potare soliti essent, seruis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidem libertinarum hæc indicavit. Cum autem ancillæ separatim singulæ torqueretur, paruis omnī dicta congruere, quas de causa Romam quidem Antipater ex cōposito, Pheroræ vero trans flumen Iordanem cursurum.

Antiq. lib.
17. cap. 5.

a Venesica
muliercula
ex Arabia.

Confessio
mulierculæ
in sor-
stra.

Nam sæpè illos in sermone dixisse, quòd post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos, eorúmque coniuges transiturus esset Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariammę eiusq. filiis minime peperceisset: idęq. melius esse, ab hac belua quàm longissima fugere. Sæpè autē dixisse matri Antipatrū conquerentem, quòd cum ipse iā canus esset, pater in dies singulos iuvenesceret, seque fortasse prius quàm regnare incipiat moriturum: aut si vnquam decēsserit, (quādo autē istud futurum?) voluptatem sibi successionis omnino fore breuissimā. Pullulare præterea hydre capita, hoc est Alexādrī & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoq. spem ademptam esse patris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni successorem, sed Mariammę filiū scripsisset hæredem. Qua quidem in re porsus eum senectute delirare, si testamēto suo standum arbitraretur. se namq. ut ex eius progenie nemo superesset curaturum. Quinetiā cum omnes patres, quibus innisi vnquam filij fuerunt, odio vineat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Deniq. nuper sibi, ne cum Pheroras colloqueretur, centum talenta donasse: atque eam Pheroras diceret, quid enim per nos lædatur: respondisse Antipatrum, utinam cunctis ablatis nudos se dummodo viuos relinqueret. Verū hoc nequaquam fieri posse, ut tam pestiferam bestiam quisquā effugiat, sub qua nec amicis esse palām liceret. Denique nunc occultē, inquit, cōuenimus: sciebat autem apertē, si viroq. spiritū manūsque habeamus. Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt, & quòd Pheroras cum illis Petram fugere cogitasset. Ut omnibus autē dictis Herodes crederet, centum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur nunc alios in Doridē Antipatri manum

Ann. mundi

3961.

Ante Christi
nat.

3.

a Doridē
Alexandrū
marrem omni
ni ornato
poliatum
Herodes eff
pelle.

An. mundi furor eius erumpit: eamque omni ornatu, quem
 3961. illi donauerat, spoliata, multis comparato ta-
Ant. Chri lentis, expellit. Deinde ira deposita, Pheroræ
stum nat. mulieres à tormentis recreabat. Timore autem
 3. pauidus erat, & ad omnes suspiciones excitaba-
 tur: multosque innocentes, metu ne quæ nocen-
 tium prætermitteret, in tormenta ducebat. Hinc
 ad Samaritam se cōuertit Antipatrum, qui pro-
 curator erat Antipatri, & ex illius tormētis cō-
 perit, necandi sui causa ex Ægypto Antipatrum
 venenum malum petiisse, per quendam Anti-
 phili amicum: idque ab eo Antipatri auunculo
 accepisse Theudionē, ac Pheroræ tradidisse: cui
 mandasset Antipater, vt Herodem occideret, dū
 ipse Romæ adesset, ac suspicione careret: Phe-
 rorā verò venenum vxori suæ dedisse seruandū.
 Itaque hanc euocatam, statim Rex quod acce-
 perat afferre iubet. Illa verò quasi allatura e-
 gressa, de tecto se præcipitē dedit, vt eo modo
 probationes & Regis tormenta præueniret. Sed
 Dei prouidētia, sicut apparet, quæ ab Antipatro
 pœnas repeteret, non in caput, sed in diuersam
 delata partem, periculum mortis euasit. Porta-
 tāq. ad Regem, vbi resipiscere potuit (nā casus
 eā perturbauerat) quamobrem se præcipitasset
 interrogata, adiurante Rege, quod vera dicenti
 remitteret omne supplicium: sin falsa promere
 maluisset, corpus eius tormentis absumeret, ne-
 que sepulturæ quicquam relinqueret: paulisper
 tacuit. deinde: quid, inquit, secreta custodio,
 quū Pheroras obierit, Antipatro qui nos omnes
 a Pherora perdidit seruitura? Audi Rex, & tecū Deus mi-
 cōiunx quid hi testis veritatis, qui falli non potest. Cū a Phe-
 cum veneno roræ morituro lachrymans affiderem, tunc ille
 sit actum, in me ad se vocauit: En multum, inquit, coniunx
 genūis fais- de fratris erga me animo sum deceptus. Nā qui
 tur. sic me diligeret, inuisum habui, & necare cogi-
 tant:

taut: qui tanto nunc mei, quamuis ne dum mor-
tui, dolore confunditur. Sed ego quidem impie-
tatis precium fero: tu verò quod in eum seruas,
relictum nobis ab Antipatro venenum, huc af-
fer properè, meque vidente consume, ne ad in-
feros quoq; vlticem huius sceleris conscientia
deferam. Ita vt iussit attuli: & magnam quidem
veneni partem sub obtutibus eius in ignem ef-
fudi: modicum verò mihi propter dubios casus,
& quæ meruerem, resestui. His dictis, illa qui-
dem omnino paululum quiddam veneni habē-
tem pyxidem profert: Rex verò in matrem fra-
trēque Antiphili contulit quæstionem: Verū
hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse py-
xidem fatebantur, illūque venenum à fratre
apud Alexandriam exercente medicinā acce-
pisse dicebant. Totum autem regnum circum-
euntes Alexand. i & Aristobuli manes, ipsi erāt
incertarum rerum exploratores atque indices,
& à suspicionibus remotissimos ad probationes
trahebant. Denique etiam Pontificis filiam
Mariammen, consciam esse maleficiorum pa-
tuit. Hoc enim tortis eius fratribus demon-
stratum est. Rex autem matris audaciam filij
quoque pœna coercuit. Nam quem illa pepere-
rat Herodem, patri successorem scriptum ex
testamento deleuit.

Ann. mundi
3961.
ante Christi-
num nat.
3.

a Divina
ultio nullū
scelus impu-
nium relin-
quit.

*De Antipatri in Herodem malignū studiū
deprehensū & vltū.*

C A P. X X.

Post hæc etiam Bathyllus, nouissima cōsilio-
rum Antipatri fides documentis accessit.
Namq; is erat quidem libertus eius: aliud autē
venenam secū, hoc est, aspidum virus, adven-

An. mundi
3961.

Anse Chri-
stum nat.
3.

a Antipater
in Archelaum &
Philippum
fratres infi-
da.

b Antipater
scriptoribus
epistolarum,
quas in fra-
trum perni-
ciis simulat,
ingenium pe-
cunia sum-
ptu erogas.

rat, aliorumq; serpentū succos: ut si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in Regem armaret. Idem verò præter susceptā cōtra salutem patris audaciam, velut operam subcisiuam, habebat epistolas aduersum fratres cōpositas ab Antipatro. Erant^a autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, iā adolescentuli, magniq; animi Regis filij, quos Antipater velut imminētes spei suæ remouere festinās, quædam in eos literas ipse finxit, amicorū nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quodd multis patrem maledictis carperet. ac de Alexandri & Aristobuli nece manifestè quererentur, seq; accitos esse grauitet ferrent: iam enim pater eos redire præceperat, idq; maximè sollicitabat Antipatrū. Quin etiam prius quàm proficisceretur, in Iudæa cōstitutus Antipater, eiusdem modi cōtra eos Romæ literas mercabatur: patrēq; adeundo vitæ dæ suspicionis causa, fratres purgare simulabat: quædam falso scripta, quædā verò adolescentiæ peccata esse cōmemorans. Quo^b quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis, sumptuum confundere tentabat indicia, vestem preciosam variāque stragula, poculāque argentea necnon & aurea comparando, aliāq; plurima instrumenta, ut preciorū magnitudine mercedes falsariis erogatas celaret. Deniq; ducenta talenta retulit expensa, & eorū maxima fuit occasio causa Syllæi. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore contextis, cum omnia quidem tormenta de patricidio, epistolæ verò de iteratis fratricidiis conclamarent, nemo tamen ex Iudæa venientium, quo loco fortunæ domus essent ei nunciauit, quamuis inter scelus probatū & ipse reditū septē mēsu intervallo fluxisset.

sent. Ita erat inuisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi voluntas fuit per interfectorum fratrum manes obmutescabant. Denique Roma literas misit continuò se venturum esse, quòdque honorificè dimissus esset à Cæsare nuncios. Rex autè insidiatorè manibus tenere desiderans: timensque ne si quid præcisset, fortè caveret, ipse quoque literis benevolentiam simulàs & alia familiarissimè scripsit, & ut reuersionem suam ^a maturaret orauit. Nam si properasset, matris suæ quoque offensionem posset componere, quam expulsam esse non ignorauit Antipater. Primà ^b quidem iam de morte Pheroræ susceperat epistolà apud Tarentum, eumque vehementer luxerat: id autè nonnullis de patruo laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur, causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non cesserunt: neque tam Pherotà flebat, quàm malefactorum ministrum. Præterea metus cum quidam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quando fortè deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi reddita, quam supra memorauimus, statim quidem festinabat: sed postquam in Celenderin delatus est, subit eum quendam materni casus cogitatio, anima iam per semetipsam diuinante. Et amicorum quidem prudentiores ei suadebant, ne prius patrè conueniret, quàm pro certo cognosceret, quibus ex causis matrem suā repudiasset: namque timere, ne fortè criminibus matri adderetur. Minus autem prudentes, & visendæ patriæ cupidi magis, quàm quid Antipatro esset vtile considerantes, ut properaret monebant, ne ex ipsa mota & patri causam prauæ suspicionis, & occasionem præberet calumniaribus. Nunc enim si quid motum est, in absentem esse factum: nec enim præsentem illo quenquam id ausurū fuisse

An. mundi
3961.

Ante Chri-
stum nat.

3.

Antiq. lib.
18. cap. 8.

a Antipater
ut reuersio-

nem suā ma-
turaret, scri-

bis Herodes.
c Antipater

Pherora
mortem ve-

hementer
lugebat.

An. mundi 3961. *Abſurdum autem videri, propter ſuſpiciones in*
Ante Chriſt. reddere, ab eoque regnum accipere, quod ſolo
ſtum nat. ipſo ipſe niteretur. Paruit his Antipater, impel-
 3. lente fortuna, tranſmiſſuſq; in Sebaſtū Cæſarez
a Antipater portum deſertur. Occurrit autem illi præter o-
Cæſarea om pinionem maxima ſolitudo cum omnes cum
nibus inmi- deuitarent, nulluſq; auderet accedere. Nam
ſus. etſi ſemper æquè inuiſus erat, odio tamen ut
 proderetur tunc data libertas eſt. Multos autem
 auerteſcit ex Rege formido, quoniam cunctas
 iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, ſol-
 lūſq; de ſe quid ageretur. Antipater ignorabat.
 Nec enim vel clarius eo quiſquā deductus eſt,
 cum Romam nauigaret, vel ignobilius inde ſu-
 ſceptus eſt. Enimuerò clades ille domeſticas in-
 telligens, calliditate celabat, metuq; penè mor-
 tuus, vultu confidentiā ſimulabat. Et neq; fuga
 ſpes vlla erat, neq; circumſtantib; malis emerge-
 re poterat: certūque nihil ei de domo ne ibi
 quidem nunciabatur: id enim Regis intermina-
 tio prohibuerat. Vnde interdū etiā ſpes eū per-
 tentabat bilior, aut nihil eſſe deprehenſum,
 aut, ſi quid eſſet, hoc ſeſe impudentia ſua dilu-
 turum ac dolis, quæ ſola instrumenta ſalutis ha-
 beret. Itaq; his armatus, ſine amicis in Regiam
 venit, qui à prima ianua cum iniuria ſunt repul-
 ſi. Fortè autē Varus Syriæ rector intus aderat, in
 greſſuſq; b deinde ad patrē, cōfirmatūſq; audacia,
b Quomodo velut eius ſalutandi cauſa, propius accedebat: cū
Antipater ille obiecta manu & capite declinato, exclamat:
Roma domū Et hoc patricidæ eſt, ut me amplexari velis, qui
reuerſus ab tot maleficiis inuolutus ſis. Diſpercas, impiū ca-
Herode ſue. put: neq; me attingas prius quàm criminibus te
ſus acceperim. exuas. Dabo enim tibi iudiciū & iudicē, qui op-
 portunè præſtō eſt. Varum, Abi, & quemadmo-
 dū te purges in diem craſtinum meditare: nam
 & te

& tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc
 metu obstupescens Antipater, quia respondere
 nihil potuit, reuersus est. Cum autē ad eum ve-
 nissent mater & vxor, cunctas ei probationes ex-
 posuerunt. Tūmq; recepta mente, quo pacto se-
 se defenderet cogitabat. Postero autem die Rex
 adhibito propinquorum atq; amicorū cōcilio,
 Antipatri quoq; amicos vocat. Ipse ^a autē cum a
 Varo residens, cunctos indices iussit adduci, in
 quibus erant etiam serui matris Antipatri qui-
 dam pridem cōprehensi, qui ab ea literas ad eū,
 deportauerunt huiuscemodi. Quoniam illa om-
 nia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eū ve-
 nias, nisi aliquod auxilium à Cæsare impetraue-
 ris. Itaq; his vnā cū aliis introductis, ingreditur
 Antipater. Cūmq; pronus ante pedes patris cecidi-
 disse: oro, inquit, pater nequid de me præiudi-
 ces, sed integras aures satisfactioni meæ præ-
 bes. Demōstrabo enim me innoxium, si tu ve-
 lis. Ille autem magna voce imperato ei silentio,
 ad Varū locutus est. Quod ^b & tu Vare, & qui-
 nis iustus iudex, Antipatrū morte dignū iudica-
 geris, certē scio. Vereor autem ne mea quoq; ti-
 bi sit inuisa fortuna, omniq; calamitate dignū
 deputes, qui tales filios genuerim. Atqui hoc ti-
 bi magis miserandus videri debeo, quod erga tā
 scelestos indulgentissimus pater fui. Nam^c illis
 prioribus adhuc adulescētis regnū detulerā,
 eosq; Romæ educatos amicos Cæsaris feceram;
 sed quos aliis inuidendos Regibus amulandōs-
 que constitui, meæ salutis hostes inueni, quo-
 sū tamē interitus Antipatro magis profuit. Liti
 enim quod iuuenis & successor meus futurus es-
 set, maxime securitas querebatur. at verò hic be-
 lina, patiētia mea suprā quā satis erat expletus, in
 me satietatē suā profundit: eiq; diu viuere sū vā-
 lus, meāq; senectutē grauitet, tulit. Rexq; fieri

An. mundi
 3961.
 Antio. C. bri-
 stum nat.
 3.

Indictum
 contra An-
 tipatrū cū
 pafides
 Kare.

b Herodis in
 iudicio con-
 tra Antipa-
 trum accu-
 satio.

c Beneficio-
 rum Hero-
 di in filios
 collatorum
 recitatio.

An. mundi non nisi patricidio passus est. quæ quidem pro-
 3961. fectò noui qua ratione cogitauit: quòd cum ex
Ante Chri- agro abiectū reduxerim, & exclusus quos mihi
stum nat. Regina pepererat filijs, regni mei vicarium de-
 3. clarauerim. Equidē tibi Varo cōfiteor meæ mē-
 tis errorē. Ego illos contra me filios irritaui, qui
a Herodes Antipatri gratia spes eorum iustas abrui. Quid
Antipatru enim tantum de illis, quantum^a de isto benē
pro reliquis sum meritus? cui uiuus etiam potestatem meam
siysamauis pendē concessi: apertē autem regni successionē
plurimāque testamento reliqui, & præter destinatos ei sepa-
on cum bene- ratim quinquaginta redditus talentorum, sum-
ficia contu- ptum passim mea pecunia subministraui: ac nu-
lia. per Romā quoq; nauigaturo dedi trecēta talē-
 ta, quēmq; solūm ex omni familia mea, tanquā
 patris seruatorem, Cæsari cōmendauī. Aut quid
 illi tantum sceleris quantum Antipater admise-
 runt? quòdve de his habui indicium, quale de-
 monstrauit huius insidias? etiam approbo, quia
 sensus est aliquid patricida, rursumque verita-
 tē dolis sperat obtegere: tibi Varo cauendū
 nātū ego istam beluam noui, & quā si venis-
 similia dictūrus, iam nunc prospicio, stercūsque
 simulatos. Hic est qui me quondam monebat,
 ut uiuum Alexandrum cauerem; neque meam
 corpus omnibus crederem: hic est qui usque ad
 cubile meum solebat ingredi & circumspicere,
 ne quis mihi fortē parasset insidias: hic somnū
 mei custos erat, & securitatis dator, qui conso-
 laretur luctum peremptorum, & uiuentium fra-
 trum beneuolentiā diiudicaret: hic propugna-
 tor & satelles meus. Quum eius calliditas Varo
 in mentem venit, & quemadmodum singula si-
 mulasset, vix me credo viuere, tamq; grauē in-
 fidiatorem quo pacto effugerim miror. Veten-
 tamen quia fortuna quædam excitat contra me
 domum meam, mihiq; amicissimi semper in-
 sensi

fenſi ſunt, ego quidem factorum iniquitatem ſe-
bo, & mecum ipſe ſolitudinem gemam. Nemo
autem qui meum ſanguinem ſitierit elabetur,
etiãſi per omnes filios iudicia ventura ſint.

Hæc dicens, ipſe quidẽ interrupto ſermone ta-
cuit, dolore confuſus. Nicolaum autem vnum
ex amicis probationes iuſſit exponere. Inter
hæc autem Antipater ſublato capite, cum pro-
ſtratus ante patris pedes maneret, exclamat. Tu
pater meas partes defendiſti. Nam quomodo
ego patricida, quem tu ſemper ſeruatore te ha-
buſſe cõmemoras? Aut ſi ficta, vt dicis, ſimula-
tãque mea pietas fuit, cur in aliis tam callidus,
in hoc adeo demens fui, vt non intelligerem,
quod ſi homines lateret tanti ſcleris cogitatio,
cõleitem latere iudicem omninõ non poſſet,
qui vbique præſtõ eſſet, & cuncta conſpiceret?
An fratrum exitus ignorabã, quos ob id Deus
vltus eſt, quia tibi malè cogitauerant? Quid autẽ
fuit cur me tua ſalus offenderet. Spes regni? Sed
regnabã. Odij ſuſpicio? Sed diligebat. An ex te
merus aliquis? Quin tui ſeruans, aliis timendus
eram. Portãſſis egeſtas cauſa fui? Multo minus.
Quis enim magis expenſarum habuit poteſta-
tem? Si autem omnium hominum perditissi-
mus eſſem, immanis que beſtiz animum gere-
rem, certè manſueti patris beneficiis vinceret:
quem, ſicut tu dixiſti, reduxeris, tũque filius an-
tepoſueris, viuusque Regem declaraueris, alio-
rũque bonorum magnitudine reddideris in-
uidendum, õ me miſerum, acerbiffimãque pe-
regrinationem meam, quã longum liuori tẽ-
pus magnãque inſidiantibus ſpatium præbui.
Sed tãmen tibi pater tuiſque rebus abieram, ne
Syllanus tuã cõtemneret ſenectutẽ. Roma
hi reſtis eſt pretatus, & princeps orbis terræ Ca-
ſar, qui me patris amatorem ſapẽ vocitabat. Ac

An. mundi
3961. Ante
Chriſt. natũ

3.

a Reſponſo
& excuſa-
tio Antipa-
tri.

b Antipa-
ter Romanus
& Caſarem
pietatiſſi-
mũ allegat.

An. mundi
3961. Ante
Christ. natū

cipe pater has eius literas. hæc sētis in me criminationibus veriores: his me defendo: hæc affectus erga te mei argumēta certissima: recordare quā inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno contra me inimicitias non ignorans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiæ. Verūm ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquā patricida perpessus. Sed nondum me hoc argumento diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas, in me deferatur ignis, per viscera mea pergant instrumenta pœnarum. ne parcas scelesto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expers mori nō debeo. Talia cum lacrymis ac eiulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam prouocauit: solum autē Herodem, quo minus fletet, iracundia continebat, documētis veris intentum. Ibi ^a autem Nicolaus, iussu Regis, multa de Antipatri calliditate præfatus, & misericordiæ spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribens: maximè verò fratrum interitum, quos ipsius calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum parasset, multo minus à fratribus abstineret. Cū autem ad veneni probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de Pherora crimen exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque Regis amicissimis scelere omnem domum repleuisset. Atque ^b ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quā, Deus testis est in-

a Nicolaus
iussu Regis
contra An-
tipatrum a-
trocissimam
accusatio-
nē instituit.

b Peroratio
Nicolai.

est innocentia mea, silensque taceret, venenū
 petiit, idque a cupiam damnatorum capitis ex
 custodiis bibendum dedit: eoque statim mor-
 tuo, quidam in secreto cum Herode sermoci-
 natus, gesta in consilio Cæsari scripsit: postero-
 que die inde discessit. Nihiloque minus Rex
 Antipatro vinculis tradito, cladis suæ nuncios
 ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse
 insidiis arguebatur Antipater. Quidam enim è
 servis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens
 cuiusdam Acmes nomine, ancillæ Iuliz: quibus
 ad Regē scriptis, indicauerat Salomes epistola
 inter literas Iuliz reperta, clam ei beneuolen-
 tiæ causa misisse: Ipsiū autem Salomes episto-
 lis & maledicta in Regem acerbissima, & ac-
 cusatio maxima continebantur. Sed hæc ab Anti-
 patro erant fictæ: Isque Acmen pecunia corru-
 ptam, ad Herodem eas mittere persuaferat. Epi-
 stola enim eiusdem mulierculæ ad ipsum scri-
 pta id prodidit, cuius verba hæc sunt. Sicut vo-
 luisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi,
 certo sciens, Regem sorori suæ minimè posse
 parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies si
 consumptis omnibus pollicitationum tuarum
 memor fuerit. Hac epistola & quæ in Salomen
 sunt composita deprehensis, Regem subiit cogi-
 tatio, ne fortè etiam Alexander falsis epistolis
 fuisset oppressus: quòdque penè sororè propter
 Antipatrum occidisset anxius erat. Itaque non
 est ultra cunctatus, quòd minus ab eo sumeret o-
 mnium causa supplicium: sed ne propositis sa-
 tisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acme
 tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata,
 dedit literas ad Cæsare, ac propterea testamen-
 to, mutato, exemit nomē Antipatri, Regemque nomen ipsius
 scripsit Antipam, præteritis Archelao & Phi-
 lippō natu maioribus. nam & hos Antipater se debet.

An. mundi
 3961. Ante
 Christ. natū
 3.

a Venenum
 in quodam
 capite dam-
 nato proba-
 tum.

b Alia ad-
 versus Anti-
 patrum
 accusatio.

c Herodes
 de Antipa-
 tro suppli-
 cium sume-
 re cogitat,
 propterea qd.

in testamē-

An. mundi insinulauerat. Casari autem post alia pecunia-
 3563. *Anie* ria munera mille talenta, & vxori eius ac filiis,
mar. Christi. itémque amicis & libertis, propè quinquaginta: ceterisque omnibus agrorum & pecuniarum
 1. non parum distribuit, ac sororem Salomoné luculentissimis donis honorauit. In testamento quidem ista correxit.

De aquila aurea, mortisque Antipatri & Herodis.

CAP. XXI.

Ant. li. 17.
cap. 8.

MOrbus autem ingrauescebat, quòd eum senectus pariter ac moror vrgeret, & annos iam septuaginta natus esset, & filiorum cladibus animù adeò habebat afflictum, & nec bona valetudine quicquam iucunditatismitteret. Acriorem autè faciebat agritudinem, quòd Antipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud agens, sed cum ipse cõualuisset, cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidit etiam populi quidam tumultus. Erant in ciuitate sophistæ duo, qui summè scire leges patrias videbantur, & propterea per omnem gentem maxima gloria prædicabantur: Iudas filius Sepphorai, & alter Margali Matthias. Hos non pauci adolescentium sectabantur, cum leges exponerent, & in dies singulos puberum exercitum congregabant. Qui cum Regem audissent morbo ac morbo tabescere, apud notos loquebantur, oportunum iam tempus esse, vt Deus vindicaretur, fabricatæque aduersus leges patrias opera destruerentur. Si quidem in templo nefas sit, imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis cognominè simulacrum haberi. Hoc propterea dicebatur, quod supra maximam portam templi Rex aquilam collocauerat anteam. Eamque tunc mouebant sophistæ vt tollerent: pulchrum esse dicentes, etiam si quod inde periculum

*a Iudas & Matthias
 populum vt
 aquilam au-
 tem tolle-
 rent, horian-
 tur.*

fulum immineret, pro legibus patriis mori
 non recusare: sic enim decedentibus, & ani-
 mam immortalem & bonarum rerum sensum
 perseverare perpetuò: minus autem fortes &
 sapientiz suæ nescios amare animam imperi-
 tia: magisque morbo cupere, quàm vir ut
 defungi. Dum hæc illi dissererent, rumor
 subito peruagatur, Regem ferè iam mori, unde
 etiam confidentes adolescentes coronam adori-
 ti sunt: ipsæque meridie, quum plurima multi-
 tudo versaretur in templo, crassis demissi funi-
 bus, aquilam ex tecto auream securibus absci-
 debant. Qua re statim Regis duci nunciata,
 non parva ille manu comitatus ad templum cu-
 currit: & propè ad quadraginta iuvenes com-
 prehensos Regi exhibuit. Qui ^a primùm inter-
 rogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi
 essent, fecisse confessi sunt: deinde quo iuben-
 te, lege patria, responderunt. Cum verò, quid ex-
 ultarent tantum, quibus mors immineret. ab
 his quæreretur: quia post mortem bonis plurimis
 frui sperarent, asseruerunt. His itaque Rex com-
 motus magnitudine iracundiz morbum supe at,
 atque in concionem procedit. Deinde multum
 in eos quasi sacrilegos inuectus, & quod occa-
 sione legis patriæ quædã maiora tētassent, velut
 impios supplicio dignos esse iudicavit. Populus
 autē metuens ne per multos quæstio irer, pre-
 cabatur, ut primum facinoris suasoribus, deinde
 in eo reprehensis pœnz subditis, cæteris indi-
 gnationem remitteret. Tandem ^b igitur exo-
 ratus, & ipsos Rex qui funibus demissi erant cū
 sophistis viuos incendi: & reliquos qui vna cō-
 prehensi sunt obtruncandos carnificibus tra-
 didit. Hinc ^c totum eius corpus morbo occupa-
 tum variis doloribus diserebatur. nā febris qui-
 dem non mediocris erat, prurigo autem intor-

An. mundi
 363. A
 Christo nato
 1.

a Iuvenes
 qui aquilā
 auream ab-
 sciderāt, ab
 Herode de-
 ducti, exa-
 minantur.

b Iuvenes
 cū Sophistis
 capiti dē-
 nari, ut ter-
 ficiuntur.
 c Herodes
 variis mor-
 bu vexa-
 tur.

Ant. lib. 12.
 cap. 2.

An. mundi
3963. A
Christo nato
1.

terabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduis autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tumuerant.

Quin & inflatio ventriculi, putredóque virilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria membrorumque omnium contractio fatigabat: ut, qui hæc ad diuinitatem referrent, vltionem eam esse dicerent sophistarum. Ille autem, quamuis cum tot morborum cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remediis excogitatis salutem sperabat. Denique a Iordanem transgressus, apud Calliroen. aquis calidis utebatur, quæ in lacum feracè bituminis, qui Asphaltites vocatur, effluentes, pro dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo calidiori foueri placuerat, in solum plenum demersum ita dissolutum est, ut etiam lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perurbatis quæ eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere visus est. desperata verò salute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cû

in Atra bilis
Herodi mor
te minatur.
c Herodes
Romæ lita-
tas, quibus
Acmen iussu
Cæsaris in-
teremptam,
& Antipa-
trum moris
damnatum
esse signifi-
catur, acci-
pit.

autem rediens ad Hierichunta venisset, atra iam bili correptus, & penè ipsi morti minabatur: factumque nefarium excogitauit. Collectos enim cuiusque vici ex omni Iudæa nobiles, in locum cui nomen est Hippodromus, concludi præcepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se vocatis: scio, inquit, mortem meam festis gaudiis celebraturos esse Iudæos. Verum per alios lugeri potero, & præclarissimos honores sepulturæ assequi, si quæ præcipio feceritis. Hos viros qui habentur in custodia, cum animam efflauero, statim militibus circumdatos occidite: ut etiam inuita omnis mihi Iudæa, omnisq. dep-
munt, lacrymet, &c. scilicet his mandatis, legato-
rum

An. mundi
3963.
A Christo
nato 1.

rum quos Romam miserat epistolæ sunt allata, quibus Acmen ancillâ Iuliz iussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum morte damnatū esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribûsque rursus victus (nā inedia tussisque pariter violentia distēdebat) fatum præuenire conatus est: sumptoque malo, etiam cultellum poposcit: sectum enim comedere cōsueverat. Deinde a circumspecto ne quis arbiter impediret, tanquam se percussurus dexteram sustulit. Cū verò Achiabus consobrianus eius accurrisset, manūque continuisset, ululatus maximus in regia statim, quasi Rex mortuus esset, excitatus est. Eoque properè audito, Antipater fiduciā recepit, lætusque iā custodes promissa etiā pecunia, rogabat, ut se soluerent atque dimitterent, quod eorum princeps non solum ne fieret obstiterat, sed etiam Regi velociter nunciauit. Ille autem fortius exclamans, quā vires agrotantis valebant, continuò satellitibus missis ^b occidit Antipatrū: mortuūque sepeliri præcepit in Hyrcanio. Deinde rursus corrigit testamentum, & successorem quidem Archelaum natu maximum Antipæ fratrem scripsit, tetrarcham verò Antipam. Post interitum autē filij quinque diebus exactis moritur: annos quidem triginta quatuor, ex quo interfecit Antigonom, regno potitus: triginta verò & septem, postquam Rex a Romanis declaratus est. Et in alijs quidem omnibus, secunda fortuna usus est, si quis alius, Regnum enim quod prius sibi quaesierat, tanto conseruatum tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem Regis exercitus, cum marito

a Herodis
doloribus
victus, sibi
ipsi
violentiā
non inferre
cogitat.
Ant. lib. 17.
cap. 16.

b Mor. Ant.
ipatrū.

An. mundi progressa, victos absoluit, quos occidi manda-
3963. uerat: ipsum dicens mutasse consilium: & va-
Anie Chri- numquenque iussisse domum dimitti. Atque ita
stum nac. post horum abitum militibus indicatur. Quibus
1. in concionem cum alia turba in amphithea-
Antiq. lib. trum apud Hierichunta collectis, Ptolemæus
37. cap. 12. annuli Regis custos, quo signare solitus erat, &
a Militibus fortunatum illum coepit dicere, & multitudinē
de multitu- consolari. Relictamq; ab eo militibus epistolam
Ante Regis recitauit, in qua multum rogabat, ut beneuolo
more rem- animo successorem suum fouerent. Deinde
ciatur. post epistolam testamentum legebat, in quo
b. Archelau Philippum quidem heredem Trachonis: pro-
post parric- ximarumque regionum: tetrarcham verò, sicut
obitum Rex suprā diximus, Antipam: Regem *b* autem Ar-
declatur. chelaum scripserat, eidemq; anulum ad Cæ-
 sarem ferrē mandauerat, assignatamque regni
 administrati noticiam. Omnium nanque dispo-
 sitionum suarum dominum & confirmatorem
 Cæsarem esse voluit, cætera verò seruari iuxta
 superius testamentum. Quo perlecto cōfestim
 clamor secutus est omnium Archelao gratulan-
 tium: militesq; per cuncos & populus adeuntes,
 suamq; promittebant, Deique beneuolentiam
 precabantur. Hinc ad sepeliendū Regē operam
 contulerunt. Nihil *c* autē munificentiae præter-
 misit Archelaus, sed omnē ornatum extulit re-
 gium in funeris pompa ducendū. Lectus quippe
 rotus erat gemmis aurōq; distinctus, thorax au-
 tem purpura variatus, corpusque super eum ve-
 latum itidem purpura. Capiti autem diadema ge-
 rat impositum, corona verò desuper aurea, sce-
 ptrūque in dextera, & circa lectum filij cum
 propinquis, præterea satellites agmēq; Thra-
 cium, Germanique & Galli, velut ad bellum in-
 structi omnes antecedeabant. Cætera verò mili-
 tum manus armata, ducēque suos ordinūque
 principes

principes sequebantur decenter. Quingenti autem serui ac liberi odores ferebant: corpus autem per ducenta stadia portatum est in castellum Herodion: ibique secundum ipsius Regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem Regis hic finis fuit.

SVMMA CAPITVM LIBRI II.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De successoribus Herodis, & ultione direpta aquila aurea.
- II. De pugna & strage Hierosolymis inter Iudaeos & Sabinianos.
- III. De Vari gestis circa Iudaeos crucifixos.
- IIII. De ethnarcha Iudaeorum insituro.
- V. De subditicio fa'stoque Alexandro, eoque deprehenso.
- VI. De Archelai exitio.
- VII. De Simone Galilaeo, & tribu sellis apud Iudaeos.
- VIII. De Pilati regimine.
- IX. De superbia Caij, & Petronio Praefide.
- X. De imperio Claudij & regno Agrippae ac morte.
- XI. De varjis tumultibus in Iudaea & Samaria.
- XII. De tumultibus in Iudaea sub Felice.
- XIII. De Praefidibus Iudaea Albino & Floro.
- XIII. De Floro sauiendo in Iudaeos Casarienses & Hierosolymitanos.
- XV. De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.
- XVI. De Policiano tribuno, & oratione Agrippae ad Iudaeos, ad obediendum Romano imperatori.
- XVII. De superba rebellionis Iudaeorum contra Romanos.

FLAVII IOSEPHI

- XVIII. De clade Anania Pontificis, Manabani, & militum Romanorum.
- XIX. De Iudaeorum maxima fraude Casares & in omni Syria.
- XX. De Iudaeorum alia gravi clade.
- XXI. Iudaei Alexandria occisi.
- XXII. De clade Iudaeorum, autore Cestio.
- XXIII. De pugna Cestii contra Hierosolymam.
- XXIII. De obsidione Hierosolymae à Cestio, & fraude.
- XXV. De Damascenorum saevitia in Iudaeos, de quo Iosephi studijs in Galilea.
- XXVI. De Iosephi periculis & evasione, & Ioannis Giscali malitia.
- XXVII. Tiberias à Iosepho recuperatur & Sapphoris.
- XXVIII. Quomodo Hierosolyma bello sese praeparaverint: de quo Simonis Biora tyrannide.

De successoribus Herodis, & ultione direpta aurea aquila.

C A P. I.

Anno mundi
3964.
A Christo
nato 2.
Antiq. lib.
17. cap. 11.
a Lucio &
epula Ar.
obolai.

ARCHELAIOS^a autem Romanum proficiscendi necessitas turbarum novarum principium fuit. Dieb. enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisq. feralib. prolixè populo exhibitis (Hic autem mos apud Iudaeos necessariò multos ad inopiam redegit. nam qui eum neglexerat, impius aestimabatur) candida veste indutus procedit ad templū. Ibique variis favorib. exceptus à plebe, ipse quoq. in excelsò tribunali, solioq. aureo residens, humanissimè vulgus admisit: eisq. & quòd sepulturam patris sedulò curavissent, gratias egit, & quòd sibi quasi certò iam Regi. magnos honores habuissent. Verum se tamen non potestate solum interim, sed etiam ipso Regis

Regis nomine tēpere, donec à Cæsare sibi fuerit confirmata successio, qui etiā testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere.

Ceterum^a pro alacritate ac beneuolētia, æquē militib. ac populo plenā se vicissitudinē^a relaturum, si ab his quorū etiā esset imperium, certus Rex declaratus fuisset: studiūq. sibi esse, vt erga illos rebus omnibus patre melior appareret.

His gaussa multitudo, statim eius mentem magnis tētare petitionib. cœpit. Nāq. alij tributa leuari, alij vectigalia tolli, quidā solui custodias acclamabant. Cunctis autem postularis, in gratiam populi facilē annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostiis, cum amicis erat in epulis. Ec-

ce^b autē subito post meridiem congregati non pauci nouarum rerum studiosi, vbi communis luctus de Rege cessauit, propria lamenta susci-

piunt, flentes eorum casum, quos propter abscissam ex porta templi aquilam auream Herodes morte damnauerat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis quæstibus, flerūque iusto & planctu ciuitas personabat, virorum causa vide-

licet, quos pro templo ac legibus patriis inter- fuisse dicebant. Eorum autem mortis pœnas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetē-

das esse clamitabant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiiciendum, aliūmq. pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus^c etsi mouebatur Archelaus ad v-

tionem, tamen cum profectionis festinatio continebar metuentem, ne si multitudinē reddidisset inimicam, motu eius impediretur. Quam-

An. mundi
3964. A
Christo nato
2.

a Arabes, aut
subactis suis
omnem be-
nevolentia
et fauorem
petuntur.

b Seditio
propter Sa-
phiram ob
abscissam ex
porta templi
aquilam
auream tra-
cidatam, cœp-
ta.

Ant. li. 17.
cap. 12.

c Archelaus
in seditiones
benignus.

*Anno. mundi.
3964. Ante
Christ. nat.*

2.

*a Pascha
plurima vi-
ctimarum
copia cele-
bratur.*

*b Tria mil-
lia Iudaoru
in Paschate
trucidantur.*

ores, ubi ad templum venit, prius quam verbu
faceret, lapidibus proturbarunt & aliis post eu
mulcendi sui gratia missis, multos enim legabat
Archelaus, iracunde omnia responderunt: ne-
que si numero aucti fuissent, ociosi fore vide-
bantur. Itaque instante azymorum die festo, qui
apud Iudaeos Pascha vocitatur, plurima victi-
marum copia plenus, infinita quidem ad tem-
plum ex agris multitudo religionis causa descen-
dit: cum illi qui sophistas lugebant in templo
consisterent, nutrimenta seditioni quærentes.
Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem
populum morbus iste corrumpere, cohortem
militum & tribunum qui etiam seditionis prin-
cipes comprehenderent, eo dirigit: contra quos
omne vulgus excitatum, multos lapidum ictibus
interfecit: saucius vero tribunus vix elabitur. Et
illi quidem statim, veluti nihil mali actum es-
set, ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed Ar-
chelao sine cæde iam multitudo comprimi non
posse videbatur. quamobrem totum illi immisit
exercitum, pedites per ciuitatem simul omnes,
equitesque per campum: qui cum sacrificiis occu-
patos singulos inuasissent, propè ad tria millia
hominum occidunt: reliquam verò manum per
montes proximos disiecerunt. præcones autem
sequebantur Archelaum, iussu eius vnumquen-
que ut domum recederet admonendo. Itaque cum
cuncti neglecta diei festiuitate, abire, ipse autem cum
matre, nec non & Popla & Ptolemæo, & Nico-
lao amicis, ad mare descendit: relicto Philippo
regni Procuratore, itemque rerum familiarium cu-
ratore. Vna verò egressa est cum filiis suis Salo-
me, fratribusque Regis filij, generique. specie velut Ar-
chelao ad obtinendam successionem adiumento
futuri: certa verò causa, quæ contra leges in tem-
plum admissa fuerant, delaturi. Interea fit illis

Cæsarem

Cæsare obuiam Sabini a Syriæ procurator, ad Iudæam veniens, ad pecunias custodiendas Herodis, quem ulterius progredi Varus inhibuit, multis accitus Archelai precibus intercedente Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus in gratiâ Vari neq. ad arces venire speravit, neq. thesauros paternæ pecuniæ clausit Archelao: sed vsq. ad cognitionem Cæsaris se otiosum esse pollicitus, apud Cæsaream cômorabatur. Postea verò quàm sibi obstantiû vnus Antiochiam petiit, alter hoc est, Archelaus Romam nauigauit, maturè profectus in Hierosolimam, Regiam tenet: custodimq. principibus. itémq. dispensatoribus euocatis, rationes pecuniarum discutere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamen immemores Archelai mandatorû custodes erât, sed in obseruâdo singula quæq. perseverabant, causam custodiz magis Cæsari quàm Archelao tribuentes. Ad hoc autem Antipas quoque de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum firmitus esse defendens, in quo Rex ipse Antipas fuerat scriptus: eiq. se tam Salomæ quàm multis alijs cognatis, qui cum Archelao nauigant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrè, fratremq. Nicolai Ptolemæum, in quo pro fide apud Herodem probato, non nihil videbatur esse momenti. Namq. illi fuerat amicorum charissimus. Oratori autem Irenæo propter dicendi serimoniam plurimû confidebat: vnde etiam qui se monuerant, vt Archelao pro ætatis merito & secundi testamenti voluntate cederet, audiendus esse non censuit. Romæ verò migraverunt ad eum cunctorum studia propinquorum, quibus inuisus erat Archelaus, quique præ puti liberi omnes suisq. iuris esse cupiebant: & aut Romano magistratu administrari, aut si hoc nõ impetrarent, Antipam Regem habere. Ad hoc

An. mundi
3964. A
Christo nato
2.

à Sabinus
ad pecunias
custodiendas
& arces oc-
cupandas
ad Iudæam
venit.

Ant. li 17.
c. p. 13.

b Antipas
posteriori su-
perius Hero-
dis testamē-
tum firmius
esse defen-
dens, de re-
gno certat.

An. mundi
3927. A
Christo nato
3.

a Antipas
Archelaum
per epistolas
accusat apud
Caesarem.

b Caesar o-
ptimates
Romanorum
ad conciliū
vocat.

c Chemenus
Antipateri
contra Ar-
chelaum ac-
cusatio.

etiā Sabini ope nitebatur Antipas, qui Arche-
laum per epistolas accusauerat apud Caesarem.
Antipam verò multum laudauerat. Itaque di-
gesta crimina Salome & ceteri qui eam ea sen-
tirent Caesari tradiderunt: & post eos Arche-
laus gestorum suorum per scripta capitula, patris-
que annulum per Ptolemaeum, rationesque ad-
ministrationis intromisit ad Caesarem. Ille autē
secum praemeditas ea quae ab utraque parte di-
cerentur, ubi & regni magnitudinē, multitudi-
nēque reddituum animaduertit, atque insuper
Herodis familiam numerosam, perlectis etiam
Vati ac Sabini literis, optimates Romanorum ad
conciliū vocat, in quo tunc primū ex Agrippa
ac filia sua natiū Caium sedere iussit, filiū ado-
ptiuum: atque itaque ita patribus prosequendū
copiā dedit. Igitur Salomes filius Antipater (nā-
que is erat orator acerrimus eorum qui aduer-
sabantur Archelao) accusationem proposuit, in-
simulans Archelauū quasi verbis quidē de regno
videretur contendere, re autem vera iam dudū
Rex esset effectus, & apud aures modo Caesaris
cauillaretur, quē iudicē successionis expectare
notuisset. Nam post Herodis mortē, quibusdā
ut diadema sibi imponerēt subornatis, Regis eū
more in solio aureo residentē, partim ordines
militiae permutasse, partim condonasse promo-
tiones: & insuper his omnia annuisse populo,
quae velut à Rege impetrāda petiisset: maximo-
rumque reos criminū, quos pater suus vinxerat,
absoluisse: qui cū ista fecisset, modō regni um-
bram à domino postulaturus venisset, cuius sibi
corpus ipse rapuisset, ut non rerū sed vocabulo-
rum dominum esse Caesarem demonstraret. Ad
haec ei, quod etiam luctum patris assimulasset,
obiiciebat: cū interdū quidē personam com-
poneret in mœrorē, noctū verò ad cōmessatio-
nes

nes vsque potaret. Denique seditionem vulgi ex hac indignatione cōflatam esse dicebat. Tortius
 n. orationis suæ vires, eorum multitudine qui
 circa templū cæsi fuerant, astruebat. Hos enim
 ad diem festum quidē venisse: ad hostias verò,
 quas ipsi maclandas venerāt, crudeliter esse iu-
 gulos, tantūque in templo funerum esse cō-
 gestum, quantum nullum ab externis illatū bel-
 lum implacabile cōgessisset. Itaque huius cru-
 delitatis Herode præscio, ne spe quidem regni
 vnquam eum dignum esse visum, nisi cū sanæ
 mentis inops erat, animo deterius agrotante
 quā corpore, & quem in secundo testamento
 successorem scriberet, ignorabat: præsertim qui
 priore testamento successorem scriptū incusare
 nihil posset quod incolumi corpore, omnisque
 vitio purgata mente fecisset. Vt tamen quis fit-
 mius esse ponat morbo laborantis arbitriū, ipsū
 se Archelaum abdicasse Regia dignitate, multis
 in eam contra leges admissis. Nam qualem fore
 si acciperet à Cæsare principatum, qui antequā
 acciperet, tantum populum pexemisset? Multa
 c in hunc modum profecutus Antipater, multis
 ex numero circumstantiam propinquorum in
 singula crimina testibus exhibitis perorauit:
 Surrexit autē Nicolaus defensor Archelai, &
 ante omnia eadē in templo necessario factam
 esse perdocuit: nam quorum necis argueretur,
 non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est,
 Cæsaris hostes fuisse, aliorum autem criminum
 suasores aduersarios ipsos demonstrauit. Secun-
 dum verò testamentum idcirco ratum manere
 postulabat, quod Herodes in eo successoris sui
 firmatorem Cæsarem constituisset. nam qui tā-
 tum saperet, ut rerum domino potestate sua ce-
 deret, nec vnquā in hæredis errasse iudicio, sed
 sano corde quem constitueret elegisse, qui pot

An. mundi
 3964. A
 Christo nato.
 2.

a Antipater
 totius oratio
 in sua vi-
 res in Ar-
 chelaum ex-
 auit.

b Testamē-
 tum agrotā-
 te Herode
 mutatum.

c Antipater
 contra Ar-
 chelaum.

d Nicolaus
 defendit Ar-
 chelaum.

An. mundi
3964. *An.*
anno Christo
2.
Archelaus
ad genua
Cæsaris ac-
cidit.
b Cæsaris
erga Arche-
laum beni-
gnitas &
humanitas.

quem constitui deberet nō ignorauit. Cū au-
tem omnibus expositis, etiā Nicolaus perorass-
set, in medium progressus ^a Archelaus, ad genua
Cæsaris accidit ocyus. Quo ^b perbenignè Cæsar
erecto, quod paternum quidē successionē dignus
esset, ostendit: cerūm verò nihil pronunciauit.
Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de co-
gnitis deliberabat, vtrum ex his qui testamento
continerentur, aliquem regni oporteret consti-
tui successorem, an toti familiæ distribui prin-
cipatum. Multitudo enim personarum egere
subsidio videbatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iu-
daeos & Sabinianos.

C A P. II.

Ant. lib. 17.
cap. 14.
c Seditio in
Hierosoly-
ma.

Sed antequam de his quicquam statueretur,
à Cæsare, mater Archelai Malthace morbo
correpta motitur. Et variæ literæ de Syria perla-
tæ sunt, Iudæos defecisse nuntiantes: quod Va-
rus fore prospiciens, in ^c Hierosolymā postquā
Archelaus nauigarat, ascendit, vt incento es
seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessa-
tura non videbatur, ex tribus quas ex Syria du-
xerat secum legionibus, vnā in ciuitate reli-
quit: atque ita in Antiochiam ipse remeauit. Az-
dabinus cū postea in Hierosolymam venis-
set, causas nouarū rerum Iudæis præbuit: modo-
vim custodibus, vt ^d si vi artes traderet, adhiben-
do, nunc malignè Regis exquirendo pecunias.
Non autem solis relictis à Varo militibus fre-
tus erat, sed etiam seruorum suorum multitudine,
quos etiam omnes armatos avaritiæ mini-
stros habebat. Festo autem quinquagesimo die,
quæ Pentecoste à Iudæis vocatur: septies sep-
tem diebus exactis, rediens, ex eorum numero
vocabulū nacta nō religionis solennitas popu-
lum,

d Sabinum
arces occu-
pauit, ac Re-
giū pecuniam
potiri cona-
uit.

lam, sed indignatio congregauit. Deniq; con-
 cursus infinitæ multitudinis ex Galilæa, itémq;
 Idumæa & Hierichunte, transque Iordanē po-
 sitis regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa
 ciuitate populus Iudæorum, & numero simul &
 alacritate præstaret: & ^a in tripartita manu ter-
 ra castra collocauerunt, vna in septentrionali
 regione templi, altera in meridionali Hippo-
 dromum versus, tertiâq; in occiduo prope Re-
 giam tractu, circumfessiq; Romanos vndique
 obsidebant. Sabinus autem multitudine pari-
 ter, corumque spiritus perterritus, crebris qui-
 dem Varum nunciis precabatur, vt quàm ma-
 turè ferret auxilium, quasi occisione delenda
 legione, si quid moræ interuenisset. Ipse ^b verò
 in altissimam castelli turtim, quæ Phasaelus vo-
 cabatur, euadit, fratris Herodis cognominem,
 quem Parthi necauerunt. Hinc legionariis, vt
 in hostes irruerent, signum dabat. Nam præ ti-
 more nec ad eos quibus ipse præerat, descende-
 re audebat. Hius autem præcepto milites obe-
 dientes, in templum volant, vehementiq; ^c cū
 Iudæis pugna configunt: in qua dum nemo de-
 super adiuuaret, imperitos belli peritia supera-
 bant. Postea verò quàm multi Iudæi porticibus
 occupatis, à vertice telis eos appetebant, pluri-
 mi conterebantur: & neque ex alto iaculantes
 vlisci faciliè poterant, neq; cominus dimican-
 tes ferebant. ab ^d vtrisque tamē affliti succen-
 dunt porticus, opete, magnitudine atque orna-
 tu mirabiles. ibique tum multi flamma subito
 comprehensi aut ea consumebantur, aut in ho-
 stes desilientes ab ipsis occidebātur: alij retror-
 sum exdentes præcipitabantur ex muro: nonnul-
 li desperata salute, incendij periculum suis gla-
 diis præueniebant. Qui tamen ex mœnibus ob-
 zependo in Romano fecissent impetum, metus

An. mundi
 3964.
 A Christo
 nato 2.

a Iudæi tri-
 partita ma-
 nu terrena ca-
 stris collo-
 catis.

b Sabinum in
 altissimam
 castelli tur-
 rim euadit.

c Pugna Iu-
 dæorum cū
 Romanis.

d Romani
 porticus suc-
 cendunt.

An. mundi
3964.
A Christo
nato 2.

attoniti nullo negotio subigebantur: donec omnibus aut interemptis, aut timore disiectis, thesauro Dei defensoribus destituto manus milites attulerant, & quadringenta ex eo talenta diripuerunt: quorum quæ furto sublata non sunt, conquisiuit Sabinus. At Iudæos multo plures, magisque pugnaces, tam virorum quam opum interitus in Romanos contraxit. Obsessaque his Regia minitabantur exitium, nisi quamprimum inde secederent: Sabino, si vellet, unâ cum legione abeundi copiam pollicentes. Quibus optulabantur regionum plurimi, qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Schæftenorum tria millia, hisque Rufus & Graecus præpositi, vnus peditum rector, at verò equitum Rufus: quorum vterque vi corporis atque prudentia, etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamē momentum bellī Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem instare obsidioni, simul & castelli mœnia temptantes, & ad Sabinum clamantes, vt discederet, ne impediret habituros tanto post tempore patriæ libertatem. Sabinus autem quatinus optaret euadere, fidem tamen pollicitationibus non habebat: sed eorum lenitatem, insidiarum esse illecebram suspicabatur: simulque auxilium Vari sperans, obsidionis periculum perferrebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, multosque ad regni cupidinem tempus impulerat, Nam in Idumæa quidem duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, congregati, armisque instructi cum Regiis decertabant: quibus Achiabus Regis consobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium declinando. In Sepphori autem Galilææ, Iudas filius Ezechiz latronum principis, ab Herode quondam Rege capti, qui

tunc

Antiq. lib.
17. cap. 19.

tunc illas regiones vastauerat, non parua mul- *Ann. mundi*
 titudine collecta, ruptisque regiis armamenta- *3964. A*
 riis, & omnibus quos circa se habebat arma- *nato (Christo*
 ris, contra potentiae cupidos manus mouebat. *2.*
 Trans flumen quoque Simon quidam ex Re- *a Simon Re*
 giis fernis, pulchritudine simul & vastitate cor- *gis seruus*
 poris fretus, impositus sibi diademate, cum la- *Diadema*
 tronibus quos congregauerat ipse circuiens, & *sibi ponit.*
 apud Hierichunta Regiam, & multa alia ma-
 gnifica diuersoria igni corruptit, facile sibi pra-
 dam ex incendio comparans. Omnesque habi-
 tationes, in quibus aliquid decoris erat, concre-
 masset, nisi Gratus Regiorum peditum rector,
 ex Trachone sagittarios itaque Sebastenorum
 pugnacissimos ducens, properasset occurrere.
 Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti
 sunt, ipse autem Simonem compendio praeue-
 nit, ardua valle fugientem, & ex transuerso per-
 cussus in ceruice deiecit. Incensa sunt autem
 & quaecunque Iordani proxima fuerunt sedes
 Regiae, apud Betharantes, quorundam aliorum
 manu conflata ex locis vterioribus. Tunc etiam *b Athron-*
 pastor quidam, cui nomen Athrongaeus, regnum *gam pastor*
 affectare ausus est, quod ut speraret, vi corporis *quidam re-*
 animaeque fiducia mortem contemnentis im- *gnum affe-*
 pulsus est, ac praeterea fratrum quatuor sibi si- *lar.*
 milium robore, quorum singulis tanquam du-
 cibus & sacris attributa manu armatorum, ad
 incursum utebatur. Ipse autem veluti Rex maio-
 ra negocia procurabat. Et tum quidem etiam
 diadema sibi imposuit. Non paucum autem post
 tempore, cum fratribus suis vastando territoria,
 & occidendo praecipue Romanos, itemque Re-
 gios, perseuerauit: cum nec Iudaeorum quisquam
 effugeret, qui lucrum aliquod ferens venisset in
 manus, Ausi sunt etiam apud Ammanthem re-
 pertum Romanorum agmen circumuolare, qui

Ann. mundi
 3964.
A Christo
 nato 2.
 a Finis &
 episcopi belli.

fragmenta legioni atque arma portabant. Vbi Arium quidem centurionem & quadraginta fortissimos iaculis confecere: ceteri verò in eodem periculo constituti, auxilio Grati qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis in hunc modum contra indigenas, itémque alienigenas per omne bellum gestis, post aliquod tempus eres ex his comprehensi sunt: natu quidem maximus ab Archelao, duo verò qui ætate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nā quartus Archelao pactione concessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc autem latrociniali bello cunctam inflammabant Iudæam.

De Vari gestis circa Iudæos crucifixos.

C A P. III.

Antiq. lib.
 17. cap. 16.
b Varus Ro-
manis contra
Iudæos fore
suppositas.

Varus^b autem acceptis Sabini & principum literis, toti legioni metuens, opem his ferre properabat. Itaque cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptolemaida profectus, eodem Regum atque optimatum auxilia convenire iussit. Ad hæc à Berytiis, etiam, cum per eorum transiret oppidum, mille & quingentos accepit armatos. Vbi verò in Ptolemaidem tam cætera manus auxiliorum, quàm propter Herodis inimicitias Aretas Rex Arabum non cum exiguo numero equitum, perditumque petuenit, statim exercitus partem in Galilæam, quæ Ptolemaidî propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his rectore præposito. Qui mox & aduersus quos ierat, omnes in fugam vertit: & Sepphori ciuitate capta, ipsam quidem incendit, incolas verò eius seruitio subiugauit. Varus^c autem ipse cum omni exercitu Samaria potitus, ciuitate quidem abstinuit, quod inter aliorum turbas nihil eam mouisse, de pre-

c Varus co-
bellis oppi-
dis ac ciui-
bus quibus
dam Iudæo-
rum potitur.

prehendit: castris autem ad vicum positis, *An. mundi*
 qui appellatur Arun, Ptolemzi possessionem, *3964.*
 propterea direptam ab Arabis, & qui amicis *A. Christo*
 Herodis infensi erant, inde ad Sappho progrē- *nato 2.*
 ditur, alterum vicum tutissimum: quem simi-
 liter, omnesque reditus ibi repositos depopulati
 sunt. Cædis autem ignisque plena erant omnia,
 nec prædationi Arabum quicquam obstabat.

Exusta^a est & Ammaus iussu Vari, necem Arija^a *Ammaus*
 exterorumque indignè ferentis, habitatoribus exusta.

eius fuga dispersis. Hinc^b progressus ad Hie- *b. Varum ad*
 rosolymam cum exercitu, solo visu Iudzorum *Hierosoly-*
 castra discessit: & alij quidem per agros abire *nam venit*
 fugientes: qui verò intra civitatem debebant, *cum evecti-*
 suscepto eo, seditionis causas in alios confere- *in, ac solo*
 bant, nihil quidem se penitus monuisse dicen- *visu Iudæo-*
 tes, sed propter diem festum receptam necessa- *rum castra*
 rio multitudinem, in civitate obsessos esse po- *discent.*

tius cum Romanis, quàm cum dissidentibus
 conspirasse. Ante verò obviam ei venerant Io-
 sephus, Archelai consobrinus, & cum Grato
 Rufus, ducentes exercitum Regium, & Seba-
 stenos, & Romanos milites ornatos habitu cō-
 sueto. Sabinus enim nec in os Vari venire pas-
 sus, iamdudum ex civitate ad mare discesserat.

Varus autem dispartitum aduersus auctores tu-
 multus per agros dimisit exercitum: multis-
 que sibi exhibitis, quos minus turbulentos
 inuenisset, custodiæ tradidit: maximè^c verò *c. Varum ad*
 nocentium propè ad duo millia cruci suffixit. *duo millia*

Adhuc autem circa Idumæam superesse decem *seditionis*
 armatorum millia nunciata, confestim Ara- *cruci suffi-*
 bas domum abire iubet: quòd eos non auxi- *git.*

liantium more uti militia, sed pro sua liliidine,
 & supra quàm ipse vellet, agros vastare per-
 spexit: suis autem comitatus agminibus, in ad-
 versarios properabat. Verum illi se Vazo p. i. no

An. mundi 3966. *A Christo nato.* 4. *Var. ergo Idumaeos fecit ut ab eo nigrificat.*
 quàm in manus veniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus^a autem multitudini venia data, duces eius interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignovisset cæteris, in nonnullos Regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animadvertit, quòd omnino contra Regem suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam cõpositis, eadẽmq; legione, quæ dudum in præsidio civitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

De ethnarcho Iudæorum institutio.

CAP. IIII.

Antiq. lib. 17. cap. 17. *b. Archelaus Iudæi in ius vocant.*
 Romæ^b autem Archelao alia rursus cum Iudeis causa conflata est: qui ante seditionem permissu Vari, legati exierant, ius genti suæ liberum petiti. Erant autem numero quinquaginta, qui venerant, & astabant eis plus quàm octomillia Iudæorum Romæ degentium. Itaque convocato à Cæsare optimatum Romanorum amicorũque concilio in Palatini Apollinis templum, quod priuatum ipsius erat ædificium admirandis opibus exornatum, multitudo quidem Iudæorum constitit cum legatis, contraque Archelaus cum amicis. Cognatorum autem amici ab utraque parte secreti erant. nam^c & cum Archelao stare propter odium atq; invidiam recusabant, & cum accusatoribus conspici pudore Cæsaris prohibebantur. Inter quos erat etiam Philippus Archelai frater, beneuolò animo duabus ex causis præmissis à Varo, ut & Archelao subueniret, etsi regnum Herodis nepotibus eius distribui placuisset, partem aliquam mereretur. Iussis autem accusatoribus exponere, quanam contra leges fecisset Herodes: pri-

arum^a non se Regem, sed omnium qui vīquam
 fuissent, tyrannorum crudelissimum tolerasse
 dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis, ea
 pertulisse superstites questi sunt, vt beatiore
 mortui putarentur. Non enim tormentis solum
 eum lacerasse corpora subiectorum, sed etiam
 gentis suæ ciuitatibus deformatis exterius orna-
 uisse, populisque alienis Iudææ sanguinem con-
 donasse. Pro antiqua verò felicitate ac patriis
 legibus, nationem suam tanta egestate simul ab
 eo atque iniquitate repletam, prorsus vt plures
 ex Herode paucis annis clades sustinuerint,
 quam omni suo maiores sui, postquam ex Ba-
 bylone discessere, perpeffi sunt, Xerxe tunc
 regnante ad discordias concitati. Verum se ta-
 men ad eam modestiam ex aduersæ fortunæ
 consuetudine profecisse, vt etiam sucessionē
 voluntariam acerbissimæ seruitutis subirent:
 qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre
 mortuo Regem appellassent nihil morati, & v-
 nā cum eo luxissent mortem Herodis, ac pro e-
 ius successore vota celebrassent. Illū autē quasi
 metueret, ne non certus eius filius videretur, à
 eade trium millia ciuium regni sumpsisse pri-
 mordis, & quia principatū meruerit, tot immo-
 lasse Deo hominum victimas, tot festo die templū
 cadaueribus impleuisse. Rectè igitur eos, qui de
 tantis malis superessent, aliquādo respexisse ca-
 lamitates suas, & belli lege cupere vulneribus
 excipiendis ora præbere: atq; ab Romanis pre-
 cari, vt Iudææ reliquias misericordia dignas e-
 xistimarent: nõve quod ex ea natione restaret, Iudææ repli-
 his obicerent, à quib. crudelissimè lacerabatur: quia mi-
 sed patriam suam coniungi Syriæ finibus, ac per
 iudices Romanos administrari decernerent: hoc
 enim modo probatum iri, Iudæos qui nunc vt
 tot turbulentis ac belli cupidis reprehenduntur,

An. mundi
 3966.

A Christo
 nato 4.

a Herode
 tyranno &
 crudelitate.

b Iudæi ab
 Romanis, vt
 Iudæa repli-
 quis existi-
 marent, p. 191.

An. mundi

3966.

A Christo

anno 4.

a Nicolao

Archelaum

coram Cae-

sari & consi-

liariis de-

fendit.

b Archelaum

Cesar in-

duit Ethnar-

cham consti-

tuit.

c Regni in-

ter Herodu-

sios distri-

buit.

d Ciuitates

quibus im-

peravit Ar-

chelaum.

e Salome

Iamnia, A-

zoti & Pha-

saelidis do-

mina.

moderatis rectoribus obedire nosse. Iudaeorum quidem accusatio eiusmodi petitione conclusa est. Cum^a autem surrexisset contra Nicolaus, primum criminibus quae in Reges erant proposita, dissolutis, nationem cepit arguere: quia neque gubernari facilis esset, naturaeque Regibus vix pareretur, vna etiam propinquos Archelai, qui se ad accusatores contulerant, insimulabat. Sed tum quidem parvis Caesar auditis, conuentum diremit. Paucis^b autem diebus post, mediam regni partem sub ethnarchiae nomine dedit Archelao: etiam Regem, si se dignum praebuisset, facturum esse pollicitus. Reliquam^c vero dimidiam in duas tetrarchias diuisit, duobusque aliis Herodis filiis attribuit: vnam Philippo, alteram Antipae, qui cum Archelao de regno certauerat. Huius parti cesserat trans flumen Regionis, & Galilaea: quarum ducenta talenta redditus erant. Batanea vero & Trachon, & Auranitis, & quaedam partes domus Zenonis, circa Iamnia, Philippo destinatae sunt: quae talentorum centum redditus ministrabant. Archelai vero ethnarchia Idumaea, omnemque Iudaeam, & Samariam habebat quarta tributorum parte leuata, pro munere quia non rebellasset cum ceteris. Ac^d ciuitates quibus imperaret ei traditae sunt, Stratonis Pyrgus, & Sebaeste, & Ioppe, & Hierosolyma. Ceteras autem, Gazam & Gadarā & Hippo, regno auulsas, Syriae Caesar adiecit. Erant autem redditus Archelai, quadringenta talenta. Quin^e & Salomen praeter illa, quae testamento Regis ei relicta erant, Iamniae domum, & Azoti, & Phasaclidis idem Caesar contulit: Regiamque apud Ascalonem largitus est ex quibus omnibus talentorum sexaginta redditus colligebantur. Domum vero eius ethnarchiae subdidit Archelai. Quum autem ceteris quoque

quoque Herodis propinquis testamento relictas soluisse, duas eius filias virgines extrinsecus quingentis millibus pecuniarum donavit: easque nuptum Pheroræ filiis collocavit. Diviso autem Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit: exceptis suo nomine quibusdam rebus vilissimis propter honorem defuncti.

Ann. mundi
3966.
A Christo
nato 4.

*De subditicijs falsisque Alexandro,
eisque deprehensio.*

C A P. V.

Intererea quidam iuvenis natione Iudæus, a Antiq. lib: apud quendam libertinum Romanorum in Si- 17. cap. 18. doniorum oppido educatus, illum se formæ si a Iuvenis militudine, quem Herodes necaverat, Alexan- quidam se drum esse mentitus, fallendi spe Romam venit. Alexandrū Huius autem facinoris habebat socium quendam quem Hero- gentilem suum, omnes regni actus optimè sciē- des necano- tem, à quo instructus affirmabat eorum se mise- ras, esse mē- ricordia, qui sui atque Aristobuli occidendi cau- shu, Iudæ- sa missi fuerant, simili libris corporibus subditis, rum pluri- morti esse subreptos. Denique his multos iam mor fallit. Iudæos fefellerat, in Cræta degentes: ac libera- liter illic acceptus, Melumque inde transmissus, i- biq; ampliore quaestu cumulatus, etiam hospi- tes suos magna verisimilitudine Romam secum navigare pelleret. postremo delatus Dicæ- archiæ, multisque numeribus ab Iudæis eius loci donatus quasi Rex à paternis amicis deduceba- tur. Ad hoc enim fidei processerat formæ simi- litudo, ut qui Alexandrum illum viderant, pla- neque nouerant, hunc eum esse iurarent. Igitur omnes etiam Romæ Iudæi, visendi eius studio ardensi properabāt: & infinita multitudo per vicum angustum, quocumque forebatur, cōuenie-

An. mundi
3965.
A Christo
nato 4.

a Caesar ad
lescentem vi
dere cupit.

b. Alexādrū
falsum Ca-
sar remigū
numero in-
ferit, sua forē
verō eim in-
terfici iubet.

bat. Tanta namque dementia multos ceperat, ut illum sella portarent, ac regale obsequium propriis ei sumptibus exhiberent. Sed Cæsar Alexandri vultum optimè sciens (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius quàm videret hominem, fallaciam similitudinis adverterat, hilariori tamen animi spei nō nihil indulgendum putavit: & Celadum quendam, qui Alexandrum benè cognosceret, misit, ut ad se adolescentem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maximè verò, vbi corporis eius duritiæ, & feruleam formam consideravit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saluum quidem illum esse commemorabat: consulto verò non adesse, quia apud Cyprum degeret cauendo insidias: minus enim se circumueniri posse disunctos. Itaque ab aliis ei separato vitam dixit à Cæsare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset autorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur: & Iudeum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex ciuitatibus cum singulis abstulisse docuit: quanta viuis Alexander nō accepisset. Risit his Cæsar: & falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero infernit, suam rem verò eius interfici iussit. Melius autem sumptuum detrimentum pro amicitia precio satis esse indicauit.

De Archelai exilio.

C. A. P. V I.

Antiq. lib.
17. cap. 19.

Ethnarchia verò suscepta, memor discordiæ superioris Archelaus, nō solam Iudæis, sed etiam Samaritanis crudeliter abusus est. Nōque

nōque principatus sui anno legatis contra se ab
 vtrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in e-
 xilium pellitur Viennam Galliarum civitatem: pa-
 trimonium verò eius fisco Cæsaris adiudicatur:
 quem quidem prius quàm evocaretur ad Cæsa-
 rem huiusmodi somnium vidisse commemo-
 ravit: Novem^b spicas plenas & maximas à bo-
 bus comedi somniauerat: accitos deinde vates,
 Chaldaeorumque nonnullos, quidnam illo puta-
 ret indicari somnio consuluerat. Aliis autē ali-
 ter interpretantibus, Simon quidam Essenus ge-
 nere, dixerat spicas annos arbitrari, bouesque re-
 rum mutationes: eo quòd agros arando vertere-
 rent ac mutarent. Idcircoque regnaturum quidem
 illum esse tot annos, quos significasset numerus
 aristarum; varias autem rerum mutationes ex-
 pertum esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus
 quinque diebus post ad causam dicendam
 est evocatus. Dignum autem memoria duxi, etiā
 coniugis eius Glaphyræ somniū, Archelai filiae
 Cappadocum Regis, referre: quam cum Alexan-
 der prius habuisset uxorem, frater huius de quo
 loquimur, Herodis filius Regis, à quo ille inter-
 sectus est, sicut iam designavimus, post illius
 mortem iuxta Regi Libyæ nuptiam, eoque defun-
 cto domum reuersam, domique apud patrem
 in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus
 ubi conspexit, ad hoc amoris accensus est, ut e-
 eam statim repudiata coniuge sua Mariamme,
 sibi copularet. Hac igitur brevi tempore post-
 quam in Iudæam rediit, videre visa est supersta-
 tem sibi Alexandrum dicere: satis fuerat tibi
 Libycum matrimonium: sed tu illo contenta,
 rursus ad meos penates reuerteris avidissima
 viri tertij, & quod gravis est, mei fratris iuncta
 matrimonio. Equidem non dissimulabo contu-
 meliam, utque si licet, iuvantem recuperabo. Atque

An. mundi
 4973.
 A Christo
 nato 11.

a Archelaum
 propter tyrā-
 nidem in e-
 xilium pel-
 litur, cuiusque pa-
 trimonium
 fisco Cæsaris
 adiudicatur
 b Archelai
 de bobus &
 spicis som-
 nium:

c Archelaus
 repudiata
 Mariamme
 Glaphyram
 sibi copulat.
 d Glaphyra
 in somnio
 Alexandrum
 videt.

An. mundi hoc exposito somnio, vix biduum superuixit.

3973.

A. Christo De Simone Galileo, & tribus filiis apud Iudaeos.
nato 11.

CAP. VII.

Antiq lib.
88. cap. 12.

a Tres In-
daorum se-
cta, quarum
Essenorum
probabilior.

b Essenorum
de coniugio
deserina.

c Essenorum
bona com-
munia.

IGitur Archelai finibus in provinciam redactis,
procurator Coponius quidam eques Roma-
nus missus est, ea sibi à Caesare potestate man-
data. Hoc disceprante, Galileus quidam, Simon
nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas
increparet, si tributum Romanis pendere pare-
rentur, dominisq; post Deum ferre mortales.
Erat autem proprie sectæ sophista, nulla in re si-
milis aliis. Etenim tria sunt apud Iudaeos ve-
nera philosophia: horum vnum Pharisei profi-
centur, alterum Sadducei, tertium verò, quod
etiā probabilius habetur, Essenorum colunt, gente
quidem Iudaei, verum inter se mutuo amore cō-
iunctissimi: & qui præter ceteros voluptates qui-
dem quasi maleficia vitarent: continentiam
verò servare, neq; cupiditati succumbere, vir-
tutem maximā ducerent. Itaq; nuptias quidem
fastidiunt, alienos verò filios, dum adhuc mol-
les sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habē-
tes, suis moribus diligenter instituunt: non quia
coniugia vel humani generis successionē cen-
seant perimendam: sed quia cauendam putent
intemperantiā foeminarum, nullam earum vni
viro fidem servare credentes: Quin & divitiarum
contemptiores sunt, rerumque apud eos
communicatio admirationi habetur, neque in-
venias alteri alterū opulentia præstare: legem-
que sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam se-
cūti vellent, bona contrabendo publicarent. Ita
enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel di-
minuenda dignitas appareret: sed permixtis faculta-
tibus, velut imperitiam, vixit esset omnium
patrimo-

patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & *An. mundo*
 si quis vel inuitus uinctus fuerit, munditiis cor- *3973.*
 pus absteget: quoniam squalorem decorē pu- *A Christo*
 tant, dummodo semper in veste sint candida. *nato 11.*
 Designatos autem communium rerum procu-
 ratores habent, & ad usus omnium singulos in-
 diuisos. Non^a est autem illis vna ciuitas cetera, *a Essenorum*
 sed in singulas multi domicilia transferunt: & *hospitales.*
 aliunde aduenientibus sectæ suæ professoribus,
 quicquid habeant promptum exhibent quasi
 proprium. Denique tanquam consuetissimi ad
 eos ingrediuntur, quos nunquā ante viderunt.
 Hinc est, quod cum peregrinantur, propter la-
 trocinia tantum armantur, neque præterea quic-
 quam ferunt. In singulis autem ciuitatibus, ex
 eodem collegio specialis curator hospitum cō-
 stituitur: qui eorum vestimenta ceteraque vsui
 necessaria tueatur. Amictus^b autem cultusque *b Amictus*
 corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura *cultusq. cor-*
 magistrum agentibus, par est. Nec verò vestitum *poris Essen-*
 sine calceos mutant, nisi aut omnino conscissis *orum par*
 prioribus, aut longi temporis vsu consumptis. Ni- *q.*
 hil autem inter se mercantur aut vendunt: sed
 egenti quisque quod habet præbens, refert ab
 eo quod ipse non habet: quamuis etiam sine
 permutatione cunctis libera sit facultas, à qui-
 bus libuerit accipiendis quod opus sit. Præcipue^c
 circa Deum religiosi sunt. Namque ante Solis *c Essenorum*
 ortum nihil profani loquuntur, sed ei patria *religio &*
 quedam vota celebrant, quasi ut oriatur pre- *labor.*
 cantes. Deinde ad quas venerunt singuli artes,
 à curatoribus dimittuntur. Cūq; ad horā quin-
 tam studiosè fuerint operati, rursus in vnu con-
 gregantur: inter seque præcincti vel laminibus, ita
 corpus aquis frigidis abluunt. Atque hac lustra-
 tione facta in eadem secreta coeunt, quo nemi-
 nem alterius sectæ hominē, aspi rate concessum

An. mundi
3973. An-
Christo nato
11.

est, ipsique purificati, velut in sanctum quoddam templum in coenaculum veniunt: quibus ibi cū silentio residentibus: pistor quidem panes ordine, vnum autem vasculum ex vno pulmento singulis cocos apponit. Deinde voce cibum sacerdos anteuenit: neque gustare quenquam fas est, nisi prius Deo celebreretur oratio. Post finem quoque prandij vota repetunt. Nā & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi datorum victus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sacris illis depositis vestimētis, in opere vsque ad vesperam versantur. Similitérque inde reuerſi cœnant, consedentibus etiam hospitibus, si quos fortè interuenisse reppererint. Neque verò clamor vnquam rectum illud, neque tumultus inquietat: quum etiam loquendi ordine aliis alij cedant: eorūque silentium, extra rectū constitutis arcanum quoddam videatur venerabile. Cuius^a quidem rei perpetua sobrietas causa est, quodque apud eos edendi aut potandi modus saturitate definitur. Sed quamvis annarum rerum nihil sine præcepto faciunt curatoris, tamen in his duobus, hoc est iuuando & miserendo sui iuris sunt. Nā & lubenter dignis, cum opus est, suo arbitrio cuique licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sanè cognatis dare aliquid sine curatoribus, interdicitum. Iidem iracundiæ moderatores iusti sunt, indignationē cohibent, fidem tuentur, paci obsecundant: & omne quod dixerim, iureiurando fortius habent. Ipsum^b autem iusiurandum quasi peritio deterius vitant. Iam enim mendacij condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum autem studiū veterū scriptis adhibent: ea maxime inde, quæ animæ & corpori expediant eligentes. Hinc illis morborum remedia, stirpes medicæ, quæque vim propriā sin-

a Esseni iuuando & miserando sui iuris sunt, prætere nihil absque præcepto curatorum faciunt.

b Esseni iusiurandum vitant.

Suli lapides habeant, rimantibus conquiruntur.
 Sectæ verò suæ studiosis non statim cum eis v-
 na collectio: sed per annum integrum extrinse-
 cus commoranti, cuique eundem victus ordinē
 tribuunt: dolabellā quoque, & quod prædictū
 est perizoma, & albam vestem tradentes. Cum
 verò processu temporis experimentum conti-
 nentiæ dederit, accedit etiam ad communem
 cibum: & purioribus, ob castificationem scili-
 cet, aquis participat: neq; tamen in convivium
 assumitur. Post ostensionem quippe continen-
 tiæ, duobus annis aliis mores eius probantur.
 Cūq; dignus apparuerit, tunc demū in cōsor-
 tium assumitur. Prius^a verò quā incipiat cō-
 munem habere cibum magnis execrationibus
 adiurat se primum quidem colere Deum, dein-
 ceptā quoque erga homines servare iustitiam,
 & neque propria sponte nocere cuiquam, neq;
 ex præcepto obesse: quin immo iniquos omnes
 odisse, & collaborare semper iustitiæ sectatori-
 bus, fidei omniū servare, maxime verò principi-
 bus. Neque enim absque voluntate Dei, cui-
 quam posse Principatus potentiam contingere:
 Si verò ipse ceteris præsit, nunquam se abusu-
 rā viribus potestatis ad contumeliam subiectōrū,
 sed neque veste aut ambizioso aliquo ornatu
 reliquis eminere, veritatem semper diligere,
 & habere propositum convincere mentientes.
 Manus verò à furto, & animam puram servare
 ab iniustis compendiis: & neq; aliquid de my-
 steriis consecratis celare, neque profanis co-
 rum quippiam publicare, etiam si intentata quis-
 piam morte compellat. Super hæc autē addunt,
 nihil se de dogmatibus aliud quā ipsū suscepe-
 rint, tradere. Fugere autem atrociniā, & cōser-
 vatū ire simul & dogmatis sui libros & angelo-
 rā nomina. His quidē execrationibus explorat,

An. mundi

3973.

A Christo
nato II.a Essentia
execratio-
nis & pe-
ccati.

An. mundi & quasi præmunient accedentes. Deprehensos
 3973. *et Christo* verò in peccatis à sua cōgregatione depellunt:
anno 11. & qui taliter fuerit condemnatus, miserabili
 plerunque morte consumitur. Illis quidem sa-
 cramentis ac citibus obligatus, neq; capere ab
 aliis oblatum cibum potest, herbas verò pecu-
 dum more decerpens, & fame exesus per mem-
 bra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos ple-
 runque miserat, extremum spiritum agentes
 receperunt: sufficientē pro peccatis eorum, quæ
 usq; ad mortem adduxerit, pœnam luisse cen-
 sentes. In ^a iudiciis verò sunt diligentissimi ac-
 que iustissimi. Disceptant autem non minus
 quàm centum in vnum coacti: quod autem ab
 his decretum fuerit, immobile manet. Venera-
 tio quoque apud eos post Deum magna legis-
 toris est: ita ut si quis eū blasphemauerit, mor-
 te damnetur. Senibus verò obedire & plurimum
 quorum decreto probabile arbitrantur officiū.
 Cùm simul deniq; sederint decem, nullus vnus
 novem loquitur inuitis. Expuere quoque me-
 dium eorum, vel in dextram sui partem, quisq;
 deuitat. Sabbathis ^b quoque operationem ali-
 quam cōrigisse, omnibus Iudæis diligentius ca-
 uent: neq. cibum sibi solum prædie præparant,
 ne videlicet illo die ignem accendant: sed neq.
 vas aliquod transponere audent, imò nec aliū
 purgant: Aliis autē diebus fodientes. foueā vno
 pede altam, scilicet, hoc est, illa dolabella quam
 tradi nuper accedētib; diximus, demissa veste
 sese diligentissimè cōtegentes, ne scilicet splē-
 dori diuino iniuriā faciant, in eadē fouea ab o-
 nere ventris leuantur, ac deinceps terrā, quā ef-
 foderant reducant: idq; ipsum faciunt in loci
 secretissimis, & cùm naturalis sit ista purgatio
 nihilominus tamen solenne habent, ut quasi au-
 temundicia diluantur. Discernuntur autē inter

se, secundum sequeptur abstinentia tempora, in
ordines quatuor: tantumque hi qui iuniores
sunt, inferiores precedebantur, ut si
aliquos eorum conuincerint, quasi a contractu a-
lienigena diluantur. Vivunt autem quam lon-
gissime, ita ut plerique eorum usque ad centena-
riam proferantur aetatem, propter simplicita-
tem victus, ut equidem puto, & institutionem
bene in omnibus ordinatam. Sunt etiam con-
temptores aduersorum cruciatuum: siquidem vin-
cunt firmitate consilij. Mortem vero, si cum de-
core obeunda sit, indicant etiam immortalitate
meliozem. Prodidit autem eorum in omnibus
negociis animos, bellum quod gestum est cum
Rothariis. Tunc si quidam per actum contra-
ctiones & ignes, ac per tormenta omnigena
transcentes, ut videlicet vel in legistoris aliquo
loquerentur innotiam, vel ciborum quippiam,
quod non solent edere, ad auctum horum
potuerunt compelli: sed neque deprecari suos
totiores, aut inter ipsa flere supplicia in mediis
quoniam cruciatibus subidentes, & eis qui tor-
menta admovent: illudentes, constantes ani-
mas, cum quadam hilaritate reddebant, scilicet
quasi qui eas essent de novo recepturi. Opinio
quippe apud illos firmata consistit, corrupti-
bilia quidem esse corpora, materiamque eorum
non esse perpetuam: animas autem immortales sem-
per manere, & de aethere subtilissimo comeap-
tes, quasi carceribus in corporibus implicari,
velut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum
vero fuerint a carnalibus relectis vinculis, quasi
de seruitute locissima liberatas, ita illico laxari
eis libenterque fegit, ut quidem bonas, conti-
nentes in hos Graecorum sententias, pronunciat
vltis Oceanum degere, ubi eis sit reposita per-
finitudine quippe cetera regionem, quae neque

An. mundi
3979. A
Christo nato
17.
a Effortibus
longanimitas
b Effortibus
in bello cum
Romanis
gesto com-
stantia.
c Effortibus
mai immor-
tales putas,
mori parum
vero resus-
citationem
non credas.
d Gracorum
de anima
humana
fontem.

An. mundi
3979. A
Christo nato

47.

imbribus, neq. niuib. neque aestibus aggrauetur, sed quam Oceano oriens Zephyrus & Ieniter aspirans amonet. Malis autem animabus procellosa loca & hyberna delegant, plena gemitibus exercendarum sine fine pœnarum. Videtur autem mihi secundum hanc ipsam intelligentiam Græci quoque fortibus suis, quos Heroes & semideos vocauerunt, beatorum insulas sequestrasse: improborum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quosdam commentati sunt, Sisyphos videlicet & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales animas esse existimantes, ob adhortationem utique virtutis, dehortationemque nequitie: bonos quippe fieri in huius vite conuersatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem redhibendorum: improborum autem impetum retardari existimantes: quoniam etiam in huius vite spatio latuerint, post obitum tamen sint immortalia tormenta palluri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de diuinitate animæ philosophantur, planè illecebram inuitabilem eis qui semel de eorum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris & variis sanctificationibus, prophetarumque dictis à primis statibus adherentes: raro autem accidit ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Est autem aliud etiam Essenorum collegium, quibus quidæ & mors, legesque similes cum prioribus habens, distans vero opinione de coniugio. Maximam liquidem vitam hominum patrem, lucetione scilicet amputare eos qui abstineant impuri: arbitrantur: quippe si eandem vident omnes ire sententiam, defecurum confessum genus humanum. Nihilominus adrem tam tanta ipsi moderatione continent, ut per triennium explorent

a Prophecia
Essenorum.

b Essenorum
collegium aliud
aliud à prioribus
re opinione
de coniugio
discrepans.

explorent valetudinē foeminarum & si constāte *An. mundi*
 purgatione apparuerint idonez partui, ita eas *3997. A*
 in matrimonia addiscunt. Nemo tamen eorum *Christo nato*
 cum pręgnante concubie, vt ostendant, quod *15*
 nuptias non voluptatis, sed liberorum causa in-
 ferint. Lauantibus autem foeminis, ita vt viris
 perizomatium inest amictus. Tales sunt mores
 huius collectionis. Duorum ^a autem priorum *a Secunda*
 ordinum, Pharisei dicuntur, qui certiore le- *secta Pha-*
 galium rituum notitiam profitentur, & hi pri- *risaeorum*
 mum dogma habent, vt faso & Deo vniuersa
 deputent, & quidem vel agere quæ iusta sunt,
 vel negligere, secundum maiorem partem esse
 in hominibus profitentur, adiuuare tamen in
 singulis & fatum. Animam autem omnem
 quidem incorruptam esse, transire autem in
 alia corpora solas hominum, improborum verò
 interminabili supplicio cruciari. Sadduczi *b Tertia se-*
 porro secundus ordo, fatum omnino negant, & *cta Saddu-*
 Deum extra omnem mali parrationem inspe- *caorum.*
 ctionemque constituunt. Ajunt autem electioni
 hominum vel bonum vel malum esse proposi-
 tum, & secundum voluntatem propriam, alteru-
 rum vnicuique contingere. Animarum autem
 generaliter vel supplicia denegant vel hono-
 res. Et Pharisei quidem sociales, & qui stu-
 deant se mutua dilectione complecti; Sadduczi
 verò & inter se feris moribus discrepantes, &
 conuersatio eorum circa exeros inhumana. Hæ-
 sent quæ de Iudæorum philosophia dicenda re-
 perimus, nunc ad inceptum reuertor.

De Pilati regimine.

CAP. VIII.

A Rethelæ tetrarchia in prouinciā redacta,
 reliqui id est, Philippus & Herodes, qui Ant. lib. 18.
 cognominabatur Antipas, tetrarchias suas rege- *cap. 5.*

An. mundi
3997.
Christo nato
35.

bant. Salome enim moriens Iuliz Augusti coniugi toparchiam quam rexerat, & Iamnam, & in Phasaelide palmira testamento reliquit. Delato autem ad Tiberium Iuliz filium Romano imperio post mortem scilicet Augusti, qui praeerat rebus annis s. p. em & quinquaginta, mensibus sex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis suis Herodes ac Philippus hic quidem iuxta fontes ipsos è quibus Iordanis flumen exoritur, in Paneade condidit civitatem, quam Caesaream vocitavit: aliamque in inferiore Gaulanitide, quam Iuliadem nominavit. Herodes vero in Galilza Tiberiadem, in Perza autem cognominem Iuliz. Missus autem à Tiberio in Iudaeam Pilatus, cum curandam accepisset regionem, nocte interpesta operas in Hierosolymam intulit imagines Caesaris, quae res post triduum ingentem inter Iudaeos suscitavit tumultum: nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi iam profanatas leges suas viderent. Nullum enim fas esse dicunt collocari in urbe simulacrum. Ad querelam autem eorum qui in civitate erant, subito etiam ex agris multitudo confluxit. Euntes autem illico Caesaream ad Praetorium intentissime deprecabantur, ut ab Hierosolymis auferrentur imagines, & eis iura patria servarentur. Pilato autem supplicantibus, absente circa domum eius praeconi coacti, & immobiles quinque diebus continuis portibusque mansere. Post autem Pilatus tribunal ascendens, studio magno convocatae multitudinis Iudaeorum, quasi qui eis vellent dare responsum, cum subito milites accepto signo (sic enim iam fuerat praeparatum) armati circumsteterunt Iudaeos: circumdantque triplici acie, Iudaei quidem stuporis erant pleni, videntes insperatam eorum faciem. Tunc Pilatus denuntiavit consi-

a Pilato Iudaei parvas ipsorum leges mutari concedere noluerunt.

turum se omnes, nisi imagines Cæsaris susci-
 perent, annuit militibus vt educerent gladios.
 Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito
 corruerunt, & ceruices nudatas excipiendis i-
 stibus pararunt, vociferantes vniuersos se in-
 terfici magis velle quàm legem profanari. Tunc
 a Pilatus circa religionem studium populi de-
 miratus, confestim de Hierosolymis statuas
 iussit auferri. Deinde verò conturbationem
 alteram commouebat. Est apud eos sacer
 thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad indu-
 ctionem aquarum iussit expendere: erat autem
 inducenda aqua ab itadiis trecentis. ob hoc ita-
 que vulgi oriebantur querelæ: ita vt etiã Pi-
 lati qui Hierosolymam venerat, cum clamore
 circundarent tribunal. Ille b autem prouiderat
 cumultum eorum, siquidem populo permisit
 armatos milites, qui tunc essent priuatorum
 vestibus induti, præcepitque vt gladiis quidem
 non vterentur, fustibus autem acclamantes fe-
 rirerent. Sicque compositis rebus, dat ex tribuna-
 li signũ, confestimque cædebantur Iudæi, quo-
 rum multi quidem plagis, multi verò se inui-
 cem conculcantes, in fuga misera contritione
 perierunt. Tunc ad calamitatem interfecto-
 rum stupens multitudo conticuit, atque c ob
 hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui
 fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes in-
 terfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non
 suscipiente accusationem, residens Romæ &
 reliquorum quidem potentium notitias am-
 biebat, maximis autem colebat officiis Germa-
 nici filium Caium, cum adhuc esset priuatus.
 Et quodam die inter copiosum epulatum ap-
 paratum, quibus cum demerebatur, ad vlti-
 mum extensis manibus, apertè Deum scæpit
 præcari, celestiter illum mortuo Tiberio domi-

An. mundi
 3998. A
 Christo nato
 36.

a Pilatus
 circa reli-
 gionem stu-
 dium populi
 demiratus
 de Hieroso-
 lyms sta-
 tuas auferre
 iubet.

b Pilatus
 Iudæos so-
 ditarios cõ-
 poscit, cõq.
 fustibus sa-
 riri iubet.

c Agrippa
 Aristobuli
 filius Tiberij
 rimum edit,
 de in Cæs
 Caligula a-
 mitionem se
 se infundat.

An. mundi
4002. A
Christo nato
40.

a Tiberius
omnes 12.
menses 6. ac
tres dies re-
gnat.

b Agrippa
Aristobuli
filio C. Ce-
sar tetrar-
chiam tra-
dit, Regem-
que appel-
lat.

Ant. li. 18.
cap. 15.

c Herodes
peregrinan-
s secum u-
xore dece-
dit.

Ant. lib.
18. cap. 15.
d Caius, Ce-
sar Deum
se putat &
vocari cu-
pit.

num cunctorum videre. Hoc cum quidam e fa-
miliaribus eius Tiberio nunciassent, statim co-
cludi iussit Agrippam, qui sub grandi ar-
mna, usque ad mortem Tiberij, in carcere per
menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post a
regnum annorum duorum & viginti, sex men-
sium, trium dierum, succedens b in imperium
C. Caesar absoluit Agrippam vinculis, & tetrar-
chiam Philippi (iam enim is decesserat) ei tra-
didit, Regemque appellavit. Cum venisset au-
tem in regnum Agrippa, Herodis tetrarcha cu-
piditates per invidiam suscitavit. Irritabat
autem eum maximè in spem regni Herodias v-
xor, exprobrans ei socordiam, & dicens, quia
per id quod noluerat ad Caesarem navigare, ca-
reret potestate maiore: nam cum Agrip-
pam ex primato Regem fecisset, quomodo du-
bitaret illum ex tetrarcha eodem honore do-
nare? His adductus Herodes, venit ad Caium d
quo ob avaritiam vehementer increpitus, ad
Hispaniam fugit: secutus eum quippe fuerat ac-
cusator Agrippa, cui etiam tetrarchiâ illius C.
Caesar adiecit. Atque e ita Herodes quidem in
Hispania: peregrinante secum etiam uxore, de-
cessit.

De superbia Caij, & Petrius Profida.

C A P. I N.

Caius d verò Caesar in tantâ contumeliose
abusus est fortuna, ut etiâ & Deum se pu-
taret, & vellet vocari. Patriam quoque suâ mul-
torum nobilium eade truncavit. Extendit im-
pietatem suam etiam in Iudæam: Pe-
tronium denique cum exercitu Hierosolymam
misit, præcipiens ut in templo statuas eius loca-
ret: quas nisi susceperent Iudæi, contradicentes
quidem ex his interfectores, reliquâ verò multi-

tudinem

tudinem captiuarat. Permovebat autē hoc pro- *An. mundi*
 fectō Deum. Et Petronius quidem cum tribus *4002. A*
 legionibus, multisque ē Syria auxilianibus pro- *Christo nato*
 perabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorū ve- *40.*
 rō quidam non credebūt famæ bellū nuncian-
 ti. qui verō credebant, nihil de resistendo po-
 terāt comminisci. Celeriter autem in omnes a *Iudeorum*
 peruadit metus, nam iam Ptolemaidem perue- *ob exercitū*
 nerat exercitus. Est b autem hęc ciuitas Galilæę *Petronij me-*
 littore in magno campo sita: circundatur autem *tas.*
 montibus ab orientali plaga per sexaginta sta- *b Ptolemai-*
 dia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: *dū descri-*
 ā meridiana autem Carmelo, qui abest stadiis *prio.*
 centum viginti ā septentrionali quoque monte
 qui est altissimus, quem vocant incolæ Scalā
 Tyrionum: & hic autem distat stadiis centum.
 Ab ea autē vrbe distans duobus stadiis præter-
 labitur flumioſus, quem vocant Beleū, exiguus
 prorsus: cui propē est sepulchrum Memnonis,
 habens iuxta se centum ferē cubitorum spatiū,
 sed admiratione dignissimum. Est c enim spe- *c Arena vi-*
 cie vallis rotundæ, vitream emittens arenam: *trea propē*
 quam cum exhauſerint multæ naues, pariter ac- *Memnonis*
 cedentes, locus idem rursus impletur. Venti si- *sepulchrum.*
 quidem quasi dedita opera, conuehunt illuc de
 circumstantibus supercillis arenam istam, uti-
 que communem: locus autem metalli, statim in
 vitrum quod suscepit mutat. Mirabilius quo-
 que mihi illud videtur, quod iam conuersæ a-
 renæ in vitrum, quæcūque pars super margines
 loci ipsius fuerit iacta, in vulgarem arenam do-
 mō cōuertitur. Igitur loci quidem illius natu-
 ra talis est. Iudæi autem cū mulieribus & filiis
 collecti in campum in quo est sita Ptolemaia,
 Petronio supplicabant, principio ob partias le-
 ges, deinceps verō etiam pro suo statu. Ille au-
 tem ob multitudinem precantium, & precum

An. mundi inflexus, exercitum quidem & statuas in Prole-
4002. maide reliquit: procedens autem in Galilæam,
A Christo & conuocans in Tiberiadem tam populum Iu-
nato 40. dzorum quam omnes eorum nobiles, & a viro
a Petronio Romani exercitus, cepit exponere, & minas Cæ-
Iudæis erat saris: his addens, quod & contumeliosa esset
sic Romæ supplicatio Iudzorum: cum omnes siquidem
mi vim, Cæ gentes quæ parerent imperio Romano, in suis
sarisque mi- viribus inter reliquos Deos, imagines quoque
non expone- Cæsaris locauissent, soli Iudæi istud abnuerent,
 hoc siquidem quasi ab imperio deficere esset,
 etiam cum iniuria præsentis. Illis verò contra
 hæc legem moresque patries allegantibus: &
 quia ne Dei quidem simulacrum: ne dū homi-
 nis, nec solum in templo, sed neque in profano
 aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare:
 æticipiens dictum Petronius, respondit: Sed &
 mihi mei domini lex seruanda est. si eam qui-
 pe transgrediar, vobis que parcam, iustè animad-
 uestionem subibo. Impugnabit sanè vos: non
 Petronius, sed ille à quo sum missus. nā & ipse
 æquè ac vos cogor implere, quæ iussa sunt. Ad
 hæc tota multitudo vnanimiter succlamauit,
 ante legis temerationem omnem se libenter
 subire perniciem. Sedato autem eorum clamore,
 Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Cæsarem
 estis parati? Responderunt Iudæi, pro Cæsare
 quidem & populo Romano se per dies
 singulos offerre sacrificia: si autem in templo i-
 magines æstimer collocandas, debere eam to-
 tam Iudzorum gentem prius immolare: præ-
 bere se quippe iugulos cum mulieribus & par-
 uulis ei qui interficere voluisset. Ad hæc admi-
 ratione Perionium miseratioque peruasit, inuen-
 tem, & insuperabilem religioem virorum, &
 tantum vulgus ad mortem constanter para-
 tum. Et tunc quidem infestis omnibus recesserunt.

tunt. Postridie autem ac deinceps summates eorum priuatim viritumque compellans, populum quoque publice alloquens, nunc quasi consulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta penè continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum cōuocatis omnibus, ait, sibi nec periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem, ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vltionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque hæc ira dimissa turbis, multa pro eo vota facientibus, Antiochiam ab Prolemaide reuocauit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, reuertens, & quo apparatu in Iudæam irruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuentum putaret, nosset cum vris etiam provinciam esse perdendam. Seruare siquidem ipsos legem patriam, & æquis præceptis vehementer obsequere. His epistolis respondit Caius immodicè, comminans Petranjo mortem, quoniam iussu suam segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alij autem exitium C. Cæsaris nunciantes, prospere nauigauerunt: denique ante septem & viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quàm illi peruenirent, qui comminatio scripserat perhibebant.

Ant. mande
4008.

Ante Chri-
stum nas.

46.

a Petronius
Iudæos iero-
solum capel-
lar, aliqui
misit.

b Petronius
ad Cæsarem
misit, ac
Iudæorum
supplicatione-
nes signifi-
cat.

c Petronius
epistolas fi-
niem Cæsaris
indicantes.
descript.

An. mundi
4005. A
Christo na-
ro 41.

Antiq. lib.

19. cap. 3.

a Caisar an-

nis tribus,

mensibus sex

regnat.

Antiq. lib.

19. cap. 4.

b Agrippa

ab Senatu

Romano &

Claudius

quam arbi-

trigigitur.

Antiq. lib.

19. cap. 4.

b Agrippa

ab Senatu

Romano &

Claudius

quam arbi-

trigigitur.

Antiq. lib.

19. cap. 4.

b Agrippa

ab Senatu

Romano &

Claudius

quam arbi-

trigigitur.

Antiq. lib.

19. cap. 4.

CAio^a per dolum interempto, qui regnave-
rat annis tribus, mensibus sex, rapitur in
regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat Clau-
dius. Senatus autem, referentibus consulibus
Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, man-
dat tribus cohortibus urbanis ut essent presidio
civitati, & ipse frequens in Capitolium con-
uenit: & propter immanitatem Caij, bellum a-
gi cum Claudio decernebat, volens imperium
ad optimates reducere: ut sicut olim, ad regen-
dum Agrippa dum dignissimi eligerentur. Accidit^b interim
ut Agrippa adveniret: quem cum & senatus
in concilium & in castra Claudius evocasset, ut
scilicet eo strenuo adiutore vteretur in qui-
bus res posceret: videns Agrippa Claudium
iam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit:
quem ille illico legatum ad senatum misit, in-
dicantem suum propositum: quoniam primo
quidem invidus ab exercitu raptus sit, & iniquus
esse, si militum erga se studia tam religiosa de-
sereret, istud tutam aliter suam non esse fore-
nam: iam enim ad invidiam satis fore, quod in
regnum vocatus sit, deinde administrare par-
tum esse rempublicam non ut aliquis tyrannus,
sed ut princeps benignus: sufficere sibi quippe
honorem nominis. De singulis autem negotiis
communem omnium stare sententiam. nam et-
si non natura esset modestus, locuples tamen
modestandæ potestatis exemplum Caij morte
esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa,
respondit^c senatus, quasi qui militi suo benefi-
que consiliis fideret, nolle se subire volunta-
riam servitutem. Sed accepto patrum responso,
Claudius

Claudius rursus milit Agrippam, nuptiantem
 eis, se non posse adduci, ut eos proderet, quo-
 rum consensu in imperium esset accitus. Inni-
 tum autem se initurum esse pugnam aduersus
 eos, cum quibus configere minimè vellet: pro-
 inde eligendum esse locum extra ciuitatem in
 quo configerent, neque enim fas esse, propter
 illorum perniciam, patriam ciuili cæde fœ-
 dari. Et Agrippa quidem ista senatui nuncia-
 uit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum
 patribus erant, educens gladium: Commilito-
 nes, inquit, quibus perturbati causis, parricidia
 perpetrare cupimus, & concurrere aduersus
 propinquos nostros Claudium secutos? ma-
 ximè cum habeamus imperatorem quem in nul-
 la re culpæ possumus, & ad quem cum iustis
 magis allegationibus quàm cum armis egredi
 debeamus. Hæc dicens, per mediã egressus est
 turiam, omnibus se militibus cõsecutus. Hoc ex-
 emplo optimates deserti, in magno metu esse
 cœperunt ac deinceps videntes sibi aduersatio-
 nem tuam non esse, secuti milites, ad Claudium
 transierunt. Occurrebāt autē eis pro muris stri-
 ctis gladiis hi qui fortunæ Regis ambiciosius a-
 dulabantur: & penè accidit ut progressi quinque
 interficerentur, ante scilicet quàm militum im-
 perium Cæsar agnosceret: nisi accurrens Agrippa
 imminētis ei facinoris periculum nunciasset:
 dicens, quod nisi coercuisset exercitum, iam in
 sanguinem ciuium furentem, confestim amif-
 surus esset omnes per quos cõspicuum esset im-
 perium, fieretq; solitudinis imperator. Hæc au-
 diens Claudius, continuuit militum imperium. Sus-
 cepit autem in castris aduenientem senatū,
 & indulgenti honore complexus, egressus cum
 patribus confestim obtulit Deo hostias, ut mos
 est pro imperio supplicari. Agrippa quoque pro-

anno mundi
 4005. A
 Christo nato
 41.

a Senatū
 cum exercitu
 su in castra
 ad Claudium
 proficiscen-
 tur.

b Claudium
 Senatū sus-
 cepit & ho-
 norat.

c Agrippa
 regnum.

Ann. mundi
4008. Ante
Christo nato
46.

tinus donat regno paterno vniuerso, adiciens ei etiam illā quæ Augustus Herodi donauerat, Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autē aliud quoque regnum, quod Lysaniz vocabatur. Et populo quidem donationem hanc per edictum indicauit. Patribus autē præcepit, vt incisam æreis tabulis in Capitolio collocarēt. Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui gener eiusdem erat, Berenicæ iunctus Reginae Chalcidis. Opinione autē celerius Agrippæ dati regni census maximus affluebat: quæ sanè pecunia non ille in rebus exiguis abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circumdare coepit, qualis, si potuisset absolui, irritam prorsus obsidionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed

Ant. li. 19.
cap. 5.

a Agrippa
qui regnasset
annis tribus
in Casarea
decedis.

antequā impleret opus, decessit in Casarea. Regnauit autem annis tribus. Ante quoque cum tetrarchiam regeret, aliis tribus annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres à Cypride natas, Berenicen, Mariammē atque Drusillam, filium autem ex eadem ipsa coniuge, nomine Agrippam, qui cū admodū paruulus esset, Claudius

Ant. li. 19.
Cap. 7. 8.

b Alexandri
& Aristobuli genea-
logia.

regnum in provinciam redegit, in cuius procurationem missus est Cestius Festus: post hūc autem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetudine patriæ immutantes, gentem in pace tenuerunt. Post hæc verò & Herodes, qui regnabat in Chalcide decessit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum: ex priore autem Mariammē Aristobulum. Alius quoque eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iotapa. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi Aristobuli qui fuerat Herodis filius. Alexander autem & Aristobulus nati fuerant Herodi à Mariammē, quos ipse patris occidit. Alexandri autem posteri in maiori Armenia regnarunt.

CAP. XI.

49

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in
 Chalcide, Claudius Agrippa filius Agrippae
 in patris sui regno constituit. Alterius autem
 provinciae suscepit curam post Alexandrum Cu-
 manus, sub quo citi coeperunt tumultus, & de-
 nuo Iudaeos calamitas comprehendit. Convenis-
 te quippe multitudine ad diem festum azymo-
 rum in Hierosolimam, stante cohorte Roma-
 na super portam templi (armati quippe milites
 semper custodiebant festos dies, ne quid con-
 venientes populi novare auderent) unus est mili-
 tibus reductis tyrpiter vestimentis inclinans po-
 steriora sua venit ad faciem Iudaeorum, & ad
 hunc habentem vocem emittens similem saccla-
 mavit. Ob quod factum tota cepit multitudo
 conqueri, ut circumstarent, Cumani, ad sup-
 plicium militem deposcentes. Ex his autem in-
 consulis iuvenes, & quasi natura apti ad sediti-
 nes mouendas, in rixam gravissimam profilie-
 bant: continuo quippe saxa rapientes, percutie-
 bant milites. Tunc varius Cumani, ne totius
 in eum vulgi impetus fieret, plures euocavit ar-
 matos: qui cum essent portibus immixti, mag-
 nis graui incidit Iudaeis, statimque in fugam versi
 relicto templo, refugere coeperunt. Tanta autem
 per egressus de concussione obrutio facta est,
 ut concussione mutua super decem milia
 hominum consumpta sint. Facta est autem uni-
 versa genti luctuosa festiuitas, & planctus per
 domos singulas personabat. Successit autem huic
 calamitati atrocissimorum tumultus. Iuxta Be-
 thoron quippe, per viam publicam, Stephanus
 quidam senex Caesaris suppellectilem quidam
 regebat, quae ab Iudaeis & Samaritanis dicebatur.

An. mundi
 4014. *Anno Christo*
 32. *Miles sa-*
era legi li-
bros disce-
dit atque
comburit.
 b *Militem*
liberos com-
butantem.
Cumanum
ad supplicium
adiudicatum.
e Galilaeam
in Samaria
interfecit.
 est. Cum autem ad inquisitionem mittere eos
 qui in proximis vicis essent, victos ad se ad-
 duci iussit, obiciens quod latrones illos non
 comprehendissent: quae occasione quidam mi-
 litum in vico quodam libros sacrae legis offensos
 diducit atque combussit. Iudaei autem quasi ro-
 tam religionem inflammata viderent, undique
 confluerunt: & velut machinamento aliquo, ita
 vi superstitionis attracti, omnes ad unam eto-
 cationem ad Cumanam Caesarem concurrunt:
 precantes ut militem qui tantam contumeliam
 Deo legique eius intulisset, non relinqueret im-
 punum. Ad hoc ille (videbat enim multitudi-
 nem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset sa-
 tisfactione sedata) adiudicatum militem per me-
 dium populum ad supplicium iussit adduci: sic-
 que Iudaei placatis animis recesserunt. Deinde au-
 tem Galilaeorum & Samaritanorum confectus
 exoritur. In vico enim quem German vocant,
 qui est in magno Samaritanorum campo situs, quidam
 Galilaeus de numero Iudaeorum ad festivitatem
 ascendens interficitur. Ad quod factum multi
 ex Galilaea regione concurrerunt, ut eum Sama-
 ritanis confingerent. Horum autem nobilliores
 conveniunt ad Cumanum, rogantes ut ante-
 quam gravis calamitas oriretur transiret in Ga-
 lilaeam: & in eos qui autores essent homicidii
 vindictam. Cumanus vero his negotiis quae ha-
 bebatur in manibus postponens illorum petitiones,
 sine effecta precibus remisit. Nunciato igitur
 homicidio Hierosolymam, omnis multitudo
 commota est: & relicta diei solennitate, in Sa-
 maritam vulgus imperum fecit, sine villo ducem
 nequaquam principum suorum retinenti ac-
 quiescentes. Latrocinij autem eorum & tumultus,
 quidam Dinzii filius Eleazarum, & Alexander, prin-
 cipes erant: qui in Arabumque regionis con-
 termi-

terminos irruentes, promiscuam edidere caedē, & à nullius ætatis exitio temperantes, vicos etiam inflāmauerunt. Cumanus autem hæc audiens, adduxit secum vnam equitum alam, quæ vocatur Sebastenorum, ut auxilio his qui vastabantur esset: sicque eorum multos qui Eleazarum erant secuti comprehendit, plures quoque interfecit. Ad reliquā autem multitudinem, qui in vastandos Samaritanorū fines irruerant, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt: opterique ciliciis, & aspersis cinere capitibus precabantur, ut ab incepto desinerent: nec propter exeroendā in Samaritas vltionem, ad Hierosolymæ perniciem Romanos commouerent: misererentur autem patriæ suæ, atque templi, filiorumque & coniugum propriarum, neque omnia pariter in discrimen adducerent, neque ob vnius Galilæi vindictam, cuncta disperderent. His acquiescentes Iudæi, à negotio recesserunt. Multi autem per idem tempus in Iarrocina conspirabant: sicut ferè solet insolentia crescere, rebus quietis: per quæ in omni regione agebantur rapinæ, & audacissimus quisque reliquis vim afferebat. Tunc Samaritarum primates ad Numidium Quadratum, qui Syriam procurabat, venerunt, vindicari de his qui regnum eorum depredati fuerant postulantes. Præstidæ autem fuerant etiam Iudæorū nobiles: & Ionathas filius Anan, princeps Sacerdotum, obiecta diuersa allegabat, initium quidem tumultus Samaritanis fuisse, qui primi homicidium perpetrassent: causam tamen calamitatis postea, securarum præbuisse Cumanum, qui inter principia auctores caedis nolisset vlcisci. Tunc Quadratus utraqque partē interim distulit, dicens se cum ad ipsas regiones venisset, diligenter singula inquirerem: deinceps vero, pro-

An. mundi
4014. A
nato Christo
52.

In Iarrocina
viciis

Quadratus
in Syria
procurator
Samaritanæ
nos & Ionathas
audire

*An. mundi
4915.
Christo nato*

43

*a Quadra-
ta inter Ju-
daeos & Sa-
maritanos
fere senten-
tiam.*

*b Claudij
contra Cu-
manum, Ce-
lerem & Sa-
maritanos
quosdam
sententia.*

*c Claudius
moritur, ei-
que Nero
succedit.*

Bressus Casarem, eos omnes quos Cumani
vincere cepat, in crucis sustulit. Inde cum Lyd-
da venisset, denno audiuit Samaritanorum que-
relas, & secutos Iudaeorum decem & octo viros,
quos cognovit pugnae fuisse participes, securi
percutiit. Duos autem principes sacerdotum, Io-
natham & Ananiam, eiusque filium Ananum, &
nonnullos alios Iudaeos nobiles ad Casarem
misit: similiter autem & Samaritanum nob. li-
simos quosque. Praecepit etiam Cumano, & Ce-
leri tribuno, Romam navigare, redderent Clau-
dio rationem pro his quae in regione gesserant.
His ita compositis à Lydda ascendebar Hiero-
solyman: & inueniens multitudinem festiuita-
tem azymorum celebrantem sine ulla contur-
batione, Antiochiam rediit. Romae autem Ca-
sa auditis allegationibus Cumani & Samarita-
norum, aderat autem etiam Agrippa, Iudaeorum
causam magna contentione defendens: siqui-
dem & Cumano multi potentium aderant, pro-
nuncians aduersus Samaritanos, tres eorum nobi-
lissimos iussit interfici: Cumani autem in exi-
lium deportari. Celerem autem tribunum via-
tum Hierosolyman missum, Iudaeis ad suppli-
cium tradidit, ut per urbem tractus, capite ple-
beretur. Post haec Belicem Pallantis statum
misit ad Iudaeos, qui & eorum provinciam cum
Samaritania & Galilaea curaret. Agrippam vero de
Chalcide in regnum maius transtulit, tradens ei
illam quoque provinciam, quae Peltus fuisse.
Erant autem ista Trachonitis & Batanae & Gau-
lanitis. Addidit autem regnum etiam Lysan-
& tetrarchiam quam Varns rexerat. Ipse autem
per annos tredecim, menses octo, dies triginta
administrato imperio, decessit, successorem re-
gni Nerone relinquens, quem suadellis Agrip-
pae rogatus in imperium cooptaverat, & qui

dem cum legitimū haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octauiam filiam, quam ipse priuigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et ^a Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atq; vxorem, matrēque interfecerit, post quos in omnes proximos immanitatem suam conuertit, atque ut ad vltimum per amentiam ad histrionum opera scenāque peruenerit, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

Anno mun-
4018.
A Christo
nato 56.
a Nero fra-
trem, vxorē,
matrēq;
interfecit.

De tumultibus in Iudæa sub Felice.

C A P. XII.

COnuertar autem ad narrāda quæ ab eo ad- Antiq. lib.
uersus Iudæos gesta sunt. Minorē igitur Ar- 20. cap. 11.
meniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor vrbes ad-
didit cum agris ad singulas pertinētibus: in Pe- b Eleazarū
ræa scilicet Regione, Abilam & Iuliadē, in Ga- latronū prin-
lilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reli- cipē Felix,
qua autem Iudææ Felici procuranda dedit. Hic alioque cō-
b principem latronum Eleazarū, qui per vigin- eo multos
ti annos regionem fuerat deprædatus, alioque capit, vin-
cum eo multos cepit, vinctosque Romam mi- Aliosque Ro-
sit: aliorūque quos in crucem sustulit, latro- mā misit.
num vel in communione sceleris deprehensum c. Aliud ge-
rum popularium, fuit penē innumerabilis mul- nus latrocin-
tudo. Sic e autem regione purgata, aliud genus nantium, die
latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi clare & in
autem sicarij vocabantur, die clare & in media media ciui-
ciuitate passim quosque interficientes. Potissi- tate quoq;
mum verò diebus solennitate festiuis immisce- interficien-
bantur vulgo, fidas sub veste gestantes. His in- ter.

- An. mundi* 4018. *A Christo nato* 56. *a Ionathas Pontifex cū alijs multis interfecit.* micos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de scelere querebantur: qua fraude extra suspicionem manebant, diūque latuerunt. Primus igitur ab eis Ionathas pontifex interficitur. Post hunc autem quotidie plurimi cædebantur, atque ipsis calamitatibus molestior timor ciuitatē premebat. sicut enim in medio bello per singula momenta omnes mortem oppetiebantur. Circumspiciebant autem eminus quosque appropinquantes: & neque amicis suis fidere poterant, dū tamen in medijs suspicionibus atque custodijs nihilominus interficerentur. Tanta erat latrocinantium temeritas, & ars quædam latendi. Ad hæc autem alia etiam malorum collectio facta est, cæde quidem abstinentium, sed cōsilijs magis impiorum, quæ pars non minus quàm sicariorum felicitatem vrbis statūmq; corrumpit. Seductores namque homines & circumuentores, sub specie religionis nouis rebus studentes, vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines egrediebantur. promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos Felix (videbantur quippe semina defectionis esse) mittens equites atque pedites armatos, magnam multitudinem interfecit. Maiore autē plaga Iudæos afflixit Aegyptius quidam Pseudopropheta. Adueniens quippe in provinciam, Magus cum esset, Prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta ferme millia hominum congregauit, quos vana seductione deceperat. Et circumducens eos de solitudine in montem qui vocatur Oliuarū, inde ad Hierosolymam nitebatur ascendere: depulsoque Romanorum præsidio, in populates exerecere dominationem. Vtebatur autem stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit igitur sanctæ eius impetum Felix, & occurrens

tens cum ipsīs Romanis armatis, quos etiam Iu-
 dzorum reliqua multitudo iuuabat, inijt con-
 flictum. Et Aegyptius quidem cum paucis fugit.
 Plurimi autem qui cum ipso fuerant compre-
 hensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua verò
 multitudo in regiones proprias dispersa est.
 Compressis verò his etiam, sicut ferè in agro
 corpore, rursus pars altera tumescebat. Magis
 enim quidam & latrones collecti, multis affli-
 ctionem inducebant: & quasi ad libertatem vo-
 cabant, mortem apertissimam comminantes his
 qui Romanorum principatui obedire volui-
 sent: vt vel reluctantes auerterent eos, qui spò-
 raneam ferrent seruitutem. Dispersi ergo per
 totam regionem diripiebant quorúmque po-
 sentium domos, eosque insuper trucidabant:
 inflammabant etiam vicos, ita vt desperatione
 eorum tota Iudæa protinus impleretur. Et hoc
 quidem bellum indies ingrauescebat. Alter b
 autem tumultus ortus est circa Casaream, inter
 Iudæos scilicet qui ibi permixti habitabant, &
 Syrios, seditione commota. Hi c siquidem
 postulabant, vt eorum fieret ciuitas, Iudæum e-
 ius fuisse conditorem dicentes: erat autem Rex
 Herodes. Amuli verò conditorem quidem cō-
 scribebantur Iudæum, ipsam verò ciuitatem fuisse
 gentilium vindicabant. Neque enim illic sta-
 tuas & fana potuisse constitui, si ad Iudæos eam
 conditos pertinere voluisset. Ob has ergo cau-
 sas inter se populus utrèque iurgabat. Procede-
 bat autem vsque ad arma contentio: & quoti-
 die ad confligendum audaces quique partis al-
 terutæ prosliebat. Neque enim Iudæorum
 seniores cohibere tumultus gentis suæ pote-
 rant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis
 inferiores videri. Præstabant autem hi quidem
 diuitis & corporum viribus. Græci verò auxi-

Ann. mundi
 4010. A
 nato Christo
 58.

a Latrones
 & Magi
 multum affli-
 ctionem in-
 ducunt.

Antiq. lib.
 20. cap. 13.
 b Pugna in-
 ter Iudæos
 & Syros cir-
 ca Casareā.
 c Seditiones
 & grades in-
 ter Iudæos.

An. mundi
4024.
A Christo
anno 63.

lio militum: magna siquidem pars Romanæ manus, de Syria illò fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris. Præfecti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, taureis vlciscebantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imò magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosque vrbe discedere: non patentium autem immixtis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Neronem de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hò qui maximè infestabant prouinciã sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

De Præsidibus Iudææ Albino & Flore.

C A P. XIII.

Antiq. lib.
20. cap. 15.
a *Albinus*
Iudææ Præ-
fes omni ma-
lignitate
specie con-
spicatus.
b *Albinus*
seditionis, ut
eis tumultu
non indigna-
retur, largi-
tione redi-
unt.

VERUM^a successor huius Albinus non eodè modo negotiis præfuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species: quã ille præterierit. Denique non solum causis ciuilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neq; solum tributorum additamentis in commune gentem grauabat: sed etiã quos ob latrocinia decuriones ciuitatum comprehenderunt, vel qui à prioribus iudicibus in custodiis erant relictì, accepta à cognatis eorũ pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi nocentissimus remanebat. Per idem tempus eorum quoque qui res nouare cupiebant, in Hierosolymis crescit audacia. Ex^b quibus sanè qui erant

erant opulenti Albinum largitione redimebāt, *Ant. mundi*
 vt eis tumultum mouentibus non indignare- *4018.*
 tur: pars autem popularis quæ non satis gande- *A Christo*
 bat quiete, Albini participib. iungebatur. Vnus *naro 66.*
 quisque ergo improborū cohorte propria cir-
 cundatus, ipse quidem inter ceteros quasi prin-
 ceptus latronum & tyrannus eminebat: stipatori-
 bus verò suis ad direptionem mediocrium a-
 butebatur. Ita fiebat, vt hi quidem quorum va-
 stabantur domus, tacerent: illi autem qui extra
 incommodum stetissent, metu ne similia pate-
 rentur, etiam officiis ambirent eos, quos consta-
 bat dignos esse suppliciis. In commune autem
 omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc
 multiplex dominatio, & semina captiuitatis fu- *Antiq. lib.*
 turæ iam ab illo tempore spargebantur. Cum *20. cap. 16.*
 sanè eiusmodi morum fuisset Albinus, tamen *a Albino*
 succedens ei Gessius Florus, optimum eum per *succedis*
 comparisonem sui fecit videri. Ille siquidem *Gessius Flo-*
 plura occultè & cum fraude nocuerat: Gessius *rus, qui lon-*
 verò iniquitates suas in vniuersam gentem, tam *ge petior est*
 palàm quasi gloriaretur exercuit: ac velut non *Albinus.*
 ad regendam prouinciam, sed ad damnatorum
 pœnas carnifex missus, neque rapinarum vllum
 modum, neque afflictionum prætermisit. In
 miseris autem crudelissimus erat, in turpibus
 verò impudentissimus. Neque enim quis illo
 amplius offendit fallacia veritatem, neque cō- *b Avaritia*
 mentus est callidiores nocendi vias. Huic *Flori vrbes*
 quidem viritum illatis dispendiis lucra quære- *despoliat.*
 re exiguum visum est: sed totas simul despolia-
 bat vrbes, & labes populis inferebat, tantum
 non voce per totam regionem edicens, libe-
 rum esse omnibus latrocinari, dum ipse præda-
 rum acciperet portionem. Denique ob illius a-
 uaritiam contigit totam penè deserti regionem,
 ita vt plurimi sedes patrias relinquentes, ad ex-

An. mundi 4028. *A* *Christo nato* 66. *ternas provincias commigrarent. Donec autem*
in Syria Cestius Gallus provinciam regebat,
neque ausus quispiam Iudæorum est aduersus
Florum ad eum mittere legatos. Cum verò in-

stante azymorum solennitate ipse Hierosoly-
mam venisset, occurrens multitudo, quæ facili-
ter centenorum millium fuit, precabatur, ut
gentis suæ calamitatibus subueniret, & pestem
illam provinciæ Florum ut eiiceret clamitabat.
Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo
assisteret, non solum nihil mouebatur, sed vo-
ces illas etiam deridebat. Cestius tamen com-
pescebat impetum populi, & edicens quod dein-
ceps placatiorem eis Florum redderet, regres-
sus est Antiochiam. Deduxit autem eum usque
ad Cæsaream Florus, illudens mendaciis, & lu-
dzorum genti bellum sedulo comminiscens,
quos scilicet solo iniquitates suos occultari
posse credebat. Pace siquidē permanente, habi-
turum se apud Cæsarem accusatores Iudæos: ve-
rum si defectionē negotiatus fuisset, maiore v-
tiq; malo abducendam à se esse inuidiam pec-
catorum minorum. Igitur ut gens ab Romano
abrumperetur imperio, sedulo indies augebat
calamitates. Per idem tempus apud Neronem
Cæsarienses gentiles victores extitere, decre-
tumq; istud contestantes literas attulerunt: per-
que hoc bello Iudaico dabatur exordium, duo-
decimo scilicet anno regni Neronis, septimode-
cimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

Exordium
belli Iudæi
duodecimo
regni Nero-
ni anno.

De Floro sauiente in Iudæos Cæsarienses &
Hierosolymitanos.

CAP. XIII.

Antiq. lib. 20. *cap. 15.* *A* *D* magnitudinem autem excitatorū de eo
malorum, nequaquam idoneas causas ha-
buisse

buiffe deprehenditur. In ^a Cæsarea liquidem habitantes Iudæi, habebant synagogam prope locum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæsariensis. & frequenter quidem egerant, ut ad eorum ius illa possessio iungeretur, multis partibus maius precium quàm res meruerat offerentes. dominus autem loci preces eorum despexisse non contentus, ad maiorem dolorem ædificauit in loco tabernas, ita ut angustum eis transitum & prorsus coarctum relinqueret. Primum igitur feruentiores aliqui iuuenum profluentes, ædificationem verabant. Cum verò Florus hos à prohibendo cohiberet, nō habentes Iudæorum nobiles quid agerent, inter quos etiam erat Ioannes publicanus, inflectunt Florum oblatione octo talentorum, ut ædificationem vetaret. Ille ^b autem ob capiendum tantūmodo, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitq; in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, qua si qui pugnae spatium Iudæorum summatibus vendidisset. Sequenti autem die Iudæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Cæsariensis vas Samiū ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc factum Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suā quippe contumeliam pertulisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutum. pars autem Iudæorum quæ erat constantior atque moderatior, denuo apud iudices esse conquerendum rebarur. Seditiosi autem & iuuentute turgentes Iudæi, effundebantur in rixam. Stabant ^c autem ad confli-

^a Cæsariensis
^b Per iuramentum
^c Cæsariensis

gendū parati etiam Cæsariensium tumultuosiores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagogæ foribus immolaret; itaq; cōtinua est pugna cōmissa. Interueniens autē lucundus, qui ad prohibendū erat relictus, præfectus equitum

An. man.

4030.

A Christo

nato 68.

a Causa bel-
li Iudæici.b Per iuramentum
Flori, qui
Iudæi fide
iurata nō
seruauit.c Cæsariensis
sum & Iu-
dæorum cō-
flictum.

An. mundi 4030. *A Christo* naro 68.

vas illud quidem quod positum fuerat iussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cùm verò superatus esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapientes secesserunt in Nabata: regio quædam eorum hoc nomine appellatur, dirempta à Cæsarea stadiis sexaginta. Primates autem eorum duodecim, cum Ioanne in Sebasten ad Florum venerūt, de his quæ acciderant conquerentes, & vt auxilio esset rogabant, quamvis reuerenter, tamen eum & de oratio talentis admonentes. Ille^a verò ilico comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissima indignatio nascebatur: verumtamen adhuc iram suam frenabant. Florus^b verò, quasi ad hoc operam suam locasset, vt bellum inflammaret, misit ad sacrum thesaurum, vt inde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc verò statim inuasit populū multa confusio: concurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, vt à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Florum maledicta iaciebant vitima: & canistra circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserimus talibus indigeret auxiliis. His autem omnib. nihil est à cupiditate deterritus, sed multo magis ad deprædandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsaream veniens ignē belli illic nascentis extinguere, causasque tumultuū submouere, pro quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, vt Romanis armis ad quod volebat vteretur, ac timore & minis urbem circundaret. Tunc populus lenire eius impetum voleas, obuiam militibus processit,

a Florus Iudeorum Primates 12. cū Ioanne in Sebasten comprehensos vinciri iubet.

b Alia fax belli à Floro excogitata.

processit, cum solitis utique fauoribus, & Florū
 honorare officiis paratus. Ille ^a verò promittēs
 cum equitibus quinquaginta centurionem, no-
 mine Capitonem, discedere eos iussit: Néve eū,
 in quem tam graua maledicta iecissent, falso
 deniq̃ honore deluderent. Oportere quippe
 eos, si viri sunt fortes, animique constantis, etiā
 in praesentem effundere contumelias: nec solū
 in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis
 ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul
 etiam in armis amorem libertatis ostendere.
 His dictis exterrita multitudo, simul etiam mi-
 litibus quī cum Capitone venerant, in medium
 vulgus irruentibus, disfluxerunt, antequam Flo-
 rū salutarent, aut militibus officia cōsue-
 terent. Discedentes igitur in domos, cum metu
 atq; humilitate perui-gilem duxere noctē. Flo-
 rus ^b autem tunc quidem degit in regia, postri-
 die autem aduersum eos extructo tribunali
 sublimius resedit: conuenientēsq; Sacerdotum
 principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, astite-
 runt tribunali. His praecepit Florus, ut omnes
 qui maledicta in eum succlamassent, protinus
 dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos produ-
 xerint, vindicandum. Ad hāc respondent Iudēi,
 populum ^c quidem pacifica quaeque sentire, il-
 lis verò qui errauissent in verbis, veniam confe-
 rendam postulabant. In tanta siquidem multi-
 tudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos re-
 metarios, & per aetatem insipientes: esse autem
 impossibile eorum qui deliquerint, discrimen
 agitari, cum & singulos nimirum poeniteat, &
 prae timore ad negandum sint parati. debere ta-
 men illum si consuleret gentis quieti, & vellez
 Rom. imperio seruare urbē, magis propter mul-
 tos innoxios dare veniā etiā paucis delinquēti-
 bus, quā propter paucos improbos perturbare

An. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Florus Iu-
daeorum ho-
norem sper-
nit, & quo
discedere in-
bet.

b Florus in
tribunali
residet &
Iudaei, ut
omnes qui
maledicta
in eum sub-
clamassent,
protinus de-
derent, pra-
cipit.

c Excusatio
Iudaeorum.

An. mundi multitudinem tantam bonorum. Ad hæc vero
4030. ille magna indignatione inflāmatuſ militibus
A Christo exclamauit, vt forum rerū venalium, quod e-
nato 68. rat in superiori parte ciuitatis diriperēt, ac paſ-
a Cades per ſim obuioſ trucidarent. Illi e verò ad lucri ſui
Flori mili- cupidinem addita autoritate rectoris, non ſolū
tes perpe- illum diripuerunt locum in quem fuerant im-
nato. miſſi, ſed in vniuerſas inſipientes domos, inter-
 ficiebant habitatores. Fuga autem erat per an-
 giporta omnia, & eædes eorum qui comprehē-
 debantur: direptionis quoque nulla ſpecies præ-
 teribatur. Multos autem etiam nobilium com-
 prehendentes adduxerunt ad Florum, quos ille
 verberibus laniatos in crucem ſuſtulit. Deniq;
 b *Flori mi-* b omnis numerus illo interfectorum die cum
lites ſexcen- paruulis & mulieribus (neq; enim vel lactanti-
tes & trigin- bus pepercerant) fuit ſexcenti & triginta. Gra-
ra Iudæos uioſiorem autem faciebat calamitatem videri no-
una die in- uitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo
exſeſiunt. vnquam prius, tunc Florus auſus eſt, vt viros ſci-
 licet equeſtris ordinis pro tribunali ſtagellis cē-
 deret, ac patibulis affigeret: quorum eſſi origo
 Iudæa, tamen Romana dignitas.

*De alia oppreſſione Hieroſolymorum
 dolo Flori.*

C A P. X V.

e Berenice
Agrippa
germana
mittit ad
Florum, ac
vt à cade
deſeruet,
preceſſur.

PEr idem tempus Rex quidem Agrippa Ale-
 xandriam erat proſectus vt Alexandrum,
 qui Aegyptum procurabat miſſus à Nerone, iure
 hoſpitis conueniret. Germanam e autem ſuam
 Berenicen, Hieroſolymis inuentam, & iniqui-
 tatem militum videntem, grauis ob hoc angor
 inuaſerat. & frequenter quidem præſectos e-
 quitum ſuorum, cuſtodēſque corporis mittens

ad Florum precabatur, ut à eade desineret. Ille
 verò neque in multitudinem interfectorum,
 neque in nobilitatem precatrici, sed tantum in
 lucta sua, quæ de rapinis congregarentur, aspi-
 ciens, contempsit annuere: impetus autè mi-
 litum etiam aduersum Reginam effertus est.
 Non solum quippe sub oculis eius obuios quo-
 que mulstabant atque trucidabant, sed etiam i-
 psam, nisi confugisset in aulam, interfecissent.
 Ibi autem peruigilem noctem cum intenta cu-
 stodia egit, verens utique irruptionem militum.
 Venerat autem Hierosolymam, ut vota Deo
 solueret. His enim qui morbo vel aliis necessi-
 tatibus implicantur, mos est orare per triginta
 dies, antequam immolent hostias: abstinere quo-
 que vino, & capillos radere. Quem morem Be-
 renice Regina illis exercens diebus, nudipes e-
 tiam ante tribunal stetit, deprecans Florum: &
 præter quod nihil honoris habitum est, etiam
 de vita sua periclitata est. Hæc autè facta sunt
 sextodecimo die Mensis Maij. Postridie autem
 conueniens multitudo in forum, quod erat in
 superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de
 his qui interfecti fuerant querebantur: potissi-
 mùm autè inuidiosæ in Florum voces erant: quod
 veriti primates quique & Pontifices, disruptis
 vestibus, & viritim singulos comprehendentes,
 postulabant, ut ab his verbis, quorum causa tanta
 mala pertrulerant, desisterent, neq; in maiorem
 indignationem Florum mouerent. Sicque sedata
 est multitudo, tam reuerentia precantium, quam
 spe, quod nequaquam Florus ultra in eos seui-
 rêt. Ille autem videns multitudinis tumultum
 fuisse compressum,angebatur: & denuò eam in-
 flammare cupiens, Pontifices cum nobilibus ad-
 uocauit. Itaque vnum ait argumentum fore, quod
 nihil ulterius de nouâdis rebus cogitaret, si po-

Ann. mundi

4030.

A Christo
nato 68.a Militem
in Berenice
fuerat.b Flore mul-
tudo oble-
uitur.c Florem
multitudi-
nis tumultum
compressum,
denuò refré-
cat.

An. mundi

4030.

*A Christo
nato 68.**a Flori de-
lu & infi-
dia.**b Principū
& sacerdo-
rum ad po-
pulum ad-
hortatio.*

pulus obuiam procederet militibus de Cæsarea venientibus: veniebāt autem duę cohortes. Qui cum conuocasset populum ad occurrendum, mandat centurionibus, vt nullam salutationem redderent obuiantibus Iudæis. Ad quod si offensus petulanter quippiam essent locuti statim in eos vterentur armis. Pontifices ergo collecta multitudine in templo, precabantur vt occurrerent Romanis, & ante graue incommodum cohortes solenniter salutarent. His hortationibus seditiosi quique abnuebant, & ob interfectorum dolorem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc *b* verò omnes Sacerdotes omnesq; Leuitæ sacra vasa proferentes ornatūmq; templi, citharistæ etiam & cantores cum Musicis organis prosidebant ante multitudinem, & obnixissimè precabantur, vt illum templi honorem custoditum esse vellent, neque ad direptionem vasorum sacrorum Romanos contumeliis incitarent. Erat autem videre ipsos Sacerdotum principes sparsis cinere capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda monstrantes, nominatim singulos quosque nobilium compellere, ac denuò in commune multitudinem precari, ne ob modicum peccatum patriam suam proderent his, qui direptioni eius inhiarent. Quam enim utilitatem vel militibus esse de Iudeorū salutatione tribuendam, vel illis qui acciderāt correctionem, si in presenti procedere cessarent? At contrā, si officiosè fusciperent solenniter venientes, auferri ploro occasionem pugnæ: ipsos verò saluare patriam suam, & providere ne quid vltra quàm pertulerant, experirentur. His addunt, quòd paucis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificum consilium suū deberent auctoritatem transferre. Tali hortatu multitudinem in Ac-

in Ac,

inflectentes, etiā ipsos seditionis autores quosdam quidem nimis, quosdam autem sui reuerentia mitigauerunt: ac deinceps præcedentes cum quiete omni populo sequente, militibus obuiam prodierunt. Iamque ^a cominus factos salutauerunt: illis autem nihil respondentibus, seditiosi Iudæorum aduersum Florum, cuius hæc fierent consiliis, succlamauerunt, cōfestimque ^b milites cōprehendentes eos, cædere fustibus adorti sunt: atque in fugam versos persequentes equites proculcabant. Corruiebant, autē multi quidem cū a Romanis cæderentur, plures autem cū se mutuò propellerent. In ipsis autem portis grauis facta est compressio, & vno quoque alterum præuenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium verò durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu misseri disperiebant, & neque ad sepulturam quicquam proximis suis cognoscendus remanebat. Irruebant autem etiā pariter milites immoderate, eos quos cōprehendissent cædentes: & per ingressum qui Bezetha vocatur detrudebāt multitudinem, transire cupientes vt Antoniam & templum obtinerent. Quos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen est eius impetus. Conuersus quippe aduersum eos populus repugnauit, & per tecta euadentes obruebant saxis Romanos. Qui cum supernè venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem quæ per angustos arcebatur ingressus, ad reliquum se exercitum qui erat in regia receperunt. Seditiosi autē verētes, ne superueniens denud Florus templū occuparet, spolia ipsorum a templo ad Antoniam continentes interciderūt, quatenus auaritiā Flori desperatione cōpescer-

An. mundi

4030.

A Christo
nato 68.a Flori pro-
positum &
consilium e-
xiū decla-
ras.b Cades Iu-
daeorum.c Seditiosi
verētes,
ne superue-
niens Florus
spolia ipso-
rum aufer-
ret, templū
occupans.

An. mundi 4030. *A Christo nato* 68. *a Floro Iudaeos in templo obstrictos insuperabiles vident, ab impetu conquisit, ac relicta apud eos cohorte, Caesarem regressus* *disur.*

rent. Nam cum diuinis inhiaret thesauris, praequae his in Antoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus vidit, ab impetu conqueuit, & conuocans sacerdotum principes atque curiam, se quidem ait urbe digredi, praesidium tamen apud eos relinquere quam ipsi voluissent. Ad haec illis respondentibus, nihil nouandum fore, si vnam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam quae cum ciuibuspaulo ante confixerat: ob ea siquidem quae pertulere populum illis militibus infensum esse: cohorte sicut precabantur mutata, cum reliqua manu Caesarem regressus est.

De Politiano tribuno, & oratione Agrippae ad Iudaeos, ad obediendum Romano Imperatori.

CAP. XVI.

b Cestium Gallus Syria Praefes, quid facto opus esset cum Principibus deliberat. c Politianum Hierosolymam mittitur, & Agrippa occurrat.

Aliud autem denuo pugnae consilium comminiscens, retulit ad Cestium, & Iudaeos defectionis criminatus est, impudenti mendacio illos perpetrasse dicens, quaecumque eos pertulisse constabat. Nec sane principes Hierosolymorum quae gesta fuerant, tacuerunt: sed & ipsi & Bernice ad Cestium de his quae Florus inique in urbe egerat retulerunt. Ille autem susceptis literis partis vtriusque quid facto opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdam quidem videbatur, cum exercitu in Iudaeam Cestium ire debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere Iudaeos eorumque accolas. Ipsi tamen magis placuit aliquem de suis praerire, qui & negotia & consilia Iudaeorum posset ei fideliter nunciare. mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alexandria reuertenti Agrippae circa Iamnam occurrens, & a quo fuisset missus & ob quas causas

causas indicat. Quo loci Iudæorum etiam Pontifices, & reliqui nobiles, eorumque curia adesse curauerant, ut circa Regem scilicet officia nouarent. Postea verò quàm illum congrua humanitate coluerunt, conquesti sunt quàm potuerunt flebiliter de calamitatibus propriis, & inhumanitatem Flori explicauerunt. Quam licet argueret Agrippa, vultu tamen infectionem suam in Iudæos transtulit, quorum maximè miserabatur, volens scilicet frenare eorum motus: ut per hoc ipsum quod viderentur nihil perpessi iniuriæ, ab ultionis desinerent appetitu. Ad hæc ergo quicumque egregij erant, & propter sua prædia desiderabant quietem, intelligebant Regis redargutionem esse plenam benignitatis. Populus autem Hierosolymorum sexaginta stadiis obuiam progressus, officiosè Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabantur tamen interfectos coniuges mulieres: quarum plangoribus reliquis quoque populus ad lamenta cōuersus precabatur Agrippam ut genti consuleret. Succlamabant etiam Politiano, ut ingrederetur urbem, videretque quæ essent à Floro gesta: & ita ostendebant forum desertum domosque vastatas. deinceps verò per Agrippam suasere Politiano, ut is cum vno tantum famulo ad Siloam vsque totam circuitet ciuitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudæos omnibus quidem aliis parère Romanis, soli autem Floro aduersari propter magnitudinem in eos factæ crudelitatis. Ille igitur cum circuisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, quo etiam multitudinē conuocauit: & cum plurimis non pacis horribis fidem eorum circa Romanos collaudasset, multa etiam ad conseruationē pacis hortatus, adorauit Deum eiusque sancta: in eo tamē cō-

An. mundi

4030.

*A Christo**nato 68.**a Scythia**de Hieroso-**lym. Agrip-**pa & Poli-**tiano obui-**procedit.**b Politiano**in templum**ascendit, mult-**itudinē ad**conseruatio-**nē pacis hor-**ribis, & ad**Castium re-**graditur.*

An. mundi

4010.

A Christo
nato 68.a Iudai ab
Rege ut le-
gati aduer-
sum Florum
ad Neronē
mitterentur,
petunt.b Agrippa
ad Iudaeos
oratio.c Agrippa
multitudinē
docilem &
attentam
reddere co-
natur.

sistens loco, in quo licebat per religionem: sicq;
regressus ad Cestium est, vulgus autem Iudaeorū,
ad Regem Pontificēsq; conuersus petebat,
ut legati aduersum Florum ad Neronē mitte-
rentur, neque de tanta cāde tacentes suspicio-
nem suae defectionis praeberēt: visum iri quippe
eos Principes capiendorum armorū fuisse, nisi
praeuenientes ostendissent illū esse qui dedisset
exordium. constabat autem, multitudinem non
esse quieturam, si legationē aliquis impedisset.
Ad hęc Agrippa, ordinari quidē legatos, qui Flo-
rum accusarent, inuidiosum putabat: despiciere
autem Iudaeos in bella commotos neque sibi
expedire cernebat. aduocata igitur concione in
xystum, & in suggesto constituens germanā suā
Berenicē, in Asamonzorum domo (ea siquidē
xysto imminēbat contra superiorem partem
urbis: nam xysto templum erat ponte coniun-
ctum) huiusmodi orationem habuit. Si b quidē
viderem vos omnes ad pugnandū cum Roma-
nis esse incitatos, neque populi puriorem sin-
cerissimāq; partem pacem velle seruare, ne-
que processissem ad vos, neque consulere cōfi-
sus essem: superuacua quippe de vtilibus oratio
est, quando omnium auditorum conspirat ad
deteriora consensus. Quoniā verō aliquos qui-
dem aras malorum belli nescios facit, quosdā
verō inconsiderata spes libertatis: nōnullos ve-
rō auaritia succendit, & in cōfusione rerum ca-
piendum de inferioribus lucrum: quemadmo-
dum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per
paucorum improba consilia etiam boni dispe-
reant, existimaui oportere, ut omnibus vobis
in vnum coactis ea exponerem, quae arbitror
expedire. Obstrepāt c autem nemo, si non ea
audierit quae ipsius fert libido. His siquidem
qui sunt ad defectionē irreuocabiliter incitati,
licebit

Iſcebit etiam poſt meos monitus manere in
 priſtina voluntate. mea autem etiam ad illos
 qui audire cupiunt intercipientur oratio, niſi
 ab omnibus vobis ſilentium præbeat. Noui
 quidem quod multi & iniurias procurantium
 prouincias, & præconia libertatis quaſi tragicè
 proſequantur. Ego autem priuſquam diſcutiam
 qui ſuis, & contra quos bellum ſuſcipere tente-
 tis, primum ſeparabo cauſas, quas connexas
 putatis. Si enim violatores veſtros cupitis vl-
 ciſci, cur libertatem magna laude attollitis? Si
 verò illud ipſum ſeruire intolerabile ducitis,
 ſuperflua eſt aduerſum rectores querela, illis ſi-
 quidem vel moderatiſſimè agentibus, nihilomi-
 nus turpe erit ſeruire. Conſiderate autem ſingul-
 latim, & videte quàm exigua ſit materia bel-
 lorum. Et primum quidem ipſa rectorum conſi-
 deranda ſunt crimina. Colere ſiquidem offi-
 ciiſ, non exaſperare oportet iurgiis poteſtatem.
 Cum verò modicorum peccatorum reprobratio-
 nes maximas facitis, aduerſum vos proſectò eos
 quibus inferitis contumelias irritatis. Relinquē-
 tes quippe & quod antea clanculo & cum qua-
 dam verecundia nocebant, palàm vos confi-
 dētque populantur, nihil autem ira plagas coer-
 cet ut patientia, & violatorum quies violentib.
 inicit pudorem. Facit autem eos, qui à Roma-
 nis in prouincias mittuntur, eſſe grauiter mole-
 ſtes, non tamen etiam Romani omnes violent
 vos, neq. ipſe Caſar aduerſum quē pugnare vul-
 ſit. Neque enim ex præcepto illorum improbus
 ad vos quiſquam venit: neque poſſunt illi, quæ
 in oriente geruntur, poſiti in occidente conſpi-
 cere, ſed neque facilè ea quæ hīc ſunt, illic au-
 diuntur. eſt autē importuniſſimū, & propter exi-
 guas cauſas, tantis & ea de quibus querimur ne-
 ſcientibus, velle conſligere. Et quidē noſtrorum

An. mundi
 4030. A
 Chriſto nato
 68.

a Poſtlatē
 colere offi-
 cii, nec iur-
 gin exaſpe-
 rare deest.
 b. Agrippa
 Romanos
 & Caſarem
 excuſat.

An. mundi 4030. *A* criminum citò erit futura correctio, neq. enim vnus atque idem prouinciæ semper curâ tenebit, & successores eius credibile est modestiores futuros. Motû autê semel bellû, neque deponere facile est absque magnis calamitatibus, neq. sustinere. Libertatis ^a verò bona sitienti b. prouidendum atque certandum est, vt principid non ea careant. Molesta enim est nouitas seruitutis: quanone vtique subeas, iustum suscipi certamen videtur. Qui verò semel subiectus est, & deinceps deficit, contumax magis seruus quàm amator libertatis ostêditur. Tûc igitur oportuit omnia agere, ne susciperentur Romani, cùm in prouinciâ Pompeius intaret. Maiores verò nostri eorûmque Reges, pecunia, corporibus, animis multo vobis meliores, exiguæ parti potentia Romanæ obistere nequiverunt. vos autem qui hæreditariam obedientiam suscepistis, rebus autê omnibus illis qui primi paruere longè inferiores estis, contra omne Romanum regnû obistere posse arbitramini: Et ^b Athenienses quidem ob Græcorum libertatem patriam suam quondam ignibus tradidere, qui superbissimum illum Xerxem per terram nauigantem, per mare verò ambulantem, & cuius classem nō caperet amplitudo pelagi, latiore[m] autem Europa duceret exercitum, hunc inquam cum vna naue fugientē gloriosissimè persecuti sunt: circa parua[m] autem Salaminam, qui tantas opes Asiae confregere: nunc tamen seruiunt Romanis, & illam regiam Græciæ ciuitatē administrant Italici iussiones. Lacedæmonij ^c quoque post Thermopilas, & Plateas, & Agesilaum Asiam perscrutatum, eosq[ue] dominos venerantur. Macedones ^d verò, qui adhuc penè imaginantur Philippum videre cum Alexandro promittentē sibi orbis imperium, serunt tamen rerum mutationem.

nationem, & adorant eos ad quos fortuna mi-
 gravit. Aliæ quoque multæ gentes ad liberta-
 tem fiducia subnixæ, & multo maiores, cesserunt
 tamen & obediunt: vos autem soli servire dedi-
 gnamini his quibus videtis vniuersa esse subie-
 cta. Quibus^a exercitibus, quibus confiditis ar-
 mis? Vbi est classis vestra, quæ peruagetur Ro-
 manorum maria? Vbi autem qui expensis pos-
 sint sufficere thesauri? Contra Ægyptios fortè
 aut Arabas existimatis vos bellum mouere.
 Non circumspicitis Romanorum imperium? Non
 metimini vestram imbecillitatem? Non-
 ne scitis vestram ciuitatem à conterminis gen-
 tibus frequenter esse superatam? illorum au-
 tem virtus per totum orbem inuicta percur-
 rit, imò etiam hoc orbe plus aliquid quæsi-
 runt. Neque enim sufficit eis ad orientem
 quidem totus Euphrates, ad septentrionem I-
 ster: neque in meridie solitudine tenus per-
 scrutata Libia, neque in occidente Gades: sed
 ultra oceanum alium quæsierunt orbem, & vlti-
 que ad Britannias, inaccessas prius, arma & e-
 xercitum transfulerunt. Quid ergo? Vosne di-
 tiores Gallis, fortiores Germanis, prudentio-
 res Græcis? postremò plures estis omnibus in
 toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia ad-
 uersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis,
 servire molestissimum est. At quanto magis
 id Græcis, qui vniuersis sub sole habitanti-
 bus videbantur præstare nobilitate: & tam la-
 tam quondam prouinciã possidentes, nunc
 his ternis fascibus Romanorum obediunt.
 Totidem autem etiam Macedones obse-
 quantur, qui ceterè multo vobis iustius de-
 berent libertatem tueri. Quid^c autem quin-
 gentæ Asiæ ciuitates? nunquid non abique vl-
 o præsidio, vni tantum modo restori parent, diant.

An. mundi

4001. A

Christo nato

40.

a Compara-

tio Romano

rum imperij

cum Indag-

rum imbe-

cillitate.

b Romani

omnes totius

orbis partes

sua ditioni

adiunxerunt

ac ultra O-

ceanum a-

liu quæsi-

erunt orbem.

c Affo ceteri

ceteros quin-

gentes Ro-

mani ob-

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

& fascibus confusis obsequuntur? Quid autem
pergam enumerare Heniochos & Colchos, &
Taurorum gentem: Bosporanos quoque, & ha-
bitantes circa Ponti litora nationes, Mæoticas-
que gentes? apud quas nimirum olim neque do-
mesticus aliquis dominus noscebatur: nunc ve-
rò militum subiiciuntur tantum tribus millibus,
& quadraginta naues longæ, in nauigabile prius
mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithy-
nia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Ly-
di quoque & Cilices pro libertate dicere vale-
rent? tamen nunc sine armis tributa pendunt.
Quid autem Thraces? quinque quidem diebus
in latum, septem autem in longum commeabi-
lem prouinciã possidentes, asperiorẽmque
multo quàm vestra est, ac multis partibus for-
tiorẽm, altissimòque gelu eos qui irruerint, re-
tardantem, duobus millibus Romanorum in
præsidio manentibus obsequuntur. Post hos
Illyrici usque ad Dalmatiam, & Istro tenus in-
colentes, duabus tantum legionibus obediunt
cum quibus & ipsi imperus compescunt Daco-
rum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa
pro libertate conati, sæpiusque capti, rursus cū
maioribus opibus rebellauerunt, nūc sub vna Ro-
manorum legione agunt quietem. Veruntamẽ
si aliquos magnæ causæ ad defectionem incita-
re deberent, Gallos^a potissimum oporteret as-
surgere, quos videlicet tantis munimentis na-
tura circumdasset: ab orientali plaga ad Alpium
montibus, à septentrionali Rheno flumine, à
meridie Pyrenæis montibus, ab occidente ve-
rò Oceano: sed tali munitione gaudentes, tre-
centis & quindecim gentibus numerosis, fontes
autem (ita vti dixerim) felicitatis domesticæ ha-
bentes, omnibusque bonis totum penè or-
bem irrigantes, ferunt nihilominus vestiga-
les

a Galorum
impimentis.

les esse Romanorum, ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere. Idque sanè ipsum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admirati sunt horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plura sæpè obtinere quàm bellis. denique sub mille & ducentis militibus seruiunt: quibus penè plures habuerunt ciuitates. Neque ^a Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque spatio à Roma direptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus etiam accolis suis fragore terribilis: sed ultra cœlum Her- culis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluctati vertices ditioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicosas gentibus, tantoque (vt dixi) spacio diremptis, legio in præsidio vna satis est. Quis ^b vestrum non audiuit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & magnitudines corporum (vt arbitror) sæpe vidistis. siquidem vbi- que Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatii regionem incolentes, spiritus autem maiores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem, mortis indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur, & seruiunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ confiditis muris. Illos ^c siquidem circumdatos Oceano, & penè non minorem, quàm poster orbis est, habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditionem.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Hispani
Romanorum
império sub
iacens.

b Germano-
rum multitu-
do, virum
& magni-
tudines cor-
porum eo-
rundem.

c Britannos
Romani in
dignæ suæ
redegerunt.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Parthi.

b Carthagi-
nenses sub
Scipionis
dextera cor-
ruerunt.

c Romani
Mauris im-
perant.

suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis
insulam tuentur. Et quid opus est plura diceret
quando etiam a Parthi, bellicosissimum genus,
tantis prius populis imperantes, & tam magnis
opibus circumdati, obsides tamen mittunt Ro-
manis: estque cernere, sub specie panis seruien-
tem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem.
Vniuersis penè qui sub sole incolunt, Romano-
rum arma venerantibus, vos soli bellum gere-
tis? Neque b Carthaginiensium considerabitis
finem, qui magnum illum Annibalem iactantes
& ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamen
sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neq. Cy-
renæi, Lacedæmone oriundi, neque Marmari-
darum genus usque ad inaquosas solitudines
protentum, neque terribiles etiam audiensibus
Syrtes, Nasamones quoque c & Mauri, & innu-
merabilis multitudo Numidarum virtutes im-
pediere Romanas. Sed tertiam partem orbis
terrarum, cuius ne numerare quidem ratio-
nes facile est. quæ scilicet sub Atlantico mari
& columnis Herculis usque ad rubrum mare
infinitos numero & locis Æthiopas continet,
totam tamen ceperunt armis: & præter fruges
annuas quibus Romanam multitudinem octo
mensibus pascunt, alia quoque vestigalia pen-
dunt, expensas quoque deuotissimi imperio mi-
nistrant, nihil de his quæ iubentur, sicut vos
contumeliosum putantes, & quidem vnâ cum
illis tantum legio commoratur. Sed quid o-
pus est longè petitis exemplis potentiam ex-
plicare Romanam? cum eam possitis de vicina
vobis Ægypto diligenter inspicere. Hæc enim
cum usque ad Æthiopas porrigatur: opulen-
tâque Arabiam, contigua quoque sit India,
quinquaginta & septingentas myriades incola-
rum habent, præter Alexandrinorum ple-
bem

bem, tamen vestigalia, quorum magnitudi-
 nem de censu singulorum capitum æstimari li-
 cet, deuotissimè penditans, Rōmanum^a non
 dedignatur imperium: & certè quàm magnum
 stimulum defectionis habens, Alexandriam
 scilicet, multitudine & diuitiis abundantem,
 magnitudine quoque non imparem. Habet si-
 quidem in longitudine stadia triginta, in lati-
 tudine verò non minùs quàm decem: tributo-
 rum verò multo amplius per menses singulos
 infert. quàm vos toto anno penditis: & præter
 pecuniam quatuor mensium Romanæ plebi
 annonam ministrat. Munitur autem vndique
 aut incommensabili solitudine, aut in portuoso
 mari, aut fluminibus, aut cœnosis paludibus:
 quorum tamen omnium nihil Romana fortu-
 na fortius fuit. Dux enim legiones ciuitati infi-
 dentes, profundam Ægyptum cum illa Mace-
 donum nobilitate frenant. Quos igitur in bella
 de solitudinibus aliquibus socios assumeretis.
 Siquidem omnes qui in orbe habitabili de-
 gunt, Romani sunt: nisi fortè quis vestram spes
 suas ultra Euphratem porrigat, & Adiabeno-
 rum regionem gentiles suos æstimet adiuto-
 res. Porro nec illi propter irrationabilem
 causam tanto se bello implicabunt, nec, si tam
 probroso operi assensum darent, Parthus ta-
 men sineret. Est siquidem ei cura tuendæ cum
 Romanis amicitia, & arbitrabatur fœdus esse
 temeratum, si quis de his qui subiecti sunt eius
 imperio, aduersum Romanos in bello procé-
 dat. Superest igitur vt ad diuinum confugia-
 tur auxilium. verùm & hoc apud Romanos est,
 sine Deo quippe impossibile esset imperium
 tale consistere. Considerate autem, quemad-
 modum hæc ipsa erga ipsam religionē immo-
 deratio, etiam si cum longè inferioribus bellis

An. mundi

4030.

A Christo

nato 68.

a Alexandria

Romanum
imperium
non dedi-
gnatur.

b. Diuinum

apud Romanos

auxilium.

Anno mundi
4030.
A Christo
nato 68.

geratis, tamen ad dispensandum sit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendantis Deum, per quæ cum auxiliarum putatis. Si enim seruetis sabbatorum consuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profecto capiemini. Sic quippe etiam maiores vestri experti sunt hos maximè dies Pompeio ad bellum destinante: in quibus scilicet hi oppugnabantur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidè nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione solvatur. Quemadmodum autem aduocabitis in adiutorium Deum, si cultum ei debitum spontè violetis? Assumunt autem singuli quique bellum, vel diuinæ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum verò vtraque hæc, quantum ad ipsam pertinet consequentiam deseruntur, in manifestam vtrique captiuitatem volentes pugnare proflunt. Quid autem prohibet propriis manibus filios vestros coniugisque laniare, & hanc pulcherrimam inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lucrabimini vel ignominiam superato- rum. Bonum est, & amici, bonum est, dum adhuc stat naus in portu, præcadere tempestatem futuram, & non eo tempore, quo in mediis irrueris procellas trepidare. His siquidem qui in improvisa mala inciderint, superest ut digni vel miseratione videantur, qui verò se in apertum discrimen iniecerint, etiam exprobrationibus onerentur. Nisi fortè aliquis vestrum æstimet secundum pacta conflictum ire Romanos, aut postquam vicerint, moderatè vobiscum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacram hanc urbem inflammatorios, interfekturos autem vniuersam genus vestrum.

Neque

a Postremū
argumentū
Iudeos diu-
ni pariter
acque huma-
ni auxilij
desideratos,
ad bella ge-
venda inu-
olentes esse.
b Dum ad-
huc stat na-
vis in portu,
præcadere
tempestatē
futuram,
bonum est.

Neque enim qui superfueritis armis, vsquam
 locum fugæ habebitis, vniuersis scilicet genti-
 bus vel iam habentibus Romanos dominos,
 vel habere metuentibus. Periculum autem non
 solum vos monebit, sed etiam in reliquis ciui-
 tatibus habitantes Iudæos. Neque enim est in
 toto orbe populus, in quo non vestra portio sit:
 quos certè omnes vobis rebellantibus, eade
 crudelissima diuersi quique conficient, & pro-
 pter paucorum virorum consilia, vniuersæ vr-
 bes Iudaico sanguine redundabunt. Manet au-
 tem venia eos qui talia patrauerint, quòd sint
 nimirum vestro vitio coacti. Si verò eadem ex-
 equi supersederint, considerate quàm impium
 sit, aduersum tam benignos arma mouisse.
 Subeat autem vos miseratio, & si non filiorum
 vestrorum atque coniugum, saltem istius ciui-
 tatis, quæ mater vrbiũ vestræ regionis vocatur.
 Parcite mœnib. sacris, parcite venerabilibus a-
 dytis, templumque vobis & sancta sanctorum
 seruate. Neque enim ulterius victores Roma-
 ni his abstinebunt, quibus primò parcentes, nul-
 lam receperunt gratiam. Ego testor quidem
 sancta vestra, sacrosque angelos Dei patriam-
 que communem, quod nihil eorum consilio-
 rum, quæ vobis viderim expedire, subtraxerim.
 vos autem decernentes quæ oportet, mecum in
 pace degetis: si verò protuleritis iras, absque
 me periculis subdemi. His dictis, affante etiã
 sorore lachrymauit, & multam partem de eo-
 rû impetu lachrymis infregit. Succlamabãt au-
 tem, non se aduersum Romanos, sed aduersum
 Florum, ob ea quæ pertulissent, bellum gerere.
 Ad quos Rex Agrippa: sed opera vestra, inquit,
 talia sunt, qualia aduersum Romanos pugnan-
 tium. Neque enim Cæsari vestigal dedistis, &
 Antonianas porticus incendistis. Sapietis autē

Ann. mundi

4030.

A Christo

naig 68.

a Agrippa

de futuram

daorum eaq

lamitate

prophetia.

b Agrippa

proreftatur

quod nihil

consiliorum,

qua Iudæis

videris ex-

pedire, sub-

traxerit.

Ann. mundi

4030.

A Christo

anno 68.

causam defectionis, si & porticus denuò construat, & tributa reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium est, aut pecuniam Floro dabit. His consultis populus acquieuit, & cum Rege ac Berenice ascendentes in templum porticus ædificare adorti sunt. Per vicus autem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vectigal colligebant, celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reliquum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas, eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps verò persuadente populo tentabat, ut parerent Floro, donec successor ei à Cæsare mitreretur. Ad^a quam orationem multitudo accensa, nec à verborum in Regem contumeliis temperavit, sed protinus eum urbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuantium irreuocabilem impetum, & conquerendo quod contumeliis esset affectus, Principes quidem eorum unà cum alijs potentibus misit ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vectigal exigent. ipse verò discessit in regnum.

a Agrippa
rex à Iudæis
saxa peti-
tum, urbe
pellitur.

De capta rebellionis Iudæorum contra Romanos.

C A P. XVII.

PER idem tempus quidam eorum qui bellum maximè mouebant, congregati irruebant in quoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occultè eo peruasos, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam filius Ananias Pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Iudæorum gen-

te susciperetur. Id autem erat Romani belli seminarium atque materia. Reiecit^a siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc Pontificibus, aliisque nobilibus deprecatis, ut nō præterirent eum morem, quo supplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieuerunt, non parum quidem & suæ multitudini confidentes: robor siquidem omne res nouare cupientium, eorum voluntates iuuabat: maximè autem aspiciebant in Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Conuenientes^b igitur potentes quique cum Pontificibus, & Phariseorum nobilissimis, & videntes quàm granibus malis pergeret sublicere ciuitatem, decreuerunt seditioforum animos experiri: & ante portam quæ zrea vocatur, concionem aduocantes (erat autem in interiori parte templi posita, quæ respicit ad solis exortum, ac primo quidè multa de temeraria eorum defectione conquesti, & quòd tam graue bellum patriæ commoueret: deinceps irrationabilitatè causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidem eorum ornasse templum & magna parte de muneribus gètium, semperque eorum qui foris essent populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorū hostias (id siquidem esse impiissimum) sed etiam eas quæ visere sentur permanerentque ad præsens vsque tēpus, oblationes eorū in tēpli cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma irritarent, & despōderet eorū bella, nouū statuere morē religionis, atque cum periculis etiam ream facere ciuitatem impietatis videri: siquidè ea sit, in quæ præter solos Iudæos, nullus alius imolet externus, neque ad orandum sinatur accedere. Et siquidem circa vnus alicuius prinati personam loqueretur eiusmodi, posset nimirū iure hos inhu-

An. mundi
4003. *A*
Christo nato
68.

a Iudæi Cæsaris hostias pro Romano populo offerri solitas regibus.
b Concilio totorum ad seditioforum.

An. mundi
4003. *A*
Christo nato
68.

a Contra il-
los qui pera-
grinas ho-
stias ferro
molebant.

b Pacem
huius nemo
seditionis
obtemperat.

c Legatis,
contra sedi-
tiosos ad
Florum &
Agrippam
missi.

manitatis arguere: nunc autem despiciuntur Ro-
mani, & iudicatur Cæsar profanus. Vnde ^a verē-
dum esse, ne qui immolandas pro illis hostias
repellunt, ipsi in reliquum etiam pro se sacrifi-
cia prohibeantur offerre: fiatq. verē extra princi-
patum ciuitas, nisi celerius resipiscētes reddide-
rint hōstias, ac prius quā ad eos, in quorum
contumeliam id tentatum est huius ausus per-
ueniat fama. Simul autem ista dicentes, produ-
cebant in medium scientissimos eorum patrū-
norum, sacerdotes quoque narraturos quomo-
do omnes eorum maiores exterarum gentium
semper sacrificia suscepissent. Attendebat ^b au-
tem nemo res nouare cupientium his quæ dice-
bantur, sed neque procedebant in mediū altaris
ministri, vt belli materiam præparantes. Viden-
tes igitur nobiles quiq. seditionē eō iam procēs-
sisse, vt eorū non posset autoritate compesci, &
Romanorum armorum periculū se primos esse
sensuros in quantum poterant cōsulentes, amo-
liri causas parabant, & ^c legatos quidem alios ad
Florum miserūt, quorum erat princeps filius A-
naniz Simon: alios ad Agrippam, inter quos no-
bilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erāt,
qui etiam Regem propinquitate tangebāt. Pre-
cabantur autem vtrumque, vt cum exercitu as-
cenderent in ciuitatem & seditionem oppri-
merēt, prius quā ea intolerabilis fieret. Et Flo-
ro quidem malū istud quāsi bonus nuncius fuit,
volēsq. inflammare bellum, nihil respondit
legatis. Agrippa autem pariter vtrisque parcens,
scilicet deficientibus & iis aduersum quos bel-
lum mouebatur, volēsq. & Romanis conser-
uare Iudæos, & Iudæis templum atque patriam,
ad hæc autem nec sibi conducere talem contur-
bationem sciēs, misit in auxilium populo equi-
tes ter mille, Aurantias scilicet, & Batanzos, &
Tracho-

Trachonitas sub præfecto equitum Datio, duce
 verò Philippo Iachimi filio. His ergo veniēti-
 bus, optimates quique cū pontificibus & omni
 multitudine quæ optabat quietē, superiorē oc-
 cupant ciuitatem: inferiorem siquidem & tem-
 plum, seditioforum manus tenebat. Missilibus i-
 gitur & fundis indefinenter utebantur, & cōti-
 nua erat emissio sagittarum ex utraque scilicet
 parte. erat autē quando ex insidiis procurentes,
 cominus dimicabant. Præstabāt autem audacia
 quidem seditiosi, belli verò scientiā Regii. Et
 his quidem erat propositum maximē templum
 obtinere, profanatorēsque eius expellere. Sedi-
 tiosis verò qui cum Eleazaro agebant, ut præter
 ea quæ obtinebant, eius superiorem inuaderent
 urbem. Per septem igitur dies grauis vtriusque
 partis cædes fiebat, & neutri de eo loco quem
 tenerāt depellebantur. Deinceps verò adue-
 niente ea festiuitate, quæ Xylophorias dicitur,
 in qua mos est omnibus grandem lignorum
 materiam conuehere ad templum, quatenus
 nunquam ignis deficiat esca (semper enim in-
 extinguiibilis perseverat) aduersarios quidem à
 cultu religionis excluderunt. inter infirmiore
 autem vulgum irrumpentes multi licitationum
 (sic enim vocant latrones, gladios in finibus ge-
 rentes) recepti audacissimē prosequerentur opus
 quod adorti erāt. Regij autem audacia & mul-
 titudine vincebantur. Ita superiore ciuitate ces-
 serunt, cū isti procinus irruentes, Ananiæ pō-
 tificis domum, & Agrippæ ac Berenices pala-
 tium inflammauerunt: post quod ignem archi-
 uo intulerunt, volentes omnia creditorum do-
 cumenta disperdere, ne esset vndē ratio credi-
 tæ pecuniæ pateret, utque omnem sibi debito-
 rum adiungerent multitudinē, & aduersum lo-
 cupletes egenis præberent insurgendi facultatē

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Bellum in
Hierosoly-
ma, inter pa-
pisticos & se-
ditiosos.

b Xylopho-
ria festiui-
tatis.

c Regios se-
ditiosorum
cunct.

An. mundi liberam. Fugientibus verò chartarum publica-
4030. rum custodibus, ignem ædibus iniecerunt: at-
Christo nato que ita incensis ciuitatis neruis, in hostes irue-
68. bant. Quo loco pontificum atque nobilium qui-
dam in cloacis latuerunt, quidam cum Regiis in
superiorem regiam confugerunt, portas celeri-
ter obserantes. Inter quos Ananias pontifex, &
Ezechias frater eius erant: & illi quos apud A-
grippam functos legatione diximus. Tunc er-
go victoria & inflammatione contenti cessau-
runt. *Antoniæ* Postridie autè, quintadecima scilicet die
seditionis ca- Augusti mensis, fecerunt imperum in Antoniã:
pium atque & omnes in eo præsidio agentes, per biduū ob-
secundant. sessos ceperunt atque interfecerunt, præsidiumq.
incenderunt. postea verò transierunt in regiam,
ad quam confugere Agrippæ milites: & in qua-
tuor partes agmen suū diuidentes, muros euer-
tere moliebantur. eorum verò qui intus erant,
erumpere nullus audebat, propter multitudinē
oppugnantium: sed distributi per propugnacula
& turres, subeuntes interficiebant, ac frequen-
tes omninò latrones sub muris cadebant. Nec
die autem conflictus nec nocte cessabat: sedi-
tiosis videlicet existimantibus in desperationē
cogi eos qui in præsidio erant, propter inopiam
victus: Regiis verò credentibus oppugnatores
suos cessuros labori. Interea Manahemus qui-
dam filius Iudz Galilæi, callidissimi illius So-
phistæ qui quondam sub Cyrenio exprobraue-
rat Iudzis quod post Deum subicerentur Ro-
manis: assumptis quibusdam nobilium, perrex-
it in Massadam, vbi armamentarium Herodis Re-
gis erat. eoque perrupto populares aliosque la-
trones diligenter armavit. hisque vtens stipato-
ribus, veluti Rex Hierosolymam reuertitur: fa-
ctusque princeps seditionis, oppugnationē dis-
ponebat. *Machinarum* autem inopia erat, nec

poterat palam suffodere muros supernè hosti-
bus tela iaciētibus. cuniculum igitur longè co-
ptum sub vnam turrim agentes, suspenderunt
eam materie subiecta: ac postea in sustinentia
ligna igne immisso egressi sunt. Sicque subici-
bus exustis, turris quidem extemplo emota est.
alter autē murus intus ædificatus apparuit. Re-
gij quippe molitiones eorum præsentientes, for-
tè etiam de concussione turris, alium sibi mu-
rum celerius ædificauerunt. Inter hæc autem hi
quidē qui oppugnabāt, & statim se victores cre-
debant, cū vidissent alium murū stupore defe-
cti sunt. Regij tamē ad Manahemū aliōsque se-
ditionis principes mittebāt, precātes vt eis dis-
cedere liceret. Quod cū solis^a Regiis eiūsq. re-
ligionis reliquis Manahemus annuisset, proxi-
mus discesserunt. Romanos autē qui soli relictī
erant, grandis animi occupauit defectus. Neque
enim vi contra tantam multitudinē pates erāt:
& precari, vt exire liceret, ignominiam iudica-
bant: quanquam & si permitteretur, nequaquā
tutum putabant. Derelinquētes b igitur inferio-
rem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe
quasi capi facilis, in turres Regias confugerūt:
quarum vna appellabatur Hippicos, alia Pha-
saelus, tertia Mariamme. Hi verò qui cū Mana-
hemo erant, protinus irruētes in ea loca c qui-
bus milites fugerant, si quos eorum comprehē-
dere trucidātes, omnem reliquum apparatus
diripientes, Stratopedon incenderunt. Hæc igitur
acta sunt sexto die Septembris.

Ann. mundi
4030. *A*
Christo nato
68.

a Regiū e-
iūsq. reli-
gionis reli-
quis Mana-
hemus dis-
cedere fa-
cultatem co-
cedit.
b Romani
Stratopedō
relinquentes
in turres re-
gias confu-
gunt.

De eode Anania Pontifice, Manahemi, & mi-
licum Romanorum.

c Anania
Pontifex
& Ezechia

CAP. XVIII.

SEquenti^c autem die Pontifex Ananias circa
Euripos Regiæ domus latens capitur, & à la-

fratris
modi.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Eleazar
sestatores
Manahem
in templo a-
doriuntur.

b Manahem
cum
Principibus
interficiuntur.

tronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumfidentes autem etiam turres seditiosi, custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio, & Pontificis Ananiz mors, in crudelitate erexit: & neminem parem sibi in negociis arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de sociis Eleazari: & mutuo collo- cuti, quod non deceret à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo prode- re, dominumque ferre, etsi non violentum, tamē seipsis humiliorem. nam si oporteat cunctis ali- quem praeesse, quemvis magis alium illū de- cere: atque ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habe- bat. Cum igitur hi qui circa Eleazarū erāt, in il- lum profiluisse, reliquus quoque populus ra- piens saxa lapidavit sophistā: existimantes quod illo interempto tota seditio solueretur. Paulu- lum autem stipatores Manahemi resistentes, post- quam viderunt totam aduersum se multitudinē irruere, quisq. quod potuit diffugit. Et cades qui- dem erat eorum qui comprehensi sunt, perscru- tatio autem latetium sequebatur: paucique ex eis clam in Massadā perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Mana- hemo, qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum b autem Manahemum, cum fugisset in locum qui Ophlas vocatur, atq. illic humili- ter delitesceret, capientes extraxerunt in publi- cum, multisque tormētis excruciatū interece- runt. Similiter autem sub eo agentes principes, praeipuūque tyrannidis eius adiutorē Absa- lomon nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius se- ditionis correctionem futu- am. Hi verò non ut compri-

comprimerent bellum, sed ut cum maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemū. Deniq; cum populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxaret, vehementius instabant, donec viterius resistere non valentes, Metilius Romanorum præfectus & reliqui mittunt ad Eleazarū, precantes, ut solam eorū pacisceretur vitam: arma autem & reliqua quæ haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui precationem ilico arripientes, remittunt ad eos Gotionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducum, & Iudam Ionathæ, scilicet eis dextras & sacramentum daturus. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quandiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos seditiorum fraudis aliquid molitus est, postea verò quàm secundū pactiones omnes scuta gladiosq; posuerunt, neq; quicquam viterius suspicantes discdebant, factō in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neq; resistentes, neq; supplicantes, solas autem pactiones & iuramenta quæ dederant inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt, præter Metilium. Hunc enim deprecantem, & vsque ad circumcisionem Iudaizare se promittentē, seruauerunt solum. Detrimentum autē Romanis quidem erat leue: ex copiis siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudæorum autē captiuitatis illud exordiū videbatur. Videntes autem graues iam instare causas bellorū. urbē autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimirum diuina indignatio imminebat, etiam si à Romanis nulla vltio timeretur, lugebant publice, & tristitia ciuitas premebatur. moderati autem quique, quasi pro seditiosis causas reddituri, turbabantur. siquidem sabbato illam eandem contigerat perpetrari, quo scilicet die

An. mundi
4010.

A Christo
nato 68.

a Romani
vltimum re-
sistere non
valentes,
se se dedunt.

b Romani
corra pacta
vno Meti-
lio excepto
ab Iudæis
crudeliter
interfecti.

c Cades Sab-
bato perpe-
trata.

An. mundi propter religionem à sanctis quoque operibus
4030. *A*gunt quietem.

Christiano
68.

*De Iudæorum maxima strage Cæsarea & in
omni Syria.*

C A P. X I X.

*a Iudæi Sy-
rorum viros
et finitimas
ciuitates
præterea va-
stauit.*

Eodem autem die, eademque hora, quasi al-
qua cælesti prouidentia Cæsarienses quoque
Iudæos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut
vno tempore super viginti millia hominum cæ-
derentur, & cunctis Iudæis vacuata Cæsarea re-
maneret. Nam & eos qui effugerant compre-
hendens Florus, victos in arenam deduxit.
Post Cæsariensem verò cladem, totagens effe-
rata est. Diuisique ^a Iudæi, Syrorum viros ac fi-
nitimas ciuitates prorsus vastauerunt: id est,
Philadelphiam, & Gebonitin, & Gerasam, &
Pellam & Scythopolim. Deinceps verò irru-
erunt & in Gadarā & Hippon & Gaulanitidem:
& alia quidem subruentes loca, alia verò in-
flammanes, etiam in Cedasam Tyriorum &
Ptolemaidem, Gabam quoque, Cæsareāque ten-
debant. Obstitit autem eorum incursui neque
Sebaste, neque Ascalon: sed his quoque flamma va-
statis, Anthedonam & Gazam euerterunt. Mul-
ta autem circa fines harum ciuitatum diripie-
bantur, vbi scilicet & agri, eorumque qui capie-
bantur virorum immensa cædes fiebat. neque
tamen Syri minorem numero multitudinem de
Iudæorum gente vastabant. sed etiam eos qui
in ciuitatibus erant, cōprehenso disperdebant:
non solū ob vetus odium, sed ut discrimen im-
minens præuenirent. Grauis ergo conturbatio
totā Syriam peruaseterat, & omnis ciuitas in bi-
nos diuidebatur exercitus: vnāque alterutris sa-
lus erat, si præuenissent alteros eade faciendā:
& dies

& dies quidem ducebantur in sanguine, noctes autem molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur ampliri Iudæos, tamen etiam aliarum gentium Iudæizantes cogebantur habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videbatur ambiguum, neque temerè eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant. Pro-
 uocabat autem ad cædes aduersæ partis, etiam illos qui prius fuerant mansueti, auaritia siquidem substantias cæsorum passim diripiebant: & quasi victores eorum prædam quos trucidauerant, in domos alia: transferebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisset quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autem cernere ciuitates plenas cadaueribus insepultis, & inhumatos passim iacere cum paruulis senes, fœminas autem neq; pudenda contectas. Et ^a omnis quidem provincia plena erat inenarrabilium calamitatum. maiorum autem metus quàm quæ peracta erant, facinorum imminabat. Et hætenus quidem Iudæis aduersum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam ^b Iudæos qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatem utilitati propriæ postponentes, aduersum Iudæos cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsa belli fuit auditas. Denique Scythopolitæ veriti ne ciuitatem noctu adirent, & magna sua calamitate ciuibz excusarent defectionē, edixerunt eis, vt si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidem, transirent cum omnibus filiis suis in locum, quibus quæ fuerant inssa sine suspitione facientibus, diebus quidem secutis duob. quieuerunt Scythopolitæ. tertia ^c verò nocte explo-

An. mundi
 4030.
A Christo
nato 68.

a Omnis Syria inenarrabilium calamitatum plena.

b Iudæi Iudæos hostes experientur.

c Scythopolitæ tredecim milia Iudæorum interfecerunt.

An. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Simō mul-
tos Iudeorū
propinquos
Scythopoli
quotidie ob-
truncat.

b Simōn pa-
ventes, uxō-
rem ac libe-
ros, denique
seipsum quo-
que cruci-
dat.

ratores, alios incautos, alios verò dormientes inuadunt, subitoq; omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postquam eorum bona diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Saulicuiusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: quibus virisque ad incommoda suę gentis abusus est. Multos siquidem Iudeorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita vt toties aciei momētum solus existeret. Comprehendit autem eum digna ciuili cæde pœna. Nam cum Scythopolitæ circumfusi Iudzis, passim per lucum eos iaculis configerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nilil enim se in tanta multitudi-
ne promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitæ his quę gessi patior: quippè qui tam multa cæde ciuium meorum, benignitati erga vos nostrę fidem feci. Dignè enim nobis externa gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquimus. morior ergo quasi profanus propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & sceleris digna pœna, & idoneum virtutis decus erit: vt nemo scilicet hostium de meo interitu gloriatur, neque insultet cadenti. Hęc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. erat autem ei vxor & filij, & prouecti in senectutem parentes. Ille b i-
gitur primum quidem patrem à cæsarie comprehendens, & super eum stans ense penetrauit: post quem non sanè inuitam matrem suam interfecit: super hos autem coniugi, & filiis intulit ferrum, singulis sanè horum pendē occurrenti.

rentibus gladio, & hostes præuenire cupientibus. Cum verò omnem suam necessitudinem trucidasset, cæsis superstitans extulit dexteram, ut neminem posset latere, & totum in viscera sua ensen demersit: dignus quidem miseratione iuuenis propter robur corporis atque animi firmitatem, cæterum quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit, digno fine consumptus.

De Iudeorum alia gravi cæde.

C A P. X X.

AD eandem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque vrbes in Iudæos apud se habitantes irruerant, & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemais autem duo millia interfecit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrj: multosque trucidauerunt: plures autem eorum victos custodiis tradidere. Hippeni quoque & Gadarenenses similiter audacissimos quidem amoluebantur, terribiles autem sollicitè adseruant. Reliquæ quoque vrbes aduersum Iudæos singula, pro vi habebant, vel timore vel odio mouebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonij, & Apamæni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neque interficere quempiam Iudæorum, neque vinculis tradiderunt. fortè autem & propter multitudinem suam despexerunt eorū si qui motus fuissent. illi autem videntur magis erga eos miseratione moti quos utique nihil moliri videbant. Geraseni autem neque in eos qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes vsque ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ aduersum Iudæos perniciēs. Ipse siquidem perrexerat ad Cælium

An. mundi

4030.

A Christo

nato 68.

*27 annis 70.**Iudæos in**itinera in-**terfecit.**b Romani**Iudæos in**Macheronte**castrum**tradunt.*

Gallum Antiochiam, relicta administratione
 cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo Re-
 gi genere propinquo. Venerunt autem de Ba-
 tanæ regione septuaginta numero viri & nobi-
 litat: & prudentia civium suorum præstâtissimi,
 poscendi præsidii gratia: ut si qui scilicet apud
 eos quoque motus fierent, haberent idoneam
 custodiam, per quam possent insurgentes quos-
 que comprimere. Hos^a Varus, quosdam arma-
 tos de Regiis præmittens, interfecit in itinere
 omnes. Ausus autem est tale facinus præter cõ-
 siliu Agrippæ, & propter nimiam avaritiam
 impiè in gentiles suos agere non recusans, re-
 gnũ omne corripuit, perseverans post tale
 scilicet principium in totum genus exercere i-
 niquitatem: donec discussis Agrippæ rebus ani-
 maduertere quidem in eum veritus est propter
 propinquitatem Sohemi, procuranda tamen eũ
 regione summovit. Seditiosi autem capto præ-
 sidio, quod appellatur Cyprus imminēs finibus
 Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt.
 munimenta autem destruxerunt. Per^b eosdem
 dies etiam in Machærunte multitudo Iudæorũ
 persuadebat in præsidio relictis Romanis, desc-
 rere castrum, eisque tradere. Illi autem quod
 rogabantur cogi metuentes, pacti sunt cum eis
 discessionem suam: & accipientes fidem,
 tradunt præsidium, quod diligentibus cõpe-
 runt Machærunti custodiis obtinere.

Iudæi Alexandria occisi.

CAP. XXI.

Verum in Alexandria semper quidem erant
 incolis adversum Iudæos seditio, iam ab
 illo tempore, ex quo strenuus Alexander cõra
 Ægyptios

Agyptios vsus Iudæis, premium societatis tradi-
dit eis, & habitandi apud Alexandriam facul-
tatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: per-
manebat autem eis honor iste apud successores
quoq; Alexandri: deniq; & in parte vrbis locū
eis proprium deputauerunt, quatenus haberent
conuersationem per omnia mundiorem à com-
munionem scilicet gentium sequestratam: præ-
stiteruntque eis, vt etiam Macedones appella-
rentur. deinceps verò cum in ditionem Roma-
norum Ægyptus venisset, neque Cæsar primus,
neq; post eum quispiam, honores quos Alexan-
der Iudæis decreuerat minuit. confliktus autem
eorum aduersus Græcos penè continuus erat: &
iudiciis in multos quotidie ab vtraq; parte a-
nimaduertentibus, seditio accendebatur. Tunc
verò cum & apud alios turbata res esset, illic
magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini
in concionem venissent, vt ordinarent pro
certis negotiis legationem ad Neronem feren-
dam, occurrerunt in amphitheatrum permixti
Græcis plurimi Iudæorum. Quos cum vidissent
amali, extemplo clamare cœperunt, Iudæos ho-
stes & exploratores esse: ac deinceps insipientes
intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem
fugientes dissipati sunt, tres verò ex his compre-
henſos, rahebant quasi viuos incensuri. Com-
moti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem fe-
rendam: & primum quidem in Græcos saxa
iaciebant, postea verò etiam facibus raptis in
amphitheatrum impetum fecerunt, commi-
nantes quòd in ipso loco tantum simul popu-
lum concremarent: & penè minas impleſſent
rebus, nisi iras eorum compressisset Tiberius A-
lexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse
coercendi principium ab armis sumpsit, sed no-
biles eorum quoſque ſubmittens, hortabatur

An. mundi
4030. A
Christo na-
to 68.

a Seditio
Alexandria
inter Iudæos
& Græcos.

An. mundi

4030.

*A Christo
nato 68.**A Tiberium
Alexander
seditiones**Iudæos, ut
desinerent,
hortatur.**In cruenta
victoria in
qua 50. mil-
lia Iudæorum
interficiun-
tur.*

ut desinerent, neque aduersum se milites Ro-
manos commouerent. Seditiosi autem bent-
gnam deprecationem ridentes, Tiberium con-
tumeliosis appeterant. Qui postquam vidit absque
magna calamitate tumultuosos non posse com-
pesci, immisit in eos duas Romanorum legio-
nes, quæ in ciuitate erant: & cum his alios quin-
que millia milites, casu ad Iudæorum interitum
de Libya venientes: præcipitque ut non solum
interficerent, sed etiam bona eorum diriperent,
domosque inflammarent. Qui protinus concur-
rentes in locum qui vocatur Delta (illic quippe
erat Iudæorum multitudo collecta) exequ-
bantur strenuè iussa, nec sanè sine cruenta vi-
ctoria. Conglobati enim Iudæi his quos melius
armatos habebant, in fronte positos, aliquandiu
quidem restiterunt: semel verò in fugam versi,
mactabantur: nec vnus erat exitij modus, cum
alii sub diuo atque in campo deprehenderentur,
in ædes autem alij concluderentur, & eas quoque
succenderent Romani, vnà etiam diripiendo
quæ in his reperissent: cum neque illos aut in-
fantum misericordia, aut reuerentia sententia
moueret, sed in omnes ætates pari cæde se-
uirent. Vnde totus quidem ille locus sanguine
redundabat: quinquaginta verò congesta sunt
millia mortuorum: nec tamen saltem re-
liquiæ remansissent, nisi ad preces se contulis-
sent, eorumque misertus Alexander Romanos
iussisset abscedere. Sed illi quidem quibus erat
consuetum obedire præceptis, primo eius nutu
necibus pepercerunt: populares autem Alexan-
drini propter odij magnitudinem difficulter ab-
incepto reuocabantur, viæque à cadaueribus
distrabantur. apud Alexandriam quidem ta-
lis casus euenit.

De clade Iudæorum, autore Cestio.

An. mundi

4030.

A Christo
nato 68.

CAP. XXII.

Cestio^a verò iam quiescendum esse non videbatur, infensis vbiq; Iudæis: sed duo. a *Ingenies*
decimam legionem integram ex Antiochia se- *Romanorū*
cum ducens, & ex reliquis bina millia lecta pe- *copia.*
dixum, & quatuor alas equitum: in superque Re-
gum auxilia, hoc est Antiochi duo millia equi-
rum & peditum tria millia, sagittarios omnes,
Agrippæ verò tantundem peditum & equitum
mille, cum & Sphemus sequeretur, quatuor
millibus comitatus, quorum tertia pars equitū
erat, plurēsque sagittarii, Ptolemaida progres-
sus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio
conuenere, peritia quidem militibus inferiores,
quod autem scientiæ deerat, in Iudæos odio,
itēq; alacritate supplentes. Aderat autem ipse
quoque Agrippa Cestio, & eorum quæ condu-
cerēt simul & itineris princeps. Ibi^b cū abducta *b Zabulon*
exercitus parte Cestius in validissimam Galilæe *validissima*
ciuitatem contendit Zabulon, quæ appellatur *Galilæa ci-*
vitorū, & ab Iudæorum finibus Ptolemaida di- *uitas dire-*
scernit. Cūq; offendisset eam ciuib; destitu- *pta & in-*
tam (in montes enim multitudo refugerat) om- *censa.*
nigenam autem rerum plenam, illas quidem
militibus diripiendas concessit: ipsum verò op-
pidum quamuis admiratus esset eius pulchritu-
dinē, quippe domus habebat similiter, ut apud
Tyrum & Sidonā & Berytum ædificatas, incen-
dit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid
inuenisset obuiam depopulatus est: inflammatisque etiam circum eam positis vicis, in Ptole-
maida reuertit. Syris^c autem adhuc prædæ in- *c Iudæi Sy-*
hærentibus, & præcipue Berytiis, recepta Iudæi *rorum ad*
fiducia (Cestium enim recessisse cognouerant) *duo millia*
repente in eos, qui remanserant irruunt, & pro- *cadunt.*

Ann. mundi 4030. *A Christo* nato 68. *a Romani* Ioppen capiunt & incendunt, & octo millia quadringentos interficiunt.

pē ad duo millia cādunt. Cestius autē ex Ptolemaide profectus, ipse quidem Cæsareā peruenit: in Ioppen verò partem præmisit exercitus cum præceptis huiusmodi, vt oppidum custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidanī imperiū præsensissent, tam suum quàm cæterorum militum præstolarentur aduentum. Illorum & igitur alij mari, alij terra profecti, vtrinque Ioppen facillimè capiunt: ita vt ne fugæ quidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autem cunctos interficiunt cum familiis, direptamq; ciuitatem incendunt. Interfectorum autem numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samaritæ Nabatenei toparchiam non paucos misit equites, qui & partem finium vendicauerunt, magnamque indigenarum multitudine peremerunt: direptisq; patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

De pugna Cestij contra Hierosolimam.

C A P. X X I I I.

b Sepphoris aliaq; Galilæa ciuitates, Romanos cum favore suscipiunt. *c Duomillia* seditiosos in Galilæa ab Romanis occidati.

IN Galilæam quoque misit Cæsennium Gallū, Iductorem duodecimę legionis: eique tantam militum manum attribuit: quantam genti expugnandæ sufficere posse credebat. cū b validissima Galilææ ciuitas Sepphoris cū fauore suscipit. Huiusq; prudens consilium securæ ciuitates alia, quiescebat. Qui verò seditionibus & latrociniiis operam dabant, in Galilæa montem vndique medium recessere, qui est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ductabat exercitum. Illi c autem quamdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plures quàm ducentos interfecerunt. Vbi verò eos viderūt circumactō itinere ad celsiora progressos, maturè victoriæ concesserunt: & neque pugnam magis armati ferebant

bant, neq; si terga dedissent, equitum poterant
 manus effugere: adeo ut pauci loci asperis deli-
 rescerent, amplius verò quàm duo millia truci-
 darentur. Gallus igitur cum nihil iam tentari no-
 uitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cū ex-
 ercitu remeabat. Cestius verò cum omni manu
 reuersus in Antipatridem perrexit. Cogitòque
 non paruam multitudinē Iudæorum in turrim
 quæ Aphazci vocabatur esse collectam, qui cum
 his congregarentur præmisit. Sed prius quàm
 in manus venirent, Iudæi metu dispersi sunt: eo-
 rumq; castra iam desolata milites adorti, cum
 vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride
 autem Cestius in Lyddam profectus, vacuā vi-
 ris ciuitatem offendit. nā propter scenopegio-
 rum dies festos, in Hierosolymam populus om-
 nis ascenderat, quinquaginta verò quos ibi cō-
 prehendit occisis, exustòq; oppido viterius pro-
 cedebat: perq; Bethoron profectus, in quodam
 loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distan-
 te ab Hierosolymis stadiis quinquaginta. Iudæi
 verò cum iam ciuitati propinquate bellum vi-
 derent, omissis dierum festorum solennibus, ad
 arma properabant: satisq. freti multitudine, in-
 compositi ad pugnam & cum clamore prosilie-
 bant, ne dierum quidem septem habita ratione
 feriatorum. erat enim Sabbatū, quod apud eos
 religione maxima curabatur. idem autem furor
 qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in præ-
 lio quoque superiores effecit. Tanto nāque
 imperu Romanos aggressi sunt, ut eorū & acie
 petrumperent, viq. aperta cedibus in medios
 ruerent: ac nisi ei militum parti, quæ necdum
 locū amiserat, equites ex circuitu subuenissent,
 quisque nondum defecerant pedites, in pericu-
 lo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt
 autē quingenti & quindecim Romani milites: ex-

An. mundi

4030.

A Christo

nato 68.

Antipatridis

deuastata

in castra.

Lydda

exusta.

Cestium ab

Hierosolymis

50. stadiis

castra

posuit.

d Imperium

et victoria

Iudæorum

contra Ro-

manos.

Ann. mundi

4030.

*A Christo**nato 68.*

quibus quadringenti pedites, cæteri equites erant: Iudæi verò viginti duo, fortissimi autem videbatur Monobazus Regis Adiabenez propinqui, Monobazus & Cenedæus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa Rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudæi, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad Bethorôn ad edêtes Gioræ filius Simon inuadit, multosque postremi agminis coactos lanauit: ac multos carros cum sarcinis captos, in ciuitatē reduxit. Cestio verò in agris triduo commorante, Iudæi, locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cõpissent.

De obsidione Hierosolyma à Cestio, & Flage.

CAP. XXIII.

ITaque dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexas, ne Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudæos, experiri decreuit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitiz, certamque pro peccatis à populo Roman. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbū quidem priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borcæus vulneratus effugit: populares autem, hoc indignè ferentes factum, cædendo fustibus atque lapidibus in oppidum cõpulerunt. Cestius verò, quia inestinam eorum discordiam, opportunum ad irruen-

*a Seditiosis
legatum re-
gnum inter-
ficiunt, aliter
vulneratum
effugit.*

irruendum tempus inuenit, totum^a in eos du-
xit exercitum: inq; fugam versos, vsq; ad Hiero-
solymam persecutus est. Castris autem in loco
positis, qui appellatur Scopus, intervallo septem
stadiorum à ciuitate discedens, nihil per tri-
uinum aduersus oppidum conabatur: sperans
fortasse intus degentes aliquid remissuros. In
vicos autem circa ciuitatem, non paruum mili-
tum manū ad rapienda frumenta dimisit. Quar-
to autem die qui tricesimus mensis erat Octo-
bris, ordinatum in oppidum introduxit exerci-
tum, Populus quidem à seditiosis custodieba-
tur: ipsi autem Romanorum disciplina territi,
exterioribus cessere partibus ciuitatis, & in par-
tem interiorem templi refugerunt. Cestius ve-
rò transgressus Bezetham, quæ sic vocatur, &
Cænopolim & forum quod appellatur materia-
rium incendit. deinde cum ad superiorem ci-
uitatem venisset, prope aulam regiam castra po-
suit. Et si tunc voluisset intra muros violenter
irumpere, ciuitatem ilicò possedisset, bellóq;
finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfe-
ctus castrorū & plures equitū magistri, à Floro
pecunia corrupti, conatum eius auerterunt: &
Iudzós intolerandis repleti cladibus contigit.
Inter cetera^b plurimi popularium nobilissimi, & A-
nanus Ionathæ filius. Cestium quasi portas oi-
patefacturi, vocabant. ille autē & ita fastidiens,
& quòd non satis eis credendum putaret, tam-
diu id neglexit, donec prodicione comperta,
seditiosi Ananū quidem cum cæteris de muro
deiectis lapidibus feriendo, in domos suas refu-
gere coegerūt: ipsi verò per turres dispositi, mu-
rū tentatibus repugnabāt. Per dies igitur quin-
que Romanis vndiq; tentantibus frustrabatur
conatus, sexto autē Cestius cū plurimis selectis,
atq; sagittariis, à septentrionali tractu templū

An. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Cestius co-
sum exerci-
tum in Iu-
daea ducit.

b Popula-
rium plur-
mi Cestium
quasi portas
ei patefa-
ciunt, vob-
cant.

An. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Romanis
studium cō-
suevit, n. m.
nia suffo-
diunt, iēplig
portam in-
cendere mo-
strantur.

b Inopinata
Cestij fuga
latronum si-
ducione re-
sistat.

aggreditur Iudeis ex porticu resistentib. qui fre-
quenter quide Romanos ad mutū adētes auer-
tere, postremō autē repulsi telorū multitudinē,
recesserunt. Itaq. Romanorū qui anteibāt, scu-
tis suis muro nixi & qui eos sequebātur, aliis ac
per ordinē aliis similiter superadiūctis, quā si
ipsi appellāt, testudinē cōtexuerūt vnde sagi-
tę in eā delatę, irritę delabebātur & sine aliqua
noxa milites mœnia suffodiebāt, tēpl. q. portas
incēdere moliebātur. Vehemēs autē seditiosos
stupor inuaserat, iāq. multi ex ciuitate diffugie-
bāt, veluti cōtinuō caperetur. His autem popu-
lus alacrior efficiebatur: & quantum nequissi mi
cadebant, tantum vt ipsi portas aperirent, Ce-
stiumq. tāquam optimē de se meritum, recipe-
rent, appropinquabant. Et profectō si paululum
in obsidione perseuerasset, statim ciuitatē ob-
tinuisset. sed credo iam tūc infestus Deus pessim-
us, eiusq. sancta illo die finem bello dare pro-
hibuerunt. Deniq. Cestius, neq. animis populi,
neq. obsessorum desperatione perspecta, repen-
te militē reuocat: & sine vlla spei repulsa, incō-
sultē nimis ac iniustē discessit. inopinata h. verō
eius fuga latronum fiduciam recreauit: insecuti-
que nouissimos aliquot equitum, peditūmq. pe-
temere. Et tunc quidē Cestius in castra, quæ a-
pud Scopion munerat, tetendit: altero autem
die vltius recedendo, magis hostes provoca-
uit: iāmq. postremos assecuti multos necabant,
tum vtraq. itineris parte vallata, intransuersos
tela iactabāt, & neq. in eos se torquere a quibus
a tergo sauciabantur, nouissimi audebant quā-
dā infinitā multitudinē insequi existimantes:
neque a lateribus instantiū vim repellere suffi-
ciebant: cū ipsi quidē graues essent, ordinē-
que irrumpe re formida. ent: viderent autem Iu-
deos leues, & ad excurrendū faciles esse. vnde

An. mundi

4030.

A Christo

nato 68.

conueniebat, ut multa mala perpetrarentur, cum nihil contra inimicis nocerent: Tota igitur via perculsi, deieciq. agmine sternebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, & Lōginus tribunus, & Amilius Lucidus alæ Præfectus, vix in Gabao peruenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimēis amissis. Hic autem Cestius biduum commoratus inops consilij quid ageret, cū tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia circum loca plena Iudæis, tarditatem sibi obfuisse cognouit: & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum. Itaq. pro compendio fugæ, cuncta quæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occisiq. mulis atque asinis, aliisq. iumentis, præter illa quæ sagittas & machinās ferrent (hec enim velut vsui futura seruabat, maxime quia timebat ne Iudæis contra se capta prodessent) Bethorō versus antecedebat exercitū.

At Iudæi latioribus quidem locis minus instabant: contractos verò in angustias atq. descēsus, alij ab exitu prohibebant, alij postremos agminis trudebant in vallem: fusq. omnis multitudo per itineris iuga, militum sagittis operiebat, ubi etiam peditibus, quo pacto sibi met subuenirent, hæsitantibus equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viā prosequi poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes irent ascēsus ardui prohibebant equitantibus inuij, iaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in quas, deieci qui aberrassent cōsumebantur: nullusq. locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat. Itaq. incerti quid agerēt, ad vlulatus, quod desperati solent, fierisq. conuersi sunt: quibus resonabat Iudeorum exhortatio, cum clamore lætantium pariter, atque exultantium, torusq. penè qui cū Cestio fuerat, petisset exercitū, nisi nox aduenisset: qua Romani

a Iudæi Bethorō

versus persequuntur, cōsumuntur, cōsumuntur, cōsumuntur

que in extrema

mam necessitate

adungunt.

tatem adiungunt.

gunt.

b Plulatus

fieriisq. Romanorum:

conuersi sunt: quibus resonabat Iudeorum

exhortatio.

exhortatio.

Anno mun-
4031.
A Christo
anno 69.

quidem in Bethoron confugerunt. Iudæi verò
obsessis circū omnibus locis, eorū transitus cu-
stodiebant. Denique vbi Cestius aperto itinere
desperato, iā de fuga cogitabat, lectos propè ad
400. omniū fortissimos milites, rectorū fastigiis
imposuit. hisq; præcepit, vigilū qui in castris ex-
cubarent, signa clamare: ut eo modo Iudæi om-
nē illic militū numerū arbitrarentur remanere.
Ipse autē cum cæteris ociosè vsq; ad 30. stadia
progreditur. Vnde manē cum Iudæi locum quo
Romani tetenderant desolatum vidissent, in
quadringentos à quibus decepti fuerant cōcur-
rerunt. & illos quidē sine mora iaculis confecerunt:
mox autem Cestium persequi properabāt.
sed ille cum nocte non paruum spatium itinē-
ris peregisset, die vehementius quoq; fugiebat:
adeò vt metu percussī milites, machinas siue
tormenta muralia, itēq; balistas, multaq; alia
instrumenta relinquerent, quibus tunc ablatis
Iudæi rursus contra illos qui ea reliquerant vñ
sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatri-
dem vsque venerunt. Deinde cum eos assequi
non potuissent, inde redeuntēs & machinas se-
cum asportarunt mortuosq; spoliarunt, & præ-
dam quæ remanserat collegerunt: & præna ca-
nentes in metropolim remearunt, suis quidem
paucis amissis, Romanorum autē & auxilia-
riū quinque millibus peditum, ac 300. itēq;
nongentis & octoginta equitibus interemptis.
Hæc quidem Nouemb. mensis 8. die gesta sunt.

b Nobilium anno 12. Neronis principatus.

Iudeorum
multi, tan-
quam e na-
ui pessum
ra, ex ciuita-
te emant.

De Damascenorum sauitia in Iudeos, deque
Iosephi studijs in Galilæa.

C A P. XXV.

Post b Cestij verò casus aduersos, nobiliū Iu-
deorum multi, tanquā e naui pessum
ex ci-

ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus & Saulus fratres, vnà cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus Regis Agrippæ: inde dislapsi ad Cestium transfugerunt. Qui verò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas: fuga despecta, quemadmodum à seditiosis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaïam ad Neronem misit, & propriam necessitatē indicaturos, & belli causas deriuaturos in Florum, sperauit enim, & iram an illum excitatum iri, & sua pericula summouenda. Tunc autem Damasceni, cæde Romanorum cognita, Iudæos apud se degentes opprimere studuerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent (namque id olim propter suspiciones meditantur) facilem quidem sui conatus exitum fore putabant, verebatur autem mulieres suas ferè omnes præter paucas Iudæizantes, & eorum religione imbutas, quare hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent, Iudæorum autem decem millia, quippe vt in angusto loco: atque omnes inermes aggressi vna hora sine metu iugulauerunt. Qui verò Cestium fugauerant, in Hierosolymam reuersi, quos adhuc Romanorum studiosos inuenissent partim vi, partim blanditiis sibi etiam sociabāt: & in templū congregati, plures belli duces eligendos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus: omnia quæ in ciuitate gerenda essent, imperaturi: maximèque vt ciuitatis muros erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamuis Romanorum prædam, & ereptas Cestio pecunias, & insuper his plurima ex thesauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatibus præposuerunt: quod & ipsum tyrānidis superbia videret efferri: eiusque studiosos siue imitatores,

An. mundi
4031. M
Christo nat.
69.

a Damasceni Iudæos decem millia vna hora iugulantes.

b Iosephus Gorionis filius, & Pontifex Ananus, omnia quæ in ciuitate gerenda essent, imperaturi declarantur.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

satellitū more versari. verū paulatim Eleazarus
ambitione pecuniarum, itēq. astutia persuasit po-
pulo, vt in omnib. sibi parerent. In Idumæā ve-
rò quos mitterent, alios militū duces optarunt.
Iesum filiū Sapphæ, vnum è Pontificib. & Elea-
zatum noui Pontificis filiū. Nigro autē manda-
uerūt, qui tunc Idumæā regebat, ex regione trās
Iordanē posita genus ducens, vnde Peraides co-
gnominabatur, vt ducib. obtēperaret. Sed ne a-
lias quidē regiones omittendas putabant. nanq.
in Hierichuntē Iosephus filius Ismonis, & trans
flumen Manasses, & Tamnā Ioannes Essæus, to-
parchias administraturi missi sunt. huic autem
Lydda, & Ioppe, & Ammaus erāt additæ. Goph-
niticæ autē & Acrabatensæ regionum Ioannes,
filius Ananiæ, rector designatus est: & vtriusq.
Galilææ Iosephus, Matthiæ filius, huius autem
præfecturæ iuncta erat & Gamala, munitissima
ciuitatū quæ ibi fuere. Aliorum igitur rectorū,
pro alicritate ac prudentia sua, quisque res sibi
creditas administrabat. Iosephus autem, cū
in Galilæam venisset, primum curæ habuit, in-
digenarum sibi conciliare benevolentiam, mul-
ta sciens ea confici posse, licet in aliis peccauis-
set. Deinde b̄ considerato, quod potentissimos
Galilææ cō- quidem amicos haberet si eos participes pote-
stitatis fecisset, omnē verò multitudinem si plura-
que per indigenas & cōsuetos fieri præciperet,
70. de senioribus eius gentis prudentissimos e-
legit: eosque rectores totius Galilææ constituit.
vii. verò per singulas ciuitates minorum, litiū
iudices. nam maiora nēgocia causasque capita-
les ad se referre iussit, & illos lxx. ceterum di-
sposto per ciuitatē iure quo inter se vteren-
tur, etiam quemadmodum extrinsecus tuti es-
sent animaduertit: certūque in Galilæam Ro-
manos esse venturos, opportuna e loca muro
cinge-

a Iosephum
Historiogra-
phum virum
que Galilææ
rector desi-
gnatur.
b Iosephum
septuaginta
de seniori-
bus quos re-
tores totius
Galilææ cō-
stituit, septē
verò per
singulas ci-
uitates, mi-
norum litiū
iudices, eli-
git.
c Iosephum
opportuna
loca muro
cingit.

cingebat, hoc est, Iotapatā, & Bersabēz, & Selamin, necnon & Perekcho, & Iapha, & Sigoph, & montē cui nomen est Itaburio, & Taricheas, & Tiberiada, ad hęc etiam circa Genesar lacum speluncas in ea quę inferior Galilzā vocabatur muniuit. Superioris autem Galilzæ Petram quę Achabrorum dicitur, & Sēph, & Iamnith: & Meron in Gaulanitide verò Seleuciam, & Soganen & Gamalam munitione circumdedit. Solis autem Sepphoritis permisit, ut murum sibi met ipsis fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos etiam sine pręcepto videret. Similiter autem Gischalam. Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Leuiz filius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atque opem ferendo. **Quin** a & exercitum ex Galilzā, supra centum millia virorum comparauit: quos omnes vndique collectis armis veteribus instruebat. Deinde reputans, hoc maximè Romanorum inuictam esse virtutem, quòd dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum exercitationi operam darent, doctrinam quidem urgente necessitate despexit: parendi autem facultatem raptis regentium multitudine posse contingere, ita ut Romani solent, diuisit exercitum, pluresque fecit ordinum principes. Diuersisque militum generibus constitutis, alios decadarchis, alios centurionibus, alios tribunis subdidit: & insuper his ipsis rectores, maiorum rerum administratores dedit. Docebātque signorum disciplinas, & prouocationes reuocationesque buccinarum, & principia cornuum, & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula, quęque ad fortitudinem animi, corporisque tolerantiam peruinerent, in-

An. mundi

4031.

Christo nato

69.

a Iosepho
Galilæos et
non instruit.

Ann. mundi
4931. A
Chr:sto nato
69.

a Iosephus
Galila: ad
bellu, & quo
pactis essent
parituri prae
cepis, eru-
dis.

stituebat. Maxime vero eoserudiebat ad bel-
lum, usquequaque Romanorum referens disci-
plinam: & quod cum viris essent praeliaturi, qui
& viribus corporis, & animi obstinatione, to-
tum penè orbem terræ superassent. His addidit,
quo pacto belli tēpore suis essent parituri prae-
ceptis, iam nunc periculum se facturum, si con-
fueris delictis, hoc est, furtis & latrocinis & ra-
pae essent pinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus
parituri prae fraudem facerent, aut consuetissimorum dam-
na proprium quæstum putarent. Illa enim bel-
la optimè administrari, quorum milites bonam
conscientiam gererent: qui verò per se pravi
fuerint: his non solum inimicòs, sed etiam
Deum hostem futurum. Multa in hunc modum
admonendo perseverabat. Et iam quidem quā-
tum praelio parandum esset, constatum erat. Nā
sexaginta peditum millia, CCL. equites ac prae-
ter hos etiam mercenarios, quibus maxime fre-
rus erat, habebat quatuor millia quingentos:
necnon & sexcentos circa se electos custodes
corporis atque satellites. Exceptis autem mer-
cenariis, facile ceteri milites a ciuitatibus ale-
bantur. Namque singulae quas enumerauimus,
cum mediam sui multitudinem mitterent in
militiam, reliquos ad comparandum eis victum
tenebant: ut pars armis, atque alia pars facien-
dis operibus dirimeretur, & armati securitatem
rependerent suggerentibus commatum.

b Singula
Galilae ci-
uitates me-
diam sui
multitudinē
in militiam
misiunt, re-
liquos ad
comparan-
dum eu vi-
ctum tenet.

De Iosephi periculis & euasione, & Ioannis
Giscali malitia.

CAP. XXVI.

Iosepho autem hoc modo administranti Gall-
ileam, insurrexit quidam insidiator, patria Gisc-
cala ortu, Leuiæ filius, nomine Ioānes, callidis-
simus,

simus ac dolis plenus: & nequitia quidem nobilissimus omnium, antea verò pauper: & aliquādiu malitiæ suæ impedimentum passus inopiā, facile mentiri paratus, mirusque fidem adhibere mendacio, & qui fallaciam virtutem putaret, eaque aduersus amicissimos vteretur: simulator humanitatis, & spe lucri appetentissimus cadium: qui semper quidem immoderata concupisset, spem verò leuioribus maleficiis aluisset. Latro enim erat sui moris, ac solitarius: deinde etiam comitatum inuenit audaciæ, primò quidem paruum, ampliore autem proficiens. Curæ autem habebat, neminem ignauū asciscere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorūque pericia præstarent, hos eligebat, donec cccc. virorum cateruam congregauit. quorū plures ex Tyriorum finibus, & vicis erant. Isque omnem Galilæam depopulabatur: & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hunc igitur iam dudū regendi milites cupientem, & maiora desiderantē, diu pecuniæ retardabat inopia: cūque videret Iosephū suā industria lætari, persuadet, ei primū, ut fabricā di muri patriæ sollicitudinē sibi committeret, in qua se quæstus magnos à locupletib. fecit. Deinde callidissima fraude cōposita, velut oleo, quod non à gentilibus suis tractatū esset, uti cauerent omnes apud Syriam Iudæi, ut ad confinia oleū mitteretur depoposcit. nummōque Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris eodem precio amphoræ dimidium venundabat, cūque Galilæa ferax esset olei, maximeque illo tēpore magna vbertate redundaret, in ea loca ubi erat penuria solus multūque amittendo infinitā summam pecuniæ cōgregauit: quæ mox in eum vñs est, qui hoc sibi beneficiū præstasset. Denique existimans si Iosephum

An. mundi
4031. A
nato Christo
69.

a Ioannes
simulator
humanita-
tis, & spe
lucris appo-
tentissimus
cadium,

b Ioannes
pecunia in
eū cuius be-
neficio acce-
perat, abuti-
tur.

An. mundi
4031. A
Maso Christo
69.

a Agrippa
procurator
spoliatur.

b Centum
armatorum
millia con-
tra Iosephū
concurrunt.
c Iosephi a-
mici & sa-
tellites pra-
ter quatuor
omnes dissi-
gunt.

deposuisset, rectorem se Galilææ futurum, quibus præerat latronibus imperavit prædam vehementius exercere, quo multis rebus novis per eas regiones excitatis, aut insidiis alicubi rectorem perimeret, si cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indigenas accusaret. Immodum autem tumores dissiparet, quod res Galilææ Iosephus Romanis proderet cogitaret, multaque in hunc modum ad eius perniciem comparabat. Itaque illo tempore cum quidam ex vico Dabaritarum, in magno campo custodias agentes, Ptolemæum Agrippæ & Berenices procuratorem aggressi, omnes quas ferebat sarcinas abstulissent, in quibus erant non paucæ vestes preciosæ, plurimaque argentea pocula: & D.C. aurei. neque hanc prædam occultè administrare potuissent, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem reprehensa violentia quâ regis intulissent, reponi res ablatas apud aliquem eius civitatis potentissimum iubet: paratus eas dominis opportunè remittere. unde maximum ei periculum cõparatum est, namque raptores earum, quia præda nullam partem accepissent, ægrè ferentes & perspicientes, quod Iosephus cogitauerat laborem suum Regibus condonare, per vices nocte discurrunt, omnibusque prædicat Iosephū proditorem esse, eodémque tumultu civitates proximæ replenerunt, adeò ut C. armatorum millia contra Iosephum prima luce concurrerent. Denique multitudo quidem, in circo apud Taricheas congregata, plurima per iracundiâ conclamat, partim deponi, partim concremari vociferans proditorem, plerisque autem incitabat Ioannes, & cum eo Iesus quidam Sapphæ filius tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & satellites, tantæ multitudinis incursum pernici-

perterriti, omnes præter quatuor diffugerunt. Ipse verò dormiens, propè iam cum ignis admo-
ueretur exurgit, & monentibus eum quatuor
qui remanserant vt fugeret, neque solitudine
sua, neque illorum qui contra se venerāt copiis
perturbatus, in cōspectum illorum profiliit, ve-
ste discissa, infusōque capiti pulvere, auctisq;
posit tergū manibus, subq; ceruici gladio anne-
xo. Hęc autē amicos ei, maximè Taricheatas ad
misericordiam cōmouerant, rustica verò plebs
& finitimorum, quibus molestior videbatur, nō
sine maledictis eum iubebant publicas proferre
pecunias, & facta proditionis fateri. Nam ex
habitu eius opinabantur nihil eorum de qui-
bus nata fuerat suspicio, penitus negaturum: &
impetrandę veniæ causa fecisse omnia, quę mi-
sericordiam prouocarent. At illius ista humili-
tas consilium præstruebat, & contra se indignā-
tes arte circumueniēs, vt super his, vnde irasce-
rentur, inter se ipsi discordarent, omnia con-
fessurum se pollicetur. Deinde sibi loquendi
facultate concessa, ego, inquit, has pecunias ne-
que Agrippæ remittere cogitabam, neq; in pro-
pria lucra conuertere (absit enim, vt amicū pu-
tem vnquam, qui vobis sit inimicus: aut quæ-
stum ex re capiam, quæ vos cōmuniter læderet)
sed quia videbā ō Taricheatæ, maximè ciuitatē
vestram munitionis egere, & ad extruenda mœ-
nia minus habere pecuniæ, timebāmque Tibe-
riensem populum, & alias ciuitates raptis pecu-
niis inhiantes: pedetentim eas retinere decreui,
vt nos muro circumdarem. Si hoc non videtur,
profero quæ ablata sunt, & diripienda propono,
sin rectè consului: benè de vobis meritum coer-
cetis. Hęc Taricheatæ quidem ab eo dicta, cum
fauore receperunt: Tiberienses verò cum aliis
deprauando, insuper etiā minitabantur: vtrique

Anno mudi

4031.

A Christo
nato 69.a Oratio Io-
sephi ad se-
ditiosos Iu-
dæos.

An. mundi autem relicto Iosepho inter se ligabant. Ille
4031. autem fretus iam secum sentientibus (erant e-
A Christo nim propè ad XL. millia Tarichearum) cum mul-
maro 69. titudine liberius loquebatur: multumq; in eo-
 rum temeritatem inuectus, ex presenti quidem
 pecunia Taricheam ait esse muniendam: curæ
 autem sibi fore similiter, ut etiam ceteræ tutæ
 sint ciuitates. nec enim pecunias defore, si cō-
 cordare velint in eos vnde parandæ sunt, & nō
 in eum moueantur, qui parat. Itaque tum alia
 quidem multitudo, quæ decepta fuerat, quā-
 uis irata recedebat. duo velò armatorum millia
 impetum in eum fecerunt. Cūque se ille recto
 ante recepisset, instabant ei ministres. Iterum au-
 tē Iosephus in hos quoq; altera fāde vitur,
 cūmq; in sumum euassisset, compresso dextera
 strepitu, nescire ait se, quid peterent sibi præsta-
 ri, voces enim se non exaudire confusas. omnia
 verò quæ iuberent esse facturum, si aliquos intro-
 misissent, qui secum ociose colloquerentur. His
 auditis, illicò nobiliores cū magistratib; ad eū in-
 grediuntur, quos ille in intimas ædium partes in-
 ductos, clausa ianua tādū verberauit, quoad o-
 mniū viscera pudata sunt. circumstabat autē in-
 terim populus existimās eos prolixis allegatio-
 nib; cōcertare, cū subito Iosephus forib; patefi-
 ctis, crucētos eos dimisit, vnde tanto terrore qui
 minabātur affecti sunt, ut proiectis armis ausu-
 gerēt. Ob hanc Ioannis etiā atq; etiā crescebat
 inuidia, aliāsq; nihilominus Iosepho moliebā-
 tur insidias: morboque simulato per epistolam
 postulauit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiēsis
 aquis calidis vii permitteret. Iosephus autem,
 quia nondū ei suspectus erat insidiator, ad præ-
 fectos ciuitatis literas fecit, ut & hospitium; &
 utensilia Ioanni præbent. Quibus ille potitus,
 biduo post cuius rei causa venerat agebat: & his

his fraude circumuentis, aliis^a vero pecunia cor-
ruptis, ut Iosephum desereret, persuasit. His au-
tem cognitis Silas quem Iosephus custodię pre-
posuerat, propter de insidiis ei scripsit: atq; ille
accepta epistola, noctūq; itinere maturato ma-
tutinis ad Tiberiadem peruenit. Et cætera qui-
dem multitudo obuiam ei processit. Iohannes
autem quamuis eum contra se venturum esse
suspicaretur, tamen misso quodam ex notis, in-
firmitatē simulata, quod lectulo detineretur, ob-
sequio sese defuisse mandauit. Tiberiensibus
autem à Iosepho in stadium congregatis, ut ad
eos quæ sibi scripta fuerant loqueretur, missis
armatis Iohannes iussit eum interficī. Quos cum
iam nudare gladios perspexisset, populus excl-
mauit: atque ita conuersus ad eius vocem Iose-
phus, ubi ferrum propè iugulo suo imminere
prospexit, in litrus desiliit à tumulo, excelso tu-
bitis sex, in quo verba faciens cum populo ste-
terat, ascensūq; inde nauicula cum duobus sa-
tellitibus suis, quæ illuc applicuerat, in medium
lacum refugit. milites verò eius, ilicò captis ar-
mis, contra insidiatores irruebant. Mox autem
veritus Iosephus ne bello intestino concitatus,
propter paucorum inuidiam ciuitas consumie-
retur, nuncium suis misit, qui eos moneret, ut
propriæ tantum saluti consulere: neque verò
quenquam vel occiderent, vel argueret noxi-
rum. Et illi quidē dicto parentes, cōquieuerūt.
qui verò circum ciuitatē per agros habitabant,
auditis insidiis & quis earū fabricator esset con-
tra Iohannē veniebant. sed ille prius in Gisi-
cala patriam suam fuga receptus est. At Galili-
tæ totis iam ciuitatibus ad Iosephum consue-
bant, & cum multa essent armatorum millia cō-
gregata, qui se aduersus Iohannem communem
insidiatorem adesse clamabant: vnaque cum consue-

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Iohannes Ti-
beriensibus,
ut Iosephum
deserant, per-
suadet.b Iohannes
missu arma-
to, Iosephum
interfici ius-
sit.c Iosephum
in nauicula
in medium
lacum refu-
git.d Iohannes in
Gisala pa-
triam suam
fugit.e Galilæi ad
Iosephum con-
tra Iohannem

An. mundi

4031.

*et Christo
mate 69.**a Ioanne in
Iosephum
insidia.*

eo ciuitatem, quæ illum suscepisset ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem eorum beneuolentiam, impetum autem cohibendum esse dicebat: prudentia magis inimicos vincere cupiens, quam perimere. His verò, qui de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo, suos quisq; populus indicabat, præconum voce denunciabat, intra V. dies eorum qui Ioannē non reliquissent, patrimonia diripienda, domosque eorum cum familiis exurendas. Et tria quidem millia statim ab eo reuocauit, qui profugi ante pedes eius arma proiecerūt, cum reliquis autē Ioannes propē mille Syris fugitiuis, transtulit se iterum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymā clam missos, Iosephum accusabat, quòd magnum exercitum collegisset: iamq; nisi præueniatur vi tyrānus metropoleos venturus esset. Verū ea populus quidem præsciens, negligebat: liuore eunt potentes, nōnullique magistratū clām pecunias ad cōparādos mercenarios milites misero Ioanni, vt per eos bellum cum Iosepho gereret, decretūmq; inter se conceperunt, quo idem Iosephus militum administratione decederet. non tamē id satis esse credebant: ideòq; duò millia & D. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, iuisperiti filium Ioazarū, & Ananiam Sadduczū, & Simonem & Iudam Ionathæ filios omnes eloquentia validissimos: vt eorum scilicet monitu, auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis: & si quidem ipse sponte sua veniret, paterentur eū rationē reddere: sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripserunt, causam verò non indicauerunt, quoniā secretū fuit inimicorū eius consilium, ynde factum est.

vt qui praeuere non potuit, quatuor ^a statim ciuitates ad inimicos transfirent: hoc est, Sephoris, & Gamala, & Gischala, & Tiberias: quas tamen continuò sine armis recepit, captos autem quatuor duces consiliis armatorumque fortissimos, misit Hierosolymam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & à quibus praemissi fuerant: interfecit, nisi ante fugissent.

Tiberias à Iosepho recuperatur & Sephoris.

C A P. XXVII.

I Oannem verò iam intra muros Gischalæ, Iosephi timor custodiebat. Et ^b paucis diebus post iterum bellauit Tiberias, habitatoribus Agrippæ Regem vocantibus. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, paucique Romani equites ibi cum cõparuissent, à Iosepho defecerunt. Hisque apud Taricheas cognitis. Iosephus qui milites frumentatum miserat, neq. solus egredi cõtra desertores, neque se continere patiebatur, metuens ne, dum ipse tardaret, regij ciuitatē occuparet. nec enim postero die obstante sabbato quicquā facere poterat. itaque dolo eos qui se deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur. omnibus autem scaphis quas in lacu comperit congregatis (ducentæ autē & triginta fuerunt, quaternique nautæ non amplius singulis inerant) maturò ad Tiberiadem nauigat. cumq. tãto ab ea distaret spacio, vnde facile videri nō posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ^c ipse solos inermes satellites secum habēs, proplus vt cõspiceretur accessit. Quem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorū esse plenaa

An. mundi 4031. A Christo nato 69.

Quatuor Galilæa ciuitates ad inimicos Iosephi transfrens.

b Tiberias à Iosepho recuperatur, & stratagemate seruat.

c Iosephus cum 7. satellitibus Tiberiadē peruenit, hostesque perterritos.

An. mundi
4031. A
Christo nato
47

existimantes, arma proficiunt: manúsque supplices agitantes, ut ciuitati parceret precabantur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus castigauit: primum quòd bello contra pop. Rom. suscepto, intestinis defensionibus vires suas ante consumerent: inimicorúmque vota complerent: deinde, quòd securitatis suæ curatorẽ de medio tollere propeterent, ciuitatẽmq. non erubescerẽt sibi claudẽre, qui eam muro cinxisse non repudiaturũ se ait, si qui sibi satisfacerẽt, quibus interuenientibus amicitiam cum ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tiberiensium potẽtissimi descenderunt: his autem in vnã receptis nauiculam piscatoriã, & procul abductis, aliõs L. senatores venire iussit, maxime nobiles, velut illi quoque fidem sibi præbere deberent. Deinde a nouas causationes excogitãs, alios insuper atq. alios obtẽtu fœderis euocabat. utq. maturẽ Taricheas recurrerent, gubernatoribus nauium repleta. ù imperabat: quosq. auexissent, in carcẽ collocarent: donec omnem curiã, quæ DC. haberet viros, duõque millia populariũ comprehensa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autẽ vociferantibus, Clitum quendã esse præcipuũ defectiõnis autorem, irãmque ipsius pœna illius precantibus satiari, nullum quidem Iosephus volebat occidere: suorum verò satellitum quendam Leuiam egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cũ verò præ timore solũ se globo inimicorũ commissurum negaret, eãque causa indignatũ Iosephum stantem in scapha videret, ipsũque velle descendere, ac de se supplicium sumere, ut saltem vnã manũ sibi concederet, orabat. nequẽ b hoc annuente Iosepho, dummodo alterã sibi met Clitus ipse præcideret, educto ille dextera gladio, læuam sibi truncãuit. tantũ eũ timor

a Iosephus
callido cõsilio
Tiberien-
sium potẽ-
tissimos enu-
cat, & in
Taricheas
scaphis ab-
ducit.

b Clitus de-
fectiõis au-
tor educto
dextera gla-
dio, læuam
sibi truncat.

mor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis, & satellitibus VII. populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociavit. Paucis autem diebus post Giscalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus depradari permisit: omnemque prædā conquilitam popularibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberiensibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad benevolentiam reuocare.

*An. mundi .
4091. A .
Christo nato .
69.*

Quomodo Hierosolymita bello se preparauerunt: deque Simonis Giora tyrannide.

CAP. XXVII F.

HABÆTUS apud Galilæam motus erat: iamque ab intestinis dissensionibus quiescentes adversus Romanos instruebantur. Hierosolymis autē Ananus pontifex & potentiores, qui non cum Romanorum parte sentirent, muros instaurare properabant: multaque bellica instrumenta perque omne oppidum sagittæ, aliæque arma fabricabantur: & exercitationibus iussis manus iuuenum operam dabat. Erantque vniuersa plena tumultus, magnaque tristitia moderatos occupauerat: multique futuras clades prospicientes, fletum cohibere non poterat. infestaque pace cupientibus omnia videbantur. Belli autem incensoribus, quæ illis placerent, ex tempore fingebantur, statimque iam tunc quali peritura civitatis erat, antequam Romani venirent. Anan autem apparatus belli omittere curâ fuit: & seditionorum, quos Zelotas vocabant, amentiam ad utiliora convertere: qui tamen victus est, & quis illius finis fuerit, in posterioribus explanabimus. At in Acrabatena toparchia Gioræ filius Simon multis novarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum in domos

a Hierosolyma statim perturbatus.

b Simon Giora filius in Acrabatena & Idumæa ingentes rapinas & caedes exercit.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

locupletum irsumpebat, verum etiam corpora
verberibus conficiebat: iamque tunc palam ty-
rannidem inceptabat. Ab Anano autem missis
aduersus eum militibus magistratuum, ad latro-
nes qui erant Masada, cum his quos habebat,
effugit: ibique manens, donec Ananus & alij e-
ius inimici perempti sunt, Idumæam cum cæ-
teris populabatur: aded ut magistratus eius ge-
tis, propter eadum multitudinem & prædæ
assiduitatem, collecto milite, & vicos præsidii
tuerentur. Et Iudzorum quidem res ita se ha-
bebant.

SVMMA CAPITVM LIBRI III. DE BELLO IYDAICO.

- I. De Vespasiani Ducis aduentu, & clade du-
plici Iudzorum.
- II. Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.
- III. De auxilio Sepphoritæ misso, & Romanor-
um disciplina militari.
- IIII. Impetum Placidi contra Iotapatam.
- V. Galilæa à Vespasiano inuaditur.
- VI. Gadara expugnatio.
- VII. Iotapata obsidio.
- VIII. Obsidio Iotapatæ a Vespasiano, & di-
ligentia Iosephi, deque Iudzorum excursio-
ne in Iudæas.
- IX. De oppugnatione Vespasiani contra Iotapa-
tam, arietis, & aliorum tormentorum bellicorum.
- X. De iterata impugnatione Iotapatæ.
- XI. Iapha expugnatio à Traiano & Tito.
- XII. De Samaritanis à Cereale deuictis.
- XIII. Iotapata excidium.
- XIII. Quomodo Iosephum capta vitam suam re-
demerit facto & verbis.

- XV. *Ieppe denuò capitur.*
 XVI. *Deditio Tiberiadu.*
 XVII. *Tarichearum obsidio.*
 XVIII. *De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.*
 XIX. *Tarichearum excidium.*

*De Vespasiani ducis aduentu, & clade Iudæo-
 rum duplici.*

An. mundi
 4031. A
 Christo nato
 69.

C A P. I.

Quæterum a Neronem, ubi res apud a Neronem
 Iudæam non prosperè gestas ac- *propter res*
 cepit, latens quidem, quod necesse *apud Iudæam*
 fuit, cum timore stupor inuadit, *gestas, cum*
 aperte autem superbiam simulans *timore stu-*
 ultro etiam indignabatur. magisque ducis ne- *por inuadit*
 gligentia, quam virtute hostium quæ contige-
 rant facta esse dicebat: dicere se putans, propter
 pondus imperii tristiora contemnere, videriq.
 malis omnibus superiorem animum gerere: ve-
 rum tamen curis arguebatur mentis eius per-
 turbatio, cum deliberaret cuinam commotum
 crederet orientem, qui vnâ & Iudæos rebellan-
 tes vlcisceretur, proximâsq. his nationes simi-
 li morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur
 solum Vespasianum his necessitatibus parè, &
 qui tanti belli magnitudinè suscipere posset, vi-
 rum ab adolescentia vsque ad senectutè bellis
 exercitatu, & qui pop. Rom. iampridem pacasset
 occidentem, Germanorum tumultu coccussum:
 armisq. ante illud tempus incognitam Britā-
 niam vindicasset. vnde patri quoq. ipsius Clau-
 dio præstiterat, vt sine proprio sudore trium-
 pharet. itaque his omnibus fretus, ætatēque il-
 lius cum peritiâ stabilem cernens, obsidēsque
 fidei liberos, eorūmq. florem manus esse pater-
 ne prædantiæ, iam tū fortasse de tota Rep. Deo

An. mundi
4031. A
Christe nato
69.

a Vespasa-
nū Nero ad
regēdos exer-
citus in Sy-
ria consti-
tutus,

b Vespasa-
nū & Ti-
berii multa
contra In-
dāos auni-
lia congre-
gavit.

c Indai in
Ascalonem
copias mo-
nans.

d Antonius
pugnat cum
Indai.

aliquid ordinante, mittit eum ad regendos ex-
ercitus in Syria constitutos. multis pro tem-
pore blandimentis atque obsequiis, animarum,
qualia necessitas imperare cōuenit. Ille, autem
protinus ex Achaia, ubi cum Nerone fuerat, Ti-
berium quidē filium suum mittit Alexandriam, ut
inde quintam itemque decimam legionem, & mo-
ueret. ipse verò transmissus ad Hellepontum,
terreno itinere in Syriā peruenit, ibiq. Roma-
nas vires, multaq. in vicinis Regibus auxilia con-
gregavit. At Iudæi post malam Cestii pugnam in-
superata felicitate sublatis, animarū impetus co-
hibere nō poterant: sed tanquā fortuna eos ex-
agitante perciti, bellū ulterius producebāt. De-
niq. bonni, quāta fuit, manu pugnacissima con-
gregata, Ascalonem petierunt, ea est ciuitas an-
tiqua, DCC. & XX. stadiorum spacio ab Hiero-
solyma distans & Iudæis semper inuisa: quæ res
fecit, ut etiam tunc primis eorū incurribus pro-
pior videretur. tres autē viros aggressionis du-
ces habebant, & corporibus & prudentia præ-
stantissimos, Nigrum Peraitā, & Sylam Babylo-
nium, & Ioannē Essēnū. Ascalon vero validissi-
mo quidem muro, cincta erat, sed vacua penē
præsidiiis, vna enim cohors eā peditū, & vna e-
quitū ala tuebatur, cui præfectus erat Antonius.
Illi igitur ita multa velocius itinere peracto, ac
si ex propinquo veniēt, præsto erant. Antonius
verò (nec enim fore eorū imperium nesciebat)
equites iam ex ciuitate duxerat. & neq. multi-
tudinē veritus vel audaciam, primas hostiū coi-
tiones fortiter sustinuit: murūque properan-
tes aggredi frenauit. Itaque d Iudæi, qui cū peri-
tioribus imperiti, & pedites cū equitib. cū stipa-
tis autem inordinati, leuiterque armati cum in-
structis, plūsq. indignationi quā consilio tri-
butes, cū porigeris & autu rectoris omnia fa-
cien-

orientibus dimicabant, facile profligantur. nam
 ut semel eorum primæ ab equitibus turbatæ
 sunt acies, fugam petunt : & murum versus se à
 tergo urgentibus incidentes, suimetipsi hostes
 erant: donec omnes incursum equitum victi
 per totum campum dispersi sunt, qui fuit pluri-
 mus, totusque habilis equitantibus: quod quidē
 Romanos iuuit, ut magna cæde Iudæos proster-
 nerent. nam & fugientes præuertendo, cursum
 in eos fledebant: & quos occupassent, curriculo
 transfigendo infinitos peremē e. Alij verò a-
 lios quocunque se vertissent circumdatos, exa-
 gitantes, facile iaculis opprimebant. Et Iudæis
 quidem propria multitudo, per desperationem
 salutis, solitudo videbatur: Romani verò licet
 ad pugnam pauci essent, rebus tamen secun-
 dis animati, etiam superflucere se putabant. Et
 illi quidem res aduersas superare certātes, dum
 pudet citò fugere, mutari fortunam sperant.
 Romani autem, in his quæ prosperè agerent
 minimè delassati, ad maiorem usque dici par-
 tem pugnam protrahunt: donec Iudæorum
 quidem perempta sunt decem millia, duobusque
 duces Ioannes & Silas: cæteri verò plerique
 saucij, cum Nigro, qui vnus restabat ex ducibus,
 in oppidum Idumææ quod Salis dicitur confu-
 gere. nonnulli tamen etiam Romanorum in il-
 lo prælio vulnerati sunt. Sed non Iudæorum
 spiritus clade tanta sedatus est, multoque ma-
 gis eorum dolor incitauit audaciam, & con-
 temnentes quantum ante pedes mortuorum ia-
 ceret, pristinis rebus feliciter gestis ad cladem
 alteram illiciebantur. denique paruo tempore
 intermisso, quod ne curandis quidem vulneri-
 bus satis esset, cunctisq; aggregatis viribus, ma-
 iore cum indignatione, multoque plures Asca-
 lonem recurrerant, eadē se præter imperitiam

*Ann. mundi
 4031. A
 nno Christo
 69.*

*a Romani
 Iudæos vin-
 cunt, & ma-
 gna cæde
 prosterunt.*

*b Decem mil-
 lia Iudæoru
 perempta.*

Ann. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

a 80 mil-
lia Iudeoru
ad Ascalo-
nem occum-
bunt.

aliâque belli vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius quâ transituri fuerant, posuisset insidias, ex improviso in eas delapsi, & ab equitibus circumdati, prius quàm se ad pugnam cõponerent, iterum ^a super octo millia procubuerunt: cæteri verò omnes aufugerunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonstratis. & quoniam hostes instarent, in turrim quâdam tutissimam compelluntur cuiusdam vici, cui nomen est Bezedel. Antonius verò cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ inexpugnabilis esset, diu tenerent, vel ducem hostium fortissimum viuum relinquerent, ignem muro supponunt. turrique inflammata Romani quidẽ exultantes recedunt, quasi etiam Nigro consumpto: ille autem in castelli specus intimum ex turri saltu demissus enasit: triduòque post socijs cum fletu eum ad sepulturam inuestigantibus sese ostendit, gaudiòque insperato repleuit omnes Iudeos, tanquam Dei providentia dux eis in posterum ser-

b Vespasia-
nus cum om-
ni manu ad
Prolemaidã
properat.

uatus: at ^b Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul aliâque felicitate sine dubio tertium inter omnes, quæ in Romano vrbe sunt, locum obrinens,) vbi etiam aduentum suum Regem Agrippam cum omni manu propria offenderat præstolari, ad Prolemaidem properabat. In ^c hac autem ciuitate ocurreunt ei Sepphoritæ ciues oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis prouidentia solliciti, quàm Romanarum virium gnari, etiam prius quàm Vespasianus veniret, Cestrio Gallo fidem dederant, dextrâsque iunxerant, præsidiumque militare susceperant. tunc quoque benignissimẽ duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Quibus interim

c Sepphorita
benignissimẽ
Romanos
suscipiunt.

Vespa-

Vespasianus praesidij causa poscentibus, equitum
 peditumque tantum numerum tradidit, quan-
 tum ob stare posse arbitrabatur incurisibus, si
 quid Iudaei commouere tentassent. non enim
 minimum esse videbatur futuri belli periculum,
 auferri ciuitatem Sepphorim Galilaeae maximam
 & in loco turisimo conditam, totiusque gen-
 tis futuram praesidio.

An. mundi
 4031. A
 Christo nato
 69.

Descriptio Galilaeae, Samariae & Iudaeae.

CAP. II.

DVae^a sunt autem Galilaeae, quae superior & a Siris supe-
 rior inferior appellantur, easque Phoenice & Syria cingunt. Discernit vero ab occidente Pro-
 lemais territorij sui finibus, & quondam Galilaeae secundae
 laorum, nunc autem Tyrionum mons Carme-
 lus: cui coniuncta est Gabaa ciuitas equitum, quae
 sic appellatur, eo quod equites ab Herode Re-
 ge dimissi, coloni eo deducebantur. A meridie
 autem Samaritis & Scythopolis, usque ad flumen
 Iordanem. Ab oriente vero Hippene & Gada-
 sis, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni A-
 grippae fines sunt. Septentrionalis autem eius
 tractus Tyro, itemque Tyrionum finibus termi-
 natur. Inferioris^b quidem Galilaeae longitudo a b Longitu-
 dinaryade ad Zabulon, cui vicina est in locis do & lacu
 maritimis Prolemais protenditur. Latitudine do inferioris
 autem patet a vico Xaloth, qui in magno cam-
 po situs est, usque ad Bersaben: unde etiam su-
 perioris Galilaeae latitudo incipit usque ad Ba-
 ca vicum, qui terram dirimit Tyrionum. Longi-
 tudo vero eius a Thella vico Iordani proximo
 usque ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint
 utraque magnitudine, tantisque gentibus alieni-
 genis cinctae, semper tamen omnibus belli peri-
 culis resistebant. nam & pugnaces sunt ab in-

An. mundi

4031.

A Christo
nato 68.a Fertilitate
Galilææ.b Descriptio
regionis qua
trans flumē
est.c Samaritanis
regionis de-
scriptio.

fantia Galilæi, & omni tempore plurimi, neque
aut formido vnquam viros aut, eorum penuria
regiones illas occupauit: quoniam ^a totæ opi-
mæ ac fertiles sunt, omniumque generum ar-
boribus consistit, vt etiam minimè agriculturæ
studiosos vberrate sua prouocent, denique ex-
cultæ sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est eæ-
rum ociosa: quin & ciuitates ibi crebræ sunt, &
vbique multitudo vicorum propter opulentiam
populosa, vt qui sit minimus, supra quindecim
millia colonorum habeat prorsus ^b vt etiam si
quis magnitudine minorem Galilæam dixerit,
quam trans flauium regionem, viribus tamen
eam prætulerit, hæc enim vniuersa colitur, tota
fructuum ferax: at illa quæ trans flumen est, li-
cet multo maior sit, pleræque tamen aspera at-
que deserta est, & nutriendis fructibus mansue-
tis inhabilis. Peræ sanè mollities & ingenium
fructuosum, campos habet cum variis arbori-
bus consitos, tum maximè oliuetis ac vineis
& palmetis excultos, irrigatur autè abundè mō-
tanis torrentibus, & fontibus aquæ perennis,
quoties illi, Sirio æstuate, defecerint. Et lon-
gitudinem eius est à Machærite in Pel-
lam: latitudo verò à Philadelphia vsque ad
Iordanem. Et Pella quidem quam supra dixi-
mus, septentrionalis eius est tractus: occidentis
verò Iordanis: meridianum autem Moabitis
regio terminat. ab oriente autem Arabia & Sis-
bonitide, necnon & Philadelphia, itémque Ge-
ratis clauditur. Samaritanis ^c autem regio, in-
ter Iudæam quidem & Galilæam sita est: inci-
piens enim à vico in planitie posito, cui nomen
est Ginxæ in Acrabatenam desinit toparchiam:
sed natura nihil à Iudæa discrepat. nam & vtræ-
que montosæ sunt & campestris. agrisque co-
lendo molles atque optimæ, necnon & arbori-
bus plent:

plena: pomisq. tam syluestribus quàm mansuetis abundant, eo quod natura sunt arida, imbriumque satis habent. dulces autem per eas supra modum aquæ sunt, bonique graminis copia præter alias earum pecora lactis abundant: quòdque maximum virtutis atque opulentia specimen est, utraque visis referta est. Harum^a confinium est Anauth vicus, qui etiam a Descriptio Borecor appellatur, Iudææ limes à septentrio- Iudææ, ne. Meridiana verò pars eius, si in longitudi- inus medi- nem metiare, adiacenti vico Arabum finibus est Hieroso- terminatur, cui nomen est Iardan. Latitudo sa- lyma. nè à Iordane flumine usque ad Ioppen explicatur. Media verò eius est Hierosolyma: unde quidam non sine ratione, umbilicum eius ter- ræ, eam urbem vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudæa deliciis caret, ad Prolemaidem usque locis extensa maritimis. in undecim autem sortes diuisa est: quarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præ cæteris inter omnes accolæ eminent, velut caput in corpore. aliis verò post hanc toparchia sunt distribu- tæ. Gophna^b est secunda, & post eam A- b Iudæa di- crabata, ad hoc Thamna, & Lydda, itémq. Am- stribus. maus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & Herodium, & Hierichus: deinde Iamnia & Ioppe finitimis præsunt. & præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Batanza, & Trachonitis: quæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem verò terra incipiens à monte Libano & fontibus Iordanis, usque ad Tiberiadi proximum lacum latitudine panditur. à vico autem, qui appellatur Arphas, ad Iuliada oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syrisque permixtis.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Seppho-
rici Vespas-
iani auxi-
lium mittit:
Galilæam
verò ignis
& sanguis
replet.

DE Iudæa quidem, & quibus esset cincta re-
gionibus, quam maxime potui breuiter ex-
posui. Quod autem Vespasianus miserat auxi-
lium Sepphoritis, hoc est equites mille, sexque
millia peditum, Placido eos regente tribuno,
castris in magno campo positis bethsaram diui-
duntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius
iudææ causa, equitatus verò in castris degebat.
vtrinque autem assidue prodeundo, & circa eam
regionem loca omnia incursando magnis in-
commodis Iosephum eiusque socios, quamuis
quietos, afficiebant. & præterea ciuitates ex-
trinsecus deprædabantur: ciuiumque conatus, si
quando excurrendi habuissent fiduciam, repe-
lebant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem im-
petum fecit, sperans eam posse capere: quam ipsæ,
antequam à Galilæis deficeret, ita muris cinxe-
rat, ut Romanis quoque esset inuisita, vnde etiã
spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Seppho-
ritas suas partes pertrahere potuisset: magis-
que in Iudæa bellum accendit Romanis indignè
ferentibus insidias, & propterea nec die nec no-
cte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed
passim diripientibus quicquid rerum in his re-
perissent: qui tamen cum mortem pugnacibus
semper inferrent, imbelles ad seruitium capie-
bant: ignis verò & sanguis Galilæam totam re-
pleuerat, nec quisquam expertus eius acerbioris
aut eladis erat. vnam salutis spem fugientes ha-
bebant in ciuitatibus, quas murorum anibitu
Iosephus communierat. Titus autem Alexan-
driam transmissus ex Achaia citius quam per
hymem sperabatur, manum militum cuius causa
missus

missus fuerat suscepit: contentoque vsus itinere, maturè a ad Prolemaidem peruenit. Cùmq; ibi patrem suum reperisset, duabus quas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam quam ille adduxit quintamdecimam. Has autem sequebantur decem & octo cohortes: quibus accessere ex Cæsarea quinque cum vna ala equitum, & alæ quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mille pedites habebant: in cæteris verò tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à Regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemns bina millia peditum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabiæ quoque Rex Malchus, præter quinq; millia peditum, equites mille misisset, quorum pars maior erant sagittarij: vt tota manus cõputata cum Regiis, sexaginta millia circiter peditum equitumque colligeret, præter calones: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pugnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neque viribus à quoquam nisi à dominis vincerentur. quæ b quidem in re nimis admirandam qui exhib Dilligētia stimauerit Romanorum prouidentiam, ita ser- & labor Ro uos instituentium, vt non solum vitæ ministe- manorum rio, sed belli etiam necessitatibus vtiles sint. in parandis Quod si quis eorum aliā quoque respexerit mi- bello neces- litæ disciplinam, profecto cognoscet tantū eos sarijs. imperium non fortunæ munere, sed propria c Studium virtute quæsisse. Armis enim vt non in bello indefessum incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus Romanorū mouent cum in pacis otio cessauerint: sed c ar- belligeran- mis veluti natura coherentes, nullas capiunt.

An. mundi 4031. *Christo* 69. *exercitationis inducias, nec tempora præ-*
stolantur. Meditationes autem eorum ni-
hil à vera contentione discrepant: sed in dies

singulos militum quisque omnibus armis, tan-
 quam in procinctu positus, exercetur: quo etiã
 facillimè prælia tolerant. Neque enim ordo ne-
 glectus eos à consueta dispositione dispergit,
 neque metus stupefacit, neque lassitudo exhau-
 rit. Vnde sequitur, vt semper superent, quos
 non iidem confirmatos inuenerint. Nec erra-
 verit si quis eorum meditationes confixus esse
 dixerit sine sanguine, contrãque prælia medi-
 tationes cum sanguine. Nam ne repentino qui-
 dem hostium incurſu opprimi possunt: sed quo-
 cunque in hostilem terram irrupèrint, non nisi

a Ordo Re- permunitis castris prælio decernunt. quæ ^a qui-
manorum in dem non leui opere, nec iniquo loco erigunt,
castra. nec inordinate describunt: sed siquidem inæ-
 quale solum fuerit, complanatur: quatuor verbò
 angulis horum dimensio designatur. Nam & fa-
 brorum multitudo, & ferramentorũ copia quæ
 vsus extructionis postulat, sequitur exercitum.
 At interior quidem pars castrorum tabernacu-
 lis distribuitur, ambitus autem eorum extrinse-
 cus muri faciem præfert: ordinatis etiam tur-
 ribus pari spatio dispositis: quarum intervalla
 catapultis atque balistis, & aliis machinis saxa
 inroquentibus, omnibùsque instrumentis mis-
 silium complent, vt cuncta scilicet iaculorum
 genera in promptu sint. portas autem quatuor
 ædificant, tam iumentis aditu faciles, quàm
 ipsi, si quid virgeat, intro currentibus latices.
 Intus autem castra vici spatiis interpositis di-
 rimunt, mediãque rectorum tabernacula col-
 locant, & inter hæc prætorium diuini tem-
 plo similitum: prorsus vt quasi repentina que-
 dam ciuitas existat, forum quoque & opificum
 stationes.

stationes, & sedes militū primatibus, ordinā-
que principibus, vbi si qua sit inter alios ambi-
guitas iudicēt. ipse verò ambitus, & omnia quae
in eo sunt, multitudine simul & scientia fabri-
cantium opinione citius communitur: qui si res
virgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubi-
tis quatuor, parique spatio lata. Armis autē se-
pti, per contubernia cum decore atque ordo in
tentoriis agūt: omniāq; ab his ordinatē etiam al-
lia cautēque per cōtubernia expediuntur: vely-
ti si ligno aquāue opus sit aut frumento. nec ea-
sim cena vel prandī cum voluerit, in potesta-
te cuiusquam est, simul autē omnibus somnus
est, excubias & vigilandi tempora butcinz si-
gnificāt, neque est omnino quicquā quod sine
edicto geratur. Mane autē milites quidē ad
centuriones, illi verò ad tribunos conueniunt
salutatum: cum quibus ad summum omniū du-
cem vniuersi ordinum principes. Ille autem
his signum aliāque dat ex more praecepta pro-
ferenda subiectis: quibus etiam in acie circum-
aguntur quod opus est, ac vniuersi pariter incur-
runt, itēque sese recipiunt. Cum autem ca-
stris egrediendum est, tuba indicium facit: ne-
mōque otiosus est, sed vel solo nutu moniti, ta-
bernacula tollunt, omniāque ad profectiōem
instruunt. deinde iterum tuba, vt sint parati, si-
gnificat. Illi autem cum mulos & iumenta sar-
cinis onerauerint, velut in curuli certamine
signum expectant. Castra verò incendunt, eō
quod sibi alla munire facilē sit, & ne quando
hostibus eadem vsui sint. Est tamen tertio quo-
que tubae signo indicant, vt exeatur: vrgendo al-
iquis ex causa morantes, ne quis ordinem de-
serat. Dextrēque duci p̄eco astans, si ad bellū nō
parati sunt, voce patria ter pereontatur. illisque
toties alacri & magna voce paratos esse se refert.

An. mundi
4031.
A Christo
anno 69.

a Reuerētia
& obediē-
tia Romano-
rum militū
erga Profe-
ctos.

b Quomodo
Romani ca-
stra egre-
diuntur.

An. mundi
 4031. *A*
Christo na-
to 69.
a Arma Ro-
manorū pe-
ditum.

h. Arma Ro-
manorum
equitum.

c Romani
nihil in pra-
lijs inconsul-
tum aut su-
bitū agunt.

pendent, interrogantēmq; praeueniunt: & Martio quodā spiritu repleti cum clamore dexteras erigunt. Deinde ociose & cū omni decore progredientes ambulant suum quisq. ordinem velut in bello custodiens: pedites ^a quidē thoracibus, & galeis septi, & utroque latere gladiis accincti. laeuus autē gladius multo est lōgior, cū dexter mensuram palmæ non excedat. qui verò ducē stipāt lecti pedites scura & lanceas gestāt: cætera manus hastas & clypeos longos, ferrāmque & corbem & sarculum & securim, necnon & habenam & falcem & catenā, tridūque viaticum, vt parum intersit inter onusta iumenta & pedites. Equitibus ^b autem ad dexterā gladius est longior, & contus in manu, transuersusque ad equi latus clypeus: ternāque in pharetra vel amplius dependent lata cuspide iacula, nihil ab hastis magnitudine differētia. Cassides verò & thoracæ peditibus habent similes: nullōq; armorum genere ab equitum alis discrepant lecti, qui circum ducem versantur. Agmina autē semper cui sorte id obtigerit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorū itinera & mansiones, itēque armorum varietas. Nihil ^c verò nec in præliis inconsultum aut subitum agunt: sed omnia semper sequuntur facta sententiam: opūsque adhibetur antē decretis. Vnde aut minimē peccant: aut si peccauerint, facilis est errati correctio. Fortunæ autem successibus meliores consiliorum, etiam si aliter successerit, arbitrantur euentus: quasi bonum quidem fortuitum ad rem inconsultē gerendam illicitat: quæ verò ante cogitata fuerint, etiam si aduersus casus exceperit, bene iam meditados exhibeant ad cauendum ne idem rursus eueniat: & bonorum quidē fortuitorum non is autor sit cui contigerint, tristium verò quæ præter sententiam accide-

sint, saltem rectè consulta videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione comparant, ut non modò corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Maior^a autem illis est extimore diligentia. namque leges apud eos non desertionis solum, verum etiam minimæ negligentiae sunt capitales: ducēsq; magis quàm ipse leges terribiles. namq; bonos honorando redimunt, ne in coercendis noxis videantur crueles. Tanto^b autem obsequio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus vnum totius conspiciatur exercitus. sic eorū copulati sunt ordines, ita circūduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisq; ad signa, & ad opera manibus: vnde facere quidem semper strenui sunt, pati verò tardissimi. nec est ubi præliantes aut multitudinē hostium, aut consilia sensere ducum, aut difficultatem regionū, sed ne fortunæ quidem succubere. nam & ea certiores putant esse victoriam. Quorum igitur actus à consiliis incipiunt, consultaq; ad eò strenuus exequitur exercitus, quid^c mirum si Eu-

phrates ab oriente, & Oceanus ab occidente, itemq; à meridiano tractu Africae fertilissima regio, & à septentrione Rhenus atque Danubius sunt imperij limites: cum minori esse possidentibus possessionem rectè quis dixerit? Hæc ergo prosecutus sum, non tam proposito laudandi Romano, quàm solatio deuictorum, & ut novarum rerum cupidos deterrerem: fortasse autem & ad experientiam proderunt bonarū artium studiosis, Romanæ instituta militiæ ne scientibus: redco tamen vnde digressus sum.

Impetum Placidi contra Isotapam.

C A P. I I I I.

Vespasianus quidem vnà cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat

*An. mundi
4031. A
Christo nato
69.*

*a Maior di-
ligentia Ro-
mani est cu
timore.*

*b Obedien-
tia Romanū
militū recte
via causa.*

*c Tractum
Romani im-
perij.*

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Placidus
in Iotapatā
imperii vir
dis, repulſus
verò auſu-
gū.

exercitum: At verò Galilzā peruaſerat Placi-
dus, vbi maximam eorum quos comprehendit
ſet multitudinē interemit: hæc autem fuit Ga-
lilzorum imbecillior turba, animiſq; deficiens:
pugnaciſſimos autem vt vidit ſemper in ciuita-
tes confugere, quas Iosephus communierat, in
a Iotapatā, quę omnium tutiſſima erat, impe-
tum vertit: exiſtimans eam repentino aggreſſa
facillimē captum iri, magnāq; & ſibi ex ea re
dis, repulſus alios apud rectores gloriam comparandā, &
verò auſu- illis cōmodum ad reliqua maturius explicāda,
gū. quaſi metu ceſſuris aliis ciuitatibus, ſi quę vali-
diſſima eſſet, occupatā vidiffent. Multū tamē
opinione doceptus eſt: Iotapatēni enim, cum e-
ius impetum preſenſiffent, propē ciuitatem ad-
uenientem excipiūt: congreſſique cum Roma-
nis ex improviſo plurimi & ad pugnam parati,
accion & alacres (quippe vt pro ſalute patriæ,
item coniugum liberorūq; dimicantes) in
fugam eos vertūt, multiſq; ſauciant, ſeptem ſo-
lum interfectis: quia neq; inordinatē pugna de-
ceſſerant, ſeptiſque vndique corporibus leuiter
fuerant vulnerati: cum Iudæi quoque magis e-
minus iaculati, quā manus conferere inermes
eum armatis confiderent. ex ipſis autem Iudæis
tres ceciderunt, paucis præterea ſauciatis. Placi-
dus igitur ab oppido repulſus auſugit.

Galilæa à Veſpaſiano innadiatur.

C A P. V.

b Veſpaſia-
nus Roma-
norum mili-
tium iter ar-
dinat.

Galilzā b verò Veſpaſianus ipſe cupiens
Ginnuadere, ex Ptolemaide proficiſcitur, or-
dinato militū itinere, ſicut Romani cōſueuerūt.
Auxiliatores enim qui leuius armati eſſent,
itūq; ſagittarios præire iuſſit, ad repenti-
nos incurſus hoſtium cohibendos, & vt ſuſpe-
ctas

Etas atque opportunas insidiis sylvas scrutarentur. Hos sequebatur Romani peditatus equitatusque pars: post quos è singulis centuriis deni armaturam suam ferentes, mensurasque castrorum. Post hos stratores viarum ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanaret, sylvasque obstantes præciderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas, itemque subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tutelæ causa multos cum his equites ordinavit. post quos ipse veniebat, lectos pedites equitesque; nec non & lancearios secum ducens equitumque præterea suorum agmine comitat^r. De singulis enim turmis proprios ceterum & viginti equites deputatos habebat. hos sequebantur, qui expugnandis ciuitatibus machinas & cetera tormenta portaret, deinde rectores, itemque præfecti cohortibus tribuni, stipati lectis militibus, & post hos circum aquilam signa alia, quæ omnibus apud Romanos agminibus præest, quod & vniuersarum avium regnum habeat, & sit validissima. Itaque ^a illam & Principatus insigne putant, & a Aquilam omen victoriæ quoscunque bello petierint. Sæ- Romanas eras verò signorum effigies sequebantur corni- Principatus insigne & omen victo- rias putant. cines, & post eos acies, in latitudinem senis digesta militibus. hisque adhærebat ex more quidam centurio, disciplinæ atque ordinis custos. Serui autem singularum legionum cuncti cum peditibus erant, mulis aliisque iumentis vehentes militum sarcinas. Postremum agmen, in quo erat mercenaria multitudo, cogeant armati pedites, equitumque non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galiliæ petuenit: ibique positis castris, quamvis promptos ad bellum milites continebat, unâ & ostendendo exercitum, quò hostes metu percelleret, spatiumque indulgendo peritudo-

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Iosepho a
suis desertum
in Tiberiada
confugit.

si quis ante praelium voluntatē mutaret, nihil
minus autē minorū instruebat obsidium. Itaque
multos quidē rebelliones fugere vel solus fecit
ducis aspectus: metum verò vniuersis incussit.
Iosephi enim socij, qui nō longē à Sepphori ca-
stra posuerant, vbi bellum appropinquare co-
gnouerunt, & iam iamque Romanos praelio se-
cum congressuros, non modo ante pugnam, sed
antequam hostes omninō conspicerent, fuga
disiecti sunt. cum paucis autem relictus^a Iose-
phus, vbi animaduertit neq. se ad excipiendos
hostes sufficientem manum habere, & Iudzorū
animos concidisse: ac si fides his haberetur, ple-
rōque libenter ad hostes defectū ire: iam tum
quidem bello omni abstinebat: quā longissi-
mē autem periculis abesse decreuit, abductisq.
qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadara expugnatio.

C A P. V I.

Vespasianus autem Gadarensium ciuitatem
aggressus, primo impetu capit, quod eā pu-
gnaci multitudo vacuam reperisset. Deinde
hinc transgressus interior, cunctos puberes in-
terfecit, cū Romanos odio gentis, & cladis me-
moriam, quam pertulerat Cestius, nullius atatis
misericordia commoueret. Incendit autem nō
solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vi-
cos, & oppidula quædam penitus desolata, nō
nulla quorum habitatores ipse cepisset. Iose-
phus autem, quam tuitionis causa optauerat ci-
uitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses
nunquam eum, nisi de omni bello desperasset,
in fugam versum iri credebant: neque in hoc
eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat e-
nim res Iudzorum quorsum euaderent: vniūque
illos

illos viam salutis habere, si propositum muta-
uissent. Ipse verò, quamvis adhuc sibi speraret à
Romanis veniam tribuendam, mori tamen sepe
maluisset, quàm prodita patria, cum dedecore
administrationis sibi creditæ, apud illos felici-
ter agere, contra quos fuerat missus. Decreuit
igitur Hierosolymam primatibus, quemadmo-
dum sese res haberent, cum fide perscribere: ne
vel nimis extollendo vires hostium, timiditatis
vel minus aliquid nunciando, fortasse cœpti etiam
pœniterentes ad ferociã reuocaret: vtque si
fœdus eis placeret, citò rescriberent: aut si
bellandum esset, dignum ei cõtra Romanos
exercitum mitterent. Ille quidem hac epistola
scripta, maturè mittit qui Hierosolymam
litteras ferret.

*Ann. mundi
407.
A Christo
nato 69.*

*a Iosephum
ab Romanis
sibi unius, &
Hierosoly-
mam prima
scribit.*

Iotapatæ obsidia.

C A P. VII.

Vespasianus autem Iotapatã excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognouerat, & præterea validissimum hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cū equitibus, qui montanum iter conquirent, saxis asperum, ac peditibus quoq. difficile, omnino verò equitibus inuium. Et hi quidem quadriduo fecere quod iussu est, latamq. aperuere exercitui viam. Quinto autem die, qui Mensis Maij vigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex Tiberiade venit, abiectisq. ludæorum spiritus erigit. Cū verò transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, vtq. mox ciuitatem peteret incitaret, veluti cū ea totam ludæam capere posset si Iosephū subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima felicitate percepto Dei providentia factū ratus, vt qui hostium prudentissimus videretur, ultro se etiam in custodiam traderet voluntariam: statim

*b Iosephum
in Iotapatã
ex Tiberiade
de venit.*

An. mundi

401.

A Christo

anno 69.

*a Obsidio**Iotapatæ.**b In bello
nihil est ne-
cessitate pug-
nandi.**c Prælium
inter Roma-
nos & Iu-
dæos tunc
die commissum,
nocturnum.*

quidem cum equitibus mille Placidum misit; vnâque decadarchum Ebutium, tam manu quâ prudentia virum insignem, circumvallare ciuitatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiem vsque actum itinere, ad Iotapatam peruenit: adductoque in septentrionalem eius partem exercitu, in quodam tumulo castra ponit, distante ab oppido stadiis septem. Consulto autem quàm maximè conspici ab hostibus affectabat, ut visu attoniti turbarentur. quod etiam factum est: eosque tantus continuò stupor inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulando fatigatos, ciuitatem statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum posuere, omnes Iudæos exitus obstruētes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe *b* in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie impetu in muros facto, Iudæi primò quidē locis suis manentes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant. postea verò quàm Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemque iaculatorum multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit uti: atque ipse cum peditibus in aduersum collē, unde murus expugnabilis erat, aiti corpit: tunc ciuitati metuens Iosephus, & cum eo cuncta Iudæorū profilioit multitudo: omnesque in Romanos pariter irruētes, procul à muris eos deterruere, multa manu simul & audacia patrando facinora. Neque minora tamē patiebantur quàm faciebant, nā quantū ipsos salutis desperatio, tantum pudor incendebat Romanos, & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autē duce iracundia ferocitas armabat. Denique *c* cū tota die pugnatū fuisset, postillum noctem diremit: in quo

in quo Romanorum plurimis sauciatis, tredecim interfecti sunt: ludæorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt: Nihilque minus, Romanis postridie iterum irruentibus occurrunt, multoque fortius resisterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quod eos pridie præter spem sustinuerant. sed eos quoque pugnaciores experti sunt, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium, nisi citò vicissent. Itaque per dies quinque Romanos minimè ab aggressionem cessantibus etiã Iotapatenorum excursus agebantur, murique fortius oppugnabantur. Et neque ludæi vires hostium formidabant, neque Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iotapata paulominus tota rupes est, ex aliis quidem partibus, vndiq. vallibus immensis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspectus ante deficiat. Ab una verò tantum Boreæ parte adiri potest, vbi per transversum latus defuncte montis ædificata est: quod quidẽ ipsũ muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessible essent hostibus superiora cacumina. Aliis verò circum montibus recta, prius quàm in eam perueniretur, à nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul certandum putans, & cum audacia ludæorum, incipere obsidionem acriter statuit: aduocatisque rectoribus sibi subditis de aggressu deliberabant. Cumque aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessui, totum ad comparandam materiam, misit exercitum: oppidumque propinquis montibus excisis, magnaque vi lignorum & lapidum comparata, cratibusque ad euitanda iacula desuper missa per vallos dispositis, his protecti aggerem construiebant. nulla autem noxa vel minima

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Iotapata
fuer.

b Vespasianus
obsidionem acriter
incipere statuit.

An. mundi telorum erat, quæ de muro iacerentur. His autē
 4031. *A* alij terram ex propinquis tumulis eruentes, sine
Christo nato intermissione suppeditabant, cunctisque trifari-

69. *riam* distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi
 super eorum tegmina saxa ingentia, & omne telorum
 genus curabant immittere: quæ licet minimè penetrarent,
 magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimentum erat operantibus.
 Tunc igitur Vespasianus machinis missilium circumpositis
 (erant autem omnes centum sexaginta) in eos qui super murum astarent,
 iussit tela contendere, simulque ex catapultis lanceæ
 percurrerent, saxaque tormentis ingentia mittebantur,
 ignisque & sagittarum frequentissima multitudo,
 quæ non solum murum, sed etiã totum intra latus earum
 spatium Iudæis inaccessible fecere. Arabum enim sagittariorum
 manus, & iaculatores, itemque funditores & omnes
 machinæ tela iaciebant. Neque tamē his

a Iudæi per Iudæi prohibiti, ne desuper propugnaret, quieti
cuneos ex- erant, sed excurrendo per cuneos more latronum
currebant, ag- tegmina operantium detrahebant, nudatosque
gereremque feriebant: & ubi illi cessissent, aggerē
dispensant. dissipabant, vallorumque munimenta cum cratibus
b Iosephus igni tradebant: donec Vespasianus cognito,
Iudæis fixis huius damni causam ex distributione operum
per eos boni rū contigisse, quod interiecta spatia Iudæis locum
coria recen- cum aggrediendi præberet, adunavit tegmina:
cia extendi coniunctisque pariter viribus obreptiones hostium
præcepit, præpeditæ sunt. Erecto autem propemodum
qua emissis aggere, pauloque minus æquato, propugnaculis,
tormentis indignum esse ratus Iosephus, nihil contra
lapides infu- moliri, quod oppido saluti foret, convocavit
nuata susci- fabros, murumque altius iubet extolli. Cumque
pererent, non- illi tam multis obstantibus iaculis minimè edificare
rum altius posse affirmarent, hanc eius defensionē excogitavit.
erigit. Sudibus *b* fixis per eos bonum coria

ria recentia extendi præcepit, quæ em slos tormentis lapides sinuata susciperent, quibûsque repulsa tela cætera dilaberentur, & ignis humore languesceret. hisque ante fabros oppositis, illi murum die noctûque operando ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisque validissimis apratis. Quæ quidem res Romanis iam intra ciuitatem se esse credentibus, magnum mororẽ comparauit, tam Iosephi molitione, quàm oppidanorum obstinatione perterritis.

Ann. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

*Obsidio Iotapatenorum à Vespasiano, & diligentia Iosephi, de quæ Iudæorum excur-
sione in Romanos.*

CAP. VIII.

AT Vespasianus & calliditate consilij, & hostium audacia magis irritabatur, qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vtrò incurfabant, inque dies singulos prælia cateruatim, & cuiusque modi latrocinales doli, & eorû quæ casus obrulisset rapinæ, aliorûmque incendia fiebant: donec Vespasianus retento milite à pugna, statuit obsidere ciuitatem, vt eam vsui necessariorum penuria caperet. Aut enim coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem vsque in eadem pertinacia durauissent: fame consumendos eius habitatores putabat: multoque faciliores expugnatu fore si post interual-
lum rursus anxius incubuisset. Itaque omnes exitus eorum asseruari præcepit. Illi autem frumenti quidem, aliarûmque omnium rerum intus habebant copiam, præter saltem. aquæ verò penuria eos affligebat: quia neque fons erat intra ciuitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tractu æstiuis mensibus

*Vespasianus
retento
milite à pu-
gna, ciuita-
tem obside-
re statuit.*

45. mundi pluvia quo tempore obsessi etiam hoc vehē-
9031. A mentius afficiebantur, quod arcendæ siti fuerat
Christo nato excogitatum: quò loque fieri, velut omnis aqua,
69. iā defecisset, ægrè terebant. Iosephus enim cum

a Iosephus
potum men-
sura ciuibz
ministrat.

& ciuitatem videret abundare aliis rebus, for-
 tisque animo viros esse, quo longiorem Roma-
 nis obsidionein faceret, quam sperabant, iam a
 tum potū mensura ciuibz ministrabat. illis au-
 tē conseruari aquam penuria grauius esse vide-
 batur: ampliorēq. cupiditatē mouebat, quòd
 ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad
 extremam sitim peruentum esset, labori cede-
 bant. Hoc autem modo affecti, Romanos latere
 non poterant, qui ex aduerso colle trans murū
 in vnum eos confluere locum, & aquæ mensurā
 accipere prospēctabant, quò etiam balistarum
 peruenientibus telis, plurimos occidebant. Ve-
 spasianus quidem non multo post, exhaustis pu-
 reis, ipsa sibi necessitate traditum iri ciuitatem
 sperabit. Iosephus *b* autem, vt hanc eius spera-
 ma Iosephi. frangeret, iussit quā plurimos per murorum
 minas demersa vndis atque humida vestimēta
 suspendere, vt omnes repentē aqua perfluerent.
 ex quo mœror simul Romanis ac timor erat,
 cum tantū aquæ viderent eos ludibrio consu-
 mere, quos potu indigere credebant. Denique
 dux belli etiam ipse, quia penuria ciuitatem
 posse capere desperasset, iterum consilium ad
 vim atque arma cōuertit: ludæis quoque id ma-
 ximè cupientibus: quod nec se nec ciuitatem
 saluam fore credebant, & prius quā fame vel
 siti perirent, mortem bello optabant, Iosephus
c tamen præter hoc etiam aliud consilium quò
oallidum sibi copia pararetur, per quandā vallem deuia-
Iosephi san- proptereaquē minus curiosè habitā à custodi-
glum. bus excogitauit. Mittēdo enim per occiduas eius
 partes literas ad quos vellet Iudæos extra ciui-
 tatem

e Aliud
oallidum
Iosephi san-
glum.

tatem degentes, ab his omnia vsui necessaria, & *An. mundi*
 quæ in ciuitate defecerant, accipiebat: manda- *4031. A*
 to commeantibus, vt plerunq; ad excubias re- *Christo nato*
 perer, terga velleribus tecti: quos si qui eos no- *69.*
 ãe vidissent, canum similitudine fallerentur.
 Idque factitatum est, donec eius fraudẽ vigiles
 persenserunt, vallẽque cinxerunt. Itaque tũc
 Iosephus non diu ciuitatẽ sustinere posse pro-
 spiciens, suamq; pariter salutem, si vellet rema-
 nere, desperans, cũ optimatibus de fuga tracta-
 bat. verũ ^a id populus sensit, & circa eum fu- *a Populus*
 sus, ne sese negligeret, precabatur, in solo re *Iosephum,*
 cumherent. ipsum enim saluti esse ciuitati ma- *ne sese ne-*
 nentem, velut omnes eius causa alacri essent a- *gligeret,*
 nimo certaturi. quod si etiam capantur, eundẽ *precantur.*
 solatio fore. decere autem illum nec inimicos
 fugere, nec amicos deserere, aut quasi ex naui
 tempestate oppressa desilire. qui ad eam tran-
 quillo mari venisset. ipsum enim magis demer-
 surum esse ciuitatẽ, cum tam nemo audebit ho-
 stibus repugnare, si discessisset cui confiderent.
 Iosephus ^b autẽ quod sibi caueret occultans il- *b Prudentia*
 lorum commodo se exitum putare dicebat. nã *Iosephi,*
 intra ciuitatem manendo, neque seruatis grãde
 aliquid se profuturum: & si caperentur, vnã cũ
 his esse frustra perituum: obsidione verò libe-
 ratum, extrinsecus maximo eis emolumento
 fore: maturẽ enim congregatis ex territorio Ga-
 lilæis, alio bello Romanos ab eorum ciuitate re-
 nocaturum, nunc autem non videre, quid apud
 eos, residens vtilitatis afferret, nisi quod Roma-
 nos ad obsidionem magis incitaret, vt se cape-
 rent magni pendentes: quem si fugisse cogno-
 uissent, multum essent de obsidionis impetu re-
 missuri. Non flexit his populum Iosephus, sed ^c *c Iosephus*
 hoc circumstiterẽ se magis incendit. deniq; pue- *in Iorapasa*
 ri & senes, itẽque mulierculæ cum infantibus *remanti.*

An. mundi flentes ad eius pedes accidebant, eumque om-
4031. nes complexi tenebant, & ut fortunæ socius sibi
A Christo remaneret, cum uolantibus supplicabant: non
nato 69. inuidia salutis eius, quantum ego arbitror, sed
 propria spe. nihil enim se mali, remanente Io-
 sepho, existimabant esse passuros. Ille autem si-
 quidem paruisset, hæc preces esse ratus: custo-
 diam verò, si per vim cogeretur: (multum enim
 propositum discessus etiam quereiarum mise-
 ricordia fregerat) remanere statuit, communi-
 que desperatione ciuitatis armatus, & nunc te-
 pus esse dicēs pugnam incipere, cum ^a spes nul-
 la salutis est: pulchrumque uitā pacisci pro lau-
 de, ac forti aliquo patrato facinore in memoriam
 posteritatis occumbere: ad opera sese conuer-
 tit. Cum b pugnacissimis ergo egressus, discitis
 custodibus, usque ad Romanorum castra excur-
 rebat, & nunc pelles aggeribus impositas, sub
 quibus tendebant, discerpere: nunc operibus i-
 gnem immittere, posteròque die similiter ac
 tertio & per aliquot deinceps dies ac noctes
 bellando non defatigabatur. Sed Vespasianus
 Romanos his excursibus malè affectos aspiciēs
 (nam & terga dare Iudæis pudebat, & fugientes
 insequi armorum pondere tardabantur: cum
 Iudæi semper aliquid agentes, priusquam pate-
 rentur, in ciuitatem refugerent) armatis impe-
 rat, ut ebrā impetum declinarent, ne cum ho-
 minibus mortis auidis manum consererent. Ni-
 hil esse fortius desperatis. Restingui autem illo-
 rum impetus si proposito frustrentur, quasi flā-
 mam si materiam non inueniat. Ad hoc oportere
 Romanos cautius quærere victoriam, au-
 gendæ possessionis causa, nō ex necessitate pu-
 gnantes. Per ^c sagittarios autem Arabum & Sy-
 riz & funditores, perque saxa tormentis emissa
 plerumque repellebat Iudæos, nulla enim telo-
 rum

*a Cum spes
 nulla salutis
 est, bellum
 extremum
 remedium.
 b Audacia
 Iudæorum
 in extrema
 desperatione.
 no.*

*c Vespasianus
 per sa-
 gittarios
 funditores
 Iudæos re-
 pellebat.*

rum machina quiescebat. Illi autem his quidem *An. mundi*
malè accepti cedebant: verum eminus missa in- *4031.*
tra iactum subeuntes, scilicet Romanis instabant: *A Christo*
cùm neque corpori, neque animæ parcerent, sed *nato 69.*
per vicem vtrinque pugnaret. suorum quisque
laborantibus subuenientes.

*De oppugnatione Vespasiani contra Ierapatam, arie-
te, & alia cormenii bellica.*

C A P. I X.

Igitur Vespasianus vltro se existimans, longi-
tudine temporis, hostiumque incurfibus obsi-
deri, cùm propè iam muris aggeres æquarentur,
arietem admouere decreuit. Est autem *a aries, a Ariet.*
immensa materia, malo navis assimilis, cuius
summam gravi ferro solidatum est, in arietis
effigiem fabricato, vnde etiam nomen accepit.
dependet autem funibus medius ex trabe alia,
velut ex trutina, palis vtrinque fultus, bene fun-
datis, retrorsum autem magna virorum multi-
tudine repulsus. iisdemque simul rursus impel-
lentibus missus, in fronte prominente ferro mœ-
nia percutit: nec est vlla tam valida turris: aut
murorum ambitus adeò latus, vt et si priores i-
ctus fortiter sustinuerit, assiduos vincat. Ad huius
periculum rei duci Romano transire pla-
cuit vi capere oppidum properanti: quoniam
perniciosa videbatur obsidio, Iudæis minime
quiescentibus. Itaque Romani quidem bali-
stis cæterisque missilibus machinis, vt facilius
ferirentur qui de muris obstare tentassent, pro-
pius adhibitis utebantur: neque sagittarij aut
funditores longius aberant, cum vero eâ cau-
sa muros nemo auderet ascendere: ipsi arie-
tem applicabant cratibus desuper itemque pel-
libus septum, tam pro sui defensione quam ma-
chinarum. Et primo quidem imperu mœnia con-

An. mundi
4031.

A Christo
nato 69.

a Iosephus
commentum,
quo vim ma-
chinarum paula-
tim falleret,
extrogiat.

b Iosephus
machinas
& propug-
nacula Ro-
manorum &
aggeres con-
cremas.

c Eleazar
rebet & au-
dacia.

cussa sunt: clamorque oppidanorum, velut iam
capti essent, maximus factus est. Iosephus au-
tem eundem locum sæpe feriri, neque mul-
to post murum disturbatum iri prospiciens,
quo commento vim machinæ paulatim falle-
ret excogitavit. Saccos enim paleis confertos,
quæ semper impetum arietis ferri viderent, de-
mitti iussit ex muro: ut eo modo secundi idus
errarent, aut etiam excepta vulnera laxi-
tas frustraretur. Quæ quidem res multum Ro-
manis moræ attulit, nam quocunque hi machi-
nam conuertissent, contra illi qui super mu-
rum stabant, palearum traduentes saccos, iaci-
bus supponebant: nihilque murus repercussio-
ne laedebatur, donec etiam Romani aduer-
sus hoc aliud machinati sunt: proceris enim
contis expeditis, in his summis fascies quibus
saccos abscinderent alligarunt. Cum autem hoc
modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui
recens ædificatus erat) iacibus cederet, quod re-
liquum erat, Iosephus eiusque socij ad ignis au-
xilium se contulerunt: accensumque totum quod
aridæ fuit materiæ, tribus ex locis pariter in-
flammarunt, unaque machinas & propugnacu-
la Romanorum & aggeres concremarunt. Illi
verò non sine malo subveniebant, audacia simul
eorum territi, & ne adiumento essent, flammis
proruentibus impediti: quæ aridum nactæ so-
mitem, & præterea bitumen ac picem, necnon
etiam sulphur. opinione citius volitabant: ope-
ràq. Romanorum multo labore curata, unius ho-
ræ spacio pessum dederunt. Hic etiam vir qui-
dam Iudeus, prædicatione ac memoria dignus
invenitur est, Samai filius Eleazarus, cui Saab Ga-
lilææ patria fuit. Is enim saxum ingens altè su-
blatum, tanta vi super arietem ex muro dimi-
sit, ut machinæ caput abruptum, idq. ex mediis
hostibus

hostibus saltu ad eos delatus auferret, nullòque metu reporraret ad murum. Postremò tanquam signum quo tela mitterent, hostibus proposita, nudo corpore quinque sagittarum vulneribus fixus est: eorúmque nulla respecta, ubi murum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi constitit: contractúsque dolore plagarum cum ariete decedit. Post hunc a fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Philippus de vico Roma Galilæi. Qui cum super milites decimæ legionis prosilissent, tanto impetu vique irruerunt, ut & aciem Romanorum perumperent, quique aduersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque & cætera multitudo, raptis ignibus, machinis & refugis, cum operibus quintæ itém, que decimæ, cæcis quæ terga dederat legionis incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materiæ obruerunt. Rursus autem Romani sub vesperam, erectum arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulsere: ibique propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagittæ percussam leuiter vulnerat, quia vis teli spacio defecisset. Maximam tunc in Romanis perturbationem fecit. his enim qui propè aderant viso sanguine perterritis, per omnem famam cucurrit exercitum: relictaque obsidione, plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli concurrebant: & ante omnes Titus aderat metuens patri. Vnde cõtigat, ut & beneuolentia circa reductorem, & filij trepidatio confunderet multitudinem. Facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. Superato enim dolore vulneris, & ab omnib. qui sui causa pertimuerunt conspici studens, bellum in ludæos scilicet incitauit, ad velut viros quosque imp-

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Netira &
Philippi cõ-
tra Roma-
nos auda-
cia.

b Vespasianus
ni plantam
miles sagittæ
percussit
vulnerat.

c Bellum in
Iudæos rei-
nauit.

Anno mudi

4031.

A Christo

69.

*a V^o Roma
morum iacu-
prum.*

peratoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius alium adhortantes, murum perebant. Iosephus autem cum suis, licet assidujs ballistarum itémque tormentorum ictibus caderent, nequaquam tamen deterrebantur à muro: sed flammis & ferro & saxis eos aporetébāt, qui arietem prote&ti cratibus impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant, cùm sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi cōtra videre nō possent: nam & suis ignibus collucebāt, tanquam si dies esset, & certum erant signum quo tela dirigerent: machinisq; procul non apparentibus, missilia cauere non poterant. Ergo ^apropterea tam catapultarum quàm iaculorum vi simul multi transfigebantur: missilæque machinis saxa & murorum minas auferebant, & frangebāt angulos turrium. virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, vt non vsque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autem aliquis, huius machinæ vis quantum valeat, ex his quæ illa nocte contigerunt, in muro cuidam ex circumstātibus Iosepho, saxo percusso caput auulsum est, eiúsque ad tertium stadium veluti funda excussa caluaria. Interdiu quoque prægnantis foemina transiecto vtero, ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cùm per muros delicerentur, sonabant. & acerbimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occubentium gemitus concrepabant: totúsque ambitus muri, ad quem pugnabatur, sanguine confluabat, itémq; ascendi poterat congestione cadaverum. montes autem resonātes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquid illi no-

Et defuit, quod vel auribus vel oculis terrore
posset incutere. Plurimi quidem pro Iorapata
decerrantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam
sauciati sunt, & tamen vix circa matutinas vigi-
lias murus assiduus machinarum ictibus cessit.
Tumque illi quidem corporibus atque armis eā
partem quæ delecta fuerat, priusquam Romani
pontes apponerent, munierunt.

An. mundi
4031.
A Christo
año 69.

De iterata impugnatione Iorapatenorum.

C A P. X.

MAne autem Vespasianus ad occupandam
ciuitatem iam ducebat exercitum, ex no-
cturno labore paululum recreatum. Idemq. cu-
piens de conuulsa muri parte alios propugna-
tores depellere, equitum quidem fortissimos e-
quis depositos trifariam collocauit: ut recti armis
dirutum latus undique obsideret, contorsq. præ-
tenderent: & cum pontes ad moueri cœpissent,
ipsi priores introirent. Post illos autem pedites
validissimos ordinauit. Reliquam verò equitum
multitudinem secundum muri spacium per mō-
tana loca distendit, ne quis fugiens excidium ci-
uitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur cō-
stituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos:
funditores quoque similiter, & appositos ma-
chinis. Aliis autem integris muri partibus scalas
applicare præcepit: ut qui hos prohibere ten-
tassent, deiectionis partis defensionē relinquerent:
exterique omnibus simul telis oppressi, violen-
tius irruquentium cederent. Iosephus autem
hoc consilio cognito, per murum quidem inte-
grum labore fatigatos itemque senes disposuit,
quasi lædi non possent: in parte verò collapsa
validum & potentissimum quemque senesque
ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad peri-
cula subeunda sortitus est: hisque præcepit, ut

Vespasia-
num ad occu-
pandam ci-
uitatem, ex-
ercitum dux-
it.

b Iosephus
contra hostes
calidum
consilium.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

agminum vlutatibus ne metu quateretur, aures obstruerent: contra sagittarum verò multitudinem communiti protegerentur desuper scutis: paulatimque recederet, donec sagittarij pharetras exinanirent. Si verò pontes à Romanis apponerentur, ipsos proflire mandavit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: vnumquenque verò ita certare debere, non quasi conservandum tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugisque suas prope modum ab hostibus capi: vimque futuræ cladis iam nunc collectam in auctores eius effundere. ita quidē in utroque disposuit. Civitatis autem vulgus imbellē, mulieres ac pueri, postquā oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) stricisque gladiis ad partem muri deiectam hostes instare, armisque montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendam sagittariis tela suggerere, tunc^a extremo vlutatu quasi capta vrbe consonuerunt, non ut impedere mala, sed ut adesse iā crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effæminarent, intra domos cū interminatione concludit, silere iussas: ipse verò ad partē muri quæ sibi obtigerat transiit. & scalas quidē applicantibus animū non intendit, sed tantū speculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines uniuersarum legionum consonuerūt, & grauitè infremuit exercitus: signoque dato, missis vndique sagittis lux obscurari cepit: Iosephi socij memores præceptorum, & aduersus

^b Prælium
Romanorū
cum Iudeis
in ponte.

clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus cōmunitis, cū admodum veretur pontiū machinæ, ipsi^b eas cursu, & an-

paniceosq. ascendere nitentes praelio deturbâr, *An. mundi*
 varia manuum itémque animi facinora demô- *4031.*
 strantes: & ne vel in extremis calamitatibus de- *A Christo*
 teriores illis videretur, qui sine periculo fortes *nato 69.*
 contra se essent, curabant. nec prius à Romanis
 dimellebantur, quàm vel caderet vel occideret.
 Itaque Iudæis perpetuo dimicantibus, cum nec
 vnde mutarent propugnatores haberent, defec-
 tis autem Romanorum assiduè substituerentur
 proque his quos violentia repulissent, alij suc-
 cederet: unice se adhortati latera copulâr: pro-
 tectique desuper longioribus scutis, inexpugna-
 bilis globus effecti sunt: totaque acie velut vno
 corpore repellendo Iudæos, in muro iam pe-
 dem ponebant. Tum Iosephus, his rerum angu-
 stis consilio necessitatis adhibito, machinis ex-
 cogitandis cum desperatione stimulat: feruē-
 tiq. ² oleo profundi milites iubet scutorū cō-
 iunctione defensos. id autem Iudæi multi, qui
 & paratū haberent, & plurimum, citò Romanis
 infundunt: ipsis etiā in eos ahenis missis calore
 bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium
 aciem dissipavit, & cū dolore sœuissimo deuol-
 uebantur à muro. siquidem facile à vertice ad
 pedes vsque sub armatura oleum per totū cor-
 pus fluebat, carnemque, nō secus ac flamma de-
 pascebatur: quod natura facile calefceret, serb-
 que pro sui pinguedine refrigeret, Thoracib.
 autem & galeis illigatis incendiij fuga non erat.
 Nunc autem salientes, nūc incuati dolore, de
 pontibus decidebant. Ad suos autem contrā ni-
 tentes turò rocedere non poterant, quoniam fa-
 cile ab insequentibus vulnerabantur. Sed ne-
 que Romanis virtus in rebus aduersis, nec Iu-
 dæis prudentia defuit. Romani enim licet o-
 leo perfusi mirabilia pati viderentur, tamen in
 eos qui perfuderat ferebatur, præcedentē quis-

*a Romanis,
 Iudæi feru-
 enti oleo
 perfundit.*

An. mundi
4031.
A Christo
naso 69.

a Romani re
infesta à pu
gna retroce-
dunt.

b Vespasia-
num aggres
altius tollit
& turres e-
rigit.

c Iotapateni
oppugnationem
tentantibus
prompto occur-
runt.

que incurfando, tanquam ipse impetum retardaret. Iudæi verò progressum eorum dolo altero deceperunt, cum sceno græco decocto pontium tabulata perfunderent: quibus illi dilabentes retrahébantur, ut neque fugientium quiscquam, neque aggredientium firmo posset eniti vestigio: sed alij quidē resupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur, multi verò super aggeres deiicerentur: & qui cecidissent, à Iudæis feriebātur: qui Romanis desilientibus conficti iam liberi, facili mē tela dirigebant. Cū autem multa milites mala in hac perpeti pugna dux videret, sub vesperā eos reuocat: quorum non paucis trucidatis, plures sunt vulnerati. Ex Iotapata verò sex viris mortuis, plures quā trecenti saucii translati sunt. Hoc autem modo pugnatum est Iunij mensis die XX. At Vespasianus, eorum causa quæ acciderant, consolatus exercitū, postquam ita vidit accensum, neque tam exhortationem quā opus deposcere, aggeres quidem altius tollit. Tres ^b verò turres quinquagena pedum in excelsum iubet erigi, ferro undique rectas, ut & pondere stabiles essent, neque ignibus expugnarentur: easque super aggeres collocat, iaculatoribus & sagittariis, itēque leuioribus missilium machinis plenas, funditorum quoque fortissimi. Qui cū non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qui super murum astarent faciliē conspicuos, telis feriebant. at illi cū neque à vertice venientes sagittas faciliē declinarent, neque vlcisci possent quos non viderent: altitudine quidem turrium lib. ata manu iacula superante: ferro autem, quo erant septæ, flammis obstante: ob hanc defensionem muri deserunt: oppugnationēque ^c tentantibus promptē occurrunt. Et Iotapateni quidē ita resistebant, quam-

nis mul-

vis multi in dies singulos occumberent, neque
 contra mali quicquam hostibus facerent, quod
 eos sine periculo prohibere non poterant.

An. mundi
 4031.
 A Christo
 nato 69.

Iapha expugnatio à Traiano & Tiro.

CAP. XI.

HIS autem diebus Vespasianus ad finitimā
 quandam Iotapatæ civitatem euocatus, cui
 nomen est Iapha, novas res affectantem, & pro-
 pterea, quod Iotapatæcos præter spem restitisse
 audierat, insolescentem, mittit eò Traianum
 decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia
 peditum & equites mille. Ille autem cum oppi-
 dum contra expugnationem munitissimum re-
 perisset (nam præter naturam qua tutum erat
 etiam muro duplici cingebatur) habitatores ve-
 rd eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios
 processisse, prælium cum his committit: eosque
 paulisper reluctatos, in fugam vertit: quos vesti-
 giis consecuti Romani, exterioris muris ambi-
 tum quod confugerant, cum ipsis irrumpunt. se-
 cundum autem murum petentibus, ciues sui
 clausere civitatē, metu scilicet, ne cum his rur-
 sus hostes intrarent. Profectò autem Deus Ga-
 lilæorum clades Romanis donabat, qui etiam
 tunc civitatis eius vniuersum populum exclu-
 sum mœnibus propriis, ad interitum hostibus
 dedit avidissimis cædiū. Multi enim simul ruen-
 tes ad portas, multumque nominatim præpo-
 sitos inclamantes, inter ipsas preces mactaban-
 tur, quibus hostes vnum murum, alterum ciues
 clauserant: & inter medios coacti murorum
 ambitus, multi quidem sociorum gladiis trans-
 figebantur, infiniti verd à Romanis interficie-
 bantur, ne ad vlciscendum quidem recepta fi-
 ducia. nam præter hostilem metum, etiam do-
 mestica proditio eorū animos fregit. Deniq.

a Iapha ex-
 pugnatio à
 Traiano.

b Iudæi ab
 Romanis
 intra duos
 muros con-
 clusi truci-
 dantur.

An. mundi
4031.

A Christo
nat: 69.

a Duodecim
millia Iu-
daeorum in-
terunt.

b Titum cū
copiā ad La-
zaban perue-
nit.

c Vehemē-
pugna in
oppido inter
Galilaeos &
Romanos.

d Samaritae
vni in monte
Garizin cō-
gregati.

moriebantur, non Romanos, sed Iudaeos exe-
crādo, quoad^a omnes interiere numero homi-
num duodecim millia. Vnde Traianus vacuam
esse ciuitatem pugnatoribus reputans, & si qui
adhuc inuis essent, nihil eos ausuros esse existi-
mans prae timore, imperatori excidium refer-
uauit. eūque per nuntios rogauit vt filium
suum Titum mitteret, finem victoriz imposi-
turum. Ille autem laboris aliquid superesse ra-
tus cum milite filium misit, hoc est quingentis
equitib. & peditibus mille. Qui^b maturē ad ci-
uitatem profectus, sic ordinauit exercitum, vt in
lazu quidē latere Traianum constitueret, ipse
verō in dextro obsidioni praeesset. Itaque mili-
tibus scalas muris vndique applicantibus, cū
paulisper desuper Galilaei obstitissent, continuō
mœnia reliquerunt. Titus verō eiūque comites
saltu demissi, maturē ciuitatem obtinuerunt.
Tūque^c vehemens cum his, qui se intus cō-
gregauerē, pugna commissa est: nunc per angu-
sta viarum irruentibus validissimis, nunc fœmi-
nis ex tectorum culminibus quae fortē inuenis-
sent, tela iactantibus. Et hoc quidem modo vs-
que ad sextam horam sustinuerē cōflictum ab-
sumptis autem bellatoribus, cetera multitudo,
& sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuue-
nes mactabantur. Denique virilis sexus prae-
ter infantes nullus remansit, qui cum mulieribus
abducti sunt seruitio. Interemptorum quidem
in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit
quindecim millia: captiuorum autem duo mi-
lia CXXX. Hæc Galilæis clades contigit qua-
to & vigesimo die Iunij mensis.

De Samaritanis à Cereale deuictis.

C A P. X I I.

Sed ne Samaritae quidē alieni à calamitatibus
remāscere. Hi^d namq. in monte Garizin, qui
est

est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur: nec saltem vicinorum malis corrigebantur, sed inconsulta suarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumque insperatus praeuenire. Nam etsi praesidiis rota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant & conspiratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintae legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, praesidiisque congregari nequaquam tutum esse duxit quod hostes plurimi desperarent: milites vero circumuallatis undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem aquae tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi aestus (erat enim tempus aestatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat) adeo ut nonnulli quidem una die siti morerentur, multi vero eiusmodi morti seruitium praeferebant, ad Romanos transfugerunt: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseuerarent, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos ad foedera hortabatur, atque ut salui esse mallent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens: denique quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Haec Iunij mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritae oppressi sunt.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Aqua de
fessus in
monte Gari-
sim.

b Undecim
millia &
sexcenti Sa-
maritae in-
cesserunt.

a Profugus
quidam paucitatem Iotapatenſium
& infirmitatem eorum
annunciat.

Iotapatenſis autem diu durantibus, & præter ſpem aduerſa tolerantibus, quadrageſimo quidem ac ſeptimo die, Romanorum aggeres ſuper murorum altitudinem ſunt elati. quidam verò ad Veſpaſianum eodem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem ſimul eorum enuntians: quòdque diuturnis vigiliis, & præliis affiduis conſumpti, minimè quidem ulterius vim ferre poſſent, verum dolo etiam caperentur, ſi quis inſtaret. circa extremam nanque vigiliam, quando & malorum requiem habere viderentur, & maximè defatigatos cuſtodes matutinus ſomnus occupat, dormire eos dicebat, eadèmq; hora inuadendos eſſe ſuaſe debat. Veſpaſiano autem, quia fidem noſſet inter ſe ſudæorum, quantàque ſuperbia pœnas contemnerent, tranſfuga ſuſpectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum geſtus fortiter pertulit, & cum ne flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hoſtibus exquirentibus prodidiſſet, mortem deridens crucifixus eſt. Tidem tamen proditori coniectura faciebat, fortaſſe illum vera dicere: ipſe autem nihil ex eius fallacia magnum ſibi exiſtimans eſſe metuendum, aſſeruari hominem inſtit, & ad occupandam ciuitatem parabat exercitum. Hora igitur quæ fuerat indicata, ſilentio muros petebat: primùſque incedebat Titus cum yno è tribunis Domitio Sabino, paucis ex quintadecima legione comitatus. Interfectis autem vigilibus, in ciuitatem ingreditur, & poſt eos Sextus Cerealis tribunus, & Placidus, ſubiectos ſibi milites introducebant. Arce verò occupata, cum hoſtes in medio oppido

b Romani
hoſtibus dormientibus
urbe potiùſur.

pido versarentur, iamque plane dies esset, ne
 tunc quidem illi qui capti tenerentur, adhuc
 excidium sentiebant, multo labore somnôque
 pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula
 visus eius hebetavit, quæ casu tunc plurima se
 circa oppidum fuderat, donec totus irrupit e-
 xercitus: solôque malorum periculo exuscitati
 sunt: morientésque demum se periisse credide-
 runt. Romanos autem memores quid obsidio-
 nis tempore pertulissent, neque parcendi cui-
 quam, neque miserendi quenquã tangebant cu-
 ra. sed ex arce plebem ad prona compulsam fa-
 cilimè trucidabant, vbi loci difficultas pugna-
 cibus quoque negaret copiam resistendi. via-
 rum nanque angustis pressi, ac per declivia di-
 labentes, fluente desuper bello obtereabantur.
 Id multos etiam qui circa Iosephum lecti e-
 rant, vt manibus propriis liberarentur incita-
 uit. nam cum se viderent Romanorum neminẽ
 posse occidere, ne Romanorum manibus oppe-
 terent, prauenerunt, & in extrema parte ciui-
 tatis congregati semet interfecerunt. Quicun-
 que tamen vigilum primi captam ciuitatem
 senserant, in quandam turrim septentrionalem
 fuga recepti, aliquandiu quidem restiterunt. deinde
 circumfusi hostium multitudine, serò
 dextras dedere: hisque instantibus, mortẽ suam
 æquo animo præbuerunt. Potuissent autem in-
 cruento Romani obsidionis fine gloriari, nisi
 vnus ex ipsis occidisset centurio, Antonius
 peremptus insidiis. Nam quidam ex his qui ad
 speluncas confugerant (erant autem plurimi)
 rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad
 fidem salutis ac præsidium, quo tutus ascende-
 ret. cumque is manum porrexisset incautẽ, hasta
 ille præuentum sub inguine perculit, statimque
 confecit. Illo quidem die comparentem multi-

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.

a Romanos

neque par-

cendi neque

miserendi

cura tangit.

bPugna in-

ducitur eis

Romano ex

turra.

c Antonius

a Iudæo in-

fidis perem-

ptus.

An. mundi
4031.

A Christo
nato 69.

a Quadra-
ginta millia
Iudaorum
excidiij tem-
pore, pugnis
que superio-
ribus inter-
eung.

tudinem peremere Romani. postea verò secentis
diebus scrutando latebras, per cuniculos & spe-
luncas in omnem seuiebant aetatem, præter
infantes ac foeminas. Itaq; captivi quidem mille
ducenti congregati erant: quadraginta * verò
millia connumerata sunt excidij tempore pu-
gnisque superioribus mortuorum. At Vespasia-
nus civitatem ipsam excindi iubet, castellaque
eius omnia exurit. Iotapata quidem ita devicta
est tertio decimo imperij Neronis anno, calen-
darum Iuliarum die.

*Quomodo Iosephus captus vitam suam re-
demerit facto & verbis.*

CAP. XIII.

b Iosephum
in profundū
puteum de-
scendit, & in
specu deli-
tescit.

Romani verò Iosephum requirentes, & pro-
pria indignationis causa, & quod impera-
tori operæ præteritum videbatur (captus enim ma-
xima pars belli esset) mortuos itémque abditos
rimabantur: ille autem in exitio civitatis fortu-
næ quodam usus auxilio, per medios se hostes
sutrripuit, & b in quendam profundum puteum
saltu demissus est, cui amplum specus adiunctū
erat à latere, quod supra scrutantes videre non
possent: vbi quadraginta insignes viros latitan-
tes offendit, reitūque vtilium apparatus, qui
non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem
omnia complexus, interdium quidem se occulta-
vit: nocte verò sursum ascendens, vigilias ex-
plorabat, ut fugeret. Cūque omnia undique
ipsius causa maximè custodirentur, neq; fallen-
di spes esset, in speluncam iterum descendebat:
biduūque ibi delituit. Tertia verò die, capta
quadam muliere, quæ cum ipsis fuerat, indica-
tus est. Tūmq; c Vespasianus properè duos tri-
butos, Paulinum & Gallicanum, iussos pacem
dare

c Vespasia-
nus Iosepho
per tribunos
dedit pacem.

dare. Iosepho, & hortari eum ut ascenderet, *An. mundi*
mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquam *4031.*
ad eum venerunt: fidemque pro salute dantibus *A Christo*
minimè patuit. Ex his autè magis quæ pati me- *nato 69.*

ritus esset, qui plurima cõmisisset, quàm ex na-
turali mansuetudine rogantium suspicionem
colligens, velut ad pœnâ euocaretur, timebat:
donec ^a Vespasianus tertium quoque tribunum *a Nicanor*
Nicanorem, Iosepho notum, atque olim cõsue- *tribunus Iosepho notum.*
tum misit. Is autem, quàm mite in eos Roma-

norum esset ingeniũ, quos semel subiugassent,
referens: quòdque ipse Iosephus virtutis causa
magis admirabilis, quàm inuisus ducibus habe-
retur: essetque imperatori studium non eum
ad supplicium ducere, quòd etiam sine dedi-
tione sibi liceret exigere, sed conservare potius
virum fortem: his addebat, quod nec Vespasia-
nus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mit-
teret, ut rem optimam pessimam, hoc est, perfidiam
prætexerat amicitiam: neque semet ipsum illi, ut
amicum falleret, obtemperaturum fuisse. Ve-
rum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hæsiti-
tante, milites quidem irati, speluncæ ignem sub-
mittere properabāt. sed retinebat eos belli dux
etor, vivum Iosephum capere plurimi pendens.

Nicanore ^b autem vehementer instante, ubi e- *b Iosephi de*
tiam hostilis multitudinis minas comperit Io- *Iudaorum*
sephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus ei *clade noctur*
Deus & futurae Iudæorum clades, & quæ Ro- *na somnia.*
manis essent eventura principibus ostendit. e-

rat autem interpretandis quoque somniis ido-
nens, & coniectare quæ ambigunt diuinitus di-
cerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum li-
bros nouerat. quod & ipse sacerdos esset, & pa-
rentibus sacerdotibus procreatus. Illa ^c igitur
hora quasi Deo plenus, & recentium somnio-
rum, quæ horrenda viderat, simulacra mente

c Iosephus
Deo plenus,
occulta pro-
ces offert
Deo.

An. mundi 4031. *A* *Christo nato* 69.
 complexus, occultas preces Deo offert. Et quia
 Iudæorum, inquit, labefactari tibi rem Creator
 placuit, fortuna verò ad Romanos tota migra-
 uit, animamque meam, quæ futura prædiceret,
 elegisti, do quidem manus sponte Romanis, &
 viuo, testor autem, quod non proditor, sed tuus
 minister ad eos ibo. Simulque his dictis, Ni-
 canori consentiebat. Verùm qui vnâ confuge-
 rant Iudæorum, postquam intellexerunt Iose-
 phum rogantibus cedere, vniuersi circumstan-
 tes clamabant, certè plurimum ingemiscere le-
 ges patriæ. Vbi sunt, quæ Iudæis Deus annuit,
 quibus mortem contemnentes animas indidit?
 Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intue-
 ri seruientem? quàm citò tui oblitus es? quàm
 multos pro libertate mori persuasisti? falsam
 profecto opinionem fortitudinis habebas, fal-
 samque prudentiæ, si salutem apud eos speras,
 cum quibus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa
 sunt, ab illis tamen te seruari cupis. Sed quam-
 uis te Romanorum fortuna tui obliuione per-
 fuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes,
 & dexteram tibi & gladium commodabimus.
 Tu verò si quidem sponte moriæ, dux Iudæo-
 rum: si verò inuitus, proditor morieris. Vix hæc
 elocuti sunt, & intentatis ei gladiis, occidendū
 illum comminabantur, si Romanis pareret. Ti-
 mens igitur impetum Iosephus, & se Dei præ-
 ceptorum proditorem esse ratus, si ea non re-
 nunciasset morte præuentus, argumentis eos
 philosophiæ necessariò tractare incipit. E: quid
 enim tætopere, inquit, & socij propriæ cædis a-
 uidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, cor-
 pus & animam, in dissensionem vocamus? in-
 tatum me esse quispiam dicet? sed Romani hoc
 sciunt. Optimum in bello mori? sed lege belli,
 hoc est, à victoribus trucidari. Proinde si qui-
 dem

*c. Oratio Io-
 sephi ad so-
 cios.*

dem Romanorum ferrum deprecor, verè meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo parcendum putat, quanto iustius nos ipsi nobis pepercerimus? Quippe solidū est ea circa nos admittere, pro quibus ab illis dissensimus. Pulcrum enim esse pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum manibus qui eam præripuerunt: nunc autem neque prælio nobis obstant, neque nos interficiunt. Itidem autem timidus est habendus, qui mori non vult cum opus est, & qui vult cum non oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nempe mortis. Ergo quæ ab hostibus dubiè suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum servitutem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est semet occidere. Imò verò ignavissimi quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim turbinis navem sponte submergit. Quinetiam propria manu petire, à communi omnium animalium natura discrepat, eoque modo in creatorem nostrum Deum summum scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur. Si quidem naturæ lex validissima, ut velint vivere, in omnibus sita est: Idcirco & qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & Deum quos nostros infidiatores putamus pœna persequimur. Deum verò indignè ferre non arbitramini, cum donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus ut essemus: rursumque, ut esse definamus, illi reddendum est. Corpora mortalia sunt, quidem cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima verò semper immortalis sicula in corpore est: Deique particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit locat.

Ann. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Pulcrū est
pro libertate mori, pugnando tamen.

b Similitu-
do a nauca
sumpta.

c Propria
manu peri-
pat, re à communi

animalium
natura di-
scrapat, eoque

modo in
Deum sum-
mun scelus
admittitur.

d Anima im-
mortalis est,
Deique par-
tibus col-

An. mundi aut malè tractauerit, pessimus statim ac perfidius habetur: si Dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, eum se latuisse quem laeserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlcisci, iustam creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi verò Deum fugientes, & optimum Deum, impiè facere non videbimur? An ignoratis quod eorum qui lege naturæ vita ex eunt, acceptumque Deo debitum solvunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusque ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ inuocantes exaudiant animæ, retinent locum in cælo adeptæ sanctissimum: atq; inde rursus, voluentibus seculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum verò manus in seipsos insanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit. pater autem ^a illotum Deus auctores iniuriæ per nepotes vlciscitur. Hinc & Deo inuisum est, & à sapientissimo legis nostræ cōditore coercetur. Deniq; ^b si qui se occiderint, apud nos quidem vsque ad solis occasum infestos abiici decretum est, cum etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autē & dextræ iubentur abscindi eiusmodi mortuorum, quæ in ipsos armatæ sunt: quoniam vt corpus ab anima, ita manum esse à corpore alienam existimarent. Pulcrum est igitur, & socij, iusta sentire: neque humanis cladibus addere, vt creatorem omnium impietate lædamus. si salui esse volumus, salui simus, nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstrauiamus. sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, vt ipse mei proditor fiam. multò enim stolidior sim, quàm qui ad hostes ultro profugiunt, siquidem illi salutis suæ causa id faciunt: ego verò interitus, & qui-

4031.

A Christo
nate 69.

a-Dei ante
res iniuria
per nepotes
vlciscitur:
b-Mor-voto-
rum cum q;
qui sibi ipsis
violentiæ
manum intromittunt.

& quidem mei. Romanorum tamen insidias vo- *An. mundi*
 tis expeto. nā si me & post iunctas dexteras per- *4031. A*
 imant magno animo paratūque moriar, menda- *natio Christo*
 cij perfidiā pro victoriæ solatio mecū auferens. *69.*
 Multa quidem in hunc modum Iosephus, ut à
 cæde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi
 autem obstructis auribus desperatione, qua se
 iamdudum morti deuouerant, concitantur: &
 alij aliunde cum gladiis accurrentes, ignauiam
 exprobrabant: & quasi eum mox percussurus
 quisq; adoriebatur. Ille autē cum aliū nomina-
 tim vocaret, alium vultu ducis intueretur, alte-
 rius dextram prehenderet, alium precibus exo-
 ratet, varia mētis affectione (ut in tali necessita-
 te) distractus ferrum ^a omnium à cæde sua pro- *a Iosephus*
 hibebat, nō secus ut fera bestię circumclusa, ad *vix ferrum*
 eum semper qui se contingeret, ora conuertēs, à *cæde sua*
 horum autem, qui ducem in extrema quoque *prohibet.*
 clade reuerendū putabant, debilitabantur, dex-
 træ, gladiiq; de manibus elabebantur: multi cum
 manus ei afferrent, sponte frameas dimittebāt.
 Iosepho autē non defuit in desperatione consi-
 lium, sed fretus Dei prouidentia, salutem in pe-
 riculum mittit. Et quoniam morti decretum est,
 inquit, agite, cædes mutuas sortiamur: & cui ob-
 tigerit, manu sequentis occumbat, atque ita o-
 mnīū fortuna perambulet, neq; sua se quis dex-
 tera feriat. iniustum enim cæteris interem-
 ptis, ex aliis quenquam, si poenituerit, saluum
 esse. Visus ^c est vera dicere, & quod persuasit *c Iosephi so-*
 agitur: ut fors cuique obtigit, paratam ei qui se- *cū per sortē*
 queretur necem suam præbebat, quasi mox e- *perituro, Iose-*
 tiam duce perituro. cum Iosepho enim perire, *pho cum al-*
 vita dulcius aestimabant. Remansit autem ipse *tero super-*
 cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei *pro-*
 prouidentia. Consultēque prospiciens, ne vel
 forte grauaretur, vel si nouissimus recessisset gē-

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Iosephum
ad Vespasianum per
Nicanorem
duci.b Exemplū
gratie & mi-
sericordie
Titī, erga
Iosephum.c Iosephus
cum Vespasiano
solus
colloqui cu-
pit.d Iosephum
Vespasiano
futura pra-
dixit.

tilis eade pollueretur: illi quidem, fide inter-
posita, ut viveret persuasit: ipse ^a verò hoc mo-
do & Romanorū & domestico bello liberatus,
ad Vespasianum per Nicanorē ducebatur. Om-
nes autem Romani visendi eius gratia occurre-
bant: & cum se circa ducem premeret multitu-
do, varius tumultus erat: his exultantibus, quòd
captus esset, aliis minitantibus, nonnullis autem
propius eum videre certantibus. Et qui longius
quidem aberant, hostem interficiendum esse
clamabant: qui verò propius erant, facta eius
reputantes, mutatione stupecebant. Rectorum
autem nemo fuit, qui licet ante irasceret no-
mini eius, viri aspectu non mitior factus sit. Ti-
tum ^b verò præter alios & fortis Iosephi anim^{us}
in calamitatibus, & ætatis eius misericordia ca-
piebat: qualisque pridem fuisset in præliis remi-
niscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus
positus intuenti, succurrebat quanta esset fortu-
næ potentia, quàmque velox belli momentum.
humanarum autem rerum nihil firmum atque
perpetuum. quamobrem multos ad miserationē
Iosephi pertraxit: plurimâque salutis eius pars
Titus extitit apud patrem. Vespasianus tamen
quasi missurus eum Cæsari, ut cautissimè custo-
diretur præcepit. Quo ^c audito, Iosephus aliquid
ei soli se dicere velle ait. Summorisque ab illo
omnibus aliis præter filium Titum, ac duos ami-
cos: Tu ^d quidem, inquit, Vespasiane, tantum hoc
putas Iosephum te habere captivum: ego autē
maiorum ad te nuncius venio, præmissus à Deo:
alioquin Iudæorum legem sciebam, & quemad-
modum duces exercituum mori deceret. Ad Ne-
ronem me mittis? quid ita? quasi qui Neroni vs-
que ad te successorum sunt maneat. Tu es Cæsar
Vespasiane & imperator, atq; hic filius tuus: me
autem colligatum arctius tibi asseruam: nam
dominus

dominus quidem non mei solius es tu Cæsar, verum etiā terræ marisq; ac totius hominū genetis: me autem ad maiorem poenā custodiri oportet, si ex tempore & subito in dominū ista confingo. His dictis Vespasianus statim quidem fidem non habere videbatur, eāq; Iosephum existimabat salutis gratiā comminisci. paulatim verò ad credendum impellebatur, iam pridem illum excitante ad imperium Deo, sceptrāque multis præmonstrante aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Iosephū deprehenderat. Altera namq; amicorū qui secretis intererant, adimitari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neque Iotapatenis de excidio, neque sibi de captivitate quicquam diuinasset, ut à se iram depelleret: Iosephus Iotapatenis ait se prædixisse, quòd post diem septimū & quadragesimum eos maneret exitium, quòdque ipsum Romani vinū essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quærita, Vespasianus ubi vera esse cōperit à captivis, etiam quæ de se dixisset credibilia coeperat existimare: sed neque custodiā Iosepho nec vincula remittebat: vestimentis autem aliisq; muneribus eum donare benignissimēq; fouere non desinebat, etiam Tito magnam honoris eius operam commodante. Quarto autem die mensis Iulij Vespasianus in Ptolemaida reversus, inde in loca maritima Cæsaream peruenit, Iudææ maximam civitatem, & quæ maiorem incolarum partē Græcos haberet. Igitur & exercitū & rectorē indigenę omni favore ac benignitate suscipiūt, affectu quidem quo Romanos diligerent, plus autem illorum qui excisi fuerant odios: vnde etiā multi simul, ut de Iosepho supplicium sumeret, cum clamore precabantur. Vespasianus autem de ista quidem petitione, velut ab inconsulta multitudine oblata, habet;

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Iosephus
in omnibus
verax depre-
henditur.

b Vespasia-
nus Iosepho
neque custo-
diam nec
vincula re-
misit: mu-
nere vero
eum fouere
non desinit.
c Cæsarea
maritima
Iudææ ma-
ximam in-
colarum par-
tem Græcos

Ann. mundi nihil respondendo dissoluit. legionū verò dux
 4031. *A* quidem hyematum apud Cæsaream posuit,
nato Christo quod opportunam videret esse ciuitatem. De-
 69. *a Scythopo-* cimam verò & quintam * Scythopolim misit,
lin. ne totius exercitus molestia Cæsaream preme-
 ret. Erat autem illa quoq; aprica per hyemem,
 quantum æstatis caloribus æstuosa, vt in plani-
 cie sita atque maritima.

Ioppe denuò capitur.

C A P. X V.

DVm hæc autem aguntur, collecta non exi-
 gua multitudo, qui vel ab hostibus seditione
 defecerant, vel ex ciuitatibus euerlis effuge-
 rant. Ioppen ^b sibi receptacula renouant, quam
 antea vaitauerat Cestius. Et quia terra quā va-
 stauerat arcebantur, migrandum in mare cen-
 suerunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriā
 ac Phœnicen, itémq; in Ægyptum cōmeantes,
 plurimos latrociniis prædabantur: omnibûsque
 nauigiis inuium faciebāt: illarum partium pela-
 gus. Sed Vespasianus cognito quid cōstituis-
 sent, equites in Ioppen nec non & pedites mittit. hi-
 que nocte in ciuitatem, quod incustodita erat,
 ingressi sunt. Eius autem habitatores, postquam
 irruptionem præsenferant, ne tunc Romanos ar-
 cerent, metu deterriti, naues fuga petierunt: &
 in his, vltra contiguum sagittæ spatium, perno-
 ctare. Cū verò Ioppe natura esset importue-
 sa (nanque in asperum cæterāque arduum litus
 desinit, ac summis vtrinque cornibus leuiter in-
 curuum, quæ vastè supersunt, & ingentibus pro-
 cellis pelagus turbant: vbi etiam nunc ^c Andro-
 medæ catenatū signis extantibus, fabulæ vete-
 ris fides ostenditur: aduersus ^d autem aquilo fe-
 riens littora, summos in obiectas cautes fluxus
 affligit, solitudinēq; intutionem efficit stationē).

in co

b Ioppe se-
diuorum
& latronum
receptaculū.

c De Andro-
meda vido
Ouid. 4.
Metam.
d Ingeniū
pestas in ma-
ri Ioppenses
mergit.

in eo solo fluctuātibz Ioppenis: prima luce violentus, quem illac nauigantes Melamboreā vocant flatus incumbit: & alias quidem naues inter se, alias verò collisit in scopulos. multę autē cum magna vi aduerso æstu niterentur ad pelagus (nam & littus saxis infestum, & hostes in eo constitutos timebant) sublata in sublime gurgite mergebantur: & neque fugę vspiam locus erat, neque manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & ciuitate Romanorum violentia pellerentur. Itaque multi vlulatus collisis nauibus audiebantur, & multi crepitus fractis: Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragiis implicati moriebantur. nōnulli autem ferro se interficientes, velut id satius esset, mare præueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: vt & pelagus sanguine redundaret, omnisque ora maritima cadaueribus oppleretur: cum etiam ad littus appulso, in eo stantes Romani milites trucidarent. eiectionūque ^a autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio ciuitatem Romanam funditus eruunt. Ioppe ^b quidem hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eò piratę confluere, castris in arce munitis, sibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: vt hi quidem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites verò omne circum territorium peragrantes ad fines Ioppes, vicos & oppidula simul exurent. Illi igitur præceptis obediētes in dies singulos incurfando, excindebant totas regiones atq; vastabāt. Vbi verò Iotapatę apud Hierosolymam casus nunciatus est, primò quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quòd nemo qui se vidisse diceret quę iactabantur aduenias, non credebant. nec enim vel nuncius ali-

An. mundo
4031.
A Christo
nato 69.

a Quatuor
mille ducē-
ra corpora
eiecta.
b Vespasia-
nus Ioppen-
capit, & ca-
stra in arce
munit.

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Ipsa fama
per se Iota-
pata exci-
diū pradi-
cat.b Iosephus
Hierosoly-
mū perem-
ptū esse di-
ctur.codium, in
amicitia, &
iracundia in
urbe erga
Iosephum.
d Vespasia-
nus in Agrip-
pa regnum
venit, ibiq;
per dies vi-
ginti recrea-
to milite, in
opulis vixit.

quis superfuerat: sed^a ipsa per se fama excidiū
prædicabat, velox nuncia tristium: paulatimq;
per finitimos veritas ambulabat, & apud omnes
ambiguitate certior habebatur. quinetiā rebus
gestis plura quæ facta non erant affingebantur:
& in excidio ciuitatis^b peremptus dicebatur es-
se Iosephus, quæ res maximo luctu repleuit Hie-
rosolymam: & per singulas domos itémq; co-
gnationes, amissorū quisq; lugebatur à suis: lu-
ctus verò ducis publicus erat. & hi quidē hōspi-
tes, alij propinquos, amicos alij, nonnulli etiam
fratres flebant: Iosephum autem vniuersi, adeò
vt per dies triginta nunquā lamenta in ciuitate
cessarent, magnāq; mercede conducerentur ti-
bicines paxiarum. Tempore autem veritate re-
uelata, vbi de Iotapata quidē vt res habebat, fi-
ctum verò quod de Iosephi morte vulgabatur,
eūmq; viuere & cum Romanis esse cōpertum
est, ac supra captiui fortunā, à ducibus honorari,
tantam in eum viuū iracundiam, quantā prius
cum mortuū crederent beneuolentiam, conce-
perunt. Et ab aliis quidem ignauiz, apud alios
proditionis arguebatur: totāq; in eum ciuitas
plena erat indignatione, atque conuiciis. Vtrò
autē his vulneribus excitabantur, magisq; ac-
cendebātur rebus aduersis & offensio quæ pru-
dentibus ne similia perferāt cautionis & custo-
diæ causam præbet, ad alias calamitates tanquā
stimulus incitabat: & malorū semper incipie-
bat ex fine principium. deniq; maiore in Ro-
manos impetu ferebantur, velut in Iosephum
pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem
habitatores eiuscemodi turbis agitabatur.

Deditio Tiberiadū.

CAP. XVI.

Vespasianus^a autem studio visendi regnum
Agrippæ (nā & ipse Rex inuitabat, rectorē
simul

simul cum exercitu paratus accipere domesti-
cis diuitiis, ac per eos agras partes regni com-
pescere) motis ex Cæsarea maritima castris, in
eā quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit:
ibiq; per dies 20. milite recreato, ipse quoq; re-
rum gestarum gratias Deo referens in epulis e-
rat. Postquam verò Tiberiada quidem novas
res cupere ac deficere Taricheas audiuit (ad re-
gnum autē Agrippæ vtraq; pertinebat) decreto
apud se vndiq; Iudæos excindere, opportunum
esse credidit aduersus eos exercitum ducere,
simul vt Agrippæ hospitio vicem rependeret,
potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium
suum in Cæsaream, vt inde militem Scythopo-
lim traderet. Hæc autem ciuitas Decapoleos
maxima, & Tiberiadi vicina est. Quò cum ipse
venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum
tribus vltra legionibus progressus ad trigessimū
à Tiberiade stadium, in quadam mansione
conspicua nouarum rerum studiosis, cui non en-
est Enabris, castra ponit: atque a hinc decadar-
chum Valerianum cum equitibus 50. mittit, qui
pacifico sermone oppidanos alloqueretur, &
ad fidem inuitaret. audierat enim, quòd pacem
populus desideraret: à nonnullis autem ad bel-
lum eum cogentibus, seditionem pateretur.
Itaque Valerianus vbi muto appropinquauit,
& ipse de equo desiliit, & suos comites idē fa-
cere iussit: ne lacessendi prælij causa, potius ve-
nisse videretur. Sed b priusquam verbum face-
ret, armati excurrere in eum seditiosi, qui erant
validiores, re & ore quodam nomine Iesu, To-
biz filio, Iatrocinialis agmine principe. Valeria-
nus autem, neque præter mandata ducis prælio
congrédi tutū ratus, etiā si de victoria certus es-
set: pugnamq; periculosam esse, si cū multis pau-
ci, & instructis imparati configerent, inopinata

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Valerius
pacifico ser-
mone oppi-
danos allo-
quitur.b Seditiosi
excurrunt,
ac Romanos
in fugam
vertunt.

Ann. mundi præterea Iudeorum stupefactus audacia, & ipse
4031. pedes refugit, & quinque alij similiter equis re-
A Christo lictis: quos Iesus eiúsque socij, veluti pugna nõ
maio 69. insidiis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id
 autem veriti seniores, & qui eminere in populo
 videbantur, in Romanorum castra profugiunt:
 a *Tiberiada* adhibitoque sibi Rege ad Vespasiani genua
cives ad Ve- suppliciter accidunt, ne se despiceret obsecrã-
spasiani ge- tes: neve quæ paucorum esset, totius esse ciuita-
nua suppliei tis insaniam existimaret: sed populo parceret,
eor accidit, qui semper amica Romanis sentiret: magisque
et veniam vltum iter defectionis autores, à quibus ipsi o-
precantur. lim ad fœdus venire properantes, nunc vsq; ne
 id facerent asseruati fuissent. His eorum preci-
 bus, quanquã toti ciuitati propter equorum rap-
 pinam infensus esset, indulgit. nam & Agrippam
 videbat eius oppidi causa trepidare. Fide autem
 per eos populo data Iesus eiúsque socij, tutũ sibi
 non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Tari-
 cheas confugiunt. Posteróque die Vespasianus in
 arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui
 multitudinem, an omnes pacem cuperent, ex-
 periretur. cognito autem populum eadem sen-
 tire quæ supplices, ad ciuitatem ducebat exer-
 citum. Illi b autem portis ei patefactis, cum fau-
 d. *Tiberia-* stis ominationibus obuiam prodeũt, salutis da-
diu cives Ve- stis ac benemeritum acclamantes. Cum ve-
spasiano cũ ror militem angusti aditus remorarentur, muro-
faustis omi- rum partem dirui Vespasianus ex meridiano la-
nationibus tere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: vt
obuiam pro- præda tamen & iniuriis abstinerent, in gratiam
cedunt. Regis dixit: eiúsdemque causa muris pepercit,
 spondentis habitatores eius posthac cum reli-
 quis fore concordēs: aliisque modis malis affe-
 ctam ciuitatem ex dissensione recreauit.

CAP. XVII.

A Christo

nato 69.

a Vespasianum
Taricheas obsi-
des.

D E inde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroq. firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens, quod omnis turbarum cupiens multitudo ad Taricheas conflueret, munitione confisa ciuitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis appellatur. Etenim ciuitatem ita vt Tiberias sub monte positam, qua lacu non alluebatur vndique muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Iosephus cinxerat, nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarū itēque virium copia communierat: Taricheis verò largitatis eius reliquię profecerūt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: vt in eas videlicet, si terrestri prælio vincerentur, refugerent: simulque ad nauale bellū, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Iesus eiūsq. socij neque multitudine hostium, neque disciplina militiz perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus: ac parte aliqua ædificij dissipata, vbi armatos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiunt, eosque binsecuti Romani ad nauigia compulere. Et illi quidem tantum prouecti, vnde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent, depellunt. satis inter se nauibus aduersus hostes in terra constitutos, nauali prælio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima ciuitate planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eō mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patti quidem maioribus auxiliis opus esse mandauit. Ipse verò equitum

b Romani
Iudeos ad
nauigia con-
pellunt.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Oratio Ti-
ti ad milites
per ierosola-
mos.

h Iudaeos nō
extirpandos.

e Nō sola ho-
minum mul-
tudo in bel-
lo obrinet,
sed etiam, si
vel in pau-
ca sit, forti-
tudo.

plerosque etiam priusquam subsidia venirent
alacres esse videns, cum nonnulli eorum mul-
titudinem Iudaeorum formidarent, unde exau-
diri posset constitit: & 6^a Romani, ait, pul-
chrum est nanque in principio sermonis admo-
nere vos generis vestri, ut qui cum quibus pu-
gnaturi simus sciatis: nostras enim manus ne-
mo unquam toto orbe hostis ullus evasit: Iu-
dæi vero ut etiam pro his dicamus aliquid, ad
hoc usque tempus victi non defatigantur: ita-
que oportet illis in aduersis rebus constanter di-
micantibus, etiam nos in secundis perseueran-
tius laborare: aperta quidem fronte vobis plu-
rimam alacritatis inesse conspiciens, gaudeo:
vereor autem, ne cui vestrum tanta timorem
multitudo hostium latenter incutiat. Igitur
quisque iterum cogitet, qualis cum quibus de-
certabit: quodque Iudæi, licet satis sint auda-
ces, mortemque contemnant, incompositi ta-
men bellorumque imperiti sunt, vulgus recte
potius quam exercitus appellandi, de vestra ve-
ro peritia atque ordinatione referre quid opus
est? Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis
etiam tempore, ut ne in bello nos cum hosti-
bus numero conferamus, nam quod perpetue
militæ commodum, si pares cum rudibus con-
grediamus? Quin reputate, quod armati cum i-
nermibus, & equites cum peditibus, & dueis
tuti consilio cum vagis neque rectorem habent-
ibus decertabitis, quodque nos hæc virtutes mul-
to plures efficiant, multum autem vitia de ho-
stium numero detrahant. Nec sola hominum
multitudo, quamvis pugnacissimi fuerint, in
bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit forti-
tudo. hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi-
met subuenite: numerosæ autem copię plus in-
commodi ex semetipsis, quam ex hostibus capiunt.

Itaque

Itaque Iudzorum audacia & ferocitas ac desperatio siue mentis sœuitia ducunt: quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis verò offensionibus extinguuntur, nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itæque fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem usque inter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quàm Iudzis, causæ certaminis. nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis inclyta fama præstantius? & ne post orbis terrarum imperium videamur hostium aduersariorum loco Iudzorum habere? Præterea considerate, quòd ne patiendi quidem alicuius intolerabilis mali metus est. multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos à patre mitti nobis speramus auxilio, conuenit antecapere, ut & maior sit & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter iudicium fieri, si ille quidem rebus antè gloriòse gestis dignus fuit, ego verò eius sum filius, vósque milites mei. nam illi vincere consuetum est: ego verò reuerti ad eum petpetiar victus? quo pacto autè vos non puduerit, duce vestro periculis non occurrente, non superare? appetam enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irrumpam. nemo autem vestrum à me discesserit, persuasum habens, imperum meum sustentari ope diuina, & manifestissimè præsumite, quòd multò plus mixti hostibus efficiamus. quàm si extrinsecus pugnaremus. Postquam Titus hæc prosequutus est, diuina quædà alacritas militibus incidit. Et quia Traianum aduenire cum cccc. equitibus ante prælium contigit, ægrè ferebant, tantum minueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus & Antonium Silonem cum duobus

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

aCausæ certaminis Romanis sunt maiores quàm Iudzis.

b Milites duci obtemperare par est.

c Vespasianus Titum

*Ann. mundi
4031. A
Christo nato
69.*

*a Iudæi in
ciuitatem
effugiunt.*

*b Acerba
dissenſio &
ſeditio in
urbe.*

*c Oratio Ti-
ti ad Roma-
nos milites.*

millibus ſagittariorum, vt occupato monte, qui ex aduerſo erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita vt præceptum fuerat, circumuenti ſunt ex ea parte ſubuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hoſtes, & poſt eum cæteri cum clamore, tanto ſpatio fuſi, quantum aduerſa acies occupauerat, vnde multo etiã plures quàm erant apparuerunt. Iudæi verò licet incurſu eorum & diſciplina cõterriti, pauliſper quidem primos ſuſtinuere congreſſus. Percuſſi ^a autem contis, equorũque impetu deturbati concubabantur atque ita multis paſſim peremptis diſperduntur, & in ciuitatem, vt quiſque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos à tergo inſtans, alios per tranſitum occidebat, non nullos curſu antecapiens, iẽu ora tranſuerberabat: multos autem, alium ſuper alium lapſos inuoluens, cõficiẽbat: omneſque ad moenia cõfugientes præueniẽs, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapſi, in oppidum confugerunt. Excepit ^b autem illos acerba diſſenſio. nanque indigenis, & fortunarũ ſuarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellũ geſtum, maximẽque, quòd malè pugnatum fuerat, nõ placebat, ſed populus aduenarum qui plurimus eſſet vni adhibebat, & inter ſe diſcordantium clamor erat, velut iam arma caperent. Quibus auditis, nec. n. procul à muris ab erat, Titus exclamat: Hoc ^c tẽpus eſt, quid moramur cõmilitones? Deo nobis dedente Iudæos ſuſcipite victoriã, Non auditis clamores? qui manus noſtras euolare diſcordant, habemus ciuitatem, ſi modò properamus. Veruntamen cum velocitate animi opus eſt: nihil enim magnum effici ſine periculo conſueuit, non ſolũ autẽ hoſtium concordiam, quos citò neceſſitas in gratiam reuocabit,

ſed

sed etiam nostrorum auxilia præuenire debemus, ut præter victoriam, qua tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate soli patiamur. Simul his dictis conscendit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum properè ciuitatē ingreditur, quem cæteri consecuti sunt. pavor autem eius audaciæ murorum defensores inuasit, & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit. resistis^a autem excubiis, Iesus quidem a Iesus cum sociis in agros effugit: alij verò decurrētes socii in a- ad lacum, in manus hostium contra venientiū gros effugit. incidebant: mactabātur autem alij cū scaphas scandent, itēque alij, cū iam prouectos assequi natando conarētur, plurimāque per ciuitatem fiebat hominum cædes, aduenarum quidem resistentium, qui nō effugissent, indigenarum verò sine pugna, quoniam spes eos fœderis & conscientia quod belli consilium non habuerant, à prælio deterrebat: donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab intereptione requieuit. At qui in lacum confugerant, ubi ciuitatem captam viderunt, quā longissimè ab hostibus, recesserunt. Titus^b verò Titus res gestas & vi- missis equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis, quod necesse fuit, & filij virtute admodum lætus, & facinoris claritudine Horā patrū nunciat. (maxima enim belli pars videbatur exempta) rum quidem statim circumdari ciuitatem custodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, cædēque euaderet. postero autem die cū descendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eò refugerant, fabricari iussit, quæ tam materialium copia, quā artificum multitudine maturè contextæ sunt.

CAP. XVIII.

a Fons Ior-
dani.

LAcus autem Genesar quidam à terra conti-
nente appellatur. XL. verò stadiis in latitu-
dine patens, centumq. in longitudine, aqua dul-
cis est atque potabilis. Palustri enim crassitudi-
ne tenuiores habet latices: & vndique in litto-
ra ac arenas desinens, purus est, ac præter hoc
temperatus ad hauriendum: & fluvio quidem
sive fonte lenior est, semper autem frigidior,
quàm lacus diffusio patitur, manet: æstiusque
noctibus eius aqua sub diuo perflata, nequa-
quam æstibus cædunt: id enim facere indigenis
moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera,
ab alterius loci piscibus tam sapore quàm spe-
cie discreta: mediùsq. a fluvio Iordane secatur.
Cæterùm Iordanis fons Paniū esse videtur: sed
re vera huc terra conditus fertur ex ea quæ vo-
catur Phiale. Hæc autem est, quæ in Trachoniti-
dem ascenditur ad cxx. stadium à Cæsarea, ad
dextram non longè à via. Et propriè quidem ex
rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ speciem
præferens. semper autem intra eius labra cohi-
betur vnda, nunquam deficiens vel exuberans.
Cùmque interim hoc esse Iordanis principium
nesciretur, à Tetrarcha quondam Trachoniti-
dis Philippo deprehensum est. Is nanque missis
in Phialen paleis, inuenit eas apud Paniū red-
ditas, vnde antea fluvius nasci credebatur. Na-
turalis quidem pulchritudo Pani, regiis opibus
& Agrippæ diuitiis magnificètiùs accurata est.
Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc an-
tero incipiens, Semechonitis quidem lacus palu-
des secat cœnosas: centum autè & viginti aliis
b Descriptio præteritis stadiis, post oppidum Iuliada, Gene-
Genesar. far b latum medium transmensus, deinde
mulcam

multam per solitudinem in Asphaltitem lacū
 exit. Ad Genesar verò lacum eiusdem nominis
 terra prætenditur, natura simul & pulchritudi-
 ne admirabilis. Nullum enim ipsa pro vber-
 tate sui negat arbustum, totamque plantis con-
 seuerare cultores. cæli verò temperies etiam di-
 uersis aptissima est. nuces enim, quæ arborum
 maximè frigoribus gaudent, infinitæ florescunt,
 ubi etiam palmæ, quas nutrit calor æstiuus: has
 iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destina-
 ta est; ut naturæ magnificentiam hanc esse quis
 dixerit, vim adhibentis ut in vnum conueniant
 inter se repugnantia, annique temporum con-
 uentionem bonam, veluti singula peculiari stu-
 dio terræ fauerent. non enim solum nutrit præ-
 ter opinionem poma varia, sed etiam seruat, e-
 gregia quidem, & quodammodo regnantia.
 Vuas sanè & caricæ sine intermissione decem
 mensibus suggerit, cæteros verò fructus anni
 spatio senescentes. Nam præter aeris lenitatem,
 & fonte quoque irrigatur vberissimo, qui Caper-
 naum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli
 venam esse Nili fluminis opinantur, quod simi-
 les coracino Alexandrino generat pisces. Lon-
 gitudo autem regionis secundum littora co-
 gnominis lacus triginta stadiis extenditur, &
 latitudo viginti. Horum quidem natura eius-
 modi est.

An. mundi
 403. *A*
Christo nato
 69.
a Fertilitas
Genesar.

b Longitudo
& latitudo
Genesar.

Tarichearum castrorum.

C A P. X I X.

Vespasianus autem perfectis ratibus, imposi-
 ta manu militum, quanta in eos qui lacu
 effugerant satis esset, vna prouehitur. Illi autē
 neque compulsi ad terram euadendi facultatē
 habebant; infestis omnibus, neque nauali

c Bellum nū
nale contra
Taricheas.

An. mundi bello pari conditione pugnandi. nam & scaphę
4031. paruz, atque piraticę aduersus rates infirmę e-
A Christo rant: & cū pauci singulis veherentur, cunctis
nato 69. simul instantibus Romanis appropinquare me-
tuebant. Veruntamen circum rates nauigando,
nonnunquam etiam propè accedendo, lapidi-
bus Romanos eminus appetebant, aut cominus
etiam irritando feriebant: plus autem ipsis v-
troque modo nocebatur. nec enim saxis quic-
quam præter crebros sonitus agebant, quo-
niam contra septos armis iaciebantur, cōtigi-
que sagittis eorum afficiebantur. & si accedere
propius ausi fuissent, priusquam facerent ali-
quid, patiebantur: cūque ipsis nauigiis merge-
bantur. Multos autem vulnera inferre tenta-
tium qui pilis contingi possent, alios desilien-
do in scaphas Romani gladiis transfigebant:
nonnullos, concurrentibus inter se ratibus in
medio deprehensos cum nauculis capiebant.
Submersorum autem qui capita sustulissent, aut
sagittis præueniebantur, aut ratibus occupa-
bantur: & si desperatione compulsi inimicis ad-
natate tentassent, eis vel manus vel capita trun-
cabantur, plurimūque passim ac varius erat in-
teritus eorum: donec in fugam versi, cæteri ter-
rę appulsi sunt, circumclusis nauculis suis. Ex-
clusi autem multi quidem in ipso lacu telis
configebantur: multos verò in terram egressos
peremerunt Romani: mixtum autem sanguine,
plenumque cadaueribus cerneret rotum lac-
cum. Nullus enim saluus euasit. Acerbus autem
securis diebus odor illam regionem oppressit
& facies. nam littora quidem naufragiis simul
plena erant, & corporibus tumidis. calescentes
autem ac tabefacti mortui, cœli tractum cor-
rumpebant, ut non Iudæis solum ille casus mi-
rabilis videretur, verum etiā autoribus ipsis ef-
fec

*a Victoria
Vespasiani
in lacu Ge-
nesar contra
Taricheam.*

Set iussus. Iste quidē illius prælij navalis ex-
 tus fuit. Perierunt a cum his, qui pridem in ciui-
 tate cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus,
 pugna peracta, pro tribunali apud Tarcheas
 sedens, aduenam populum ab indigenis
 secernebat, qui autor belli extitisse videbatur.
 & an hi quoque seruandi essent, cū rectoribus
 deliberabat, his autem affirmantibus eorum li-
 berationem detrimento futuram: nec enim di-
 missos quiescere posse homines, qui & patriis
 carerent, vimque adhibere ac bellum inferre
 possent ad quos confugissent: Vespasianus b sa-
 lute quidem indignos esse eos, contrāque ser-
 uatores suos nouerat euasuros: sed de eorum
 mortis genere cogitabat. Nam si ibi occideren-
 tur, non perpeffuros suspicabatur indigenas, tot
 apud se supplices obtruncari: fidēque interposi-
 ta deditis vim pigebat afferre: verum ab amicis
 superabatur, nihil in Iudæos non licere dicenti-
 bus: quodque vtile esset, honesto debere præ-
 poni, cū vtrumque obtinere non posset. Indu-
 bitata igitur concessa licentia, solo eos itinere,
 quod Tiberiada duceres, exire permisit. Cū-
 que illi facile his quæ cupierant credidissent, &
 quo iussu fuerat comitati, neque pecuniis suis
 quicquam metuentes abirent: totam ad Ti-
 beriada vsque viam Romani ne quis euaderet,
 occupauerunt: eosque in ciuitatem inclusos,
 mox infecutus Vespasianus omnes in stádio cō-
 stituit. Et seniore quidem cum imbellibus, qui
 mille ducenti erant, iussit occidi: iuuenum au-
 tem validissimos sex millia lectos, ad Isthmon
 Neroni transmisit. Cæteram verò multitudinē
 triginta millia & quadringentos vendidit, præ-
 ter alios quos Agrippæ donauerat. nam his
 qui ex eius regno essent, facere quod vellet ipse
 permisit. Verū & istos Rex vedit. Reliqui

Ann. mundi

4031.

A Christo
nato 69.

a Exitum na-
 ualis prælij,
 in quo sex
 millia &
 quingenti
 ceciderunt.

b Vespasia-
 nus cum re-
 ctoribus de
 Iudæis deli-
 berat.

c Distractio
 & venditio
 Iudæorum,

An. mundi

4011.

A Christo

anno 69.

vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hip-
peni, plurēsque Gadaritæ, seditiosi & fugitivi, &
quibus probra pacis bellum conciliant. Capti
sunt autem sexto Idus Septembris.

SVMMA CAPITVM LIBRI IIII.
DE BELLO IYDAICO.

- II. Obsidio Gamalensium.
II. Itaburium mons occupatur à Placido.
III. Excidium Gamala.
IIII. Giscala à Tito capitur.
V. Hierosolymitani excidiū initium.
VI. Idumæorum aduentus pro Hierosolym. &
acta.
VII. De clade Iudæorum ab Idumæis facta.

Obsidio Gamalensium.

C A P. I.

a Romano-
rum contra
Iudæos vi-
storia.

VI CYNQVIES^a autem Galilæorum
Iotapatis excisis à Romanis defece-
rant, hi se ad eos postquā Taricheatē
superati sunt, applicabant: omniāq;
Romani castella & ciuitates ceperant, præter
Giscalā, & qui montem Itaburium occupant.
Cum his autem rebellarat Gamala ciuitas, con-
tra Tarichæas posita supra lacum, quæ ad fi-
nes pertinebat Agrippæ, itémque Soganz &
Seleucia. Et hæc quidem Gaulanitidis regio-
nis erant ambæ: Soganz superioris partis, cui
nomen est Gaulana: & inferioris Gamala. Se-
leucia^b verò ad lacum Semechonitem, triginta
latum, & sexaginta stadiis longum, paludēsque
suas ad Daphnen vsque tendentem. Quæ regio
cum aliis sit deliciosa, præcipuè tamen fontes
habet.

b Semecho-
nites lacus.

habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem ^a alentes, sub auro Iouis templo in maiorem deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes in principio defectionis Agrippa sibi foedere sociauerat. Gamala ^b verò ei non cedebat freta locorum difficultate, amplius quàm Iotapata: Iugum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam ceruicem erigit: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur (tantum contra decliue, quantum à tergo, vt cameli similitudinem præferat: vnde nomen etiam duxit: nisi quòd expressam vocabuli significationem indigenæ seruare non possunt. Est à fronte quidem & lateribus, in valles inuias scinditur. Pars verò qua de monte pender, paululum difficultatem refugit. Verùm & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenæ inuiam fecerant. Domus autem crebræ per prona, erant ædificatæ, nimioque præcipitio casuræ similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem vergens. Australis verò collis immensa editus altitudine, visum arcis sine muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum desinebat. Quamuis ^c autem natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murorum eam ambitu cingerset, fossis & cuniculis reddidit firmiorem. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quàm Iotapateni: sed multo pauciores, minùsque pugnaces: sirùsque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quòd esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses VII. resistere. Vespasianus autem profectus ex Ammaunte, ubi pro Tiberiade posuerat castra (Ammaus autem

An. mundi
 4031. *A*
Christo nato
 69.

a Fons Iordanis.

b Gamala situm.

c Gamala ciuitas inexpugnabilis & firma.

An. mundi
4031. A
nato Christo
69.

a V^{est}asia-
nus Gama-
lam obsidet.

b Agrip-
pam Regem
funditorum
quidam la-
pide percu-
tit.

c Romani
Gamalam
expugnant.

si quis nomen interprete tur, aquæ calidæ vocatur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitis idoneus) Gamalam^a peruenit, & totam quidem ciuitatem, ita vt diximus positam, custodia circumuallare nequibat. quâ verò fieri posset, excubias collocauit: montemque occupat superiorem: in quo milites castris, ita vt assolet, muro circumdatis, opus aggerum postremo acceduntur. Et à parte quidem Orientis summo supra ciuitatem loco turris erat: vbi & quindecima legio necnon & quinta contra median ciuitatem operabatur: fossas autem decima repleuit & vâles. Inter hæc Agrippam Regem, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum^b quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidē propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos^c autem ira simul ob Regem suūque metus ad obsidionem protinus incitauit: nullum Iudæos crudelitatis modū in alienigenas atque hostes prætermisum ire credentes, qui circa gentilem suum, & eorum quæ ipsis conducerent suasorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisque consuetudine citò perfectis, machinas applicabant. Chæres autem & Iosephus (nāq. ipsi erant oppidanorum potētissimi) armatos licet metu percussos ordinauere: & quanquam non diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itēque alia vsui necessaria non sufficerent, adhortati tamen eos ad mœnia produxerunt. Et paulisper quidem machinis aduenientibus repugnarūt. balistis autem tormentisq. percussi, in oppidū recesserunt. Itaque Romani tribus ex locis aggressi murum arietibus quatunt: & qua detectus fuerat, infusi magno cum armorum strepitu ac tubarum sonitu, ipsi quoque insu-

insuper vlulantes cum oppidanis confligebant. illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne vltra progredierentur obstabant. Caterum vi & multitudine superati, vndiq. ad excelsa ciuitatis loca fugiunt. deinde reuertentes instantibus sibi hostibus incumbunt: illi q. impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depressos interficiebāt. Romani autem cum neque à vertice imminentibus repugnare, neque in partē aliquam euadere possent, pronos eos vrgentibus hostibus, in domos hostium plano cōtiguas refugiebant. sed ^a hęc repleta labebātur, quōd pondus sustinere nō poterant: vñq. deiecta multas inferiores, itēque illæ alias deturbabant. Ea res ^b plurimos Romanorum morte consumpsit. incerti enim quid facerent, quamuis subsidere tecta viderent, tamē eō conuolabant, atque ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci verō subterfugientes, partes corporis opprimebantur. Plurimi autem pulcre suffocati moriebantur. Sed ea Gamalenses pro se fieri existimabant, propriāque incommoda negligentes, magis instabāt: hostēsque in sua tecta vergendo compellebāt, qui verō per angustos viarum cliuos cecidissent, eos telis desuper missis interficiebāt. Et ruina quidem lapidum capiam, ferrum verō eis mortui hostes dabant. caesorum enim gladios auferentes, his contra semineces utebantur. Multi iam protumbentibus tectis, semet inde proiiciendo moriebantur: tergāq. dantibus, ne fuga quidem facilis erat. viarū namq. ignorantia, & caligine pulueris alius alium non agnoscentes peterebant, & circa se sternebantur. Sed illi quidē vix reperto exitu, ab oppido recesserunt. Vespasianus autē qui laborantibus semper interfuit, summo dolore perculsus, cum super milite rueret,

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Romani
cum Iudeo-
rum domi-
bus prola-
buntur.

b Romano-
rum pluri-
mi morte
consumpti.

c Vespasiani
fortitudo &
virtus belli-
ca.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Vespasia-
ni cum In-
dau pugna.

b Gallus est
decem mili-
tibus in qua-
dam domo
latens.

c Vespasia-
nus milites
consolatur.

re ciuitatem videret, propriæ tuitionis oblitus,
clàm paulatim superiore in oppido locum pre-
hendi: ibique inter media pericula cum paucis
omnino relinquitur. nec enim aderat tunc ei fi-
lius Titus, ad Mutianum pridem in Syriam mis-
sus. Et dare quidem terga, neque tutum neque
honestum sibi putabat, rerum^a autem quas ab
adolescētia gesserat, ac propriæ virtutis memo-
ria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque
arma condensa, & cum his bellum vnà à verti-
ce defluens sustinebat: & neque virorū neque
telorum multitudinem formidans manebat: do-
nec eius animi obstinationem hostes diuinam
esse reputantes, impetum remiserunt. illis autē
iam infirmius oppugnantibus, ipse pedem refe-
rens, non prius terga ostendit, quàm extra mu-
ros egressus est. Purimi quidem Romani mili-
tes in ea pugna ceciderunt, & inter eos Eburius
decadarchus, vir non eo tantum pralio quo pe-
riit, sed vbique antea fortissimus comprobatus,
qui que plurimis malis Iudæos affecisset. In^b ea
pugna centurio quidā nomine Gallus, cum de-
cem militibus in quadam domo latuit. Eius au-
tem habitatoribus dum cœnarent, quod in Ro-
manos fuisset cōsiliū populi sui, inter se fabu-
lantibus, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, &
hi quos secum habebat) nocte illos aggrediar:
omnibūsq;^c mactatis ad Romanos saluus cū mi-
litibus euadit. Vespasianus autē morere exerci-
tum aduersis casib. videns, quodq. nullam inte-
rim tantam experti fuērant cladē: huiusque rei
magis eos pudere, quod solum ducem in peri-
culis reliquissent: cōsolandos putabat: de se qui-
dem nihil dicens, ne quem vel in reo culpasse
videretur. Oportere autem inquit, quæ com-
munia essent fortiter ferre, naturam belli cogi-
tantes, quodq. nusquam eueniat. sine citiore vi-
ctoria,

Gloria, iterumque habeat fortuna regressum. Multis tunc Iudæorum millibus interfectis, exigua pro his stipem se inimicæ pependisse fortunæ. Atque ut iactanturum esse, nimis secundis rebus insolescere, ita esse ignavorum, in offensionibus trepidare. *velox enim est, inquit, in utrumque ratio: & ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus in rebus quoque infelicitè gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consiliis peccata corrigens.* Quanquam ea quæ nunc acciderunt, neque mollitia, neque Iudæorum virtus effecit. nam & illis pugnae melioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Quæ in re nimirum quis reprehenderit alacritatis vestrae temeritatem? nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, manus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi pericula: sed capta inferiori ciuitate, paulatim eos qui resurgerant, ad tutiorem vobis & stabilem pugnam reuocare. nunc autem immoderata festinatione vincendi, quam id incautè fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus impetus belli, à Romanis alienus est, qui b cuncta b *Romani* ordine peritiisque perficimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudæi maxime possidentur. Oportet dñe cuncta set igitur nos ad propriam virtutem recurrere: *peritiisque* atque indignæ offensionis nasci potius quam nocere. Optimum autem quisque de sua manu solatium querat. ita enim fiet, ut & amissos vltiscamur, & in eos à quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiat æquæ ac vos pugnando primus ad bella pergere, & nouissimus inde discedere. Ille quidem his diebus recreauit exercitum. At Gamalenienses bene gesta re, paulisper animos crexere: quæ nulla ratione, magna magnificèque prouenerat. mox autem reputantes ablata sibi esse fœderis spem,

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Incon-
stantia &
mutabilitas
fortuna.

b Romani
milites or-
dine cuncta
peritiisque

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Romani
Gamala ir-
ruptionem
iterum ten-
cant.

quòdque minimè possent effugere (iam enim vi-
ctus eos defecerat) vehementer dolebant, ani-
mòsque remiserant. Nec tamen quatenus vale-
bant, salutem suam negligebant; sed tam distur-
batas partes muri, qui erant fortissimi, quàm in-
tegras cæteri amplexi custodiebant. Romanis
autem construentibus aggeres, iterumque ten-
tantibus irruptionem, multi ex ciuitate per val-
les deuias, qua nulli custodes erāt, & per cloa-
cas diffugiebant: eos, qui metu ne caperentur
ibi remanerent, inopia consumebat. solis enim
vndique alimenta qui pugnare possent, conge-
rebantur. Sed illi quidem in huiusmodi calami-
tatibus perdurabant.

Itaburius mons occupatur à Placido.

CAP. II.

b Itaburq
montis alti-
tudo.

Vespasianus autem inter curas obsidionis,
subcisium opus aggreditur aduersus eos
qui montem Itaburiū occupauerant, inter cam-
pum magnum & Scythopolim situm: cuius
altitudo quidem triginta stadiis consurgens, sep-
tentrionali tractu inaccessa est. in vertice autem
viginti stadiorum planicies patet, tota muro cir-
eundata. Hunc autem tantum ambitum quadra-
ginta diebus edificauerat Iosephus: & alias
ei materias, & aquas suggerentibus locis infe-
rioribus. solam enim incolæ pluuialem habebant.
Magna igitur in eo multitudine congrega-
ta, Vespasianus Placidum cum sexcentis equiti-
bus mittit. Huic autem subeundi quidem mon-
tis ratio nulla erat. multos autem foderis ac ve-
nix spe hortabatur ad pacem: & descendebant
ad eum ipsi quoque insidias molientes. nam
& Placidus eo studio mitissimè cum his loqueba-
tur, ut eos in planicie caperet: illique tanquam
dictis obediētes, ad eum veniebant, ut incautū

c Aris dela-
batur arto.

aggre-

aggrederentur. Vicit^a tamen astutia Placidi. *An. mundi*
 cepto enim à Iudæis prælio, assimulat fugam: *4031.*
 & postquam insequentes ad magnam partem *A Christo*
 campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: *nato 69.*
 plurimisque in terga versis, aliquos interfecit. *a Placido*
 semotam verò multitudinem cæteram, ab as- *victoria,*
 censu prohibet. Itaque alij quidam itaburio re-
 licto, in Hierosolymā refugiebant, indigenæ au-
 tem fide accepta, quod eis aqua defecerat, & se,
 & montem Placido tradiderunt.

Excidium Gamala.

C A P. III.

A Pud Gamalum verò degentium audacissi-
 mi quique fuga dispersi latebant, imbelles
 autem fame corrumpebantur. At verò pugnan-
 tium manus obsidionem sustinebat, donec eue-
 nit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut
 tres ex decima quinta legione milites, circa ma-
 tutinas vigilias editissimam præ cæteris turrim,
 quæ in sua parte fuerat, subirent: eamque oc-
 cultè suffoderent: cum appositi ei custodes ne-
 que adeuntes eos (nox enim erat) nec post-
 quam adiere, sensissent. Idem^b autem mili-
 tes, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis *b Turri*
 durissimis evolutis resiliunt: subitoque turris *quam Ro-*
 cum magno fragore decidit, vnâque custodes *mani suffo-*
 præcipitantur. At verò qui per alias custodias *derant, cum*
 erant, perturbati fugiebant: multosque enadere *magno fra-*
 ausos, peremere Romani: inter quos etiam Io- *gore decidit*
 sephum, super dirutam muri partem quidam ia-
 culo percussus, interfecit. Intus autem in ciui-
 tate degentibus, sono concussis, multus erat pa-
 nor atque discursus, tanquam omnes essent ho-
 stes ingressi. Tuncq; Chares ægrotus & iacens
 defecit, cum timoris magnitudo morbum eius

An. mundi plurimum iuvisset ad mortem. Romani tamen
4031. prioris cladis memores, usque ad vigesimam &
A Christo tertiam diem supra dicti mensis oppidum non
nato 69. sunt ingressi. Titus * autem (iam enim aderat)
a Titu du- indignatione vulneris, quod Romanos se absen-
centis equi- te perculerat, ducentis equitibus præter pedites
sibus præter lectis, otiosè in ciuitatem introiuit. eoque præ-
pedites le- tergresso, vigiles quidem ubi senserunt, ad arma
dis Gama- cum clamore properabant. cognito autem in-
lam intras. tus constituti eius ingressu, alij raptis liberis,
 trahentes etiam cõiuges, cum ululatu & excla-
 mationibus in arcem refugiebant: alij Tito oc-
 currentes, sine intermissione trucidabantur: qui
 verò prohibiti essent in arcem recurrere, nescij
 quid facerent, Romanorum prædiis incide-
 bant. ubique autem infinitus erat morientium
 gemitus perque prona loca effusus cruor, totum
 oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem oc-
 cupauerant, omnem Vespasianus induxit exer-
 citum. Erat *b* autem saxosus & accessu difficil-
 mus vertex, in immensum editus, & vndique
 circum rupium multitudine præceps: vnde Ro-
 manos ad se aduentes partim telis partim saxis
 deuolutis arcebant Iudæi, cum ipsos in excelsis
 loco positos nullæ sagittæ contingerent. Verù *c*
 ad eorum interitum, diuino munere quodam,
 turbo exoritur, Romanorum quidè tela in eos
 ferens: ipsorum autem à Romanis repellens, &
 obliqua traducens: vt neque in præruptis con-
 sistere propter violentiam flatus possent, cum
 nihil esset immobile, neque hostes ad se acce-
 dentes videre. Itaque supergressi Romani, eos
 circumueniunt: & alios quidem repugnantes
 antecapiebant, alios manus dantes, in omnes au-
 tem vehementius sauebant, illorum memoria
 quos in primo aggressu perdiderant. Multi au-
 tem vndique circumclusi desperatione salutis,
 filios

filios & coniuges & semetipsos in vallem præcipites dabant, quæ sub arce in profundum patebat. Euenit autem, ut ipsorum in se qui capti fuerant, immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. ab his enim quatuor millia perempta sunt: qui verò se præcipitauerunt, quinque millia sunt reperti. Neque quisquam, præter duas mulieres, saluus euasit: quæ sorores erant, Philippi filia: qui Philippus lachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa Rege dux exercitus fuerat. seruatae sunt autem, quòd excidij tempore Romanorum impetum latuere: nec enim vel infantibus pepercere, quorum multos singuli raptos ex arce proieciabant. Gamala quidem hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris: quæ vigesimo & primo die mensis Septembris coeperat rebellare.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 70.
2 Nonem
Iudæorum
milia Ga-
mala per-
empta, sola
duæ mulie-
res euadunt.

Gisala à Tito capitur.

C A P. I I I I.

Atque solam Gisala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius multitudo pacis studio tenebatur: quod erant plerique agricolæ, spemque suam semper in fructibus collocauerant. non parua autem manus latrocinialis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli ciuium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat atque constabat Leuiz eiusdem filius nomine Ioannes: homo veneficus & fallax, variusque moribus, & immoderata lux sperare promptus, mihi quoque modo quæ sperasset efficiens: atque omnibus iam cognitus, quòd affectandæ sibi potentia causa bellum amaret. huic apud Gisala seditiosorum turba parebat: quorum causa populus etiam legatos fortasse de-

b Iacuer
homo ven-
ficus & fal-
lux Gisala
incolas ad
defectionem
impellit.

*Ann. mundi
4032.
A Christo
nato 70.*

*a Vespasia-
nus non mi-
gnum sibi la-
borē super-
esse de Hie-
rosolymis
prævidet.*

*b Titi erga
Giscala ci-
ues benigni-
or.*

*c Titi ad Gi-
scala ciues
oratio blan-
da.*

traditione missurus, Romanorum tamen con-
gressum in parte belli præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam verò legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsare ipsè regreditur, dandam his ex labore continuo requiem putans. ex civitatum copiis eorūque corpora, itēque animos ad futura certamina existimans esse refouendos. nec enim exiguum sibi laborem superesse de Hierosolymis, præquidebat, quæ & regalis esset civitas, & cunctarum nationi præstaret. His autē qui ex bello fugissent in eam cōfluentibus, etiam naturalis munitio, itēque murorum eius constructio, non minimā ei sollicitudinem comparabat: eū virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret: ob eāque rem milites, velut athletas, ante certamina oportere curari. Titob autem civitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressionē capi facilis videbatur: sciens tamen quod ea vi capta, passim à militibus populus absumeretur (namque satius erat ipse iam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocentibus intereuntem, pacatione magis subigere civitatē volebat. Itaque c plenis hominum muris, quorum plerique perditæ factionis erant, mirari se ait, quoniam freti consilio, cunctis iam civitatibus captis illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo quidem munitiora oppida vno impetu fuisse subversa: securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorū dextris credidissent: quas quidē etiam nunc illis ait se porrigere, neque ob insolentiā succedere, quia spei libertatis ignoscendum putaret; non tamen, etiam si quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent, fidemque dextris

dextris non habuissent, experturos arma crudelia: iam iamq; cognituros esse, mœnia sub ludum fore machinis Romanorum: quibus fidentes, soli ex Galilæis sese ostentarent arrogantes esse captiuos. His dictis, popularium quidem neminem non modò respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latrones occupauerant: & custodes erant portis apppositi, ne quis vel ad sedus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioannes^a autem accipere se conditiones ait, & aut persuasurum, aut necessitatem belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem Iudeorum legi oportere concedi: quoniam sicut arma mœnere, ita etiam de pace conuenire nefas haberent, Nam & Romanos scire, quòd ab omni cessaret opere dierum septem circuitio, quam si temerassent, non minus coactos, quàm qui cogerent, piaculum commissuros, ipsùmq; Titum: nullum enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quòd vnius noctis spatium propter fugæ consilium ceperit, præsertim cum id obseruare circumfidentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla in re despicere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non sperantibus indulget, legem quoque seruare seruatis. His Titum Ioannes fallere conabatur, non tantùm pro septimi diei religione, quantum pro sua salute sollicitus. Verebatur autem, ne statim capta ciuitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset. Verùm^b profecto Dei nutu in excidium Hierosolymorum Ioannem saluum esse cupientis, factum est vt nò solum induciarum causationem Titus admitteret, verumetiam in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydœsâ, qui meterrapeus est Tyrionum vicus validissimus,

An. mundi

4032.

A Christo nato

70.

*ascensu ad
Titi exhortatione
responsio.*

*b Dei nutu
in excidium
Hierosolymorum
Ioannes saluus
manet.*

An. mundi

4032.

A Christo

anno 70.

*a Iudaorum**cum Ioanne**fugientium**pavor & timor.*

Galilæis semper exosus. Nocte autem Ioannes cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familiis abductis, in Hierosolimam fugiebat. Sed usque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itemque salutis metus urgeret. ultra vero procedente eo, relinquebatur. & oriebatur atrox remanentium fletus. quanto enim quisque longius a suis aberat, tanto propiorem se hostibus esse credebat. iamque affore qui se caperent existimantes, necessario pauitabant: & ad strepitum, quem ipsorum cursus faciebat, assidue respectabant, velut instantibus quos fugissent: multiq; simul ruebant, & circa viam plurimos certamen præcedentiū conterebat. Miserabile autem sceminarum & infantium erat exitium. Aut si quam iactarent vocem, nonnullæ viros aut propinquos, ut se operirentur orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, ut seipsos seruarent in clamantis: eoque confugerent, unde pro remanentibus etiam si raperentur, poenas à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerant, ut cuique vitium fuit, cito dispersa est. Luce vero facta Titus ad muros aderat, fœderis causa: populus & autem portis ei patefactis cum coniugibus occurrentes, tanquam bene merito, & qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant: simulque Ioannis fugam significantes, ut & sibi parceret obsecrabant, & eos qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, vlcisceretur. Ille autem precibus populi postulatus, equitum partem ut Ioannem persequeretur, mittit. Sed cum quidem occupare nequiere, quod

b Titum Giscala ciues benigne suscipiunt.

quòd antequam venerant, in Hierosolymam
 sese receperat. vnà verò fugientium propè ad
 duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulò
 minus quàm tria millia circumactos reducunt.
 Titus autem indignè ferebat, nō statim à Ioan-
 ne pœnas fraudis exactas, irato verò animo sa-
 tis esse quòd spe deciderat ad solatium putans,
 captiuorum & qui trucidati fuerant multitudi-
 nem, in oppidum cum fauore ingreditur: ius-
 sissq; militibus minimam muri partem iure pos-
 sessionis abruptere, minitendo magis quàm
 puniendo reprimebat perturbatq; ciuitatis au-
 tores. Multos^a enim propter odia domestica, a Benignita
 vel proprias inimicitias, delatores innocentia^{tu} erga ho-
 fore credebat, si dignos pœna discerneret: me-
 liusque^b noxium relinquere metu suspensum, *plum.*
 quàm immeritum quenquam cum eo perdere, *b* Noxium
 existimabat. Illum enim fortassis modestiorem *relinquere*
 futurum, vel metu supplicij, vel quod erubef-
 ceret præteritorum criminum venia: sine cau-
 sa verò morientium pœnas, nullo modo corri-
 gi posse. Præsidij tamen ciuitatem circumde-
 dit, quæ tam nouarum rerum studiosos compe-
 scerent, quàm pro pace sentientes quos ibi re-
 licturus erat, maiore fiducia firmarent. Gali-
 lza quidem tota, postquam multo sudore Ro-
 manos exercuit, hoc modo subacta est.

Hierosolymitani excidij initium.

C A P. V.

A Pud Hierosolymā verò, ad Ioannis introi-
 tū, omnis populus erat effusus, & circa sin-
 gulos, qui vnà cōfugerant, numerosa turba col-
 lecti, quas foris clades experti essent, perconta-
 bantur. Illorum autem feruens quidem adhuc

An. mundi
4032.
Abrisse
ante 70.

atque interruptus anhelitus, necessitatem significabat. Veruntamen in malis quoque sibi arrogabant: non Romanorum vim fuisse dicentes, sed spontè venisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorum enim atque insulium esse hominum, incautè pro Giscalis & inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremque oporteat pro metropoli suscipere, atque seruare: significando tamen excidium Giscalorum, etiam quam dicebant honestam discessionem suam, ut multi fugam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autem quæ captiui pertulere, non mediocris populum perturbatio tenuit, magnùmque id esse argumentum pro-

a Ioanne &
eu eo fugien-
sum auda-
cia, Iudae,
ad bellu cõ-
tra Romanos
conuictos.

prij reputabant excidij. At ^a Ioannes eorū quidem quos fugientes reliquerat causa minus erubescibat. singulos autem circueñs, spe ad bellum incitabat, infirmitatem Romanorum asserens, propriasque vires extollens, & imperitorum ea cauillatione inscitiam decipiens, quod etiam si pennas sumerent, nunquam Hierosolymorum moenia transgredierentur Romani, qui pro Galilæorum vicis tanta mala pertulissent, atque in eorum muris machinas contriuisent. His eius dictis magna quidem corrumpebatur iuuenum manus: prudentiorum autem atque seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeret.

b Inressina
disidia &
seditiones
in Iudaa.

Et ^b populus quidem in ea confusione tunc erat. At verò per territorium manus agrestium, ante seditionem quæ Hierosolymis orta est, discordare iam coeperat. Titus enim à Giscala Cæsaream, Vespasianus autem à Cæsarea Iamianam

c Iudaei in
semetipsos
maximè tur-
bant.

& Azotum profectus, vtramque subegit: impositisque illis præidiis reuertebatur, maximam ducens eorum multitudinem, qui se fœdere sociauerant. Singulas ^c autem ciuitates tumultus

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

tumultus bellumque intestinum exagitabat. quantumque à Romanis respirassent, in semet ipsos manus vertebant: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset sœua contentio: dumque discordium pertinacia primo inter domos accenderetur: deinde inter se amicis, simi populi diffidrent: & ad similia volentes quisque conueniens, apertè iam coacta multitudine rebellaret. Itaque dissensiones quidem apud omnes erant: nouitatis autem armorumque cupientes senibus ac sobriis iuuentute atque audacia præstabant. Primò autem indigenarum singuli prædari cœperunt: deinde ex composito confertis cuneis, per territorium latrocinebantur: ut quod ad crudelitatem atque iniusticiam spectat, nihil à Romanis gentiles abessent, atque ipsis qui vastabantur, illatum à Romanis excidium leuius videretur. Ciuitatum verò custodes, partim quia defatigari pigeret: partim odio nationis, aut nulli, aut minimo erant malè affectis auxilio: donec ^a rapinarum a *Latronibus* societate vndique congregati collegiorum latrocinialium principes, atque in agmen conflati *in agmen conflati* Hierosolymis irrumpunt: quæ ciuitas à nullo *refo. ymis in-* regebatur: & more patrio gentiles omnes sine *rumpunt.* obseruatione recipiebant: tunc præcipuè cunctis existimantibus, vniuersos qui superinfluèrent, adiumento ex beneuolentia venire. Quæ quidem res etiam sine dissensione ciuitatem postea pessundedit, eò quod iners & inutilis multitudo quæ pugnacibus sufficere possent, alimenta consumpsit: hisque præter bellum etiam seditionem famemque comparauit: aliique latrones *b* rapinæ ex agris eò transgressi, ac multo sœuioribus quot *expoliationes luce palam commif-* intus inuenere sociati, nullum atrox facinus *lam commif-* intermittebant. Nec *b* enim rapinis & expoliationibus metuebantur audaciam, sed usque ad *sa.*

An. mundi

4012.

*A Christo**anno 70.**a Ciuitatem**proceres &**latronibus**capti & trahi**sunt.**b Latrones**pro arbitrio**pontifices**designant.*

cades ruebant: non clam, neq; per noctem, aut quoslibet homines, verum luce palam nobilissimos quosq; adoriendo. Nam primum Antipam Regij generis virum, & aded potentissimum ciuium, vt etiam publicos thesauros fidei suæ permissos haberet, comprehensum custodiæ traderunt: post hunc etiam Læuiam quendam, insignem virum, & Sopham filium Raguelis, regalis similiter vtrunq; familiæ, omnesque præterea, qui præstare aliis videbantur. Grauis autem merus populum possidebat: & velut capta ciuitate, salutem propriam quisq; curabat. Illi autem clausorum vinctulis non fuere contenti, neq; tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius custodire. Nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris frequentari, ac per hoc ad viciscendum esse idoneos, & præterea rebellaturum fortasse populum, iniquitate comotum. Decreto agitur eos occidi, mittunt quendam de suo numero Ioannem, ad cædes promptissimum, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur: eumq; alij decem armati gladiis secuti ad carcerem, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autem huius inmanissimi sceleris causam, cum Romanis eos de traditione ciuitatis collocutos fuisse, communisq; libertatis proditores interemisse dicebant propterea, vt audacia sua tamquam seruatores ciuitatis, ac bene de ea meriti gloriarentur. Euenit autem populū quidem ad hoc humilitatis ac formidinis, illos vero insolentia progredi, vt in eorum esset arbitrio etiam pontificū designatio. deniq; familiis abrogatis, vnde per successionem pontifices creabantur, incognitos atq; ignobiles constituebant, vt impiorum facinorū socios haberent. nam qui supra meritum summos honores adepti erant, his obediebant necessario, qui sibi eos præstiterant quoniam & dignitate præditos variis machinis

chinis fictisque sermonibus committebant, op- *An. mundi*
 portunitatem sibi ex eorum, qui se prohibere *4032.*
 poterant, contentione captantes: donec homi- *A Christo*
 num persecutione satiati, in diuinitatem contu- *nato 70.*
 melias transtulerunt, pedibusq; pollutis in san-
 ctum locum introire cœperunt. Iam verò popu-
 lo contra eos comotato (nanq; autor erat Ana-
 nus, quo maximus pontificum, itémq; sapientis-
 simus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si
 insidiatorum manus potuisset effugere) illi tēplū
 Dei aduersus populi turbam, castellū ac profu-
 giū sibi fecere, quod pro domicilio habebāt ty-
 sānidia. Aerbis autem malis admiscebatur etiā
 cauillatio, quæ præ ceteris eorū factis erat dolo-
 ri, tentando enim quanto metu populus teneretur,
 suāsque vires explorando, sorte pōtīfices crea-
 re conati sunt, cum his (vt diximus) ex familiis
 successio deberetur. huic^a autem fraudi mos an-
 tiquus obtendebatur. nam & olim sorte pōtīfi- *a Pontificū*
 catum deferri solitum fuisse dicebant. re autem *electio con-*
 vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qui *tra ritum*
 ad potentiam sibi designādorū magistratuū li- *usitatum ab*
 centiā compararent. itaq; vna sacratarū tribuum *lactanibus*
 accita quæ Eniachiū appellatur, pontificem sor- *facta.*
 tiebantur: casūq; ^b sors exit homini, per quem ^{b Phanes}
 maximè eorum iniquitas demonstrata est, Pha- *rusticus qui-*
 ni cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthasi, nō *dam ponti-*
 solum ex pōtīficibus orto, sed apertè quid esset *sex declara-*
 pontificatus, propter rusticitatē penitus nescien- *tur.*
 ti. Deniq; inuitum eum rure abstractum, vt in
 scena fieri solet, aliena ornauiere persona: indu-
 tūque sacra veste, quid facere deberet, subito
 instituebant: ludūque & iocum esse tantum
 nefas arbitrabantur. ceteri verò sacerdotes, pro-
 cul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas
 vix tenebant, honorūq; sacrorum solui grauiter
 ingemebant. Populus autē hanc corā audaciam

42. mundi non tulit, sed omnes quasi ad deponendam ty-
40;3. A rannidem animos intenderant. nam^a qui prae-
Christo nato stare ceteris videbantur, Goriou, Iosephi filius,
- 70. & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeun-
a Praefatio- tes, quam simul vniuersos in concionibus horta-
ves ceteris bantur, quò tandem aliquando libertatis corru-
populum ad ptos vltum irent, sanctumq; locum ab homi-
ultrionem nibus sceleratis purgare properarent. Pontifices
hortantur. etiam probatissimi, Gamala quidem filius Iesu,
 Anani autem Ananus, populum frequenter in
 concitibus exprobrando eius segnitiam contra Ze-

b Zelota pes- lotas excitauerunt. ita b enim se ipsi vocabant,
simam faci- vi bonarum professionum ameli, ac non qui pes-
noru imma- simam facinorum immanitatem superassent. Itaq;
nuratem su- in concionem populo congregato, cunctisq; in-
perant. dignatibus occupationes sanctorum, itemq; rap-
 pinas & exdes, nodum autem promptis ad vici-
 scendum, propterea quod inexpugnabiles (id e-
 nim verum erat) Zelotae putabantur, stans inter
 eos medius Ananus, & ad legem crebro respe-

c Anani co- stans, cum lacrymis opplesset oculos: Equidem,
tra Zelotas inquit, mori potius deberem, quam Dei domici-
ardens ora- lium videre tantis refertum piaculis: atq; in ac-
to. cessis & sanctis loca sceleratorum pedibus frequen-
 tari: veruntamen sacerdotali veste amictus, &
 sanctissimum venerabilis nominum ferens: vi-
 uo: atq; animae amore teneor, nec pro senectute
 quidem mea mortem sustinens gloriosam.

d Ananus Igitur solus ibo, & tanquam in solitudine ani-
Iuda in timo- mam meam solam dabo pro Deo. nam quid opus
rem impro- est viuere in populo, clades suas minimè sentiē-
bras. te, & apud quos mala praesentia nemo prohibet
 siquidem spoliati patimini, ac verberati retice-
 tis, & ne gemitu quidem aperte quisquam pro-
 sequitur interemptos. O acerbam dominationem. Quid d de tyrannis querat? Nunquid non
 & vobis vestra potentia nocuit? Aut? nunquid

non

non despectis qui primi erant, cum adhuc pauci
essent, vos dum taceris, plures eos fecistis? atque
illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma
vertistis? cum primos eorum conatus opportu-
isset infringi, quando cognatos conuiciis appete-
bant. Vos autem negligendo, ad depredationem
moxios irritastis, quia vastatarum ædium nulla
ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiiebantur,
eisque cum per mediam civitatem traherentur,
nemo erat auxilio. Illi autem à vobis proditos, à
etiam vinculis affecti: non dico quales & qua-
tos, sed quod non accusatos, indemnatos vin-
ctos nemo adiuvit, restabat eosdem videre tru-
cidari. hoc etiam vidimus: velut è grege bruto-
rum animalium cum præcipua quæque ducere-
tur hostia, ne vocem quidem quisquam emisit,
pedum dexteram movit. Patiemiini ergo, patie-
mini, etiam sancta conculari videntes. Cum-
que omnes audaciæ gradus nefariis hominibus
subieceritis, eorum præstantiam reueremini?
nunc enim profecto ad maiora procederent, si
quid maius quod euerterent inueniretur. Tene-
tur quidem munitissimus civitatis locus, sanum
b appellatione, re arx quædam siue castellum. b *Favæ arx*
Tanta igitur contra vos tyrannide munita, & ini-
micis super verticem posita ut videtis, quid co-
gitatis? aut quibus vestras sententias applicatis?
An Romanos expectatis, ut sanctis vestris opi-
sulentur? Ita quidem se nostræ civitatis habent
res, cõque iam calamitatis ventum est, ut mise-
reatur nostri etiam hostis. Non exurgetis o mi-
seri respectisque vulneribus vestris, quod etiam
feras bestias facere videmus, non vitum ibitis
in hos, qui vos percussere? Non suas quisque
recordabitur clades, & ante oculos positis quæ
pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perit apud
vos (nisi fallor) afflictionum omnium ca-

An. mundi
4031. A
nate Christo
70.

immanitas.

quædam fa-
ne castella.

Ann. mundi

4032.

*A Christo**nato 70.**a Bella liber**229^m cau-**sam habent.**b Comparatio**Romanorū**& Iudaeorū,**ac virorūq.**partis pro-**prias.*

rissima, & maximè naturalis, cupiditas liberta-
 tis. seruitutis autem ac dominorum amantes
 facti sumus, tanquam subingari à maioribus di-
 dicerimus. Atque illi quidem multa & maxima
 bella, ut in libertate viverent, pertulerunt, ne
 aut Ægyptiorum aut Medorum potentia cede-
 rent, dummodò ne facerent quæ iuberentur. Et
 quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum a-
 bellum, quod cum Romanis nunc gerimus, va-
 trum commodè an contrà incommodè refe-
 ram, palàm quid habet causæ, nisi libertatē? Ergo
 qui dominis totius orbis servire non patimur,
 gentiles nostros ferimus tyrannos? Quamquam
 externis obediētes, ad fortunam semel id re-
 ferunt, cuius iniuria victi sunt. at verò pessimis
 suorum cedere, ignavorum est, & cupientium
 serviendi. Ad hæc autem, quia Romanorum
 mentio facta est, non vos celabo, quid dum lo-
 quor interuenerit, mentēque retraxerit: quod
 etiam si ab his capti fuerimus (absit autem hu-
 ius dicti periculum) nihil acerbius experiemur,
 quàm isti nos affecere. Quo pacto autem nō la-
 chrymis dignum sit, illorum quidem in templo
 donaria cernere, gentiliū verò spolia, qui
 nobilitatem huius maximæ omnium ciuitatis
 compilauerunt: eosque viros trucidatos viderit
 quibus etiam illi post victoriam obtemperas-
 sent? Et Romanos quidem nunquam trans-
 gredi ausos esse limitem profanorum aut sacrarū
 ac quicquam consuetudinis præterire: sanctorū
 autem ambitum, quamuis procul aspectum per-
 horrescere: quosdam verò & in his locis natos,
 ac sub nostris moribus educatos, & qui Iudæi
 vocentur, inter media sancta deambulare, mani-
 bus adhuc suis gentili cæde calatibus? Quis igi-
 tur externum bellum metuat, ex comparatione
 domesticis? Multo nobis æquior est hostis. nam
 si pro-

si propriè rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur, legum quidem conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes verò intus haberi. Verù hos insidiatōres libertatis exitio deberi, neq. facinororum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est. idemq. omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atq. ipsis vos rebus quas pertulistis, in eos esse cōmotos. pleriq. autem fortasse multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & præterea quod in loco superiore consistunt. Sed hæc vt vestra negligētia conflata sunt, ita nunc magis proficiēt, si morabimur. nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eò quod nequissimus quisque ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, quod nullum adhuc eius impedimentum interuenit: locoque superiore vtentur, & quidem cum apparatu, si his tempus demus: Quod si aduersus eos ire cōperimus, humiliores erunt, mihi credere, conscientia: & celsioris loci beneficiū, reputatio scelerū perdet. Fortasse autem Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisq. misilibus consumantur impij. Videant nos tantammodo, & deiecti sunt: quamquam pulchrum est, vt etiam si quod periculum itamineat, pro sacris ianuis moriamur, ac si non liberis & coniugibus, pro Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Præbebo autem manum, atq. sententiam: & neq. consilium vobis vllum decrit ad cautionem, neque me corpori meo parcere videbitis. His Ananys contra Zelotas populū hortabatur: non quidem nesciens iam expugnari vix posse propter multitudinem ac iuuentutem animorumque pertinaciam, multoque magis propter conscientiam commissorum: nec enim cōcessum iri veniam his, quæ perpetrauerāt, sperabāt: verū tamē quiduis perpeti præstabilius

An. mundi
4032.
A Christo
nato 70.

a Epilegus
orationis A-
nani ad po-
pulum.

Ann. mundi existimabat, quàm in tanta rerum perturbatio-
 4032. *A* ne Rempub. negligere. Populus autem duci se
nato Christo clamabat in eos, contra quos rogabatur: & ad
 70. subeunda pericula quisque promptus erat. Sed
⁊ Ananus dum Ananus magis idoneos discerneret, atq;
militis suos ordinaret ad prælium. Zelo: & cunctis conatibus
contra Zelo- eius cognitis (certos enim qui omnia sibi nun-
sas ordinat. ciarent habebant) in Pōtificem commouentur:
 ac modo per cuneos, modò simul vniuersi pro-
 siliunt: neq; obuio cuiquā parcebatur. Citò autē
 & Ananus populum congregauit, multitudine
 quidem superiore: armis verò constipatis, non
 erāt Zelotæ inferiores. alacritas verò, quòd de-
 erat, in vtrisque supplebat. nam & ciues armis
 itam conceperant fortiores: & qui de templo
 exierant. quauis multitudine maiorem audaciā
 quippe illi quidem se in ciuitate minimè posse
 arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi verò
 nisi vicissent, nullum se non subdituros esse sup-
 plicium. Manus ^b autem conseruere pro duci-
 bus obediētes motibus animorum. Et primò
 quidem in ciuitate ac pro templo eminus mis-
 sis lapidibus semet inuicem appetebant. si verò
 aliqua pars terga vertisset victores gladiis vte-
 bantur, cūmq; plurimi sauciarentur, multæ eg-
 des vtròque fiebant. Et populares quidem in
 domos referebantur à suis. Zelotarum autem
 quicumque vulneratus fuisset, in templum ascē-
 debat, sacra in humum cruore perfundens: ve
 solo eorum sanguine violatam religionem re-
 ctè quis dixerit. Semper quidem latrones ex-
 cutiendo in congressionibus præualebant. Irati
 verò populares proficiente quotidie nume-
 ro suo, cum delides increparent, quique à
 tergo sequebantur non aperiendo fugientibus
 viam, inuitos eos repugnare compellerent, vni-
 uersos quidem suos in hostes conuertant. Illis
 autem

b Pugna ci-
 uium & Ze-
 lotarum in
 templo His-
 rosolymita-
 no.

c Cinctum
 numerum co-
 tra Zelotas
 quotidie au-
 gment.

autem

autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrupit una cum sociis Ananus. Unde factum est, ut eos quod ambitu exteriori expulsi essent, metus inuaderet: idcircoque in murum interiorem fugare cepti, mature ianuas occluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre non placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus nefas esse existimanti, etiam si vicisset, non sultratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex fere armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua praesidiis destitabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes, quem ex Giscalis effugisse praediximus, is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iamdudum rebus communibus moliebatur insidias. Itaque tunc eadem quae populus sentire se simulans, aderat Anano tam diebus cum proceribus capienti consilium, quam noctibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis renunciabat, nullumque populi consiliū prius quam caperetur, inimici sciebant eius indicio, immoderatis vero & Ananum, & populi principes placabat obsequiis, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed haec eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: eoque ipso quod etiam non accitus assiduus erat, arcuorum proditor habebatur. Etenim perspiciebat Ananus omnia sua consilia hostes intelligere: & quae Ioannes faceret, suspicionem prodicionis habebant, submodere autem illum non

An. mundi

4032.

A Christo

nato 70.

a Zelotas es-

sus in muru.

interiorem

templi adin-

guum.

b Ioannes

dolis plenus

ac ciuium

proditor.

An. mundi erat facile, neque possibile, quod malitia præ-
4032. *A* ualeret: ac præter hoc multorum non ignobi-
Christonate lium, qui summis rebus adhibebantur, patrocini-
70. nio succinctus erat. Visum est igitur ab eo sacra-
a Iohannes mentum beneuolentiæ causa peti: nihilque du-
fidem se po- bitans, & a fidem populo se seruaturum iurauit,
pulo seruaturū neque factū eius inimicis vllū, neque consilium
curū iurat. proditurum: vñaque deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaque Ananus eiūsq; socij quoniam iurato crediderunt, nulla iam suspitione suis eum consilijs adhibebant: moxque ab iisdem concordia causa legatus intromittitur ad Zelotas, curæ namque habebant, ne fanum culpa sua pollueretur, neue quisquam in eo procumberet ludæorum. Ille autem, quasi Zelotis ac non contra pro beneuolentia iurauisset, ingressus ad eos medius constitit: & sæpe dum se illorū causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignorarent, quæ in eos Ananus cum socijs cogitasset. nunc autem ingens, cum ipsis omnibus subitum esse discrimen, nisi diuinū quoddam præsto fuerit auxilium, nihil enī iam morari Ananum: sed persuasisse quidem populo, ad Vespasianum legatos mittere, vt ad capiendam ciuitatem quam primū venire properaret, indixisse autem lustrationem postero die, vt religione simulata intromissi, vel etiam vi prælio manus consererent. Se autem nō videre, quā diu aut obsidionem sustinebant, aut cum tanta manu acie congredientur. Ad hæc addebat, quod ipse Dei providentia transactionis esset causa legatus. hanc enim spem Ananum his proponere, quod nihil suspicātes eos subito aggrederetur. Itaque oportere, si quis habendam vitæ rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut foris aliquod præsidium petere.

e Iohannes
Zelotas ex-
ga cines ir-
ritat.

re. Quos autem si victi essent, veniæ spes foueret, immemores audaciæ suæ credere, simul ac factores poenituerit admissorum, in gratiam statim eos qui perpeffi sunt redituros. Sed nocentium quidem sapè inuisam etiam poenitudinē fieri: læsis autem iram in licentia sæuiorem: imminere autem illis ait interfectorum amicos atque cognatos, totūque populum pro dissolutis legibus ac iudiis indignatione flagrantem: vbi etiā si qua pars misericordiae fuerit, maiori eam irascentium turbæ celsuram. Talia quidem variabat Ioannes, terrorem incutiens multitudini. externum verò auxilium apertè quidem indicare quod diceret non audebat. Idumæos autem significabat, utque principes Zelotarum priuatim etiam commoueret, crudelitaris Ananum arguebat, ipsis eum maxime minitari confirmans.

Anno munc-
4032.
A Christo
nato 70.

Idumæorum aduentus pro Hierosolymitanis & acta.

CAP. VI.

ERat autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam præter alios idoneus esse videbatur, & rectè consulere, & quæ consulisset efficere, itemque Zacharias filius Amphicali, vterque à sacerdotibus genus ducēs. Hi præter cōmunes, etiam priuatis interminationib. cognitīs, quodque Ananī factio potentia sibi comparandæ causa Romanos accerseret (nam & hoc Ioannes asinxerat) diu quidem quid agerent, dubitabant, angustiis temporis conclusi, populū enim haud multo post eos aggredi paratum esse cogitabāt: externi verò solidij facultatem, insidiarum sibi celeritate præreptam, priusque fore ut omnia paterentur, quā auxiliarium quisquam ista cognosceret, aduocari tamen Idumæos placuit, scriptaque breuiter epistola, quod parum.

a Eleazarus
v Zelotus
Idumæos
aduocare
suadet.

b Zelota ab
Idumæis
suppetias
b breuiter epistola, quod parum.

de mundi circumuento populo Ananus vellet Romanis
 40.2. *A* metropolim prodere. Ipsi autem pro libertate
Christo nato dissidentes, in templo obsiderentur, minimum-
 70. que temporis salutem sibi promitteret: ac nisi
 mature subuenirent: ipsos quidem Anano at-

a Idumae-
rum natura
& morib.

que inimicis, at verò civitatem Romanis ilicò
 subiugandam: pleraque nunciis ad rectores I-
 dumaeorum referenda mandant. Ad hoc autem
 lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi
 & ad persuadendum satis idonei: quòdque his
 rebus esset vtilius, pedum velocitate praestan-
 tes. nam Idumaeos confestim parituros certum
 erat, quòd a turbarum cupiens, & incondita es-
 set natio, semperque ad motus facilis atque su-
 spensa, & rerum mutationibus læta, minimisq.
 petentium blanditiis ad bella promptissima: &
 velut ad festorum quandam solennitatem. sic
 ad praelia properans, celeritatem autem nunciij
 exigebant, atque istis nihil deerat alacritatis, v-
 terque autem Ananias vocabatur. Hincque apud
 rectores aderant Idumaeorum. Illi autem simul
 epistola mandatisque attoniti, quasi furibundi
 circumcursare gentem, militiamque denuncia-
 re coeperunt. Itaque mox & dicto citius multi-

b Idumae-
rum viginti
millia Hiero-
solyman
veniunt.

tudo conuenerat, omnesque pro libertate me-
 tropoleos arma rapiebant. Congregati *b* autem
 propè ad xxm. cum ducibus quatuor Hierosoly-
 mam veniunt: hoc est Ioanne & Iacobo. Sossij
 filiis, & præterea Simone Cathlx, & Phineas
 Clusoth filiis. Ananum autem profectio legato-
 rum, itémque vigilas eius latuit, sed non etià im-
 petus Iudaeorum. hoc enim antè cognito, por-
 tas eius clausit, & mari custodes apposuit. non
 tamen visum est bello cum his congredi, sed
 verbis eis ante persuadere concordiam. Stans
 ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum xpo
 Pontificum maximus. Cum *c* multx, inquit, &
 varix

c Oratio &
exhortatio
Iesu ad I-
am eos.

variaz turbæ tenerint ciuitatem. in nulla re sic
 miseranda fortuna est, vt in eo quod pessimis
 etiam inopinata cōspirant. etenim perditissimis
 hominibus contra nos auxilio venistis. tanta
 cum alacritate, quanta nec in barbaros aduocā-
 te vos metropoli venisse decuisset. Et siquidem
 viderem consensionem vestram similem esse
 horum hominum qui vos rogauerunt, non exi-
 stimarem impetum carere ratione. nihil enim
 æquē ac morum cognatio concordiam firmat.
 Nunc verò illi quidem, si quis eorum singulos
 explorauerit, mille mortibus digni reperientur,
 nam & ludibria & purgamenta totius rusticæ
 plebis, luxu absumptis patrimoniis suis, postquā
 in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exer-
 cuere, postremo in sacram ciuitatem clam in-
 fluxere vt latrones, solūmq. religiosum imma-
 nitate polluerunt scelerum: eoque videas sine
 metu inter sancta ebrios, & auditate ventris
 peremptorum spolia consumentes. vestra verò
 multitudo armatorūque talis ornatus est,
 qualem deceret esse, si publico vos consilio
 metropolis inuitaret, ad alienigenas laturos
 auxilia. quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi
 fortunæ iniuriam: cum pro nequissimis con-
 tūnisse & integræ nationis vestræ arma videā-
 tur conspirare? Iamdudum quidem reperire
 nequeo. quidnam fuerit, quos vos tam citò
 commouerit, nec enim sine magna causa fieri
 potuisset, vt arma pro latronibus aduersus co-
 gnatum populum caperetis, quid? Romanos au-
 distis & prodicionem? his enim quidā vestrum
 obstrepebant nunc, liberanda metropoleos
 causa venisse dicentes. vnde mirati sumus præ-
 ter alia, noxiorum tale commentum. viros
 enim natura libertatis amatores, eoque cum
 externis hostibus pugnare patatissimos: aliter

An. manili
 403. *A*
Christomato
 70.

An. mundi 4032. **Christo nato** 70. **a Depulso** **summis** **Zelotarū de** **opprimenda** **libertate &** **ciuitate pro** **danda.**
hPax moris **præstat: ca** **teris tamen** **paribus.**
 Contra nos efferare non poterant, quàm vastatæ libertatis prodicione mentita. Sed enim vos considerare oportet, qui vos insimulauerint: fidemque in vos veritatis ex rebus communibus, non ex ficto sermone colligere. Quid enim passi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum ab initio licuerit aut ab his non deficere, aut quia deficimus, citò redire in gratiam priusquam circa nos omnia vastarentur? namque iam, ne volentibus quidem nobis, transactio facilis est: cum & superbos eos effecerit Galilæa sub iugum missa, mortēque grauiorem afferat turpitudinem, appropinquantes placare. Equidem quod in me est, pacē morti antepono. semel autem bello appetitus. postquam pugna commissa est, gloriosam mortē vita captiui existimo potiorē. Sed utrū nos populi principes aiunt clām misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum communi suffragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fuerint prodicionis ministri. Cum iret aliquis deprehensus est, rediens captus est, literas nacti sunt? Quemadmodum autem tantam ciuium multitudinem lateremus, eū quibus omni hora versaremur? Paucis autem, atque his inclusis, qui de templo ne in ciuitatē quidem prodire possent, quo pacto sunt cognita, quæ occultē extra ciuitatem fierent? An verò nunc cognouere, quando auctorū pœnæ reddendæ sunt? donec autem sine metu fuere, neminem nostrum proditorem suspicabantur? Sin ad populum causam referunt, publicū habuit nempe concilium, nemo aberat concioni: idēque manifestior ad vos nuncius fama citius propterasset. Quid autem opus erat legatos mittere, cum cetera nobis esset de transactione sententiā? At quis designatus sit dicant. Sed hæc quidē ma-
 le peri-

et periturorum, & instantes penas evitare cupientium causationes sunt. Quin etiam si civitatem prodi in fatis esset, id quoque ipsos qui nos criminantur ausuros opinor: quorum audaciae vnum malum videtur deesse proditio. Vos autem oportet, quia semel cum armis adestis, primum (id quod est iustissimum) adiuvere metropolim, & unam nobiscum tyrannos eximere, per quos iudicia dissoluta sunt: quibus calcatis legibus iura suis gladiis permiscere: denique nobiles viros non incusatos, ex medio raptos fore primum vinculis eruciarunt: deinde non voce neque prece eorum morati, neci tradiderunt. Licet autem vobis non belli lege ingressis, horum videre argumentum, quae dixi, desolatas domos rapinis: coniuges in veste lugubri ac familias peremptorum, & per totam civitatem ululatus & fletus. nullus enim non persecutionem expertus est impiorum. Qui ad hoc instanti prorupere, ut latrocinalem audaciam non solum ex agris atque alienis civitatibus in hanc, quae & caput & facies gentis est, sed in phanum etiam ex civitate transferrent. Denique hoc sibi & ad excursus & ad periculum elegerunt, sique fiscus illis est eorum quae in nos comparantur: & locus toti orbis terrarum venerabilis, qui ab universis alienigenis, ab extremo limite mundi venientibus, honoratur per hanc quae apud nos nata sunt, potentia concalcatur. Exultant autem rebus desperatis, populos committi populis, & civitatibus civitates, gentesque in sua viscera delectum habere: cum debueritis (ut dixi) quod factum esset optimum ac deceret, nobiscum nocentes eximere: atque hanc ipsam fallaciam utrum ire, quod auxilio vos adnoeare ausi sunt, quos, metuere vindices debuissent. Quod si eiusmodi hominum preces reverendas putatis, attamen licet vobis armis depositis, co-

An. mundi

4032.

A Christo nato 70.

a Iosulidum
maes ut in
civitate co-
tra Zelotas
auxilium fo-
rant, horar-
unt.

b Zelota re-
plum ad ex-
cursus et
ad periculum
elegerunt.

Anno mudi
4032.

A Christo
70.

a Iesu Idumaos de discordiis iudicare rogat.

b Iesu ad Idumaeos orationis finis.

c Simoni Idumaeorum duci ad Iesu orationis responso.

gnatorum habitu introire ciuitatem: mediisque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis iudicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cum de manifestis ac tantis criminibus apud vos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permisisse. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si vero nobiscum indignari neque iudicare vultis, tertium restat, ut relictis utrisque partibus, nec nostris cladibus insultetis, nec cum insidiatoribus metropoleos maneatis. Nam etsi maxime quenquam nostrum suspicamini Romanis collocutum, obseruare vobis itinera licet, tumque demum tueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi patuerit, quale delatum est, & in autores eius, si conuicti fuerint, vindicare. Non enim vos praueeniunt hostes, iuxta ciuitatem sedibus positae. Sin ^b horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitis. Haec quidem Iesus loquebatur. Idumaeorum autem multitudo nequam animum aduertebat, ardens iracundia, quod non pararam habuisset introitum, proque armis inter se duces indignabantur captiuitatem esse existimantes, si ea quibusdam iubentibus deposuissent. Vnus ^c autem ducum Simon filius Cathae, vix placato suorum tumultu, stans in eo loco vnde exaudiri à Pontificibus posset: non iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obsiderentur inclusi, cum illi cunctae genti communem clauserint ciuitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiam portis recipere sint parati. Idumaeos autem ex turribus alloquantur, captamque iubeant, pro libertate arma proijcere, cognatisque non credentes custodiam ciuitatis, iudices eos discordiarum fieri

fieri velint: & alios accusando quod indemnatos ciues occiderent, ipsi totam damnent ignominia nationem, denique ^a urbem omnibus alienigenis religionis causa patentem, nunc domesticis prælusistis. Valde enim contra vos festinamus, & ad gerendum cum gentilibus bellum: qui ob hoc adesse properauimus, ut vos seruaremus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos obsidetis læsere, tamque veri similes puto suspensiones in illos quoque colligitis. Deinde ^b qui Reipub. defensores sunt intus in custodia tenentes, genere coniunctissimis gentibus simul vniuersis ciuitatem prælusam tyrannidem perfere dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis obtemperare præceptis: noménque potentiz aliiis, qui vos tyrannos patiuntur, annectitis. Quis cauillationem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam nunc Idumæos excludentibus ciuitate (namque ipsi nos à patriis sacris arcetis) rectè quis eos incusauerit qui custodiuntur in templo, quod cum ausi essent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris dictitatis, non à vobis inceperint, summâque proditionis membra præciderint? Sed licet illi molliores quam res poscebat inuenti sint, nos tamen domicilium Dei seruabimus Idumæi, & pro communi patria propugnabimus: tamque foris irruentes, quam intus insidiantes, hostes pariter vlciscemur. Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

*Av. mundi
4032.
A Christo
nato 70.*

*a Idumæi
quod Hiero-
solymitani
clauferint
illu ciuitatē
agere ferunt.
b Idumæorū
in Pontifices
& cines pro
bra.*

De clade Iudæorum ab Idumæis facta.

C A P. VII.

His dictis Idumæorum quidem multitudo clamore consensit. Iesus autem tristis re-

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

cessit, cum nec Idumæos quicquam sentire mō-
deratum, & duplici bello oppugnari ciuitatem
videret. Quippe nec Idumæorum tumor & spi-
ritus quiescebat, indignè ferentium contumeliā
quod essent ciuitate prohibiti: & quod Zelota-
rum vires esse firmas crediderant, erubescen-
tium, postquā nihil eos sibi auxiliari posse vi-
derent, ut iā venisse pœniteret. Pudor autē nul-
la re penitus gesta redeundi, pœnitudinem su-
perabat. Itaque ^a ibidem propē murum temerē
tabernaculis positis, manendum esse statuere.
Infinita ^b enim hyems nocte illa venit, ventiq.
violenti cum imbribus orti sunt, & crebra ful-
gura, horrendaq. tonitrua, concussaq. terræ vasti
mugitus: certūq. erat apud omnes, hominū e-
xistio mundi statum esse turbatū, neq. paruum
quid rerum hæc signa potēdere. Vna verō Idu-
mæis & oppidanis erat opinio: illis quidem, ira-
sci Deum militiæ causa, existimantibus neq. se
posse euadere, si aduersus metropolim armā
monissent: Anano autem eiusq. sociis etiam sine
prælio vicisse: Deūq. pro se bellum admini-
strare credentibus. Sed profectō falsi erant in-
terpretes futurorū, & quæ sui passuri essent, cō-
tra hostes fore diuinabant. Verū Idumæi qui-
dem cateruatim densatis corporibus inuicem se
fouebant, scutisq. contextis protekti capita, mi-
nus pluuia lædebantur. Zelotæ autem magis il-
lorū quam suo periculo cruciabantur: collectiq.
deliberabāt, si quā reperire subsidij machinam
illis possent. Horum ^c autē ardentiorib. videba-
tur, vi armorum custodes inuadere: atq. in ciui-
tatē impetu factō palām portas auxiliatorib. ape-
rire. nā & custodes ex improviso, & quod plu-
res inermes ac belli expertes essent, faciliē tur-
batū iri, & multitudinē ciuium difficulter colligi
posse: quoniam domi quisq. propter hyemem

^a Idumæi
propē murū
tabernacula
ponunt.
^b Infinita
hyems.

^c Zelotes cu
stodes inua-
dere, atq. in
ciuitatē im-
petu factō
palām por-
tas auxilia-
torib. ape-
rire conan-
tur.

et trineretur. quin et si periculum aliquod inter-
 ueniret, quiduis subire satius, quam negligere
 tot copias sui causa turpiter perituras. atqui pri-
 dentiores erant, v m adhiberi dissuadebant. nō
 enim sui tantum causa custodes ampliari, sed ci-
 tiam ciuitatis murum videbant propter Idu-
 mæos diligentius custodiri: & ubiq. adesse Ana-
 num, omnibûsq. horis inuisere custodias existi-
 mabant, sed hoc aliis noctibus ita habuerat: illa
 verò, non sua desidia requieuerat, sed ut & ipse
 & custodum manus fato duce interirent. Nam-
 que a iā nocte prouecta, & gliscente hyeme, cu-
 stodes in porticu dispositos opprimit somnus.
 At Zelotis consiliū subit, ut seiris templo sacra-
 ris portarum vectes secarent. affuit autē illis, ne
 exaudiretur crepitus, ventorum sonus, & c. eb a
 tonitrua, fanōq. egressi, ad murum clanculo ve-
 niunt, seratāque portam, quæ versus Idu-
 mæos erat, aperiunt. Illi autem primū Ana-
 num conari aliquid suspicari, vnusquisque dex-
 trā ad gladium. quasi repugnaturi applicant ma-
 turē: deinde his qui ad se venerāt agnitis, intro-
 ibant. Qui quidē, si tunc manus vertere in ciui-
 tatem voluissent, nihil obstabat quò minus to-
 tus populus interiret: tanta ira ferebantur. ve-
 rā Zelotas primò eximere custodia festina-
 bant: illis quoque multum precantibus, qui eos
 receperant ne despicerent malis obsessos quorū
 gratia venerant, neque his acerbius pericu-
 lum importarent. capitis enim custodibus, faci-
 liorem illis in ciuitatē impetum fore: sed si se-
 mel eos concitassent, tam illos contineri non
 posse, quin si senserint congregentur, & per
 ascensus nitentib. se opponant. Idē Igitur Idu-
 mæis visum est: iāque in templum per ciuita-
 tem subibant, cum suspensi Zelotæ aduentum
 eorum prastolarentur. Denique his ingressis,

An. mundi
 4032. A
 Christo nato
 70.

a Custodes
 in porticu
 dispositos
 somnum op-
 primit.

b Idumæi
 noctū Zelo-
 tarum opo-
 Hierosoly-
 mam ingre-
 diuntur.

c Idumæi
 Zelotæ in
 templo sosa
 coniungunt.

An. mundi
4032. A
Christi na-
1070.

etiā ipsi confidenter ex interiori fano progres-
si sunt, mixtiq. Idumæis in custodes irruerunt.
Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresser-
at, omnis multitudo ad clamorem vigilantium
suscitata est, raptisque armis ad repugnandum
non sine stupore properabant. Ac primum qui-
dem Zelotas solos conari aliquid suspicantes,
quasi eos superaturi numero confidebant: vbi
verò foris alios circumfundi viderent, Idumæos
irrupisse sensere. Et maior quidem pars eorum,
armis pariter animisq. depositis in questibus e-
rant. pauci verò iuvenū fortiter communiti, oc-
currendo Idumæis aliquandiu segniorem mul-
titudinem protegebant: alij cladem civitatis ha-
bitatoribus nunciabant. Illorum autem auxilio
venire nullus audebat, cognito Idumæos irru-
pisse: sed ipsi quoq. irrita vociferantes, cum fletibus
respondebant: plurimūsq. mulierum ulula-
tus suscitabatur, si quando custodum quisquam
in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelo-
tz Idumæorum clamorē geminabant, magisque
horribiles tempestas faciebat omnium voces.
Netmini autem Idumæi pepercere, quod natu-
ra crudelissimi ad cædes erant, & hyeme gravi-
ter afficiebātur, proptereaq. his qui se excluder-
ant ut inimicis utebantur, tam supplicantibus
quā repugnantibus infensi. Multos enim co-
gnationem referentes, utque commune planū
reuererentur orantes, gladiis transfigebant. Nul-
lus autem fugiendi locus, neq. spes salutis erat.
Compulsi autē circa se, magis quā vi oppres-
si laniabantur, cum recedendi spacium non da-
retur, nec interfectores à cædibus temperarent.
Incerti autem quid agerent, in civitatem se præ-
cipitabant: miseri (ut mihi videtur) eò quod fu-
giebant crudelius subeuntes exitium, donec
templum ætenu sanguine redundavit. Oso

a Iamoni-
tas Idumæo-
rum & Zelo-
tarū in Hie-
rosolymita-
nas.

milia & quingentos mortuos dies inue- *Ab mundi*
 nit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est, *4032.*
 sed versis in ciuitatem manibus, omnes domos *A Christo*
 diripiebant: quémq. fortuito inuenissent, morti *nato 70.*
 dabant. Et cæteræ quidem multitudinis eadem
 superuacua esse ducebant: pontifices ^a autem a *Ananæ*
 peruestigabant, & in illos pleriq. ferebantur, sta- *Christum Pon-*
 timq. comprehensos obtruncabant: stantésque *tifices obtru-*
 super eorum cadauera, nunc Anano populi be- *antur.*
 neuolentiam, nunc Iesu quæ de muro dixerat
 exprobrabāt. Ad hoc autem impietatis progres-
 si sunt, ut etiam insepultos eos abiecerint: cum
 præsertim Iudæis tanta sepulturæ cura sit, ut et-
 iam iudicio cruci suffixos, ad occasum solis de-
 ponant atq. sepeliant. Et ^b quidem non erraue- *b Ananæ*
 rim, si Ananæ mortem dixero excidij, ciuitatis *mor: excidij*
 fuisse principium, & ex illo die muros euerfes, *ciuitatem*
 æmque publicam Iudæorum petisse, quo ponti- *principium.*
 ficem rectorémq. salutis suæ iugulatū in media *c. Lani A-*
 ciuitate viderūt. Erat ^c autē & alias vir laudabi- *nanæ Ponti-*
 lis atq. iustissimus, & præter nobilitatis ac digni- *ficus.*
 tatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinē,
 infamis amabat æquari. Libertatis autem maxi-
 mē fautor erat, & is qui populi affectaret impe-
 riū. Commodis autē propriis cōmunes semper
 utilitates anteponebat, super omnia paci stu-
 dens. Sciebat enim Romanos non posse expu-
 gnari: ac prospiciebat, si pacisci utiliter nequis-
 sent Iudæi, omnino eos perituros. ut autem bre-
 uiter dicam, cum Ananæ viuo ad transactionem
 venissent. Mirus enim erat dicere, mirus popu-
 lo persuadere quæ vellet. Iam verò impediētes
 bellantésq. subegerat. Plurimū autem moræ sub-
 tali duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat
 Iesus, illo quidem comparatione inferior, sed
 præstanti cæteris: ut putem Deum, qui tanquam
 violatam ciuitatem perire flammis, purgarique

An. mundi
4032.
A Christo
anno 70.

sancta vellet, consulto defensores eorum, & qui ea charissima duce rent, amputasse. Itaque paulo ante sacris indumentis amictos, & toto ore celeberrimæ religionis autores, quique undique in ciuitatem commigrantibus venerabiles habebantur, iacere nudos prædam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto gemuisse virtutem, tantum licuisse vitius fientem.

SVMMA CAPITVMLIBRI V.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De altera strage, & reditu Idumaorum, Zolotarumque crudelitate.
 - II. De incestina discordia Hierosolymorum.
 - III. De Gadarensum deditione & strage.
 - IIII. De capiti oppidi quibusdam, descriptisque ciuitatibus Hierichunta.
 - V. Lacus Asphaltites.
 - VI. Gerasa denastario: simul de Neronis morte, Galba & Othonis.
 - VII. De Simone Geraseno noua conspirationis principe.
 - VIII. De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.
 - IX. De Simonis gestu contra Zeloas.
 - X. De Vespasiano in Imperatorem electo.
 - XI. Egypti descriptio & Phari.
 - XII. Vespasianum Iosephum captiuitate liberat.
 - XIII. De Vitellii morte & moribus.
 - XIIII. Titus mittitur contra Iudæos à patre.
- De altera strage, & reditu Idumaorum, Zolotarumque crudelitate.

a Zolotarum
& Idumaeorum
crudelitate.

C A P. I.
N A N O quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos verò tam Zeloarum quam Idumæarum passim plebem, quasi ne-

& nefandorū animalium gregem, irruendo ma-
 stabant. Et vulgus quidem in quolibet loco de-
 prehensum necabatur: correptos autē nobiles
 & adolescentes, victos in carcerem concludē-
 bant, spe nonnullos eorum sibi posse sociari ne-
 ce dilata. Verum hæc nullum mouebant, sed
 cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne
 aduersus patriā communem nequissimè conspi-
 rarent: scruissima tamen ante eadem verbera su-
 stinebant, exulcerati plagis atq. tormentis, cum-
 que iam corpus non sufficeret cruciatib. tandē
 gladium merebantur, quos autem die cepissent,
 eos in custodiam nocte ducebant: extracti que
 inde, si quos mori contigisset abiciebāt, ut vin-
 ctis alius locus esset. Tantus autē populū pauor
 occupauerat atq. formido, ut ne flere quidē pa-
 lām quisquam, siue sepelire proprium funus au-
 deret: sed erant occultæ clausorum etiam lacry-
 mæ, & ne quis inimicorū audiret, circūspectan-
 tes gemebant. paria nanq. his qui lugebantur,
 etiam qui luxissent ilico patiebantur. exiguam
 verò nocte sublatā terram manibus, corporibus
 iniiciebant, & nonnunquam die, si quis fuis-
 set audacior. Duodecim autē millia hoc mo-
 do nobilium perire. Illi autem iam ob cædes
 exosi, nullo pudore iudicii vim & cognitionis
 cauillando imitabantur. Itaq. cum illustriū quē-
 dam Zachariam Baruch filiū interficere decre-
 nissent (irritabantur enim quòd nequissimis i-
 nimicus nimis erat, & probis amicus, itēmq. lo-
 cuples) neque solum fortunarum eius direptionem
 sperarent, sed etiam remotum iri virum
 ad se deiiciendos potentē, septuaginta plebei-
 rum honestissimos ex præcepto conuocāt, iudi-
 cum specie potestate carentes, & apud eos Za-
 chariam, quasi res proderet Romanis, accusant,
 quòdque ad Vespasianum proditoris causa mi-

An. mundi
 4031. A
 nato Christo
 70.

Duodecim
 millia nobi-
 liū perierunt.

An. mundi
4032.
A Christo
nato 70.
a Zacharias
a Zelotz ca-
pitul. dam-
natus.

b Septua-
ginta Indi-
ces pro Za-
charia sen-
tentiam fe-
runt.
c Zacharias
in medio te-
plo interfici-
tur.

d Idumaei
Zelotarum
scelerata fa-
cinora qui-
dam prodic.

lisset. Sed neq. argumentum neq. vlla probatio
criminis erat. ipsi aut misisse dixerūt, & hoc ha-
beri pro fide veritatis volebant. Zacharias autē
vbi nullam spem salutis sibi relictam esse vidit,
per insidias non in iudicium, sed in carcerē du-
ctus, vitæ suæ desperationē libertate non priua-
uit: sed exosus veri quidē similitudinem obie-
ctorū derisit, & illata sibi crimina breuiter di-
luit: in accusatores aut oratione conuersa, om-
nes eorū iniquitates per ordinē prosecutus est,
multaq. de perturbatione rerū querebatur. Ze-
lotz verò obstrepētes, vix à gladiis tēperabant,
speciem cauillationē inq. iudicii sui vsque ad fi-
nem permanere cupientes, & prāter hoc iudi-
ces experiri, an periculoso tēpore iustitiæ me-
mores forent. Igitur omnes septuaginta pro eo
sententiam ferunt, & pro eo mori, quā sibi as-
cribi eius interitū maluere. Illo verò absoluto
Zelotarum clamor tollitur, & vniuersi quidem
iudicibus irascebantur, qui simulationem datæ
sibi potestatis non intellexerant. duo^c verò ex
audacissimis aggressi Zachariam, in medio tem-
plo interficiunt: & illūdendo, habes, inquit, &
a nobis de absolutione sententiam certiores:
cūque statim in subiectam vallem de templo
proiciunt. Iudices verò, cōtumeliæ causā versis
gladiis ferientes, templi ambitu pepulere, cædi
enim eorū pepercerant, vt disiecti per ciuitatē,
nuncij fierent apud omnes seruitutis. Idumæos
autē iā venisse pœnitebat, neq. his gesta place-
bant. Quibus collectis, Zelotarum quidam se-
oreto indicabat vniuersa: & quæcunq. hi qui eos
aduocauerant sceleratē fecissent, omnia demō-
strabat arma quidem cepisse eos, quasi Roma-
nis à pontificibus metropolis proderetur, repe-
risse autem nullum prodicionis iudicium. Illos
verò qui tutari eam simularent, & bellī facino-

raufos & tyrannidis ab initio quidem prohibendos fuiſſe. Verum quia ſemel in ſocietatem inſeſtinæ cædis incidiffent, ſinem delictis adhibendum, neque vires hominibus ſuggerendas morem patrium deſtruentibus. Nam etſi portas grauitè ferrent ſibi atque in oppidum aditum eſſe præcluſum, pœnas ab his qui prohibuerant eſſe repetitas: & Ananum quidem peremptum, vna verò nocte populum totum penè conſumptum. Quarum rerum multos quidem ſuorum pœnitere ſentirent: eorum autem viderent, à quibus rogati eſſent, crudelitatem immenſam: ne ipſos quidem per quos ſalui erant erubeſceſſum, in oculis enim auxiliatorum peſſima facinora committere, illorumque iniurias Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neq; ab his ſeparentur. Debere igitur (quoniam de prædictione quæ dicta ſunt, calumniâ fuiſſe paruiſſe, nulluſque Romanorum impetus timeretur, aduerſus ciuitatem verò inexpugnabilis eſſet potentia corroborata) illos domum recedere: malorumque ſocietatem vitando cuncta diluere ſlagitia, quorum non ſpontè, ſed decepti participes extitiſſent. Perſuaſum eſt Idumæis. Et primum eos qui erant in cuſtodiis ſoluunt, propè ad duo millia popularium, ſtatimque relictâ ciuitate ad Simonem veniunt, de quo paulò poſt commemorabimus: deinde domum ex Hieroſolymis abire. Euenit autem eorū diſceſſum utriſque pariter inopinatum videri. nã & populus neſcius pœnitudinis, paululum fiducia recreatus eſt, velut inimicis leuatus: & Zelotarum creuit inſolentia, quaſi non auxiliis caruiſſent, ſed iis eſſent liberati, quorum pudore ac reuerentia ciminibus temperabāt. Deniq; nulla iam erat facinorum mora neque cunctatio: ſed feſtinatis quidem cōſiliis in rebus ſingulis vie-

An. mundi
4032. A
Chriſto nato
70.

aldumai do
mū ex Hieroſolymis
abunt.
b Zelotarum
poſt Idumæorum
abitu facinora
& ſcelera.

Ann. lxxviii

4031.

A Christo

anno 70.

a Moris Go-

rioni & Ni-

gri Peraita.

b Nigri pre-
ces re ipsa
fuisse adim-
ptas, cui-
us decla-
vat.

bantur: quæ verò placuissent, ipsa cogitatione citius peragebant. Maxime autem in viros fortes atque insignes cadibus sauebant: cum inuidia nobilitatem absumerent metu virtutum, vnamque cautionem putarent, nullum optimatum superesse. Itaque ^a occisus est cum multis aliis Gorion, dignitate simul & genere præstans, & plus posse populum gaudens, pleniusque spiritu, libertatis amator, ut nullus alius Iudæorū, quem tamen libertas præter alias virtutes perdidit. Sed ne Peraita quidem Niger eorum manus effugit, bellis cum Romanis gestis vir strenuus comprobatus: qui etiam sæpe vociferans, & cicatrices ostendens, per mediam ciuitatem trahebatur. Ductus verò extra portas, desperata iam salute, ne sepultura careret supplicabat. Illi autem prius interminati, quòd humum ei quam desiderabat concessuri non essent, mox etiam mortem intulere. Qui ^b tamen cū occideretur, Romanos eis ultores imprecatus est: famemque præter bellum ac pestilentiam, & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus: eaque vniuersa confirmauit apud impios Deus, & quod iustissimum esset effecit, ut audaciam suam quam primū experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem habebant de oppressione sui metu eos leuauit. Pars autem plebis nulla erat, cui non ad interitum excogitabatur occasio. Namque alij quòd iamdudum aliis ciuibus restitissent interficiebantur: qui verò nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant. Et qui omnino liberè eos non adissent, pro contempnitoribus: qui verò obsequentes, pro insidiatoribus habebantur: vnāque maximorum criminum & mediocrium poena, mors erat, neque euasit quisquam, nisi aut ignobilitate aut fortuna per humilis.

Romani autem omnes ad civitatem animos
 intendebant, hostium dissensionem lucrum
 sibi esse censes: & ^a Vespasianum, penes quem
 summa rei potestas erat, incitabant, diuinæ pro-
 uidentia dicentes auxilio in semet hostes esse
 conuersos: veruntamen velox esse momentum,
 & Iudæos citò in concordiam redituros, aut in-
 testinis malis defessos, aut redactos in pœnitenti-
 dinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos
 quid fieri conueniat ignorare, tanquā in thea-
 tro cupientes quantum armis ac manibus pos-
 sent ostentare potius cū periculo, quàm secum
 quidquid esset utile reputare. Nam si statim ci-
 uitatem aggredierentur, ipsos causam hostibus
 fore concordia, ac vires eorum etiam nunc vi-
 gentes in se prouocaturus. Sin ^b operirentur,
 paucioribus ac moderatioribus his vsuros do-
 mestica seditione consumptis. Deum namque
 melius quàm ipsos disponere, qui sine labore
 Iudæos Romanis traderet, nulloque periculo
 exercitui victoriā cōdonaret. Proinde mani-
 bus propriis intereuntibus inimicis, maximè
 que malo, hoc est seditione turbatis, debere se
 potius periculorum spectatores esse, quàm cum
 hominibus mortem appetentibus atque inte-
 stina rabie insipientibus configere. Si quis au-
 tem putauerit victoriæ gloriā sine pralio fie-
 ri viliorē, sciat, inquit, armorum incerto exi-
 tu commodius esse commodè perficere quod
 intendit. Neque enim manu præclaros esse mi-
 nus laudabiles, qui paria gesserint moderatio-
 ne acque prudentia. Simul autem dum hostes
 imminuerentur, etiam milites ex laboribus as-
 fiduis recreatos valentiores ductum iri. *Pra-*

*a Vespasia-
 num Roma-
 ni milites
 incitant.*

*b Vespasia-
 nus hostibus
 domestica
 seditione cō-
 sumptis vi-
 toriam cō-
 pectat.*

Ann. mundi
4032.
A Christo
nas 70.

terea non id esse tempus, ut maturè occupanda videatur victoriæ claritudo, nec enim armis fabricandis aut muris, vel auxiliis congregandis Iudæos operam dare, atque ideo moras differrentibus nocituras: sed bello domestico ac dissensione tumidos, miserabiliora pati quotidie, quàm ipsi eos captos afficerent intromissi. Proinde siue quis securitatem consideret, sinendos esse qui semet absumerent: siue facti gloriam clariorem, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: esque dicenti rectores militum consentiebant: mox, que apparuit quàm utile fuisset eius consilium.

*a Scutilla-
das fugido
Zelotas ad
Vespasianū
confluunt.
b Zelotarū
in mortuos
pariter atq.
vinos con-
dolum.*

Namque ^a in dies singulos multi ad eum confluabant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quòd omnes exitus custodibus obsidebantur. Et ^b si quis ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. qui tamen eis dedisset pecuniam, saluus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, pecuniis fugam redimentibus, solos pauperes iugulari. Mortui verò per omnes vias conceruabantur innumeri, multique etiam transfugere cupientium, rursus in ciuitate petire præoptabant. nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deuoluerant, ut neque intus, neque per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patriis legibus etiam naturæ iura disturbare perpigissent, suæque in homines iniustitia diuinitatem quoque polluere, ita sub sole putrescere mortuos relinquebant. Sepelientibus ante suorum corpora, idem quod transfugis, imminabat supplicium mortis: statimque sepultura indige-

bat, qui hanc alteri praeftitisset: & ut breuiter dicam, nullam tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisque irritabantur noxij, quae miseranda vidissent, a viuis in mortuos, a mortuis in viuos iracundiam transferentes. Modum autem excedente metu, superstitionibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodiis comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis iu. hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum verò multa contempsissent de virtute ac vitis statuta maiorum, etiam quae de patria olim praedicta fuerant, vera esse exitu probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur. tunc demum ciuitatem captum iri, sancta quoque flammis exurenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, famamque Dei propriae manus ante violassent. Quibus Zelotz, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se praebuerunt.

An. mundi
4032.
A Christo
nato 70.

De Gadarensum editione & strage.

C. A. P. I I I.

AT: Ioannes iamdudum tyrannidem affectans, parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suaeque iubendo imperiosius, quod solus dominari cuperet non latebat. eisque sociabantur nonnulli metu, alij gratia (mirus enim erat oratione atque fallacia persuadere quae vellet) multi verò propterea, quod sibi tutum esse

a legibus superbiam & ambitionem.

An. mundi

4032.

*de Christo
anno 70.**a Magne
pars contra
via factio-
nis deficit à
Ioanne.*

ducebant, priorum delictorum causas vni po-
tius ascribi quàm omnibus. Ad hæc quia manu
strenuus erat, & bonus consilio, satellites non
paucos habebat, et si magna pars eum contrarie
factionis reliquerat. apud quos etiam liuor nõ
nihil valebat, graue putantes, vt paulo ante pari
succumberent. Plus autem metus eos, ne sub
vnius potestate viuerent, exagitabat. nec enim
facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deili-
ci posse: occasionemque in se habiturum time-
bant, quòd in principio restitissent. Proinde
quisque bello potius quiduis pati decreuerat,
quàm sponte seruiens incipij loco perire. Hinc
igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria
dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos
quidem munita omnia erant custodibus, nihil
que aut parum agebatur, si quando armis præ-
lium lacebant. in populum verò vel maximè
contentionem susceperunt, & quis maiorem
prædam caperet, vrinque certabant. Cùm ta-
men ciuitas trium malorum ingentium tempe-
state laboraret, hoc est belli, dominationis, i-
temq. seditionis, eorum comparatione bellum
popularibus mediocritus videbatur. deniq; reli-
ctis sedibus patriis ad alienigenas profugiebant
& Romanorum beneficio salutem, quam inter
suos desperauerant, assequebantur. Quartum
verò præterea malum commotum est gentis ex-
citio. Haud procul ab Hierosolymis castellum
erat validissimum, reponendis opibus ad muni-
menta belli, tutandisq; corporibus ab antiquis
Regibus ædificatum, quod Massada dicebatur:
id c occupauerant qui vocantur sicarij, quòd à
rapinis amplioribus timore continebantur. Hi
cum Romanorum exercitum otiosum esse vi-
derent, apud Hierosolymam verò Iudæos do-
minationis atq; discordia secersisse, maiora fa-
cinora

*byrium ma-
lorum inge-
ntium tempe-
stat Hiero-
solyms.**c De sicarij;
qui Massa-
dam castel-
lum occupa-
uerant.*

cinora aggrediuntur. Die festo azymorum (qui *An. mundi*
 apud Hebræos ad memoriam salutis qua ex *E-4031.* *A*
 gyptiorum servitio liberati, in terram patriam *non Christo*
 deueniunt, sollemniter celebratur) nocte dece- *70.*
 ptis qui sibi erant oppositi, municipium quod-
 dam Engaddi inuasere: ubi pugna quidem Iu-
 dæos ante præuentos atque dispersos, quàm ar-
 ma caperent siue concurrerent, ciuitate pepule-
 re, eos verò qui in fuga defecerunt, mulieres
 videlicet ac pueros, supra septingentos interfe-
 cerunt. ædibûsque deinde compilatis, fructus
 quoque iam maturos depopulati in Massada
 portauerunt. & illi quidem omnes circum ca-
 stellum vicos, totâque regionem populaban-
 tur, non paruo vndique perditorum ad eos nu-
 mero in dies singulos confluente: simul ^a autem *a Cedes &*
 concitati sunt etiam per singulos Iudææ tractus *denasatio*
 in latrocinio, qui interim quiescebant. Ac ^b ve- *per uniuersam*
 lut in corpore, si quando principale membrum *Iudææ.*
 tumor afficit, omnia pariter ægrotare neces- *b Simila.*
 se est: ita propter ciuitatis tumultum atque
 discordiam, etiam qui foris erant nequissimi,
 prædæ inuenere licentiam. Singuli verò vi-
 cis propriis dilaceratis, deinde in solitudinem
 redebant. Congregati autem & cæteruatim
 coniurantes, exercitu quidem pauciores, plu-
 res verò quàm latrocinialis conspiratio, in tem-
 pla & oppida ferebantur. Et sequebatur qui-
 dem, ut in bello fieri solet, ab his eos malè af-
 fici quos petissent. verùm præueniebatur vi-
 tio, cum mox latrones à præda refugerent: nul-
 lèque pars erat Iudææ, quæ non vnâ cum Hie-
 rosolymis præcellentissima ciuitate interiret.
 Hæc ^c Vespasiano à transfugis indicabantur. nã
 licet omnes exitus à seditionis custodirentur, &
 cum quis ad eos accessisset interficeretur, ta-
 men erant qui ad Romanos clam profugerent:

c Transfuga
Vespasianum
& opem fer-
re ciuitati,
& reserua-
re populi re-
liquias hor-
tauitur.

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

ducemque Romanorum & opem ferre ciuitati.
& reseruare populi reliquias hortarentur. mul-
tos enim, quod bene Romanis vellent, perisse,
multos adhuc in periculo dicebant esse super-
stites. Ille autem iam tum miserans eorum ca-
lamitates, propius ad eos velut Hierosolimam
obseffurus accedit, re autem vera vt ciuitatem
obsidione liberaret: spe autem ante reliqua su-
bigendi, nullumque impedimentum extrinse-
cus obsidioni relinquendi. Cum igitur venisset
in Gadara, transamniana regionis metropolim
validissimam, mensis Martij quarta die ciuita-
tem ingreditur, iam enim optimates, ignoran-
tibus seditiosis, legatos ad eum de traditione
miserant, tam pacis desiderio quam suis patri-
moniis metuentes. multi enim apud Gadara lo-
cupletes habitabant, quorum legationem ini-
mici nesciebant, nisi quod Vespasiano appropin-
quante id cognouerunt. Et ciuitatem qui-
dem se retinere posse desperabant, quod & in-
testinis inimicis numero inferiores erant, ne-
que procul abesse videbant a ciuitate Roma-
nos. si verò fugere decreuissent, sine sanguine
id facere, nullaque a noxiis pena repetita,
non honestum sibi putabant. Itaque Dolesum
comprehensum (namq; is non dignitate solum
as nobilitate ciuitatis princeps habebatur, sed
etiam legationis autor erat) interficiunt: nimiā-
que iracundia mortuo verberato, extra ciuita-
tem dilapsi sunt. Iam a verò propius accedente
Romano exercitu, Gadarensum populus Ve-
spasiano cum acclamationibus in ciuitatem re-
cepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumque
& peditum præsidia contra fugitiuorum excur-
sus, muros enim prius quā id Romani peteret,
ipsi destruxerant: vt eo sibi fides esset, quod pa-
cem diligentes, si bellum gerere ne volentes

a Gadaren-
sum popu-
lum Vesp-
asianum cum
acclamatione
in ci-
uitatem re-
cepit.

quidem posse viderentur. Vespasianus^a autem
 misso Placido cum 500. equitibus ac tribus mil-
 libus peditum aduersus eos qui ex Gadaris fuge-
 rant, ipse cum ceteris militum copiis Cæsaream
 regreditur. At fugitini postquam equites repen-
 tē à tergo insequētes videre, prius quā in ma-
 nus venirent, in vicum quendam, cui nomen est
 Berthenabrin, se recepere, vbi reperta non pau-
 corum iuuenum multitudine, hisque partim vo-
 lentibus, partim vi armatis, temerē contra Pla-
 cidum erāsque milites profligunt. Illi autem pri-
 mo quidem impetu paululum recesserunt, ea si-
 mul arte, vt eos à muro longius prouocaret: de-
 inde loco opportuno circumdatos, telis agentes
 eminus sauciabant. Itaque fugientes quidem, ab
 equitibus praeueniebantur Iudæi, qui verò ma-
 nus conseruissent, à peditibus trucidabantur, ni-
 hil plus audaciæ demonstrantes, condensos e-
 nim aggrediendo Romanos, armis non secus ac
 muro septos, ipsi quidem telis aditum nō inue-
 niebant, neque sufficiebāt aciem rumpere, illo-
 rum autem transfigebantur telis, & immani-
 ssimis feris similes ruebant vltro in ferrū, & ster-
 nebantur, alij gladiis ora percussi, alij ab equi-
 tibus dissipati: quoniam cura erat Placido, cur-
 sum eorum à vico intercludere assidueque pro-
 tercurrentes ea parte, cedentēque, reflectens, vnā e-
 tiam libratīs sagittarū ictibus urebatur: hisque
 proximos interficiebat. metu verò longē fugio-
 res auertebat, donec elapsi qui fortiores erāt ad
 murum effugere. Sui autē custodes quid age-
 rent nesciebant. Nec enim excludi Gadarense
 suorum causa patiebantur, & si eos recepissent
 vnā cum his se perituros videbant. quod etiam
 contigit. Illis enim compulsis ad murum, penē
 eam his Romanorum equites irrupere. Portis
 autem ante praeliū, amore militū Placidus

Ann. mundi
 4031. A
 Christo nato
 70.

a Placidi cū
 fugiunt
 confictum.

b Placidus
 Berthabrin
 expu-
 gnat & igni
 tradit.

An. mundi 4032. *A* pariter ac vico potitus est: ibique tunc vulgus
Christo nato quidem iners occidebatur, fortiores verò fu-
 70. gam petebant. domus verò à militibus diripie-
 bantur, & vicus igni traditus est. Qui verò inde
 euaserant, totam secum illam regionem ad fu-
 gam incitarunt: & extollendo proprias calami-
 tates in maius totumque Romanorum exerci-
 tum aduentare dicendo, metu omnes vndique
 commouerunt. plurimo autem numero aucti,
 in Hierichuntā secesserunt. hæc enim etiā tunc
 eorum spes salutis fouebat, quòd esset valida
 & populosa. Placidus verò equitibus, rebúsque
 antè prosperè gestis fretus, eos insequabatur &
 vsque ad Iordanem quidem semper quos occu-
 pabat, morti dabat; omnem verò ad flumen co-
 actam multitudinem fluminis impetu prohibita
 quòd auctum imbribus vadum transire non po-
 terant, aperto prælio aggreditur. Itaque neces-
 sitas eos ad pugnam compulit, quòd fugæ locū
 non haberent, præterique ad ripæ longitudi-
 nem, tela equitum & incursus excipiebant. à
 quibus multi perculsi in fluuium ceciderunt.

Placidi de nam^a qui manibus eorum cæsi sunt, tredecim
fugienti in millia fuerunt. alij cum vim sustinere non pos-
sent, in Iordanem sent, in Iordanem spontè desilierunt. erat autē
via. numerus infinitus. & præterea capta sunt circi-
 ter duo millia virorum ac ducenti, cum prædā
 maximā ouium & asinorum, itemque camelorū
 & boum. Iudæis quid: in hoc vulnus inflatum
 quamvis par superioribus, maius tamen scipso
 visum est: non solū quòd eam totam regionē
 quā fugerant, cædes repleuerāt, sed etiam quòd
Placidus refertus mortuis Iordanis peruius non erat. &
in Iudæa se Asphaltites quoque lacus repletus erat cadaue-
renda forma ribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Pla-
na videtur. cidus autē secunda fortuna vsus, in vicos pro-
 pios

rimos & municipia contendit, caprisque Abi- *Ann. mundi*
la & Iuliade, & Besemoth, omnibusque ad la- *403a.* *A*
eum Asphaltiten vsque, idoneos ex transfugis *nato Christo*
vbique collocat. deinde milite scaphis imposi- *70.*
to, eos qui in lacum refugerant subegit. Et
trans fluvium quidem tota regio Romanis ces-
sit, & vbique omnia vsque ad Macharunta de-
micta sunt.

*De capis oppidi quibusdam, descriptioque
ciuitatis Hierichunta.*

CAP. IIII.

Hæc autem dum aguntur, motus & circa Gal- *a Morte in*
liam nunciatur, & quod Vindex vnâ cum *Gallia.*
optimatibus indigenarum à Nerone defecisset,
de quibus alibi diligentius scriptum est. Vespas-
ianum verò ad imperium belli quæ nunciata
sunt incitarunt, iam tunc futura bella ciuilia to-
tiusque imperij, pericula prospicientem: cum &
partes orientis antè pacasset, minus Italix me-
tuendum existimaret. Obstante autem hyeme,
per subactos interim vicos atque oppida præsi-
dia collocabat: & decuriones ciuitatibus appo-
nens, multa etiam eorum quæ vastata fuerant
institabat. Prius tamē comitatus militum co-
piis quas Cæsare am adduxerat, in Antipatridem
venit: ibiq; per biduum ciuitate composita, ter-
tia die vastando, inflammando, omnemq; sub-
uertendo circum Thamnâ toparchiam, in Lyd- *b Vespasian-*
dam & Iamniâ procedebat. Et *cum sese vtra-*
que tradidisset, constitutis illic habitatoribus i- *rum vniuer-*
doneis in Ammaunta peruenit: occupatq; ad *sam. Indu-*
metropolim earum aditu, castra muro circun- *sur.*
dat. Quintæque in his rebus legione cū cætera

Ann. mundi
403.
A Christo
nato 70.

*a Vespasia-
no in Hierichum
peruenit.*

*h Sic in Hierichum
peruenit.*

*a Magni
campi.*

manu Bethlepton toparchiam proficiscitur: eaq;
& vicina regione itémq; circum Idumzā igne
consumptis, castella quidē locis opportunis mur-
nuit. Captis autem duobus vicis in media Idum-
mā positis, hoc est, Begabri & Caphartophana,
plus quā decem millia hominū peremit: pro-
pē autem ad mille cepit: exactā que inde cetera
multitudine, non paruam militum suorum par-
tē ibi cōstituit, qui omnia montana loca incur-
sando vastabant. Ipse autē cum reliquo exercitu
in Iamnam rediit: vnde per Samaritidē, ac per
Neapolim, quā dicebatur ab indigenis Mabor-
tha, secundo Iunij mensis die in Coream descē-
dit: ibiq; a positis castris, postridie in Hierichū-
ta peruenit: in qua vnus ei rectorum Traianus
quem ē locis trans Iordanē ducebat militē iun-
git, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichūte qui-
dem multitudo ante Romanorū aduentum in
aduersam Hierosolynnis montanā regionē diffu-
gerat: non pauci autem qui remansere perimū-
tur. Desolatam verō offenderat ciuitatem, cui
b In planicie sitz nudus mons ac sterilis immi-
net, idēmq; longissimus, a septentrionali enim
regione vsque ad Scythopolitanos agros: a me-
ridiana verō vsque ad terrā Sodomiticā & A-
sphaltitis lacus terminos extenditur. totus autē
asper est, & quōd nihil gignat, non habitatur.
Huic obiacet circa Iordanem mons alius, inci-
piens a Iuliade ac septentrionali regione, proli-
xus autē in meridiē vsq; ad Bacra, quā Petram
distinguit Arabiz ciuitatem. In hoc est etiam
Petreus mons appellatus, ad Moabitidē vsque
longus. Inter duos autem montes regio, quā
Magnus c campus vocatur, a Gennabata vico ad
lacum Asphaltitem vsque patens, habet ducent-
torum & triginta stadiorum longitudinem, la-
titudinem verō centum & viginti, mediusque
ab Ior-

ab Iordane diuiditur. Sunt ^a autem illic duo
 lacus, Asphaltites & Tiberiensis natura contra-
 rij, namque alter salus ac sterilis est, Tiberien-
 sis vulgo dulcis & fecundus, ætatisque tempo-
 re illa planities ardore solis incenditur, & vi-
 tioso opprimitur aeris tractu omnibus circum
 aridis præter Iordanem vnde euenit, vt palinæ
 quæ in ripis sunt magis florent, & fertiliores
 sint: minus autem, quæ longè remotæ sunt. Ad
 b ipsam verò Hiericho largissimus fons est, ri-
 gandisq; aruis vberrimus, iuxta veterem scuti-
 tiens civitatem: quam Iesus Naue filius, Hebræo-
 rum ductor, primam in Chananzorū terra bello
 possederat. Hunc fontem aliquando ferunt non
 solam terræ atque lignorum fructus, sed etiam
 seminarum partum obtundere solitum, cūctā-
 que pariter morbo ac peste corrumpere. Postea
 verò mansueuisse, contrāque saluberrimum ac
 feracissimum esse factum ab Helisæo quondam
 propheta, qui Heliaz notus fuerat atque succe-
 serat. Receptus^c enim hospitio ab Hierichuntis
 habitatoribus, quoddam humaniores eos expertus
 erat, ipsos & omnem illam regionem perpetua
 gratia remuneratus est: progressusque ad fon-
 tem, lagenam fœtilem salis plenam in profluen-
 tem aquam misit. Iuxta deinde ad cælum dex-
 teram tendens, fontiq; immergens blanda li-
 bamina, ipsum quidem precabatur vt fluentia le-
 uaret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deū
 verò vt fecundioribus auris flumina tempo-
 raret orabat: tamque vberitatem fructuum
 quā successionem prolis daret indigenis, nec
 eos genitrix filiorum aqua deficeret, quoad iu-
 sti manerēt. ad has preces ex disciplina manib.
 quoque multa operatus, fontem immutauit: &
 qui antea cæcus erat his orbitatis ac famis, idē
 victus ac fecunditatis auctor est effectus: De-

An. mundi

4032.

*A Christo
nato 70.**a Duo lacus,
Asphaltites
& Tiberien-
sis.**b Ad Hierichon
fons lar-
gissimus.**c Acceptus
ab Hierichuntis
habitatoribus.*

An. mundo 4032. *A Christo* nato 70. *a Paradiso* circa Hierichuntum primi.

b Fertilitas in circa Hierichuntum causa. *c Aer temperatus & solidus.*

nique rigationis eius tanta potentia est, ut si atigerit modo terram, spidior sit, aquis diu perseuerantibus. unde ea quæ largius abutuntur, exiguum emolumentum habent, quæ verò parcius, plurimum. Amplius tamen quam ceteri fontes spacium rigat. & septuaginta quidem stadiis longam, viginti autem latam planiciem permeat. optimos^a autem in ea paradisos ac densissimos educat, palmarumque irriguarum genera, tam sapore, quàm nominibus varia: quarum pinguißimæ calcibus pressæ, plurimū mellis emittunt, non multum alio melle deterius: quanquam & mellis altrix est illa regio, & opobalsami ferax, qui omnium carissimus est fructus ibi nascentium: itémque cyprum & myrobalanum gignit: ut qui diuinum esse illum tractum dixerit, non errauerit, ubi & larga & optima generantur quæ sunt carissima. Sed nec in aliis ei fructibus, aliqua facile toto orbe regione ceterauerit: adeo multiplicatum quod solum est reddidit. Cuius^c rei causa mihi videtur esse aquarum vis laxa, & aeris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint atque diffundat: liquor autem firmis singula radicibus stringat, virēsque suggerat æstiuo tempore: quo sic perusta est illa regio, ut nihil facile procedat ac pullulet: aqua tamen, si ante solis ortum hauriatur, autē spiritus refrigerescit, naturamque contrariam aeri sumit, hyeme verò conepescit, eaq; mersis mitissima efficitur. Tanta est autem celi temperies, ut quo tempore in alia ludææ regione pingit, lino illic tantum indigenæ vestiantur. Distat autem ab Hierosolymis centis stadiis, & ab Iordane stadiis sexa genta: totūque habet à Hierosolymis spatium desertum atque saxosum: ad Iordanem verò & lacum Asphaltitem, licet humiliter, æquè tamen inculsum ac sterile. Sed de Hiericho, quàm

quam sit fortunatissima, satis dictum est.

An. mundi

4032.

A Christo

anno 70.

Lacus *Aphakitis*.

. C A P. V.

Commemoratione autem dignum puto, *Aphakitis* quoque naturam exponere lacus. is enim salus quidem ac sterilis est: nimia *De lacu Aphakite.* verò leuitate, etiam quæ grauissima sunt, in eum iacta fluitant. demergi autem quis in profundum nec de industria facillè potest. Denique *Mirabilis Aphakitis proprietas.* Vespasianus, qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi inscios, victis post terga manibus, in altum proici: & euenit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repulso desuper fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radiis variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, quæ super undam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus affimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumpere nequeunt: sed quasi religata scapha, pendet à cumulo, donec menstruo mulieris atque vrina soluantur. Est autem vrile non modo ad compagines nauium, sed ad corporum etiam curatiorem multis remediis admiscetur. Longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadiorum, qui ad Zoara vsque Arabiæ tenditur. Latitudo autem centum quinquaginta stadiis pariet. huic *Sodomitica terra vicina est: olim Sodomitis quidem tan fructibus, quam diuitis ciuitas erat. nunc autem omnis exusta, vix quæ habitatorum impietate fulminibus con-*

An. mundi
4032. *A*
Christonate
70.

Tertul. in
apologet.
cap. 19.

flagrasse memoratur. Denique adhuc in ea divi-
ni reliquias ignis, & oppidorum quinque vide-
re licet imagines, & renascentes in fructibus
cineres; qui colore quidem sunt edulibus sim-
iles, carpentium vero manibus in fumum dissol-
vuntur & cinerem. Terra quidem Sodomiti-
cz fabula ejusmodi fidem habet ex facie.

*Gerasa devastatio, simul de Neronis morte,
Galba & Othonis.*

C A P. V I.

*a Gerasam
L. Annium
capit.*

AT Vespasianus Hierosolymorum habitato-
res concludi undique cupiens, apud Hiericho & Adidam castellis erectis, vtrique auxi-
liarium pariter ac Romanorum praesidia colle-
cat. Mittit autem Gerasam L. Annium equita-
tus ei parte multisque equitibus attributis. Qui
primo aggressu civitate capta, mille iuvenum, qui
ne fugerent praeventi erant, interficit: familias
captivas ducit, bona militibus praedari permit-
tit. Incensus deinde domibus, proximos petiit.
Erat autem fuga potentium, & interitus infirmo-
rum: quodque occupatum, fuisset flammis da-
batur: omnibusque tam montanis locis quam
cota planitie bello oppressis, apud Hierosoly-
mam degentes exundi copiam non habebant:
cum transfugere quidem cupientes a Zelotis as-
ferrentur: eos vero, qui etiam tunc a Roma-
nis dissidebant, undique civitate vallata cohi-
beret exercitus. Vespasiano vero Caesarem reves-
so, & cum omnibus copiis in ipsam Hierosoly-
mam proficisci paranti nunciatur Nero perem-
ptus, cum per annos tredecim & octo dies impe-
rasset: de quo referre, quemadmodum dehonestavit
imperium nequissimis hominibus Nymphidio
& Tigellino, & indignissimis libertorum permissa

*b Vespasia-
no nuncia-
tur Nero per-
emptus.*

Repu-

Republica, quodque horum captus insidulis, ab
 amicis suis senatibus destitutus, cum qua-
 tuor liberis fidelibus in suburbanum fugerit,
 ibique semet occiderit: & quod multo post te-
 pore, qui cum deposuerat pœnas dederint: bel-
 lumque per Galliam quo pacto defecit: &
 quod Galba creatus imperator, Romam redie-
 rit ab Hispania, & quemadmodum incusatus à
 militibus, tanquam humilioris esset animi, in
 medio foro necatus sit, & Otho declaratus sit
 imperator, militesque suos contra Vitellij du-
 xerit exercitum: necnō & Vitellij urbas, & cir-
 cum Capitolium pugnam, & quemadmodum
 Antonius primus & Marcianus Vitellium inter-
 fecerint, & Germanorum agmina bellumque ci-
 vile sedauerint: hæc omnia recensui narrare, co-
 sedens quod multis Græcorum itemque Ro-
 manorum ea cuncta copiose perscripta sunt. or-
 dinis autem rerum continuandi gratia, ac ne in-
 exercita pendeat historia, summatim singula de-
 signavi. Igitur Vespasianus primò quidem in
 Hierosolymam expeditionem differebat, expe-
 ctans quoniam vrgeret imperium post Neronē,
 deinde vbi Galbam imperare cognovit, nihil
 morari decreverat: prius quàm ille quoque ad
 se de bello aliquid perscriberet. Mittit autem
 ad eum Titum filium suum & salutarium simul,
 & ut de iudeis mandata acciperet. Ob easdem
 causas & Rex Agrippa nūcavit ad Galbā. Sed
 iam Achaia, quod hyems erat, longis navibus
 prævehuntur, interfici Galbam contigit septē
 mensibus post & totidem diebus. Deinde Otho
 suscepit imperium, sexages menses Republi-
 cam gubernavit. Agrippa vero nihil moratione
 deteritus, Romam pergere statuit. Titus ve-
 rò diuino quodam impulsu, ex Achaia ad Sy-
 riam nauigat, & maritè inde Caesaream venit

An. mundi
 403.
 A Christo
 nato 70.

a Galba.

b Otho.

c Vitellius.

d Vespasia-
 num expedi-
 tionem in
 Hierosoly-
 mā differebat.

e Galba in-
 terfici-
 tur a
 Otho impe-
 rium susce-
 pit.

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

ad patrem. Suspensi autem de omnibus, quæ
mutante Romano imperio, Iudeorum militiam
negligebant. patriæ quoque metuentes, aggredi
alienigenas importunum arbitrabantur.

*De Simone Geraseno noua conspirationis
principio.*

CAP. VII.

INterea tamen bellum aliud in Hierosolyma
excitatur. Erat Simon Gioræ filius, patria Ge-
rasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior
Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possidebatur,
viribus autem corporis audaciæque præstantior,
ob quam ex Acrabatenæ quoque toparchia,
cuius rector erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad
latrones peruenierat, qui Massadam occupa-
rant. Is autem primò quidem ita suspectus erat,
ut eum ad inferius castellum cum mulieribus
quas secum adduxerat, transire permitterent.
ipsi excelsus incolentes. rursus autem propter
necessitudinem morum, fidelis esse videbatur.
nam & ductor erat prædatorum exeuntibus, &
cum ipsis territorium Massadæ populabatur.
nec tamen eos ad maiora exhortando metue-
bat, domandi enim cupidus magnorumque
appetens, quia mortem Anani compexit, in
montana loca discessit: ac voce præconum ser-
uis libertate promissa itémque liberis præmio,
cunctos qui vbique fuerant nequissimos con-
gregauit. itaque validis conflatæ copiis, mon-
tanos vicus diripiebat. Semper autem acceden-
tibus pluribus sociis, uadebat etiam in humi-
liora loca descendere, & ciuitatibus quoque
iam terribilis erat: multosque potentium vis
eius & prospere gesta sollicitabant. nec iam ser-
morum tantum sine latronum exercitus erat.

a Simon Ge-
rasenus ad
latrones per-
uenit,

b Simon in
loco mon-
tano cum
sociis nequis-
simis con-
gregatis.

sed multorum etiam popularium, tanquam Regi, parebat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam, & in maiorem usque Idumzæ. Vicum enim cui nomen est Nain muro amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. in valle autem quæ appellatur Pharan, multas quidē dilatauit speluncas, multas verò paratas inuenit, atque his conditorum prædæ receptaculis utebatur. Quin & direptos illic fructus reponebat, multæque cateruæ diuersabatur: neque dubitabatur, quod in Hierosolymam copiis & apparatu præluderet. Vnde insidias veriti Zelotæ: ac præuenire eū qui contra se cresceret cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His^a autem Simon occurrit, commissioque prælio multos occidit, & reliquos compellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterretur. Prius autem Idumzæam subingere conatus est. Itaque cum viginti millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumzorū autem principes maturè ex agris viginti quinque ferè millibus pugnacium ciuiū congregatis, pluribus autē qui sua seruarent domi relictis, propter sicariorū qui Massadæ versabantur incursus: Simonem in finibus præstolabantur: ubi conflictu habito ac per totum diē tracto prælio neque victor neque victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idumzæi verò domum regressi sunt. Non multo autem post, Simon cum maioribus copiis eorum fines petebat: castrisque in quodam vico cui nomen est Thecæ positis, ad custodes Herodij: quod non longè aberat, de locis eius Eleazarum misit, ut castellum sibi traderent persuasum: quem quidē sine mora susceperunt custodes, causæ nescij cur venisset: mox autem de traditione prolocutum, strictis gladiis persequuntur: donec

An. mundi
4033. A
Christo na-
1071.

a Pugna Si-
monis & Ze-
lotarum.

b Eleazarum
Simonem se-
cū in val-
lem se proy-
cis & statim
mēitur.

4u. mund. *4033.* *Christo nato* *71.*
a Iacobum I.
dumom pa
vriq prodi
tor.
 fugz locum non reperiens, de muro in subiectam
 vallem se proiecit: & ille quidē hoc modo sta-
 tim moritur. Idumzis autem vires Simonis
 formidantibus placuit, priusquam bello cōgre-
 derentur, explorare hostium copias. ad hoc au-
 tem se ministrum obtulit parato animo Iaco-
 bus vnus ē rectoribus, cogitās prodicionem. De-
 niq. profectus ab Oluro. (In hoc enim vico tunc
 Idumzorum collectus erat exercitus) ad Simo-
 nem venit: primūque se patriam suam traditu-
 rum esse paciscitur, accepta fide quod semper
 ei charissimus foret. mox etiā de tota Idumza
 operam pollicetur. Ob quas res humanissimē a-
 pud Simonē cœnatus, amplissimisque promissis
 animatus, vbi ad suos rediit, primō Simonis e-
 xercitum multiplici numero mentiebatur esse
 maiorem, deinde rectoribus etiam paulatimque
 multitudine vniuersa perterritis, vt Simonem
 reciperent suadebat, eique sine pugna rerum o-
 mnium permitterent principatum, simul autē
 hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios eno-
 cabat: disiecturum se pollicitus Idumzōs, quod
 & præstitit. Nam cū iam appropinquaret exer-
 citus, equū primus inscendit, & cū sociis corru-
 ptionis effugit, pavor autem occupat vniuersam
 multitudinem, ac priusquam ad manus venirēt,
 domum quisque suam soluti ordine recesserūt,

o Simon
præter opi-
nionem sua
sanguine I-
dumazam
intrat.
a Chebron
que ci-
bra
 Simon b verō præter opinionem sine sanguine
 Idumzani introiuit: primūque aggressus ex
 improviso Chebron municipiū capit, in quo ma-
 xima præda potitus est, multōque fructus diri-
 puit. Chebron autem indigenæ ferunt non eius
 terz modō ciuitatibus, verum etiā Egypti Mē-
 phi antiquiorem. denique duo milia & trecea-
 ti eius connumerantur anni. hoc c autem nar-
 ratum Abraham quoque parenti Iudzorum fuisse
 sedes re-
 liquit,

liquit : cuiusque posteros hinc ad Ægyptum esse
 profectos , quorum etiam nunc monumenta ex-
 tant in eadem ciuitate peroptimo marmore li-
 beraliter fabricata. Cernitur a autem sexto ab
 oppido stadio arbor maxima Terebinthus : eam-
 que memrant ab initio mundi creati nunc vs-
 que durare. Hinc b totam Simon peruasit Idu-
 mæam , non modò vicos eius & ciuitates depo-
 pulando , sed excidendo etiam territoria. nam
 præter armatos xl. eum millia sequebantur , ut
 his ne victui quidem necessaria sati essent. Ad
 has autem necessitates accedebat eius crudeli-
 tas & insuper iracundia , quò magis vastari conti-
 git Idumæâ. Et quemadmodum post locustas syl-
 uæ cerni solet frondibus spoliata, sic etiâ quæ Si-
 monis transisset exercitus, & à tergo solitudinẽ
 relinquebat : & alia quidem cõburendo, alia di-
 ruendo , & quicquid in ciuitate vel in agris na-
 tum esset conterendo calcibus , aut depascendo
 debebant, p̃erque terram cultam iter agendo, fa-
 ciebant eam sterili duriorẽ , prorsus ut ne signũ
 quidem vastatis relinqueretur, quod aliquando
 fuissent. Hæc omnia rursus Zelotas incitauerunt,
 & aperto quidem bello configere perimuerunt.
 insidiis e verò per itinera collocatis, uxorem Si-
 monis rapiunt , eorũque præterea quos habe-
 bat in obsequio plurimos, deinde tanquã Simo-
 nem ipsum cepissent. in ciuitatem exultantes,
 redeunt, continuò namque sperabant , armis eũ
 depositis pro vxore sibi supplicaturum. Illum
 autem non misericordia , sed ira coniugis rapte
 peruaserat. cùmque ad muros Hierosolymorum
 venisset, ut fera saucia quæ percussiores prende-
 re nequisset, ita in quos reperisset , effundebat d Inimici.
 insaniam. denique d olerum sarmento : tumque rai co crudo
 causa progressor e porta, imberbes pariter ac se-
 luti Simo-
 niores correptos verberabat ad nerũ : vt cuncti neq.

12. mundi
 4033. A
 Christo nato
 71.

a Terebin-
 thus arbor
 ab initio mudi
 creati ubi
 usq. durat.
 b Simon de-
 pulando
 tam Idu-
 mæam per-
 uasit.

c Zelotas Si-
 monis uxore
 rem rapiunt.

An. mundi
4033. *A*
Christo nato
71.

indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vesceretur corporibus mortuorum. multis autem abscissis manibus dimittebat in ciuitatem, vna perterrefaciens inimicos, & populum reuocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat vt dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi citò redderent sibi coniugem suam, muro perrupto omnibus qui in ciuitate essent similiter vreretur, neque cuiquam ætati parceret, aut ab innoctibus discerneret noxios, donec his eius mandatis, non modò populus, sed etiam Zelotæ mempercussi, remisissent ei mulierem. atque ita desinitus, paulisper ab assidua cæde requieuit.

a Simonis &
Zelota mul-
tiorem re-
missum.

De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.

C A P. VIII.

b Seditio
per totum
Romanum
imperium.

NON solum autem per Iudæam erat seditio bellumque ciuile, verum etiam per Italiã. In medio namque Romanorum foro Galba pempto, creatus Otho imperator cum Vitellio imperium affectante pugnabat: quem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autè apud Bebriacum Gallie Cisalpinæ prælio cum Valente & Cæcina Vitellij ducibus, primo die Otho superauit, altero Vitelliani: multisque traditis, & aduersæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postquam biduū trësque menses imperium tenuit. Accesserunt autem Vitellij ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunij mensis Cæsarea profectus, eas quas nondū subegerat Iudææ partes petiuit: & in montana regione, quod primum ascendit, toparchias duas Gophniticam & Acrabatenam subegit: deinde post hæc Bebei & Bbhem municipia: ibique præsidia

a Vespasiani
Iudæam
iterum petiit.

praefidiis collocatis, usque Hierosolymam equi- *An. mundi*
 tabat. multos vero tunc deprehensos necabat. *4033.*
 multosque capiebat. Ducum autem vnus Ce- *A Christo*
 realis cum equitum parte ac peditum, superio- *nato 71.*
 rem quae dicitur vastabat Idumzeam, & Caphe-
 tram quidem castellum ex itinere captum in-
 cendit. alterum, a vero quod Capharin dicitur, a Capharini
 admoto milite oppugnabat, muro satis valido *supplices se*
 cinctum. diutius autem ibi se moraturum spe- *Cereali tra-*
 ranti, oppidani subito portas aperuere, & sup- *dunt.*
 plices ei se tradidere. Quibus b subiugatis, Ce- *b Chebron*
 realis in Chebron alteram ciuitatem antiquissi- *urbem anu-*
 mam tendit, sitam (vt dixi) in montanis locis, *quasi a Ce-*
 haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irrum- *realis exi-*
 pens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi *vit.*
 offendit, cum puberibus interemit: oppidum
 vero ipsum exurit. Omnibusque iam capris, prae-
 ter castella Herodium & Massadam & Mache-
 ranta, quae a latronibus tenebantur, sola iam
 Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quae
 expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas.

C A P. I X.

Simon autem ubi uxorem suam a Zelotis re-
 cepit, ad reliquias Idumzeae tendit persequen-
 das: & vndique circumacta natione, Hierosoly-
 mam copulit plerosque fugere, cum ipse quoque
 ad eam sequeretur. Deinde muro eius obfesso,
 si quem operariorum ex agris aduentem multitu-
 dinem cepisset, interficiebat. Bratque populo foris
 Simon Romanis terribilior: intus Zelotae vtrif-
 que fauiores: quos etiam Galilaei nouis inuentis
 & audacia factionum corrumpebant. Nam &
 Ioannem ad potentiam ibi prouexerant: & Ioan-
 nes eis pro potentia quam sibi comparauerat,
 vicem referens, omnia quae desiderarent vi-
 ce iij

*An mundi
403.
A Christo
nato 71.*

facere permittebat. Infatuibilis autem rapinarum cupiditas erat, domorumque locupletum persecratio. Cædes autem virorum & foeminarum iniuriæ pro ludo habebantur prædæque cum sanguine deubantes sine aliquo metu, post satietatem muliebri libidine caleſcebant comptique crines, ac foeminarum veste induti, lotique vnguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non ſolam ornatum, ſed impudentiam quoque mulierum imitabantur: & obſcœnitate nimia nefarios coitus exigentes, ut in lupanari verſabantur, ciuitatemque totam impioris facinoribus profanabant. Effœminantes autem vultum, dexteras ad cædem promptas habebant, delicatæque inbeſſu enervati: ſubita inuſione bellatores fiebant, & de paludamentis verticoloribus eductis gladiis, caſu obuios tranſuerberabant. Eos autem qui Ioannem fuſiſſent, excipiebat ſcruior in cædibus Simon: qui quæ in teſtinum eualiſſet tyrannum, ab eo qui propè erat occidebatur. Omnis ^b autem fuga via tranſire cupientibus ad Romanos abſciſſa erat. Inter ^c Ioannis autem copias quantum erat Idumzorum diſſidebant: ſeparatque ab aliis aduerſum tyrannum tam liuore potentiſſe quam crudelitatis eius odio armantur: deinde pugna cōgreſſi, multos Zelotarum perimunt, ceterosque in aulam regiam compellunt, quam Grapte edificauerat. hæc autem fuerat cognata Iaræ Regis Adiabenorum. Vnā verò irrupere Idumæi atque inde Zelotis in fanum pulſis, Ioannis pecunias deprædabantur. in aula enim ſupra dicta

a Zelota ciuitate tota impure facinoribus profanant.

*b Omnis fuga via abſciſſa.
c Diſidium Zelotarum & Idumæorum.*

d Pugna Zelotarum in templo cum Idumæis & populo.

& ipſe degebat, & tyrannidis ſpolia depoſuerat. Inter hæc autem Zelotarum qui per ciuitatem diſperſi erant, ad illos qui in templum fuerant aggregati ſunt: eosque Ioannes aduerſus populum & Idumæos edubere cogitabat. Illi autem

non tam impetus eorum metuendus erat, cum
 pugna plus possent, quam confidentia, ne de tē-
 pla nocte subreperent, seq. pariter occiderent,
 atque oppidum concremarent. Itaque collecti
 cum Pontificibus deliberabant, quoniam passio
 impetum præcaverent. Sed profectò Deus sen-
 tentias eorum in deterius vertit, & interitu a-
 cerbante excogitabant salutis remedium. nam vt
 Ioannem ducerent, Simonem recipere statue-
 runt, & cum precibus alterum sibi tyrannum
 imponere. Itaq. decreto obtemperatur: missò ꝓ
 Mattheia Pontifice, rogant Simonem vt ad se in-
 trò iret, quem sæpè timuerant. cum his autem
 precatorez erant, etiam qui Zelotas Hierosoly-
 mis fugerant, domus quistq. suæ desiderio & for-
 tunarum. Ille a autem nimis superbè se dominũ
 fore pollicitus, veluti ciuitatem liberaturus in-
 greditur, cum salutis eum datorem ac defenso-
 rem sui clamor designaret, vbi verò cum suis
 copiis introit, mox de propria potentia delibe-
 rat: nec minus eos à quibus rogatus erat,
 quam eos cõtra quos fuerat aduocatus, inimi-
 eos putabat. Ioannes autem cum multitudine
 Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiã
 quæ in ciuitate habebat (nam statim res eorum
 Simon cum focis diripuerat) salutem iam des-
 perabat. Tempus tamen adiuuante populo
 Simon aggreditur. illi autem in porticibus, pẽ-
 que propugnacula stantes impetum propulsa-
 bant: multiq. ex Simonis parte onpetebant, mul-
 ti sauci referebantur, quoniam Zelotæ ad dex-
 teram superioris erant, eòq. idus impetetrabi-
 lĩ habebant. Et quamuis loco plus possent, tur-
 res tamen quatuor maximas fabricauerant: vt
 ex alto videlicet missilia torquerent: vnã ad
 orientalem angulum, ad septentrionalem alte-
 ram, super xythum tertiana: in angulo alio cõtra

An. mundi
 4033.
A Christo
 na: 71.

*a Simon ma-
 gno clamore
 ciuitatem
 intras.*

*b Simon cõ-
 pũ, in quo
 Zelota erāt,
 aggreditur.*

An. mundi ciuitatem inferiorem. Quattuor turre super
4033, verticem Pastophoriorum condita erat: ubi
A Christo moris est vnum de sacerdotibus astantem post
nato 71. meridiem, quod septimus quisq; dies inciperet,
a Sacerdotu ruba significare: rursusq; vesperi, quod define-
officiu, quod ret, nunc ferias populo, nunc vt opus faciat, de-
septimus nunciantem. Per turre autem disposuerunt ba-
quisq. dies listas saxorumq; tormeta, & sagittarios & fun-
inciperet, tu datu scientes. Itaq; tunc Simon pigrius ad im-
ba signifi- petus mouebatur, cum suorū pleriq; mollesce-
re. rent: amplioribus tamen copijs fretus, propius
 accedebat. machinarum enim missilia delata
 longius, multos pignantium perimebant.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

CAP. X.

PER idem tempus Romanos quoque sauiora
 mala circumueniunt. aderat enim ex Ger-
 mania Vitellius cum exercitu, aliam prateres
 ingentem multitudinem secum trahens. Et cum
 eum destinata militi spacia non caperent, tota
b Vitellian *b* vrbē pro castris habebat, omnemq; domū re-
totam urbē pleuit armatis. Illi autem conspectis Romano-
Romani pro rum diuitiis oculis insuetis, & auri argentiq; stu-
castris ha- pore perfusi, vix cupidinem continebant, adeo
bit. vt in rapinas se conuerterent, & eos qui obstatē
 conarentur, occiderent. Et in Italia quidem ita
 res erant, Vespasianus autem postquam Hiero-
 solymis proxima depopulatus, Cæsaream reuer-
 tebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitel-
 lium principem. Hoc ^c autem, sicut ipse imperiū
 pati, sicut bene imperare nosset, ad indignatio-
 nem perductus est: dominūq; dedignatur eū,
 qui veluti desertum inuasisset imperium. Do-
 lore autem saucius cruciatum ferre nō poterat,
 neq; aliis vacare bellis cū patria vastaretur. Vo-
 luit tamen quantum ira impellebatur ad vlciscen-

cendum, tantum longinquitatis cogitatio re-
 primebat: multa enim fortunam posse noua fa-
 cere, priusquam ad Italiam præsertim hyemis
 tempore ipse transiret: plûsq. iam crescentem
 iracundiam cohibebat. Rectores * autē cum mi-
 litibus conuenientes, apertē iam de mutatione
 tractabant: & cum indignatione vociferantes,
 inculabant Romæ constitutos milites, & in de-
 licis agentes, qui ne famam quidem belli susti-
 neant, quibus libuerit decernere Principatum,
 & spe quæstus imperatores creare. Se autem la-
 boribus tot exactis sub galeis senescentes, aliis
 condonate potestatem, cum apud se digniorem
 habeant imperio. cui si hanc amiserint, quā
 iustiorē, vel quando referret erga se beneuo-
 lentia gratiam? Tanto autem Vespasianū quā
 Vitellium iustius esse principem fieri, quanto
 illis qui eum declarassent ipsi præstarent. non
 enim se minora pertulisse bella, quā qui ex
 Germania venissent: neq. illis qui tyrannū inde
 deducerent, in armis deteriores esse. Nullum
 autem in creando Vespasiano fore certamen.
 non enim senatū populūve Romanum, Vitel-
 lii libidines pro ^b Vespasiani pudicitia perpeffi-
 tos, nec pro bono imperatore crudelissimum ty-
 rannum, aut filium pro patre optaturos Princi-
 pem. Maximum enim pacis tutamen esse, verā
 in imperatore præstantiam. Ergo ^c siue peritæ
 senectutis debeatur imperium, habere se Vespas-
 ianum: siue adolescentiæ viribus, Titum. ex am-
 borum enim ætate quod sit commodum decer-
 pturos. Non solū autem se ministraturos decla-
 rati imperij vires, qui tres legiones regūmq. ha-
 beant auxilia: sed etiam totū orientē parremq.
 Europæ extra Vitellij tūporem constitutam. ar-
 que insuper qui essent in Italia propugnatores
 Vespasiani, fratrem atque alium filiumque

An. mundi

4033.

A Christo
nato 71.a Rectores
aperis cum
militibus
conuenientes
de mutatio-
ne tractant.b Vespasiani
pudicitia
& modestiac Causa im-
pulsus old-
gendi Vespasiani
Imperatoris

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Milites
Vespasianū
Imperatorē
appellant.

alteri multos dignitate præditos iuvenes sociatū iri sperabant, alteri verò etiam vrbis effectū commissa præfectura: quæ pars ad imperij principia non parum valeret. Postremò si ipsi cessarent, senatum fortasse declaraturum cum principem, quem conseruatores milites dehonestarent. Hæc primò per cuneos milites loquebantur, deinde a se adhortati inuicem, Vespasianū Imperatorem appellant: eūque vt in periculo constitutum imperium conseruaret, orabant. Illi autem olim quidem rerum omniū cura fuit, nequaquam verò imperare volebat, dignū quidem se factis existimās, priuatæ autem vitæ securitatem, clarioris fortunæ periculis anteponiens. Recusanti autem rectores magis instabāt & circumfusi milites cum gladiis, mortem ei minabantur: nisi viuere vellet vt dignus esset, diu tamen reluctatus, quod renuebat imperium postremò cum his, qui se designauerāt, minimè dissuadere posset, accepit.

Aegypti descriptio & Phari.

C A P. XI.

MVtiano autem ceterisque rectoribus, qui eū ad imperium impitauerant, & exercitu alio vociferante, vt se in hostes omnes duceret, prius res Alexandynas procurandas putauit: sciens Egyptum plurimam esse partem imperij, propter frumentariam functionem: eaque si potitus esset, vi quoque si perstaret, Vitellium deliciendum sperabat, nec enim perpeffurum esse populum fame oppressum. Simul etiam duas legiones, quæ apud Alexandriam degerent, sibi cupiebat adiungere. Cogitabat etiam propugnaculo sibi fore illam regionem, aduersus incerta fortuna. Nam & terra difficilis accessu, marique importuosa est: & ab oriente quidem aridam Libyam habet obic-

b Terminū
Aegypti.

scin

Ram, à meridie verò limitem qui Syenem ab
 Æthiopia dirimit, nauibusque inuias Nilū flu-
 minis cataractas. itēque ab oriente mare ru-
 brum, ad Copron ciuitatē vsque diffusum. Sep-
 tentrionale verò munimentū habet terrā vsq.
 ad Syriam, & quod dicitur Ægyptium pelagus,
 totum portibus carens. Hoc quidem modo Æ-
 gyptus ex omni parte tuta est. Inter Pelusium
 verò & Syenē, per duo millia stadiorū porrigi-
 tur. Ex Plintine autem ad Pelusium, nauigatio
 est stadiorum trium millium & sexcentorum.
 Nilus autem ad Elephantinē oppidum vsque
 nauibus ascenditur. nanque vltius progredi,
 vt supra diximus, cataractæ non sinunt. Porrus
 autem Alexandrinus etiam in pace nauibus ad-
 itu difficilis est. nam & ostium perangustum ha-
 bet, saxisque latentibus à directo cursu deflecti-
 tur: & laua quidem pars manu fractis brachijs
 singitur: à dextera verò Pharos obiecta insula,
 turrim maximē sustinet, ad trecenta vsque sta-
 dia nauigantibus igne lucentē, vt quā longis-
 simē difficultatem applicandarum nauium præ-
 caueant. Circum hanc autem insulam, opere in-
 structo ingentes muri sunt: quibus afflictū pe-
 lagus, & aduersis obicibus fractum, asperiores
 facis meatum, eoque periculosum per angustia
 aditum. Intus tamen portus ipse tutissimus est,
 & triginta stadiis magnus, in quem tam quæ de-
 sunt illi terre ad beatitudinem deieciuntur:
 quā quæ superant ex bonis domesticis & in-
 digenis, in totum orbem diuisa exportatur. Ita-
 que non sine ratione, Vespasianus Alexandrina-
 rum rerum erat cupidus. ad totius imperij firma-
 mentū. Proinde statim ad Tiberiū Alexandrum
 literas dedit, quæ Ægyptum & Alexandriam re-
 gebat, indicās militum alacritatē: quodque ipse
 (quod necesse fuit) suscepto munere principa-

Mo. mundi
 4033. A
 Christo nato
 72.

a Longitudo
 & latitudo
 Ægypti.

b Turris ad
 insula in in-
 sula Pharo,
 ad trecenta
 usque sta-
 dia nauis-
 gantibus i-
 gne lucente.

c Tiberius
 Alexander
 Ægyptum
 & Alexan-
 driā regit.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 71.

cos, operam atque adiumentum eius assumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legit epistolam, prompto animo, & legiones eius sacramento rogavit & populum; utriusque autem libentissimè paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permissa sibi potestate, omnia quæ imperij vñs exigeret, aduentui quoque principis necessaria iam parabat.

Vespasianum Iosephum captiuitate liberat.

C A P. X I I.

a Vespasiano communi suffragio Imperator declaratur, & corona donatur.

O Pinione a verò citius declaratum in oriente Vespasianum Imperatorem, ubiq. fama nunciauit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos dies habebant, nunciisq. lætitiā pro eo simul & sacrificia celebrabant. legiones verò apud Mosiam Pannoniāque degentes, quæ propter Vitellij audaciam paulo antè fuerant concitata, iusiurandum Vespasiano maiore gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsaream reuersus, iam Berytum venerat, vbi multæ quidem à Syria, multæq. ab aliis prouinciis legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria decreta à singulis ciuitatibus offerentes. Affuit autem rector etiam prouinciæ Mutianus, populorum glacritatem, iurataq. per ipsum principem sacramenta renuncians. Vbiq. autem Vespasiani votis obsecundante fortuna, rebûsq. ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, & siue Dei prouidentia sumpsisset imperium: sed iusta quædam fati ratio, ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principatum. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant imperium præmonstrantia) & Iosephi dicta, quibus eum Nerone viuo ausus fuerat appellare imperatorem, admirabatur virum quem

quem adhuc habebat in viaculis : aduocatūq. Mutiano cum amicis & rectoribus aliis , primū quā strenuus fuisset Iosephus : quantūque Iotapatenis expugnandis propter eum laborasset exponit. deinde variationes eius, quas ipse quidem timoris causa suspicaretur esse signamenta : tempus autem diuinas fuisse, & rerum exitus probauisset. Tūmq. inhonestum esse, ait, ut qui sibi augurasset imperium, vocisq. Dei minister ac nuncius extitisset, adhuc captiui loco haberetur, fortunāq. sustineret aduersam : vocatūq. ad se Iosephum solui iubet. Hoc autem factō, alij quidē rectores ex ea gratia quam alienigenæ retulisset, præclara etiam de se speranda esse arbitrabantur. Titus verō, qui cum patre aderat, iustum est inquit, pater vnā cum ferro etiam probro Iosephum solui, erit enim tanquā nec initio victus sit, si nō dissoluerimus, sed inciderimus catenas. nanque id agi solet in his, qui non rectē fuerint victi. Eadem Vespasiano placebant. & quidam interueniens securi catenas abruptit, Iosephus quidem pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de futuris iam dignus cui credendum esset habebatur.

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Vespasiano cum amicis & Rectoribus, de Iosepho liberando deliberat.

b Iosephus præmio famæ donatus, & de futuris iam dignus cui credendum esset liberatur.

De Vitellij morte & moribus.

C A P. XIII.

Vespasianus autem responso legationibus reddito, iustēq. pro meritis administratōnibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam Alexandrinum itinere præstabilius esse duxit, quæ Romæ agerentur curare. Alexandriam enim stabilem esse, Romanas autem res à Vitellio perturbari. Mittit igitur in Italiam Mutianum cum multis equitum pedītūmq. copiis. qui tamen propter hyemis

An. mundi
4033
Christi nato
71.

asperitatis veritus navigare, per Cappadociam & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his quæ apud Moesium morabantur (illam enim regebat provinciam) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna manu Cæcinnam obviam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimum circa Cremonam Gallie Antonium consequitur, quæ confinis Italia civitas est: ibique conspecta hostium ordinatione ac multitudine pralio quidem congregi non audebat: discessum autem periculosum reputans, de proditione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus & tribunis sibi subditis, ut transirens ad Antonium suadebat: Vitellij quidem rebus detrahens: Vespasianum autem vires extollens: & alterum nomen imperij tantum, alterum virtutem habere commemorans, ipse quoque melius esse si id sponte faciant, quod necesse est: cumque se multitudine superatum iri seiant, voluntate periculum præuenire. Nam & Vespasianum quidem idoneum esse etiam sine ipsis ad reliqua vindicanda: Vitellium verò ne cum ipsis quidem præsentia posse servare. Multa loquutus in hunc modum quod voluit persuasit: & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem verò nocte milites pœnitus simul ac mensus eius, si vicisset: a quo missi fuerat, occupavit, eductisq. gladiis Cæcinnam obtruncare voluerunt, fecissentque nisi his advoluti tribuni supplicassent. quamobrem eadem quidem se abstinerunt, viactum autem quasi proditorem Vitellio transmittendum habebant. His auditis Primus Antonius continuo suos movet, eoque cum armis in desertores ducit. illi autem instructi ad prælium, paulisper quidem restiterunt: mox autem loco pulsi, Cremonam fugerunt.

a Carinna
milites ut
Vitellio de-
ficerent, &
Vespasiano
fese contin-
gerent, hor-
tauit.

b Cæcinnam
propter pro-
ditionem a
suis capiunt.

Primus

Primus autem comitatus equitibus cursus eorum praeuertit: & ante ciuitatem circumclusam pleramque multitudinem peremit, aggressus autem reliquos oppidum militibus praedari permisit. in quo multi quidem hospites mercatores, multi verò indigenae periere, totusque Vitellij exercitus, virorum triginta milia & ducenti. quin & Antonius eorum quos de Moesia adduxerat quatuor milia & quingentos amittit. solutum autem vinculis Cecinnam, rerum gestarum nuncium ad Vespasianum mittit. qui ad eum intromissus & collaudatus est, & pro a Vespasian-
 ditoris dedecus insperatis protexit honoribus. Romanus Cae-
 nax autem Sabinus ubi Antonium appropinquare na prodito-
 cognouit, fiducia recreatus est: collectisque vi-
 gilum cohortibus, nocte occupat Capitolium, insperata
 lucē verò facta multi nobilium sociati sunt ei, protegit ho-
 & Domitianus fratris filius, pars ingēs obtinen-
 dz victoriæ. Sed Vitellius de primo quidē mi-
 nimē curabat. his autem iratus qui cum Sabino
 defecerant, & nobilium sanguinem pro ingeni-
 ta crudelitate sitiens, immittit b Capitolio quā
 secum adduxerat militum manū. ubi multa ab
 his itēque ab illis qui templum tenebant pu-
 gnantibus, audacter admissa sunt: postremo au-
 tem Germani, quod multitudine superabant, c
 collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem
 cum multis Romanorum viris insignibus, diui-
 na quadam ratione saluus euasit: reliqua verò
 multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad
 Vitellium ductus occiditur. milites autem dire-
 pris donariis, templum incendunt. Tūque c
 postero die cum exercitu venit Antonius, cum
 que Vitellij milites excipiunt: & trifario com-
 misso, intra urbē praelio, omnes interiere. Pro-
 cedit autem ebrius de palatio Vitellius, & ut as-
 solet in extremis longiore luxu prodigæ mēse

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Vespasia-
nus Cae-
na prodito-
riū dedecus
insperata
protegit ho-
noribus.

b Sabinus
Roma Capi-
tolum occu-
pat, & d V
tollit de se,

c Vitellius
interficiunt

An. mundi
4033.
A Christo
nato 71.

refertur. tractus autem per populum, variòque
còtumeliarum genere dehonestatus, in media
vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinq; po-
titus imperio: quem si viuere diutius contigis-
set, vt opinor, eius luxuriæ minimè sufficere
potuisset imperium, aliorum verò mortuorum
supra quinquaginta millia numerata sunt. Hæc
quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris.
Postero autem die Mutianus cum exercitu Ro-
mam ingreditur, & Antonij militibus à cæde re-
pressis (adhuc enim hospitia perscrutando, &
Vitellij milites, & ex populo plurimos qui cum
illo senserant, occidebant, examinationis dili-
gentiam iracundia præuenientes) Domitianum
productum populo rectorem insinuat, vsque ad
patris aduentum: populus^a autem iam timore
liberatur, imperatorem prædicat Vespasianum:
simulque & illum confirmatum, & Vitellium
esse deiectum festa lætitia celebrabat.

a Populus
Roma. Vespasianum
Imperatorem
prædicat.

Titum mittitur contra Iudæos à patre.

C A P. XIII.

Cum autem Vespasianus Alexandriam ve-
nisset: gesta ei Romæ nunciata sunt, & le-
gati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt,
cùmque maxima post Romam ciuitas esset, an-
gustior multitudini videbatur. Firmato autem
iam totius orbis imperio, rebusque popu. Ro-
ma. præter spem conseruatis, Vespasianus in Iu-
dææ reliquias intendit animum. Et ipse quidē
exacta hyeme Romam proficisci parabat, esque
apud Alexandriam maturè componere propo-
nebat: filium^b verò Titum cum selectis copiis
ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui ter-
reno itinere Nicopolim vsque progressus, ab
Alexandria ciuitate viginti stadiorū intervallo
distantem,

b Titus Hic
Hierosolymam
proficisci-
tur.

discurrerem, inde militem longis equibus imponit: Nilque flumine post Medoniam tractum, Thumin usque vehitur. hinc autem egressus in terram, apud Tanin civitatem diuertit. vnde secunda ei mansio fuit: ciuitas Heraclea, & Pelusum tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusij fines transiit: vnâque mansionem profectus per solitudines, ad Casij Iouis templum castra posuit, posterôque die apud Ostracinem, quæ mansio aquæ inops est, ob quam causam aduectitia vtuntur indigenæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem, Raphiâ venit, quæ primæ occurrit Syriæ ciuitas. Gaza verò quintæ mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Iamnam, deinde Ioppen, & ex Ioppe ^a Casaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregare.

An. mundi
4013.
A Christo
nato 71.

a Titus Casaream peruenit, aliasque militum copias congregat.

SVMMA CAPITVM LIBRI VI.

DE BELLO IYD AICO.

- I. De triplici seditione apud Hierosolymam.
- II. Titum explorat Hierosolyma periclitatur.
- III. De eruptionibus Iudeorum contra Romanorum castrametum.
- IIII. De intestina pugna, ac ymorno diebus.
- V. De Iudeorum dolo in Romanorum milites.
- VI. Descriptio Hierosolymorum.
- VII. Deditionem Iudæi recusant, & Roman. adueniunt.
- VIII. De casu turris, & duorum murorum obitu.
- IX. De Casare Iudæo Romanis illudente.
- X. De secundo muro, h. obitu à Romanis.

Anno munda

XI.

De aggeribus in tertium murum & oratione
prolina Iosephi pro deditione facienda, &
fame obsessorum.

4034.

A Christo

72.

XII.

De Iudæis crucifixis & aggeribus combustis.

XIII.

De muro extructo ab exercitu Romano circa
Hierosolymam tertio.

XIII.

De fame Hierosolymorum & secundo aggeri
extructo.

XV.

De cade Iudæorum intra & extra Hieroso-
lymam.

XVI.

De sacrilegio circa templum & velati ex vr-
be dadanaribus, & fame.

De triplici seditione apud Hierosolymam.

C A P. I.

I Tys quidem ad eum modum quem
prædiximus, emensa ultra Ægyptum
ad Syriam vsque solitudine, Cæsareā
venerat, ibi enim exercitum decre-
uerat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexan-
dræ cum patte imperium, quod nuper ei
Deus permiserat, disponente, cōtigit & etiam se-
ditionem, quæ apud Hierosolymam erat, auctā
trifariam diuidi, & aliam partem in alia verti.
quod ut in malis optimis quis dixerit, factūq;
iustitiæ. nam Zelotarum quidem in populum
dominatio, quæ autor erat excidij ciuitatis,
vnde cœperit, & per quos creuerit, diligenter
superius declaratum est. hanc autem non erra-
uerit quisquam, dicens seditionem in seditione
esse factam, ac veluti rabida fera; externorum
penuria, in sua viscera sœuire solet: sic Eleaza-
rus Simonis filius, qui & ab initio Zelotas in
templum à populo separauerat, velut indignari
simulans ob ea quæ dies singulos Ioannes au-
deret, cum ne ipse quidem à cadibus quiesce-
ret:

aTriplex a-
pud Hiero-
solymam se-
ditio.

set: re autem vera sese posteriori tyranno sub-
 iectum esse minimè ferens, summæ rei deside-
 rio, propriæque potentiz cupiditate, ab aliis
 defecit: ascitis etiam Iuda Chelciz filio, &
 Ezronis Simone potentissimis: præter quos e-
 rat etiam Ezechias Chobari filius, non igno-
 bilis. Horum singulos Zelotæ non exigui seque-
 bantur: occupatæque interiore templi aditu, su-
 per eius portas in sacris foribus armati, non
 abundare quidem se suis necessariis crede-
 bant: sacrarum enim rerum copia suppetebat,
 nihil inopiū existimantibus: paucitati verò suorum
 timentes, plerique in locis suis occisi manebant.
 Ioannes autem quanto superior erat a Pugna
 victorum multitudine, tanto loco superabatur: hostesque
 habens à vertice, neq; sine metu con-
 stabatur incursum, & præ iracundia cessare non
 poterat. Plus autem mali perferens, quàm Eleazari
 partem afficiens, tamen non remittebat.
 crebri enim fiebant impetus, & missiliū iactus,
 totūque polluebatur cædibus templū. Filius
 autem Gioræ Simon, quem rebus desperatis in-
 uitatum, vltro sibi tyrannum spe auxilij popu-
 lus introduxerat: & superiorem civitatem reti-
 nens, & inferioris plurimam partem, animosius
 iam Ioannem eiusque socios adoriebatur, quasi
 qui desuper impugnarentur. subiectus autem il-
 lorum manibus erat, sicut & illi superiorum. Et
 Ioannem eueniebat duplex prælium perferen-
 tem. Jædi pariter ac lædere: quantumque vinceba-
 tur, eo quod Eleazar o esset humilior, tanto plus
 lædebat Simone celsior constitutus: cum infe-
 riores aggressus etiam sola manu sine labore
 prohiberet: desuper verò ex fanq iaculantes,
 machinis deterebat. Quippe balistis & non
 pducis lanceis utebatur, saxo ūque tormen-
 tis: quibus non solum bellantes vlciscabatur,

Ann. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

Pugna
 Ioannis &
 Eleazari.

b Simon &
 populum cum
 Ioanne in
 templo con-
 stituto pu-
 gnans.

An. mundi sed multos etiam sacra celebrantium perime-
4034. bat. Quanquam enim ad omne impiecatu ge-
A Christo nus rabidi ferebantur, tamen eos qui sacrifi-
hato 72. care cuperent recipiebant, cum suspitione &
custodibus indigenas perscrutando. Hospites e-
nim etiā qui exorassent eorū crudelitatem, post
exitum subcissua seditionis opera consumeban-
tur. Missilia namque machinarum, vi^a ad aram
vsque templūque peruenientia, in Sacerdo-
res sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui
properantes ab ultimis finibus terrarū ad sanctis-
simum locum venissent, ante ipsas hostias pro-
cubuerunt: aramque vniuersis Græcis & Bar-
baris adorandam, suo sanguine imbuere. In-
digenis autem mortuis alienigenarū, ac sacerdo-
tibus profani miscebantur: perque atria diui-
na, stagnum fecerat diuersorum cadauerum
sanguis. Quid tantum passa es ò miserrima ci-
uitas à Romanis, qui tua intestina scelera pur-
gaturi flammis introiere? Iam enim Dei locus
non eras, neque manere poteras, domestico-
rum funerum facta sepulcrum, & quæ sanum
ciuili bello tumultum constitueras: poteris au-
tem denuò fieri, poteris, si vnquam vastato-
rem tui Deum placaueris. Sed enim reprimen-
da sunt quæ dolent, lege scribendi: quando
non domestici luctus, sed exponendarum re-
rum hoc tempus est. Prosequar autem seditio-
nis facinora cætera. Ergo diuisis trifariam in-
sidiatoribus, Eleazarus quidem eiusque socij,
qui sacras primitias conseruabant, in Ioannem
ebrii ferebantur. Qui verò huic parerent, ple-
bem diripientes in Simonem rebellabant, cùm
Ioannes Ipsi quoque Simoni contra diuersarū partis sedi-
ex viraque tiosos adiumento esset ciuitas. Si ^b quando igi-
parte appe- tur ex vtraque parte appetebatur Ioannes, ob-
tinebat. tenebat socios suos: & de ciuitate quidem sub-
eunt.

euntes, missis ex porticibus telis, de templo
 verò iaculantes, machinis vlciscebatur. Quo-
 ties autem desuper instantium molestia carui-
 set (frequenter enim ebrietate & lassitudine
 cessabant) liberius in Simonem eiusque socios
 cum pluribus irruebat. Semper autem quan-
 tum in ciuitate pepulisset in fugam versos, æ-
 des frumenti plenas omniumque utensilium
 Incendebat: idemque hoc illo regrediente, Si-
 mon insecutus agebat: veluti consulto pro Ro-
 manis omnia corrumpere, quæ ad obsidio-
 nem ciuitatis erant præparata, suatum virium
 neruos abscinderent. Denique contigit vnâ e-
 xuri omnia circum templum, & inter proprias
 acies solitudinem atque aream pugnæ fieri ci-
 uitatem: concremari^a autem paulò minùs o-
 mne frumentum, quod non paucis annis suf-
 ficere potuisset obsessis: denique fame capti
 sunt, qua minimè quiuissent, nisi eam sibi met
 comparauissent. Undique autem insidiatori-
 bus & cõfinibus oppugnantibus ciuitatem, me-
 dius populus velut aliquod magnum corpus la-
 cerabatur. Senes verò ac mulierculæ intesti-
 nis malis attonitæ, pro Romanis vota facie-
 bant: externumque bellum, quod domesticis
 malis liberarentur, expetebant. Grauis autem
 metus ac terror foedissimus occupauerat: & ne-
 que consilij capiendi tempus erat, vt volunta-
 tem mutarent, neque passionis aut fugæ spes
 cupientibus. Etenim^b custodiebantur omnia:
 dissidentesque latronum principes, quoscun-
 que Romanis pacatos esse, vel transfugere ad
 eos velle sentirent, quasi communes hostes
 interficiebant: solùmque in occidendis vita di-
 gnis concordantes erant. Et pugnantium quidem
 nocte dièque clamor perpetuus erat: sed metu
 acerbiores erant lugentium questus. Et^c assiduè

Ann. mundi
 4034-
 A Christo
 nato 72.

a Hierosoly-
 mitani fru-
 menti pau-
 lò minus o-
 mne concre-
 mant.

b Ingent.
 Hierosoly-
 mitani salami-
 tas.

c Lamenta-
 tio & vlu-
 latus Hiero-
 solymitani.

An. mundi
4011.
A Christo
nato 69.

vulgus erant Trachonitici,
peni, plurésque Gadabari,
quibus probra pacis hactenus
fuerant, sunt autem sexto Idus

SVMMA CAPITVLI DE BELLO IVDÆICO

- I. Obsidio Gamalensis.
- II. Itaburius mons occupatus.
- III. Excidium Gamala.
- IIII. Giscala à Tito capitur.
- V. Hierosolymitani occiduntur.
- VI. Idumaeorum aduentus in Iudæam.
- VII. De clade Iudaorum ab Iosepho.

Obsidio Gamalensis.

C A P.

a Romano-
rum contra
Iudæos vi-
toriam.

VICTORIAM
Iotapatis excisis
rant, hi se ad eos
superati sunt, app

Romani castella & ciuitates
Gistalā, & qui montem Itaburi
Cum his autem rebellaret
tra Tarichæas posita super
nes pertinebat Agrippæ
Seleucia. Et hæc quidem
nis erant ambæ: Sogane
nomen est Gaulana: & in
leucia b verò ad lacum Se
latum, & sexaginta stadiis
suas ad Daphnen vsque
cetera aliis sit deliciofa, pr

b Semecho-
miser lacus.

Ann. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

Cæsaream profectus est. E-
regiones, quæ pridem sub eius
stitauerant, & duodecima, quæ
malè pugnaverat, quæq; licet
esset insignis, tunc tamen co-
poria quæ pertulerat, alacrius ad-
erabat. Harum quidem quintam
sibi per Ammaunta occurrere,
scendere per Hierichunta. Ipse
meris egressus est, quas Regum
plura quàm dudum, multiq; Syri
itabantur. Suppletum est autem
num quantum Vespasianus sele-
niano miserat in Italiã, ex his qui
fferant. duo namq; millia de A-
ercitu lecta, tria millia verò ab
sequebantur, & amicorum specta-
olentia simulq; prudentia, Tibe-
qui antea quidem Ægyptum ad-
hic autem dignus qui exercitum
tea iudicatus, quòd primus inci-
pes imperio, & cum fide clarissi-
tunæ sociatus est: idémq; con-
illicos etate ac peritia præcipuus

Hierosolyma perlelitatur.

C. A. P. I I.

nam verò in hostilem terram Ti-
bant regia omniãq; auxilia, post
tores, castrorumq; metatores.
um sarcinæ atque armati. Post
& alios lectos habens & signife-
men equites sequebantur. Hi ve-
nas ibant, & secundum illos vna
uni, & præfecti sum cohortibus

a Titus in
Iudæam ve-
nit.

An. mundi

4034.

*Christo**nato 72.*

*a Titum in
viuitatem,
quàm iura
sit, Iudaeo
rumque anti-
mos explora-
turus pergit.*

*h Titum pe-
riclitatur.*

Post autem circum aquilam signa, & ante signa
tubicines, deinde acies senum virorum ordini-
bus dilatata. Seruile aurè vulgus à tergo cuius-
que legionis, & ante hos sarcinae. Omnium ve-
rò nouissimii mercenarij, eorúmque custodes
coactores agminis. Procedens autem decenter
cum exercitu, ita vt mos est Romanis in Goph-
nam per Samaritidem venit, quæ & prius ab e-
ius patre fuerat occupata, & tunc præsidii tene-
batur. Ibi autem vnā moratus vespertam, ma-
nē inde proficiscitur: peractaq; diei mansione,
castra ponit in loco quem Iudæi sermone patrio
Acanthonaulona vocitant, iuxta vicum quen-
dam Gabath Saul nomine, quod significat val-
lem Saul, distantem ab Hierosolynis stadiis
ferè triginta. Hinc ^a sexcentis propè lectis equi-
tibus comitatus, perrexerit in ciuitatem, quā
ruta esset, Iudæorumque animos exploraturus: si
fortè se conspecto, prius quàm ad manus veni-
retur, metu cederent. audierat enim quod erat
verum, à seditiosis & latronibus oppressum po-
pulum desiderate quidem pacem: sed quod re-
bellantibus infirmior esset, nihil conari. Quan-
diu quidem per viam quæ ad murum duceret
equitabat, nemo ante portas apparuit: vbi ^b ve-
rò itinere ad turrē Psephinon declinato, trās-
uersum agmen equitum duxit, infiniti subito
profiliunt, quā Muliebres turres vocantur: &
per eam quæ contra monumentum Helenæ
porta est egressi, equitatum intercidunt atque
alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum
his qui diuertebant sese iungerent, à fronte
oppositi, prohibuerunt: Titum verò cum pau-
cis separat. Ille autem vltra quidem minus
progredi poterat: à muro enim cuncta fossis
patebant, & transuersi erant horti, multisque
maceriis impediti. ad suos autem in aggere
constitu-

constitutos recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Quorum plerique imperatoris periculum nesciebant: sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant. Titus autem in sua tantum fortitudine firmam esse prospiciens spem salutis, flexit equum: & se ut sequerentur cum clamore comitantes adhortatus, in medios hostes irruit, vi ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maximè intelligi potuit, & belli momenta & imperatorum pericula Deum curare. Tot enim aduersus Titum missilibus iactis, cum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim sed explorator, ut dixi, processerat) nullum in eius corpus delatum est: sed tanquam ne eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia præteruolabant, gladio verò semper à lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subuerrens, super cadentes agebant equum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæsaris, ut eum aggrederentur, cohortatio: fugæque & discessu repentina, quocumque diuerneret cursum. Huic autem se periculi participes, cum à tergo & à lateribus funderentur, adiunxerant. vna enim erat vnicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumuentus opprimeretur. Denique duorum ex nimis pertinacibus, alter cum equo percussus est: altero verò deiecto & occiso, equus eius abductus est. Titus verò cum ceteris in castra saluus euadit. Iudæis quidem, quòd aggressionem primam superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque his in posterum fiduciam monumentum temporaneum comparauit.

An. mundi

4014.

A Christo
nato 71.a Titum cū
hostibus for-
titer pug-
nas.b Titum ho-
stes fugat
& ad suos
insoluit
& saluus
redit.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

De eruptionibus Iudeorum contra Romanos
castrametantes.

CAP. III.

a Castra Ti-
ti stadiis tri-
bus ab urbe
distant.

b Seditiosi
concordiam
inter se in-
eunt.

Cæsar autem, postquam ex Ammaunte le-
gio sibi coniuncta est nocte, luce inde di-
gressus ad Scopon accedit, unde iam & ciuitas
& clara templi magnitudo cōspici poterat: qua
parte septentrionalem regionem ciuitatis con-
tingens locus humilior, propriè Scopos nomi-
natus est, distans a ciuitate stadiis septem: i-
biq; duabus legionibus simul, quintæ legionē
verò retrorsum stadiis tribus castra muniri iur-
bet. labore nanq; nocturni itineris attritos mi-
lites progredi visum est, ut sine formidine mu-
rum struerent. Mox autem cœpto edificio, de-
cima quoq; legio per Hierichunta aderat à Ve-
spasiano præoccupatam: ubi quædam pars arma-
torum in præsidio fuerat collocata. His autem
præceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio
castra ponere, qua in parte mons, qui appella-
tur Elzon, cōtra ciuitatē ab oriente situs est, al-
tq; interiacente valle discernitur: cui nomē est
Cedron. Intra b ciuitatem verò sine requie cō-
sistentium dissensionem, tum primum ingens
subitò bellum foris interueniens refrenauit: &
cum stupore seditiosi Romanorum castra inspe-
ctantes, trifariam distributa mala, inter se iniere
concordiam: rationēq; inuicem requirebant,
quidnam expectarent, quidve perpessi, tres mu-
ros contra vitam suam paterentur opponi: bel-
lūque tanta se fundente licentia, tanquam spe-
ctatores bonorum operum sibiq; utilium resi-
derent mōnibus clausis, remissisque armis ac
manibus. In nosmetipsos profectò exclamat, ali-
quis, tantummodo sortes sumus, Romanorum
autem

autem lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His ^a alios atq; alios congregantes exhortabantur: raptisque armis subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto impetu, cum ingenti clamore murum ædificantes Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere distributi, armis ob eam causam plerique depositis (nec enim excursum Iudæos ausuros esse credebant, & si maximè vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præter opinionem perturbati sunt: atque opere quisq; derelicto, confestim alij recessere: multi autem ad arma properantes, priusquam se in hostes converterent, feriebantur. Plures autem Iudæis semper adiciebantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quod cùm pauci essent, multiplex numerus & sibi & hostibus videbantur, quod secunda fortuna vterentur. Romani autem maximè ordinati consueti, & cum decore atque præceptis bellum gerere scientes ex perturbatione trepidabant. Unde tunc quoque præuenti aggressionem cedebant. Si quando tamen sese converterent ab insequentibus occupati, & à cursu reprimèbant Iudæos, & ob impetum minus tantos feriebant. Semper ^b verò ^b *Romani* excursionem gliscente magis magisque turbati, *Iudæi ca-* postremò castris pulsi sunt: totaque legio tunc *stru possunt.* in periculum ventura fuisse videbatur, nisi hoc maturè sibi nunciato Titus eis tulisset auxilium: multisque increpans ignaviam, & suos à fuga reuocasset: Iudæisque à latere ipse cum his irruens, quos circa se habebat electos, multos quidem occidisset, plures verò sauciasset, omnes autem in fugam vertisset, atque in vallem præcipites compulisset. Illi autem prono in loco multa mala perpeSSI postquam in adversam partem evasere, sectant se iterum &

An. mundi

4034-

A Christo

nato 72.

*a Hierosoly-**mitani Ro-**manos ag-**grediantur.*

An. mundi 4024. *Christo nato* 72. *Pugna Iudeorum cum Romanis.*
 valle intercedente cum Romanis dimicabant. Igitur ad medium diem ita bellatum est. Pauculo autem post meridiem Titus his qui secum erant in subsidio collocatis, aliisque de cohortibus aduersus excurrentes oppositis, reliquum agmen ad murum in summo montis edificandum remisit. Iudæis autem hæc fuga esse videbatur. Cumque speculator quem in muro posuerant, amictu agitato signum dedisset, frequentissima multitudo tanto impetu profilit, ut eorum cursus immanissimis bestiis esset assimilis. Denique in aduersa acie stantium nemo impetum sustinuit: sed ^b tanquam machina percussi, continuo dissipati, pulsique in montem refugiunt. In ascensu autem medio Titus cum paucis relictus est: multumque monentibus amicis, qui pro imperatoris reuerentia contempto periculo perdurauerant, ut mortem appetentibus Iudæis cederet, neque pro his in discrimen veniret, quos ante ipsum saluos esse non oporteret: sed potius fortunam suam reputaret, quod non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis terrarum dominus esset: neve in tanta fuga subsisteret, in quo omnia niterentur: hæc ^c ne audire quidem sinulans, & ad se accurrentibus obstabat: eosque in ora feriens, cum vi obniterentur, occidebat, & per decliue repente incubens, multitudinem proturbabat. Illi autem & viribus eius & obstinatione perterriti ne tum quidem in ciuitate fugere: sed in utroque latu ab eo declinantes, rursus fugientes insequabantur, quos tamen aggressus à latere, ipsorum quoque impetum præpediebat. Dum hæc aguntur, etiam illos qui superiora castra muniebant, ubi fugere inferiores videre, metus ^d ac turba occupat: totumque agmen dispergitur, spurcantium excursus quidem Iudeorum ferre.

non posse, Titium verò in fugam versum: nec enim vnquam illo manente alios fugituros fuisse. & tanquam Panico terrore circumdati, alius aliò ferebantur: donec quidam, cum in media pugna versari imperatorem vidissent, plurimū metuentes, vniuersæ legioni eius periculum cū clamore nunciauerunt. Itaque pudore reuocati & fuga maius aliquid sibi exprobrantes, quòd Cæsarem deseruissent, totis viribus in Iudæos trebantur, & semel impulsos vrgebant per decliuiā. Illi autem paulatim recedentes pugnant. cūq; Romani plus possent, eò quòd superiores erant, in vallem omnes coacti sunt. Titus autem cōtra se positis imminebat: & legionem quidem ad muti fabricam redire iubet: ipse verò cum his quibus antea, resistēdo hostes arcebat. Itaque si me nihil addentem obsequio, neq; inuidia detrahentem, verum dicere oportet, ipse Cæsar bis totam legionem periculo liberauit, atque ita castra muniendi copiam militibus præbuit.

Ann. mundi

4034.

A Christo.

nato 72.

a Iudæi recedentes pugnant & in vallem conueniunt.

De intestina pugna azymorum dicitur.

C A P. I I I I.

Remisso autem paulisper bello externo, iterum intestinum seditio suscitauit. Azymorumq; instante die qui est Aprilis mensis quartus decimus (hoc enim se primū tempore opinantur Iudæi ab Ægyptiis esse liberatos) Eleazarus quidem cum sociis portam subaperiens, introire cupiebat ex populo qui templū adorare cuperent. Ioannes autē die festo ad protegendas insidias vsus est: & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestibus latentibus instructos, quorum pleriq; impuri erant, occultè inter alios sancti occupandi gratia submitit. illi autem post-

bloannes idcirco semper omnesque eum occupat, Zelotæ seditionem concitant.

An. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.*

quam intrare, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna vero statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelotæ verò sibi et solum insidias comparatas. Vt cum hi quidem relicta portarum custodia, & alij ex propugnaculis desilientes, priusquam manus conferrent, in templi cloacas confugerent. Populares verò ad aram delati, & circum templum appulsi cōculcabantur, cum lignis passim ferroque caderentur. Multos autem occisorum inimici priuato odio, quasi diuersæ factionis socios interficiebant. Et quicumque ante hac insidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent inducias concessere nocentibus. progressosque ex cloacis dimiserunt. ipsi autem interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio autem quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopo, contra excursus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium verò exercitum iussit totum quod erat usque muros spacium complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus dirutis, quibus hortos ac prædia incolæ præmunierant, omnique opposita quamuis frugifera sylua excisa, repletum bestiarum quicquid erat cauum & vallibus impeditum. Saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, humiliorem totum illum tractum à Scopo usque ad Herodis monumenta fecerunt, sexaginta stagnum continentia, quod olim Bethora vocabatur.

*a Tripartita
seditio in
duas partes
diuisa.*

*b Quicquid
circum Hiero-
solyman ca-
uum est, &
vallibus im-
peditum, re-
pletur.*

CAP. V.

An. mundi

4014. M

Christonate

71.

His denique diebus Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditiosorum audacissimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progressi tutres, simulato quod pacis eos studio pepulissent, & quod timerent impetum Romanorum ibidè versabantur: & alter sub altero vitabundi latebant. Alij verò per muros dispositi, populùmque se esse simulantes, clamore pacem implorabant, frædûsque poscebâr, portasque patefacturos esse pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes, non etiam contra suos, veluti portas eos abigerent, lapides iaciebant. illique se vi perumpere aditus velle simulabant, & ciuibus supplicare, cùmque ad Romanos sapissimè ire conateatur, reuerâ perturbatis similes videbantur. Verùm hæc, eorum calliditas, apud milites quidem fide non carebat: sed tanquam hos in manibus haberent paratos ad supplicium, illos verò ciuitatem sibi aperturos sperarent, opus aggredi festinabant. Tito autem suspecta erat inuitatio, quia rationem non haberet. pridie nanque prouocatos eos ad pacem per Iosephum, nihil mediocre sentire cognouerat, etiam tunc igitur milites manere loco suo præcepit. Iam verà quidam operibus oppositi, raptis armis ad portas excurrere ceperant. Hi autem qui expulsi videbantur, primò quidem cadebant: deinde vbi ad turres portæ propinquabant, cursu eos circumurniunt, & à tergo prosequiebantur. qui verò in muro stabant, lapidum his multitudinem, omnigenùmque telorum simul infundunt: adeo ut multos quidem necarent, plurimos verò sauciarent, nec enim facile erat à muro diffugere.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

aliis retrò violenter instantibus. & præter hos pudor quod rectores peccauerant, itémque metus, in delicto perseverare suadebat. Quamobrem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acceptis, noque paucioribus redditis, postremò eos à quibus circumuenti fuerant repulere. quos tamen recedentes vsque ad Helenæ monumentum, Iudæi virgendo iaculis sequebantur, deinde insolenter fortunæ maledicentes, & Romanos vituperabant fraude pellectos: scutâque altè sublata crispantes tripudiabant, & cum læticia vociferabantur. Milites autem interminatio principum, & Cæsar iratus, huiusmodi oratione corripuit: Iudæi quidè, quos sola regit desperatio omnia cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componendo, eorûque dolos fortuna prosequitur, quod sunt morigeri: sibi que invicem benevoli ac fideles: Romani verò, quibus ob disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna famulatur, nunc contrà peccant: & intemperantia manuum debellantur: quod omniû est pessimum, præsentè Cæsare, sine rectore dimicantes. Certè inquit, plurimum ingemiscant militiæ leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit, ille quod cum bellando senuerit, nunquam isto modo peccarit. leges autem, si cum in eos qui minimum quid præter ordinem mouerint, morte vindicent, nunc totum desertorè exercitum videant. Modò autem scituros esse eos ait, qui arrogàter egere, quod apud Romanos etià vincere sine præcepto ducis, infamiz est. Hæc Titus ad rectores locutus cū indignatione, certus erat qui lege in omnes erat vsurus. Et hi quidè abiecerunt animos, quasi iam iamque iustè morituri, circumfusa b vetò legiones Titum pro cõmilitonibus obsecrabat: paucorûque temeritatem

a Cæsari
ad milites
æternæ oratio

b Romani
milites Titum
cum pro cõmilitonibus
obsecrant.

firatē condonari cunctorū obedientiz precabatur, emendaturos enim peccatū præsens, futuræ cōpensatione virtutis. Placatus est Cæsar, utilitate simul ac precibus, namq. vnius hominis animaduersionem vsque ad factum promouendā putabat. multitudinis verò ad veniam. Militibus quidē reconciliatus est, multum monens vt post hæc prudentius agerent. Ipse verò quē admodum Iudæorū vlcisceretur insidias, cogitabat. Interuallo autē quod vsque ad muros ciuitatis erat, per quattriduum coarctato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens tutò traducere, militem validissimos à septentrionali tractu in occiduum septemplici ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte, ac post eos equitibus acie terna dispositis, mediisq. inter utroque sagittariis. Excursibus autem Iudæorum tanto præsidio præclusis, impedimenta trium legionum, itēque alia multitudo sine timore transit. Ipse quidem Titus cū propē duobus stadiis abesset à muro, ad anguli eius partē contra turrim quæ appellatur Psephinos, castra posuit: ad quam muri ambitus ex Aquilone pertinebat, flectitur ad occidentem, altera verò pars exercitus eā turrim versus quæ appellatur Hippicos, muro circumdatur, duū stadiorū spacio similiter à ciuitate discedens. decima tamen legio in Elæon monte, vbi erat manebat.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Quomodo
Equibus in
locū Hiero-
solyman Tē
m obsidio-
ne cinxerit.

Descriptio Hierosolymorum.

CAP. VI.

Ciuitas autem trino muro circumdata erat, b Trinus
c nisi quā vallib. inuis cingebatur, ex ea nā. Hieroso. mu-
que parte, vnius muri habebat ambitum, & ipsa
quidem super duos colles erat condita, contra-
riis fontibus semet inspicientes, interueniente
alve discretos, in quam domus creberrimæ

An. mundi
4034. A
nato Christo

71.

a Castellum.

David.

b Acra in fo-

viorum ciui-

ta em fusti-

met.

o Fōs Siloa.

d Murus ve-

rustissimus.

desinebant: collium verò alter, quo superior ci-
uitas sedet, multò excelsior & in prolixitate di-
rectior: adeò vt quoniam tutus erat, castellum
à David quondam Rege vocaretur (is pater Sa-
lomonis fuerat, qui primus templum adifica-
uerat) à nobis autem forum superius, alter autem
qui b appellatur A. 21, inferiorem sustinet ciui-
tatem, & vndique decliuus est. Contra hunc au-
tem tertius collis erat, natura humilior, quàm
Acra, & alia lata valle antè diuisus. verùm po-
stea qua tempestate Asamonxi regnabant, &
vallem aggeribus replerunt, vt templo coniū-
gerent ciuitatem, & Acræ altitudinem cæsam
humiliorem fecerunt, vt ex ea quoque sanum
supereminens cerneretur. Vallis autem quæ Ty-
ropæon appellatur, qua diximus superioris ciui-
tatis collem dirimi ab inferiori vsque ad^c Si-
loam pertinet. ita enim fontem, qui dulcis est
ac plurimus, vocabamus. Foris autem duo col-
les profundis vallibus cingebantur, & verinque
obitantibus rupibus, nulla ex parte adiri pote-
rant. Trium^d verò murorum vetustissimus qui-
dem, propter valles imminentemque his desu-
per collem quo erat conditus, facile capi nō po-
terat. ad hoc autem quod pro loco præstabat, e-
tiam firmissimè structus erat, David & Salomo-
nis, aliorumque interea Regum largissimis im-
pensis operi insamptis. Hac autē parte incipiens
à turri, cui nomen est Hippico, & ad eā quæ di-
citur Xyrtus pertinens, deinde curia cōiunctus,
in occidentalem templi porticum desinebat. parte
autem altera ad occidentem ex eo loco ductus,
per eum qui vocatur Betiso descendens in Esse-
norum portam: deinde supra fontem Siloam in
meridiem flexus, atque inde rursus in orientem
versus, qua stagnum Salomonis est, & vsque ad
locum perueniens, quem Ophlan vocant, cum
orientali

orientali porticu templi coniungitur. Secundu^a autem murus à porta quidem habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. Septentrionalē verò tantummodo tractum ambiens. vsque ad Antoniam ascendebat. Tertio^b muro turris Hippicos principium dabat: vnde ad Boreæ tractum pertinēs, deinde ad Psephinam turrim veniens contra munimentum Helenæ, quæ Adiabenorum Regina fuerat, Izatæ Regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flestebatur cōtra Fullonis quod dicitur monumentum. cum vetere autem ambitu iunctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa cinxerat, cū esset omnis antè nuda. exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat: templique septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta nō paululum processerat. quin^c & quartus collis incolebatur, cui nomen est Bezetha: situs quidem ex aduerso Antoniz, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ductæ sunt, ne Antoniz fundamentis colli coherentibus, & accessui facilis sit, & minus edita, vnde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adiciebat. Nominata est autē pars addita ciuitati voce indigena Bezetha, quod Latino sermone dicitur noua ciuitas. Eius autē partes incolis protegi desiderantibus, pater huius Regis eodem nomine Agrippa, murum quidem ita vt prædiximus inchoarat. veritus autem Claudium Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad nouarum rerum ac discordiæ suspensionem traheret, fundamentis tantummodo iactis ab opere destitit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros vt cōperat. Saxa^d enim

An. mundi
4034. A
Christo nato
7.

a Secundus
murus.
b Tertius
murus.

c Bezetha
quartus col-
lis.

d Agrippa
in excurren-
do muro
sumptus.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

viginti cubitis longa, & decem lata contexebatur: quæ neque ferro facile suffodi possent, neque machinis dimoueri: hisque murus dilatabatur, profectò altitudinis quoque plus habuisset, si eius magnificentia qui ædificium aggressus erat minimè fuisset inhibita. Rursus autem idem murus, etiam Iudæorum studio fabricatus, ad viginti cubitos crevit: & minas quidem binis cubitis, propugnacula verò trinis habebat, totaque altitudo ad viginti quinque cubitos erigebatur. Murum autem supereminiebant turres viginti quidem cubitis in latitudinem, viginti verò in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plenæ ac solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo deterior. post altitudinem verò turrim solidam viginti cubitis elatam. cellæ desuper ac cœnacula erant, aquarumque pluuiarum receptacula, & tortuosi latique singularum ascensus. Eiusmodi ^a quidē turres nonaginta tertius murus habebat: earum autem interualla cubitos ducentenos, medius verò murus in quatuordecim turres, & antiquus in sexaginta, diuisi erant, omne autem ciuitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis finiebatur. Cùm autem totus admirabilis esset, tertius ^b murus admirabilior Psephina turris ad septentrionem occidentemque surgebat in angulo, qua parte Titus castra posuerat. ex ea namque per septuaginta cubitos ædificata, sole orto Arabia prospici poterat, & vsque ad mare, itēque ad vltima finium Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam verò turris Hippicos, & iuxta duæ, quas Herodes Rex in antiquo muro ædificauerat: quæque magnitudine siue pulchritudine ac firmitate, vniuersis quæ toto orbe essent, præstabat. nam præter naturalem animi liberalitatem,

a Tertius
murum 90.
turres habet.

b Psephina
turris 70.
cubitos alt.

Rex

Rex pro amore ciuitatis, operum excellētiā propriis affectibus indulgebat: personisq; ^a tribus charissimis, quarum nominibus turres appellauit, fratri & amico, & coniugi memoriā dedicando, huic quidem, vt dixi, amoris causa peremptæ, iis autem bello amissis, cū fortiter decertassent. Hippicos ^b quidem turris, amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ autem viginti quinque cubitos in latitudine itēque longitudine habebant, & excellē XXX. cubitos erant nusquam inanes, supra soliditatem verò saxisque adunatam compaginē puteus viginti cubitis altus erat imbris excipiendis: super hūc autem duplici tecto domus, viginti quinque cubitis alta, inque varia membra diuisa: & desuper eam minē quidem binis, propugnacula verò ternis cubitis ambiebāt: vt omnis altitudo ad octoginta quinque cubitos numeraretur. Secundæ verò turris, quā fratris ^c Phasaeli nomine Phasaelon appellauerat, æquē lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem ^c Phasaeli altitudo 90. cubitorum. autem cubitos in pilæ modum facta & solida eius altitudo surgebat, & super hanc decem cubitis ædita porticus erat, instructa brachiis, itēque propugnaculis septa. In media verò porticu supereminens alias turris stabat, in membra magnifica & balneas diuisa, ne quid regalis ei vsus videretur deesse: in summo autem propugnaculis minisq; erat ornata, cū omnis eius celsitudo propē ad nonaginta cubitos tolleretur, & specie quidē videbatur assimilis Phari turri, quæ Alexandria nauigantibus ignem procul ^d Mariam ostendit: ambitu verò ampliore dilatabatur. tūc ^d Mariam autē tyrannicū domicilium exhibebat. Simoni, ^e turris pul- Tertia ^e verò turris Mariammes, (sic enim Regem ^e Cherrimagis. gina vocabatur) vsque ad viginti cubitos facta, cubitorum per viginti alios cubitos in latitudine tēdebat; ^f alta.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Aula re-
gia.

& magnificentiora ceterisque ornatiores diuer-
soria sustinebat: cum id proprium, seque di-
gnum esse Rex putauisset, ut vxoris nomine ap-
pellata turris, plus haberet pulchritudinis, quā
quæ virorum nominibus vocitatz sunt: sicut
illæ hac munitiores erant, cuius formina nomen
dederat, & cuius omnis altitudo per quinquā-
ginta quinque cubitos erigebatur. Sed quanquā
tres turres tantæ magnitudinis erāt, ex loco ta-
men, quo erant sitæ, multò videbantur esse ma-
iores. nam & ipse antiquus murus, in quo erāt,
excelsio loco fuerat conditus, & ipsius collis ve-
lut quidam vertex altius propè ad triginta cu-
bitos eminebat, supra quem turres positæ mul-
tum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiam
fuit lapidum magnitudo. nec enim ex vulgari-
bus saxis. aut quæ homines ferre possent, ve-
rùm secto marmore candido; & singulis per vi-
ginti cubitos longis, latisque decem; ac per quin-
que altis erant ædificatz, quæ ita inter se copu-
latæ erant, ut singulæ turres, singulæ saxa vide-
rentur: sic autem manibus artificum in faciem
angul&que formata, ut nusquam iunctura com-
pagnis appareret. His autem in septentrionali
parte positis, intus a aula regia coniungebatur:
narratione omni præstantior. Nec enim vel ma-
gnificentia, vel structura operis, aliqua ex parte
superari poterat: sed tota quidē muro per xxx.
cubitos edito cincta erat. æqualis autem distā-
tiæ turribus ornatissimis ambiebatur, ornata vi-
rorum receptaculis & coenaculis rectorum cen-
tum capacibus: Inenarrabilis autem fuit mar-
morum varietas in ea, collectis ibi plurimis quæ
vbique rara videbantur, & fastigia simul proce-
ritate trabium & ornamentorum claritudine
mirabilia. membrorum etiam multitudo, & in-
numera species ædificij, pleræque omnia sup-
pellecti-

pellectilis, cum pleraque in singulis ex auro ef-
 sent, atque argento. ad hæc multæ porticus, alia
 per aliam in circulum flexæ, columnæq; in sin-
 gulis, & quæ inter eas sub dio parebant spacia,
 cum essent utique viridariis silvisque variata.
 tum prolixas ambulationes habebat, altis euri-
 pis cinctas, cisternas ubiq. signorū æneorū ple-
 nas, quibus aqua effundebatur: multæque tur-
 res mansuetarū circum latice columbarū. Sed
 enim neq; pro merito exponi regia, qualis fue-
 rit, potest: habetq. memoria cruciatum, refe-
 rens. quantas res latrocinialis flāma consumpse-
 rit. nec enim hæc à Romanis incensa sunt, sed
 ab insidiatoribus intestinis, ut supra memo-
 rimus in principio dissensionis, & ab Antonia qui-
 dem omnia corripuit ignis: trāsit autem in re-
 giam triūmque turrium tecta corripuit. Panū
 autem conditum erat, ut dixi, supra durissimum
 collem: Et initio quidem vix templo atque a-
 reæ sufficiebat, iacens in summo planities quod
 vndique præceps erat atque declivis. Cum au-
 tem Rex Salomon, qui etiam templum ædifica-
 verat, muro eius partem ab oriente cinxisset, v-
 na porticus aggeri est imposita: & manebat ex
 aliis partibus nudū, quoad seculis posterioribus,
 semper aliquid aggeris accumulāte populo cog-
 quatus collis latior effectus est. Perrupto autem
 septentrionali quoque muro, tantum assum-
 psere. spacium, quantum postea totius fani am-
 bitus incluserat. Triplici autē muro colle cir-
 cumdato, specius opus extructum est: in quo
 longa secula consumpta sunt, omnesq; thesau-
 ri sacri, quos toto orbe missa Deo munera reple-
 verant, tam in superiore ambitu, quam inferiori.
 re templo edificatis: cuius quod humilimū fuit,
 trecentenis cubitis munierant, in quibusdam
 verò locis pluribus, non tamen omnis astra-

An. mundi

4034.

Christo nato

72.

a Antonia

b in re-

c in insidia

d in aule

e in regina

f in sa-

g in templo

h supra duris-

i in sum-

j in collem con-

k in ditum.

l in extruct-

m de templo o-

n in thesau-

p in sacri con-

q in sumpti.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Porticum
de singulis
saxu mar-
more candi-
do columna
sustinent.

do fundamentorum videri poterat; multum
vallibus obrutis, ut angustas vias oppidi con-
quarent. Saxa verò quadragenam cubitorum
magnitudinis erant. nā & pecuniarum copia, &
populi largitas, maiora dictu conabatur: quòdque
nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate
ac perseverantia explicabile videbatur. Tantis
autem fundamentis digna erant opera imposi-
ta. Duplites porticus omnes, quas columnarum su-
stinebant a quinis & vicens cubitis altæ, de
singulis saxis marmore candido, & laquearia ce-
drina protegebant. quorum naturalis magnifi-
centia, quòdque ligno rasili erant, aptèque cohaere-
bant, operæ præciū spectantibus exhibebat: nul-
lòque aut pictoris, aut sculptoris opere extrinse-
cus ornabatur. Latæ autem per XXX. cubitos
erant omnisque gyrus earum sex mensura stadio-
rum cum Antonia concludebatur. Totum au-
tem sub dio spatium variabatur, omnium qui-
dem generum lapidibus stratum: quæ verò ad
secundum templum ibatur, cancellis septum
saxeis ad tres cubitos altis, nimirumque grato ope-
re factis: ubi quisque depositæ internallis columnæ
stabant, legem castimoniarum præmonentes, aliæ
Græcis, aliæ Latinis literis, in locum sanctum
transire alienigenas non debere. Sanctum e-
nim vocabatur alterum sanum, & quatuorde-
cim gradibus ascēdebatur à primo: quadratū-
que sursum erat, & proprio muro circumdatum:
cuius exterior celsitudo quamvis quadraginta
cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. in-
terior autem XXV. cubitorum erat: quoniam
in altiori loco per gradus ædificata non tota
pars interior cernebatur, colle obrecta. Post
quatuordecim autem gradus, spacium erat usque
ad murum CCC. cubitis planū. Hinc rursus alij
quinque gradus, & scalæ ad portas ducebantur: se-
ptem.

ptentione quidem ac meridie octo, quaternæ
 vtrinq. videlicet, duæ verò ex oriente. Necessa-
 riò namq. proprius locus, religionis causa mu-
 lieribus destinatus, muro discernebatur: altera
 quoque porta opus esse videbatur. Contra
 primam verò, secreta erat ex aliis regionibus v-
 na porta meridiana, & vna septentrionalis, qui-
 bus ad mulieres introibatur: per alias enim
 transire ad mulieres non licebat. Sed nec suam
 portam interiecto muro transgredi licebat. Pa-
 tebat enim locus ille pariter indigenis & ho-
 spitibus scæminis, religionis causa venientibus,
 occidua verò pars nullam portam habebat, sed
 perpetuus ibi murus erat extructus. Inter por-
 tas autem porticus, à muro intrò propè à the-
 sauro aduersæ, magnis & pulcherrimis colum-
 nis sustinebantur, erant autem simplices, ac præ-
 ter magnitudinem nulla re ab inferioribus abe-
 rant. Portarū^b autem, aliæ quidem auro & ar-
 gente vndiq. tectæ erant, itémq. postes ac fron-
 tes: vna verò extra templum ære Corinthio, quæ
 multum argento inclusas & inauratas honore su-
 perabat. Et binæ fores quidem in singulis ianuis
 erant tricenis cubitis altæ, quinisdenis etiam la-
 tæ, post introitum verò, vbi latiores fiebant, tri-
 cenis vtrinq. cubitis exedras habebant: exem-
 plo quidem turrium longas & latas, suprà ve-
 rò quàm viginti cubitis cellas, singulas autem
 binæ columnæ duodenum cubitorum crassitu-
 dine sustinebant. Et aliarum quidem portarum
 magnitudo par fuit. quæ verò suprà Corin-
 thiam posita, quo mulieres conueniebant, ab o-
 riente aperiebatur, porta templi sine dubio ma-
 ior erat, quinquaginta enim cubitis surgens:
 quadraginta cubitorum fores habebat, ornatu-
 que magnificentior: quoniam crassiori ar-
 gento atq. auro vestiebatur: quod quidem no-

An. munda
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Locum pro-
 prium reli-
 gionis causa
 mulieribus
 destinatum.

b Portarum
 alia auro
 argento, v-
 na verò ære
 Corinthio,
 tecta.

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

*a Fanum sa**crofanctum.*

nem portis infuderat Tiberij pater, Alexander. Gradus autem quindecim à muro, qui mulieres segregabat, ad maiorem portam ducebant, namque illis, qui ad alias portas iter dirigerent, quinque gradibus erant breviores. Ipsum vero templum in medio positum, hoc est fanum sacrosanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et à fronte quidem altitudo eius & latitudo, centenos cubitos habebat: ponè autem quadraginta cubitis angustius erat. aditus enim, veluti quibusdam humeris, utrinque vicenum cubitorum producebantur. Prima vero eius porta septuaginta cubitis alta erat, & viginti quinque lata, neque fores habebat: cælum enim undique conspicuum lateque patens significabat, erantque totæ frontes inauratæ: ac prima ædes omnis per lucebat extrinsecus: aurorque circum interiorem fani partem splendida cuncta cernentibus occurrebant. Cum autem interior eius pars conignatione inter septa esset, adiacens ei prima ædes patebat in altitudinem perpetuam: perque nonaginta cubitos tollebatur, cum longa quadraginta cubitos esset, ac viginti transversa. Interior vero porta tota inaurata erat ut dixi, & circum eam auratus paries desuper autem habebat aureos pampinos, unde racemi statura hominis dependebant. & quia contignatio iam intercedebat, templum exteriore humiliter videbatur: & fores habebat aureas, quinquaginta & quinque cubitis altas, sexdecim vero latas. ad hæc aulæum longitudine par: hoc est, velum Babylonium, hyacintho, & bysso, & cocco, & purpura variatum, mirabili opere factum, neque contemplationis ex pers colorum permixtione, sed velut omnium rerum imaginem præferens. cocco enim videbatur ignem imitari, & bysso terram, & hyacintho aerem, ac mate purpura: partim quidem coloribus

*b Aulam**sive velum**Babylonium**colorum**permixtio-**ne mirabili**opere factum.*

loribus, bysso autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit, eratque in eo perscripta omnis cæli ratio, præter signa. Introgressus autem inferior pars excipiebat: cuius altitudo quidē habebat sexaginta cubitos, & longitudo totidem ac latitudo viginti. rursus autem quadraginta cubiti diuisi erant. Et prima quidem pars, ad quadraginta cubitos auulsa, hæc tria mirabilia & prædicanda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mensam, & thuribulum. Septem vero lucernæ, stellas erantes significabant: tot enim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim vero panes in mensa positi, signorum circulum atque annum. Thuribulum autem per tredecim odores quibus replebatur, ex mari & inhospito & inhabitabili, designabat omnia Dei esse, Deoque seruire. Intima vero templi pars, viginti cubitorum erat. discernebatur autem similiter velo ab exteriori, nihilque prorsus in ea erat possum: inaccessa vero, & inuiolata, & inuisibilis omnibus habebatur, sanctisque sanctum vocabatur. Circa latera vero inferioris templi multa erant membra peruia, triplici testamento suspenso, & ad utrumque latus, ad ea introitus à porta patebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, quo minus erat angustior, celsior autem XI. cubitis, nec ita ut inferior ambitiosa. Colligitur enim centum cubitorum celsitudo vniuersa, cum in solo LX. cubitos habuerit. Exterior autem facies, nihil quod animus aut oculi mirarentur, non habebat, crustis enim aureis grauissimis undique testæ, ultra templi faciem primos ortus igneo splendore lucebat: ut cum intuerentur contententium oculi, quasi solis radiis auerterentur. Hospitibus quidem aduentibus, procul monti nuceo similis videbatur. nam que testæ

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

3 Tria mira-
bilia opera,
Candela-
brum, men-
sa & thuri-
bulum.

b Exterior
templi facies
crustis au-
reis grauif-
simis undi-
que testæ

An. mundi vbi deauratum non erat templū, candidissimū
 4034. *A* erat. In summo autem aureis verubus horrebat
Christo nato acutissimis, ne ab insidentibus aurbus pollueretur.
 72. Nonnullorum autem saxorum eius lōgitudo XLV. cubitorum erat, altitudo quinque, &

*a Ara sine ferro cōstru-
 ta.*

latitudo sex. Ara^a verò pro templo, quindecim cubitis alta, lata verò & longa cubitis quadragenis, quadratāque. stans, veluti cornuris angulis eminebat, & à meridie ascensus in eā cleméter arduus resupinabatur. sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tetigerat. Templum autem arāmq. cingebat ex pulcherrimo saxo lorica^b gratissima, vsque ad cubitum surgēs, quæ populum à sacerdotibus segregabat. Gonnorrhœos, hoc est, semine fluētes, itēmq. leprosos tota ciuitas arcebat, & fœminis mēstrua soluentibus clausa erat. prædictum autem limitem, ne puris quidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula: & qui puri essent, à sacerdotibus prohibebantur. Qui verò ex origine sacerdotum genus ducētes, cœcitatibus causa munere non fungebantur, cum incolumibus intra limitē aderant, partēsq. generis consequebantur: vestibis tantū vtebantur plebeiis: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad^c altare verò templūmq. accedebant carentes omni vitio Sacerdotes, veste quidem amicti byssina: maximē verò mero abstinentes, ac sobrij religionis meru, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex^d autē cum ipsis non tamen semper ascendebat, sed diebus quibūsq. septimis, & per singulos menses Calēdis: vel si quando patria festiuitas atq. annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat velamine præcinctus, cōq. tectus femora vsq. ad genitalia: linteū verò habens intrinsecus demissum vsq.

b Lorica populum à Sacerdotibus segregat.

c Sacerdotes in veteri testamento mero abstinentes, ac sobrij religionis meru.

d Pontificis vestimenta.

ad

adpedes, & hyacinthinum desuper indumentum rotundum, ex quo simbriz pendeabant, alternis nodis aurea tintinnabula, malâq. granata sustinentes: tintinnabulis quidem tonitrua, malis verò fulgura designantibus. Pectoris autem vestimentum vittæ cingebant quinque variatæ coloribus: hoc est, auri purpuræ, cocci, byssi, & hyacinthi: quibus etiam vela templi diximus esse contexta: iisdem autem habebat etiam epomidem temperatam, in qua plus auri erat: & habitu quidem indumento thoraci similis videbatur: duabus autem fibulis aureis, aspidum specie vinciebatur: quibus inclusi erant optimi maximiq. sardoniches, scripta tribuum gentis Iudææ nomina præferentes. ex altera verò parte, duodecim pendeabant alij lapides, in quatuor partes terni diuisi, hoc est, sardius, topazius, smaragdus, carbunculus, iaspis, saphirus: achates, amethystus, lyncurium: onyx, beryllus, chrisolitus. quorum singulis singula item cognomina erant scripta. Caput autem byssina tiara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa eam alia corona erat aurea, scriptas ferens sacras litteras, quæ sūt quatuor elementa vocalia. Ea quidē veste non semper, sed alta ambitiosa utebatur, illa verò si quādo adyta introibat. solus autem atq. semel in anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciuitate ac templo & moribus & legibus iterum diligentius referemus. non enim pauca super his exponenda sunt. cæteram^b Antonia in angulo quidē duarum porticuum sita erat prioris templi, quæ ad occidentē septentrionemq. spectarent. in saxo autē fuerat extructa, quinquaginta cubitis alto, & vndique prærupto: quod opus Herodis Regis fuit, ut maximè ingenij sui magnificentiam demonstrauit. Primum enim à radi-

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Gemma
in Pontificis
ornatu præ-
ciosissima.

b Antonia
descriptio;

An. mundi

4034.

*A Christo
nato 72.**a Antonia
ciuitati non
abfimilr.*

cibus saxum ipsum leuibus crustis obregebatur, quo & decus adderet operi, & facile dilaberentur, qui vel ascendere vel descendere tentauissent. deinde ante turris ædificium murus erat cubitorum trium. intra hunc omne spaciū Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. In-
tus autem regie latitudinem ac descriptionem habebat, diuisam in omnem vsum habitationū & specie id est, atria, & balnea, & aulas castris aptissimas: vt quantum ad vsum necessarium pertinet, ciuitas ^avideretur, magnificentia verò palatium. instar verò turris toto habitu forma-
ta, quatuor aliis per angulos turribus cingebatur: quarum ceteræ quinquaginta cubitis erant altæ: quæ verò ad meridianum orienta-
lémq. angulū sita erat, LXX. cubitis eminebat, vt ex ea rotum templum videri posset. Quæ ve-
rò porticibus iungebatur, vtrinq. descensus habebat, vnde custodes commeabāt. semper namque in ea Rom. milites residebant: & cū armis appositi custodes, ne quid populus festis diebus noui committeret, obseruabant. castrum enim erat impositum oppido quidem templum, tem-
plo verò Antonia. In hac autem porticu custo-
des erant, & superioris ciuitatis aliud castel-
lum, regia Herodis erat. Bezetha autem collis, ita vt dixi, ab Antonia separabatur: qui cum o-
mnium esset altissimus, etiam parti nouæ ciuita-
tis coniungebatur, temploque septentrionali solus obstabat. De ciuitate quidem, ac muris e-
ius, iterum scribere plenius cōpiens in præsentia satis dixi.

*Deditionem Iudæi recusant, & Roma
adoriuntur.*

CAP. VII.

*b Multitudo
de circa Si-
monem 19.
millia.*

Pugnacissima ^b autem maximèq. dissentiens
multitudo circa Simonē erat, hominum de-
cem.

decem millia, præter Idumæos, quinquaginta verò decem millium duces, quibus ipse quasi dominus omnium præerat. Idumæi autem qui erant eius partium, cum essent numero quinque millia duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Sosa iacobus, & Cathla filius Simon, Ioannes autem qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi accesserant etiam Zelotarum, depositis discordiis duo millia quadringenti: qui Elezaro, quem ante habuerant, & Simone Arini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gerentibus, populus erat præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab utrisque diripiebatur. Tenebat autem Simon quiddam superiorè ciuitatem, murumque maiorem vsque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum à Siloa flectitur ad orientem, & vsque ad Monobazi aulam descendit. Is Rex erat Adiabenz gentis, vltra Euphratè habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior est ciuitas, vsque ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Ioannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itémque Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur, & aliis quæ interiacebant incensis, medium bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positis, intra ciuitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum impetû paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum rediere. Rursusque discreti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia eiendo, quæ obsidentes optarent. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarunt: neque post illos ciuitas aliquid nouæ calamitatis experta est. Sed illa quidem grauior

An. mundi
4034.
A Christo
nato 71.

a Simone
contra Ioan.
nem castra,

Anno mundi

4034.

A Christo

72.

a Seditio ci-
uitatem, Ro-
mani vero
seditionem
cepere.

b Titus foris
circueiens
quâ muros
aggrederetur
explora-
bat.

c Nicanor
ad humerum
laeuum sagis
se perenti-
bat.

res prius casus pertulit, antequam subuerteretur. qui verò eam debellarunt, maius aliquid perfectore. Dico enim, quòd seditio ciuitatem, Romani verò seditionem cepere, quæ multò erat moribus rutilior. & res quidem aduersas suis, iusticiam verò rectè quis Romanis ascriberet. intelliget autem quod dies cuique suggesserit. Veruntamen his intra ciuitatem ita se habentibus, Titus b cum lectis equitibus foris circueiens, quâ muros aggrederetur explorabat. Hæsitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus, quæ yalles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmitior videbatur, placuit ad Ioânis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundò muro coniungebatur) inuadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic in tertiam murum facilis aditus illac erat: per quem superiorem ciuitatem, & per Antoniam, templum capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex amicis eius, Nicanor c nomine ad humerum laeuum sagitta percutitur: cum propius unâ cum Iosepho accessisset: pacemque in muro stantibus (dicendi enim peritus erat) suadere tentaret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex eo quod nec ad salutem se hortantibus abstinere, excitatur in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, iubet aggerem construere. Triparsito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos ballistas, aliisque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & quæ ex aris obitare tentarent. Cæsis autem hostibus, momento suburbana nudata sunt. Collectisque paruo lignis in aggeres

cum totus operi intentus esset exercitus, nec
 Iudæi segnes erant. populum quidem in rapi-
 nis ac exdibus constitutum fiducia tunc habe-
 bat, quodd respiraturus esset: illis aduersus ho-
 stes distractis, existimantē poenas se ab noxiis
 repetiturum, si Romani superassent. Ioannes au-
 tem quāvis in externos socij sui irrūpere pro-
 perarent, metu tamen Simonis manebat. Ve-
 rum Simon non quiescebat, proximus enim e-
 rat obsidioni, missilibus per murum dispositis,
 quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud
 Antoniam capta fuerant. Sed ^a horum possessio, ^a *Missilium*
 propter imperitiam plerisque non erat utilis, *possessio lu-*
 pauci autem à transfugis docti, malè utebantur *dan propter*
 instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis ag- *imperitiam*
 gerem iacentibus militibus imminuebant, per- *mutum.*
 que cuneos excurrentes, manus etiam confere-
 bant. Operantes autem crates super vallum op-
 positæ protegebant, omnibûsq; legionibus con-
 tra excursus erant machinæ comparatæ mira-
 biles, præcipuè verò decimæ legionis ballistæ
 vehementiores, & tormenta saxorum, quibus
 non solum irruentes, sed etiam super mu-
 rantes auertebantur. nā & singula saxa talenti
 pondus æquabant, & ultra stadij modum tor-
 quebantur. ictus autem non solum primis, quos
 offendisset, sed aliquando posterioribus quoq;
 intolerabilis erat. Iudæi sanè cauebant à lapidi-
 bus, quod erant candidi: nec tantum sono ac
 fremitu noscebantur, sed etiam claritudine pro-
 spiciebantur. denique speculatores in turribus
 præsidentes, prædicebant, quando impelleretur
 machina, saxumque ferretur: patria lingua cla-
 mantes, filius venit. itaque præsciebant, in quon-
 veniret, atque ita vitabant: & hic eueniebat, ve
 illis declinātibus, lapis irritus intercideret. Pro-
 inde Romani excogitant, atramēto decolorata

4034. *40. mundi* lapides, tunc enim missi, non similiter incertos
Christo nato ictus habebant, mul. &que simul vnus impetu
 72. corrumpabant. Sed ne malè quidem affecti Iu-
 dæi, aggeris instruendi Romanis copiâ dabant.

a Titu ex
tribus parti-
bis murum
pulsari iu-
bat.

omni verò eos molitione arque audacia, die
 nocturneque prohibebant. Perfectis autem operi-
 bus, plumbo & lino ab aggeribus, iacto, fabri quod
 erat ad murum spacium metiuntur. nec enim
 alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis
 petebantur. Cùmque pares intervallo arietes
 inuenisset, eos applicant: propiusque dispositis

b. Seditio
odiorum ac
discordiarum
obliti, in v-
num corpus
coeunt.

machinis, Titus, ne ex muro arietes prohibe-
 rentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet.
 Sonitu autem circumstrepente ciuitatem, cla-
 mor ingens ciuium sublatu est, itémque sedi-
 tiosos pavor inuasit. Et quia periculum com-
 mune vtrisque videbatur, communiter iam re-
 pugnare cogitabant, vociferantibus inter se dis-
 cordibus, quia omnia pro commoditate hostiũ
 facerent: cùm si non perpetuam concordiam si-
 bi Deus præbeat, saltem in præsentia cõtra Ro-
 manos oporteat conspirare. Simon autem præ-
 cone misso volentibus ex templo ad murum
 egrediendi copiam dedit: idémq; & Ioannes,
 licet minùs crederet, permisit. Illi autem obliti
 odiorum, ac discordiarum suarum, in vnũ cor-
 pus coeunt: murumq; amplexi, facies inde quã
 plurimas iaciebant contra machinas Romano-
 rum, contraque impulsores arietum, eosque si-
 ne intermissione telis petebant. audacissimi ve-
 rò cateruatim profilientes, machinarum tegmi-
 na dissipabant: hisque apposis itruentes, peri-
 tia quidem pauca, plura verò audaciâ perficie-
 bant. Semper autem aderat adiumento laborã-
 tibus ipse Titus: & iuxta vtrasque machinas ex-
 quiritibus ac sagittariis ordinatis. ignem quidem
 ferentes prohibebat: iaculantes verò à turribus,

reprimebat, nocendi tempus arietibus faciens: *An. mundi*
 & tamen murus iſtibus non cedebat, niſi quod *4034.*
 quintæ legionis aries commouit angulum tur- *A Chriſto*
 ris: murus autē ſtabat incolumis. nec enim ſta- *nato 72.*
 tim cum turri periculū ſenſit, quē multo altius
 eminebat, nullāque partem muri ſecum tra-
 here poterat in ruinam. Cū autem ab excuſſi-
 bus paululum quieuiſſent, obſeruato Romanos
 per opera & caſtra eſſe diſperſos, quia labore &
 formidine Iudæos diſceſſiſſe arbitrarentur, ex-
 currunt omnes quā turris erat Hippicus, porta
 larenter: ignēque operibus iniiciunt. Vſq. ad
 caſtrorum quoque munimenta, in Romanos a-
 nimati procedebant. Horū autem periculo ma-
 turē, & qui erant propius excitati ſunt, & qui
 procul aberant conuenēre. Romanorum autem
 diſciplina vincebat audaciam Iudæorū: & quos
 prius offenderant in fugam verſis, aliis qui col-
 ligerentur inſtabant. Grauis autem circum ma-
 chinas pugna commiſſa eſt, illis incendere, his
 incendium prohibere certantibus, incertūſque
 clamor vtrinque tollebatur, & multi qui in
 fronte ſteterant, ceciderunt. Sed Iudæi confi-
 dentia ſuperiores erant, igniſque opera tetige-
 rat, incenſaque omnia cum instrumentis peni-
 tus eſſent, niſi lecti de Alexandria reſtituiſſent
 plerique, præter opinionem ſui viriliter dimi-
 cantes. nam gloriōſiſſimis in hoc bello prælati
 ſunt, donec imperator equitum valentiſſimis
 comitatus, in hoſtes irruit: & ipſe quidem duo-
 decim repugnatores peremit: metu *b* autem
 cladis eorum cætera multitudine in fugam ver-
 ſa, omnes compulſit in ciuitatem, eoque modo
 aggeres liberauit incendio. In hac autem pugna
 vnum ex Iudæis viuum capi contigit, cūque
 Titus crucifigi pro muro iuſſit, ſi fortē reliqui
 vel hoc ſpectaculo territi cōcederent. Poſt eum

*b Titus Iu-
 dæos in fugā
 verſis, om-
 nēſque in ci-
 uitatem com-
 pulſis.*

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Ioannes

Idumæorū

*Dux, pectus**sagitta per-**cussus, perit.*

verò discessum, etiā² dux Idumæorū Ioannes:
dum ante muros cum noto milite loquitur, à
quodam Arabe pectus sagitta percussus, conti-
nuò perlit: magnūque & Iudæis luctum, &
seditionis mœrorē reliquit. nam & manu prom-
ptus erat, & sapientia nobilis.

Decasu turri & duorum murorum obrenit.

CAP. VIII.

NOste verò quæ secuta est, incredibilis tu-
multus Romanis incidit. Nā cum res tur-
res Imperator Titus quinquagenum cubitorum
construi præcepisset, ut his per aggeres singulos
positis, hinc hostes in muro stantes facilius in
fugam verteret, una earum spontē sua nocte in-
tempesta lapsa est. ingenti verò sonitu facto,
metus occupavit exercitum. Conari autem ali-
quid Iudæos suspicati, ad arma currebant, eā-
que re turba in legionibus ac tumultus erat,
cūque nemo quid accidisset referre posset,
diu queruli alius aliud opinabantur: nullisque
interuenientibus hostibus semetipsos timebāt:
signūque diligenter singuli à proximis requi-
rebant, tanquam Iudæi iam castra possiderent:
Panicōque terrore capti videbantur, donec Ti-
tus, cognitis quæ res erant, verum cunctis in-
dicari iussit: tandēque tumultus eo nuncio
conquieuit. Iudæi quidem cætera fortiter susti-
nentes, malè turribus affecti sunt. machinis o-
nim leuioribus, & iaculatoribus, ac sagittariis,
saxorūque tormentis inde feriebantur. Sed
neque harum æquare ipsi poterant celsitudi-
nem, & turres excidendi spes non erat. cūque
neque euerti propter grāuitatem, neque incen-
di propterea quod ferro regebantur, facile pos-
sent, ultra iactum reli fugientes, acieum impe-

tus non verabant: qui sine intermissione feriē-
 tes, paulatim aliquid proficiebant. Itaque a mu-
 ro iam cedente magno arieti Romanorum, quem Iudæi Nicon vocabār, quod omnia vin-
 ceset, quamvis & antea defessi erant pugna &
 vigiliis, cum longè ab oppido pernoctarent: ta-
 men etiam negligentia, vel quod malè consu-
 lerent, murum sibi superuacuum esse creden-
 tes, quibus alia duo munimenta superessent,
 lassatique plurimi recedere, cum autem Roma-
 ni quā primum murum Nicon pertraxerat, a-
 scendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis
 custodiis refugerunt. portis autem Romani qui
 transierunt patefactis, exercitum recipere. Ex
 hi quidem hoc modo positi muro, quinto no-
 nas Maij, partem eius maximam diuunt, &
 septentrionalem ciuitatis regionem, quam ante
 Cestius vastauerat. Titus autem notato quā Af-
 syriorum castrum est, militem transfert, occu-
 pato omni quod inter Cedrona fuerat spatio: &
 ultra sagittæ iactum à secundo muro separatus,
 oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur
 partem murum Iudæi, fortiter restiterunt. Be-
 Ioannes quidem, eiusque socij ex Antonia & se-
 pentrionali porticu templi ab Alexandri mo-
 numento pugnant. Simonis autem manus
 iuxta monumentum Ioannis aditum clauserat,
 usque ad portam, qua in Hippicon turrim aqua
 inducebatur. Saepè autem proficientes à portis,
 cominus dimicabant: compulsi que intra muros
 in conflictu quidem Romanorū disciplina, pro-
 pter imperitiam vincebantur: in murali autem
 certamine superabant. eos enim fortuna atque
 scientia, Iudæos autem verò audacia, quam timor
 alceret, sustentabat: quod natura erat in gala-
 mi tatibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat
 spes salutis, & Romanisque victoria. neuter

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Nicon, id

est victor,

magnum ex

ries Romanorū

norma.

h Romani

primo muro

pertrahunt.

c Iudæorum

cum Roma-

ni sensu,

Aug.

d Iudæos

audacia su-

pergru-

An. mundi ante lassitudo fatigabat, sed aggressiones, mu-
4034. *A Christo* ritorumque oppugnationes, & excursus crebri
nato 72. per cuneos, diebus totis agebantur: nullaque
 praeliorum species aberat, cum à prima luce in-
 cipientia utrisque infomnis & die grauior nox
 dirimeret: his quidem occupatum iri murum
 continuo metuentibus, illis verò, ne ludæi ca-
 stra pernaderent. Itaque in armis pernoctantes,
 prima luce utrique pugna parati erant. Et Iudæi
 quidem certabant: quis esset promptior ad pe-
 riculum, eoque modo gratia emereret apud du-
 ces suos, maximè verò Simonis eos metus ac re-
 uerentia commouebat, eoque modo illi singu-
 li subiectorum colebant, ut ad semet quoque
 interficiendos parati essent, si hoc ille inuississet.
a Romanorum Romanos autem ad virtutem hortabatur cō-
vincendi suetudo vincendi, & qui vinci non assueverāt,
consueundo. crebraque militiæ, exercitationesq. perpetuæ,
 & imperij magnitudo: ante omnia verò Titus
 semper ubique præsens: nam & inertia, specta-
 te arque opitulante Cæsare, grauissimū facinus
 videbatur: & ei qui benè decertasset, testis ade-
 rat, qui rependeret præmium. præterea fructus
 erat, vel cognosci solum principi virum fortis:
 idcirco multorum maior viribus alacritas de-
 monstrata est. Denique istis ipsis diebus, vali-
 dissima Iudæorum acie instructa pro mœnibus,
b. Longinus telisque utrinque missis, quidam Longinus de
in mediis numero equitum ex acie Rom. progressus, in
Iudæorum mediam aciem Iudæorum irruit: hisque disie-
aciem irrumpit ctis, hoc imperu duos fortissimos perimit, vniq.
et dissipat. obuiam tendentis ore percussio, alterius eodem
bas. telo quod priori extraxerat, transfixo latere re-
 fugientis: & ex mediis hostibus ad suos primus
 occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: æ-
 muli autem eius fortitudinis multi extiterunt.
 Et Iudæi quidem negligentes quid paterentur,

tantummodo qualiter afficerent considerabāt: morisque his leuissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidissent. Titus autem non minus salutem militis, quam victoriam consulebat: & temerarios impetus desperationem dicens, solam verò esse virtutem, si quis prudenter & cautè sine proprio incommodo fortiter faceret, in ea se potius, quæ periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

De Castore Iudæo Romanis ibidente.

CAP. IX.

ITaq; septentrionali parte, mediæ turri applicat arietem: in^a qua Iudæus quidam versutus ac subdolanus, Castor nomine, cum decem aliis militib. suis delituerat, fugatis cæteris formidinae sagittarum. Hi cum pauidi sub loriceis aliquandiu quiescissent, concussa turri surgunt, extensisque manibus, Castor veluti supplex Cæsarem implorabat: & voce miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua credulus, iamque Iudæos existimans belli poenitere, arietes quidem impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet, Castor autem quid vellet eloqui permittit. Cùmque ille respondisset, ad fœdus velle descendere: Titus gratulaturum se ait, si omnes eadem sentire voluissent: paratòque animo fidem pacis etiam civitati daturū. Sed cum ex illis decem Castoris sociis quinque itidem supplices esse simularent, cæteri nunquam se Romanis seruituros clamant, dum mori liberis liceat. Denique illis super hoc ambigentibus, cessabat expugnatio. Castor autem interea Simonem per internuncios admonerebat, ut dum vacuum esset tempus, de rebus urgentibus consilium caperet: paulisper enim se illudere imperatori Romano. Simul aut

An. mundi

4034.

*A Christo**anno 72.*

hoc agens ad pacem hortari contradicentes suos videbatur: illi autē velut agere ferentes, in thoracas nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecti ceciderunt. Titus verò eiusque socij obstupere tanta eorū pertinacia, cum ex inferiori loco quod factum erat, verē videre nō potuissent: mirabaturque simul audaciā, & calamitatem miserabantur. Interea Castorē ad natū quidam sagitta percutit, tūmq. ille telum extrahūm imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, vt Castori dexteram porrigeret, verum is neq; se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare, respondit: & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum verò quidā ex perfugis Æneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, vt etiā secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hęc ille studiōse aperto sinu accurrit: alter verò super eū saxum demisit. Et ipsum quidem, quoniā præcauerat, ferire nō potuit: sed alium militem qui aderat, vulneravit. Cæsar verò fallaciam reputās, intellexit a misericordiam in bello nocere, minūsque decipi calliditate sequitiam: arietisque impulsio-nibus, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem eiusque socij turrim ictibus iam cedentem incendunt: perque flammās in eiusdem missi tuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquā se ignibus tradidissent. Capit^b autē hac parte murum Titus, die quinto postquā primū ceperat: fugatisque inde Iudeis, intrō cum lectis mille transiit, quos circa se habebat, armatis: vbi noua ciuitas & lanæ veditores erant, fabriq; ætarij, vestiūmq. mercatus, & ad murū angustæ viæ transuersē tendebāt. Enimverò si vel statim muri disturbasset maximā partē, vel quæ ceperat lege belli vastasset,

a Misericordia in bello nocet.

b Titus secundum murum caput.

vastasset, nullum credo damnum victoriæ fuisset admixtum, nunc autem Iudæos exoratum iri sperans, cum liceret capere, facilem discessioni aditum non dilatauit. nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De secundo muro bis obtento à Romanis.

CAP. X.

DEnique postquam ingressus est, neque occidi quenkum permittit eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam seditiosis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiâ dabat, quàm ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi namque petebant sibi ciuitatem seruari, templum verò ciuitati. At enim populum quidem ad ea que hortabatur & antea paratum habebat, bellicosi autem pro inertia ducebant humanitatem: Titumque imbelli animo, quod ceteram Tiri humanitatem proditiones putabant, mortem autem populo denunciantes, & si verbû quisquâ de traditione fecisset, pacemve nominasset, mox interficiendum eum esse minitantes, Romanis qui introîre, alij per viarum angustias obstabant, alij ex edibus: alij murum per superiores portas egressi, pugnare cœperunt. quibus rebus perturbati custodes, de muro sese demiserunt, relictisque turribus in castra cesserunt, clamor autem audiebatur militum intra ciuitatem, quòd ab hostibus cingerentur: foris autem degentium clausis contubernalibus metuentium. crescente autem numero Iudæorum, & propter locorû peritiâ: b Romanis viarumq; scientiam prævalente, multi Romæ ab Iudæis non trucidabantur, & ab incumbentibus pel-
lebantur, cum magis necessitate resisterent, nec int.

Ann. mundi enim multis simul fugiendi copia per angustias
4034. A muri patebat: omnesq. penè qui transierant, per-
nato Christo empti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dis-
72. positis enim per summa viarum sagittariis, & ubi
 plus erat multitudinis astans, missilibus hostes
 abigebat: & cum eo Domitius Sabinus, vir bo-
 nus etiam in illo praelio comprobatus, duravit-
 que tam diu, sagittis eos prohibens irruere, do-
 nec omnes milites recessere. Romani quidem
 ita secundo muro potiti, ad extremum pulsati sunt.
 Oppidanis verè qui pugnacès erant spiritus cre-
 uit: & secundis rebus amentes erant, neq. Roma-
 nos ausuros esse ad civitatem accedere, suspici-
 tes, neque vinci se posse, si ad praelium processis-
 set. nã quia iniqui erant, officiebat eorum senten-
 tiis Deus: & neq. Romanorum vim, multo maio-
 rem illa quæ pulsa fuerat, superesse cernebant:
 neq. famem, iam iamque serpentem. adhuc e-
 nim malis publicis aiebantur, & sanguinem ci-
 vitatis bibebant. boni autè iam dudum inopia
 laborabant, & penuria victus iam multi defece-
 rant: populi tamen interitum, seditiosi pro leua-
 mine sui ducebant: & solos eos qui pacem non
 probarent, saluos esse cupiebant, quique vivere
 contra Romanos optarent contrariam verò mul-
 tudinem, velut onus quoddam, consumi gratu-
 labantur. & ita quidem circa suos affecti erant.
 Romanos autem, quod civitatem iterum ingre-
 di conabantur, armati prohibuerunt, disiectis
 muri partibus obiectu corporum præmunitis:
 ac per triduum sustinuerunt fortiter dimicantes.
 Quarto autem die Titum vehementius aggres-
 sum nequaquam ferre potuerunt: sed vi coacti,
 rursum quò antea refugerunt. ille autem inte-
 rim muro positus, totam eius septentrionalem
 partem statim deposuit: in meridiana verò per-
 tures prædia collocavit.

De aggeribus in tertium murum, & oratione
prolata Iosephi pro deditione facien-
da, & famis obfessorum.

An. mundi
4034. A
nato Christo
72.

CAP. XL

Atque tertium murum Titus aggredi cogita-
bat. Videbatur autem breuissimi temporis e-
ius obsidio: spaciumque consilij seditiosis esse
dandum, si quid disturbance secundi muri aut
famis metu remitterent. nec enim diutius eis
prædas posse sufficere: & ipse ocio commodè
utebatur. Nam cum dies aduenisset, quæ mili-
tibus oportebat alimenta distribui, in cōspicuo, a Titum ex-
hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exer-
citu pecuniam singulis numerare. Illi autem omiſſa pecu-
prolatis armis ex inuolucris muniti procedunt, ni numerar-
equitibus ornatos equos ducentibus: locaq. sub-
urbana per multum spacium auro argentoque
lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucū-
dus suis, aut horribilius hostibus videbatur. spe-
ctantibus enim & vetera plena erant mœnia, &
septetrionalis regio. quin & domos refertas in-
tuentibus cerneret, nullamque ciuitatis partem
quam non infusa multitudo regebat. metus au-
tem quamuis audacissimos ceperat, omnem si-
mul exercitum armorumque pulchritudinem
conspicientes, & ordinationem virorum. Et for-
tasse ad illam specie seditiosi animos mutauis-
sent, nisi malorum immanitate, quæ in popu-
lum commiserant, dandam sibi veniam à Ro-
manis desperassent: imminente autem, si desti-
tissent, morte supplicij, bello mori præstabilius
esse ducebant. præualebat etiam fatum quod nocentibus
innocentes cum nocentibus, & ciuitatem cum ciuitate
seditiosis perire decreuerat. Quatriduo per sin-
gulas legiones alimenta consecuti sunt. Quinto
autem die, cum omnia faciens Titus, nihil creuerat.

Ann. mundi

4034.

*A Christo
nato 72.**À Romani
operantes à
Iudæis pro-
hibentur.**b Titus erga
Iudæos be-
nignitas.**c Iosephi ad
Iudæos ora-
tio.*

Iudæos pacatum cogitare sensisset, bifariam di-
uiso exercitu, Antoniam versus ad Iohannis mo-
numentum aggeres inchoauit: ista parte supe-
riorem ciuitatem captū in cogitans, & per An-
toniam templum. namq; hoc nisi cepisset, ne op-
pidum quidem tutum erat obtinere. In utraque
autem parte duo aggeres erigebantur, à singulis
legionibus singuli. Et a iuxta monumētum qui-
dē operātes, à Iudæis & Simonis sociis infestā-
tibus prohibebantur: ad Antoniam verò ab Io-
annis sociis cum multitudine Zelotarum, nō so-
lū quia de superiore loco pugnabant, verum
etiam quia machinis iam uti didicerant. paula-
tim enim vsus quotidianus aluit peritiam. He-
bebant autem balistas trecentas, & quadragin-
ta tormēta saxorum, quibus difficiliorē agge-
rum extructionē Romanis efficiebant. Titus b
autem sibi saluam fore fortunam sciens, & per-
ituram esse ciuitatē, vnā & obsidioni vehemen-
ter instabat: nec pœnitudinem Iudæis suadere
cessabat. consiliūmq; factis admiscens, & ora-
tionem sæpē armis efficaciorē cognoscens, tam
ipso, ut saluati vellēt rogabat, tradita sibi ciui-
tate, quæ iam capta videretur, quàm & Iosephū
allegabat, patria lingua verba factū, sperans
eos hominis gētilis monitu aliquid remissuros.
Itaque c Iosephus murum circumiens, simulque
extra teli iactum stans, vnde exaudiri facilius
posset, multis orabat, ut sibi ac populo parcer-
rent. templo ac patriæ, neve contra hæc fierent
alienigenis duriores. Romanos enim sancta re-
uereri, cum quibus nulla sibi societas esset, ma-
nūque suas ad hoc vsque cohibere. ipsos verò
in his edoctos, cum seruire possent, spontē ad
eorum interitum ruere. quin potius viderent
muros concidisse firmiores, excisis verò in-
firmiores superesse? Romanorūque vires
cognos-

cognoscerent sustinere non posse. hisq; seruire
 non esse nouum, neq; inexpertum Iudæis. Nam
 licet pulchrū sit pro libertate pugnare, tamen id
 in principio decere fieri. semel autem subditū,
 qui multo tempore paruisset imperium, iugum
 excutientem, malæ mortis cupidum, non liber-
 tatis amatorem videri. Debere autem dedigna-
 ri dominos humiliores, non quorum in potesta-
 te sunt omnia. Nam quid Romanos effugisse, ni-
 si quod propter æstus aut frigora esset inutile?
 imò a verò transisse ad eos vndique fortunam,
 Deūque per singulas nationes ducentem im-
 perium, nunc esse in Italia. Hæc autem validis-
 simam legem, tam feris bestis quàm homini-
 bus esse prænitam, potentioribus cedere: a-
 pud eosque esse victoriam, apud quos robur
 fuerit armorum. Idcirco etiam maiores eorum
 quanquam multum & animis & corporibus &
 aliis subsidiis meliores cecisse Romanis: quos
 nisi Deum scissent illis fauere, nunquam perpe-
 si fuissent. ipsos verò qua tunc fretos resistere,
 cum ex magna parte capta sit ciuitas: ciues au-
 tem etiam si muros integros haberent, excidio
 pariter affecti sint. Nec enim latere Romanos
 quæ fames teneat ciuitatem: & modo quidem
 consumi populum, continuò verò etiam bella-
 tores interituros: nam etsi Romani defierint, &
 ab obsidione, cessauerint, neque ciuitatem sti-
 ctis gladiis irruerint, Iudæis tamen inexpugna-
 bile bellum intus assidere, quod horis singulis
 aleretur: nisi fortè contra famem quoque arma
 caperent, ac dimicarent, solique possent etiam
 infortunium superare. His addebat, optimum
 esse ante intolerabilem calamitatem mutare
 sententiam: dūque liceret, salutare consilium
 sequi. Nec enim antea gestorū causā succensere

In. mundū
 4034.
 A Christo
 nato 72.

a Fortunæ
 & Deū cō
 Romanū.

b Fames
 ciuitatem
 tenet.

An. mundi
1 4034.
A Christo
nato 72.

a Imperator
eum Iudaeis
dexteram
iungere cu-
pis, Iosephus
ad gentiles
historias
transit.
b Nechias si
ne Rex A-
gyptiorum.

Romanos, nisi ad finem usque insolentes essent
natura eos esse in imperio mansuetos, atque ira-
cundiae preferre quod utile est. Utile autem pu-
tare, neque civitatem vacuum viris, neque deser-
tam habere provinciam: idcirco velle impera-
torem cum his dexteram iungere: nec enim cui
quam salutem daturum si vi ceperit civitatem,
praesertim qui nec in extremis ei cladibus roga-
ti paruerint. Breui autem murum quoque tertium
captum Iri, priores qui capti sunt, fidem facere.
& quamvis perrumpi tutamina non possint, fa-
mem pro Romanis pugnaturam. His monentem
Iosephum multi in muro stantes vituperabant,
multi vero conviciis, nonnulli etiam iaculis ap-
petebant. Ille autem cum manifestis eos calami-
tatibus minimè flecteret, ad gentiles transit hi-
storias: O miseri, vociferans, vestrorumq. auxi-
liatorum immemores, armis & manibus cum
Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic
vicerimus. Quando autem non Deus omnium
conditor, Iudeorum defensor est, si laedantur?
Non respicietis? Vnde progressi pugnatis, quan-
tumque auxiliatorem violatis? Non recorda-
mini opera diuina parentum, atque hunc san-
ctum locum, quanta bella nobis aliquando per-
emit? Ego autem facta Dei narrare auribus in-
dignis horresco: sed tamen audite, ut cognosca-
tis non solum vos Romanis, sed etiam Deo resi-
stere. Nechias qui tunc Rex erat Egyptiorum,
idemque Phatao vocabatur, cum infinita manu
descendit, Reginamque Saram materni nostri
generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham
proavus noster? Armis credo ultus est iniu-
riam? Atqui CCC. & XVIII. praefectos habe-
bat, quorum singulis infinita multitudo pa-
rebat. An ipse quidem quiescere maluit absen-
te Deo? puras autem manus ad hunc locum
tendens

tendens, quem vos polluistis, inuictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vesp̄era incorrupta Regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili cedere eruentastis locum, ac tremens nocturnis somnis Ægyptius exagitatus aufugit, aur̄que & argento amantissimos Deo donauit Hebræos. Dicam translata in Ægyptum maiorum nostrorum domicilia. Qui a cū annos quadringentos a Iudæi an- tyrannis an Regibus alienigenis subiaceret, ar- nos quadringentis ac mœnibus vlcisci possent, semetip̄sos Deo gentes tyrā- porius permiscere. Quis nescit Ægyptum reple- nu in Ægy- tam omni genere serpentium, omnique mor- pro subiacen- bo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem, & continuas decem plagas? & ob hos parentes nostros cū præsidio incruentos, & sine periculo deduci, quos Deus sibi sacerdot̄es ducebat? An b non ab Assy. iis raptam b Area san nobis sanctam Arcam, Palæstina & Dagon limu. Et a ab Assy- lacrum genuit, & tota gens quæ rapuerat? cor- riu raptā, & ruptis verò occultis corporum, ac per ea cum Iudæi re- cibo visceribus exhañtis. cymbalo: um ac tym fūmā- panorum sono manibus noxiis repositauerunt: sanctum placationibus expiantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod om̄issis armis ac manibus eius se iudicio permiscere. Rex c Assyriorū Senacherib. cum rotā du- c Senache- eens Asiam ad hanc vibem castra posuisset, nū vñ. Rex Af- manibus humanis cecidit? nōne ab armis quies- syriorum. centes in votis erant, & angelus Dei in vna nocte infinitum deleuit exercitum? posterōque die excitatus Assyrius CLXXXV. millia reperit mortuorum, atque ira cum reliquis Hebræos inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis d e. d Babyloni- tiam Babylone seruitium, vbi per annos LXX. ea captiu- populus exulans, non ante libertatem recepit, tal. quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam

An. mundi 4034. *Christo nato* 72. est persecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum more seruebant. Breuiter dicam, nullum est operæ precium quod armis parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo permessa potestate impetrauerint. Domi autem manentes ut placebat iudici superabant. Pugnantes verò,

a Hierosoly- semper de spe deciderunt. Nam^a ubi Rege Babyloniorum urbem obsidente, contra Hieremiarum^b prædicationem. Sedechias Rex noster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam cum templo ciuitatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille Rex vestris ducibus, eiusque populus vobis erat moderatior. Denique Hieremiam vociferantem, inuisos esse eos Deo propter delicta quæ in eum commiserant, captum iri autem nisi traderent ciuitatem. Neque Rex neque populus interfecit. Sed^b vos (ut intus gesta præ-

b Iosephi in intermittam, neque dignè possum iniquitates vestras exponere) me qui vobis salutem suadeam, querimini, telisque appetitis irati, quod vos vestrorum commonefacio peccatorum, ne dicatur toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes, obsidente ciuitatem, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cum armis progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt. oppidum verò ab hostibus direptum est: sanctumque per triennium sexque menses penitus desolatum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra Iudæorum gentes ad militiam prouocauit? nonne indigenarum impietas? Vnde seruire cœpimus? Nonne^c a seditione maiorum, quando Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompeium intulit ciuitati, & Romanis Deus indignos libertate subiecit? Denique tres menses obsessi, quanquam nihil quale vos in

c Iudei a seditione maiorum seruile caperunt.

sanctum

sanctum legesque deliquerant, & maioribus ad bellum subsidii utebantur, sese tradiderunt. Antigoni autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente, Deus iterum captivitate persequabatur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Sosium & Romanum adduxit exercitum. circumdati vero per sex menses obsidebantur, donec capti peccatorum suorum supplicia pependerunt: direptaque est ab hostibus civitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi vero sine dubio cohæret excidium. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere: manusque tunc humanas contemnere, cum à superno ipsi iudice non recedant. Vos autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is execratus est, prætermisistis? Quantum autem illos, qui citò perire, impietate superastis? nam occulta dedignantes peccata, hoc est, furta, insidiâsque atque adulteria, rapinis, caedibus certatis, novâsque maleficiorum excogitastis vias. Sanctum verò templum, factum est omnium receptaculum, & indigenarum manibus pollutus est locus, quem Romani ex tam longinqua adorabant, multa per legem nostram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis supplices, purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus Rex noster precibus aduersum Assyrium supplicavit, cum magnum exercitum Deus vna nocte prostravit. Similia vero Assyrii Romani committunt, ut etiam similem ultionem speretis? Nam ille quidem ab Rege nostro accepta pecunia, ut va-
 ritati parceret civitatis, neglecto iureiuramento ad incendium templi descendit: Romani

An. mundi
4034
A Christo
nato 72.

a Iudeis
in lege Dei
peccata.

b Assyrii
Romani si-
mila col-
mittunt.

An. mundi 4014. *Christo nato* 72.
 Antem solenne poscunt tributum, quod pa-
 rentes nostri eorum parentibus pensabant. Et
 hoc si impetrauerint, neque populantur ciui-
 tatem, neque sancta omnino tangunt. Concede-
 runt autem vobis familias liberas, & posses-
 siones tenere, sacrasque leges saluas manere pa-
 tiuntur. Insania est profecto, sperare Deum ta-
 lem circa iustos fore, qualis iniustis apparuit,
 praesertim qui statim ulcisci nouerit cum oportet.
 Denique Assyrios prima nocte, qua castra
 ciuitati adiuuerant, fregit. Quod si etiam vestra
 progeniem liberaret, Romanos vero dignos
 poena iudicaret, confestim eis illo tempore sicut
 Assyriis irasceretur, quo genti manus Pompeius
 attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Ga-
 lilaeam Vespasianus excidit, postremo non nunc
 Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Ma-
 gnus neque Sosius quicquam passi sunt, & ciui-
 tatem victoria ceperunt. Vespasianus autem ex
 bello quod nobiscum gessit, etiam imperium
 adeptus est. Nam Tito quidem etiam fontes
 nunc vberiores profluunt, qui prius vobis arue-
 rant. Denique ante eius aduentum scitis & Si-
 beriores proloam & extra ciuitatem fontes adeo defecisse,
 ut ad vtrumque aqua mercaretur, nunc autem
 ita hostibus nostris largi sunt, ut non modo ipsis
 & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant.
 Denique huius prodigij & ante periculum fa-
 ctum est in excidio ciuitatis, quando supra me-
 moratus Babylonius Rex cum exercitu adue-
 nit, & qui captam ciuitatem incendit & templum:
 quamuis ut opinor nihil illi tantum, quantum
 vos impie nunc, commisissent. Itaque sanctis re-
 lictis, Deum fugisse putauerim? hisque nunc ad-
 desse, quibus cum bellum geritis? An bonus qui-
 dem vir domum flagitiosam fugiet, & domesti-
 cos oderit: Deum vero malis vestris inhaerere
 arbi-

arbitramini, qui etiam occulta conspiciat, & au-
 dit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos
 tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis
 planum factum est? Iniquitates enim vestrae ve-
 lut in promptu neminem larere: inque dies sin-
 gulos, quis peior sit certamen habetis, atque ita
 nequitiam, ut virtutem demonstrare con-
 tenditis. Veruntamen a reliqua salutis via est,
 si velitis, & diuinitas confessis ac poenitenti-
 bus solet sese placabilis offerre. Arma proiici-
 ere, pudeat vos patriæ iam diruta, conuertite
 oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchri-
 tudinem, quale oppidum, quale templum,
 quam: multarum gentium munera. Quis in
 hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse
 desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse
 debeat dignius? & duri & lapidibus stupidio-
 res. Si hæc non veris luminibus cernitis, sal-
 tem familiarum vestrarum miseremini. Versen-
 tur in conspectu cuiusque filij, coniuges, & pa-
 rentes, quos paulò post aut bellum aut fames
 absumpserit. Scio b quia una cum his periculi-
 bitur mihi mater & coniunx, & familia non i-
 gnobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse
 propterea me quisquam hæc suadere crediderit.
 Interficite illos, accipite mercedem salutis ve-
 stræ sanguinem meum. Ipse quoque mori pa-
 ratus sum, si post me resipiscitis. Hæc Iosepho
 vociferante cum lacrymis, seditiosi quidem ne-
 que animos flexerunt, neque tutam sibi muta-
 tionem fore iudicauerunt. Populus c verò ad
 profugiendum commotus est, & alij possessio-
 nibus suis, alij rebus charissimis exiguo pretio
 venundatis, aureos, ne latrones eos deprehen-
 derent, transfugerant. quum verò ad Roma-
 nos elapsi fuissent, exonerato ventris habebant
 vsum necessaria. Titus enim plerosque para-

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Diuinitas
confessis ac
poenitenti-
bus, sese pla-
cabilis offer-
re solet.

b Amor &
constantia Io-
sephe erga
patriam.

c Populus cum
pecunia pro-
fugio.

An. mundi

4034.

*A Christo**anno 72.**a. Ingens in
vrbe fames.**Abundā-
tia cibi ar-
gumentum.**Miserabi-
li victus,
dignūque
lachrymā
pediturū.*

gros, quò vellet quisque pergere, dimittebat:
 idque magis eos ad perfugium hortabatur.
 quod & intestinis malis carebant, nec Romanis
 feruebant. Ioannes autem & Simon cum sociis
 ne his magis pateret exitus, quā Romanis adi-
 tus, obstruebant, & qui vel umbram suspicionis
 dedisset, continuò necabatur. Ditionibus quidē
 manere etiam sicut profugere, par causa erat
 pereundi: nam quasi transfugere voluisset pro-
 pter patrimonium quisque occidebatur. Cum
 fame autem crescebat desperatio seditioso-
 rum, & in dies singulos vtrumque malum am-
 plius accendebatur. Et palām quidem nulla e-
 rant frumenta, irumpentes autem scrutaban-
 tur domos. Et siquidem inuenissent aliquid, eos
 qui negauerant verberabant: si verò nihil inue-
 nissent, quasi diligentius celauissent, tormentis
 itidem afficiebant. Habendi autem argumen-
 to erant corpora miserorum, cum ea quæ soli-
 dis viribus starent, abundare cibo putarentur.
 Tabidi autem transfigebantur: nec rationis esse
 videbatur, statim fame morituros occidere,
 multi verò clam vniuersa bona sua vno frumē-
 ti modio, qui ditiores essent, itēque pauperes
 hordei permutarunt. Inclusi deinde intimis æ-
 dium tectis, quidā summa penuria insectū tri-
 ticum comedebant, panem alij conficiebant, vt
 necessitas metūque monuisset. Et mensa quidē
 nusquam apponebatur, sed incoctum subtrahē-
 tes igni cibum diripiebant. Miserabilis autem
 erat victus, dignūque lachrymis spectaculum,
 cum potentiores quidem plus haberent, infir-
 miores autem iniuriam deplorarent, quippe
 cum fames super omnes clades haberetur: Nihil
 enim sic perdit hominem vt pudor: nā quod re-
 uerentia dignum est, in fame negligitur. De-
 nique vxores viris, & filij parentibus, & quod
 miser-

miserrimum, matres cibum infantibus ex ipso
 ore rapiebant: & marcescentibus inter manus
 charissimis. nemo parcebat, quin viræ guttas
 auferret. Edentes verò talia non latebant, sed
 ubique aderant qui ista diriperent. Nam sic-
 bi clausam domum vidissent, eos qui intus e-
 rant, cibum capere hoc suspicabantur indicio:
 statimq; a ruptis foribus irruerant, victumque
 iam contusum dentibus, ex gutture penè reuo-
 cabant, ipsos faucibus strangulantes. Pulsaban-
 tur autem senes ne cibum defenderent: lacera-
 bantur mulieres, ea quæ haberent in manibus
 oculentes: nullaq; miseratio vel cani erat ca-
 pitis, vel infantis, sed abstractos pueros & ex
 bucella pendentes, humo allidebant. Si quis au-
 tem incurrentes anteuenisset, quodque raptu-
 ri fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores
 erant. Acerbissimos autem cruciatus excogita-
 bant, dummodo alimenta reperirent: nunc ex-
 cruciantes genitaliū vias, nunc virgis acutis po-
 dices transigendo. horrendaq; etiam auditu
 quis patiebatur, in vnius panis confessionem, &
 ut vnum pugnum farinæ abditum indicaret.
 Tortores autem nec esuriebant (minus enim
 crudele videretur, quod necessitas impetraret)
 exercentes autem dementiam suam, sexq; sibi
 dierum commeatū præparantes, hisque occur-
 rentes, qui per Romanorum custodias agrestis
 oleris herbarumque gratia colligendarum no-
 Æ erepissent, cum iam se hostes euasisse cre-
 debant, quæ attulissent eripiebant: multumque
 supplicantiibus, & horribile Dei nomē implorā-
 ribus, ut aliquā partē sibi concederent eorū, quæ
 cū periculo sibi collegissent, nihil penit' dabāt:
 gratumq; videbatur, si spoliati nō perirēt. Hæc
 quædā humiliores à satellitibus patiebātur. Hono-
 rati ^b verò ac diuites ad tyrānos perducebātur.

An. mund
 4034. A
 Christo nati
 72.

Milites v
 Hum iā cō-
 tusum dēti-
 bus ex gut-
 ture penè re-
 uocant, ipsos
 faucibus
 strangulan-
 tes.

b Honorati
 ac diuites
 ad tyrānos
 perducuntur.

An. mundi 4034. *A* *Christo nato* 72.
 quorū alij insidiarum falsò accusati occidebantur, alij quia Romanis proderent ciuitatē. Et pterunque delator subornatus indicabat. quòd profugere voluissent. Si verò quem Simon expoliasset, eū ad Ioannē remittebat: & quem Ioānes expoliasset, eum Simon excipiebat, sibi que inuicē propinabant sanguinem populariū, miserrimūque cadauera partiebantur. Et dominandi quidē causa erat in vtroque dissensio, scelerum verò concordia. Nam qui ex alienis malis partē alteri, sibi totum vendicās, non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni alicuius damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim ^b quidem iniquitates eorum explanare non potero: vt autem breuiter dicam, neque aliam ciuitatem vnquam talia perpessam puto, neque vllam nationem post hominum memoriam malicia ferociorem fuisse. Postremò etiam genti Hebræorum maledicebant, vt minus impij viderentur in alienos. Veruntamen, quod erant: & seruos se, & conuenas & de generis gentis abhorriones esse confessi sunt. Denique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inuitos hanc tristem admittere victoriam coegeret: tardiūque venientem in templum ignem penè traxere. Denique cū hi ardere superiorem ciuitatem vidissent, neque dōluere, neque illacrymāuere: sed apud Romanos qui hæc pateretur inuenti sunt. Verū hæc quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

De Iudæi crucifixis & aggeribus combustis.

C A P. XII.

TItō autem aggeres proficiebant, quamuis à muro milites malè afficerentur: parte verò equitatus missa, iussit per valles ad alimenta eportanda exeuntibus insidias tendi. Erant autē

In his nonnulli etiam pugnatores, quibus iam
 minimè præda sufficeret: maior⁹ vero pars ex
 populo pauperes, quos profutere deterrebat
 pro affectibus suis metus. nec clam enim sedi-
 tiosis fieri posse sperabant, ut cū coniugibus, ac li-
 beris diffugerent: eosq. latronibus relinquere
 non patiebantur vice sua iugulandos. Audaciores
 autem faciebat ad excundū fames, restabantque
 tam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Depre-
 hensi autē necessitate pugnabant, metu suppli-
 cij, serōq. videbantur supplicare: post pugna itaq.
 verberati, & ante mortē modis omnibus excru-
 ciati, contra murū cruci suffigebantur. Tito qui-
 dem miserabilis videbatur ista calamitas, cum
 Iudæi in dies singulos quingenti, nonnunquam
 etiam plures caperentur. Sed neq. captos dimit-
 tere tutum erat, tantāque asseruare multitudi-
 nem custodum videbat esse custodiam: maxi-
 mē vero propterea non prohibuit, citius eos
 existimans ea facie remissuros, tanquam simi-
 lia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem di-
 versis modis suffigebant, ira & odio & iudibrij
 causa: & propter multitudinem quam cepissent,
 iam spacium crucibus deerat, & corporibus cru-
 ces. Seditiosis verò tantum defuit, ut ea cōfide
 mouerentur, quod etiam in contrarium eis ces-
 sit, ad detervendam reliquam multitudinem,
 Transfugarum enim familiaribus ad murum
 tractis, & si qui erant popularium, pronio-
 res ad pacem, & quæ paterentur qui ad Roma-
 nos profugerent demonstrabant: & qui com-
 prehensi tenebantur, eos supplices non capti-
 vos esse dicebant. Ea res multos perfugore cu-
 pientiam, donec verū cognosceretur, inhibuit,
 fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad
 verum supplicium properantes. Illatam enim
 ab hostibus mortem, comparatione famis re-

An. mundo
 4034.
 A Christo
 nato 73.

a Pauperum
 ex populo
 miseria.

b Iudæos
 per multos
 dies contra
 murum cum
 ei suffigit.

c Transfuga-
 rum familia-
 ribus ad mu-
 rum tractis,
 seditiosis qui
 paterentur
 qui ad Ro-
 manos pro-
 fugerent,
 demonstrant.

Ann. mundi
 4034. *A*
Christo nato
 72.

a Iudai ipsi
Cæsari &
patri eius
maledicunt.

Uti quisque
beatum —
Ante obitum
nemo supra
maq. funera
erat.

quem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam manus abscindi præcepit, eosque ad Ioannem & Simonem intromisit: ut propter calamitatem nec viderentur profugi, nec crederentur: saltem nunc desinerent admoneri, neve se compellerent ad excidium civitatis: sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas & patriam tantam & templum cuius participem non habebant. Simul autem aggeres circumcundo, operantes urgebat, veluti factis verba non multo post secuturus. Ad hæc in muris stantes, & ipsi Cæsari, & patri eius maledicebant, mortemque se contemnere conclamabant: eamque servituti rectè præferre, multa verò mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros: mundumque Deo templum hoc melius esse: quamvis & id servaturus sit qui incoleret: quem ipsos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illufuros, quibus facta non adfore: finem enim Dei esse. Talia conciliis admiscentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea caterua stipatus qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo maturiores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi, vade etiam nomen habebant, plerique tamen famam gentis æquare non poterant. Omnium enim Regum qui Romanis parebant, felicissimum Comagenum fieri contigit: priusquam fortuna mutaretur. Ostendit autem ille quoque in senectate, nullum ante mortem beatum dici oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præsens se mirari aiebat quidnam esset quod Romanos adire pigebat muros, erat enim bellator ipse naturæque promptissimus; tantisque viribus,

bus, ut multum peccaret audacia. Cum verò Titus ad hoc subrisset, laborumque communem esse dixisset, sicut^a erat Antiochus cū Macedonibus in murum impetum fecit. & ipse quidem pro viribus suis ac peritia cauebat tela Iudæorum, sagittis eos appetens: adolescentes autē^a omnes præter paucos attriti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna certauerant, & ad extremum multi faucij recessere: hoc reputantes, quod etiam viris Macedonibus vincere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri. A^b Romanis enim duodecimo die mensis Maij aggeres inchoati, vix nono & vigesimo perfecti sunt, cū totos dies septem & decem laborassent. ingentes enim quatuor facti sunt, & vnus quidē qui erat ad Antoniā, & à quinta legione fuerat exstructus, contra medium stagnum, quod Struthium vocatur: alter verò à duodecima viginti cubitis distans. Decima verò legio, quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali parte opus erexerat, vbi stagnum est quod appellatur Amygdalon. Ad hoc autē quinta decima legio discedentem cubitis aggerem fecit ad Pōrficis monumentum. Iam verò ad motis aggeribus, Ioannes sub fossa intus terra vsque ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cuniculū sudibus, opera suspendit: illatāque sylua pice ac bitumine illita, ignem immittit: successis autē fulsimentis, fossa repente subsedit, cūque magno sonitu in eam aggeres decidere. ac primo quidem cum puluere fumus ex alto excitatus est, cum ignem ruina concluderet. peresa verò materia qua premebatur, flamma iam clarior apparebat. Et Romanos repentini quidem facti stupor occupat: molitionem verò Iudæorum agrē ferebant: iamq. se vicisse credentium & spes eo casu refrixit. & in posterum sub

An. mundi
4034. A
Christo na-
1072.

a Antiochi
& militum
insolentia.

b Romani
per dies se-
nem & deq
cem agge-
res quatuor
ingentes per-
ficiunt.

An. mundi
 4034. *A*
nato Christo
 72.

a Tres viri
audaces in-
ter Iudaeos.

b Romani
flamma cir-
cundati op-
era extructa
amittunt.

venire aduersus ignem minus utile videbatur,
 etiā si esset extinctus semel aggeribus deuora-
 ris: Biduo verò post, alios etiam aggeres Simon
 cum sociis aggreditur. illa enim parte Romani
 admotis arietibus concutere murum cœperant.
 Tephæus autē quidam ^a ex Garſi ortus, ciuita-
 te Galilææ, & Megassarū ex regalibus famulis
 Mariammes, cūmq; his Adiabenus quidam, fi-
 lius Nabatzi, nomen habens ex fortuna Agitas,
 cuius est interpretatio claudus, raptis facib. in
 machinas euolarunt. hisq; viris neq. audaciores
 in illo bello extra ciuitatem apparuere, neque
 magis horrendi. nam velut in amicos, non in
 agmen hostium excurrerent, nihil cunctari sunt
 aut subſtitere: sed per medios inimicos facto
 impetu, machinas incendere, acti autē missilib.
 & cladi. detruſi, non prius ^a periculo demou-
 ſunt, quā ignis instrumenta corripere. Subla-
 ta verò iam flamma, Romani quidem concur-
 rentes ē caſtris, auxilio properabant: Iudæi verò
 ex muro eos prohibebant, manūq; cum his cō-
 ſerebant, qui flammās extinguere conarentur,
 propriis corporibus nullo modo parcentes. Et
 illi quidem arietes igni ſubtrahere, cū eorum
 tegmina cremarentur: Iudæi verò etiam per
 flammās eos retinere certabant, & quamuis fer-
 uens naſti eſſent ferrum. tamen arietes non a-
 miſere. Hinc autem flamma tranſiit in aggeres,
 & auxiliantes præueniebat incendium. Itaq; ^b
 Romani flamma circumdati, quoniam ſeruare
 poſſe opera deſperabant, in caſtra diſcedunt. Iu-
 dæi verò magis inſtabant, cū ſemper eorum
 numerus creſceret, ex ciuitate accedētib; ad
 iumentis, minūq; cauto: haberēt impetus, fre-
 ti victoria. progreſſi autem uſque ad munimenta
 caſtrorum prælio cum eorum cuſtodib. decer-
 abant. Et enim ſtatio pro caſtris per vices ſuc-
 cede-

cedens,um armatorum, & acerbissima in eos
 sanctio Romanorum, vt qui loco de qualibet
 causa cessisset, occideretur. hi pœnali exitio glo-
 riosa morte prælata steterunt fortiter: eorū-
 que necessitate simul ac pudore, plurimi fugi-
 tium redierunt: ballistiq. in muro dispositis, ex
 ciuitate accedentem multitudinem prohibebat:
 nihil pro cautione sine tutamine suorum cor-
 porum providentem. nam quoscunq. obuios ha-
 buissent, cum his congregiebantur Iudæi: & in
 spicula irruentes incautè, ipsis corporibus inimi-
 cos feriebant. Sed neq. hi actis magis quàm fidu-
 cia superabant, & Romani plus audaciæ quàm
 quod malè tractarentur, cedebant. Iam verò Ti-
 tus aderat ab Antonia, quò secesserat, locum a-
 liis aggeribus prospiciēs: multūmq. increpatis
 militibus, si cum hostium muros obtinerent, in
 suis periclitarentur, & velut ex carcere contra
 se dimissis Iudæis, obsessōrum paterentur ipsi
 fortunam, ipse cum electis militibus hostes à la-
 tere circumuenit: illi autem cum in ora ferirē-
 tur, contra eum conuersi durabant, mixta verò
 acie, puluis quidem lumina, clamor verò aures
 exuperabat, neque aut amicum quisquā inter-
 noscere poterat aut inimicum. Iudæis autem
 non tam viriū fiducia, quantum salutis despe-
 ratione perseuerantibus, etiam Romanos pudor
 armorum & gloriæ & præsentia periclitantis
 Cæsaris reddidit fortiores. Itaq. putauerim eos
 ad extremum nimia ferocitate animorum, vel
 totam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos,
 nisi præuento pugnæ momento, in ciuitatem
 se recepissent. Corruptis autem aggeribus Ro-
 mani mœrore tenebantur, quod tam longum
 laborem vna hora perdidere, & multi quidem
 solutis machinis captum ita ciuitatem iam de-
 sperabant.

Anno muni-

4034.

A Christo

nato 72.

a Sanctio

Romanorū

acerbissima

in eos, qui

loco cedebat

in libris ne-

gligentiam

exprobat.

b Titum mi-

lites ne-

gligentiam

exprobat.

c Iudæi in

ciuitatem

se recep-

pius.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De muro instructo ab exercitu Romano circa
Hierosolymam triduo.

C A P. XIII.

a Titus cum
Ducibus de
liberat.

Titus^a autem cum ducibus quid fieret deli-
berabat. Et callidioribus quidem placebat
omni admoto milite vi muros experiri: adhuc
enim Iudæos cum exercitus parte dimicasse, v-
niuersi verò militis impetum tolerare nō pos-
se, verū sagittis esse obruendos. Prudentiores
autē rursus aggeres fieri suadebāt: alij & sine ag-
geribus assideri, egressus eorum tantūmodo ob-
seruando, ac ne victus intrò ferretur monebāt,
& ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste
manu configere: nec enim expugnari eorum
confidentiam posse, quibus optatum est ferro
procumbere, vel etiā sine hoc interficere: quæ
scruior est cupiditas. Ipsi autē Tito, cessare quidē
prorsus tanto cum exercitu, honestum non vi-
debatur: & pugnare cum his superuacuum, qui
semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fie-
ri, impendiorum penuria operosum iudicabat,
egressus verò ciuitatis obseruari, operosius. Nec
enim circumdari eam propter magnitudinem
locorūmq. difficultatem ab exercitu posse, &
præterea ad excursus incautum: cōtra manife-
stam enim viā obseruatam, occultas vias exco-
gitaturos Iudæos, tam necessitate quā loco-
rum scientia. Si quid autem clām esset illatum,
diutius obsidionem trahendam, verendūque,
ne victoriæ gloriam diminuat temporis lōgitu-
do. Hæc enim cuncta quidē effici posse, sed ce-
leritatem ante gloriam duci debere tamē si ce-
leritate vti velit & cautione, totam^b muro cin-
gere ciuitatem. Hoc enim modo omnes exitus
posse præcludi: & Iudæos aut omnibus modis sa-
lute desperata, ciuitatem tradituros, aut fame
victos

b Titus totā
muro cinge-
re ciuitatem
cogitat.

victos faciliè capiendos. aliter enim se non
 posse quiescere. Verum & aggeres curaturum
 esse, cum infirmiores habeat qui prohibeant.
 Quod si cuiquā magnum opus & inextricabile
 videatur, eum considerare debere, quod neque
 paruum opus Romanos decebat facere: & sine
 labore magnū quid perficere, ne Deo quidē fa-
 cile sit. His dictis duces exhortatus, iubet eos e-
 xercitus in opera distribuere. Diuinus autē qui
 dā impetus militibus incidit: ambitūque par-
 titi, non solum rectores inter se, verum ipsi e-
 tiam ordines certabant. Et miles quidem deca-
 darcho, decadarchus autem hecatontarcho, is-
 que chiliarcho placere properabat: chiliarcho-
 rū verò ostēratio, ad duces vsque pertinebat, du-
 cum verò certamina Cæsar ipse diiudicabat. In-
 dies enim singulos circuiens, opus sæpissimè in-
 spiciebat. Cœptum enim à castris Assyriorum,
 vbi ipse tendebat, ad inferiorem Cænopolim
 murum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon
 montem reuertens, à meridie montem cōple-
 ātur, vsque ad saxum quod Peristereonos vo-
 carur. ei que proximum collem, qui super val-
 lem imminet Siloam. ac inde ad occidentē fle-
 xo ædificio, ad vallē fontis descendit. Hinc su-
 biens ad Anani Pontificis monumentū, circun-
 dato monte, vbi Pompeius castra posuerat, ad
 septentrionalem redit regionem. Et cū pro-
 cēssisset ad vicum, cui nomen est Erebinthoni-
 cus post illum Herodis monumentū ab oriente
 clausum castris suis coniūxit, vnde cœperat: Mu-
 rus quidem vno minus quadraginta stadio-
 rum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim
 ædificata sunt, eorum gyros denis stadiis nume-
 rabatur. Totum autem opus triduo constructum
 est, vt id quidem dignum mensibus videre-
 tur. celeritas verò fide careret. Muro autem

An. murus

4034.

Christo nato

72.

a Romanorū

militum in

extruendo

muro labor

indefessum

b Murus

vno minus

40. stadiorū.

c Romanorū

per castella

custodia col-

locata.

An. mundi circumclusa ciuitate, per castella custodibus co-
4034. locatis, primam quidem vigiliam noctis ipse cir-
A Christo cuiens explorabat: secundam verò Alexandro
anno 72. permiserat: tertia verò obigit legionum duci-
 bus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur, totaque nocte per castellorum spacia circuibant.

*De fame Hierosolymorum & secunda ag-
 gero cernuñto.*

CAP. XIII.

a Testa ad Vidæis autem cum exendi facultate, omnis
via mortuis etiam spes salutis adempta est, auctaq. iam fa-
plena. mes, totas domos ac familias depascebatur. Et
 testa quidem plena erant mulieribus exanima-
 tis, atq. infantibus: viarum autem angusta senib.
 mortuis. Adolescentes autem ac iuvenes ruri-
 gidi, velut umbræ mortuorum, per fora versa-
 bantur: & ubi quem casus occupauerat, decide-
 bant. Sepelire autem funera, neq. poterāt præ-
b Mortui labore. & eos quibus aliqua vis supererat, pige-
inspulti in bat, & propter multitudinem mortuorum, &
ciuitate in- quod de ipsis erat incertum. Deniq. super eos
uent. quos sepelierant, multi moriebantur. Multi au-
 tem ad sepulchra, prius quàm fati dies veniret,
 & viui properabant: neq. luctus in illis calami-
 tatibus, neq. fletus erat, sed fame superabantur
 affectus. Siccis autem oculis, & corruptis ori-
 bus, qui tardius morerentur, eos qui ante se re-
 quiescerent, tuebantur. Alium verò silentium
 ciuitatem, plenaque mortuis nox comprehen-
 detat, & latrones his acerbiores. domos enim,
Latronum quæ rum sepulchra erant, & cadauera spoliabāt,
in morien- & velamina corporibus detrahentes, cum risu
tes crudeli- egrediebantur, hisq. gladiatorum mucrones pro-
tem. babant: nonnulli & que iacentium adhuc spiran-
 tes, ferro experiendi causa transuerberabant. Si
 quis.

quis autem manum rogasset aut ferrum sibi commodari, quò famem euaderet, superbissimè negligebatur. Animas verò efflantiū quisque, in morte templū obtutibus intuebatur, cum viuos relinqueret seditiosos. Illi autem, primo quidem sumptu publico iubebant mortuos sepeliri, cum sctorem ferre non possent: deinde quod non sufficiebant, in valles eos ex muro præcipitabant. Quas circuiens ^a Titus ex- Titus ubi plenas cadaueribus vidit, altamque sentis man-
saniem tabefactis corporibus defluentem, inge- bus saltum
muit: & extentis manibus Deum testabatur, fa- illud suum
ctum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita nō esse, Deū
erat affecta. Romani verò, cū iam nemo se- isfiatur.
ditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos
morrer, famēque tangebat) dies latos age-
bant, frumenti, aliarumque rerum necessa-
riarum habentes copiam, de Syria proximis-
que prouinciis multi ^b autem iuxta murum ^b Romani
stantes, magnamque alimentorum abundan- Iudæi ma-
tiam demonstrantes, satietate sui famem ho- gnā alimen-
stium incendebant. Seditiosis autem nihilo- torum abun-
magis calamitate cedentibus, Titus ^c reliquias ^c Titus po-
populi miseratus, & properans saltem hoc li- puli misera-
berare quod superest, iterum aggeres inchoa- tum quod su-
bat, quanquam difficulter materiam reperi- perest libe-
ret. omnes enim ciuitati proximas sylvas, ope- rare propa-
ra prima consumpserant. à nonagesimo verò ^d rari.
stadio milites alias congerebant: & ad Anto-
niam solam ex quatuor partibus, maiores prio-
ribus aggeres struebantur. Cæsar autem agmi-
na circuiens, atque opus vrgens, quod in ma-
nibus eos haberet latronibus ostendebat. Sed
illis pœnitudo planè petierat: & animis ac cor-
poribus separati, vtrisque velut alienis uteban-
tur. Nec enim vel animas affectio mansueta, vel
corpora dolor tangebat, qui etiam mortuam

Ann. mundi plebem, quasi canes lacerabant, replebantque
 4034. *A* languentibus carcerem.
nato Christo

72.

*De eade Iudeorum intra & extra
 Hierosolymam.*

C A P. X V.

*a Simonis in
 Matthiam
 eiusque fi-
 lios crudeli-
 ss.*

Denique ^a Simon Matthiam, per quem ob-
 tinuerat ciuitatem, excruciatum peremit.
 Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxi-
 mè fidelis & charus. Is, cum à Zelotis malè po-
 pulus tractaretur quibus iam Ioannes accesser-
 rat, ut adiutorem Simonem reciperet, populo
 persuasit: nulla cum eo prius habita pactione,
 nec aliquid mali metuens. Ingressus autem ille,
 postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum
 æquè atque alios esse dicebat, qui pro se consi-
 lium dederat, ut hoc simplicitate suasisset:
 productumque eum & accusatum, quod cum
 Romanis sentiret, morte damnauit, ne purga-
 tionis quidem ei facultate concessa cum tribus
 filiis suis. quartus enim ad Titum ante profu-
 gerat. Prius autem se occidi, quàm filios obse-
 crantem, atq. hanc pro illa, quod ciuitatem ei
 aperuisset, gratiam postulantem, ut augeret e-

*b Ananum
 Simonis sa-
 tellitum cru-
 delissimum.*

ius dolorem, nouissimū iussit interfici. Ille qui-
 dem super cæsos in conspectu suo filios iugula-
 tur, coram Romanis productus: ita ^b enim Si-

*c Ananias
 Pontifex, &
 quindecim
 ex populo
 clariores
 necantur.*

mon Anano Bamadi filio præceperat, qui erat
 eius satellitum crudelissimus, cauillatus si quid
 cum iuarent, ad quos exire voluisset. corpora
 verò sepeliri prohibuit: Post ^c hos Ananias
 quidam, pontifex, filius Masbalis, nobilis, & scri-
 ba curiæ, vir fortis, ex Ammaunte genus du-
 cens, & cum his quindecim ex populo clariores
 necantur. Iosephi ^d verò patrem conclusum as-

*d Iosephi
 pater cæ-
 prius.*

seruabant: missique præcone denunciant, ne
 quis

quis in ciuitate degentium vel colloqueretur
 cum eo, vel in vnum veniret, prodicionis metu
 proposito: & eos qui hæc cum illo defferent, ante
 questionem perimebant. Ista videns quidam
 Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectorum
 Simonis, qui turrin ab eo sibi creditam custo-
 diebat, fortasse quidem nonnihil etiam mise-
 ricordia crudeliter pereuntium, magis autem
 sui prouidentia, conuocatis^a decem fidissimis
 contubernaliū: quousque tandem, inquit, hæc
 mala sustinebimus? quāuue salutis spem habe-
 mus, seruantes pessimo fidem? Ecce iam fames
 oppugnat. Romani verò penè intus sunt. Simon
 autem bene quoque meritis infidelis est: me-
 ritisque etiam apud eum pœnæ, & apud Roma-
 nos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito mu-
 ro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nihil au-
 tem graue Simon patietur, si, cum de se despe-
 rauerit, pœnas citius pendet. His vbi decem as-
 sensi sunt, mane cæteros quos subiectos habe-
 bat, per diuersum dimittit: ne quid eorum quæ
 cogitauerat proderetur. ipse verò de turri hora
 tertia Romanos inuocabat. illorum autem alij
 præ superbia contemnebant, alij, nō credebant,
 alios etiam pigebat, velut mox capturos ciuita-
 tem nullo periculo. Interea^b verò, cum Titus
 ad murum cum armatis succederet, ante rem Si-
 mon cognouit, turrinque velociter occupat:
 Romanisque eos inspectantibus custodes pere-
 mit, & per murum proiecit corpora mortuo-
 rum. Ibique^c circuiens Iosephus (nec enim ro-
 gare cessabat) caput vulneratur lapide, statim-
 que attonitus cadit. Excursus autem ad eius ca-
 sum factus est Iudeorum: abreptusque esset in
 ciuitatem, nisi Cæsar misisset qui eum protege-
 rent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem
 sollicitus, parum quod ageretur intelligens, sedi-

An. mundi
 4034.
 A Christo
 nato 72.

a Iudas cum
 consuberna-
 libus deli-
 beratio.

b Iudas cum
 consuberna-
 libus à Si-
 monis cruci-
 datur.

c Iosephum
 caput vul-
 neratur la-
 pide, statim
 attonitus ca-
 dit, & ru-
 mor per ciui-
 tatem sparsus.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Iosepho
curato vul-
nere respi-
sis.

b Fames, quā
Judaei domi
reliquerāt,
velociorem
apud Roma-
nos inueniūt
ad exitium
facientem.

tiosi verò, tanquam interfecto quem maxime cupiebant, cum lætitia conclamauerunt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuam multitudinem mæror tenuit, verè perisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere, mortuum esse filium suum, ad custodes quidem, ex Iotapatis hoc ait certò se credere, nec enim viuo potiri. Secretò autem flens, ad ancillas, hunc, inquit, fœcunditatis recepisse fructum, quod ne sepelire quidem sibi filium licuisset, à quo sepelire sperasset. Verùm ne illam quidem mendacium diutius cruciauit, neque latrones refecit. Citò enim curato vulnere Iosephus resipuit: progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris pœnas duros. populum autem rursus ad fidem hortabatur. vnde populo quidem fiducia, seditiosis verò stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alij statim de muro necessitate profliebant: alij velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulant, mox ad Romanos profugiebant. Horum autem scruior ea quam intus pertulerant fortuna consequebatur: & fame, quam domi reliquerant, velociorem apud Romanos inueniebant ad exitium satietatem, aderant nanque inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aquæ turgidi. deinde vacuata replentes corpora disrumpantur: nisi qui periti desideria cohibuissent, paulatimque cibum desueto corpori obtulissent. Verùm & eos qui hoc modo seruarentur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros extráfugis deprehenditur, è simo ventris aureos colligens. Transglutiētes autem (vt suprà diximus) eos veniebant, quod cunctos seditiosi scrutabantur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate. denique duodecim atticis comparabant, quod antea

antea viginti quinque valebat. Verum hac arte per vnum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfuga pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo sauiorem contigisse Iudæis: vna enim denique nocte duorum millium patefacta sunt viscera. Et hac Titus iniustitia cognita, penè iussisset autores circumfuso equitatu iaculis appeti nisi magna fuisset multitudo noxiorum, multoque plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxilium ducibus, itemque militum Romanorum (nam etiam militum quosdam hæc tangebatur inuidia) vtrisque iratus dicebat: si qui militum suorum hæc committerent lucri causa incerti, nec arma propria quisquæ erubesceret auro argentoque facta: Arabes autem & Syri, primo in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Iudæos odia Romanis ascriberent. hæc enim quosdam suorum milites infamia participare. & his quidem mortem interminatus est, si quis in eadem postea repertus fuisset audacia. ad legiones autem mandata dedit ut suspectos inuestigarent, atque ad se deferrent. Verum profecto avaritia contemnit omne supplicium, sauisque hominibus lucrandi amor innatus est. nullaque omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imò verò hæc aliæ, & modum habent, & metu subiugantur. Deus autem, qui damnauerat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: denique id quod cum pœna interdixerat Cæsar, occultè in profugos admittebatur. Et si quis transfugisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum videret, eos scindebant, & ex visceribus quæstum nefarium trahebant. in pau-

An. mundi
4034.

A Christo
nato 72.

a Vna nocte
duorum milium
viscera patefacta.

b Titum mi-
lilibus ob fa-
cinorositatem

c Avaritia
supplicium
omne contem-
nit.

Ann. mundi 4034. *A Christo* nato 72. cis autem reperiebatur, & pleròsque sola spes consume-
 bat. Hic quidem casus multos transfu-
 garum reduxit.

*De sacrilegio circa templum & relatu ex vr-
 be cadaueribus, & fame.*

CAP. XVI.

*a Ioannes
 ad sacrile-
 gium sese
 conuertit,
 multaque
 donaria
 templi reti-
 net.*

IOannes autem, ubi rapinæ ex populo de-
 fuere, ad sacrilegium sese conuertit: mul-
 tæque donaria templi retinens: multaque vasa
 diuinæ rei ministerio necessaria, crateras, &
 lances, & mensas, ne vrceolis quidem absti-
 nuit, quos Augustus eiúsque vxor miserat. Ro-
 manorum quidem imperatores honorauerunt
 semper templum atque ornauerunt: tunc au-
 tem iudeus etiam alienigenarum dona distra-
 hebat. ad socios autem dicebat, sine metu diui-
 nis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo
 militarent, & ex ipso ali. Proptereaque sacrum
 vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificiis re-
 seruabant, tutum erat effudisse. namque in tem-
 plo & multitudini distribuit, & illi sine hor-
 rore & vngebantur & potabant. non equi-
 dem recusabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si
 Romani contra noxios venire tardassent, aut
 hiatu terræ deuorandam fuisse ciuitatem, aut
 diluuiò perituram, aut fulmina ac Sodomæ in-
 cendia passuram. multo enim magis impiam
 progeniem tulit, quàm quæ illa pertulerat. de-
 nique cum eorum pertinacia desperata, totus
 populus interiit. Et quid est opus singulatim
 narrare clades? Manneus Lazari filius, trāsgres-
 sus ad Titum, per vnā portam quæ sibi credi-
 ta fuerat centum & quindecim millia & octo-
 ginta dixit elata cadauera, ex quo die castra
 prope ciuitatem posita sunt, ex die quartadeci-

ma mensis Aprilis. vsque ad calendas Iulij, hæc *An. mundo*
 autem immensa est multitudo: nec tamen ipse *4034.*
 fuit appositus portæ, sed publicam mercedem *A Christo*
 diuidens, mortuos ex necessitate numerabat, *nato 72.*
 cæteros enim propinqui sepeliebant: sepultura *a Sexcenta*
 autem fuit, elatos ex oppido prolicere. Post *millia mor-*
 hunc autem nobiles profugi, omnia mortuo- *tuorum per-*
 rum egenorum sexcenta millia portis eiecta *in eiectione.*
 nunciabant: aliorum verò numerum minimè
 posse comprehendere, cum autem pauperibus ef-
 ferendis non sufficerent, congesta in maximis
 ædibus cadauera esse inclusa & frumenti qui-
 dem modium veniisse talento. post autem ubi
 muro circumdata ciuitate, ne herbas quidem
 legere iam liceret. ad hoc necessitatis quosdā *b Bonum fi-*
 fuisse compulso, vt cloacas rimarentur, bouū- *num, sterco-*
 que veterem solum alimentum haberent. ster- *que collectum*
 eusque collectum, quod ne visui quidem tole- *Iudaorum*
 rabile fuerat, cibus erat. Hæc Romani qui- *alimenti.*
 dem audientes miserati sunt: seditiosos autem
 ne videntes quidem pœnitebat, sed patiebantur
 vsque ad ea progredi. fatum enim eos reddide-
 rat cæcos, quod iam & ipsis imminebat & ciui-
 tati.

SVMMA CAPITVM LIBRI VII.

DE BELLO IYDAICO.

- I. De suffossione murorum, succensione aggerum
 & Sabino oppugnanse murum.
- II. Romani Antoniam inuadunt, & à Iudæis
 repelluntur.
- III. De Iuliano Romano milite insigni fortitu-
 dine.
- IIII. Iosephi oratio pro deditione Iudaorum, &
 profugientium eorum.

- IV. De iterata pugna extructis aggeribus, & excursionibus Iudaorum.
- VI. Romani flammis percussis dolo Iudaico, & de Arcorio quodam.
- VII. De fame Iudaorum.
- VIII. De muliere quæ pro fame filium conerat.
- IX. De expugnatione muri & incendio templi.
- X. Quemadmodum Templum incensum est inuito Tiro.
- XI. De Sacerdotibus, gazophylaciisque & porticu.
- XII. De prodigijs excidium Hierosolyma præcedentibus & præsagijs.
- XIII. De imperio Titi, & sacerdotum interfensione.
- XIII. De prada seditiosorum, & succensione interioris civitatis.
- XV. Superior pars civitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudaorum ad Titum.
- XVI. De occupata reliqua parte Civitatis.
- XVII. De numero captivorum, & peremptorum.
- XVIII. Hierosolyma vrbis historia brevis.
- XIX. De præmio militum.
- XX. De navigatione Vespasiani, de quo comprehenso Simone & spectaculo die natalicio exhibito.
- XXI. De calamitate Iudaorum apud Antiochenos.
- XXII. Quomodo Vespasianus rediens à Romano exceptus est.
- XXIII. Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.
- XXIII. De anno Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Tui celeberrimo.
- XXV. Herodium & Maschum à Basso capta.
- XXVI. De Iudæa à Basso intercepta & Iudæa dividenda.
- XXVII. De clade Antiochi Regis & eruptione Alarum in Armeniam.

- XXVIII. *Excidium Massada castelli munitissimi.* *An. mundi*
 XXIX. *Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam* *4034.*
 & Thebas profugerant. *A Christo*
 XXX. *Onia templum clausum apud Alexan-* *nato 72.*
 driam.
 XXXI. *De interfectione Iudeorum apud Cyrenem.*

De suffocatione murorum, succensione aggerum &
Sabino oppugnante murum.

C A P. I.

LADES quidem Hierosolymorum
 in peius quotidie procedebant, cum
 & seditiosi magis accenderentur ad-
 uersus inclusis, postquam populum
 fames ipsosque iam possederat. Quin^a & mul-
 tudo congestorum in ciuitate cadauerum, & de congestorū
 visu horrenda erat, odoremque pestiferum e-
 mittebat, cum excursus etiam pugnantium mo-
 raretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima
 cæde excitata, conculcare mortuos cogeban-
 tur: & qui super eos pedem ponerent, neque
 miserabantur, neque horrebant: nec saltem sibi
 augurio fore putabant contumeliam mortuo-
 rum. Gentili^b autem cæde polluti, dexteras ad
 externum bellum præparabant, tanquā expro-
 brantes Deo (vt mihi videtur) supplicij sui tar-
 ditatem. non enim spe victoriæ maior pars eo-
 rum, sed desperatione salutis ferocius ferebatur.
 Romani autem quamuis plurimum in aggre-
 ganda materia laborarent, tamen intra viginti
 & vnum dies aggeres erexerunt, attonsis om-
 nibus ad nonaginta vsque stadia circa oppidum
 lucis. Erat^c autem miserabilis terræ facies.
 nam quæ antea arboribus & paradisis ornata
 fuerat, ea tunc deserta præcisus vndique arbo-

a Multitu-
do congestorū
in ciuitate
cadauerum
horrenda
visa.

b Iudei sup-
plij sui tar-
ditatem ex-
probrans
Deo.

c Iudæa de-
serta & deu-
solata.

An. mundi 4034. *A Christo nato* 72. *a Romanorū & Iudaorū par timor.* *b Romani Iudaorum audaciam verentur.* *c Iudai cū facibus aggerem aggrediantur, spe decepti remeant.*

ribus cernebatur: nec ullus qui pridem Iudæam viderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis, cum eius solitudine tunc videret, continere lachrymas poterat, vel non gemere mutationem quantum pristinis derogasset. Omnia nanque insignia pulchritudinis, bellum detulerat: nec si quis subito aduenisset, qui locum prius scierat, eum cognosceret, sed præsens quæreret ciuitatem. Romanis ^a autem ac Iudæis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris initium. namque hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri ciuitatem putabant: Romani autem, fortasse nec voluntatem sibi fore illis incensis alios parare. nam & materiæ defecerant: & labori quidem corpora militum, crebris verò offensionibus animi cesserant. Verū ciuitatis claudibus tristius Romani quàm ciues in ea degentes afficiebantur. ad mala enim quæ hinc accidebant, etiam propugnatoribus nihilo segnioribus utebantur. Sed ^b eorum spes frangebatur, cū aggeres insidiis, machinæ soliditate muri, manus verò conflictus audacia repugnantium superaretur: & præcipue, quòd cum seditione famèq; ac bello totque malis præstantiores Iudæorum animos inuenirēt, virorum quidem inexpugnabiles esse impetus arbitrabantur, inuictam verò animorum magnitudinem, quæ calamitatibus aleretur. nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad virtutem incitarentur? Illi quidem propterea cautius custodias præparabant. Ioannis autem factio apud Antoniam, simul & quæ futura timebantur, si disciceretur murus cauebat, & antequàm arietes admo-uerentur operibus instabat: nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi ^c enim cum facibus aggerem, spe decepti remeauerunt. Nam primū ne cōcordare quidem eorum videbatur cō-
 filium

filium, paulatim & per interualla & contanter
 non sine metu profilientium, neque Iudzo-
 rum more, vt breuiter dicam. deerant^a enim
 quæ propria gentis essent audacia, cursus, & om-
 nium simul impetus: & vt non sine offensione
 recederent. Languidiore verò progressi quàm
 solebant, etiam Romanos solito promptiores
 offendere: qui corporibus quidem atque ar-
 mis ita vndique aggeres sepsere, vt nusquam i-
 gni aditum relinquerent, animum verò ita con-
 firmauerunt, ne quis loco antequam occum-
 beret moueretur. nam præter omnium re-
 rum desperationem si etiam illud opus esset
 exustum, acerbissimus pudor milites occupaue-
 rat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma te-
 meritati, aut peritia multitudini, aut Iudæis Ro-
 mani. Simul autem missilia pro illis faicebant
 in profilientes delata: & qui cecidisset, poste-
 riores impediēbat, ac periculum antecedentis
 molliores eos efficiebat. Qui verò intra reli-
 ctum venire properassent, alij disciplina ho-
 stium & densitate perterriti, alij confixi hastis
 retrocedebant: & ^b ad extremum alius alium ^b Iudæi sei-
 timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. ^p sos timidi-
 Calend. ^c autē Iulij tentata fuerat expugnatio. ^{ratu} arguē-
 Iudæis autem inde digressis, Romani machinas ^{res}, re inse-
 admouere: quamuis ab Antonia saxis atq; igni ^{ita reuer-}
 ferroque peterentur, & quodcunque hostibus ^{tuntur}.
 telum necessitas attulisset. nam licet multum ^c Oppugna-
 mœnibus Iudæi confiderent, machinâsq; con- ^{tio Hieroso-}
 temnerent, tamen eas applicare prohibebant ^{lyma Calēd.}
 Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ^{Iulij}.
 ne murorum infirmitate Antonia læderetur, &
 fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra
 certabant. Nec tamen quod feriebatur, ictibus
 obediebat: sed ipsi quidem crebris in se missili-
 bus latis, cū nullis periculis desuper venientib.

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

*a Audacia**& impetus**Iudæorum**decreuit.**b Iudæi sei-**timiditatis**arguens.**re infecta**reuertebantur.**c Oppugna-**tio Hieroso-**lyma Calēd.**Iulij.*

Ann. mundi
 4034.
A Christo
nato 72.

lassarentur, arietum opus urgebant. cum verò inferiores essent, ac lapidibus frangerentur, alij scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus & vestibus suffodiebant. Itaque saxis quatuor obstinato labore concussis quietem vtrisque nox attulit. & in ea murus arietibus labefactus, ex qua parte prioribus Ioannes aggeribus insidiando murum suffoderat, subsidente cuniculo repente labitur. Verum præter spem vtrorumque animi affecti sunt. Nam Iudæi quidē quibus moerorem esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, & aduersum eam præcauti non fuerant, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natā, conspectus alius murus, quem intrinsecus Ioannes edificauerat, citò restinxit. Veruntamen priore facilior oppugnatio videbatur. Tunc enim & ascensum per ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiolem murum qui recens erat, citòque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus verò spe atque oratione putans, alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem mortem solere contemni, in vnum congregatos fortissimos experiebatur, dicens: Commilitones hortari quidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, ignauiz reprehensionem parit. exhortatione autem opus est in solis rebus ambiguis: quippe illa per se quenque gerere digna est. Itaque difficilem vobis in murum esse ascensum ipse profiteor: quod autem vel maximè oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficilissimis rebus pulchrūque sit cum laude

a Murum quem Ioannes edificauerat, nemo ascendere audeo.

b Tui ad fortissimos oratio & adhortatio.

laude mori, nec erit instructuosum, si qui primi fortiter fecerint, prosequor. Primum quidē vos illud hortetur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudæorum ^a patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel animo superati turpissimū est: idq; in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. nanq; offensiones nostræ, Iudæicę desperationes sunt. Illorum autem clades, fauore Dei vestrisq; virtutibus crescūt. Etenim seditio, fames, obsidio, murorūque sine machinis casus, quid ^b sit aliud quā in alios ira Dei, nostrūq; adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiores ^c videri, sed etiam diuinum præsidium prodere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Iudæos quidem quibus non magni pudoris est vinci, qui seruire didicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem contemnere atque in nos medios frequenter excurrere, nō victoriæ spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius penē terræ marisque victores, quibus etiam non vincere probre habetur, ociosos sedētes, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maximē cum paruo discrimine totum possitis efficere. Denique in Antoniam si ascenderimus, habebimus ciuitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, attamen capiti ac respirationi hostium insedere victoriam nobis plenissimam repromittit. Equidem prætermissa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter sentientibus imprecor, quorum anima cum corpore sepultura

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iudæorum
patiens ani-
mum, & in
aduersis re-
bus dura co-
stantia.

b Ira Dei in
Iudæos Re-
manorum
adiumentū.
c Iudæorum
ac Romano-
rum compa-
ratio.

An. mundi damnatur. Quis^a enim virorum fortium no-
 4034. *A* scit, quod animas in acie ferro corporibus abso-
nate Christo lutas, purissimum elementum æther hospitio

72.

*a Titu poe-
 tico more de
 futura vita
 loquitur.*

receptas inter sidera collocat: manesque se bo-
 nos ac propitios heroas, videndos offerunt po-
 steris suis? Quas verò morbus corporis tabesq;
 consumpserit, & si maximè probris ac piaculis
 purgatæ sint, subterraneæ tenebræ operiunt, al-
 tæque obliuio suscipit, corporis simul & vitæ ac
 memoriæ sine circumscriptas. Quod si necessa-
 riò mors homini decreta est, ad hoc autè omni
 morbo leuius est, ferri ministerium, cui non vi-
 deatur ignauum negare vsui, quod debito red-
 diturus sit. Et hæc quidè veluti seruari nequeât,
 vel qui conati fuerint profecutus sum. est autè
 salutis spes in maximis quoque periculis, qui vi-
 rilem animum gerunt. Primum enim quod de-
 cidit patet incessui: deinde totum quod ædifi-
 catum est, faciliè dissolui potest. Vósque plu-
 res hoc opus aggredientes, alius alij pro adhor-
 tatione fietis atq; subsidio: vestràq; obstinatio
 breui animos hostiū franget: ac fortasse nobis,
 si eam tantum cœperimus, incruenta res efficie-
 tur. Etenim ascendentes quidem nos prohibe-
 re scilicet conabuntur. si verò clàm, vel etiam
 per vim aliquid egerimus semel, quamuis pau-
 cos non sustinebunt. Me^b autem profecto pu-
 deat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendū re-
 muneracionibus fecero: & qui vixerit quidem
 nunc æqualibus præsit: beatissima verò præmia
 sequantur occisos. Talia dicente Tito, cætera:
 quidem multitudo periculi magnitudinem ti-
 batiū par-
 um, sed ma-
 nu simul &
 animo for-
 tis. Sabinus^c nomine, genere Syrus, vir & ma-
 nu simul & animo fortis apparuit: licet si quis
 eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis,
 ne specie quidem militem esse credidisset, erat

*b Fortium
 virorum re-
 muneratio.*

*c Sabinus,
 vir corporis
 habitiū par-
 um, sed ma-
 nu simul &
 animo for-
 tis.*

/ quim

enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quādā heroica in macro corpore, atq; angustiore viribus suis habitabat. Cum primus itaq; surrexisset: dedo me, inquit, tibi alacri animo Cæsar, & ante omnes in murum ascendo: atque opto quidem, ut vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua. quod si cœpto casus inviderit, scito me non præter spē, quod res aliter cesserit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturū. His^a dictis, & scutum læua manu capiti prætendens, stricōq; dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat. sequebantur autem ex aliis, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebant vndecim viri. Multo autem omnes antecederat diuino quodā impetu excitatus, cum de muro custodes iaculis & sagittis yndique infinitis appeterent, atq; ingentia saxa deuoluerent, quæ nonnullos de vndecim deiecerunt. Sabinus autem missilibus occurrens, licet obrueretur sagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quā summa muri prehenderet, hostēsque in fugam verteret, viribus enim eius atque animi pertinacia territi, plurēsque ascendisse rati non steterunt. Qua^b in re fortunam quis, veluti virtutibus inuideat, semperque præclatis facinoribus officiat non incusauerit? Si quidem hic vir neq; ab incepto errauit, & offensione lapidis cū maximo crepitu pronus decidit. Vnde factum est, ut Iudæi reuersi, vbi solum & iacentem videre, ex omni eum parte iaculis peterent. Ille verò genibus nixus, & scuto protectus, primò quidē vlciscebatur hostes, multōsq; ad se appropinquātes sauciauit: vulnere autem multitudine remisit dexteram: & ad extremum priusquā redderet animam sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna vteretur. pro^c mensura verò cœpti facinoris cecidit.

An. mundi

4034.

A Christo
nato 72.a Sabinus
cum vnde-
cim viris
murm po-
sit.b Fortuna
vis.c Sabinus
cum viribus
socijs peris;

An. mundi

4034.

A Christo

maro 72.

Cæteri autem tres penè iam summa tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Romani Antoniam innadunt, & à Iudeis repelluntur.

CAP. II.

*a Antoniam
Romani in-
vadunt.*

BIduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem vnum ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito exsuscitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginem quædam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, properè armat exercitum: & cum ducibus primis lectorum caterua comitatus, ascendit. Cum autem Iudei ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruerunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositiq; amborum agminu seditiosi, tam Ioannis quam Simonis, arcebant eos summa vi atq; alacritate repugnandi. siquidem excidij finem putabant, locu sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principiu fuit.

b Propè tem Ad *b* ipsum autem adytum validissima pugna *plis adytum* committitur: his quidem templum vi occupare *validissima* certantibus, Iudeis verò Antoniam versus eos *pugna com-* repellentibus. Et sagittæ quidè ac hastæ virisq; *mittitur.* inutiles erant, strictis autem ensibus dissipabāt. Neque

Neque conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, & cum vocis intellectū magnitudo confunderet, multāq. mors esset utrinque, armāque simul & cadauera iacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autē si bellum fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neq. aut fugæ aut persecutioni locus est: sed propinquæ mutationes confligentū, & inclinationes permixtæ fiebāt exercitus. Qui verò inter primos stetissent, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. nam & posteriores utriusque partis, suos in frontem urgebant, nullūque inter dimicantes bello vacuum interuallum reliquerant. Cum autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamque omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam vsque diei pugnabant) hi quidem omnes simul excidij periculum pro nutrimento virtutis habebant, Romani verò exercitus patti (nondum enim ascenderant legiones, illisque spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obtinere.

An. mundo
4034. A
Christo nato
72.

a Augustia
ad pugnandum perim-
commoda.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

C A P. III.

Iulianus^b verò quidam centurio ex Bithynia^b non ignobilis, quem in bello & armorum peritia & viribus corporis & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognoui, ubi Romanos iam cedere & malè repugnare cōspexit (propter Titū autem apud Antoniam stabat) subito profiliit, iamque Iudæos vincentes solus ad interiorem vsque templi angulum persecutus est. Fugiebat autem vniuersa multitudo, neque vim e-

b Fortitudo
insignis Iu-
liani.

ius neque audaciam hominis esse opinantes.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

At ille per medios ruens, quos alios aliò disiecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaque facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horribilius visum est. Verùm & ipsum profectò fata sequebantur, quæ ab homine vitari nō possunt.

a Iulianus
dñ strato fa
xeu crustus
solo currit,
labitur.

Calceos namque habens, creberrimis atq. acutis clavis, ut cæteri solēt milites, fixos, dñ a strato saxeis crustis solo curreret, labitur: magnòq. cum armorū sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorū quidē clamor ex Antonia sublatus est, salutis eius metuentiū: Iudæi verò multis simul gladiis & hastis vndique feriebant. Ille autē multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpè autem conatus erigere se, percutientiū multitudine reuolutus est, & iacēs tamen gladio multos perculit, nec enim citò peremptus est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat. namque

b Mors Iu-
liani.

diu ceruicem cōtraxerat, donec concisis aliis eius membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere. Nimius autē dolor Cæsarem tenuit, vbi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxiliū ferre cupiētem: alios autem, ne possent, merus impediēbat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, eum non paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ægrè peremptus est: magna sui gloria: nō apud Romanos tantum & Cæsarem, verùm apud hostes quoque relicta. Iudæi verò etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam versos in

c Heroes in
ter Iudæos.

Antoniam concludere. Fortiter autem in eo prælio decertauere, Alexas quidem & Gyphtæus ex agmine Ioannis: ex parte verò Simonis, Maluchias, & Mertonis filius Iudas & Soffæ filius Iacobus, dux Idumæorum: Zelotæ verò fratres

fratres duo filij Iairi Simon & Iudas.

*Iosephi oratio pro deditione Iudæorum &
profugium eorum.*

CAP. IIII.

Titus autem militibus suis imperat Antoniaz fundamenta diruere, faciliusque ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse verò Iosepho ad se vocato (namque audierat eo die qui erat mensis Iulij 17. diuinam obseruantiam, quæ entelechismos vocatur, virorum penuria defuisse, eaque te populum nimis dolere) iterum Ioanni dici præcepit quæ ante mādauerat: quòd etiam si quis eum pugnandi scæuus amor teneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum progressi liceret: dum modo non vnà secum & ciuitas interiret simul & templum: sanctum tamen locum violare desineret, nèue in Deum nefas admitteret. Potestatem autem haberet si vellet, sacra intermissa celebrare per Iudæos quos ipse delegisset. Itaque Iosephus, ne soli Ioanni hæc inrimaretur, sed etiam pluribus, vnde exaudiri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebræico sermone disseruit. Multum autem eos quò patriæ parcerent precabatur, ignemque depellerent iam templo contiguū, Deoque vota redderent consueta. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Multis autem conuiciis tyrānus Iosepho cum execrationib. lacerato, postremò addidit, nunquam sibi excidium esse metuendū quoniam Dei ciuitas esset. Atque cum exclamatione: sanè verò, inquit Iosephus, eam puram Deo conseruasti, inuiolatæque sancta mansere: nec in eū cuius speras auxilium, quicquam imptū deliquisti: sed solennia sacra consequitur. Et si quidē tibi quisquā quotidianū auferat cibū, impium cum hostem putabis, Deū verò, quem

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Titu Iosepho ad bellum progressi iubet, ne vnà secum & ciuitas interires simul & templū.

b Ioannē in Iosephū conuicia.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

perpetua religione priuaueris, belli auxilia speras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Quis non inopinatz mutationis causam gemat, ac defleat ciuitatē? cum alieni quidem, hostēsque impietatem tuam corrigant: tu verò Iudæus, & inter leges educatus illis quoque in hac sæuior inueniaris. Atqui Ioannes etiam pœnitere maiorum, non est turpe in rebus extremis: bonūque tibi exemplū patriam seruare cupienti propositum est, Iechonias Rex Iudæorum: qui quondam Babylonis bellum sibi inferentibus, sponte ciuitate priusquam caperetur excessit, & cum cognatione sua voluntariam captiuitatem sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Deique domum videret exuri. Ob hæc sacra Iudæorum commemoratione laudatur: eūque memoria transmissa per secula semper noua immortalē posteris tradit. Bonum & Ioannes exemplar, & si periculum præstò sit, ego autē veniam quoque tibi à Romanis spondeo, dū meminēris, quòd gentilis moneam, & Iudæis ista promittam, spectatūque oporteat, quis sit autor, & vnde consilium. Absit enim vnquam me ita captiuum viuere, vt genus aut leges patrias obliuiscar. Rursus indignaris & clamas, mihi que maledicis. Etiam acerbiora mereor, qui hæc aduersus fata suadeo, Deique sententia condēmerint.

natos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum prophetarum, & responsum impendens miserrimæ ciuitati? Iam tunc enim eius excidium prædixere, cum quis homicidium gentile cœpisset, Vestrorum autem cadauerum non ciuitas tantum: sed etiam templum omne repletum est. Deus planè, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lustrationis infert, totque scelerum

plenam

plenam exurit ciuitatē. Hæc a Iosepho cū fletu
 & lacrymis prosequente, vox eius singultibus
 interrupta est. Et Romani quidem miserati do-
 lorem admirati sunt. Ioannes autem eiusq. so-
 cij magis contra Romanos irritabantur, illum
 quoque capere cupientes. Nobilium tamen
 plurimos commouit eius oratio. Et nonnulli
 quidem seditiosorum custodias formidantes,
 locis suis manebant, iam dudum certi de suo pa-
 riter & ciuitaris exitio. Fuerunt b autem, qui ca-
 pro discessionis tempore, ad Romanos confuge-
 re in quibus erant Pontifices Iosephus & Iesus.
 Filij verò Pontificum, tres quidem Ismaelis,
 cui apud Cyrenen fuerat captum abscissum. & fugiunt.
 Matthiæ quatuor: alterius verò Matthiæ vnus,
 qui post interitum patris aufugerat, quem Si-
 mon Gioræ cū tribus filiis, vt suprà dictum est,
 interemit. Multi e autem nobiles cum Pontifi-
 cibus defecere, eosque imperator cū per alia
 humanè suscepit, tum sciens in alienigenis mo-
 ribus illis versari molestum esse, in Gophnam
 dimisit, vt ibi manerent interim, multas etiam
 pollicitas possessiones cuique peracto bello se
 redditurum. Alii quidem in destinarum munici-
 pium læti cum omni cautione discedunt. Hi
 autem in ciuitate non visis rumor seditiosis i-
 terum diffamatus est, quod Romani transfugas
 occidissent, vt hoc metu videlicet à fuga re-
 liquos deterrerent. Et paulisper quidem hæc
 calliditas eorum, sicut antea, valuit, timor au-
 tem profugere cupientes inhibuit. Rursus au-
 tem postquam eos Titus reuocatos à Gophna
 cum Iosepho murum circumire, & populo con-
 spici iussit, multi ad Romanos fugiebant. In d v-
 num verò cōgregati, & ante Romanos stantes,
 cū lachrymis atque vlulatu seditiosos rogabant
 primò quidem vt in ciuitatem Romanos su-

An. mundi
 4034. A
 Christo nati
 72.

a Iosephi
 vox singul-
 ribus inter-
 rupta.

b Iudeorum
 nobilium
 plurimi ad
 Romanos se
 fugiunt.

c Casari in
 transfugas
 humanitas.

d Transfa-
 ga cum la-
 chrymis &
 vlulatu sa-
 ditiosos Iu-
 daeos rogāt.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Templum
castello simi-
le.

b Titus Ioā
nem, cuiusq.
socios allo-
quitur.

sciperent, patriamque seruant. si hoc dispice-
ret, saltem de fano exirent, templumque sibi li-
beraret. Nec enim ausuros sine maxima neces-
sitate Romanos ignem sanctis immittere. His
illi magis aduersabantur, multaque in transfu-
gas vociferari conuicia, supra sacras portas iacu-
la & balistas & saxorum disposuere tormenta, ut
omne quidem circum sanum spacium multitudine
mortuorum sepulcro, templum^a verò ipsum ca-
stello simile videretur. In loca verò sancta & in-
accessa, cum armis adhuc & manibus gentili ex-
de calentibus insiliebant: & ad hanc processere
legis iniuriam, ut quam Iudæos indignationem
oporteret exercere, si hæc Romani admitteret:
ea tunc in Iudæos propria sacra temerantes, ute-
rentur Romani milites. Nemo sanè fuit eorum,
qui non cum honore templum aspiceret, atque
adoraret: latronesque optaret, antequam im-
medicabile malum contingeret, poenitere. Ti-
tu autem dolens vicem eorum, iterum Ioan-
nem eiusque socios increpabat, dicens: Nonne
vos, o sceleratissimi, cancello sanctum locum pro-
texistis? Nonne literis Græcis ac nostris incisas
tabulas constituistis, quibus nè septa cuiquam
transgredi liceret edicitur? Nonne eos qui tran-
sissent, quamuis Romanus quis esset, vobis ne-
care permisimus? Quid igitur in eo etiam mor-
tuos conculcastis, o nocentissimi? Aut cur tem-
plum & externi & gentilis sanguinis confusione
polluistis? Testor ego patrios Deos, & si quis
vnquam hunc locum ante aspexit, (nunc enim
neminem credo) itemque testor & exercitum
meum & Iudæos qui apud me sunt, & vos-
ipsos, quod non ego vos violare hæc compel-
lam: quin & si locum aries vestra mutauerit, ne-
que accedet ad sancta quispiam Romanorum,
neque quicquam in eorum contumeliam faciet,
serua-

seruabo^a autem vobis etiam templum nolentibus.

An. mundi

4034.

A Christo nato 72.

De iterata pugna extructis aggeribus, & excursionibus Iudæorum.

a Titum Iudæam nolentibus tempus

seruare conatur.

C A P. V.

HÆc Iosepho internuntiãte principis dicta, latrones ac tyranni existimantes nõ beneuolentia, sed timiditate ho's sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neque seipsum miserari eos, neque templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit inuitus. Sed vniuersum quidem his militem, quòd locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centuriis viris fortissimis le-
gis. etiã chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce præposito Cereali hora noctis nona iubet in custodias impetũ fieri. Cũ autem ipse quoq; in armis esset, vnãq; descendere statuis-
set, amici cũ propter periculi magnitudinẽ ducũq; dicta continuerunt. plus enim operis eũ in Antonia præsentẽ militũ cerramini facturũ esse dixerunt, quàm si periculũ subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bel-
latores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, vt de eorũ virtute iudicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut cõtra impunitus ignauus lateret, sed omniũ spectator ac testis fieret ipse: qui & vlci-
scendi & remunerãdi esset dominus; illos quidẽ ad aciem hora qua supra memoratũ est, dimisit. Progressus^c autem ad speculã in Antonia quid fieret expectabat. Verũ hi qui missi fuerant, non ita, vt sperabant, somno oppressos inuenere custodes: sed coortis cum clamore confestim
c Titum ad speculam in Antonia progressum, quid fieret, expectabat.

b Titum tricenis de singulis centurijs viris fortissimis legis in custodias impetum ferre iubet.

An. mundi 4034. *A Christo* nato 72.

primorum quidem impetum excipiebant Ro-
mani : qui autem illos sequerentur , in agmen
proprium incidebant , multisque suorum vel-
ut hostibus utebantur. Vocis namque agnitio-
nem confusus partium clamor , oculorum au-
tem singulis nox ademerat : cum præterea quos-
dam furor æccos , alios iracundia , alios timor ef-
ficeret : idcirco obuium quenque sine discre-
tione feriebant. Romanis quidem scutorum
coniunctione septis , & per globos profilienti-
bus , ignoratio minus nocebat : signi enim sui
quisque meminerat. Iudæi verò disiecti tam im-
perus quàm recessus temerè facientes , sæpe ima-
ginem inter se hostium aliis alij demonstrabāt :
cùm reuertentem suum quisque per tenebras
quasi Romanum aggredientem exciperet. De-
nique plures à suis quàm ab hostibus sauciati
sunt , donec orto die , visu iam pugna discernere-
tur ; & in acie stantes ordine , sagittis atque telis
uterentur. Neutri verò cedebant , neque labore
fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim ,
& multi simul in conspectu imperatoris de vir-
tute certabant , illūque diem sibi quisque pro-
motionis initium fore putabat , si fortiter dimi-
casset. Iudæis autem & proprium cuiusque pe-
riculum , & quod templo metuerent , ministra-
bat audaciam , quod tyrannus hos rogaret , alios
verberaret , & ad pugnandum interminationi-
bus incitaret. Continus autem plerunque pu-
gnatum est , sed citò & breui momento prælia
mutabantur. neutra enim pars prolixum fugæ
spatium vel persecutionis habebat. Pro suo-
rum autem euentu ex Antonia tumultus erat ,
& confidere superantibus , & stare si fugerent ,
acclamantium , eratque veluti quoddam belli
theatrum , nec enim vel Titum ad alios , qui vnà
erant quicquam eorum quæ in pugna gere-
bantur

*a Citò & bre-
ui momento
prælia mu-
tantur.*

bantur latebat. Postremo nona hora noctis cœpto prælio, quinta diei dissoluti sunt, cum neutri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga cessissent, verum a mediam in ancipiti prælio victoriam reliquissent. Romanorum quidam plurimi nobiliter decertauerunt. Iudæorū verò partis quidem Simonis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosiaz: Idumæiq. Iacobus, & Simon, hic Cathiaz filius. Iacobus autem Sosæ: de Ioannis autem sociis Gypthæus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius Iairi. At Romanorum reliqua manus, die septimo subuersis Antoniaz fundamentis, latam viam vsq. ad tēplum fecit. admotq. b muro legiones mox aggeres inchoabant: vnum contra interioris templi angulum, qui ad septentrionem, orientemque spectabat: alterum contra exedram, ad aquilonis partem inter duas portas ædificatam aliorum duorum vnum contra porticum occidentalem templi exterioris. alterum contra septentrionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum materias à centesimo vsque stadio deportarent. interdum autem insidiis lædebantur, cum ipsi Iquidem vincendi facultate minimè cauerent. Iudæis verò propter desperationem salutis audacioribus vterentur. Nonnulli enim equitum, quoties ad ligna siue fœnum colligendum existissent. interea dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant: quos c Iudæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq. cū id crebrò fieret Cæsar existimans, quod erat verū, negligētia suorum magis quàm Iudæorum virtute rapinas contingere, tristi animaduersione cæteros ad equorum custodiā reuocare statuit: vnoq. milite qui equum perdiderat morte damnato, eo metu equos suos cæteris cōseruauit. Nunquā enim eos post hac in pascua dimittebant, sed tanquā nē

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Media vñ
Historia in an-
cipiti prælio
reliqta.b Aggeres
quatuor à
regione tem-
pli constructic Romanos
vñ equos Iu-
dæi rapiunt.

Anno mundi

4034.

A Christo

72.

*a Iudeorum**& Romano-**rum ad mon-**tem Eleon**pugna.*

tura his connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templū oppugnabant, aggeresque erigebant. Altera^a verò die post, corū ascensum, multi seditiosorum, quos rapinæ defecerant & fames vrgebat, congregati, in præsidia Romanorum, quæ Eleon montem versus collocata erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt, sperabant enim primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac perrumpere violenter ambitum conatis. Cōflato autem vehementi prælio, & alia multa ab utraq; parte fortiter gesta sunt: cū Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Iudæi verò immoderato impetu & effrænatis animis vterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas, nam & amittere Iudæos, veluti laqueis irretitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi vnam spem salutis, si murū vi perrumpere possent, habebant, & quidam ex ala equitum Pedanius^b nomine, Iudæis in fugā versis, atq; in vallem coactis equo in aduersum montem à latere incitato præteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam petentem, iuuenem & grauem corpore, & armis vndique septum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit equo currente, tantamq; dexteræ vim itémq; cæteri corporis, & equestris peritiæ demonstrauit. Iste quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captiuum ferens ad Cæsarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus, & captiuo quia murum aggredi tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utque aggeres maturè fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersus præliis malè tractati, tumescente paulatim bello

b Pedanius
vir fortis &
equus per-
itus.

c Captiuum
supplicio af-
fectum.

bello & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assolet, membra peste occupata, pręuenientes ne vterius procederet, ab scindebant. Porticus ^a enim parte: quę ab Aquilone in orientem pertinēs Antonię iugebatur, incensa, deinde ad viginti ferē cubitos abrupte, immisso sanctis incēdio manibus suis. Biduo autē post, prędicti mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammavere; & vsque ad quartum decimum cubitum igne progresso, Iudæi similiter culmē abiiciūt, neq. omninō recedētes ab operibus, & Antonię continētiz dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere, itaq. ^b iminisso igne, cursum eius otiosē pro sua vtilitate metiebantur. Circa templum autem nunquam pręlia cessavere, sed frequens erat paulatim contra se excurrentiū pugna. Iisdem autē diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore brevis, & vultu despicabilis, tāmque genere quā rebus aliis vilissimus, Ionathas ^c nomine, progressus ad Ioānis Pontificis monumentum, cum alia multa superbē ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimū haberent ad singulare pręlium provocavit. At qui contra steterē, multi quidem dedignabantur, erant autem inter eos (vt assolet) etiam qui timerent: quosdam verō non inconsulta movebat ratio, cum mortis cupido nō debere configere. Nam qui de salute desperassent, eos neq. cautos impetus habere, neque Deum vereri: & cum his in discrimē venire, quos neq. vincere magnum sit, & vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quum autē diu nemo procederet, multāq. Iudæos eorum timiditati illuderet, homo arrogans & superbus Romanus ^d ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius exosus, for-

An. mundi
4034. A
nato Christo
72.

a Iudæi tē-
pls porticum
incendunt.

b Iudæi im-
misso igne,
cursum eius
otiosē me-
tiantur.

c Ionathas
Romanorū
fortissimū
ad singulare
certamen
provocat.

d Pudens
cum Iona-
tha pugnat,
& interficitur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iouathan
Priscus cen-
turio sagitta
transfixi.

tasse autem etiam corporis integritate subleuatus, in-
conscius prostratus: & ceteris commissis cum eo
pugna risumpserat, à fortuna proditus. Lapsus
enim Iouathan^a interfecit: deinde pede supra
mortuum posito, laeva scutum, dextrâq. cruentum
gladium coruscabat: armisq. cum fremitu con-
cussis, exercitui & iacenti insultans, spectantes
Romanos increpabat: donec eum tripudiantem
vana iactantē. Priscus^a cēturio sagitta transfi-
xit, eoque facto, & Iudæorum & Romanorum
clamor varius excitatus est. Ille autem dolore
in vertiginem tortus, supra corpus hostis incu-
buit: bellique felicitatem ratione carentem,
quàm velox ultio sequeretur ostendit.

*Romani flammâ pereunt dolo Iudæico, & de Ar-
torio quodam.*

C A P. V I.

Iudæi por-
ticum spatium
sylvæ ari-
dæ, sulfure
ac bitumine
repleant.

Seditiosi verò templum tenentes apertè qui-
deni & quotidie militibus in aggeribus po-
sitis repugnabant. Viceſimo autem septimo die
prædicti mensis, huiusmodi dolum excogitant.
Occidentalis^b porticus spatium, quod inter cul-
men & trabes erat vacuum, syluis aridis, itēq.
sulfure ac bitumine repleuere. Deinde velut
oppressi cedebant. Quare multi quidē temerarij
fugientibus instabant, & in porticum ascende-
re positis scalis nitebantur. qui verò prudentio-
res erant, nullam fugæ causam Iudæis fuisse co-
gitantes, locis suis manebant. Verum porticu re-
pleta his qui ascenderāt, ignem immittunt Iu-
dæi excitatq. vndiq. subito flamma Romano
& qui extra periculum steterunt ingens stupo-
inuasit, & desperatio quos incendium cepera
occupauit. flammis^c enim cincti semetipsos re-
trorsum in oppidum, alij verò in hostes præci-
pitabant: multi spe salutis defilientes in puteos,
illico

a Romano-
rum in flam-
ma salami-
tai.

illico debilitabantur: alios, dum conantur, præ-
 ueniebat incendium: alij ferro flammam ante-
 uertebant. statim verò & alios fugientes ignis
 comprehendebat, plurimum peruagatus. Cæsa-
 re autem verò licet morientibus indignaretur, quòd
 iniussi porticum ascenderant, misericordia ta-
 men eorum tetigit. Cùmque nemo prohibere pos-
 set incendiũ, hoc erat tamen solatio pereuntib.
 quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi ani-
 mam perderent. Vociferans enim & ante alios
 prostratus, & comites suos quàm possent auxiliũ
 ferre obsecrans, cernebatur. Eiusque voces & affe-
 ctiones quisque velut aliquam præclarissimam se-
 pulchram, secum auferens moriebatur. Nonnul-
 li tamen recepti in partem porticus latiore, ma-
 gnam quidem periculum euasere. obsessi
 autem à Iudæis, cum diu saucij restitissent, po-
 stremodò vniuersi cecidèrunt. Post omnes autem
 quidam iuuenis, nomine Longus, toti huic orna-
 menti fuit calamitati: & quamuis sigillatim di-
 gni sint memoria qui periire, omnium tamen
 fortissimus demonstratus est. Quem Iudæi qui-
 dem, & quia fortis erat, & qui interficere eum
 cupiebant, ad se descendere promissa fide hor-
 tabantur. Frater verò Cornelius, qui ex altera
 parte stabat, ne gloriam suam Romanamque mi-
 litiam dehonestaret, orabat: cui magis obtem-
 perauit: sublatoque ^b altius gladio, ut ab utrisque
 partibus cerneretur, semetipsum occidit. Eo-
 rum autem quos ignis obsederat, Artorius qui-
 dam calliditate seruatus est. Appellato enim
 clara voce Lucio quodam, commilitone &
 contubernali suo: haredem te, inquit, relinquo
 totius patrimonij mei, si me exceperis. Cùm
 autem ille prompto animo accurisset, ipse qui-
 dem qui se in eum proiecerat, vixit: Lucius ve-
 rò pondere oppressus, constrictoque lapidibus

An. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Cæsarem
 Romanorum
 in flamma
 confusorum
 misericordia
 tangit.

b Longus se
 semetipsum
 occidit.
 b Lucius
 moritur. A
 totum verò
 calliditate
 seruatur.

Anno mun.

4034.

A Christo
nato 72.a Porticus
templi exu-
sta.

solo allisus, cōtinuo moritur. Ea calamitas paulisper quidem Romanis tristitiam comparauit, in posterum tamen cautiores effecit, & aduersus Iudzorum insidias iuuit, quibus plerunque loca morēsque hominum nescientes ladebantur. Exusta est verò porticus ad turrim vique Ioannis, quam ille belli tempore quod cum Simone gerebat, supra postes qui in Xystum ducebant edificauerat. reliquum verò Iudæi, postquam consumpti fuerant qui ascenderāt, absciderūt. Postero autem die Romani quoque, porticum qui in Boreæ parte fuit, ad orientalem usque rotam incendunt: continentem angulos eius, quæ appellatur Cedronos, super vallem ædificata: vnde etiam profunda erat & horribilis eius altitudo.

De fame Iudaorum.

CAP. VII.

b Intestinū
bellum Iu-
daorum fa-
me perenn-
tissimū.

Circa templum quidem ita se res habebant. Eorum^b verò qui per ciuitatem fame corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per singulas nanque domos, sicubi aliqua vestigia cibi apparuissent, bellū ilico gerebatur: & amicissimi inter se ad manus veniebāt, miseris diripiētes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec morientibus habebatur: sed etiam quos viderent expirare, scrutabantur latrones, ne quem fortè cibum sinu occultans quispiam, moreretur. Ipsos autem spes egestate victus hiantes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in ostia, tanquam ebrij ferebantur, eisdemque domos bis ac ter eodem momento desperatione inquietabant: omniāque dentibus necessitas subigebat: & ea colligentes quæ nullum, quamuis sordidissimum mutorum animalium, non horre-

horretet, comedere patiebantur. Denique & nec
 cingulis nec calceamentis abstinuere, coriaque
 fcutis detracta mandebant. Quinetiam fœni ve-
 teris laceramenta victui habebantur: cuius non
 nulli exiguum pondus quatuor Atticis venun-
 dabant. Et quid opus est famis improbitatem ex
 rebus anima carentibus demonstrare? Factum
 enim relaturus sum, neq. apud Græcos, neque a-
 pud Barbaros cognitum, & dictu quidem hor-
 rendum, auditu verò incredibile. Itaque liben-
 ter hanc calamitatem intermitterem, ne men-
 tiri me posteri æstimarent, nisi testes multos
 haberem: & fortasse frigidam referre gratiam,
 parcius ea differens, quorum fata perpeffa est.

An. mundi
 4014. A
 Christo nato
 72.

a Calceamē-
 ta, coria scu-
 ti detracta.
 Et, vtrūq. q.
 fœnum In-
 daorum si-
 bus.

*De muliere qua per famem filium
 genuit.*

CAP. VIII.

Mulier quædam ex numero trans Iordanem
 habitantium incolarum, Maria nomine, E-
 leazari filia de Vico Vetezobra, quod significat
 domus hyssopi, genere ac diuitiis nobilis, cum
 alia multitudine fugiens in Hierosolymam re-
 cepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia qui-
 dem bona tyranni diripuerūt, quæ ex transjam-
 nanis locis in oppidum comportauerat. Reli-
 quias verò conditorum, & si alimenta reperis-
 sent, irrumpentes domum eius satellites, quoti-
 die auferebant. Grauius autem mulier indigna-
 batur: proptereaque sapissimè raptoribus ma-
 ledicens, & impreans, eos contra se vehemen-
 tius irritabat: cum neque iratus, neque mise-
 rans, eam quisquam vellet interficere. Sed vi-
 dum quidem parando aliis parabat: vndiq. au-
 tem adempta iam erat ei etiam rapiendi facul-
 tas, famēsque visceribus & medullis irreperat.
 Plus verò quàm fames iracūdia succedebat. Igi-

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Matrū
priusquam
filium occi-
dit, collo-
quium.
b Seditiosi
cibum à ma-
tre paratum
poscunt.

a Calamitas
Romanis
nunciata.

tur vi animi ac necessitate impulsus, rebus aduer-
sis contra naturam excitatur: raptōque filio,
quem lactantem habebat, miserum^a te, ait, in-
fans, in bello & fame & seditione cui te serva-
vero? Apud Romanos etiā si vixeris serviturus
es, fames autem prævenit servitutem: his verò
seditiosi sãuiores sunt. Esto igitur mihi cibus, &
seditiosis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ so-
la deest calamitatibus Iudzorum. Et hoc simul
dicens, occidit filium, coctūque mediū comē-
dit. adoptertum verò reliquum servavit. Ecce b
autem aderant seditiosi, & contaminatissimi ni-
doris odore capti, mortem ei statim nisi quod
parasset, ostenderet, minabantur. Illa verò bo-
nam partem se reseruasse respondens, aperit fi-
lij reliquias. Illos autem cōfestim horror cœpit
atque dementia, visūque ipso dirigerunt. At
mulier: & hic, inquit, est verè filius & facinus
meum, comedite: nam & ego comedi. Nolo ut
sitis aut foemina molliores aut matre miseri-
cordiores. Quod si vos pietatem collitis, & mea
sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reli-
quum eius me manebit. Post hoc illi quidem
tremescentes exierunt, ad hoc solum timidi, vix-
que hoc cibi matri cessere. Mox autem repleta
est eo scelere tota ciuitas: & vnusquisque ante
oculos sibi cladem illā proponens, tanquā hoc
ipse admisisset, horrebat. Ab omnibus autem
quos fames vrgebat, properabatur ad mortem
& beati appellabantur, qui prius quā id pate-
rentur interiissent. Citò c autem Romanis etiam
nunciata est illa calamitas: eorūque alij non
credebant, alij miserabantur, multos autem ve-
hementius eius gentis odium cœpit. Cæsar au-
tem super hoc Deum placabat: siquidem Iudzis
pacem obtulisset, eisque liberam proposuisset
omnium obliuionem quæ commiserant. Illos
autem

autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro satietate atque opulentia famem optasse: & qui propriis manibus templum, quod ipse eis seruasset, iucendere coeperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi victus, ruina sese patrię opereturum: neque relicturum in orbe terra, ut sol inspiciat ciuitatem, in qua matres sic vescerentur. Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam perculissent, quibus antequam ea paterentur, mutare sententiam sperabantur.

Ann. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

4. Regum 6.

Antiq. lib.

9. cap. 4.

De capnatione muri & incendio templi.

C A P. I X.

Octauo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres pertecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoueri arietes iussit: cum diebus antè sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autem portæ alij fundamenta suffodiebant: multumque fatigati, exteriores tantum lapides euellere potuerunt, ab interioribus autem portæ sustinebantur. tamque diu mansere, donec instrumentorum & vestium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuere. Iudæi vero præuenti, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. Et alios quidem retrò depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant. multos de scalis egre-

Ann. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

*a Romanos
Iudaei vin-
cunt: eorum-
que signu
potestatur.*

*b Simonis
satellites
duo ab eo
deserunt.*

*c Iracundiā
Tiri fides
cohibet.*

*d Iudaeorum
nemo incen-
dium extin-
guere cona-
tur.*

dientes, prius quam se scutis obtegerent, feri-
entes gladiis praeueniebant, nonnullas autem
scalas armatorum plenas, in latus declinantes,
deiciiebant. Vnde Romanorum quoque non
parua caedes sequebatur. Alij signis ablatis pro
his decertabant, rapinam eorum gravissimae
fore turpitudini ducentes. Postremo et tamen
Iudaei & signis potiuntur: & eos qui una a-
scenderant interficiunt, ceteri vero clade in-
tercuntium perterriti descendunt. Romano-
rum quidem nemo non aliquo facto opere
procubuit. Seditiosorum autem, qui priori-
bus praeliis etiam tunc forsiter pugnaverunt,
& praeterea Eleazarus fratris Simonis tyranni
filius. Titus autem cum videret se alieno tem-
plo cum damno & nece militum parcere, igne
portis subilei iussit. Inter hanc autem ad eum
profugi veniunt, Ananus Amauntius, Simo-
nis satellites crudelissimus, & Archelaus filius
Magadari: idcirco sperantes veniam, quod Iu-
daeos victores reliquerant. Titus autem, cum
hanc eorum in Iudaeos crudelitatem audiuit,
utrumque obtruncare decrevit. Dicebat enim
necessitate, non voluntate venisse: nec salute
dignos esse, incensam ipsorum causa patriam
deserentes. Veruntamen e cohibuit iracun-
diam fides, eosque dimisit: sed non eo loco ha-
bendos, quo etiam alios credidit. Iam vero
portis milites ignem admoverant, liquefacto-
que argento cito lignum flammam absumpse-
rant, cum subito auctae proximas inde porti-
cus corripuere. Iudaeis vero ignem circum se
videntibus, corpora simul animique cecide-
runt: & stupore attoniti, adiuuare quidem
vel extinguere nemo conatus est: stantes ve-
ro aspiciebant, nec tamen his quae absumeren-
tur dolentes, saltem ut quod reliquum esset
saluum

saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undique inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum iussa incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se convocat: sexque collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido 10. & Tito Frigio a Titus re-
 15. cum quibus erat etiam Aternius Fronto ma-
 gister duarum Alexandrinarum legionum & convocat.
 Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis & pro-
 curatoribus, consilium de templo proposuit. A-
 liis quidem videbatur lege belli utendum esse: nunquam enim Iudæos à novis rebus posse de-
 sinere templo manente, quo omnes ubicunque essent colligerentur. Nonnulli si templum reli-
 quissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam cerneret, conservandum esse suadebant: si verò id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri cogere, committerent. Tito autem, nec si superstantes dimicaret Iudæi, pro hominibus anima carentia vlciscendum esse dicente, neque se unquam tantum opus incensurum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperij, si maneret; iam certi quid vellent, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussisque militibus quiescere, itemque ducibus, ut his in procinctu validioribus videretur, viam sternere per ruinas lectis ex cohortibus imperat, ignemque restin-
 git.

An. mundi
 4034. A
 Christianæ
 72.

Titus con-
 silium de tem-
 plo propo-
 nit.

An. mundi 4034. *Ab impetu* *Christo nato* 72. *guere.* Illo quidem die Iudæos labor timorque ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda

hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem coitionem fortiter exceperunt: septimque sentis, à fronte murum condensa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine infestantium & animis vinceretur.

a Titus Romanis cum equitibus locis auxilio *gravis.* Cæsar autem prius quam verteretur acies, (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum equitibus locis venit auxilio, impetum verò eius non sustinuerunt Iudæi: sed primis interfectis, plerique fugam petunt: & cedentibus quidem

Romanis, reuertentes instabant: cum autem illi retorsissent: iterum refugiebant: donec circa horam quintam, Iudæi vi coacti templum introire conclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni

b Templum ab Romanis, decimo mensis Augusti, die, quo etiam prius à Babyloniorum Rege, coneretur. exercitu aggredi, templumque oppugnare. Sed b templum, id planè Dei sententia iam dudum igne damnatum erat: euolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius à Rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem causam principiumque sumpsit incendium. Nam cum paulisper Titi discessisset seditionis quicquid esset, Romanos rursus aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna committitur. Hi que Iudæis in fugam versis, usque ad templum accesserunt.

c Miles Romanus in templo incendit.

Quomodo Templum incensum est in Tito Tiro.

CAP. X.

Hic *itaque* *tunc* *militem quidam* *non expectato* *cuiusquam edicto* *neque tantum faciunt*

nus veritus, sed diuino quodam motus impetu,
 à contubernali suo sustollitur: & ex ardēte ma- *An. mundi*
 teria raptum ignem in fenestram, inserit aureā, *4034. A*
 vnde ad membra circum templum ædificata de *Christo nato*
 septentrionali regione aditus erat. Flamma^a ve- *72.*
 rò excitata, Iudeorum quidē calamitate dignus *alacendum*
 clamor exoritur, & ad subueniendum propera- *templi.*
 bant: neque iam vitæ parcendum tati, neque vi-
 ribus temperandum, amisso eo cuius gratia cau-
 tissimi videbantur: maturè autem hoc Tito qui-
 dam nunciat. Et ille (namq. casu in tabernaculo
 quiescebat sicut à prælio redierat) exilit: tem-
 plumq. curriculo petit prohibitus incendium
 omnesque post eum duces, & hos agmina per-
 territa sequebantur. Clamor autem ac tumultus
 erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæ-
 sar autē voce simul ac dextera pugnantibus si-
 gno dato, ignem iubebat extinguere. Sed neq. vox
 eius audiebatur, quod aures eorū maior clamor
 obstrueret, nutūq. dexteræ non attendebant,
 quum alios bellum, alios ira distraheret. Intro-
 currentium verò agminum impetum non præ-
 cepta neque interminationes continebant: sed
 quò furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos *b legens ea.*
 autem introitus conferti, multi quidem sese in- *des in tem-*
 vicē conculcabant: multi verò ardentibus ad- *plo & cala-*
 huc & fumantibus porticum incidentes ruinis, *mias.*
 eadem quæ victi patiebantur. Cū verò ad tē-
 plum accessissent, edicta quidem Cæsaris non
 audire simulantes, præcedentem quisque ut i-
 gnem immitteret hortabatur: seditiosis autem
 iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed
 fuga & cædes omnia possidebat. Magna verò
 populi multitudo inualida & inermis, ubicunq.
 que occupati fuerant, interficiebantur. Et cir-
 cum aram quidam ingens mortuorum nume-
 rus congeriebatur: per gradus verò templi, &

An. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.**a Titu san-
ctum templi
servare, id-
que frustra
conatur.*

sanguis multus profluebat, & eorum corpora qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar autem ubi neque impetum insanientium militum continere poterat, & flamma dominabatur, intro cuni rectoribus ingressus, & sanctum templi, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem quæ apud alienigenas erat fama meliora, iactatione verò & opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex vlla parte ad interiora penetrasset: nec membra quæ circum templum erant depasceretur, quod erat verum, existimans adhuc illud posse servari, & ipse prosiluit, militesque rogare ut ignem restinguerent conabatur: & Liberalem centurionem de stipatoribus suis, fuste multatos qui non obedirent iussit arcere. Illorum autem furor bellique impetus quidam vehementior, Iudeorumque odia, & Cæsaris reverentiam & prohibentis metum superabant: plerisque autem prædæ spes incitabat, suspicantes intus omnia pecunia referta esse: quoniam fores auro factas conspicerent. Præterea quidam milites ex his qui intrauerant, quum Cæsar ad inhibendum incendium cucurrisset, ignem iam cardinibus portæ subiecerat. tumque subito, postquam flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discedebant, & stantes extra succendere nemo prohibebat. Templum quidē hoc modo invito Tito exuritur. Sed quamvis hoc multum quis deßendum putet, ut opus omnium quæ audiimus aut vidimus maximē admirabile, tam exstructionis genere, quā magnitudinis, itēque munificentiz in singulis rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum tamen ex fato capiet solatium: quod ut animalibus, ita operibus locisque fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiā circumacti temporis

poris fidem. Nam & menseni, ut dictum est, *An. mundi*
 eumque diem seruauit, quod primum à Babylo- *4034.*
 niis templum erat incensum. Et à prima qui- *A Christo*
 dem structiōe templi, quam Solomon Rex in- *nato 72.*
 choauerat, usque ad hoc excidium, quod eue- *a A prima*
 nit secundo anno principis Vespasiani, mille *structiōe te*
 centum triginta colliguntur anni, & septem *pli, quam So*
 menses, ac dies quindecim. A posteriore verò, *lomon Rex*
 quam secundo anno Cyri Regis Aggeus fece- *inchoauerat*
 rat, usque ad excidium quod Vespasiano impe- *usq. ad hoc*
 rante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta *excidium*
 nouem, & dies quadraginta quinque. *quot anni.*

*De Sacerdotibus, gazophylaciisque &
 porticu.*

CAP. XI.

Cum templum autem incenderetur, etiam
 quicquid in manus fortè venisset rapieba-
 tur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec
 atrox fuit ætatis miseratio, aut reuerentia casti-
 tatis: sed & pueri senes & sacri profani si- *b Clamor &*
 militer interficiebantur, atque omne genus *ululatus In*
 hominum belli calamitas persequebatur, vnâ- *daorum per*
 que supplices cum repugnantibus necabantur: *cunctum.*
 flammâque ulterius progrediens, cum gemitu
 occumbentium concrepabat. Et pro altitudine
 quidem collis, ardentisque operis magnitudi-
 ne, totam quis ardere crederet ciuitatem. Il-
 lo autem clamore nihil maius aut horribilius
 excogitari potest. Nam & Romanorum legio-
 num fremitus erat, & seditiosorum ferro igni-
 que clausorum clamor ingens, & populi fur-
 sum deprehensi ad hostes fuga cum stupore,
 ac calamitatis conquestio: in colle autem con- *c Templum*
 stitatis, etiam multitudo oppidi consonabat. *sanguine &*
 Jam vero multi fame marcati, in mortē penè igne repleti.

An. mundi

4034.

A Christo

anno 71.

luminibus clausis, postquam ignem templi videre, in questus interim vires clamorémq. receperunt. Resonabat autem & trans fluviū regio, & montes circumpositi graviorē sonitū reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicitus quis putaret, ita vndiq. flamma plenum: videbatur autem sanguis igne largior esse, plurēsque interfectōribus interfectis: omnisque terra cadaueribus tegebatur, & supra corpora mortuorum gradientes milites cūsum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidem multitudo, tandem pulsīs Romanis, in exterius templum, deinde in ciuitatem euadit: populi autem quod fuit reliquum, in exteriorē porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli, primum verubus, itēque sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, aulsis, in Romanos promissilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisque in eos euomeretur, in parietem secedentes octo cubitis larum, ibi manebant. Duo ^a tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transeundo seruari possent, aut communem cū ceteris durare fortunam, semetipsos in ignem iniecere, & cum templo concremati sunt, Mejerus filius Belgæ, & Iosephus Dalzi. Romani autem, quod frustra se circum templum ædificiis parcere iudicabant, cū ipsum templum arderet, omnia ^b simul incendunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas: præter vnam ex parte orientali, alteram ex meridiana, quamuis eas quoque postea funditus euerterint. Quinetiā arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniæ, ac plurimum vestium, aliæque bona, & (vt breuiter dicam) omnes Iudeorum congestæ diuinitas, quod opulentissimus quisque illic totas domos

a Duo nobiles semetipsos in ignem iniecerunt.

b Circa templum omnia incensa.

domos exhauserant. Venerunt & autem etiam in eam quę restabat vnam porticum, extra templum quod confugerant ex populo mulierculę, itęuq. pueri & promiscua multitudo, propę ad sex hominum millia. Sed prius quęm de his Cesar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantē milites incendunt porticum. Hincque contigit, vt alij quęm se ex flamma pręcipitarent morerentur, alios ipsa corrumperet: ex tanto autem numero nemo seruatus est. His causis interitus quidam Pseudopropheta fuerat, qui eo die prędicauerat in ciuitate, quod eos in templum Deus ascendere signa salutis accepturos iuberet. Multi enim a tyrannis tunc subornati Prophetę, populo denuntiabant, vt expectarent Dei auxilium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem & custodiam fierent, spes retineret. Cito autem in aduersis homini persuaderetur. Quod si etiam malorum instantium liberationem polliceatur qui fallit, necessarię qui ea patitur, spei totus efficitur.

De prodigijs, excidium Hierosolymę præcedentibus & præsagijs.

CAP. XII.

e Populi excaecatio.

DEnique miserabilis populus, illis quidem fallacibus Deūmq. calumniantibus, credulus erat. Certis verę prodigiis & futuram solitudinem pręnunciantibus, neque attendebant animo, neque credebant, sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissimulauere: modę cum supra ciuitatem sidus stetit simile gladio, & per annum perseuerauit cometes: modo cum ante defectionē primęque belli motus ad diem festum Azymorum populo conueniente (octauus autem dies erat Aprilis mensis) nona hora nocturna, circum

An. mundi 4034. A Christo nato 72.

a Sex hominū millia in porticum flamma percutiunt.

b Pseudopropheta a tyrannis subornatus.

d Primum prodigium.

e Cometes gladio simile.

f Secundum prodigium.

g Cometes.

h Primum prodigium.

i Cometes.

An. mundi

4034.

*A Christo
nato 72.**a Tertium**prodigium,**bos agnum**in mensa sa-**crificii.**b Quartum**prodigium,**ante templi**porta sponte**sepe apert.**c Quintum**prodigium,**curru, & ar-**mata acies**tranantes**nubila.**d Sextum pro-**digium, vox**in intimo**templo.**e Septimum**prodigium,**Iesu plebei**acrustici,**clamor &**motus.*

temque templum tantum lumen effulsit, vt clarissimus dies putaretur: & hoc vsq; ad mediam permanfit horam: quod imperitis quidem bonum augurium esse videbatur: sacrorū verò peritis, prius quàm eueniret, statim diiudicatū est. Eodémq; a festo die etiam bos, cum ad hostiam duceretur, agnum in medio fani peperit. Orientalis b autem porta interioris templi, cum esset cenea atq; grauissima, & sub vesperam vix à viginti viris clauderetur, serisq; ferro vinctis obsecraretur, pessulòsque altos haberet in saxum limen demissos, vno perpetuo lapide fabricatū, visa est noctis hora sexta sponte patescere. His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, vixque eam potuit claudere. Verùm & hoc iterum ignaris quidem signum optimum videbatur. Deum nanque bonorum portam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores verò templi tutamen sponte sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse portas aperiri: solitudinēque illo ostento signari inter se pronuntiabant. Post dies autem festos diebus paucis, vicesimo primo die mensis Maij visio quædam apparuit fidem excedens. Pro fabula autem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & clades dignæ præfagiis secutz fuissent. namq; e ante solis occasum visi sunt per inane ferrei curru totis regionibus, & armatz acies tranantes nubila, & ciuitati circumfusæ. Festo d autem die, quam pētecosten vocant, nocte Sacerdotes intimū templum more suo ad diuinas res celebrandas ingressi, primum quidē motum, quendāq; strepitum senserunt: postea e verò subitam vocem audire, quæ diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Iesus quidā, filius Anani, plebeius & rusticus, quadriennio prius quàm bellum

bellum gereretur, in summa ciuitatis pace atq; opulencia, cum ad festum diem venisset, quo ategias in honorem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare cœpit: Vox ab oriente: Vox ab occidente: Vox à quatuor ventis: Vox in Hierosolymam & templū: Vox in maritos nonos nouasque nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atque hæc interdū noctūque clamitans omnes ciuitatis vicos circuibat. Nonnulli autem virorū insigniū, aduersum omen indignè ferentes, corripuēt hominē, multisq; verberibus afficiunt. Ille autē neq; pro se nec ad eos qui se mulctabant, secretò quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans perseuerabat. Magistratus autē rati, quod erat verū magis diuinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectum: vbi plagis vsque ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquā fuit, neq; lachrymauit: sed vt poterat inclinās maximè flebiliter vocem ad singulos iētus respōdebat: Væ væ Hierosolymis. Albino autē interroganti (is nanq; iudex erat) quis esset, vel vnde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miserę ciuitatis, donec eum Albinus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli vsque tempus neque adibat quenquam ciuium, neque loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Væ væ Hierosolymis querebatur. Sed nec imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos mulctaretur, nec victum offerentibus benè dicebat. Sola verò eius responsio ad omnes erat triste præsagium. Maximè autē diebus festis vociferabatur: idq; a Ihu per per annos septē & quinq. menses continuos facies, neq. voce rauior fuit, neque delassatus est, donec obsidionis tēpore ipsa re perspectis auguriis ipse quieuit. Supra murū enim circūiens

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Ihu per

annos septē

& quinq.

menses

Vigilans

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.
a Iesum in
muro lapu
torrence
missu peri-
uit.

Iterum, Vx vx ciuitati ac phano populo voce maxima clamitabat. Quum autem ad extremū addidisset, vx autem mihi, lapis a tormento missus eum statim peremit, animamque adhuc illa omnia lugentē dimisit. Hæc si quis reputet, profectò inueniet, Deum quidem hominibus consulere, modisque omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dimentiam suam malis voluntariis interire, quandoquidem & Iudei post Antoniam captam quadratum phanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam ciuitatem ac tēplum, si fanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maximè eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, itidem in sacris libris inuentum, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multique sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem planè responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Iudeos creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiam si præuiderint. At verò hi signorum quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempsere donec patriæ excidio suæque pernicië, eorum iniquitas confutata est.

b Iudai s-
gnapro sua
libidine in-
terpretantes
patria exci-
dium, sibi q.
perniciem
accersunt.

De imperio Titi, & sacerdotum interfessione.

CAP. XIII.

Romani quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itēmq; omnibus circū locis ardētibus, signa in fano reposuere cōtra portā orientālēthiq; ibi sacrificio celebrato, maximis cū clamoribus declarabant Titū Imperatorē. Vsq; adeo verò præda satiati sunt milites vniversi, vt ^c in Syria dimidio quæ pridem fuerat

c Dimidio
preio pon-
dem auri ve-
rit.

fuerat precio pondus auri veniret. Ex his autem sacerdotibus, qui in templi pariete perdurauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimque fatebatur. Sed ubi illi tam ætatis quàm necessitatis miseri, dedere ei dexteram, & ipse bibit, & quam secum attulerat lagena repleta, sursum refugiens abiit ad suos: nec enim quisquam custodum assueti valuit, sed eius perfidiæ maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet, atque ut aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Astutiam quidem propter ætatem, maximè pueri, qui decepti fuerant, mirabatur. Quinta verò die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à custodibus ad Titum perducti, ut salutem sibi concederet orabatur. Ille autem veniæ quidem tempus illum præterisse ratus, perisse verò id cuius eos gratia meritò conservasset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. Sed tyranni cum sociis, quoniam bello undique tenebantur, circumdatis autem nusquam erat fugæ copia, Titum ad colloquia prouocant. Ille autem pro humanitate naturali saltem oppidum seruare cupiens, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderatiores factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Kystrum erant portæ, ac pons qui ciuitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum interueniebat. Multi autem militum utrinque densi astabant: Iudæi quidem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniæ: Romani verò ad Cæsarem speculandi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiâ & sagittas cōtinerent;

Ann. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

ad Dolus pueri.

b Sacerdos
us veniens
percutit, Titum
verò ducit
homines
ad supplicium
iubet.

c Seditiosi
Titum ad
colloquia
prouocant.

An, mundi adhibitorq. interprete, quo argumento superior
4034. ostendebatur, prior alloqui cœpit, Etiamne sa-
A Christo turati estis patriæ malis, & viri? quibus neq. vir-
matro 72. tutis nostræ, neque infirmitatis proptiæ venit
a Tui ad in mentē: sed inconsulto impetu ac furore per-
Judæos per diditis populū & ciuitatem simul ac templū, ipsi
interpretem quoque iustē perituri: qui primum quidem, post
oratio. quam vos Pompeius fortiter debellauerat, no-
 uas res affectare non destitistis, deinde etiā bel-
 lum apertum contra Romanum populum extu-
 listis: vtrumne multitudine freti? atqui parua
 manus vobis Romani exercitus satis restitit. Au-
 xiliatorum fide? Et quæ gens imperio nostro li-
 bera, Iudæos præ Romanis optaret? Sed viribus
 corporum? Atqui scitis nobis seruire Germanos
 Firmitate murorum? Et qui maior Oceano mu-
 rus atque obstaculum: quo septi Britanni, ado-
 rant arma Romanorum. Animorum obstinatio-
 ne, vel astutia ducum? Atqui etiam Carthagi-
 nenses captos esse noueratis. Itaque *b* vos con-
 tra Romanos ipsorum excitauit humanitas, qui
 primum vobis & terram dedimus possidendā,
 & gētiles imposuimus Reges, deinde leges ser-
 uauimus patrias, & viuere nos non solum di-
 scretos, sed cum aliis etiā vestra voluntate cō-
 cessimus: quodq. maximum est, tributum cape-
 re Dei nomine, ac donaria colligere permisi-
 mus: eaque offerentes neque monuimus, neque
 prohibuimus, ut hostes nobis, efficieremini ditio-
 res, nostræque pecunia vos contra nos instruc-
 retis. Ergo tātis bonis affecti, satietatē in eos qui
 hæc vobis præstiterant, extulistis, & immitium
 exemplo, serpentium virus blandientibus infu-
 distis. Esto, Neronis negligentiam cōtempnistis,
 & veluti ruptum aliquod membrum siue con-
 tractum alias, malē quieti in maiore vicio dete-
 cti estis, & ad spes improbas etiam cupiditates
 immodicas

b Iudæos
tra Roma-
nos ipsorum
excitauit
humanitas.

immodicas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non ut pœnas à vobis ob ea quæ in Cestium commiseratis, exigeret, sed monitis emendaret. Deniq. cum deberet, si depopulanda nationis causa venisset stirpem vestram petere, atq. hanc delere ciuitatē, Galilæam & circa eā loca vastare maluit, ut pœnitendi vobis præberet inducias. Sed hæc eius humanitas infirmitas videbatur, nostraque lenitate aluistis audaciam. Et Nerone mortuo fecistis quod nequissimi solent, & ex intestinis nostris dissensionibus fiduciā præsumpistis: meq. ac patre meo digressis ad Ægyptum, ad struendum bellum tempus illud vtile putauistis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiā duces humanissimos fueratis experti. Deniq. vbi ad nos cōfugit imperiū, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulātibus exteris nationibus, ecce iterū hostes Iudæi: & legatione quidē à vobis trans Euphratem vsq; , nouarum rerum gratia missæ, murorum autem noui ambitus: seditio etiam, tyrannorumque contentio, & bellū intestinum, quæ sola huiuscemodi nequissimos decent. Iussus ergo ab inuito patre cum mandatis tristibus ad ciuitatē venire, lætabar, cognito populum de pace sentire. Ante bellū rogabam, vos desistere, pignantibus aliquandiu parcebā, sponte ad me venientibus dexteram dedi, fidē seruauī confugientibus, multos captiuos miseratus, verberibus vrgentes bellum coercui, muris vestris machinas inuitus admoui, semper cædis vestræ cupidos milites cōtinui. Quoties vici, toties vos ad pacem tanquam victus prouocaui. Cū propē ad templum accessissem, consulto iterum legis belli oblitus parcere vos propriis sanctis orabam, templūque seruare, data vobis exūdi copia & fidē salutis: vel ēt pugnare

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

An. mundi

4034.

*A Christo**anno 72.*

alio tempore si velletis, in alio loco facultatem
 præbui. Ista omnia spreuistis, & templum mani-
 bus vestris incendiistis. Deinde sceleratissimi
 nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid ta-
 le conseruetis quale periit? Qua vosmetipsos sa-
 lute dignos esse post templi excidium iudicatis?
 Quinetiam nunc armati statis, & nec in extre-
 mis supplices assimulatis. O miseri, qua fiducia?
 Nonne populus vester exanimatus? Templum
 verò periit, mihiq; subdita est ciuitas: in mani-
 bus autē meis habetis animas vestras. Et tamen
 fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini?
 Non contendam cum pertinacia vestra. Proie-

*a Titus Iu-
 daei proie-
 ctis armis,
 traditisque
 corporibus
 vitam indul-
 get.*

*b Iudæi à
 Titosidem
 accipere re-
 cusant.*

*c Ciuitatem
 militis in-
 flammas.*

ctis^a autem armis, traditisque corporibus, vitam
 vobis indulgeo, & sicut in priuata domo, domi-
 nus mitis vultus grauiora, cætera mihi seruo.
 Ad hæc illi responderunt, fidem quidem se ab
 eo minimè posse accipere: nam iurasse nunquā
 id esse facturos: exeundi verò per munitiones,
 qua murum seperat, cum coniugibus ac liberis
 facultatem petebant. Ituros enim se in solitudi-
 nem, ipsisque oppidum relikturos. Ob hoc Ti-
 tus vehementer iratus, quod in sorte captorum
 constituti, victorum sibi condiciones ponerent,
 declarari quidem his iussit voce præsonis, ne
 vltius ad se profugerent, nève fidem sperarēt:
 nulli enim esse parcendum: cunctis autem viri-
 bus dimicarent, & quantum possent, salutis
 consulere: iam enim se omnia iure belli ge-
 rurū. Militibus^c autem diripere ciuitatem, atq;
 inflammare permisit. Illi autem ipso quidē die
 nihil egerunt, postero autem die Archium, &
 Accram, & curiam, & qui vocatur Ophla, succen-
 dere: & progrediebatur ignis vsque ad Helenę
 regiam, quæ in media erat Acræ: nec minus ci-
 uitatis mortuis plenę vicis domusq; ardebāt. Ho-
 dem die Ixatz Regis filij, & fratres, cūque his
 multi

multi nobiles ex populo congregati, ut fidē sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille autem, quanquā cæteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tūc quidem omnes in custodia habebat. Regis autem filios ac propinquos postea victos Romam perduxit, fidem obsidum præstaturus.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.
a Cæsari
mores non
mutauit.

*De prada seditionis, & successione inter
victi ciuitatū.*

CAP. XIII.

Seditionis autem ad domum regiam profecti, ubi (quia tūc erat) multi facultates suas deposuerāt, & Romanos hinc pellunt: & omnibus populatibus qui eō conuenerant propē ad octo milia, & quadringentos occisis, pecuniam etiam diripere. Viuos autem duos Romanos milites cepere, vnum equitem, alterū peditem. & peditem quidem interfectum per omnem traxere ciuitatē, velut vno corpore omnes Romanos vliscerentur, eques verō quiddam his quod saluti foret, suadere pollicitus, deducitur ad Simonem, cūque ibi quæ diceret nō haberet, Ardala cuidam ex numero ducum traditus puniendus. Is autē eum reuictis post terga manibus, oculisque fascia obstructis, in conspectum Romanorum veluti capite cæsurus produxit. Verū ille dum gladium ludus educeret, ad Romanos refugit. Hūc Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignū verō esse Romanorū militem indicauit, quia viuus fuerat captus: & armis ablatis eū agmine pepulit, quæ res prodētī viro grauior esse morte videbatur. Postero autem die Romani, ve sis in fugā ex inferiori ciuitate lateronibus, omnia Siloam vsque igni tradidit. & oppidū quidem gaudebāt absque, rapinis verō

b Seditionis
ad domum
regiam pro-
fecti, pecu-
niam dirip-
uerunt.

c Pura Ro-
mani mili-
ti ab In-
daei capti.

An. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.**a Iudai in**media cala-**mitate arro-**gences.**b Iudai Ro-**mani sese**tradere re-**cusant, nec**pugnare cū**eis in aquo**possunt.**c Tyranno-**rum ac latro-**rum spes vlti-**ma in cloa-**cis sua.**d Romani**ac cedes in**cloacis.*

carebant: quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorem ciuitatem recedebant. Erant^a namque illis malorum quidē nulla poenitudo: arrogantia autē tanquā in rebus secundis. Denique ardere ciuitatem latis vultibus aspicientes, alacri voto mortē se expectare dicebāt, quod perempto populo, incenso templo, & flagrante oppido, nihil essent hostib' relicturi. Sed tamen Iosephus in extremis eorum rebus, pro reliquiis ciuitatis obsecrando laborabat. Sed multa quidem in eorum crudelitātē atque impietatem locutus, multa verō pro salute adhortatus, nihil amplius quā elusus est: quia^b neque se tradere propter iurandum patiebantur, neque pugnare cum Romanis ex æquo iam poterant, veluti custodia circumuallati cædisq. insuper consuetudo dextras commouebat. Dispersi autē per ciuitatē, per ruinas latitabant, profugere parati insidiantes. Multi autē capiebantur, omnesque interficiebantur. nam propter inediā fugere non valebant, mortuos autem canibus proiiciebant. Omne autē pereundi genus, fame leuius videbatur: adeo vt ad Romanos quoque sine licentia, etiam desperata misericordia, tamen fugerent: atque in seditiosos à cæde non cessantes, spontē inciderent: nullusque in ciuitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones confecerant, & cadaueribus eorum plena erant, qui alimētorum penuria vel seditione perierant. Tyrannos^c autē fouebat, factionemq. latronum, spes vltima sita in cloacis: quod si fugissent, minimē inueniri posse arbitrabantur: sed peracto excidio post Romanorum digressum prodire ac fugere cogitabant. Id autē planē illis erat somniū. Nec enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tūc^d quidē subterraneis freti, plura quā Ro-

mani

mani concremabant, & qui ex incendiis fugientes in cuniculos descendissent, eos improbe nece-
rabant itémque spoliabāt. Quinetiā cibum sicu-
bi reperissent, concretum sanguine rapientes,
deuorabant. Erat autē inter se illis iam rapinarū
causa bellum, eosque putauerim, nisi excidio
præuerti essent, nimia crudelitate mortuorum
quoque corpora degustaturos fuisse.

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

*Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confu-
gunt aliqui Iudeorum ad
Titum.*

CAP. XV.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, ut
sine aggeribus superiorem caperet ciuitatē
in prærupto vndique loco sicam distribuit ope-
ribus militem vigesimo die mēsis Augusti. Erat
autem transuectio materiz difficilis omnibus,
ut dictum est, circum ciuitatem vsque ad centes-
simum stadium in priorum aggerum exstructio-
nem detonsis. Quatuor quidem legionum opus
in occidentali partē ciuitatis contra aulam re-
giā erigitur. auxiliariū verò manus, & cætera
multitudo xystrum versus, ac pontem & Simo-
nis turrim, quam cum Ioanne bellum gerēs, pro
castello sibi ædificauerat. His autē diebus, Idu-
mæorum duces clam congregati, consilium de
sui traditione cepere: missisque ad Titum quin-
que, ut dexteram sibi daret, precabantur. Ille ve-
rò tyrannos sperans esse cessuros Idumæis ab-
stractis, quoniā belli pars videbatur, serò quidē,
veruntamen vitam his pollicitus, legatos remi-
sit. Discessum autē parantibus Simon præsensit,
& eos quidem, qui ad Titum perrexerāt, quin-
que viros statim occidit: duces verò, quorū no-
bilissimus erat Sosa filius Iacobus, correptos in
custodiam coniecit. Nec multitudinem Idu-

*a Idumæis
duces clam
congregati,
consilium de
sui traditio-
ne capiunt.*

An. mundi

4034.

A Christo

anno 72.

maiorum, abductis rectoribus quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non poterant.

Quamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem suscipiebantur à Romanis, quod Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat, ipsique milites iam spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis, paruo quenque pretio venundabant. Cum multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, quanquam voce præconis edixerat, ne quis solus transfugeret, ut eo modo familias suas educerent, tamen hos quoque recipiebat, appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidē multitudo venit. Ex ^apopulo verò servati sunt plus quam quadraginta millia, quos imperator quomodo cuique gratū erat, dimisit. Iisdem^b autem diebus, etiam sacerdotū vnus, filius Thebuti, nomine Iesus, accepta fide salutis à Cæsare, ut de sacris donariis quzdam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo: his quæ in templo erant posita, similia, mensasque & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & gravissimo facta. Tradit etiam vela, & Pontificum indumenta, cum gemmis. & vasa multa sacrificio comparata. Quin^c etiam custos sacræ pecuniæ comprehensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotū ostendit: multamque purpuram & coccum, quæ ad vsum reposita carapetasmatis servabantur. Cum quibus aliquantum cinnami erat, casæ pigmentorumque aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita autē sunt ab eo & ex aliis opibus multa, & sacræ ornamenta non pauca: quorum gratias

*a Ex populo*40. millia
servati.*b Iesus sacerdos Thebuti filius.**c Phineas
sacræ pecuniæ
custos
comprehensus.*

gratia, licet vi capto, vt transfuga tamen data est venia.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De occupata reliqua parte ciuitatis.

C A P. XVI.

I Am verò perfectis aggeribus, Septembris mē-
sis die septimo, qui erat à cœpto opere octa-
uus & decimus dies. Romani quidē machinas
admonebant. Seditiosorum ^a autē alij, qui ciui- ^{a Seditio-}
tate desperauerant, muris relictis in Acrā rece- ^{rum alij in}
debant, alij se in cloacas demittebant: multi di ^{Acrā re-}
spositi prohibebant eos qui arietes applicarent: ^{cedunt, alij}
hoc autem superabant multitudine ac virtute ^{se in cloacas}
Romani: quòdque maximum est, læti mœstos ^{demittunt.}
atque iam debiles. Cùm autem pars esset aliqua
muri subruta, nonnullæque turres arietibus pul-
satæ cecidissent, statim quidem propugnatores
earum diffugiunt: timor ^b autem etiam tyrannos ^{c Timor &}
nos necessitate maior inuadit, nā & prius quā ^{corpor tyrannos}
transgredierentur hostes, torpore tenebātur, & ^{horum.}
ad fugiendum suspensi erant. Videres autē pau-
lo antè superbos, & factis impiis arrogantes, ita
tunc humiles esse ac tremere, vt miseranda es-
set, quanquam in nequissimis, tanta mutatio.
Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœ-
nia cingebantur, inuaso atque perrupto, custo-
des pellere, atque egredi: cùm verò, quos antea
fideles habuerant, nusquam viderent, fugiebāt
quò quemque necessitas impulisset. Adeuntes
autē alij, cùm totum ab occidente murum sub-
uersum esse nunciarent, alij subiisse Romanos,
ac etiam propinquare se querentes, alij etiam
videre hostes in turribus affirmarent: metu sal-
lente conspectum, in ora prostrati: pro sua de-
mentia querebantur: ac veluti succisi nervos,
quā fugerent hæsitabant. Vnde & maximè quis
& virum Dei perspexeris, cōtra iniustos, & fœ-

An. mundi 4034.
A Christo
nato 72.
a Tyranni se
metipso sui
sione pri
nari, ac spō
re de turri
descendunt,
unde vi nū
quam, sola
verò fame
capi pote-
yant.
b Romani
urbe ac vi-
storia po-
riuntur.
 tunam Romanorum. Tyranni & siquidem semet
 ipsos tuitione priuare, ac sponte de turribus
 descendere: unde vi nunquā, sola verò fame ca-
 pi poterant. Romani verò qui tantum in muris
 inferioribus laborauerant, eos quos instrumen-
 tis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omni-
 bus enim machinis tres turres validiores erāt,
 de quibus suprā memorauimus. Relictis itaque
 his, vel (quod est verius) Dei nutu ab his depul-
 si, confestim quidem ad vallē Siloam confuge-
 re. rursum autem vbi à metu paululum respira-
 uerunt, munitionem qua murus erat accinctus
 ex ea parte petiere. Vñ autem infirmiori auda-
 cia, quā necessitate (iam enim vires eorum la-
 bor, metus & calamitas fregerat) à custodibus re-
 truduntur: & per diuersa disiecti, in cloacis de-
 litescunt. Romani verò muris poriti, signa in
 turribus posuere: & plausu atque læticia victo-
 riam & cantu celebrabant, quod principio finē
 belli multò senserant leuiorem. Denique sinē
 sanguine murum nacti, nouissimum non esse
 credebant: cūque nullum reluctantē viderēt,
 pro incerto mirabantur. In angustias viarum
 strictis gladiis fusi, & quos cepissent interficie-
 bāt nullo discrimine: domosque totas, cū omni-
 bus qui eò confugerant, igni tradebant. Multas
 verò vastantes quæ prædæ causa penetrassent,
 integras mortuorum familias, & plena mortuis
 tecta, quos fames confecerat, offendebant. Ip-
 sum deinde horrentes aspectum, vaquīs mani-
 bus egrediebantur. Nec tamen eo modo perem-
 pros miserantes idem etiam circa viuos patie-
 bantur. sed vnumquemque obuium transfigen-
 do, & angusta viarū cadaueribus obstruendo, to-
 tam ciuitatem sanguine diluere, vt pleraque in-
 censorum cades extinguerent. Et occidentes
 quidem vespere cessabat, nocte verò crescebat
 incendium.

a Integra
mortuorum
familia, &
plena mor-
tui tecta.

incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris mensis octauus ciuitati, tot clades cum obsideretur expertæ, quot bonis si vsa esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamē alia re tantis infelicitatibus digna, nisi quod talem progeniem qua subuersa est, edidit. Intrō autem Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per demētiā deseruerāt. Conspecta quidem earum solida altitudine, itemque magnitudine, subtilique lapidum compagine singulorū, quantumque paterent vel quantum erigerentur. Deo, inquit, planē adiuuante pugnauimus, & Deus erat, qui deuexit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa eiusmodi cū amicis collocutus est, quos verō à tyrannis victos in castellis reperit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis dele-ret, murōsque subuerteret, eas turtes fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante his potius fuisset, quæ capi nō potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur, magnæque adhuc extabat superstitum multitudo, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, iubet interfici, reliquam verō multitudinem saluam esse. Illi autem cum his, quos occidī mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: uegetos autem atque uti-lio- res coactos in templum, in destinatū mulieribus ambitum concluderunt. Custodem autem his Cæsar, apposuit vnū ex liberris, & amicum suum Frontonem, qui fortunam quam quisque meritus esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atque seditiosos, cum alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autem lectos, qui procero atque formoso essent corpore, trāsi-

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Ciuitatis
munitiones,
ac turrium
cautes, quos
tyranni per
dementiam
deseruerant,
insuperabi-
les

b Fortuna
monumentū.

c Senes ac de-
biles Iudæi
trucidantur,
utiliores re-
seruantur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iudeis: Ti-
tus distri-
buit.

pho seruabat: ex residua multitudine septem & decem maiores annis, victos mittit ad Aegyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per provincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui verò infra decimum & septimum annum gratis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus, quibus secernebantur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non prebebatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum, & peremptorum.

C A P. X V I I.

b Captiuorum
& per tem-
pus obsidio-
nis mortuo-
rum nume-
rum.

ET b captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus, mortuorum verò per omne tempus obsidionis vadicies centum millia. Horum plerique gentiles fuerunt, sed non indigentia ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: Vbi primo quidem illis pestifera lues ex ioci angustia nasceretur. deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim tunc vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem à Pontificibus petiit, ut si quomodo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cum dies festus adesset: qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora usque ad undecimam hostias cedunt, per singulas verò contubernia non pauciorum quam decem virorum sunt: solum enim edulari non licet, multi etiam viceni conueniunt, hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quin-

quingentas numerare. Fiant autem, ut de-
 nos epulatores per singulas imputemus, vices
 centena ac septingenta millia, sancti omnes ac
 puri: nec enim leprosis sine vitihiginosis, aut se-
 mine fluentibus, quos gonorrhoeicos vocant, ne-
 que mulieribus menstruo cruore pollutis, neq.
 aliis inquinatis participare sacrificia permitto-
 batur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui reli-
 gionis causa venissent. Magna verò hæc multi-
 tudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen
 velut in carcerem tota gens facto conclusa est,
 & facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. I-
 taq; superat omnem humanā, & diuinitus emis-
 sam pestem numerus peremptorum, quos par-
 tim palam occidere partim cepere Romani. Ri-
 dentes enim cloacas, & sepulchra eruentes,
 quos offendissent ingulabant. Inuenti autem
 sunt ibi quoque plus quam duo millia quorum
 alij manu sua, plures autem muris se vulnere-
 bus interfecerant, cum alios fames corrupisset.
 Fœdus autem corporum odor introeuntibus
 occubuerat, adeo ut statim multi recederent,
 alij plura habendi cupidine, congesta cadauera
 calcantes, se immergerent, multæ namque opes
 in cuniculis inueniebantur, neq; omnē viam
 lucri faciebat. Subducebantur autē multi, quos
 tyranni vinxerant: nec enim in extremis à cru-
 delitate cessauerant. Vltus est autem Deus v-
 trunque meritò. Et Ioannes quidem oppres-
 sus fame cum fratribus in cloacis, quàm sæpè
 despexit, à Romanis dexteram sibi dari preca-
 tus est. Simon verò multa vi cum necessitate
 iuctatus sicut infra designabimus, semet tradi-
 dit. Seruatus est autem alter triumpho. Ioannes
 autem vinculis sempiternis. Romani verò ex-
 tremas vrbs partes incendunt, murisque sub-
 vertunt.

Ann. mundi

4034

A Christo

anno 72

a Romani

eloqui vi.

mantes &

sepulchra e-

ruentes,

multas opes

inueniunt.

b Ioannes

& Simon in-

clonem in-

ueni ca-

pinatur.

a Hierosoly-
ma quinquies
et primu ca-
pta, tunc vo-
rum vasa-
ta est.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secun-
do anno principatus Vespasiani, Septembris
mensis octauo die. Quinquies autem prius ca-
pta, tunc iterum vastata est. Aegyptiorum qui-
dem Rex Asochzus, & post eum Antiochus,
deinde Pompeius, & post hos cum Herode
Sofius captam urbem seruauere. Antea verò
Rex Babyloniorum ea potitus excidit: post an-
nos ex quo ædificata est, mille trecetos sexagin-
ta, & menses octo, & dies sex. Primus autem cõ-
ditor eius fuerat Chananzorum dynasta qui pa-
tria lingua Iustus appellatus est Rex. Erat quippe
talis. Ideòq; sacerdotium Deo primus exhibuit,
& fano primum ædificato, Hierosolymam ciui-
tatē vocauit, cum antè Solyma vocaretur. Cha-
nanzorum quidem populo Rex Iudeorum Da-
uid pulso, colēdam suo populo tradidit: & qua-
dringentesimo sexagesimo quarto anno post, æ-
menfibus tribus, à Babyloniis euerfa est. A Re-
ge autem Dauide qui primus Iudæus in ea re-
gnauit, vsq; ad id quod Titus fecit excidium, an-
ni mille centū septuaginta nouem. Ex quo pri-
mum autem condita est, vsq; ad excidium, anni
duo millia centum septuaginta septem. Sed e-
nim neq; antiquitas, neq; ingentes diuitiæ, neq;
per totum orbē terræ diffusa fama, nec magna
religionis gloria quicquam iuuat, quo minus
periret. Talis quidem finis Hierosolymorum
obsidionis fuit. Postquam verò quos occideret,
quidve raperet, nō habebat exercitus, quod ira-
tis animis omnia deerant (nec enim parcendo
si esset quod agerent, abstinuissent) iubet ^b eos
Cæsar totam funditus iam eruere ciuitatem ac
templum: relictis quidem turribus, quæ præter
alias

^b Romanis
totam fun-
ditus erunt
ciuitatem
ac templū.

alias eminebant, Phasaelo, & Hippico, & Mariamme: murique tanto, quantum ciuitatem ab occidentē cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodiæ causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quamve munitissimam Romanorum virtus obtinisset. Alium verò totum ambitum ciuitatis ita complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatum aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui novas res mouere tentauerunt. Hierosolymis fuit: clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

De præmio militum.

C A P. XIX.

Cæsar autem præsidio quidem illic statuit relinquerē decimam legionem, nonnullasque alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, vnde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait habere se gratiam, quod beneuolentia erga se vtendo perseverassent. Laudabat autem, quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriæ per se amplificantes imperium: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostiū multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia incōsulta, & immanitates efferæ aduersantium, possint vnquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunā

An. mundo
4034. A
Christo nato
72.

a Titui ma-
gnam mili-
tibus ait ha-
bere se gra-
tiam, quod
beneuolen-
tia erga se
vtendo per-
seuerassent

An. mundi
4034. A
Christonate
72.

opitulantem habuerint. Pulchrū quidem esse,
ait, illos etiā bello finem imponere, quod mul-
to tempore gestum sit. nec enim optasse his
quicquā melius, cum id ingrederentur. Hoc au-
tē pulchrius atq. praelarius, quod duces Roma-
ni & administratores imperij, ab his declaratos
ac præmissos in imperiū cuncti libenter susci-
piunt. & his quæ ipsi decreuere, standū putant,
agentes his gratias, qui legissent. Mirari autem
se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus ala-
critatem habuit tardiores. Et illis tamen, qui
pro maiore vi clarius decertassent, vitāq. suā
condecorassent fortibus factis, & re bene gesta
militiam suam nobiliorem fecissent, dixit se ho-
nores & præmia redditurum: nec ullum eorum
qui plus alio laborare voluisset, iusta vicissitudi-
ne cariturum, magnāque sibi huius rei fore
diligentiā, quod magis vellet honorare virtutes
eorum, qui militiæ socij fuissent, quā punire
peccata. Confestim^a ergo iussit eos, quorū par-
tes sunt, iudicare, quosnā scirēt fortiter aliquid
in bello fecisse: & nominatim singulos appel-
lans, præsentes collaudabat, quasi qui domesti-
cis rectē gestis nimium lætaretur: & ^b coronas
eis aureas imponebat, & torques longasq. hastas,
& signa ex argēto tacta donabat, & vniuscuiusq.
ordinem mutabat in melius. Quin & ex manu-
biis aurum & argentum, itēque vestes, aliam
prædam largiter distribuebat. Omnibus autem
ita donatis, ut quisq. se meritum præbuerat, vo-
lūque cum vniuerso exercitu factis, magno fa-
uore descēdit, vertitq. ^c se ad sacra pro victoria
celebranda: magnāq. astante bonū multitudi-
ne circum aras, immolatos omnes exercitui de-
dit ad epulas, ipse verò cū honoratis per tridū
lætatus, milites quidem alios quō quenque
conueniret, dimittit. Hierosolymorum autem

^a Titus for-
tibus militi-
bus præmia
petitur.
^b Titus mili-
tibus prædā
largitur di-
stribuit.

^c Titus sa-
cra pro vi-
ctoria cele-
brat.

eustodiam decimæ legioni credit: neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duo-
decimam^a verò legionem, memor quod Cestio
duce Iudæis cesserat, totam Syria pepulit: erat
enim olim apud Raphinæ, ad Mesiten au-
tem, quæ sic vocatur, misit. Hæc ad Euphratem
in confinio Armeniæ & Cappadociæ sita est.
duas verò sibi obsequi satis esse duxit, donec ad
Ægyptum perueniret, quintam & quintamdecimam
legiones. Deinde cum ad maritimam Cæ-
saream cū exercitu descendisset, in eam mapu-
bularum multitudinem reposuit, captiuosque ibi
asseruari præcepit, quod ad Italiam navigare
tempus hyemis prohibebat.

*De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Si-
mone & spectaculo die natalicio
exhibito.*

C A P. XX.

PER idē verò tempus, quo Titus Cæsar ob-
sidionis causa apud Hierosolimam cōmo-
rabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhe-
dum transiit. Hinc autem vectus trirēibus
postquam omnes quas præternavigauit ciuita-
tes inuisit, ab his cum votis exceptus: in Græciā
ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in I-
pygiā delatus est, vnde iam terra iter agebat.
Titus^c autem ex maritima Cæsarea reuersus, in
Cæsaream quæ Philippi vocatur, aduenit, diu-
que ibi commorabatur, celebrans omnia genera
spectaculorū: multique in ea captiui consumpti
sunt, alij bestiis obiecti, alij autem caterua-
tim more hostium inter se depugnare coacti.
Hic Simonem etiam Gioræ filium comperit,
hoc modo comprehensum. Iste Simon cū Hie-
rosolyma obsideretur in superiore ciuitate con-
sistens, postquam muros ingressus exercitus

An. mundi
4034. A
Christo na-
ss 72.

a Duodeci-
ma legio Ce-
stio dux in
dum esse
m.

b Navigat
no & 1117
Vespasian.

c Spoffarn-
la Cæsarea
celebratq.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Simon in
cloacam se
se dimisit,
eam suffo-
dit, ac tunc
emergere
posse sperat.

totam vastate civitatem coeperat, tunc fidelissi-
mis amicorum ascitis, & lapidariis cum ferra-
mentis eorum necessitati congruis, & alimentis
quæ multis dieb. sufficere possent, vñ^a cū illis
omnib. in quandam occultiore cloacam sese
demittit. & quoad fossa patebat, illi progredie-
bantur: vbi verò soliditas obstitisset, eam suffo-
diebant, sperantes posse ulterius progressos tu-
to emergere, atq. ita servari. Sed hanc expecta-
tionem verā non esse, rei periculum refellebat.
Vix enim paululum fossiores processerant, iamq.
alimenta, quamvis parce his vterentur, eos de-
ficiiebant: tunc igitur velut stupore posset Ro-
manos fallere, albis tunicis, innexaq. fibula, ac
chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex ter-
ra editus vbi templum antea fuerat apparuit.
Ac primo quidem obstupere qui eū viderunt,
locisque suis manebant. deinde propius cum
accessissent, quis esset percontati sunt. & id qui-
dem Simon non dicebat, inebat autem ad se
ducem vocari, statimq. accersitus ab his qui ad
eum cucurrerant, venit Terentius Rufus: namq.
is rector militiæ relictus erat. Omni autem ab
eo veritate comperta, ipsum quidem vinctum
custodiebat: Cæsari verò quemadmodum esset
comprehensus, indicavit. Simonem quidem in
vltionem crudelitatis, qua in ciues suos amarè
ac tyrannicè fuerat usus, in potestate hostium
quibus maximè inuisus erat ita Deus posuit, nō
vi subditum eorum manibus, sed sua spontè ad
supplicium adductum: propterea quòd pluri-
mos ipse crudeliter interemerat falsis crimina-
tionibus insimulatos, defectionis scilicet ad
Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere
nequitia, nec inualida res est iniustitia, sed quā-
doque sui temeratores vlciscitur, & graviorē
penam ingert criminosis, cum iam se libera-

b Nequitia
iram Dei
effugere ne-
quit.

eos esse crediderint, eo quod non statim luere
 commissa. Id etiam Simon didicit, postquam in
 iras Romanorum incidit. Illius autē ascensus
 à terra, magnam etiam aliorum seditiosorum
 multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis de-
 prehendi. Cæsari autem maritimam Cæsaream
 reuerſo, victus Simon oblatus est. & illum qui-
 dem triumpho, quem Romæ acturus erat, ser-
 uari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalē
 diem clarissimè celebrabat, multam partem
 damnatorum eius honorari attribuens. Nume-
 rus enim eorum qui cum bestiis depugnāt, b In specta-
 culis ignibus cremati sunt, & inter se digladi-
 atores periere, duo millia quingentos excessit. culo Cæsa-
 res 2500.
 Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet
 mille modis illi consumerentur, minus esse sup-
 plicij. Postea Cæsar Berytam venit (hæc autē est
 ciuitas Phœnices prouinciæ, colonia Romano-
 rum) & in hac quoq. diutius demoratus est, maio-
 re vsus claritudine circa natalem patris diem, c Tunc Pa-
 tam magnificentia spectaculorum, quam sum-
 ptibus altis excogitatis, cum etiam captiuorum
 multitudo eodem quo antea modo perisset.

De calamitate Iudæorum apud Antiochenſes.

C A P. XXI.

Venit autem per idem tempus, Iudæos qui
 apud Antiochiam reliqui erant, acerba &
 exitiosa pericula perpeti, concita in eos Antio-
 chensium ciuitate, tam propter criminationes
 illatas eis in præsentia, quam propter ea quæ
 fuerant non multo ante commissa, de qui-
 bus necessarium mihi videtur pauca prædicere, d Iudæorū
 ut etiam quæ postea gesta sunt, consequēt nar-
 ratione referamus. Iudæorum autem namq. gens mul-
 tū quidē totius orbis indigenis affeminata est. indigenis af-
 Plurimum autem Syris vicinitate permixta

An. mundi: 4034. *Christo nato* - 72.
 præcipuè apud Antiochiam versabatur, propter
 magnitudinem civitatis, maximè verò his libe-
 ram domicilij facultatè Reges, qui post Antio-
 chum fuerant, præbuerunt. Namque Antiochus,
 quidem, qui Epiphanes dictus est, vastatis Hiero-
 solymis templum spoliavit. Qui verò post eum
 regnum assecuti sunt, quicquid æneum in do-
 nariis fuit, hoc Iudæis apud Antiochiam degē-
 tibus reddidere, in eorū synagoga dedicatum.
 concesseruntque ut pari cum Græcis iure civita-
 tis uterentur. Ascensis quoque postea Regibus
 eodem modo tractari & multitudine profece-
 re, & extructione itémque magnificentia mune-
 rum templum clarius reddidere: semperq. reli-
 gione sibi sociantes magnam paganorum mul-
 titudinem, etiam illos quodammodo sui partem
 fecere. Quo tempore autem bellum fuerat con-
 clamatum, & recens in Syriam Vespasianus
 delatus est nauigio. Iudæorum verò odiū apud
 omnes pullulabat, nūc^a unus eorum Antiochus
 quidam plurimum patris causā honorabilis: e-
 rat enim princeps apud Antiochiam Iudæorum
 cum Antiochensum populus concionaretur in
 theatro, progressus in medium, patrem suum &
 ceteros deferebat, insimulans eos quod vna no-
 cte totam civitatem incendere statuissent, & ve-
 lut huius consilij participes quosdam hospites
 Iudæos tradidit. His autē auditis, populus iram
 cohibere non poterat: sed in eos quidem qui
 traditi fuerant, ignem insit affectri: statimq. om-
 nes in theatro concremati sunt. In multitudinē
 verò Iudæorum properabat irruere: si eos cele-
 stiter vlti essent, patriam suam servatum iri exi-
 stimantes. Antiochus autem iracundiam magis
 accendere, mutata voluntatis argumentum,
 quodq. Iudæorum mores odisset, exhibere se
 credens, si paganorū ritu sacrificaret: idēq. iussit
 & ceteros

2. Antiochus
 Iudæos fa-
 dviosos ma-
 gna calami-
 tatis in An-
 tiochia au-
 tor.

& ceteros compelli facere: tenuendo enim mā-
 nifestos infidiatores fore. Huius autem rei pe-
 riculo ab Antiochenſibus factō, pauci quidem
 conſenſerunt. alij verò qui noluerunt, perem-
 pti ſunt. Antiochus ^a autem acceptis à Romano-
 rum duce militibus ſcuius inſtabat ſuis ciui-
 bus, nequaquam eos die ſeptimo ab opere ceſ-
 ſare permittens, ſed omnia cogens facere, quā
 diebus aliis agerent. Tāmque ^b validam neces-
 ſitatem impoſuit, vt non modò apud Antiochiā
 ſeptimi diei feriæ ſoluerentur, ſed ab hoc ex-
 ordio in cæteris quoque ciuitatibus ad breue
 ſimiliter tempus fieret. Iudæis ^c autē apud An-
 tiochiam tunc eiufmodi mala perpeſſis, altera
 denuò calamitas accidit: de qua narrare conati,
 hæc quoque perſecuti fuimus. Nāmque quod
 quadratum forū exuri contigit, & archiua mo-
 nimentorūmq; receptacula publicorum, itē-
 que baſilicas, vixque ignis inhibitus eſt ſuper
 omnem ciuitatem magna nimis vi ruens, huius
 facti Antiochus Iudæos accuſat & Antiochen-
 ſes, quos ſcilicet ſi his infeſti antea nō fuiſſent,
 recenti tamen ex incendiij tumultu facilè calū-
 nia perpuliſſet, multò magis ex anteaſtis fidem
 habere dictis ſuis perſuaſit, vt penè ſe vidiffē
 ignem à Iudæis iniici arbitratētur: & tanquam
 furore correpti magno cum ardore cuncti ad-
 uerſus eos qui accuſabantur, impetum face-
 rent. Vix autem motus eorum potuit reprimere. ^d Homines
 Collega adhuc iuuenis legatus poſtulans ſibi quidam no-
 permitti referre ad Cæſarem geſta. Rectorem centiſſimi
 namque Syriæ Cæſennium Pætum iam quidem neceſſitate
 Veſpaſianus ad eam miſerat, nondum autem debitorum
 ille peruenerat. Habita verò diligenti quæſtio-
 ne. Collega reperit veritatem. & eorum quidem ſcripta præ-
 Iudæorum quos Antiochus accuſauerat, nemo blam con-
 ſcius fuit. omne ^e autem facinus admiſere cœtantes.

Anno mūdā

4034.

A Chriſto

nato 72.

^a Antiochus

ſuis ciuibz

perſidus.

^b Antiochus

ſeptimi diei

ferijs Iudæis

interdictis.

^c Iudæis a-

pud Antio-

chiam alte-

ra calami-

tas accidit.

An. mundi homines quidam nocentissimi necessitate de-
 4034. *Chriſto nati* bitorum: rati quod si forum & scripta publica
 72. concremasset, exactione liberarentur. Iudæi
 quidem pro suspensis criminationibus futura
 expectantes, magno timore fluctuabant.

*Quomodo Vespasianus rediens, à Romanis
 exceptus est.*

CAP. XII.

*a Urbs Ro-
 ma summa
 cum alacri-
 tate & cla-
 ritudine Ve-
 spasianum
 suscepit.*

Titus^a autem Cæsar à patre sibi allato nun-
 cio, quod vniuersis quidem Italiæ ciuita-
 tibus desiderabilis peruenisset: maximè verò,
 quod urbs cum Roma summa cum alacritate
 & claritudine suscepisset, in maximam læti-
 tiam voluptatēque translatus est, cuius de eo
 ita, ut sibi erat suauissimum liberatus. Vespas-
 ianum enim etiam longè absentem, omnes ho-
 mines Italiæ voluntatibus ut præsentem cole-
 bant: expectationem suam, quod nimis eum
 venire cupiebant, pro eius aduentu ducentes,
 & omni habentes necessitate liberam erga il-
 lum beneuolentiam. Nam & senatus memor
 calamitatum, quæ mutatione principum con-
 tigissent, optabat imperatorem suscipere sen-
 ætutis honore bellicorūq; gestorū maturitate
 decoratum, cuius præsentiam sciebat soli sa-
 luti subiectorum commodaturam: & populus
 malis intestinis sollicitus, magis eum venire cu-
 piebat: tunc se calamitatibus quidem pro cer-
 to absolucundum esse confidens, antiquam ve-
 rò libertatem cum opulentia recepturum. Præ-
 cipuè milites ad eum respiciebant. hi enim ma-
 ximè bellorum per illum patratorum nouerant
 magnitudinem, imperitiam verò aliorum du-
 cum experti atque ignauiam, magna quidem
 se opta-

se optabant turpitudine liberari. eum verò qui se & seruare & honestare solus posset, recipere precabantur. Cum a verò hac beneuolentia diligeretur ab omnibus, honore quidem præcipuis viris vltius expectare intolerabile videbatur, sed eum longissimè ab vrbe Roma conuenire ante properabant. Nec tamen quiscumque moras eius conueniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebatur, & vniuersis facilius & promptius ire quàm manere videbatur, vt etiam ciuitas ipsa tunc primum inter se iucundam sentiret hominum charitatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Vbi verò eum appropinquare indicaretur, quàmque mansuetè singulos suscepisset, qui præcesserant, nunciatum est. omnis iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis præstolabantur: & quò transiens aduenisset videndi eius voluntatem, vultusque lenitatem omnium generum vocibus prosequēbantur, benemeritum & salutis datorem, solūque dignum Romanorum principem appellantes. Tota verò ciuitas veluti templum erat, fertis atque odoribus plena. Cum verò vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse b b Titus ad- quidem penetibus diis aduentus sui gratulatio- nem sui ria sacra celebravit. Vertunt autem se ad epulas gratulato- turbae, pèrque tribus & cognationes & vicinias via sacra: edulcia exercentes, Deo libabant, & ab eo pre- celebrae. cabantur ipsum Vespasianum. quàm plurimum temporis in Romano imperio perseuerare, & filium eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilem principatum. Vrbs quidē Romana Vespasiano ita suscepto, statim maxima felicitate crescebat.

a Defectio-
nis Germa-
norum &
Gallorum
ab Romanis
causa.

b Ciuilib
Germanos
ad sobrieta-
tem cogit.

ANte hæc verò tempora, quibus Vespasia-
nus quidem apud Alexandriam erat, Titus
verò Hierosolymā obsidebat, magna pars Ger-
manorum ad defectionem mota est: quibus e-
tiam Gallorum proximi conspirantes, magnam
spem contulerant, quod etiam Romanorum
dominio liberarentur. Germanos autem defi-
cere velle bellūque inferre, sustulit primo
natura bonis consiliis vacua, parua spe appetens
periculorum, deinde odium principum, quo-
niam solis sciunt gentem suam vi coactam ser-
uire Romanis: nec non equidem maximam
tempus eis fiduciam dedit. Nam cū viderent
Romanum imperium crebris imperatorum mu-
tationibus intestina seditione turbari, omnē-
que his subditam orbis terræ partem pendere
ac nutare cognoscerent, hoc sibi optimum tem-
pus ex illorum rebus aduersis atque discordiis
oblatum esse putauerunt. Id autem consilium
dabant, & hac eos spe decipiebāt, Classicus qui-
dam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui o-
lim quidem res nouas cupiebant: occasione au-
tem inducti, suam sententiam prodidere. Iam-
que alacriter affectæ multitudinis periculum
facturi erant: verū maxima parte Germano-
rum defectionem pollicita, & cæteris fortasse
non dissentientibus, veluti quadam diuina pro-
uidentia, Vespasianus ad Petilium Cerealem,
qui pridem Germaniam rexerat, litteras mittit,
quibus eum consulem declarauit, iussitque ad
Britannias administrandas proficisci. Igitur ille
quod iussus erat abiēs, audita rebellione Germa-
norum, eos iam congregatos aggressus magna
clade affecit, depositaque amentia ad sobrieta-

tem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo post erant supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorū nuncius allatus est Romam, ^a Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset (nam admodum adolescens erat) tantæ rei magnitudinem suscipere non detrectauit: sed à patre habens ingenitam fortitudinem, & supra ætatem exercitatus, ilico tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama perculsi, ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea re maximum nacti, ut sine clade pristino iugo subiicerentur. Omnibus ergo circa Galliam ut oportuit ordinatis, ne faciliè rursus vnquam turbarentur, Domitianus clarus atq; insignis, ætatem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romam regreditur. Cum supradicta verò Germanorum defectione, iisdem diebus etiam Scytharum cōuenit audacia. Nam ^b qui appellantur Sarmatæ, ^b maxima multitudine clām transgressi flumen Istrum, violenti atq; sæuissimi propter inopinatū impetum multos Romanorum quos in præsidiiis offendere, interficiunt: & consularem legatum Fonteium Agrippam, qui fortiter his obuius pugnauerat, occidunt: proximāsq; regiones totas ferendo, atq; agendo, omniāq; incendendo peruagabātur. Vespasianus autem hoc facto, & vastitate Mœsiae cognita, Rubrium Gallum mittit pœnas de eis sumpturum, à quo multī quidem in præliis trucidati sunt. qui verò salui esse potuere, cum timore domū refugēte. Hoc autem bello magister militum finito etiam futuri temporis cautioni consuluit. Pluribus enim & maioribus præsidiiis loca circumdedit, ut omnino Barbaris esset impossibilis trāsitus. In Mœsia quidem ea celeritate debellatum est.

An. mundi
4035. A
Christo nato

CAP. XXXIII.

73. **P**Princeps ^a verò Titus aliquandiu quidem
a Titu per Beryti commorabatur, ita vt diximus: inde
omnes Syria autem reuersus, & per omnes quas obiret Syrię
ciuitates ciuitates magnificentissima celebrans specta-
magnificen- cula, Iudeorum captiuis ad ostentationem cla-
eissima spe- dis eorum abutebatur. Conspicit autem in iti-
Etacula co- nere flumini cognitione dignissimum. Is fuit
lebrat. medius inter Arcas & Raphanxas Agrippę re-
gni ciuitates. Habet autem quoddam peculiare
miraculum. Nam cum sit quādo fuit plurimus,
neque meatu segnis, tamen interpositis sex die-
bus à fontibus deficiens, siccum exhibet locum
videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, se-
ptimo die similis exoritur: atque hunc ordinem
semper eum obseruare pro certo compertum
est. Vnde ^b etiam Sabbaticus appellatus est, à
sacro Iudeorum septimo die sic denominatus.
Ciuitatis ^c autem Antiochenſium populus post-
quam Titum aduentare cognouit, manere
quidem intra mœnia prę gaudio non sustine-
bat. omnes autem obuiam ei pergere propeta-
bant, & vsque ad tricesimum vel eo amplius
stadium progressi, non modo viri, sed etiam
fœminę cum pueris expectabant. Et cum ap-
propinquantem vidissent, ex vtroque via la-
tere stantes dextras cum salutatione tendebāt:
multisque fauoribus exultantes cum ipso re-
uertebantur. Crebro ^d autem inter omnes a-
lias laudes precabantur, vt Iudeos expelleret
ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis in-
dulſit, sed otiose quę dicebantur audiebat. In-
certi autem quid sentiret, quidve facturus esset,
Iudęi magno & atroci metu tenebantur. Nec
enim

b Sabbati-
cus flumini.
c Titi ad
Antiochiā
aduentur.

d Ciuium con-
tra Iudeos
ad Titum
preces.

enim commoratus est Antiochiæ Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter contendit. Quò Missi etiã ab Rege Parthorum Vologeso venêre, auream ei ferentes coronam quod Iudæos vicisset. Eaque suscepta etiam cõ-
 uiuium exhibuit regiis, atque ita Antiochiam remeavit. Senatũ verò & populo Antiochenſi multum petentibus vt in theatrum veniret, vbi omnis eum multitudo præstolabatur, humanissimè paruit. Rursus autem fortiter iisdem instantibus, & crebrò postulantibus expelli ciuitate Iudæos, ingeniosè respondit, patriam eorum dicens, quò expellendi fuerant interiisse, nullũque iam esse locum qui eos reciperet. Vnde ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenſes, quòd priorem impetrare non potuerunt. Aeneas enim tabulas eum precabantur eximere, quibus incisa essent priuilegia Iudæorum. Sed ne id quidem Titus annuit. verũ in eodem statu relictis omnibus quæ habebant apud Antiochiam Iudæi, ad Ægyptum inde discessit. Iter autem agendo cum ad Hierosolymam venisset, tristẽque solitudinem quam videbat, antiquæ ciuitatis claritudini compararet, disiectorum operum magnitudinem & veterem pulchritudinem recordatus, miserabatur a excidium ciuitatis, non sicut alius fecisset exultans, quod talem ac tantam funditus excidisset, verum multa imprecans seditionis auctoribus, & qui hanc pœnam ei inferre coegeret: ita certus erat, quod nunquam virtutem suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex b magnis enim diuitiis, non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim eruebant Romani, plura verò captiuis indicantibus auferebant, aurum atq; argentum, aliãque instrumenta pretiosissima, quæ domi-

Ann. mundi
4035. 4
Christo nato
73

a Titus Hierosolyma excidium miserabatur.

b Romani ex magnis diuitijs non minimam partem in ruinis inueniebant.

An. mundi 4036. *A Christo* nato 74. *a Simonem & Ioannem & alios, numero septingentos viros, Titum ad Italiam parari pra-*
 ni propter incertam belli fortunam terræ con-
 didere. Titus autem propositum iter ad Ægy-
 ptum tendens immensa velociter solitudine,
 peruenit Alexandriam: decretūque ad Italiam
 nauigare, cum se duz legiones comitarentur, v-
 tranque vnde venerant remisit: quintam qui-
 dem in Moesiā, quintam verò decimā in Pan-
 noniam. Captiuorum^a autem duces Simonem
 & Ioannem, & alios numero septingentos viros
 electos, tam magnitudine corporum quā pul-
 chritudine præstantes, illic ad Italiam porta-
 ri præcepit, cupiens eos in triumpho traducere.
 Peracta verò nauigatione pro voto, similiter
 quidem Roma in eo suscipiendo erat affecta,
 & occursum exhibuit ei quos patri. Claritudinē
 verò Tito pater attulit, qui venit obuiam, cum-
 que suscepit. Multitudini autem ciuium diui-
 nam quandam lætitiā suggerebat, quod vi-
 debat in vnum tres conuenisse. Non multis au-
 tem diebus post, vnum communem triumphum
 ob res gestas agere statuere, quamuis vtrique
 senatus proprium decreuisset. Prædicto autem
 die, quo futura erat pompa victoriæ, nemo ex
 tam infinita ciuitatis multitudine domi reman-
 sit. Omnes autem cum exissent, loca vbi tan-
 tum stare possent occupauerant, quantus spe-
 ctandis imperatoribus modus sufficeret con-
 cesso necessario transitu. Cuncta verò turba mi-
 litari ante lucem per turmas atque ordines pro-
 gressa cum rectoribus suis, & circa ostia con-
 stitura non palatij superioris, sed prope Isis
 templum (ibi enim principes nocte illa quie-
 scebant) prima iam aurora incipiente proce-
 dunt. Vespasianus & Titus lauro quidem coro-
 nati, amici verò patria veste purpurea: & ad
 Octauianas ambulationes transeunt. Ibi enim
 senatus, & ducum procures, & honorati equi-
 tes.

b Vester
triumphales
Vespasiani
& Tit

et, eorum præstolabantur aduentum. tribu- *An. mundi*
 nal autem ante porticus factum erat, sella que *4936.*
 eburnæ in eo præparatz. Quò cum ascendis- *A Christo*
 sent, confederunt. Statimque eos militaris fa- *nato 74.*
 nor excepit, multis virtutem testimoniis præ-
 dicans. Illi autem inermes erant, in veste se-
 rica laureis coronati. Perceptis autem laudi-
 bus eorum Vespasianus, cum dicere adhuc vel-
 lent, silentij signum dedit. Magnaque omnium
 quiete facta surrexit, & amictu magnam partē
 capitis adopertus, solennia ^a vota celebravit: a *Vota &*
 idēque Titus fecit. Perfectis autem votis, *prandium*
 Vespasianus in commune omnes breuiter allo- *ante trium-*
 cutus, milites quidem ad prandium, quod his *phum.*
 ex more ab imperatore parari solet, dimittit. i-
 pse verò ad portā recedit, quæ ab eo quod per
 illum semper triumphorum pompa ducitur, no-
 men accepit. Ibi & cibum prius capiebant, &
 triumphalibus vestibus amicti, diis ad portam
 collocatis, cæsa hostia, inter spectacula trans-
 euntes triumphum ducebant, vt multitudini
 facilius præberetur aspectus. Pro merito autem
 narrari multitudo eorum spectaculorum & ma-
 gnificientia non potest, in omnibus quæ quis-
 que cogitauerit, vel artium factis, vel diuitiarum
 opibus vel naturæ nouitate. Nam ^b penè quæ- *b Triumphi*
 eunque hominibus qui vsquam sunt fortunatis *magnificen-*
 paulatim quæsitæ sunt, aliis alia mirabilia atque *tia.*
 magnifica, hæc vniversa illa die Romani im-
 perij magnitudinem probauere. Etenim argen-
 ti aurique necnon eboris in omni specie ope-
 rum multitudinem, non vt in pompa ferri cer-
 neres, sed vt ita dixerim omniat finire. & ^c alias *c Vestes præ-*
 quidem vestes ex rarissimis generibus purpuræ *iosissimæ.*
 portari, alias diligentissima pictura variatas arte
 Babylonica: gemmæ autē clarissimæ tam multæ,
 aliæ coronis aureis, aliæ alibi operibus inclusæ

An. mundi

4037.

*A Christo**nato 75.**a Pegmatu
fabricato.*

traductæ sunt, vt appareret frustra nos earum
vsquam rerum esse aliquid suspicati. Fereban-
tur enim simulacra, quæ illi Deos habent, & ma-
gnitudine mirabile, & arte non defunctorie fa-
cta, horumque nihil non ex preciosa materia.
Quin & animalium diuersa genera producebā-
tur, propriis ornamentis induta. Erat autem e-
tiam quæ singula portaret magna hominū mul-
titude, purpureis vestibus atque inauratis orna-
ta. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia
turba discreti, præcipua & mirabili ornamen-
torum magnificentia culti erant. Insuper his,
nec captiuorum quidem vulgus inordinatū vi-
deres, sed varietas & pulchritudo quidem ve-
stiū natā ex fatigatione corporū deformitatem,
oculis subtrahebat. Maxime autem stupori erat
pegmatum * quæ portabātur fabricatio, pro cu-
ius magnitudine timendum viribus portantium
occurrentes putabant. multa enim in tertium
nidum quartūque surgebant: & magnificentia
fabricæ cum admiratione delectabat: multis au-
rata veste circumdatis, cum aurum præterea fa-
ctum atque ebur omnibus esset affixum. Multis
autem imitationibus bellum aliter in alia diui-
sum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim
cernere vastari quidem fortunatissimam ter-
ram, totas verò interfici acies hostium: & alios
fugere, alios captiuos duci: murosque excellentes
magnitudine machinis dirui, & castellorum ex-
cindi munimina, & populosa civitatū mœ-
nia disturbari, exercitūque intra muros infun-
di: cædisque omnia loca plena, & eorum qui ma-
nu resistere non poterant preces, ignemque tem-
plis immisum, ædiūque super dominos post
multam vastationem euersiones, atque annis
tristitiam, defluentis non in arua culta, neque ad
hominum vel pecorum potum, sed per terram

ex omni parte flagrantem. Hęc enim Iudęi bello passi sunt: ars autem & confectorum operum magnitudo, nescientibus adhuc facta, tanquam presentibus ostendebant. Erat autem per singula pēgmata capte ciuitatis dux, ira vt captus fuerat ordinatus. Multę etiam naues sequebantur, Spolia verò alia quidē passim ferebantur. eminebant autem ea quę apud Hierosolymam in templo reperta sunt, mensa * aurea pōderis talenti magni, & candelabrum similiter quidem auro factum, sed opere commutato ab vñs nostri consuetudine. nam media quidem columna bāsi herebat, tenues autē ab ea cannulę producebantur, formatę ad similitudinem fulcinq, ad summum quęque in lychni speciem fabricatę. erant autem numero septē, septimi diei, qui apud Iudęos est, indicantes honorē. Post ^b hęc ^b Iudęorum autem portabatur lex Iudęorū, nouissima spolia ^{lex spoliōrū} hiorum. Deinde transibant plurimi victorię ^{noni} signi. mulachra portantes: omnia ex auro & ex ebore facta. Post hęc Vespasianus prior ibat: & Titus deinde sequebatur. Domitianus autem ad equitabat, ipse quoq. ornatus pulchritudine, dignūque spectari exhibens equum. Pompę autē finis fuit Capitolini Iouis templum. quò postquā vētum est, constitere. Erat autē verus mos patrius, operiri donec ducis hostium mortem quispiam nunciaret. Is ^c erat Simō Giorz, tūc inter capti- ^c Simon uos in pompa traductus: laqueo verò circumda- ^{Giora filius} tus per forū trahebatur, quo cum simul caderent qui ducebant. Lex autē Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquā ^{laqueo circum-} igitur eum finem vitę habere nunciatum est, ^{dari per} omniūque fauor securus est, tunc hostias in- ^{forum tra-} choauere, hisq; secūdo per vota solēnia omine peractis, in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi exceperere, aliis autem omnibus do-

An. mundi
4037.
A Christo
nato 75.

a Mensa au-
rea ponderis
talenti ma-
gni.

b Iudęorum
lex spoliōrū
nouissima.

c Simon
Giora filius
laqueo circum-
dari per
forum tra-

An. mundi
4034.
A Christo
nato 75.
a Vespasia-
no Paci tē-
plum adifi-
cat, de quo
vide Hero-
dianum
lib. 1.

mi convitiuorum instructi erant apparatus. Hūc enim diem vrbs Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finē verò malorum ciuiliū & spei bonæ pro felicitate principium. Post triumphos verò, & Romani imperij firmissimum statum, Vespasianus a Paci templum ædificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuitiarum largitate vsus, insuper perfectis id picturæ ac figmentorū operibus exornauit. Omnia namq; in illud sanū collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbē, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios scitum esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudzorum fuerant instrumenta, his se magnificē ferens. Legem verò eorum, & penetraliū vela purpurea in palatio condita seruari præcepit.

Herodion & Machabæ à Basso capta.

C A P. XXV.

IN Iudæam verò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Vetiliano exercitu, castellum quidem Herodion cum præsidio dedicatione cepit. Post autē omni manu militari collecti multi autem in partes diuisi erāt, & legione decima bellum inferre Machabæi statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindere castellum, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæitationem atque formidinem natura loci præstare maximè poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctū est, saxosus est collis, in proceram altitudinem surgens, & ob hoc etiā capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset eò natura excogitauerat, quæ

An. mundi
4037.
A Christo
nato 73.

quæ vallibus eum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu vlla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secat vallis, sexaginta stadiis distenditur, vnde Asphaltites lacus ei limitē facit. ex hoc verò tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet, A septentrione autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt. similiter verò sunt inextricabiles ad oppugnationē, eius verò vallis quæ ab oriente est, altitudo nō minor centum cubitis inuenitur: monte verò ex aduerso Machærunti posito terminatur. Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communiuit, quod postea Gabinus bello cū Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus est, & constructione tutissima propter Arabum præcipuè vicinitatem. nāmque opportunē situs est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, cuius a Herodes Machæruntem magni muro ac turribus amplexu, tatem illic fecit incolis, vnde in arcem ipsam fecerat ascensus. Quin & circa ipsi verticē rursus murum ædificauerat, turrēque in angulis sexagenorum cubitorū erexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simplicior, mul habitationum & pulchritudine locupletē. Multas verò cisternas recipiendis aquis abundēque suppediandis, locis maximē idoneis fecerat: veluti cū natura cerneret, vt quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper b enim & sagittarum multitudinem machinarumque reposuit: & omnem apparatus excogitauit, qui habitatoribus posset magnæ obsidionis præstare contemptum. Erat c autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim sic vel celsitudine

a Herodes Machæruntem magni muro ac turribus amplexu,

b Sagittarum machinarumque multitudinem in arce.

c Ruta mirabilis magnitudinis.

An. mundi

4037.

A Christo

anno 75.

*a Baara ra-**dix quomo-**do euellen-**da.**b. Alium mo-**do radicem**hanc euell-**landi.**c. Aquarum**calidarum**fontes.*

vel magnitudine vincebatur. Ferebant autē eā ex Herodis temporibus perseuerasse: mansisset-
 que vltius profecto, sed ab Iudæis qui locū ce-
 perāt excisa est. Vallis autē, qua ciuitas à parte
 septentrionali cingitur, quidā *locus Baaras ap-
 pellatur, vbi radix eodem nomine gignitur: quę
 flammę quidē assimilis est colore, circa vespē-
 ram verò veluti iubarē fulgurans accedentibus
 eāmque euellere cupientibus facilis nō est: sed
 tamdiu refugit, nec prius manet, quā si quis
 vrinam muliebrem vel menstruum sanguinem
 super eam fuderit. quinetiam tunc si quis eam
 tetigerit, mors certa est, nisi fortē illā ipsam ra-
 dicem ferat de manu pendentem. Capitur ban-
 dā alio quoq; modo sine periculo: qui talis est:
 Totam eam circumfodiunt, ita vt minimum ex
 radice terra sit conditum. deinde ab ea religāt
 canem: illōq; sequi eum à quo religatus est cu-
 piēte, radix quidem facilē euellitur: canis verò
 continuò moritur, tāquam eius vice à quo her-
 ba tollēda erat, traditus. nullus enim postea ac-
 cipientibus metus est. Tātis autē periculis pro-
 pter vnā vim capi eā operę precium est. Nā quę
 vocantur dæmonia, pessimorum hominū spiri-
 tus, viuis immerſa, eosque necantia quibus sub-
 uentum nō fuerit: hæc citò. etiam si tantummo-
 do admoueatut egrotantibus, abigit. Fluunt au-
 tem ex eo loco aquarum fontes etiam calidarū.
 multum inter se sapore diuersi: Alij namque a-
 mati sunt, alijs nihil dulcedinis deest. Multi au-
 tē frigida aquę ortus non solū in humilioribus
 locis fontes alternos habent: sed quod amplius
 quis miretur, in proximo quędam spelunca cer-
 nitur, non quidem altē caua, saxo autem immi-
 nente protecta: super hæc veluti duę mammę
 inter se paululum distantes eminent: & altera
 quidē frigidissimum fontem, altera calidissimū
 fundit.

fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præbent, multisq; morbis ac vitiis salutare: maxime verò neruorū curationi cōueniens: habetq; idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autem contemplatus vndique regionem, valle orientali repleta accessum parare statuit: opusque inchoauit, properans aggerem quamplurimum extollere, facilemque per eum expugnationem facere. Qui a verò intus fuerant depressi, ab externis segregati Iudæi, illos quidem coegere, inane vulgus esse existimātes, inferiorem obseruare civitatē, ac pericula priores exciperet: superius verò castellum ipsi occupatū tenebant, & propter munitionis firmitatē, & vt saluti suę cōsulerent. Impetraturos enim se veniā opinabātur, si locū tradidissent Romanis. Prius autem volebant spē declinandæ obsidionis experiendo conuincere: idēq; b alacri animo in dies singulos excursus habebant, & cū his quos fors obrulisset confertis manibus, multi moriebantur, multosq; Romanos interficiebant. semper autē vtrisq; ex tempore plus victoriæ captabatur: Iudæis quidem, si incautiores aggredētur: in aggere autem positus, si improuisum excursus eorum bene septi armis exciperēt. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem quædam fortuitò gesta inopinatam castelli tradendi necessitatē Iudæis imposuit. Erat c inter obsessos iuuenis & audacia ferox, & manu strenuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excursib. nobilis, multos egredi aggestūq; prohibere cogitās, & in præliis semper grauitè Romanos afficiens: audaciāq; socios prosequens, impetū quidem facilem his. periculo autem vacuū discessum efficiebat nouissimus recedendo. Itaque discreta quodam die pugna & vtraque parte digressa, ipse tanquam despiciens omnes, exi-

Ann. mundi

4037.

A Christo

nato 75.

a Externi
Iudæi infe-
riorem cini-
tatem occupa-
bant.

b Iudæorum
cum Roma-
nis cōflictum.

c Eleazarus
Iudæus au-
dacia ferox,
& manu
strenuus.

An. mundi stimans neminem tunc hostium praelium exē-
4037. pturum, extra portam remansit: & in muro stan-
A Christo tes alloquebatur, totamente ille attendens. Hāc
nato 75. autem opportunitatem vidit quidam ex castris
 Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & quod
 nemo sperasset, impetu facto cum ipsis eū armis
 repente correptū, cum hoc viso, stantes in mu-
 ro stupor teneret, in castra Romanorum tradu-
 xit. Postquam^a verò dux nudum præcipit extē-
 di, & in aperto constitutum, ut ex ciuitate con-
 spiceretur, cædi verberibus, vehementer Iudæos
 nudum ex-
 zendi, & ver-
 beribus cædi
 precipit.

a Eleazarum capitur, *et* *quidamq. dux*
nudum ex-
zendi, & ver-
beribus cædi
precipit.

b Eleazar *calamitas*
Iudæos ad
deditionem
commouet.

epus est. Nā^b ipse quidē, velut mox Eleazarum
 suspensurus, crucem defigi iussit. ea verò con-
 specta, maior castellanos dolor inuasit, & vultū
 do querebantur, intolerabilem esse calamitatē
 vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat,
 ne vel se despicerent, mortem, miserrimam su-
 biturum, sibi que ipsis salutem præberent, post-
 quam iam subacti omnes Romanorum viribus
 ac fortunæ concederent. Illi autem & eius ser-
 mone fracti, & quòd multi intus pro eo preca-
 bantur (ex magna enim & numerosa cognatio-
 ne genus ducebat) & cōtra ingenium suum mi-
 sericordia victi sunt: & quibuscūq. celeriter mis-
 sis colloquebantur, castelli traditionem facere
 petētes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu di-
 mitti. Cū autem his assensus esset dux Roma-
 norum, multitudo ciuitatis interioris, intra se-
 paratim cum Iudæis cognita pactione, ipsi clam
 nocte aufugere statuere. Cū verò portas ape-
 ruiſſent, ab his qui deditionem promiserant ad
 Bassum

Basium nuncius venit, siue inuidia salutis eorū
siue formidine, ne eorum fugæ causam ipsi præ-
starent, sed fortissimi quidem fugientium, qui
præcesserant, euasere, reliquorum autem viri
quidem mille septinginti perempti sunt, mu-
lierculæ verò & pueri in seruitum ducti. Spon-
siones autem cum his qui castellum dedidere
habitas, Bassus conseruandas esse ratus, & ipsos
dimisit, & Eleazarum reddidit.

An. mundi
4037. A
Christo nato.
75.

a Iudæis
1700. ab Ro-
manis per-
empti.

*De Iudæis à Basio interceptis & Iudæis
dimittitis.*

C A P. XXVI.

His autem administratis, in saltum, qui ap-
pellatur Iardes, ducere properabat exerci-
tus. multi enim illuc congregati esse nunciaban-
tur, qui pridem tempore obsidionis, ex Hiero-
solyms & Machabæis profugerant. Ergo cum
ad locū venisset, neque falsum fuisse nunciū re-
perisset, primò quidem omnem locum cum e-
quiribus cingit: ut si quis Iudæorū conatus fuis-
set euadere, fugiendi per equites copiam non
haberet: pedites autē syluam iussit cedere, in
quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem
adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex
audaci certamine fortasse fugam etiam reperie-
rent. Itaq. simul vniuersi, & cū clamore impe-
ru facto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt.
Illi autē fortiter excipiebant: multaque his au-
dacia, illis cōtentione vsis, diu quidē præliū tra-
ctū est, non autē similis euenit finis pugnae cer-
tātibus. Nā Romanorum quidē XII. tantū cōti-
git occūbere, neq. multos sauciari: Iudæorū ve-
rò ex illo prælio nullus euasit. Sed cū nō es-
sent pauciores tribus millibus prostrati sunt o-
mnes: eorūque dux Iudas lazi filius, de quo
suprà meminimus, qui ordiū cuidā præpositus.

b Iardes, sy-
na ab Ro-
manis cing-
ta.

c Iudæorum
3000. pro-
strati.

An. mundi
4037.
A Christo
nato 75.

cùm Hierosolyma obsideretur, quibus demersus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodem verò tempore Cæsar etiã ad Liberiũ Maximum scripsit (erat autẽ procurator) vt omnẽ terram venderet Iudæorum, nec enim ciuitatẽ in ea condidit propriũ seruans sibi corũ agrũ. Solis autem ostingentis militibus illic reliõtis, locum dedit quem incolerent. qui vocatur Ammaus, distat autẽ ab Hierosolymis 30. stadiis. Stipendiũ ^a verò v. icunque degerent Iudæis indixit: binãsq. drachmas singulis annis deferre in Capitolium iussit, ita vt antehac Hierosolymorum templo pendebant. Et res quidem Iudæorum illo tempore hunc statum habebant.

a Stipendiũ
Cæsar Iudæis indi-
cit.

De clade Antiochi Regis & eruptione Alarum in Armeniam.

C A P. XXVII.

IAM verò quarto Vespasiano administrante Imperium, contigit Comagenes Regem Antiochũ in maximas clades cum tota domo incurrere, ex causa huiusmodi. Cecinnius ^b Petus,

b Antiochũ
Cecinnius
Petus Syria
administra-
tor corã Cæ-
sare accu-
sat.

qui tunc Syriã administrabat, siue re vera, seu propter inimicitias Antiochi (certum non valde patefactum est) literas ad Cæsarem misit, Antiochum dicens deficere ab Romanis cum Epiphane filio decreuisse, pactis habitis cum Rege Parthorum, proptereaque debere illos antecapere, ne si priores nouas res adorti essent, totum Romanorum imperiũ bello perturbarent. Non erat autem Cæsar huiusmodi nuncium ad se perlatũ neglẽcturus. Nam vicinitas Regum, maiore negotium prouidentia dignum esse faciebat. Samosata enim Comagenes maxima ciuitas iuxta Euphratẽ sita est: vt esset Parthis (eo namque id cogitauere) facilis transitus, tutũ autem receptaculum. Fide igitur habita, & po-

gesta

testate sibi permissa ut ageret quod expedire videretur, negligendum putavit. Subito a tamē Antiocho eiusque sociis nihil opinantibus in Comagenē ingressus est, ex legionibus quidem sextam ducens, & insuper quasdam cohortes, alāsque equitū, habebat autem auxilio Reges, Chalcidicæ Aristobulum, Emesæque Sohemū. Introitus autem illis erat sine certamine, quod nemo indigenarum manus volebat opponere. Antiochus enim insperato percussus nuncio, bellū quidē contra Romanos nec cogitatione concepit. Decevit autē toto regno in quo erat statu relicto, cum coniuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purū ab ea suspicione quæ sibi ingereretur probatum esse ratus, progressūque de ciuitate centum triginta propemodum stadiis, in campo tabernaculum ponit. Petrus autē in Samosatam qui eam capefferent mittit. & per eos ciuitatem tenebat, ipse verō cum alio milite in Antiochum ire tendebat. Non tamen Rex vel ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicum gerere, sed fortunam suam questus, quiduis pati sustinebat. adolescētibz autē bellique peritis, vique corporis præstantibus filiis eius non erat facilē in calamitate sine pugna durare. Itaque ad virtutē se conferūt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autē pugna per totam diem habita, insigni fortitudine demonstrati sunt, nullāque parte suarum viriū diminuta discedunt. Antiocho verō neq. pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta coniuge cū filiabus in Ciliciam fugit, atque hoc facto militum suorum animos fregit, nam veluti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se transtulere, omniumque erat desperatio. Ergo priusquā penitus destituerentur auxiliis, Epiphani cum ex-

An. mundi
4037. *A*
Christiano
75.

a Cessennius
Antiochum
subito muni-
dis.

b. Antiochus
prins regno
cum coniuge
ac liberis e-
gredi, quā-
cum Roma-
ni pugnare
decevit.

c. Antiochus
cum coniuge
& filiabus
in Ciliciam
fugis.

An. mundi
4039. A
Christo nato
75.

a Epiphanis
ad Vologe-
sem Partho-
rum Regem
fuga.
b Antio-
chus capitur.

c Antiochus
cum Casare
reconciliatur.

d Alanis Me-
diā terram
prædādicam
spernādū.

teris seruire se ex hostibus erat necessarium.
fiuntque omnes equites decem, qui cum his v-
nā transgressi sunt flumen Euphratem. hinc iā
sine metu profecti, cum ad Vologesem Partho-
rū Regem venissent, non quasi profugi despecti
sunt, sed ac si fortunā pristinā retinerent, omni
honore dignati sunt. Antiochū verò, vbi Tar-
sum Ciliciz venit, misso Centurione Petus vin-
ctum Romam transmisit. Vespasianus autē ita
Regem ad se deduci non passus est: dignius esse
ratus, veteris amicitiz habere rationem, quā
belli occasione inexorabilem iracundiam serua-
re. Itaque iubet ei iter agenti auferri vincula,
intermissaque interim profectioe Romam, a-
pud Lacedamonem degere: magnos verò ei pe-
cuniz reditus præbet, vt non modò copiosè, sed
etiam regiz victum haberet. His Epiphanes &
ceteri cognitis, qui patri ante metuebant, ma-
gna cura & inextricabili animos relaxerunt, &
ipsi quoque spē reconciliandi cum Casare cō-
cepere. Cum autē etiam Vologeses de his scri-
psisset ad Casarem (nec enim quamvis feliciter
agerent, extra Romanum viuere patiebātur im-
perium) & cum Casar his mansuetē facultatem
dedisset, Romam venerunt. patre autē ad eos ex
Lacedamone statim aducto, cū omnis honor
eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem
natio, quòd quidem Scythz sint, iuxta flumen
Tanain & Mæotides paludes sedes habentes,
iam quodam loco memorauimus. His^a verò
temporibus inito consilio, vt terram Mediam,
& vltius prædandi causa peruaderent, cum
Rege Hircanorum colloquuntur, namque is
est illius transitus dominus: quem Rex Alexan-
der ita fecerat, vt portis ferreis clauderetur: A-
ditu autem sibi præbito, vniuersi nihil suspican-
tibus Medius incumbunt: eorūque fines popu-
loso s,

Iosus, omnigenūque pecorum pino diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnū eius retrā obtinebat Pacores metu perculsus in difficiliora loca refugiens, cæteris quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis redemerat. Summa ergo facultate sine pugna prædahundi, & usque ad Armenia vastantes omnia præcessere. Eius autem Tyridates Rex erat. Qui cum his obuius bello conflisset, non multum absuit, quin vivus in illa acie caperetur, Procul enim quidam misso eum laqueo circumdatum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atque ira effugisset. Illi autem pugna multò magis efferati, terram quidem depopulati sunt; magnam verò hominum multitudinem, aliāque ducentes prædam ex utroque regno ad sua domicilia rediere.

An. mundi

4038.

*A Christo
nato 76.**a Armenia
vastatur.**Excidium Massada castelli munitissimi?*

CAP. XXVIII.

A Pud Iudæam verò moruo Basso, Flavius Silva in administratione succedit & aliam quidem terram bello subactam videns, vnum autem adhuc rebelle superesse castellum, omni quæ in illis locis habeatur manu collecta, aduersus id militem mouit. Nomen est autem castello Massada. Princeps verò sicariorum à quibus fuerat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus, ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persuaserat, ut ante diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyrenius in Iudæam missus est. Tunc enim sicarij conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse vellent: omni que modo his quasi hostibus uter-

An. mundi bantur, diripiendo quidem & abigendo eorum
 4038. *A* bona, ignem verò domibus iniiciendo. Nihil e-
Christo na- nim illos ab alienigenis differre dicebant, qui
 1076. pugna etiam petēdam Iudzorum libertatē tan-
 ta ignavia prodidissent: magisque se optare sub
 Romanis seruitium professi essent. Erat autem
 id planè causatio, & crudelitatis atque avaritiæ
 dicebatur obtentu manifestum autem rebus ef-
 fectum est. Nam idem illi & defectionis socij
 fuerunt, & bellum cum Romanis communiter
 suscepēre. Causa verò peior illorū in eos facta
 est: & cum mentita prior eorum refelleretur oc-
 casio, peius tractabant eos, qui nequitie suæ iu-
 stis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quo-
 dammodo illud tempus apud Iudzos omnium
a Tempus a- generum malitiæ fecundissimum: ut nullum
pusd Iudzos opus intermitteretur infectum: nec si quis ex-
omnium ge- cogitando fingere voluisset, haberet quo magis
nerum mali nouum aliquid inueniret. Ità & priuatim &
ne fuerun- communiter omnes vnum erant, & exsuperare
disissimum. alium alius tam impietate quàm iniquitate in
 proximos certabant: potentes quidem multitu-
 dinem malè tractando, multitudo verò ad in-
 teritum potentium properando. Illis autem e-
 rat dominandi cupiditas: his autem vim facien-
 di, bonæque locupletum diripiendi. Primi qui-
 dem sicarij fuere iniquitatis in propinquos &
 crudelitatis autores, nullo neque verbo indicto
 ad iniuriam, neque facto intentato ad exitium
 eorū quibus insidarentur penitus prætermisso.
b Ioannes Verum *b* & hos Ioannes moderatiores esse de-
Gifcala. monstrauit. Non solum enim omnes interficie-
 bat qui necessaria & profutura suaderent, tan-
 quàm inimicissimos maxime ciues eiusmodi im-
 petens: sed etiam patriam malis plurimis cumu-
 lauit: qualia facturus fuerat qui Deum quoque
 iam esset ausus impietate contemnere. Nam &

mensa nefaria vescebatur, & legitimā patriam-
 que exterminauerat castimoniā: ut iam sit mi-
 nimè mirum, si mansuetudinis communionem
 minimè seruabat hominibus, qui Dei pieta-
 tem furore contempserat. Rursus ^a Simon Gio-
 tæ, quid mali non commisit, quāve liberorum
 corporum iniuria temperauit, qui eum creau-
 re tyrannum? Quæ verò eos amicitia, quæve
 cognatio ad quotidianas cædes non ferociores
 effecit? namque alienos quidem malè tractare,
 inertis neque tix opus esse arbitrabantur: claris-
 simam verò gloriā parere crudelitatem in fa-
 miliarissimos existimabant. Horum furoris æ-
 muli, etiam ^b Idumæi fuere: illi enim sceleratis-
 simi peremptis Pontificibus, ne qua pars con-
 seruaretur pietatis in Deum, totum quod ex ci-
 uitatis facie supererat, abscidere, summamque
 per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud
 hominum genus, qui ^c Zelotæ appellati sunt, ^c Zelotæ.
 vixit: qui nomen factis verum probauerunt.
 Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo
 inæmulato, quod ante commissum memoria
 tradidit, prætermisso quamuis nomen sibi ex
 bonorum æmulatione imposuissent: qui eos
 quos læderent, propter effera sui naturam ca-
 uillando fallebant, qui malorum quæ maxima
 essent bona ducebant. Itaq. ^d debitum vitæ fi- ^d Debitum
 nem inuenire, merita illis omnibus poena Dei ^{vita finis}
 voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura ho- ^{Iudæorum.}
 minis posset ferre supplicia, in eos vsque ad ex-
 tremum vitæ terminum congesta sunt, quæ va-
 riis perempti cruciatibus pertulere. Fortasse
 dixerit aliquis minora eos quàm cōmiseri per-
 pessos, verum qua tandem digna tantis sceleri-
 bus poena affici poterant? De illis autem qui in
 eorum crudelitatem inciderunt non est huius
 temporis pro merito cōqueri. Rursum igitur ad

An. mundi 4038. *A* sum. Venit enim dux Romanorum contra *maie Christo* Eleazarum, & qui cum eo Massadam tenebant, *76.* *a Silua dux* *Romanoru* *Massadam* *obsidet.* *b Massada* *fius.* *c iter per sa* *xum colu-* *ber dictum.*

eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qui cum eo Massadam tenebant, *76.* *a Silua dux* *Romanoru* *Massadam* *obsidet.* *b Massada* *fius.* *c iter per sa* *xum colu-* *ber dictum.* *ficarios, exercitum ducens, & fines quidem statim omnes obtinuit, praesidiis ubique locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne quis obsessorum fugiendi facultatem haberet, utque custodes perseverarent. ipse vero castris locum occupat ad obsidionem quidem idoneum, quem delegerat. qua parte castelli rupes monti proximo applicabatur, ceterum difficilem ad copias utensilium. Non solum enim comneatus ex longinquo, & cum labore Iudzorum maximo portabatur, quibus haec fuerat cura mandata, verum etiam potus aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His *b* autem dispositis, Silua obsidionem aggressus est, artis ac laboris egentem, propter castelli munitionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & excelsum longitudine, vndique abruptis atque altis vallibus cingitur inuisibili super fundo habens scopulos: ipsaeque omnium sunt animalium gressibus inaccessae, nisi quod duobus modis idem saxum in difficilem explicatur ascensum. Est *c* autem unum iter ab lacu Asphaltite ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine. Quae enim prominet rupe, fragitur, ac saepe in se reuertens, paulatim rursus producitur: vixque illo itinere gradiens promouet pedem, namque mutanti vestigium, necesse est ab altero pede niti. Est autem certa perniciēs, si quis labatur: altitudo enim rupium utrinque dehiscit, ut quae horrore quousque terrere audacissimum possit. Per eiusmodi viam cum xxx. stadiis ascenderis, quod*

quod restat verticis est non in acutum finē coarcti, sed ut habeat in summo planiciem. In hac primus quidem Ionathas Pontifex castellum ædificauit, & appellauit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius structio. Nam & murum per omnem eius gyrum erexit, stadiorum spatio septem, è candido lapide factum & duodecim altum, latumq. octo cubitis: & viginti septem turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant: ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim verticem, quod fecundus omniq. planicie mollior esset, culturæ destinauerat: ut si quando externorum alimentorū penuria contigisset, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castello credidissent. Quin & regiam sibi ædificauerat, ab occidentalis partis ascensu, intra mœnia quidem arcis positā, vergentem autem ad septentrionem, regiae verò murus erat magnus, ac firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem intus, & porticum itremq. balnearum varia erat & sumptuosa constructio. columnis quidem è singularibus saxis vndique substitutis, parietibus autem membrisque solida compage lapidum variatis. Ad singula verò habitacula, & in summo, & circa regiam, & ante turres multos magnosq. puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantum qui fontibus uterentur haberent. Fossæ verò iter ex regia in arcem summam ducebant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifestæ quidem viæ facilem sui usum præbere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessa, ut supra memorauimus. Occidentalem verò, magna in angustia posita urri conclusit, quæ non minore mille cubito.

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.

a Verticem
fecundus,
omniq. pla-
nicie mol-
lior.
b Regia He-
rodii.

c Turri ver-
sus occiden-
tem exis-
tens.

Ann. mundi

4038.

*A Christo
nato 76.**a In castello
magna com-
munitatem co-
pia.**b Fructum
ad centum
annos incor-
rupti.**c Herodes
duplex peri-
culum suspi-
cans, castel-
lum sibi ad
refugium
paravit.*

rum spatio ab arce distaret, quam neq; transire
posse, neq; capi facile videbatur. Inextricabilis
autem, quamvis licenter ambulantibus, fuerat
fabricata. Ita^a quidem adversus hostiles imperus
natura simul & mann castellum erat comuni-
tum. Intus autem repositi apparatus, magis &
diuturnitatem & opulentiam iuvere, nam &
frumentum multum erat conditum, & quod in
longum tempus sufficere posset: vinumq; mul-
tum & oleum: insuper autem cuiusq; leguminis
fructus, & palmulæ coaceruata. Cunctaque re-
perit Eleazarus, castello per dolum cum ficariis
occupato, matura, nihilque recens depositis de-
teriora: quanquam ferè ex quo apparata sunt, ad
excidium à Romanis illatum, centum annorum
tempus agebatur. Quinetiam^b Romani fructuū
reliquias incorruptas offendere. Si quis autem
causam diuturnitatis auram esse existimet, non
errauerit, quòd arcis altitudine ab omni terre-
na ac foeculenta materia sit remota. Inuenta est
autem omnigenum quoque armorum multiu-
do, ab Rege condita, quæ decem millibus viro-
rum sufficerent, ferrumque infectum, necnon
æris & plumbi materia: quippe ut magnis de cau-
sis factum crederes apparatus. Aiunt^c enim
Herodem idipsum castellum sibi ad refugium
paravisse, duplex periculum suspicantem: vnum
quidem ab Iudæorum populo: ne se deposito, il-
los qui antea Reges fuerant, ad Principatū re-
duceret. Alterum verò maius atq. atrocius, ab
Regina Ægypti Cleopatra. Hæc enim suam sen-
tentiam non celabat, sed cum Antonio sæpè ver-
ba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi
autem obsecrans regnum Iudæorum donari. Et
magis quis miraretur, nōdum eius imperio An-
tonium paruisse, malè eius amore mancipatum,
quam non donaturū sperasset. Propter eiusmodi me-

di metus Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos Romanis opus reliquit. Nam quia foris iam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret diligentissimè procurauerat, incipit oppugnationem, vno tantum loco re-
 perto, qui aggerum iactum posset excipere. Nam post eam turrim, quæ iter ab occidente, quod ad regiâ summumque montem duceret, præcludebat, erat quædam continentia saxi vastior latitudine, multumque porrecta: celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis inferior, quam Leuceen appellabant. Hanc igitur Sylva ut ascendit ac tenuit, aggerem apportare militibus iussit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducetos cubitos erectus est tumulus. Verum neque firma, neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura videbatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus factum est, altum itemque latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primò quidem Vespasiano ad oppugnationes, postea verò Titus excogitauerat: & turris sexaginta cubitorum effecta est, tota ferro confecta. vnde multis balistarum & tormentorum iaculis Romani citò eos repulere qui de muro pugnabant, & caput exerere prohibuere. Simul & aurè ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebrò murum pulsari iubet: ac vix quidè tamè aliquā eius deiecit partem interruptam. Citò autè præuenere sicarii muro intus altero constituto, qui ne machinis quidè simile aliquid pareretur: mollis enim adhuc erat, & impetus laxare violentiâ poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quæ scæz sunt continentes composuere: earum autè ordines erant duo similes. tantumque distantes quanta esset muri la-

An. mundi
4038. A
Christo nato
76.

a Circa
Massadam
vno tantum
loco, qui
aggerum in
eum excipere
posset.

b Ingenti
ariete fabri-
cato, Silva
crebrò mu-
rum pulsari
iubet.

Anno mudi

4038.

*A Christo**nato 76. l*

*a Ardentēs
faces in mu-
rum inclā-
tur.*

*b Aquilo
auertens
flammas
in Romanos
abigit.*

*c Eleazar
ad socios o-
ratur.*

titudo: & inter eos ambos replebāt aggere spa-
tium, ne verò crescente cumulo terra deflueret
aliis, transuersis trabibus quas in longitudinem
posuerant colligabāt. Erat ergo illi opus quidē
aedificio simile: sed quod sedenti inferebantur
machinarū ictus euanescebant, lutoq. subsiden-
te strictorem fabricā faciebant. Hoc vbi Sylua
considerauit, igni magis murū captum iri putās,
multas ^a quidē ardētes faces militibus intrò ia-
culari præcepit: murus autem, quippe vt magna
ex parte lignis constructus, ignem cito compre-
hendit: & vsq. ad imum sui laxitate calefactus,
ingenti flamma colluxit. incipiente quidem ad-
huc incendio, spirans aquilo Romanis erat hor-
ribilis: auertēs ^b enim desuper flammam in eos
abigebat, & penē machinas quasi iam cōflagra-
turas desperauerant. deinde flatu murato, veluti
diuina prouidentia excitatus auster, multa vi in
aduersum eum murū repulit: iamq. totus arde-
bat ex alto, Romani quidem cum Dei vteren-
tur auxilio, ad castra latti digrediebantur, decre-
to hostes luce aggredi, & nocte vigilias accura-
tiores facere, ne quis eorum clam. subterfuge-
ret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat,
neque alij cuiquam permissurus erat vt face-
ret. Videns autem murum igne consumptum,
aliū verò nullum salutis modum neque vir-
tutis excogitans: sed his quæ Romani in se libe-
rōsq. suos & coniuges facturi essent si vicissent,
ante oculos, positis, de omuium morte consiliū
cepit: idq. ex præsentiis fortissimum ratus, va-
lidiore animi sociis vesperi cōgregatis, talibus
eos verbis ad facinus inuitabat. Cum ^c olim vo-
bis decretum sit: viri fortes, neq. Romanis, neq.
cuiquam alij seruire, nisi Deo: is enim solus est
verus & iustus dominus hominum: ecce nunc
tempus adest, quod factis vestros probare ani-

nos iubeat. Ne igitur nos dehonestemus, ante
 quidem servitute intolerabiles poenas subituri:
 si viuos in Romanorum potestatem venire con-
 tingat. primi enim omnium ab his defecimus,
 & nouissimi cum his bellum gerimus. Puto au-
 tem & hanc nobis à Deo gratiam datam, vt be-
 nè ac liberè possimus mori, quod aliis non eue-
 nit præter spem superatis. Nobis autem certum
 est, orto die futurum excidium. Libera est au-
 tem strenua mortis conditio cum affectibus:
 nec enim prohibere id hostes possunt, qui pro-
 fecto nos optant viuos abducere, neq. nos illos
 iam possumus superare pugnando. Nā^a fortas-
 se quidem ab initio statim oportuit, quando li-
 bertatem defendere cupientibus omnia & à
 nobis ipsis acerba peioraq. ab hostib. eueniebāt,
 de Dei voluntate coniicere, & scire, quod ami-
 ca ei quondam Iudæorum natio damnata esset
 interitū: manens enim propitius vel saltem no-
 bis leuiter infensus, nunquam tantorum qui-
 dem hominū perniciem neglexisset: sacratissi-
 mam verò urbem suam igni hostium excidiōq.
 prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni ge-
 nere Iudæorū sperauimus seruata libertate su-
 perare, tanquam nil in Deum deliquissemus,
 nulliusque culpæ participes fuisset, qui alios
 quoq. docuimus. Itaq. videris quemadmodum
 nos vana expectasse redarguit, fortiore nobis
 speratis rebus malorum necessitate illata. Nec
 enim quicquā nobis castelli natura inexpugna-
 bilis profuit ad salutem. sed & alimentorum co-
 piam, & armorum multitudinem, aliūque ha-
 bentes abundantissimum apparatus, ipso Deo
 manifestissimè auferente spem salutis perdidimus.
 Ignis enim qui ferebatur in hostes in ædi-
 ficatum à nobis murum nō spontè reuersus est.
 Sed & hæc multorum ira sunt criminum, qui fu-

An. mundi
 4038. *A*
Christo nato
 76.

a Eleazarum
iram Dei in
populum Iu-
daicum fa-
ciunt.

b Patna erū-
minum, qua
furore capti
Iudæi contra
gentes au-
ferunt.

An. mundi
 4038. *A*
Christo nato
 76.

a Libertate
servata o.
ptima sepul
tura.

rore capti contra gentiles ausi sumus: pro quib³ quaeso ne Romanis inui³issimis poenas, sed per nos ipsos Deo praestemus. istae autem illis moderatiores sunt. morientur enim coniuges iniuria vacuae, liberi seruituris expertes. Post illos autem ipsi nobis honestam inuicem gratiam praestemus, libertate^a seruata optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne exuramus. Morebunt enim Romani, certè scio, si neq. corpora nostra tenuerint, compendiòq. caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim nobis erunt testimonio mortuis, quòd non penuria victi sumus: sed ita ut ab initio statueramus, mortem^b seruituti praetulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundem modum praesentium sententiæ congruebant: sed alij quidem ei obedire properabant, & quasi voluptate replebantur, pulcram esse mortem existimantes. Qui verò molliores erant coniugum ac familiarum suarum misericordia, vel etiam propriis quoenq. apertissimus deterrebat interitus, aliùsq. alium intuens, contrarium voluntatis suae motum lacrimis designabant. Quos cum vidisset Eleazarus formidare ac magnitudinem consilij animis frangi, pertimuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, effœminarent flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multòque repletus spiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit: magnâque vsus exclamatione lacrymantes attentius aspectans: Plurimum, ^b inquit, opinione deceptus sum: qui putarem viros fortes pro libertate certantes, mori benè mal-
 le, quàm viuere. Vos autem ne cuiuslibet quidem homini, quicquam neque audacia neque virtute praestatis, qui etiam magna mala effugituri, mortem timentis: cum oporteret vos super hoc
 neque

b Eleaz. ari
de immor
talitate ani-
ma oratio.

neque cunctari neque expectare monitorem. Olim enim & à primo sensu nos erudire sacre patriæ orationes, maiorum quoque nostrorum factis & animis confirmantibus, perseverabant: quod viuere hominis est, non mori, calamitas.

Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad proprium purumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali corpore victæ sunt, vnaque malis eius impleantur, quod verisimile dicitur, mortuæ sunt.

Diuino enim cum mortali societas turpis est.

Multum quidem potest anima iuncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter

id mouens, & ultra mortalem naturam gestis producens: Veruntamen cum pondere, quo in

terram detrahatur, quodque ab ea pender, absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam &

vadique liberam participat fortitudinem, humanis oculis, ut ipse Deus inuisibilis manens: ne

enim cum est in corpore, cõspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cum recedit videtur,

vnam quidem ipsa habens incorruptam naturam, corpori autem causam præbens mutationis.

Nam quod anima attigerit, hoc viuit atque viget: vnde verò digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum immortalitatis ei superat. Et

huius orationis argumētum vobis sit somnus: in quo se collectæ animæ, nusquam eas distra-

hente corpore, iucundissimam quietem agunt: cum Deo verò pro cognatione degentes, ubique

adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere conueniat, qui somni diligimus

quietem? quemadmodum autem non sit demētissimum, breuitatem vitæ sequentes, sibi met

inuidere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica institutione meditados, aliis esse ex-

emplo promptæ voluntatis ad mortem. Atta-

An. mundi
4038. A
Christo nato
76.

a Anima
mortali cor-
pore vin-
ta.
b Virtutis a-
nima.

c Somnus
immortali-
tatis anima
argumētum.

An. mundi
4038. *A*
maro Christo
76.

a Indorum
sapientia
professores,
suspens con-
cremant.

b Adhorta-
tio ad con-
commendam
mortem, &
tempore &
rei statu de-
sumpta.

c Exemplum
ab Indis
Casaria in
perfectis pe-
nitum.

men^a si ab alienigenis etiam rei fides petend^a est, Indorum videamus sapientiz professores. Illi enim cum sint boni viri, vitæ quidē tempus, quasi quoddam necessarium naturæ munus, initi sustinent: properāt autē animas corporibus soluere, nullōque virgēte neque exagitante malo, propter immortalis cōversationis desiderium, aliis quidem prædicūt se esse abituros. nec est, qui prohibeat quisquam, sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad familiares suos mādāta mittunt: ita certam verāque animis esse inter se consuetudinē credidote: ipsi autē cum mandata perceperint, igni traditis corporibus, ut immaculata purāque anima secernatur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, quā exterorum hominum quisquam suos ciues in longinquā peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos deflent, illos autem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinē iam recipiant. Non ^b ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriāque ignavia leges patrias, quæ omnibus hominibus æmulandæ videntur, inhonestē despiciamus: quam & si contraria nos à principio instituisset eruditio, quod summum bonum est hominibus vivere, mors autem calamitas: attamen tempus nos adhortatur eā bono animo & faciliē tolerare, Dei voluntate & necessariō morituros. Olim enim quantum apparet, cōtra omne Iudzorum genus hoc decretum posuit Deus, ut vita careremus, qui ea non eramus, quemadmodum oportebat, vsuri. Non ausim enim nobismet ipsis ascribere, neque Romanis gratificari, quod nos omnes eorū bellū absumpserit. Non enim viribus illorū hæc accidere: sed causa fortior interveniens, illis præstitit ut vincere viderētur. Quibus ^c enim armis Romanorum perempti sunt, quæ

qui Cæsaream incolebant Iudæi? ac ne defecturos quidem ab illis, dum diem septimum celebrarent, aggressa Cæsariensium multitudo, neque repugnantes, cum coniugibus ac liberis mactauerunt: nec vel ipsos erubere Romanos, qui nos tantummodo hostes, quod defeceramus, putabant. Sed dicet aliquis, Cæsariensibus semper cum suæ ciuitatis Iudæis fuisse discordiam, tempusque nactus vetus odium exsaturasse: quid ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum enim illi propter Græcos bellum gerere ausi sunt, ac non cum propinquis nostris Romanos vlcisci. Multum igitur his fides illorum ac beneuolentia profuit: siquidem ab ipsis cum totis familiis acerbissime trucidati sunt, ac pro auxiliis gratias ei reddidere: nam quæ illos à nobis pati prohibuere, hæc passi sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum fiet, si velim nuno separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod Syriæ ciuitatum nulla est, quæ non Iudæos apud se habitâtes occiderit, nobis quàm Romanos plus inimicos. Vbi etiam Damasceni, cum ne causam quidem probabilem confingere potuissent, ciuitatem suam eade nefaria replevere, octodecim^b millibus Iudæorum cū coniugibus ac familiis iugulatis. Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremptorum 60. millium numerum audiebamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cum Romanis bellum susceperunt, nihil deerat eorum, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & castellorum inexpugnabiles fabricæ, atque interriti spiritus ad pericula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reddunt fortiores: sed hæc ad paucum tempus cum suffec-

An. mundi
4038. A
Christo nato
75.

a Calamitai
Iudæorum
Scythopol.

b Octodecim
millia Iudæorum in
Syria iugulata, &
60000. in
Ægypto
perempta.

An. mundi
4038.

A Christo
nato 76.

a Iudeorum
ab Romanis
captorum
calamitas.

§ Hieroso-
lyma Iudea
metropolis
radicibus ex-
fundamen-
tu erepta.

sens, seque sustulissent, maiorum malorum ex-
citare principium. Omnia enim capta sunt, om-
niâque hostibus succubuerunt, velut illorum
nobilioris causa victoriæ, non ad eorum salu-
tem, à quibus instructa fuerant, apparatus fuit. Et
in prælio quidem mortuos beatos existimari o-
portet, repugnantes enim & libertate non per-
dita periere. Eorum ² verò multitudinis, qui à
Romanis subiugati sunt, quis non misereatur?
quisve non antequam illa patiatur, mori pro-
peret? quorum alij torti, tamq; igne quàm ver-
beribus excruciatii periere, alij semes à bestiis
ad secundum earum cibum viui seruati sunt: il-
lorum quidem miserrimi habendi sunt, qui ad-
huc viuunt, qui sæpe mortem optantes non ac-
cipiunt. Vbi est autem illa magna ciuitas? Aut
vbi est quæ totius gentis Iudeæ metropolis fuit?
Tantis quidem murorū septis munitissima, tot
verò ante muros castellis turriâque obiectis
moenibus tuta, bellicque apparatus vix capiens,
tot autem virorum pro se pugnantium multitu-
dinem continens, quid nobis facta est, quæ Deū
habere incolam credebatur? Radicibus ^b ex fun-
damenti erepta est, solâque eius monumenta
restant. eorum à quibus excisa est imposita re-
liquiis castra. Senes verò infelices ad cineres
templi assident, & pauca mulieres ad turpissi-
mâ pudoris iniuriam ab hostibus reseruatæ. Hæc
secum reputans quisquam nostrum, aspiciet
solem durabit, etiam si viuere sine periculo pos-
sit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbel-
lis, aut parcus animæ, vt eum non poeniteat huc-
usque vixisse? Atque vtinam omnes fuissetus
mortui, prius quam illam sacram ciuitatem ho-
stium manibus videremus excindi, prius quàm
templum sanctū tanta impietate funditus erui:
sed quoniam spes non infrenua nos illexit, quod
forte

fortè poterimus pro ea hostes vlcisci: nunc autem evanuit, ac solos necessitati dereliquit, mori benè properemus, nostrimet ipsi misereamur, & coniugum liberorumque dum nobis licet à nobis ipsis misericordiā capere. Ad mortem nanq; ipsi nati sumus, & quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne fortissimi quidem possunt. iniuria vero & seruitus, & videre coniuges ad turpitudinem duci cum liberis, nō est malum hominibus ex naturæ necessitate profectū: sed hæc sua timiditate perferunt, qui ante mori cum licuit noluere. Nos autem multum freti fortitudine, à Romanis defecimus: & postremo nunc illis ad salutem hortantibus, non parvimus. Cui bigitur non est eorum iracundia manifesta, si nos viuos subiugare potuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt, quorum vires corporis ad multos sufficient cruciatus: miserandi autem prouetiores, quorum ætas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugē abduci, alius manibus reuinctis vocem filij patrem implorantis exaudiet. Sed dum liberi sunt & gladios habent, pulcrum ministerium nobis præbeant, expertes seruitutis hostium. Moriamur liberi, cum filiis & coniugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos coniuges & filij deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his contraria Romani volunt, & ne quis nostrum antè excidium pereat, timeant. Festinemus igitur eis, pro sperata potiundi nostri voluptate, stuporem mortis admirationemque relinquere audaciz.

Adhuc eum orare cupientem omnes interpellabant: & effrenato quodam impetu pleni, ad opus incitabant: ac veluti larvis exagitari, alius alium antecapere cupiebat: hoc specimen esse fortitudinis, reliq; consilij existimantes, ne

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.

a Ad mortē
nati sumus,
eamque fu-
gere ne for-
tissimi qui-
dē possunt.

b Eleazarum
Iudæi Re-
manorum
crudelitati
capient.

c Mori li-
ber, apud Iu-
das, honor
& gloria.

An. mundi

4038.

A Christo

nato 76.

*a Iudaorum**propria ca-**da amor.*

quis extremus remanere videretur. Tanti-
 eos & coniugum, & filiorum & propriæ cædis
 amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putaue-
 rit, cum facinus accederent obtusi sunt, verum
 eam seruare sententiam, quam cum dicta perci-
 perent, habuerunt: proprium quidem charum-
 que affectum retinentibus cunctis, rationi verò
 cedentibus, quia iam optimè filiis consuluis-
 sent. Simul enim valere vxoribus cum ample-
 xu dicebant, ac liberos gremiis captos extre-
 mum lacrymantes osculabantur: & simul tan-
 quam manibus alienis iussa peragentes volen-
 tes eos configebant: malorum quæ subditi ho-
 stibus passuri fuerant cogitationem, habentes
 pro solatio necessitatis ad eadem. Denique ne-
 mo hac audacia minor inuentus est. Cunctis
 autem coniunctissimos transfixere: miseri, qui-
 bus id necesse fuit, quibusque filios atque v-
 xores occidere, malorum omnium videbatur
 esse leuissimum. Igitur neque horum iam fa-
 ctorum dolorem tolerant, & interfectos læ-
 sos existimantes, si vel breuissimum tempus eis
 superuiuerent, cito ^b quidem vniuersis bonis
 in vnum congestis ignem iniiciunt, sorte verò
 ex numero suo decem lectis omnium percussio-
 ribus, vniuersi etiam propter liberos ac coniu-
 ges prostratos compositi, eoque complexi ma-
 nibus, parato animo se mactandos præbebant
 infelicissimum illud exhibentibus ministeriū.
 Isti ^c autem intrepidè cunctis occisis, eandem
 sortis legem in sua quoque morte statuerunt,
 ut cui obtigisset, nouem peremptis semet super
 eos occideret. ita omnes sibi confidebant, quod
 neque in audendo, neque in sustinendo facino-
 re, præstaret alius alij. Sic ad extremum cæteri
 quidem se neci supposuere: vnus verò atque
 nouissimus, circumspecta multitudine mortuo-
 rum,

*h Iudai vni**uersis bonis**in vnum co-**gestis ignem**injiciunt.**c Sorte deci-**ssis reli-**quos Iudæi**cruciant.*

rum, ne quis fortè in multa cæde superesset qui
 suæ manus egeret: vbi cognouit omnes perem-
 ptos, ignem quidem immittit regiar: vehementi
 verò manu toto per se transacto gladio, iuxta
 suos affectus occubuit. Et illi quidem perie-
 rant, nullam credentes animam ex numero suo
 Romanis subditam reliquisse. Latuit autem vna
 mulier senior, & alia quædam Eleazari cogna-
 ta, plurimum doctrina sapientiæque mulieribus
 præstans, & quinque pueri per cuniculos qui a-
 quam sub terra potui ducebant abditi, cum a-
 lij cædibus occupatas mentes haberent, qui e-
 rant nongentij numero & sexaginta, cum mu-
 lieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas
 acta est Aprilis mensis quintodecimo die. Ro-
 mani * autem adhuc pugnam expectantes ma-
 ne aggeribus scalarum pontibus iunctis muros
 aggrediebantur. Cum verò hostium neminem
 viderent, sed vndique versum acerbam solitu-
 dinem, ignemque intus ac silentium, quid fa-
 ctum esset conicere non poterant: & ad extre-
 mum velut impellentes ictum arietis, vlulatum,
 si quem fortè prouocarent, dederunt. Clamo-
 ré autem sensere mulieres, & ex cloacis emer-
 sæ, factum Romanis vt erat indicarunt, altera
 earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent
 omnia narrante manifestè. Non tamen Roma-
 ni facilè his verbis adducebantur, nisi magni-
 tudinem verisimilem non credentes. Ignem
 verò extinguere conabantur, perque hanc viâ
 sectantes cito in regiam peruenere: conspectâ-
 que multitudine mortuorum, non vt in hosti-
 bus gauisi sunt: sed consilij fortitudinem, & ob-
 stinatum in tanto numero rebus ipsis contem-
 ptum mortis admirabantur.

An. mundi
4038.

A Christo
nato 76.

a Romani
pugnam ex-
pectant.

b Romani
consilij for-
titudinē &
obstinatum
contemptum
mortis ad-
mirantur.

CAP. XXIX.

a Sicarij no-
na calami-
tatis auto-
res.

b Indai co-
tra sicario-
rum temeri-
tatem con-
ueniunt.

Huiusmodi autem peractio excidio in castel-
lo quidem praesidium dux reliquit ipse ve-
rò cum exercitu ad Caesarem profectus est. Nec
enim quisquam supererat in illis regionibus
hostium, sed iam tota Iudaea belli fuerat longin-
quitate subversa: multisque suorum etiam pro-
cul incolentibus sensum perturbationis ac pe-
riculum exhibuerat. Nam & circum Alexandria
Aegypti ciuitatem postea contigit multos Iu-
dæorum perire. His enim qui ex factione sica-
riorum illuc effugere potuerunt, non satis erat
saluos esse: verum & illic nouas res conaban-
tur, ut libertatem defenderet, & Romanos qui-
dem nihil se meliores putarent, Deum verò so-
lum Dominum dicerent. Cum autem quidam iis
Iudæorum non ignobiles aduersarentur, illos
quidem mactauere, aliis verò instabant, ad de-
fectionem eos hortantes. Eorum autem viden-
tes confidentiam principes seniorum, iam cohibe-
re turum sibi non esse arbitrabantur: sed con-
gregatis omnibus in congregationem Iudæis, si-
cariorum temeritatem publicabant, illos om-
nium malorum causa esse demonstrantes: &
nunc aiebant illos, quod nec si fugissent certam
spem salutis habituri viderentur: à Romanis e-
nim cognitos statim perituros esse, sibi debita
calamitate replere eos qui nullius fuissent de-
licti participes. cauendum igitur ab eorum exi-
tio multitudinem monebant, & ut pro se Ro-
manis ipsorum traditione satisfacerent. His di-
ctis, prospecta periculi magnitudine paruere,
multoque impetu sicarios aggressi corripuere.
quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui
verò

verò in Ægyptum Thebasq; illius tractus elapsi sunt, non multo pòst comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam siue confidentia siue pertinacia voluntatis sit dicenda, nò obstupescat. Omni² enim genere tormentorù & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo vt Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neq; dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemq; susciperent. Maxime verò puerorum ætas, miraculo spectantium fuit; nec enim vel eorum quisquam commotus est, vt dominum Cæsarem nominaret: vsq; aded corporum infirmitatem vis audaciæ superabat.

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.
a Variis tor
mentorum
& vexatio
nũ genera,
in eos excog
itata, qui
Cæsarem do
minum fa
ceri recusat.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

C A P. XXX.

LVpus tunc Alexandriam rector administra bat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter retulit. Ille autem inquietum Iudæorum circa res novas studium cauendum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum Iudæorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) ciuitatem destrueret: Hæc autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam & coli cæpit, & nomen sumpsit. Onias^b Simonis^b Onias ani filis, vnus ex pontificibus, ex Hierosolymis fugatus, Antiocho Rege Syriæ cum Iudæis bellum gerente, Alexandriam venit: & à Ptolemæo suscipitur humanissimè, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem Iudæorum templum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem Rex ea quæ possent fieri

An. mundi annuisset, rogauit ut in aliqua parte Aegypti tē-
 4038. plum sibi ædificare permitteret, & more patrio
A Christo Deum tolerare. Ita enim & Antiochum magis
maro 76. odiosum Iudæis, qui templum apud Hieroso-
 lymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos
 fore, eoque multos ad eum religionis diligen-
 tia colligendos. Paruit his Ptolemæus, eique lo-
 cum dedit centum & octoginta stadiis à Mem-
 phi distantem: Heliopolitanus autem ille tra-
 ctus dicitur: ubi castello fabricato, Onias tem-
 plu in A. plum quidem dissimile ei quod est in Hieroso-
 lyptis exiru- lymis, turrim autem similem exstruxit, ingenti-
 bus saxis sexaginta cubitis erectam. Arx autem
 fabricam secundum patriam imitatus est, & do-
 nariis similiter exornauit, præter candelabri
 confectionem. Candelabrum enim non fecit,
 sed informatum autem lychnum tanquam iu-
 baris luce radiantē, de aurea catena suspendit.
 Totum verò circa templum spacium cotto la-
 tere circumdedit, saxeas portas habente. Con-
 cessit autem Rex etiam multū agri modum, ac
 pecuniæ reditus: ut & Sacerdotibus esset copia
 ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non ta-
 men hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat
 ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam
 degentibus, propter fugæ memorem iracun-
 diam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad
 id se omnem ab Hierosolymis multitudinem
 reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio
 quædam annis nongentis septuaginta: Esaiás
 que prædixerat huius templi futuram in Agy-
 pto constructionē à quodam viro Iudæo. Tem-
 plu quidem ita fuerat ædificatum. Lupus^b au-
 tem rector Alexandriæ susceptis literis impera-
 toris cum ad templū aduenisset, nonnullis abla-
 tis donariis templū claudit. Postmodum Lupo
 mortuo Paulinus, qui eius potestati successit,
 accue

*bLupus Iu-
 dex templi
 claudit.*

neque donatorum quicquam reliquit (vehe- *Ann. mundi*
 menter enim Sacerdotibus comminatus est, ni- 4038. *A*
 si omnia protulissent) neque ad templum reli- *naro Christo.*
 gionis causa adire volentes admisit: sed clausis 76.
 foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium
 quidem diuini cultus in eos resideret. Tempus
 autem fluxerat vsque clausum templum, ex quo
 fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

De interfectione Iudaorum apud Cyrenem.

C A P. XXXI.

A Vdacia verò sicariorum, veluti morbus qui-
 dam, etiam ea quæ circum Cyrenem oppi-
 da erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Io-
 nathas homo nequissimus, arte textor, non pau-
 cis imperitorum ut se attenderent persuasit:
 perduxitq; eos in solitudines, cum signa & um-
 brarum imagines se polliceretur ostendere, &
 alios quidem hæc agendo atque fallendo late-
 bat. dignitate verò præstantes Cyrenensium Iu-
 dzorum apparatus eius & professionem Pen-
 tapolitanz Libyzæ rectori Catullo prænunciant.
 Ille autem equitibus ac peditibus missis, iner-
 mes facilè comprehendit: & ^{a Ionathas} magna quidem ^{sociorum}
 pars manibus interiit, nonnulli autem viui ca- ^{pars manib.}
 pti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem ^{interit, non}
 consilij Ionathas tunc quidem potuit effugere: ^{nulli viui}
 multum verò ac diligenter per omnes quæsitus ^{capti ad Ca-}
 regiones captus est, adductusque ad Catul- ^{tullum per-}
 lum, sibi quidem moram pœnz moliebatur. Ca- ^{ducuntur.}
 tullo autem iniquitatis præbuit occasionem.
 Nam ipse quidem locupletissimos Iudzorum
 falso insimulans, autores sibi huius consilij fuisse
 dicebat. Catullus autem criminationes ala-
 cri animo suscipiebat, remque delatam multi-

An. mundi

4038.

A Christo

nato 76.

*a Catullo**via simul**Iudaeorum**millia truci-**das.**b Iosephus**a Ionatha**hortatu Ca-**tulli, falso**accusatur.**c Ionathas**prim verbe-**ratus vivum**exussus est.*

modè cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudaeorum confecisse videretur: quòdque hoc atrocius est, prater credendi facilitatem, etiam doctor erat calumniandi sicariis. Denique^a cum iussisset Iudaeum quendam Alexandrum nominare: cui iam dudum infensus, odium publicauerat, etiam vxore eius Berenice criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul milia trucidauit. Et hæc securè facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia redditibus Cæsaris adiungebat. Ne^b verò vel alibi degentium quicquam Iudaeorum eius iniustitiam confutaret, etiam longius mendacium propagauit: ac Ionathæ nonnullisq; aliis qui comprehensi fuerant persuadet, nouarum rerum accusationem viris inferre probatissimis Iudaeorum, apud Alexandriam, Romamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio ita ut sperauerat cessit. Nam Romam quidem venit, Ionathan ceterosq. vinctos ducens, finemque arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illum conflatam calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitòq. non iure hominibus accusationem illatam illos quidem Titi studio criminibus soluit, meritò^c verò pœnam in Ionatham statuit: prius enim verberatus, viuus exussus est. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem principum obligit ne quid amplius castigationis experiretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissimè tortus est non corporis tantum cruciatum sustinens. sed erat ei maior animi morbus & grauior. Terroribus enim expauescebat, & crebrò videbat sibi instantes

tes umbras eorum quos peremerat, & clamitabat. Cumque tenere non posset exiliebat stratis, tanquam tormentis sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper multum proficiente malo, extisque defluentibus, ac intestinis exhaustis, ira est mortuus: nulla re alia magis diuinæ providentiæ facto indicio, quam quod nequissimos ulciscatur. Hic ² nobis est finis historię, quam promissimus nos cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quemadmodum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudæis, & qualiter sit quidem expositum lecturis, ut dicant, relinquatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quod eam solam scopum mihi per omnia quę scripsi proposuerim.

Anno mūdī
4038.
A Christo
nato 76.

2 Septem s.
brorū de
bello Iudai-
co, cōclusio.

FLAVII IOSEPHI DE
bello Iudæico Libri septimi
Ultimi Finis.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VER-
BORVM IN HOC FLAVII
IOSEPHI SECVNDO VOLV.

mine memorabilium fidelissimus
ac locupletissimus.

A

- A** Ademonus 303.a
*Ascusatio & epistola
 falsa legatorum contra Iose-
 phum* 201.a
*Acriis pugna commissa in foro
 Hierosolymu inter Antio-
 chum & Hyrcanum* 53.b
*Aduentus Vespasiani in Ga-
 lilaam* 28.a
Aedificia ab Herode condita
 67.b
Aegyptium pseudopropheta 30.
*ferme milia hominum con-
 gregat* 113.b
Aegypti terminum 206. b. lon-
 gitude & latitudo 207.a
Aegyptus unde dicta 301.b
Aegyptioru idololatria 310.a
*Aegypti bestias natura re-
 pugnautes colunt* 322.a
Agrippium 69.a
*Agrippa erga Philippum co-
 mitas & benignitas* 13.b
*Agrippa Aristobuli filium Ti-
 berium edic, ac in Caesari*
*ligula amictum sese insi-
 nuat* 127.a
*Agrippa ab Senatu Romano
 & Claudio tanquam arbi-
 ter eligitur* 110.a
Agrippa regnum 110.a
*Agrippa cum regnasset annis
 tribus in Caesarea decedit*
 110.b
Agrippa ad Iudaeas oratio
 120.b
*Agrippa de futura Iudaeorum
 calamitate prophetia* 125.a
*Agrippa rex a Iudaeis saxis
 petitus, urbe pollicetur* 125.b
Agrippa procurator spoliatur
 139.b
*Agrippa in extruendo muro
 sumptum* 219.a
*Alexander victoriam ab
 Theodoro amittit.* 38.b
*Alexander Aristobuli frater
 Rex constituitur, qui d' vesti-
 gio crudeliter agit* 38.b
Alexandri iracundia & cru-

<i>Delicias immoderata, qui 4-</i>	<i>ens</i>	20.b
<i>Frangentes captiuorum cruci-</i>	<i>Anania Pontificis & Ezechia</i>	
<i>figit</i>	<i>fratris mors</i>	128.a
<i>Alexander Antiochum De-</i>	<i>Ananias Pontifex, & quenda-</i>	
<i>metri fratrem timet</i>	<i>sim ex populo clauores me-</i>	
a	<i>canit</i>	241.b
<i>Alexander ab armis requiescit</i>	<i>Ananum & Iesum Pontifices ob-</i>	
<i>ibid.</i>	<i>truncantur</i>	191.a
<i>Alexander Aristobuli filium,</i>	<i>Anani Pontificis laam</i>	ibid.
<i>contra Hyrcanum magnam</i>	<i>Ananum Simonis sacerdotum cr-</i>	
<i>manum congregat</i>	<i>delissimum</i>	241.b
45.a	<i>Anaxagoras</i>	336.b
<i>Alexander 10000. peditum,</i>	<i>Angeli equites igneo fulgure</i>	
<i>& 1300. equitum congre-</i>	<i>radianter</i>	343.a
<i>gat</i>		45.b
<i>Alexander cum hostibus praelio</i>	<i>Antigonum apud Aristobulum</i>	
<i>decertat, & sex milia mili-</i>	<i>falso accusant</i>	37.b
<i>tum amittit</i>	<i>Antigonum interficitur</i>	38.a
<i>ibid.</i>	<i>Antigonum Aristobuli filius, ab</i>	
<i>Alexander in vinculis quatuor</i>	<i>Herode fugatur</i>	52.b
<i>libros aduersus inimicos co-</i>	<i>Antigonum auricularum Hyrc-</i>	
<i>scribit</i>	<i>ni dentibus truncat</i>	55.
76.b	b	
<i>Alexandrum in somnio Glaphy-</i>	<i>Antigonum Paribi regem con-</i>	
<i>ram violat</i>	<i>stitutum</i>	55.b
102.a	<i>Antigonum Massadam obtinet</i>	
<i>Alexander & Aristobuli genea-</i>	57.a	
<i>logia</i>	<i>Antigoni in Iosephi cadunt</i>	
110.b	<i>immaniter</i>	60.b
<i>Alexander</i>	<i>Antigonum securi obtuncant</i>	
310.a	63.b	
<i>Alexandria seditio inter Iudaeos</i>	<i>Antiochum Epiphanes belli</i>	
<i>& Graecos</i>	<i>Iudaici fons & autor y.</i>	
131.a	b	
<i>Alexandria pars ora maritima</i>	<i>Antiochum & Tobiam filijs me-</i>	
319.b	<i>tus cum exercitu in Iudaeam</i>	
<i>Alexandra mors</i>	<i>irrupit, ac Microsolyne</i>	
416	<i>dominis</i>	31.b
<i>Amarulenta differia à Tibe-</i>	<i>Antioch</i>	
<i>riensibus in Iosephum iacta</i>		
22.b		
<i>Amor multitudinis erga Iose-</i>		
<i>phum</i>		
21.a		
<i>Ammam exusta</i>		
99.a		
<i>Ananias vir malus & malifi-</i>		

- Antiochus mores Iudaicos ab-*
rogat 34. a
Antiochus post patris obitum
cum numeroſo exercitu Iu-
daeorum ſines ingreditur 34. b
Antiochus moritur, & princi-
patum Antiocho filio relin-
quit ibid.
Antiochus ad Hieroſolymam
proſciſcitur, praſidiumque i-
bi relinquit 35. a
Antiochi & militum inſolentia
 338. a
Antiochus ſqualidis ſtoribus
conſtitutus, cuſpirat, 356. a
ſui ciuibꝝ perfidiam 373. a
cum coniuge & filiabus in
Ciliciam fugit 282. a capi-
tur 282. b *cum Caſare re-*
conciliatur ibid.
Antipater cum copijs Alexan-
dro obuiam procedit 45. b
cum coniunx nobili ex Ara-
bia ſumma 47. a
Antipater patria muros repa-
rat 49. a *contra Malichum*
colligit exercitum 51. a
Malichi inſtinctu uenenum
bibit 51. b *patris ſucceſſor*
declaratus 72. a *cum in*
Alexandrum fratrem do-
lum & inſidia 73. b *pecunia*
& donis hominum fauorem
ſibi conciliare conatur 81. b
cum in Archelaum & Phi-
lippum fratres inſidia 86. b
Antipater Pherora mortem
vehementer luct 87. a
Antipater Caſarem omnibus
inuſum 87. b *cum mors* 90. a
Antipatri deuſtata & in-
ſenſa 134. a
Antipater Archelaum per epi-
ſtolas apud Caſarem accuſas
 95. b
Antonius Herodem & Pha-
ſaelum tetrarchas declarat
 53. a *in Tyro commoratur*
 ibid. *Herodem virtutem mi-*
rat 60. a *pugnat cum Iu-*
daei 144. b *a Iudae inſidijs*
peremptum 162. a
Antonia deſcriptio 224. a
Antoniam Romani inuadunt
 248. b
Antonius Cleopatra maritus
 321. b
Apion ſuam patriam &
genus ſuum abiurus 319. a
Apionis mors 327. b
Aqua deſectum in monte Ga-
rizin 161. a
Ara ſine ferro conſtructa
 223. b
Arabs Scauro reconciliatur
 45. a
Arca ſancta ab Aſſyrijs ra-
pta & Iudae reſtituta 223. a
Archelaum poſt patris obitum
rex declaratur 92. b
Archelai luſus & opula
 93. b
Archelaum ſubditijs ſuis omni-

benevolentiam & fandrem
 pollicetur 94. a eimen sedi
 ciosos benignitas 94. a
 Archelam propter tyranni-
 dem in exilium pulsus 102. a
 Archelai de bobus & spicis
 somnium 102. a
 Archelam repudiata Ma-
 riamme Glaphyram sibi copu-
 lat 102. a
 Arena vitrea prope Mem-
 nonis sepulchrum 108. a
 Areta Hyrcano 50000. mi-
 litum tradit 42. a
 Aries 156. a
 Aristobulum & Antigonum
 Sebasten civitatem obsidione
 cingunt 36. b
 Aristobulus matrem vin-
 ctam fame necat 37. a. fratrem
 Antigonum plurimum amat
 37. a. misere moritur 38. b
 eius apud matrem deprecatio
 41. a seipsum regem declarat
 41. b bello congreditur Pom-
 peio cogitat 43. a Pompeio
 supplem occurrat ibid. cum
 familia Romam vehitur 45. a
 cum Romanis dimicat 46. a
 elapsus Roma iterum urbem
 concitat 46. a. cum filio à
 Pompeij studiosis perimitur
 47. b
 Armenia vastatur 283. a
 Ars deluditur arte 176. b
 Asia civitates quingenta
 Romanis obediunt. 122. a

Asini apud Iudaeos qui di-
 cantur 322. b
 Asphaltites & Tiberiensis
 lacus 199. a
 Asphaltitis mirabilis pro-
 prietas 200. a
 Asphaltites stagnum 306. b
 Athenensium mores 336. b
 Athrongas pastor quidam
 regnum affectat 98. a
 Avaritia supplicium omni
 contemnit 143. a
 Augustus Herodem Syria
 procuratorem constituit 67. b
 Aula regia 210. b
 Aulam sine velum Baby-
 lonium colorum permixtione
 mirabili opere factum 212. b

B

Baccas radix quomodo e-
 buellenda 279. b
 Bacchidis in Iudaeos crudi-
 litas 34. a
 Babylonica captivitas 223. a
 Babyloniorum rex Herculis
 fortitudine & rerum gestarum
 magnitudine praefectus 304. b
 Babylonia murus em latere
 cello & bitumine constructi
 305
 Bassus Sextum Caesarem de-
 le necat 50. b
 Betus primus rex Assyrio-
 rum 304. a
 Bellum Aethiæ inter An-
 tonium & Augustum virri-
 que gestum 64. b
 Belli

Bellifax alia à Flore excogitata 116. b
 Bellum navale contra Taricheas 172. a
 Berofus historiographus genere Chaldaei 303. b
 Bonum finis, Mercuriusque collectum Iudaorum alimentum 224. a

C

Cecinna propter prodigionem à suis capitur 208. b
 Cades assidue Hierosolymis 54. a
 Cades sabbatho perpetrata 119. a
 Cades per Flori milites perpetrata 117. b
 Cades & denudatio per universam Iudaeam 196. a
 Caesarum erga Archelaum benignitas & humanitas 96. b
 Caesar Aristobulum captivum vinculis solvit 47. b Iudaeam Ethnarcham Archelaum constituit 100. b
 Caesaris mori non mutantur 265. a cum in transfugas humanitas 251. a
 Caius annis tribus, mensibus sex regnavit 109. b
 Calamitates Iudaei inferuntur ab exteris & incolis 3. b
 Calceamenta, coria senes detracta, verusque sanum Iudaorum cibum 156. a
 Caster Iudaeam versus ac

subdolum 229. a
 Cassius stipendium civitatibus indidit 50. b
 Cassius ad tria millia Iudaorum in servitium abducit 47. a
 Cassius in exactionibus exigendis severus 51. a
 Centum armatorum millia contra Iosephum concurrunt 139. b
 Cerealis Clebren. urbem antiquissimam exurit 204. a
 Cestus inopinata fugulatum stanciam recitat 135. b
 Cestus stragema 136. b
 Circa Hierichuntem optimus paradisi 199. b fertilitatis causa, ibid. aer temperatus. ibid. m
 Civibus direpta bona restituntur 23. a
 Claudius moritur, etque Herodro succedit 171. b
 Cleopatra in cognationem suam Iunia 63. b auaritia 64. a
 Cleopatra in Herodoto infida 64. a
 Clitus Tiberiade seditionis auctor 13. a sinistram sibi praedidit ibid.
 Cometes gladio similis 261. a
 Confessio muliercularum in tortura 84. b
 Consulatio Hierosolymitanorum legatorum adversus

Iosephum	17.a
Contra mendacium impu- denter expositum nihil dicen- dum	317.a
Criminum à Iusto Iosepho obiecutorum depulsio	23.b
Cruentia victoria in qua 50 millia Iudaorum interficiuntur	132.b
Cumanum imperium vulgi vo- catur	111.a
Cyru Nabidum expellit à Babylone	305.a
Cyrum	69.b

D

Dabaritoni Ptolemai ux- orem spolians	10.a
Damasceni Iudaorum de- cem millia una hora ingulans	137.a
David & Salomonis po- tentia	326.b
David in siti crebro expeti- tam aquam bibere recusat	342.b
David de siti exemplum	342.b
Decem millia hominum con- culcatione mutua consumpta	111.a
Dei lumen maximum ne- facta facta non latens	32.b
Demetrius Iudaei in auxiliū venit	39.a
Demetri & Alexandri pu- gna, qua Demetrius superat	39.b

Descriptio spelunca in qua latrones habitabant	59.a
Dinina ultio nullum scel- lus impunitum relinquit	86.a
Domitia Domitiani Caesaris uxor	29.a
Dora Phanisia civitas & non Idumaea	325.b
Duo millia seditiosorum in Galilea ab Romanis cruciati	133.b
Duo nobiles femetipsos in ignem immittunt	260.b
Duo & viginti libri sacri	297.b

Duratio legum apud Iu- daeos	333.b
---------------------------------	-------

E

Eleazarum ab Elephanto oppressum moritur	34.b
vitam gloria posthabet	35.a
Eleazarum & Alexander Iudaorum principes magnam tyrannidem exercent	111.b
Eleazari robur & anda- cia	156.b
Eleazarum asperit	780.a
horribiliter flagellatur	345.a
Eleazari constantia	344.b
ultima verba in igne	345.b
Epitome belli Iudaici	31.b
Effrenum prophetia	105.a
Eurycles Alexandri filii pro- ditor	78.a
Exordium belli Iudaici an- decimo regni Neronis annis	115.b

F

F Abas procurator Caesaris	
apud Herodem secretorum	
Syllas proditor	83. b
Fabula de Ione & Pallade	
335. a	
Fanum sacrosanctum	222. b
Fatale decretum humanarum	
speciem iridet	52. a
Felix in Phasaelum exerci-	
tum mouet	52. a à Phasaelo su-
peratur	ibid. b
Felix Eleazarum latronum	
principem, aliosque cum eo mul-	
tos capis, victosque Romanis	
mittit	113. a
Felici de Aegypto victoria	
ibid. b	
Filiorum apud Iudaeos edu-	
catio	299. a
Florianarum urbes despo-	
lias	115. a
Flori peritium qui Iu-	
da in fide iuratum non seruat	
316. a	
Flori milites sencentes &	
triginta Iudaeos una die inter-	
ficiunt	117. b
Flori dolus & infidia	118. b
Fons Iordanis	68. a
Fentes aquarum calidarum	
279. b	
Fortium vitorum remunera-	
tio	247. b
Fortuna via	248. a
Fortuna monumentum	
268. a	

G

G Abas in Ioannis sefe addi-	
cunt	10. a
Gabinus Nabathae pugna	
superat	46. b
Galba	701. a
Galba interficitur, ac Otho	
imperium suscipit	201. a
Galilaorum erga Iosephum	
fides ac beneuolentia	7. b
Galilai Tiberiada innadere	
possulant	8. a
Galilaorum in Ionatham &	
collegas ira & furor	18. b
Gamala in Romanorum fide	
perstat	5. a
Gamala sita	174. a
Gamala ciuitas inexpugnabi-	
lis & firma	ibidem
Gamalam Vespasianus obfi-	
det	174. b
Gamalam Romanis expugnans	
ibidem	
Gaudium beatorum in uita	
eterna	356. b
Genesar descriptio	171. b
fertilitas	172. a
longitudo &	
latitudo	ibid.
Genilium leges	338. a
Germanorum multitudo,	
virtus, magnitudines corporum	
123. a	
Gessum Florum succedit Al-	
fino, qui longè perior est	115. a
Gisbala incensa atque diru-	
ta	4. b
Gorionis & Nigri Perusia	

mors 193.b
 Græcorum de anima humana
 sententia 105.a
 Græcorum cum Iudæis com-
 paratio 297.b

H

Herodes à Syris latrones
 depellit 49.a
 Herodes Castij amicum 32.a
 Herodes patris necem ul-
 cisci cogitat 51.b
 Herodis tribuni Malichum
 interficiunt 52.a
 Herodi infidia fructa 54.b
 Herodis victoria 55.a
 Herodes Arabs sibi hostes esse
 deprehendit 56.a. cum magno
 discrimine Romam nauigat.
 ibid. coram senatu Romano lau-
 datur. ibid.b
 Herodes in Anigonum
 mouet 57.a Hierosolymam
 cingit obsidione, ac præconis
 voce cur aduenerit, declavari
 iubet 57.b commectus copiam
 parat 58.a Sopherim ciuita-
 tem capit ibid. b. aduersus la-
 trones in speluncis degentes ani-
 mum dirigit 58.b de latroni-
 bus victoria 59.a
 Herodis exercitum Arabes
 in fugam vertunt 64.b
 Herodes ad milites perterri-
 eos oratio 65.a
 Herodes ante pugnam sa-
 cra Deo celebrat 65.b
 Herodes in Augustum Ca-

sarem meritis 67.a
 Herodes Piræa maiorem por-
 tum fabricat 68.b
 Herodinum castellum pro
 rerum omnium copia ciuium
 esse videbatur 69.b
 Herodis in cunctos benefi-
 centia & liberalitas 70.a
 Herodes venator summas
 70.b
 Herodis ex Mariamne li-
 beri suscepti 71.a
 Herodes Iosepho ut uxorem
 interficiat clam mandat 71.b
 Mariamnen & Iosephum
 interfici iubet ibid.
 Herodes filiis non regnum,
 sed regni honorem tradit 73.a
 Herodis sanctia 76.a
 Herodes Alexandrum fi-
 lium timet 76.a
 Herodes Alexandrum in
 vincula condicit 76.b in Phe-
 roam fratrem excruciat 77.a
 nepotes despondet 82.a An-
 ripatri blanditiis adhibet spes
 falsa reformat 82.b
 Herodis filij ex septem uxo-
 ribus nati 82.b
 Herodes variis morbis vexa-
 tum 91.a
 Herodi atro bilis moriem
 minatur 91.b
 Herodes doloribus victum, sibi
 ipsi violentas manus inferre
 cogitat 92.a
 Herodes qua munificentia
 sepul-

- sepultum 92. b
 Herodotyranus & crudeli-
 tas 100. a
 Herodes peregrinans se-
 cum uxore decessit 107. b
 Herodis regia 185. a
 Hierosolyma ab Herode
 obsessa 62. b
 Hierosolyma statum per-
 turbatum 141. a
 Hierosolyma ingens cala-
 mitas 212. a
 Hierosolymitani Romanos
 aggrediuntur 215. a
 Hierosolyma murus tri-
 nus 218. a
 Hierosolyma quinquies
 prius capta, tunc iterum va-
 statur 269. b
 Hierichuntis fons 198. b
 Hiram & Salomonu pro-
 blemata 302. a
 Hispani Romanorum im-
 perio subiaccens 123. a
 Historiographus qui dicē-
 dus 31. a
 Historia veritas à Gra-
 ecis negligitur 31. b
 Historia Antiquitatum
 quinque millium annorum
 294. b
 Honorari ac diuites ad
 tyrannos perducuntur 236. a
 Hostia veteris testamenti
 31. b
 Hyrcanus patrum bono-
 rum Pontificu assequitur 36. a
- Hyrcanus & Antipater
 Pompey auxilium implorans
 42. b
 Hyrcanus Pontifex, An-
 tipater vero Iudaea procura-
 tor declaratur 48. b. Herodes
 absolutus 49. a
- I
- Iacobus Idumaeus patria
 Iproditor 101. b
 Iaphu expugnatio à Tra-
 iano 160. a
 Iarides sylvae ab Romanis
 cincta 281. a
 Idumaei 284. a
 Iechonias voluntariam Ba-
 bylonicam captivitatem susti-
 net 250. b
 Iesum latronum princeps
 8. b. Iosepho bellum inferit 8.
 b. à Iosepho capitur 9. a
 Iesus Saphia filius insidias
 Iosepho fruit 10. b
 Iesum per annos septem &
 quinque versetur 262. a
 Iesum in micro lapu rermē-
 to missum perimit 262. b
 Iesum sacerdos Thebuthi fi-
 lius 266. a
 Impudentia suaseres 56. a
 Imperium & victoria Iu-
 daeorum contra Romanos 134. a
 Imperatores & magistra-
 tu quoque colendi 322. b
 Incendium templi ac civi-
 tatis excidium 32. b
 Incendium Hierosolymitana

templi	259.a	conversis, mulieribus donaria	
Indorum sapientia professores		templi retinet	243.b
seipfos concremant	288.b	Ioannem in Iosephum committit	
Ingens in templo cades		250.a	
311.b		Ioannes & Simon in clauis	
Inguinis morbum Aegyptij		inuenti capiuntur	269.a
sabbacosim vocant	318.b	Ioannes Giscala	283.b
In bello nihil est necessitate		Ionathas Iosepho scribit	16.a
pugnacium	152.b	Ionathas eique adhaerentium	
In spectaculo Casarea	2500	dolus 19. b affus	20.a
Iudas percutit	272.a	Ionathas cum suis capitur	
In extruendo templo omnes		21.a	
thesauri consumpti	222.a	Ionathas & collegarum ad-	
Intestina dissidia & seditiones		uersus Iosephum consilium	22.a
in Iudaea	180.b	Ionathas à Tyrphone per-	
Ioannem infidia	7.b	infidiae captus interficitur	35.b
Ioannes Hyrcanus optimus re-		Ionathas Pontifex cum aliis	
bus per annos viginti tres admi-		multis interficitur	223.b
nistratis, moritur	37.a	Ioppe seditionis & la-	
Ioannem erga Iosephum inui-		ironum receptaculum	166.b
dia & infidia	140.b	Ioppen Vespasianum capit,	
Ioannes Tiberiensibus vs		& castra in arce munis	167.a
Iosephum deserant persuadet		Ioppensis ingens tempesta in	
141. a missis armatis Iose-		mari mergit	ibid.
phum interfici iubet, ibid. in		Iordanis fons	171.b
Giscala patriam suam fugit		Iosephigenus	2.a
ibid.		Iosephum Marthia filius im-	
Ioannes dolus planus ac ciuili		perq̃ C. Caesaris anno prim,	
proditor	185.a	mundi verò 401. à nato Christi	
Ioannis superbia & ambitio		39. natum	2.a
195.a		Iosephum à puericia disciplina	
Ioannis & Eleazari pugna		incumbit	2.b
211.a		Iosephus Pharisaicus, ibid.	
Ioannes Idumaeorum Dux,		Iosephi naufragium	17.a
peritus sagitta percussus, perit		Iosephus regis facultates re-	
227		superat	6.b
Ioannes ad sacrilegium ass-		Iosephus Galilea Praef-	
			70.

70. viros sibi adiungit 7. a
 Iosephum triginta annos natum, nulli mulieri vim infert, & nihil sibi obtrudi patitur 7. a
 Iosephi erga hostes benignitas 7. b
 Iosephum Ioannes interficere conatur 8. a
 Iosephi religionis opera 9. a
 eius erga Iesum benignitas 9. a
 frumentum in Galileam transfert 9. b
 Ptolemaeus spolia reddere conatur 10. b
 insidias euadit 11. b in alio periculo versatur, ibid. seditionem in Gamala comitatus 12. b
 Iosephi somnium mirabile 15. a
 calliditas 16. a
 Iosephum absque sanguine effuso seditionem composit 19. a
 Iosephi discrimen 19. b
 Iosephum centum legatos Hierosolyma mittit 19. a
 Iosephi cum Iesu colloquium 21. a
 Iosephum pondè oppressus inopinato periculo euadit 22. b
 Tiberiadem capit 23. a
 Regios in fugam compellit 27. a
 cum Tito Romam proficiscitur, & à Vespasiano honorifice excipitur 28. b
 multos captivos liberat 28. a
 Iosepho perpetuus Caesarum beneuolentia manet 29. a
 Iosephi tertia uxor 29. a
 Iosephus bello Iudaico interfuit 29. b
 Iosephum Historiographum utriusque Galilaeae rector designatur 137. b
 Galilaeae armis instruit 138. a
 Iosephum à suis desertum in Tiberiada confugit 151. b
 in Iotapam ex Tiberiade venit 151. a
 in Iotapam remanet 155. a
 Iosephi prudentia 155. a
 Iosephi contra hostes callidum consilium 158. a
 Iosephi de Iudaeorum clade nocturna somnia 263. a
 Iosephum Vespasiano futura praedicat 165. b
 Hierosolymam perempturam esse dicitur 167. b
 à vinculis liberatur 208. a
 Iosephi erga patriam amor & constantia 213. a
 Iosephi pater captus 241. b
 Iosephi vox singulorum interrupta 251. a
 Iosephi castitatis exemplum 341. a
 Iotapam obsidio 28. a
 Iotapam obsidio 152. b
 fides 153. a
 Itacurij montis altitudo 176. b
 Iudaei seditiosi 3. a
 Iudaei necessitate ad bellum coguntur 3. b

<i>Iudai à Romanis deficiunt</i>	<i>vinuntur</i>	130.0
14. a	<i>Iudaorum alia cades</i>	131. a
<i>Iudaorum mores & iustitiae</i>	<i>Iudai hostes persequuntur,</i>	
32. b	<i>eisque in extremam necessitatem</i>	
<i>Iudaorum contra Alexandrum fido die seditio</i>	<i>adigunt</i>	136. a
39. a	<i>Iudaorum decem millia perempta 145. a. octo milia ad</i>	
<i>Iudai à Demetrio victore deficiunt</i>	<i>Ascalonem occurrunt, ibi</i>	
39. a	<i>Iudae descriptio, cuiusmodi est Hierosolyma</i>	147. a
<i>Iudai inter media tela versantes nihil caeremoniarum intermissum</i>	<i>distributio</i>	ibid.
44. a	<i>Iudaorum audacia in extrema desperatione</i>	15. b
<i>Iudaorum duodecim milia in campocumbunt</i>	<i>Iudae Romanos ferunt &leo perfundunt</i>	159. a
44. b	<i>Iudai ab Romanis iuramentum conclusi cruciuntur</i>	160. a
<i>Iudaorum Reipub. mutatio</i>	<i>Iudaorum duodecim milia intereunt</i>	160. b
46. a	<i>Iudas & Matthias populum ut aquilam auream tollerent hortantur</i>	
<i>Iudai ab Romanis victi</i>	<i>Iudas & Matthias populum ut aquilam auream tollerent hortantur</i>	90. b
46. b	<i>Iudaorum tria milia in Paschate cruciuntur</i>	94. b
<i>Julius Caesar dolo Cassii & Bruti interficitur</i>	<i>Iudai Archelam in ius vocant</i>	99. b
50. b	<i>Iudaorum tres sectae, quarum Effemorum probabilior</i>	101. b
<i>Iudaorum in pugna constantia</i>	<i>Iudaorum constantia</i>	102. b
62. b	<i>Iudaici belli causa</i>	116. a
<i>Iudas & Matthias populum ut aquilam auream tollerent hortantur</i>	<i>Iudaorum cades</i>	119. a
90. b	<i>Iudai Syrorum vicis ac finitimas civitates proinuvastant</i>	129. b
<i>Iudaorum tria milia in Paschate cruciuntur</i>	<i>Iudai Iudaei hostes expectant</i>	
94. b		
<i>Iudai Archelam in ius vocant</i>		
99. b		
<i>Iudaorum tres sectae, quarum Effemorum probabilior</i>		
101. b		
<i>Iudaorum constantia</i>		
102. b		
<i>Iudaici belli causa</i>		
116. a		
<i>Iudaorum cades</i>		
119. a		
<i>Iudai Syrorum vicis ac finitimas civitates proinuvastant</i>		
129. b		
<i>Iudai Iudaei hostes expectant</i>		

- Iudaorum in Legem Dei peccata 234.a
 Iudaea deserta & desolata 345.a
 Iudeorum ac Romanorum comparatio 247.a
 Iudaorum patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia 247.a
 Iudaorum & Romanorum ad montem Elion pugna 253.b
 Iudaei Romani vincunt, eorumque signis possuntur 257.b
 Iudaei in media calamitate arrogantes 265.b
 Iudaorum 17 io. ab Romanis perempti 281.a
 Iudaorum octoddecim millia in Syria ingulata, & 60000. in Aegypto perempta 289.a
 Iudaorum contra Alexandrum constantia 307.b
 Iudaei quando Iudaeam occuparint: & urbem Hierosolymam adificarint 316.a
 Iudaei prorsus nullae imagines ferunt 321.b
 Iudaei cur animalia consueti sacrificent, nec carnibus suis vescantur 327.a
 Iudaorum iura & libertates 329.b
 Iudaorum in O Lege constantia 337.a
 leges antiquissima 337.b
 Iudaicarum legum origo 339.a
 Iuliani insignis fortitudo 249.a
 mors 249.b
 Iuppiter 135.a
 Iustum ob facinora capiti dantur 24.b
 Iuvenes cum Sophistis capiti damnatis, interficiuntur 91.a
 Iuvenes qui aquilam auream absciderant, ab Herode deducti, examinantur 91.a
 Iuvenis quidam se Alexandrum, quem Herodes necauerat, esse mentitus, Iudaorum plurimos fallit 101.a
 L
 Lacedaemonij 121.b
 Lacedaemonij peregrinos expellunt 336.b
 Latrones in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt 181.a
 Latronum humanitas 183.a
 Latronum in morientes crudelitas 240.b
 Legati ad Iosephum cum militibus mittuntur 14.b
 Legati contra seditiosos ad Florum & Agrippam missi 226.b
 Latrones & magi multis afflictionem inducunt 114.a
 Leges graues Iudaorum 334.b
 Longum semetipsum occidit 355.a

- L. Annulus Gerasam capie** 302.b
Lucij mors 155.a
Lupus Iudah templum claudis 192.b
Lydda exusta 134.a
Eycurgus Lacedamoniorum legislator 334.a
M
Medones 121.b
Machara iniquitas 60.a
Magna seditionum multarum in eloacis deprehenditur 172.a
Malichui beneficiorum Antipatri immemor 51.a
Malichui Hyrcano sese adiungit 51.b
Manahem cum Principibus interficitur 112.b
Manethon Egyptium historiographus 299.b
Manethoni de Egyptiorum ipso fabula 310.b
Manethoni figmenti depulsio 11.a
M. Antonius Dux 45.b
M. Crassus, reliquum templi urum auferit 47.a
Marcus Sexti successor 2.b
Massada sitis 284.b
Matathias Romanis sibi riatu Antiocho bellum inferit .b
Monandri Ephesij testimonium
- Mensa aurea ponderis talenti magni** 278.a
Messenes Amenophis filius 315.a
Militem in Berenicem furor 118.a
Milites duci obtemperare par est 170.a
Miraculum ab Helisao factum 199.a
Misericordia in bello nocet 229.b
Mithridatis de Egyptii victoria 48.a
Mori liber, apud Iudaeos honor & gloria 290.a
Mors natu maximi fratris 349.a
Secundi, ibid. tertij, ibid. b. quarti 350. a quinti, ibid. b. sexti 351. a septimi 352.b
Moses leprosus non fuit 314.a
Moses à Moy, quod Egyptum aquam significat, dictum 314.b
Mosis vita 328.b
Morus in Gallia 198.a
Mulierum in aula confectum 83.a
Mulierum ac puerorum vitulatum in pugna 158.b
N
Nabulassar, Nabuchodonosor pater Babylonicorum & Chaldeorum 142

- en 303. b
 Nabuchodonosor patri in re-
 gno succedit 304. a
 Nabuchodonosori successor
 ibid. b
 Nabuchodonosor Tyrannus ob-
 fidet 305. b
 Nemo ante obitum beatus
 dici debet 237. b
 Nequitia iram Dei effugere
 nequit 271. b
 Nero fratrem, uxorem, ma-
 trimque interfecit 113. a
 Neronem propter res gestas
 apud Iudaeos, cum timore stu-
 per inuadit 144. a
 Nicanor ad humerum lanum
 sagitta percutitur 225. b
 Nicolam defendit Archelaum
 96. a
 Nicon, magnus aries Roma-
 norum 228. a
 Nobilium duodecim milia
 pereunt 192. a
 Nomina Regum Aegyptio-
 rum sibi succedentium 301. a
 O
 Oclaudius Augustus Iulio
 successit 51. a
 Onias Pontifex ad Ptolemaum
 effugit 34. a
 Onia templum in Aegypto
 extructum 292. b
 Oppugnatio Hierosolyma Ca-
 lend. Iulij 246. a
 Ordo Pontificum apud Iudaeos
 qui fuerit 297. a
 Origo legum apud Graecos
 329. a
 Osarsiphum Dux Auaris
 311. a
 Osarsiphum postea Moses vo-
 catum 312. a
 Otcho 294. a
 P
 Paeon dolum & insidia
 54. a
 Palatium Tiberiadis incen-
 sum 6. b
 Pappum Antigoni militem
 ducit Herodes obtruncat 62. a
 Parthi 123. a
 Passio septem filiarum & ma-
 tris 341. a
 Pauperum ex populo miseria
 237. a
 Palamas vir fortis & eque-
 stris 253. b
 Pergamentum fabricatio 277. b
 Persarum mores 337. a
 Petra cinis Arabia 55. a
 Pharisaorum inuidia & ac-
 cusatione temeraria multi boni
 irruuntur 41. a
 Pharisaorum secunda secta
 106. a
 Phasaelus & Herodes Anti-
 patri filij 49. a
 Phasaelus ad sanum caput
 frangit 55. b
 Phasaeli turris 69. b. cinis
 ibid.
 Phorocae circa vespere instru-
 ctus cum lacrymis ad pedes
 22. iij

Herodum accedit, ac veniam pe-
tit 77.b

Pheror. x. meretur, & Hie-
rosolymis sepelitur 84.a

Philippus Laetii filius 13. b

Phineas sacra pecunia cu-
stos comprehensus 766.b

Phonices & Cadmus Graca-
rum, iuratum innocentes
295.a

Pilatus Iudaeos seditiosos
compescit, eosque fustibus fo-
viri iubet 107.a

Placidus contra Ios. phum
15.b

Placidi victoria 177.a

Placidi cum fugitivis con-
flictus 197.a

Placidus Bethanabrin en-
pugnat & igni tradit 197.a

Pana vim inferentis virginis
312.a

Popeius instructus Romano si-
mul exercitu & Syrorum A-
ristobulum petit 42.b

Pompeius Hierosolyma ob-
sidione cingit 43.a

Pompeius una cum suis co-
mitibus sanctum sanctorum
ingreditur 44.b

Pompeii continentia 44.b

Pompeius multas praefatas
civitates ab imperio Iudeorum
liberat 44.b

Pontificii vestimenta 213.b

Porticus templi excussa
255.b

Portus diluvio descriptio
68.b

Potestatem colere officium,
ut iurgium exasperare docet
121.a

Praefata testimonia de Com-
mentariis Iosephi 25.a

Prælium inter Antigonem
licor & Iosephum Herodis fra-
trem 57.a

Primum prodigium 261.a

Profectio Iosephi cum copiis
contra Gabara 17.b

Psophina iurgio 70. cubum
alia 219.b

Pseudopropheta à tyranni
subnati 261.a

Ptolemai erga Hyrcani
matrem ac fratrem crudelum
36.a

Ptolemaei fratres Iodan
una cum matre occidit ibid.

Ptolemaei Herodae militem
Dux interfecit 59.b

Ptolemaidis descriptio
108.a

1. Ptolemaei Lagi 320.a

2. Philadelphus, ib. 3. Euergetes
320. b. 4. Philometor ibid. 5.

Physcon, ibid.

Pudens cum Ionatha pugnat,
& interficitur 254.a

Puerorum constantia 347.b

Pugna inter Iudaeos & Sy-
ros circa Cesaream 114.a

Pugna Iudeorum cum Roma-
nis 197.a

Pugna

Pugna vehemens, in oppido
inter Galilaeos & Romanos
260.b

Pulchrum est pro libertate
mors, pugnando tamen .64.a

Purificationes corporum 332.a

Qua arte Antipater A-
lexandri fratris amicos
corrumperit 74.a

Quadratus inter Iudaeos &
Samaritanos, fecit sententiam
111.b

Quartum prodigium 761.b

Quas urbes Iudas receperint
inhabitandas 45.b

Quintum prodigium 261.b

Rapina ac eades in cloacis
265.b

Ratio affeetus domina 353.a

Reconciliatio inter Herodem
& filios 92.b

Reges pastores vocati 300.b

Regi ad superiorem fratres ex-
hortatio 349.b

Regionis descriptio qua tra-
nsit flumen est 146.b

Regni inter Herodem filios di-
stributio 100.b

Romanorum in Iudaeas huma-
nitas 32.b

Romanorum de Iudaeis trium-
phus ibid.

Romani vincunt, & Aristu-
lum cum filio. Romanam produ-
citur 46.b

Romani Herodem Iudaeorum
regem creant. 56. b, porticum
succendunt 97.a

Britannos in
dicionem suam redegerunt 113.
a Mauri imperant 123.b

Romanorum imperium Ale-
mandria non dedignatur. 124.a

Romam contra pacta uno
Metilio excepto ab Iudaeis cru-
deliter interfecti 129.a

Romanorum ingentis copia
133.a

Romanorum contra Iudaeos
victoria 103.b

Romani Ioppen capiunt &
insidunt, & octo millia qua-
dringentos interficiunt 133.b

Iudaeos vincunt, & magna ce-
de prosterunt 145.a

Romanorum ordo in castris
148.b

Romanorum milicum reue-
rentia & obedientia erga pra-
efectos 149.a

Romani castris quomodo egre-
diantur 149.a

Romanorum peditum arma
149.b. equitum, ibid.

Romani nihil in praesentia in-
consultum aut subitum agunt
149.b

Romani imperii tractus
150.a

Romani aquilam Principa-
lis insignis & militum victoria
putant 151.a

Romanorum iaculorum vis

357.3

Romanorum praelium cum
Iudais in ponte 158.b

Romani milites ordine cuncta
peritūque perficiunt 176.a

Romanorum vincendi consue-
tudo 208.b

Romani ab Iudais urbe pel-
lumur 230.a

Romani per dies septem & de-
cem aggeres quatuor ingentes
perficiunt 238.a

Romanorum sanctio acerbis-
sima in eos qui loco cedunt
239.a

Romani Iudaorum audaciam
verentur 245.b

Romanorum & Iudaorum
pariter 245.b

Romanorum equos Iudai ra-
piunt 253.a

Romanis calamitas nuntiatur
256.b

Romanus miles inuito Tiro
templum Hierosolymitanum in-
greditur 258.b

Romani eloqui vimantes &
sepulchra orantes, multas opes
inveniunt 269.a

Romanorum nocitia Herod apud
Gracos pervenit 299.a

Rua mirabilis magnitudinis
279.a

S

Abbatius fluvius 275.b

Sabinus cum tribus socijs pe-
248.a

Sadduceorum terra 302

106.a

Saire civitas ad orientem

Bubastis fluminis posita 300.a

Samaritanensis regionis descri-
ptio 146.b

Samaritarum in monte Bari-
zin congregatio 260.b

Scantus Romanorum Dux
42.a

Scyba 227.a

Scythopolis tredecim millia

Iudaorum trucidant 130.a

Scythopolis 166.b

Scythopolis Iudaorum cala-
mitas 289.a

Sebaste expugnatur, destrui-
tur, cuiusque habitatores abduci-
unt 36.b

Secundum prodigium 261.a

Seditio adversus Iosephum
10.b

Seditio Hierosolymis contra
Herodem & Hyrcanum 52.b

Seditio propter Sophistas
ob abscissam ex parte templi
aquilam auream trucidatos,
eorum 94.a

Seditio in Hierosolyma 96.b

Seditio in bello domus 37.a

Seditio in Hierosolymis
humana 212.b

Seditio in concordiam inter se
invenit 214.b

Seditio ad domum regiam
profecti, pecuniam diripiunt
265.a

Selen.

- Selenus & Nicanor* 343. a.
Semeionides lacus 133. b.
Senacherib. Rex Assyriorum 223. a.
*Senes ac de bilis Iudaei cruci-
dantur, utiliores reservantur* 268. a.
Sententia in filios Herodis 80. b.
Sepphoritarum discordiam 4. a.
*Sepphoru & Tiberias ma-
xima Galilearum urbes* 23. b.
Sepphoru expugnatio 25. b.
*Sepphoru munia Iosephus en-
pugnat* 26. b.
*Sepphorita benignissime Ro-
manos suscipiunt* 145. b.
*Septem librorum de bello Iu-
daico, conclusio* 294. a.
*Septem fratrum ad Antio-
chum oratio* 348. a.
*Septem fratres ad mortem
fortiter perferendam sese inui-
cem hortantur* 353. a.
Septimum prodigium 261. b.
*Seruus in eo loco ubi Anti-
gonus erat occisus interfectoris
cruorem effundit* 38. a.
*Senecula milia mortuorum
porcu citantur* 224. a.
*Sicarij noua calamitatis au-
tores* 291. b.
*Signa & mutationes post
obitum Neronis* 32. a.
*Sila Regis satellitum Prae-
fectus* 27. a.
*Silonis à Iudaeis pecunia cor-
rupti dolus* 58. a.
Similitudo à nauis sumpta 164.
*Simon facelles, Iosephum ex-
citat* 11. a.
*Simon per insidias à Iosepho
capitur, & abducitur* 22. b.
*Simon insidiis Ptolemai ge-
neris sui captus & interfectoris* 35. b.
*Simon tendebat ut vincis-
sibit.*
*Simon regius seruis diadema
sibi ponit* 98. a.
*Simon parentes, uxorem, ac
liberos, denique seipsum cruciat* 130.
*Simon Giora filius in Aera-
bata & Idumaea ingentes rapi-
nas & caedes exercet* 143. a.
*Simon in locis montanis cum-
stos nequissimos congregat* 201. b.
*Simonis & Zelotarum pu-
gna* 201. a.
*Simonis immanitas & cru-
delitas* 202. a.
*Simonis contra Iohannem ca-
stra* 225. a.
*Simonis in Marthiam eiusque
filios crudelitas* 241. b.
Simon proditor patriae 343. a.
*Simon Giora filius laqueo cir-
cundatus per forum trahitur* 278. a.
Silua Dux Romanorum

Massadam obsides 284. b
Sicus superioris Galilae secundum mundi plagas 146. a
inferioris longitudo & latitudo, ibid. feritum, ibid. b
Socrates ciuis Atheniensis

85. b
Sodomitica terra Asphaltiti vicina 200. a
Sofus Antigonus capis 63. a

Sp. & acula Casarea celebrata 271. a
Splendor iustorum 355. b

T
Emplum supra durissimum collem conditum 221. a
Templum castello summo 251. b

Templum Hieros. sanguine & igne repletur 260. a

Temperum vario apud historiographos inaequali 318. a

Tertium prodigium 261. b

Testamentum agrotante Herode mutatum 96. a

Testimonium Galilaeorum de Iosepho 18. b

Theophrastus 306. a

Thucydides scrupulosissimam sui temporis historiam descripsit 296

Tiberiadi urbis seditio 4. a

Tiberienfium ad Agrippam littera 12. a *eorum seditio & defectio,* ibid.

Tiberionfca Iosepho bellum

inferre cogitant 22. a
Tiberias Iusti patria 24. a
Tiberias fere discreta 26. a
Tiberium annos 22. menses sex, ac tres dies regnavit 107. b

Tiberium Alexander Egyptum & Alexandriam regit 207. a

Timor & corporum tyrannorum 267. a

Tiro vetus Regum miles, Herodis faustam exsecratur 80. b

Tironem cum filio Herodes comprehendit iuber 81. a

Titi erga populum misericordia 30. b

Titus Hierosolyma obsidet 37. a

Titum Giscala ciues benigne suscipiunt 179. b

Titum Hierosolymanum proficiscitur 209. b

Titi exercitus ordo 212. b

Titum in Iudaeam venit 211. a *periclitatur, ibid. b.*

cum hostibus fortiter pugnat 214. a. *hastis fugat. & ad suos incolumis redit.* ibid.

Titi contra Iudaeos fortitudo 211. b

Titi erga Iudaeos benignitas 231. b

Titus sacra pro victoria celebrat 270. a

Titi ad Antiochiam aduenit 275. b

Tres

Tres viri audaces inter Iu-
daos 238.b

Tria mirabilia opera, cæde-
labrum, mensa & iburibulum
223.a

Triplex apud Hierosolymam
seditio 210.b

Triumphus magnificencia
277.a

Tyrannorum ac latronum
pes ultima in cloacis sua
265.b

V

Vari tyrannis & regni cu-
pido 5.a

Vari tyrannidem & po-
tentiam oculiare conatur 5.b

Vari 70. Iudaeos unâ cum
ipsis legatis interfecit ibid.

Vari Romanis contra Iu-
daos fortis suppetias 98.b

Vari ad duo millia sedi-
tiosorum cruce suffigis 99.a

Vari erga Idumaeos facili-
tas ac benignitas 99.b

Vari 70. Iudaeos in itinere
interfecit 131.b

Vespasianus & Titus multa
contra Iudaeos annilia congre-
gavit 144.b

Vespasianum Tarichem ob-
sidet 169.a

Vespasiani victoria in lacu
Geneser contra Tarichem
172.b

Vespasiani fortitudo & vir-
tus bellica 175. a. cum Iudaeis

pugna,

Vespasianus universam Iu-
daeam perferulatur 198. ac in
Hierichuntem pervenit 198.b

Vespasiani pudicitia & mo-
destia 206.a

Vespasianum Imperatorem
milites appellant 206.b

Vespasianus communi sup-
fragio Imperator declaratur
207.b

Vespasiani navigatio & i-
ter 271.a

Vespasiani & Titii rium-
phales vestes 276.b

Vespasianum Paci templum
adificat 278.b

Vestes pretiosissima 277.a

Vitellium 201.a

Vitellium interfecit 209.a

Vlulatus fletusque Roma-
norum, & Iudaeorum exhor-
tatio 136.a

Vna nocte duorum millium
viscera pacis facta 243.a

Vna nascendi & moriendi
omnibus ratio 352.b

Vndecim millia & sexcen-
ti Samaritae interfecti 161. a

Urbes aduersus Iudaeos ma-
nuentur 131.a

X

Xylophoria festinus
127.a

Z

Zabulon validissima Ga-
lilaeae civitas directa &

incensa	113.a	Zeloca Simonis uxorem vā-	
Zacharias à Zeloti capiti		missus	203.b
damnatur 192. b. in medio		Zelotarum pugna in tem-	
pleo interfecitur, ibidem		ple cum Iaduan & populo	
Zeloca Simonis uxorem va-	204.b		
pinus	203.a	Zelota	284.a

FINIS INDICIS V O-
luminis secundi.

